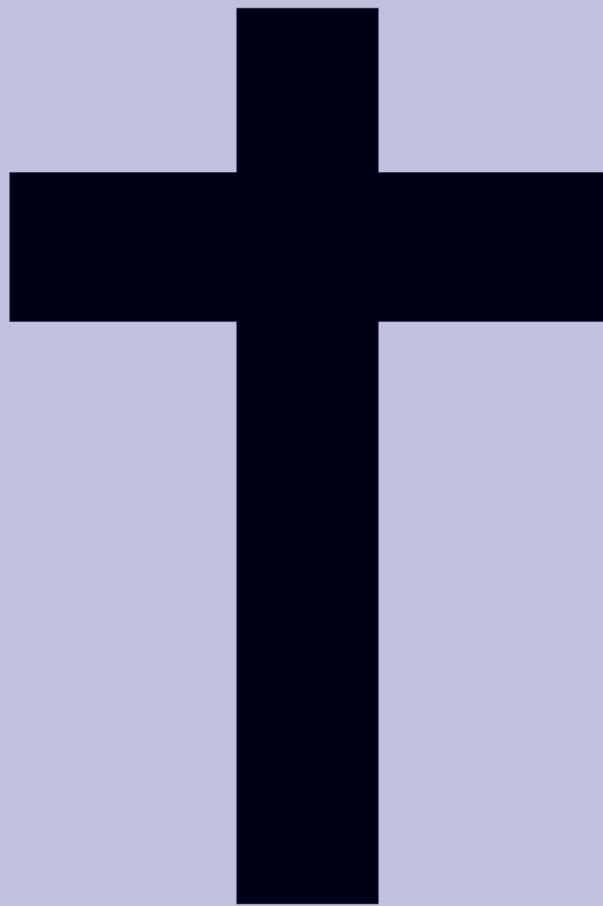

K̄abas Qae-xg'ae
sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

Kābas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana

copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Mar 2019
d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b

Contents

.....	1
MATAIO	7
MAREKO	57
LUKA	87
JOHANE	139
TSÉÉ ZI	175
ROMA NE	220
1 KORINTA NE	241
2 KORINTA NE	260
GALATIA NE	273
EFESO NE	280
FILIPi NE	287
KOLOSA NE	293
1 TESALONIKA NE	298
2 TESALONIKA NE	303
1 TIMOTEO	306
2 TIMOTEO	312
TITO	316
FILEMONE	319
HEBERA NE	321
JAKOBO	338
1 PETERE	344
2 PETERE	350
1 JOHANE	354
2 JOHANE	360
3 JOHANE	362
JUTA	364
XGÒRE-KG'AI	366

K̄abas Qae-xg'ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

K̄abas Qae-xg'ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana
[nhr]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2012 The Bible Society of Botswana

Print publisher, 2012 by The Bible Society of Botswana

Web version

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Table of Contents

page

Téé-cookg'ai sa Naro dis Baebeles di góá-kabian koe

Tcgāyas ncēe tsi ko nxará kana ko komsana sa, qarían dis tcgāya si i, a Nqarim dim kg'ui me e. Kgoarakuan di qaria nes úúa hāa, a sa a ga wèe kg'òè-kg'árna tsi kabi. Ncēe komsana si tsi kò ne tsi ga kg'òèa tsi ka aaguse cgaeè, igabaga tsi gha chòd tamás kg'òè sa hòd!

Ncēe ba cáim dim xòe me e Baebeles di ba, Kabas Qáé-xg'ae sa ta ko ma tciiè ba, Naro kg'uis cgoa góá kabìèa ba. Baebele sa c'èe zi tcgāya zi ka kaias tcgāya si i. Q'āa-q'āa ta as ko, ntam ko ma Nqari ba khòe ne cgoa tséé sa. A sa a ko Gam ka kg'ui, Gam di ncàmkuan ka hēéthēe e. Cgáé si i. Ncēe c'èes gúus cgáé sa tsi ko tcáós q'oo koe tcāa kg'oana ne méé tsi tcáóa tsi koe hānas kg'ui sa tséékagu. Si tcáóa tsi dis kg'ui sa saòs dim tam me e. Gaa domkam cgáém dàòm Baebele sa tsi gha nxará ba saòs dim tam cgoa a.

Tcoman ta úúa hāa Baebele sa gha kórna q'āaè sa. X'aigam Nqari ba méém Baebeles di góá-kabian ncēe Naros di tséékagu naka khòe ta di zi tc'èe zi hēe, naka tcáóa ta hēe, naka kg'òè-kg'árna ta hēe, naka x'áea ta hēéthēe kaba-kaba. Dqòmme méém!

Còrè Me, còrè Me,
Còrè Me ntcuukg'ai cgoa, còrè Me koaba ka.
Còrè Me, còrè Me,
Còrè Me cáms ko dqòa ka.

Baebele sa tséékagua ne

Baebeles q'oo koe ta ko tāáka zi gúu zi Baebeles ka nxará. Ncēe zi gúu zia ko x'ái ta a, nta nooses Baebele sa cgáé ii sa, a zi a gha ntcám ta a, ta Baebele sa tséékagu.

- Jeso ba kò Mk 13:31 koe máá: “Nqarikg'aian hēe naka nqóókg'aian hēéthēea gha chòd, igaba i Tiri kg'uiian chòd tite,” témé.
- Jn 5:39 koem kò máá: “Nqarim di zi Tcgāya zi tu ko kaisase bóò q'oo, gatu tc'èea máá, gazi koe tu gha chòd tamás kg'òè sa hòd, ta tc'èea khama. Igabaga zi ko èe zi Tcgāya zi Tíi ka nxàea tseegukagu,” témé.
- Paulo ba ko Rom 15:4 koe góá a máá: “Wèe zi gúu zi ncēe xg'ao góáèa hāa zia góáèa, xgaa-xgaa ta a zi gha ka, nxāasega ta gha Nqarim di zi Tcgāya zi koe guua hāa qáò tcáóan hēe naka ghui-ghui-tcáókuan hēéthēe koe guu a nqòòan úú ka,” témé.
- Paulo ba ko 2 Tim 3:15-17 koe Timoteo ba góá máá a máá: “Cg'aré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgāya zi Nqarim di zi ma q'ana hāa, ncēe ko kgoana a qāè tc'èean q'āa di máa tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòm a kgoaraèan di i. Wèes Tcgāya sa Nqarim koe guua hāa, a xgaa-xgaan hēe, naka dqàèkuan hēe, naka tchàno-tchanokuan hēe, naka tchànoan ka xgaa-xgaan hēéthēe di tsééan úúa; nxāasegam gha Nqarim dim khòe ba tc'āda hāa xgaa-xgaasean úú, a gha wèes tséés qāè sa kg'ónòsea máána hāa ka,” témé.
- Hebera ne 4:12 ba ko máá: “Nqarim dim kg'ui ba kg'òèa hāa, a ko tséé, a wèe za ga ntcōe-kg'árnm ntcàum ka kaisase ts'èe me e, a ko khòèan koe qhàea tcāase, a tcáó sa hēe naka tc'èe ba hēéthēe gáda q'aa, a q'amku-q'oo zi hēe naka tcgaèan hēéthēe q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hēe naka tc'èe-kg'árman hēéthēe bóda tcg'òò,” témé.
- Me Jeso ba Xgorekg'ai dis tcgāyas koe (22:18,19) máá: “Wèém khòèm èe ko ncēs tcgāyas di porofitan di kg'uiian komsana ba Ra ko tseeguan bìrí a ko máá: Ncēe c'èem khòèm kò c'èe gúuan gan koe càua máase, nem gha Nqari ba ncēs tcgāyas koe góáèa hāa cg'āèan càua máa me, a ncēe c'èem khòèm kò ncēs tcgāyas porofitan dis koe c'èe kg'uiian sèea tcg'òò, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg'òèan dis hìis

koe hēé, naka tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe hēéthēé séèa tcg'òó, ncēes tcgāyas koe góàèa a," tam Jeso ba méé.

Nqarim dim Kg'ui ba tǎáka zi kg'ui-kg'ám zi úúa hǎa. Johane 1 ba ko Nqarim dim Kg'ui ba cgàa ba kúrúá hǎas ka kg'ui. Ncēe sa kò Nqarim dim Cóm koe kúrúse, gatá dim X'aigam Jeso Krete ba. Kg'uim ncēe ko 2,000 xu kuri xu cookg'ai ka cgàa ba kúrúsea ba méém gataga wèé cárn ka cgàa ba kúrúse gatá di kg'òè-kg'ámán koe, Baebeles di qarian koe guu a.

Dàò-kg'ám zi nta ta gha ma Baebele sa tséékagu di zi

Baebele sa ta ga ma tséékagu xu dàò xu:

- Qhàò tsi cgoa nxará si
- Khòè ne ēe nxará c'úùu ne cgoa nxará si
- Cúím cárn ka tu cúím tcee ba nxará
- Chóà xg'ae tu, dùús ka tu kòò nxará sa: qhàò tu cgoa hēé, naka gatu di tcáràn cgoa hēé, naka c'ēe ne khòè ne cgoa hēéthēé e
- Tc'ēm ēe kaisase qgóó tcáó tsia hǎa ba tcáó tsi q'oo koe tcǎa
- C'ēe xòèàn tcáó tsi koe xgaa-xgaase
- Bóòà tcg'òó, Baebeles ko nta méé sa c'ēe zi gúù zi ka
- C'ēe ne khòè ne Baebeles ka xgaa-xgaa

Baebele sa

Baebele sa cúis tcgāya si i, igabas tǎáka zi tcgāya zi dis xg'ae-q'oo si i. Cám xòèàn cgoas q'aa-q'aaèa: Ncís Qáé-xg'ae sa hēé nakas Kǎbas Qáé-xg'ae sa hēéthēé e. Ncís Qáé-xg'ae di góá-kǎbian koe ta ko gataga thēé tséé, a ta a nqòòàn úúa hǎa, 10 kurian qǎá q'oo koe ta gha xg'ara cgoa si di i.

Kǎbas Qáé-xg'ae ncēe tu ncēeska tshàù q'ooa tu koe úúa sa, 27 zi tcgāya zi úúa hǎa.

- 5 zi tcgāya zi hàna hǎa, nxàea ko tcg'òó zi, dùús kúrúsea hǎa sa:
 - Mataio, Mareko, Luka naka Johanem di zi tcgāya zia ko Jesom di kg'òèàn ka kg'ui nqòóm koe, si ko
 - “Tséé zi” dis tcgāya sa ko nxàe, dùú sam Nqari ba gaa x'aèàn qǎá q'oo koe nqarikg'ai koe guu a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe hēé naka kerekes koe hēéthēé kúrúá hǎa sa.
- Kái zi tcgāya zia hàna, Paulo ba hēé naka Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé ka góàèa zi, naka c'ēe xu hēéthēé e.
- Chòò dis kas ko “Chómseá zi gúù zi xgòèrk'gai” dis tcgāya sa x'ái ta a, Nqarim ko ma nqòómkg'ai koe kúrúsea zi gúù zi bóò sa, naka kái-kg'aise ko hàà kúrúse zi hēéthēé e.

NCēes tséés góá-kǎbian dis ma tshoa-tshoasea hǎa sa

Tséés ka

Tséés ncēe sa 1990 ka tshoa-tshoasea hǎa. Gaa x'aè ka xu kò tc'ǎà-cookg'ai xu RCBs Dtcoaga dis di xu “Christian Reformed Churches” zi Holland di zi cgoa xg'ae, a hùian dtcàrà, Naro kg'uis dis Baebeles gha góàè di i. Si kò tséé sa 1991 ka tshoa-tshoàè.

Hùia ne

Kái ne khòè nea kò ncēes tséés koe hùì: kái-kg'aise x'áém di ne khòè ne, naka gataga xg'ae zi ncēe zi hēéthēé e: “Wycliffe Bible Translators” di ne hēé, UBS (“United Bible Societies”) sa hēé, naka “Bible Society of Botswana” di ne hēéthēé e. C'ēe ne khòè nea kòò góá kǎbi dis xg'ae koe tséé, ne ko c'ēe ne khòè ne ēe góá kǎbièa zi bóò q'ooan koe hùì. Eē góá kǎbièa sa bóò q'ooa ne kòò khòè ne x'áé koe dàra a kúrúè, tcgāyan koe hēé

naka khòè ne xg'ae-xg'ae a workshopoan kúrúan ka hěéthěé e. Gatagam kò tǎá nqǒó koe guua hǎam kg'ui zi q'ǎa-kg'ao ba hàà, a ěe góá kǎbièa hǎa sa bóò q'oo.

Tséé sa kò qóm si i, igaba i kò kái khòèan hùì. Wèé zi gúù zi tc'amkg'ai koem kò Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hùì ta a. C'ěe ne khòè nea kò gatá cookg'ai koe Baebele sa nxará, a góá kǎbi sia hǎa, ta gane dis tséé sa tséékagua hǎa thěé.

Naro dis Baebele sa wèém khòè ba kúrúa máàèa, dtcòm-kg'ao ne cúí ne tamase, kg'uim Nqarim di ba wèém khòèm di me e khama.

Gáo-kǎbi sa xg'ara tite. Wèé x'aè ka i tǎáka dàðan hàna, me wèém dàò ba qǎè xòèan hěé naka tshúù xòèan hěéthěé úúa hǎa. Kái xu dàò xu ta tcana, a qǎèse bóò q'ooa hǎa. C'ěe gúù tu ko bóò i qǎè tama, kana tu ko qǎè khama iim dàðm c'ěe ba c'ěe xu kg'ui xu koe úúa hǎa, ne tu cgómna gatá koe ěe kg'uian óa.

Gatá ncěe kg'ui sa ko góá kǎbi ta kaisase ncěes gúùs ka korè tu u kg'oana:

GÓÁ KABIÈA KG'UIAN TSÉÉKAGU!
Nqari ba méém gaan koe guu na kg'ui cgoa tu u.

Gúù zi ncěe góá-kǎbian koe tu ga q'ǎa zi

Góá ta ko kǎbi ka ta kòò kg'aia Gerika dis kg'uis ka góàèa hǎa kg'uian qǎèse bóò q'oo. Góá-kǎbi sa méés ncěe ko xùri zi khama ii:

1. Góá-kǎbi sa méés Gerika dis kg'uis cgoa cúíta xaṁ gúùan nxàè.
2. Góá-kǎbi sa méés khòèan ko ma kg'ui khama xaṁ.
3. Góá-kǎbi sa méés khòèan ka kóma q'ǎaè.

1. Góá-kǎbi sa méés Gerika dis kg'uis cgoa cúíta xaṁ gúùan nxàè

Nqarim di Kg'uian koe méé ta tǎá c'ěe gúù càù guu, naka ta tǎá cúí gúù ga tcg'òó guu. Nqarim di Kg'uian wèé ga méé i góá-kǎbian q'oo koe hǎa, c'ěe xòèan gaan di cúí tamase, naka ta tǎá cúí kg'uian khòèan di ga càù guu. C'ěe gúù ta ga tǎákase nxàè sa ta kgoara máàè tama. Kg'ui zia tǎáka zi i khama i gha tǎáka zi kg'ui zi koe gúùan tǎákase nxàèè. Gatà i ga ma ii-q'ooan tǎáka a igaba méé ta kúrú naka i méése-q'ooan cúíta ii.

2. Góá-kǎbi sa méés khòèan ko ma kg'ui khama xaṁ

Góá-kǎbis ncěe sa ta kúrúa bóòà hǎa, si khòèan ko ma kg'ui khama xaṁ.

Lk 1:12 koes ko Gerika sa máá: “q'áða nea ko cg'áè cgae me” témé. Naro di ne khòè nea ncěeta méé tama, khama ta ko bóò me cgaém kg'uim tséékaguè gha ba “q'áðs ka tcàèè” me e, tchànose ko Naros koe kómse ba.

Lk 2:26 koem “x'oo sa bóò” dim kg'ui ba qǎèse kómse tama, khama ta kò “x'óó” dim kg'ui ba tséékagu.

Lk 3:14 koe ta kò bóòà tcg'òóa hǎa, “tshuu-ntcōan cgoa chibi-chibi” dim kg'ui ba qǎèse tséékaguè tama sa, ta nxáaska ncěe ba téé-q'ooa ba koe tòóa: “khòèan gaan di tama chìbian hǎakagu” di ba.

Lk 9:44 koe ta “Tcǎà ncěe kg'uia ne tceea tu koe” di kg'uian téé-q'oo koe “Qǎèse dxāa tcee” di kg'uian tséékagua.

Tsee 4:24 koe ta “Ghùì dom” dim kg'uim téé q'oo koe “tchàa-tchaa dom” dim kg'ui ba tséékagua.

3. Góá-kǎbi sa méés khòèan ka kóma q'ǎaè

Wèé x'aè ka méé ta qǎèse bóò, kg'uian ko kóma q'ǎase sa. Ncěè c'ěem khòèm kòò c'ěem xg'aekum koe nxará a ko c'ěe qgài koe těèse, a těèse dim x'ái ba [?] kg'áía ba koe úúa ne ta bóòà tcg'òóa hǎa, gaam khòèm dis těèse sa ta gha tcg'òó cgae me sa, a kgoanase i kòò ne qǎè-tcaokagu me, me qǎè-tcaoan dim x'ái ba [!] kg'áía ba koe úú.

Ncèè c'èem kg'uim kò wèém khòèm ka kómá q'ãàè tama ne méé ta c'èem kg'ui ba tséékagu. Gúàn gha qàèse kómá q'ãàè sa ta ko tc'èe ne méé ta c'èe x'aè ka kg'uian càù.

Mt 28:3 koe i ko máá, bòðse-q'ooan moengelem di ko “nxõa-nxõan khama ma q'úú u,” téméè. Naros ka ta èeta méé tama. Kg'uim tséékagu ta ga ba “nqõara-nqau” di me e. Tc'úúm úú tama khama ta ko “nqõara-nqau” ba tséékagu a máá, “nqõara-nqauan khama q'úú,” témé, igabam nxãam igaba qàèse kómá q'ãase tama. Gaa domka ta “gõya-gõya” dim kg'ui ba tséékagu hãa, kómam gha q'ãàè ka.

Tsee 6:10 “q'ãan di tc'èean hëé naka Tc'èe ba hëéthëéa” cuiskaga kómá q'ãase hãa tite, “tc'èean” hëé naka “Tc'èem” hëéthëé di tsara kg'ui tsara kò ko tséékaguè ne, khama ta ko Tcom-tcomsa dim kg'ui ba tséékagu “Tc'èem” cookg'ai koe.

Tsee 12:4 koe xu kái xu kg'ui xu “me” di xu hàna hãa. Kómá i gha q'ãase ka ta ko “Herote” dim cg'òè ba cúí q'oro tséékagu.

Kómá i gha q'ãase ka ta kò c'èe xu dàdò xu tséékagu:

- Ncèè khòèm kò càùm cg'òèan tãáka úúa hãa ne ta ko q'ãa-q'ãasam cg'òè ba tséékagu.
 - o X'ái sa: Petere ba ko c'èe x'aè ka “Kefase” ta ma tcièè. Gatà ii xg'aeku koe ta “Petere” ba tséékagu hãa gaam xg'aekum koe, a ta a kò gaam tceem ka nqãaka góá a máá: “Gerika sa ko máá ‘Kefase’ témé”.
 - o Perisila (Tsee 18:36) sa ko Rom 16:3 dim xg'aekum koe Gerikas koe “Perisika” ta ma tcièè, igaba ta kò “Perisila” dis cg'òè sa tséékagu.
- Gatá dim X'aiga ba Kãbas Qáé-xg'aes koe kái xu cg'òè xu ka tcièè hãa. C'èe koem ko “Jeso” ta ma tcièè, a c'èe koe “Kreste” ta ma tcièè, a c'èe koe “Jeso Kreste” ta ma tcièè, c'èe koem ko “Kreste Jeso” ta ma tcièè. Naros koe, càùm dim cg'òè ba kái-kg'aise saòm dim cg'òè me e, khamam gha “Krestem Jesom” dim cg'òè ba tãáse kómá q'ãàè “Jeso Krestem” dim cg'òèem ka, a ba a gha nqùu sa tcãà ta a. C'úúa ta hãa, dùú sa tãáka si i sa cg'òèan ka, domka ta kò “Jeso Krestem” dim cg'òè ba tséékagu.

Kg'ui sa góá-kãbian koe hàna zi xháé zi

- Naro sa kái kg'uian qgóóas kg'ui si i. Naro sa ko ncèe kg'uian tséékagu: “tsao, “sao”, “khao”, “xao”, naka “tu” ba hëéthëé e, si ko Gerika sa wèé kg'uian ncèe koe cúúm kg'ui ba tséékagu, ncèe ko góá-kãbi-kg'ao ne koe kúrúá bódò zi ghùu ba. Gerika sa ko kái-kg'aise “Tíí qõe ga xaoè” dim kg'ui ba tséékagu, igabam ga gataga “tíí qõe ga saoè” dim kg'ui ba thëé nxàe, gaa domka ta “xao” dim kg'ui ba “tum” koe kãbia hãa.
 - Naros koe ta kái zi xháé zi úúa hãa nxárá-q'ooan di zi. Naro sa nxárán koe nqoana ba nqáé tama, gaa domka ta ko c'èe kg'uian koe nxárá-q'ooan cgóbè. Ta gataga q'ana hãa, kái ne Naro ne ko nxárán koe tãá zi kg'ui zi di kg'uian tséékagu sa.
- C'èe koe ta kò kg'ui xu kãbi, kómá ko q'ãase kg'uian koe, Mk 14:5 dim tceem koe khama: “300 denarii” di marian ta kò kãbi a “kurim di maria ne” témé (c'èe koe ta ko “qano mari” dim kg'ui ba tséékagu).

- Botswana koe ko tséékaguè qóm-q'ooan hëé naka qád-q'ooan hëéthëé ta ko tséékagu, “kilomitara” dim kg'uim khama.

Baebeles di zi kg'ui zi koe i ko cg'òèan tãákase kómse Naros koe. Ncèe i Naros ka góásea ka, qaase i ko cg'áré zi gúù zi méé zi tshentshaè sa.

- Gerika sa ko “Iesous,” témé, igaba ta ko Naros koe “Jeso,” témé. Naro di ne khòè nea ncèe góá-q'ooan q'ana hãa (c'èe zi góá-kãbi zi q'oo koe).
- Gerika sa ko “Yakoobos,” témé, igaba ta ko Naros koe “Jakobe” ba tséékagu Nciis Qáé-xg'aes koe (X'aù kg'ui sa ko “Jacob” ba tséékagu), ta ko Kãbas Qáé-xg'aes koe “Jakobo” ba tséékagu (X'aù kg'ui sa ko ncèe koe “James” ba tséékagu).

C'èe zi x'ái zi tcgãyas q'oo koe hàna zi

Ncèe ko xùri zi gúù zia Baebeles koe Gerika dis kg'uis ka góàè tama.

- a. Tée-cookg'ai zi Baebes di zi tcgāya zi di zi ko xòmse bìrí ta a, wèés tcgāyas q'oo koes dùú hàna sa.
- b. Tcúú dim tcee ba ko wèém xg'aekum ko méé sa nxàe. Gataga xu c'èe xu xg'aeku xu xg'ae-xg'aeà hãa cgáé zi tcúú zi koe, nxãasegam gha wèém dàòm cgáém wèés tcgāyas di ba thamkase kóma q'ãase ka. Ncèe zi tcúú zi cgáé zia gataga x'áíèa hãa wèés tée-cookg'ais koe.
- c. C'èem xg'aekum ko c'èem khama xaàm, nem ko èem xg'aekum dim kg'ui ba c'èe xu xg'aeku xu koe x'áíse.
- d. Xg'aeku xua x'áíèa hãa, nxãasega i gha x'áí ndaka xòèan ko qòða mááku sa ka, nxáráse-kg'áman gha kúru i thamka a.
- e. Kái-kg'aise ta sere-sere zi tcana hãa, nxãasega i gha sere-serean èe góásea hãas cgoa qòða mááku ka, ne nxárá-kg'ao ne kóma q'ãa a.
- f. Qãèse i gha kómse ka ta ko nqãaka kg'uian góá, qãèse tu gha kóma q'ãa a ka.
- g. Nqóó xu ko x'áí zi sere-sere zi Baebes qãá koe hàna.
- h. Kg'uian kaikagu sa

Cg'òèan ta kò góá ne ta ko kiam kg'uim cgoa tshoa-tshoa a, Nqari ba ko nxàe kg'uian hëéthhëe e (Gam, Me; “ba” ka tamase).

Kiam kg'uim cgoa ta tshoa-tshoa tama satana ta kòo góá ne, kaikagua ba ta tc'èe tama khama.

Ncèè c'èe kg'uian kòo cgáé-cgaeè ne ta ko kaia kg'uian cgoa góá a. Gal 3:16 koe tsara kg'ui tsara hàna: “ba” ba hëé naka “xu” ba hëéthhëe tsara. Qãèse tsara gha ncèe tsara kg'ui tsara x'áíse sa ta ko tc'èe domka ta ko kg'ui tsara ncèe tsara kaikagu.

Wèé xu kg'ui xu kg'uim koe hàna xua ga kaikaguè a tcúú sa x'áí (Tsee 17:23m khama).

- i. C'èe xu xg'aeku xu koe i kg'uian nquú xg'aekuse dxàe xòè dim xg'aekum koe góàè, gaa domka i c'èe kg'uian kg'òm xòèm za hãa.

X'áí sa Mt 5 koe:

³ “Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea
gane èe tc'èem koe dxàua hãa
igaba Nqari ba dtcãasea hãa ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

⁴ Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea
gane èe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáòè ne gha khama.

- j. Tc'úú-tc'uuèa hãa qgáia ne

Tc'úú-tc'uuèa hãa qgáia nea ko càua máásea hãa kg'uian x'áí. Càua máásea hãa kg'uian ta kò táá kaisase tcãà. Eè kg'uia nea tséekaguèa hãa èe qãèse kómse tama qgáian koe. Baebele sa góá hãam Khóm (Nqarim) di qámse máán ka hëé, naka nxárá-kg'aoan koe ga hëéthhëe ta ko bóò i ko qaase x'áí ta gha sa dùútsa xòè xu cúí xu ta càua máásea hãa sa.

- k. Kg'ui xu [xgàris q'oo koe hãa xu] ko x'áí, gaa kg'uia nea kò c'èedaoka Baebes èe kò ncísega góàè hãas koe hãa tama sa.

Ncèe kg'uia nea góá-kabi-kg'ao ne dis xg'aes ka góàè.

MATAIO
Mataiom ka góàèa qǎè tchǒà ne,
Jeso Krestem ka
Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgāyas dim góá-kg'ao ba Mataio me e, mari xg'ae-xg'ae-kg'aom ncēe kò Jesom dim xгаа-xgaase-kg'ao ba kúrú ba (Mt 9:9). Mataio ba kò gam dis tcgāyas koe bìrí ta a, Jeso Kreste ba nqòòkaguèam Kgoara-kg'ao Me e sa. Mataio ba kò kái kg'uian Nciís Qáé-xg'aes koe hàna tséékagu, a ba a ncēm dàòm ka x'ái, Nqari ba kò Jesom koe guu a Gam di ne khòè ne cgoam kò Nciís Qáé-xg'aes koe kúrú hãa zi nqòòkaguku zi nxàea tseegukagu sa.

Ncēe qǎè tchǒà nea Juta ne di cúí tama, gane ncēm kò Jeso ba gane koe ábàè, a gane cgoa x'ǎèa hãa ne, igabaga i wèém nqǒóm di ne khòè ne di i. Mataiom dis tcgāya sa ko kg'aia tc'ǎà a Jesom di ábà x'aèan ka tshoa-tshoa, a sa a Gam di tcguù-tcguukuan ka hēé naka kúrú bódèan ka hēéthēé nxàe. A sa a nxàaska Gam di qǎè tchǒàn di xгаа-xgaan ka hēé naka Me kò ma khòè ne Galilea koe kg'òèkagus ka hēéthēé nxàe. Gaa koe guus kas ko Jesom di dàòan ncēm kò Galilea koe guu a Jerusalema koe síian ka hēéthēé nxàe, naka Jesom kò ko còò dim bekem ka kúrú sa hēéthēé e: Gam dis xgàus koe hēé naka èem kò ko x'ooan koe tēe x'aè ka hēéthēé e.

Jeso ba kaim Xгаа-xгаа-kg'ao Me e sas ko ncées tcgāya sa x'ái. Gaam ncēe Nqarim di x'àèa nem gha nxàea kabi, a ba a gataga Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа di qarian úúa hãa ba. Gam di xгаа-xгаа ne ko tǎáka zi gúù zi di di dtcōo-coa zi 5 zi cgoa q'aa-q'aa a nxàèe:

1. Xàbim dis xгаа-xгаа sa. Ncēe sa ko nqarikg'ai di x'aian di ne khòè ne ka nxàe: ne ii sa hēé, naka tséé zi kúrú méé ne ga zi hēé naka ts'ee-ts'eekg'aiku zi èe ne gha máàè zi hēé naka èe ne gha hààkom x'aèm ka hòò zi hēéthēé e (Mt 5-7)
2. 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu di x'áè-kg'ama ne, èe xu kò tsééa tcg'òòè hãa ka (Mt 10)
3. Nqarikg'ai di x'aian di zi sere-sere zi (Mt 13)
4. Xгаа-xgaase-kg'aom di tsééan nta ii sa (Mt 18)
5. Ncēm x'aèm di chòò-q'ooan hēé naka nqarikg'ai di x'aian di hàà-q'ooan hēéthēé e (Mt 25)

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqarikg'ai di x'aia ne
- “nxàasega i gha Tcgāyas di kg'uian tseegukaguè”

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)
- Jeso ba Galilea koe (4:12-16:12)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (16:13-20:34)
- Jeso ba Jerusalema koe (21:1-25:46)
- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam di x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (26:1-28:20)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

Jesom dis qhàò sa
(Lk 3:23-38)

¹ Tcgāyas Jeso Krestem dis qhàòs di sa, Dafitem ka tsgōose-coa ba, Abrahamam ka tsgōose-coa ba.

² Abrahamam ba kò Isakam ka xòò me e,
me Isaka ba Jakobem ka xòò me e,
me Jakobe ba Jutam ka xòò me e,
káíkhoe ga xu hēé naka qōese ga xu hēéthēé di ba.

³ Me kò Juta ba Perese ba hēé

naka Sera ba hěéthěé tsara ka xõd me e
 (gatsara ka xõd sa kò Tamara si i).
 Me Perese ba Hesionem ka xõd me e,
 me Hesionem ba Ramem ka xõd me e,
⁴ me Rame ba Aminadabem ka xõd me e,
 me Aminadabe ba Nasonem ka xõd me e,
 me Nasone ba Salemonem ka xõd me e,
⁵ me kò Salemonem ba Boasem ka xõd me e
 (gam ka xõd sa kò Rahabe si i),
 me kò Boase ba Obetem ka xõd me e
 (gam ka xõd sa kò Rute si i),
 me Obete ba Jesem ka xõd me e,
⁶ me Jese ba x'aigam Dafitem ka xõd me e.

Dafite ba kò Solomonem ka xõd me e
 (xõd sa kò Uriam ka kò séèèas khóè si i).
⁷ Me kò Solomone ba Rehoboamem ka xõd me e,
 Me Rehoboame ba Abiam ka xõd me e,
 me Abia ba Asam ka xõd me e,
⁸ me Asa ba Jehosafatem ka xõd me e,
 me Jehosafate ba Joramem ka xõd me e,
 me Jorame ba Usiam ka xõd me e,
⁹ me Usia ba Jotamem ka xõd me e,
 me Jotame ba Ahasem ka xõd me e,
 me Ahase ba Heskiam ka xõd me e,
¹⁰ me Heskia ba Manasem ka xõd me e,
 me Manase ba Amosem ka xõd me e,
 me Amose ba Josiam ka xõd me e,
¹¹ me kò Josia, Jekonia ba hěé
 naka qõese ga xu hěéthěé ka xõd me e,
 ncēe khóè ne kò tcg'òóè a ko Babilone koe úúè ka.

¹² Eēs séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus qǎá q'oo
 koem kò Jekonia ba Salatiele ba ábà,
 me Salatiele ba Serobabelem ka xõd me e,
¹³ me Serobabele ba Abiutem ka xõd me e,
 me Abiute ba Eliakimem ka xõd me e,
 me Eliakime ba Asorem ka xõd me e,
¹⁴ me Asore ba Satokem ka xõd me e,
 me Satoke ba Akimem ka xõd me e,
 me Akime ba Eliutem ka xõd me e,
¹⁵ me Eliute ba Eleasarem ka xõd me e,
 me Eleasare ba Matanem ka xõd me e,
 me Matane ba Jakobem ka xõd me e,
¹⁶ me kò Jakobe ba Josefam ka xõd me e,
 ncēe kò Marias dim khóè ba ii ba,
 ncēe Jesom ka xõd kò ii sa,
 ncēe ko Krete ta ma tcièè ba.

¹⁷ Nxáaska zi kò wéé zi qhàd zi Abrahamam koe guu a sí Dafitem koe tcāà zi 14 zi i, zi
 kò Dafitem koe guu a sí séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus dim x'aèm koe tcāà
 ka zi 14 zi qhàd zi i, zi kò séèa tcg'òóku a Babilone koe úúkus dim x'aèm koe guu, a sí
 Krestem di x'aèan koe tcāà ka zi kò 14 zi qhàd zi i.

Jeso Krete ba ko ábàè
 (Lk 2:1-7)

¹⁸ Ncēe zi gúù zi kò Jeso Krestem ko ábàè ka kúrúse. Gam ka xõd Maria sa kò Josefam
 ka séèkuan tóóa mááèa hāa. Igaba ēe khara qanega xg'ae ta ga hāa kas kò bóòè a Tcom-
 tcomsam Tc'ēm ka ncāan úúkaguèa. ¹⁹ Gas dim khóèm Josefa ba kò tchànóm khóè me

e, a kò tc'êe tama nxàea tcg'òóan gaan di i, sau-cgaekagu sim gha khama, a ba a kò tcáóa ba q'oo koe bìrìsea hãa, cg'uri-cg'uri si tamasem gha q'aa cgoa si sa. ²⁰ Qanegam hãa a ko ncêe zi guú zi ka tc'êe-tc'êese kam ko moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sòokuris q'oo koe qhúí cgae me, a bìrì me a máá: “Josefaè, Dafitem ka tsgõose-coaè, táá Maria sa sèe bèe guu, nakas tsaris khòe sa kúru. Eè gas ka qórmèa nea Tcom-tcomsam Tc'êem koe guua ke. ²¹ Si gha kg'áòm cóá ba ábà, tsi gha cg'òèa ba Jeso ta ma tcii, Gam di ne khòe nem gha gane di chibian koe kgoara khama,” témé.

²² Wèean ncêea kò kúru, nxãasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseegukaguè ka, ncêe kò máá: ²³ “Dxàe-coas qanega xóe cgoaè tama sa gha ncàan úú, a sa a gha kg'áòm Cóá ba ábà, Me gha Emanuele ta ma tciie,” tam méé, ncêe sa ko máá, ‘Nqari ba hãa cgoa taa,’ témé.

²⁴ Me Josefa ba tc'oman koe tõe, a ba a ãem kò ma X'aigam dim moengele ba ma x'áe mea khama ma kúru. A ba a sí Maria sa gam dis khòes iise sèe. ²⁵ Igabam kò táá xóe cgoa si, si nxãakg'aiga sí kg'áòm cóá ba ábà. Me cg'òèa ba Jeso ta ma tcii.

2

Cg'áè-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòe koe guua xu

¹ Jesom Betelehema koe ábàèa hãa, Jutea di i, x'aigam Herotem di x'aèan ka, ka xu kò tçonò q'ãa-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòe koe guu a Jerusalema koe hàà, ² a hàà tõe a máá: “Gaam ãe ábàèam x'aigam Juta ne di ba ndaa? Gaam dim tçonò ba xae ncãa cáms ko tcg'oa xòe za bóò, xae hààraa hãa, hàà xae gha dqòm Me ka,” témé.

³ Eëm ko x'aigam Herote ba ncêes guús ka kóm kam kò tcg'ái-tcao, naka wèem x'áem Jerusalema di ba hëéthëe e, gam cgoa. ⁴ Me wèe xu kaia xu peresiti xu hëe naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu khòe ne di xu hëéthëe tciia xg'ae, a tõe xu nda koe méem ga *nqòðkaguèam* Krete ba ábàè sa. ⁵ Xu bìrì me a máá: “Betelehema koe e, Jutea di i. Ncêea porofitim kò ma góá hãa ga a khama:

⁶ ‘Tsáa Betelehema tseè,
Juta dim nqòòm koe hãa tsi,
cg'aré tama tsia x'aiga xu Juta di xu koe.
Tsáa koem gha tc'ãa-cookg'ai ba guu a tcg'oa khama,
ncêe gha Tiri ne khòe ne Iseraele di ne kòre ba,’
témé,” ta xu méé.

⁷ Nxãaskam kò Herote ba tçonò q'ãa-kg'ao xu kàa ka tciia tcg'òó, a ba a qãese tõe ka kg'ónò xu dùútsa x'aè kam tçonò ba bóòsea sa. ⁸ A ba a Betelehema koe tséa úú xu a máá: “Qòò naka sí Cóám ka qãese kóm, naka ãe xao kò hòe Me ne kg'uian tséa máá te, nakar gha nxãasega tí igaba sí dqòm Me,” témé.

⁹ Eè xu ko x'aiga ba kóma xg'ara ka xu kò xgoaba a qòò. Me gaa x'aè kaga tçonòm ãe xu kò cáms ko tcg'oa xòe za bóò ba tc'ãa-cookg'ai xu, a ba a nxãakg'aiga sí Cóám hãa qgái tc'amkg'ai koe téé. ¹⁰ Tçonò ba xu ko bóò ka xu kò kaisase qãe-tcao. ¹¹ Nquum q'oo koe xu kò tcàa, a Cóá ba bóò xòs Marias cgoa, a xu a qámse a dqòm Me, a x'aian di cãan gaxu di xgobekg'am, a gautan di zi guú zi hëe, qãe hmòm xg'òò tshãán hëe naka tcg'áuse di tshãán hëéthëe di zi aba zi tcg'òó a máa Me.

¹² Sòokuris q'oo koe xu ko q'ãakaguèa, táá méé xu Herotem koe kãbise sa khama xu kò tãám dàò ba sèe a gaxu dim nqòòm koe kãbise.

Josefa xuku ne ko ts'ãa a Egepeto koe qgóe

¹³ Eè xu qòda hãa kam kò moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sòokuris q'oo koe Josefam koe x'áise, a máá: “Tõe, naka Cóá ba hëe naka xòe sa hëéthëe sèe, naka Egepeto koe ts'ãa naka qgóe! Gaa koe méé tsi hãa nakar nxãakg'aiga sí bìrì tsi kúru tsi gha sa. Kúru i gha me gha Herote ba Cóá ba qaa, cg'òo Mem gha ka ke,” témé. ¹⁴ Me ãem ntcúum ka tõe, a ba a Cóá ba hëe naka xòe sa hëéthëe sèe, a Egepeto koe qòò. ¹⁵ Gaa koem kò hãa, me nxãakg'aiga sí Herote ba x'óó.

Ncêe sa kò kúrúse, nxãasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseegukaguè ka, ncêe ko máá: “Egepeto koer Cóm Tiri ba tciia tcg'òó hãa,” témé ba.

Herote ba ko cóa xu cg'õo

¹⁶ Eëm ko Herote bóò q'ãa, tçonò q'ãa-kg'ao xu kam qàe-qaeèa hãa sa, kam kò nxãaska kaisase xgòà, a ba a ncõo-kg'ao xu tséa tcg'òó, sí xu gha wèé xu cóa xu ãe cámm kuri xu, kana gaxu ka nqãaka hàna kurian úúa xu, Betelehema ba hêé naka gam qàe koe hàna xu qgài xu wèé xu koe hêéthêé hàna xu cg'õo ka. Ncêe sam kò kúrú, tçonò q'ãa-kg'ao xu hàà bìrí mea hãas domka, ãe xu kò bìrí meam x'aèm koe guu a.

¹⁷ Ka i kò nxãaska porofitim Jeremiam ka kò kg'uièa sa tseegukaguè, ncêe kò máá:

¹⁸ “Dòm ba kò Rama koe kómse,
kg'ae sa hêé
naka thõò-tcaoase kg'ae sa hêéthêé di ba.
Ragele sa ko gas di cóan kg'ae cgae,
a kò qgài-qgai-tcáókuan xguì,
kaàra i hãa khama,”
témé ba.

Josefa ne ko kabise, a Nasareta koe qõò

¹⁹ Herotem ko x'óó qãá q'oo koem kò moengelem X'aigam *Nqarim* di ba Josefam koe sòokuris q'oo koe x'áise, Egepeto koe, ²⁰ a ba a máá: “Têe naka tsia Cóa ba hêé naka xõò sa hêéthêé sèè, naka tsia Iseraele dim nqõóm koe qõò, ãe kò Cóam di kg'òèan qaa nea x'óó hãa ke,” témé.

²¹ Me tée, a Cóa ba hêé naka xõò sa hêéthêé sèè, a ba a Iseraele dim nqõóm koe qõò.

²² Igaba ãem ko Josefa kóm Arekelose ba Jutea dim nqõó ba tc'ãa-cookg'aia sa, gam ka xõòm Herotem téé-q'oo koe, kam kò gaa koe sían bèe. Sòokuris koem ko q'ãakaguèa, khamam kò Galilea díim xòèm koe qõò, ²³ a sí Nasareta ta ko ma tcièm x'áé-dxoom koe x'ãè, ãe porofiti xu ka kg'uièa hãas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncêe kò máá: “Nasareta dim khòè ba, tam gha ma tcièè,” témé sa.

3

Johanem tcguè-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di zi kg'ui zi xgaa-xgaa

(*Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28*)

¹ Eë xu cámm xu kam kò Johanem tcguè-tcguu-kg'ao ba hàà, a ba a hàà tchàa-xgóós Jutea dis q'oo koe *Nqarim* di zi kg'ui zi xgaa-xgaa a máá: ² “Tcóóse tu gatu di chibian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúu u ke,” témé. ³ Ncêem Johane ba porofitim Isaiam kò gam ka kg'uia hãam ga me e, a ko máá:

“C'èem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu
a q'au a ko máá:
'X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòa máá,
naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,' ”
témé ba.

⁴ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáian hàna, a khò dim bàne ba kháóa ba koe qáéa. Gam di tc'òoa nea kò tcòmàn hêé naka qãáka di dènean hêéthêé e. ⁵ Ne kò khòè ne Jerusalema hêé naka wèé Jutea hêé naka wèém xg'aeku-coam Jorotane qàe dim koe hêéthêé guu a sí cgae me, ⁶ a ne a gane di chibian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tcguè-tcguuè.

⁷ Igaba ãem ko kái xu Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé bóò, xu tcguè-tcguukuan domka gam koe hààraa, kam kò bìrí xu a máá: “Gaxao cg'aoan di xao cóa xaoè! Díin ka xaoa q'ãa-q'ãaèa hãa a ko hààko xgòàn *Nqarim* di bèe? ⁸ Nxãaska méé xao chibian koe xao tcóósea hãa sa gha x'ái tc'ároán kúrú. ⁹ Táá méé xao bìríse naka máá, 'Abrahama ba xae úúa, sixae ka tsgõose ba,' témé guu. Bìrí xao or ko a ko máá: *Nqari* ba qarian úúa, ncêe zi nxõá zim gha sèè a Abrahama ba tsgõo-coan kúrú máá di i ke. ¹⁰ Bòò sa nxãakamaga

hii zi di tɔbean kg'ónòda tòóa mááèa, si gha wèès hiiis ãe qãe tc'áróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'dò, a c'eean q'oo koe xaoa tcãàè.

¹¹ “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, chìbian koe tu gha tcóóse ka, igaba Gaam ãe ko tíí qãá q'oo koe hàà ba tíí ka qari Me e, ncãe Gam di zi nxàbo zi qgóóan gar tc'ãò tama ba. Gabá gha Tcom-tcomsam Tc'ẽem cgoa hãe naka c'eem cgoa hãéthhãe tcguù-tcguu tu u. ¹² Mabere tsoroa nem ko dqòrò cgoam hii ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberea nem ko dqòròs qgáis koe dqòròda xgãá a, a gha Gam di maberean Gam dis nxàès koe xg'ae-xg'ae, igabam gha ts'irì tamam c'eem koe tsoroan dàò,” tam méé.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Me kò Jeso ba Galilea koe guu, a Jorotane koe hàà, hààm gha Johanem ka tcguù-tcguuè ka. ¹⁴ Igabam kò Johane ba xgãè-kg'am Me, a máá: “Tsáá kar gha tcguù-tcguuè sa ko qaase, ka Tsi gáé ko Tsáá tíí koe hàà?” témé. ¹⁵ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Guu u ncãeska, kg'anoa i máá tsama, ncãeta tsam gha hãe sa ke. Ncãem dàòm ka tsam gha ko wèe zi gúù zi tchàno zi kúrú, Nqarim ka ko qaaè zi,” témé. Me dtcòm Me.

¹⁶ Eẽm kò Jeso ba tcguù-tcguuèa xg'ara kam kò kúúga tshàam koe tcg'oa, i kò gaa x'aè kaga nqarikg'aian xgobekg'amse, Me Nqarim dim Tc'ẽe ba bóò, Me tcíbís khama ii a ko Gam koe xõa. ¹⁷ Me gaa x'aè kaga dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Ncãe ba Tirim Cóám ncàma Raa Me e, Gam kar ko kaisase qãe-tcao,” témé.

4

Jeso ba ko kúrúa bóòè
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Me nxãaska Jeso ba Tc'ẽem ka sée a qãáka úúè, síím gha dxãwam ka kúrúa bóòè ka. ² Eẽm ko 40 cáman hãe naka 40 ntcúúan hãéthhãe tc'õoan carasea hãa kam kò gaa koe guus ka xàbàa.

³ Me kò kúrúa bóò-kg'ao ba hàà cgae Me, a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, ncãe nxõán bìrí naka i péréan kúrúse,” témé. ⁴ Me Jeso ba xɔa a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Khòè ba péréan ka cúí kg'õèkaguè tite, igaba wèem kg'uim ka a, ãe ko Nqarim di kg'áman koe guu a tcg'oa ba,’ téméèa,” tam méé.

⁵ Kam ko nxãaska dxãwa ba tcom-tcomsam x'áé-dxoom *Jerusalema dim* koe úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgáian tempelem tɔbe dim koe síí tòò Me, ⁶ a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, nqãaka xaoa xòóse. Góásea i hãa ke a ko máá:

‘Gam di xu moengele xum gha Tsáá ka x'áèan máà,

xu gha gaxu di tshàuan cgoa ghùì Tsi,

táá Tsi gha nxãasega nqàrèa Tsi

nxõán koe xg'áma tòò ka,’ ”

tam méé. ⁷ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Gaicara i góásea hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi tsarim X'aigam Nqari ba kúrúa bóò guu,’ ” témé.

⁸ Gaicaram kò dxãwa ba sée a kaisase kaim xàbim koe úú Me, a ba a wèe x'aian nqõómkg'ai di hãe, naka gaan di kãean hãéthhãe x'ái Me. ⁹ A ba a bìrí Me a máá: “Wèéan ncãe gar gha máà Tsi, gómankg'ai koe Tsi kò c'g'áé a ko dqòm te ne,” témé. ¹⁰ Me Jeso ba nxãaska bìrí me a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqari ba tsi gha dqòm, a Gam cúí ba kúrúa máá,’ témé,” tam méé.

¹¹ Me nxãaska dxãwa ba guu Me. Ka i ko gaa x'aè kaga moengelean hàà, a hàà hùì Me.

Jeso ba Galilea koe (4:12–16:12)

Jeso ba ko Gam dis tsée sa Galilea koe tshoa-tshoa
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Eẽm ko Jeso ba Johane ba qáèèa hãa sa kórú, kam kò Galilea koe kãbise. ¹³ Nasareta koem kò tcg'oa, a Kaperenaume koe síí x'ãè, ncãe ko tshàam qàe koe hànam qgáì ba,

Sebulone ba hěe naka Nafetali ba hěéthěe tsara dim nqõóm koe, ¹⁴ ẽe porofitim Isaiam ka kò kg'uiẽas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncẽe kòo máá:

¹⁵ “Sebulonem dim nqõó ba hěe
naka Nafetalim dim nqõó ba hěéthěe tsara
tshàam koe ko qõòm dàòm koe hãa,
Jorotanem qàe koe, Galilea koe,
nqõóm tãá zi qhàò zi di ba;

¹⁶ khòe ne ncẽe *gaa koe* ntcùúan q'oo koe x'ãèa hãa nea
kaiam x'ãà ba hòða.
X'ooan dim nqõóm ntcùúm q'oo koe hãa ne koe
i x'ãàn hààraa,”
témé.

¹⁷ Eẽm x'aem koem kò Jeso ba guu a tshoa-tshoa a xгаа-xгаа a máá: “Tcóóse tu gatu di chibian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cùu u ke,” témé.

Jeso ba ko tc'ãà di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu tcii

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

¹⁸ Eẽm Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe xóe a ko qõò kam kò khòe qõeku tsara bóò, Simonem ncẽe kòo Petere ta ma tciiè ba hěe naka Anterea ba hěéthěe e, tsara c'uisi sa tshàan q'oo koe tcãà, x'au qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama. ¹⁹ A ba a birí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kùrú tsao or gha tsao khòe ne qgóó-kg'ao tsao ii,” témé. ²⁰ Tsara kúúga gatsara di c'uisian guu, a xùri Me.

²¹ Gaa koem guu a ko qõò kam kò khòe qõeku tsara c'ẽe tsara bóò, Sebetem ka cóasem Jakobo ba hěe naka qõesem Johane ba hěéthěe e, tsara gatsara ka xõòm Sebetem cgoa dxòrom q'oo koe hãa, xu ko gaxu di c'uisian kg'ónò, Me Jeso ba tcii tsara a. ²² Ka tsara kò kúúga dxòro ba hěe naka gatsara ka xõò ba hěéthěe guu, a xùri Me.

Jeso ba ko tsàako ne khòe ne kg'òèkagu

(Lk 6:17-19)

²³ Me Jeso ba wèem Galileam koe qõò te, a gane di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, a ko x'aian di qãe tchõàn ka khòe ne birí, a ko wèe tciiian koe hěe naka wèe thõðan koe hěéthěe qãekagu ne. ²⁴ Gaam di tchõà ne kò wèem Siriam koe tsai-tsaise, ne kò Gaam koe wèe ne ẽe ko tãáka zi tcii zi tsàa ne óá, naka thõðkase tsàara hãa ne hěe naka dxãwa tc'ëean ka tcãàèa ne hěe, naka x'óóa qae ko ne hěe naka nqoara ne hěéthěe e, Me kùrú ne ne qãe. ²⁵ Zi kò kái zi xg'ae zi Galilea koe hěe naka Dekapolise koe hěe naka Jerusalema koe hěe naka Jutea koe hěe naka c'ẽe xòe Jorotane di koe hěéthěe guu a xùri Me.

Jeso ba ko xàbim koe xгаа-xгаа (5:1–7:29)

5

¹ Eẽm ko Jeso ba xg'ae zi bóò kam kò xàbim koe qàò, a sí gaa koe ntcóó, xu Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu hàà cgae Me.

Tseegu dis ts'ee-ts'eekg'aiku sa

(Lk 6:20-23)

² Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа xu a máá:

³ “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ẽe tc'ẽem koe dxàua hãa
igaba Nqari ba dtcãasea hãa ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

⁴ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ẽe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáòe ne gha khama.

⁵ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ẽe ko cg'aré-cg'arese ne,
nqõó ba ne gha q'òò khama.

⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane èe tchànoan xàbà máána hãa ne,
a cána máá ana ne,
xg'ãàkaguè ne gha khama.

⁷ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
èe thòd-xama-máákuan úúa ne,
Nqarim ka ne gha thòd-xama máàè khama.

⁸ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane èe q'ano-tcáo ne,
Nqari ba ne gha bóò khama.

⁹ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane èe ko tòókuan kúru ne,
Nqarim di ne cóá ne ta ne gha ma tciè khama.

¹⁰ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane èe ko tchànoan domka xgàràè ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

¹¹ Ts'ee-ts'eekg'aièa tua,
ncèè khòèan kòò ncoi tu u, a ko xgàra tu u ne,
a ko Tíi domka wèé zi gúù zi cg'ãè zi
[tshúù-ntcōase] gatu ka nxàè ne.

¹² Qãè-tcao méé tu naka tua cgabà-cgaban-tcao,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke,
gatà iim dàòm kaga ne kò porofiti xu xgàra
ncèè kò gatu cookg'ai koe ga hàna xu khama.

Tabean hēé naka x'áàn hēéthēé e
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ “Gatua nqōómkg'ai di tu tãbe tu u. Igaba i kò tãbean di tsau-q'ooan kaà cgae e, ne i gha gaicara ntama kúruè a tsau? Cúí gúù ga i qãèa máánaa hãa tite, kg'ama tchàa koe aaguè a khòèan ka náàès cúí si i.

¹⁴ “Gatua nqōóm di tu x'áà tu u. X'áé-dxoom xàbìm tc'amkg'ai koe hàna ba cuiskaga chómmea hãa tite. ¹⁵ Cúí khòè ga gataga lampi sa x'áà-x'aa naka q'ores ka nqãaka tòó sia hãa tite, igaba i gha téé-q'ooa sa koe tòó si, si gha wèé ne èe nquum q'oo koe hàna ne x'áàn máà. ¹⁶ Gatu di x'áàn méé i gatà iim dàòm ka khòè ne cookg'ai koe x'áà, naka ne gha nxãasega gatu di qãè tsééan bóò, naka nea gatu dim Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba dqòh.

X'áèan kaàkagu sa kana tseegukagu u sa

¹⁷ “Táá tu tc'èea máá, hààr ko x'áèan ko méé sa kana porofiti xu ko méé sa kaàkagu, ta tc'èe guu. Hààra Raa, hààr gha táá kaàkagu si ka, igabar ko hàà tseegukagu si. ¹⁸ Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Nqarikg'aian hēé naka nqōókkg'aian hēéthēéa gha kaà, igabam cúim góám cg'árém ga ba kana góá-hiim ka góáèa gúùan ga igaba x'áèan koe guu a kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí wèé gúùan kúruè. ¹⁹ Khama nxãaska, diim wèém èe gha ncèè x'áè-kg'áman ka cg'aré ba kaàkagu ba, a ba a ncèes gúù sa kúruán khòè ne xgaa-xgaa ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ba ta ma tciè. Igaba èe ko x'áè-kg'áman kúru, a ba a ko xgaa-xgaa a ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ta ma tciè. ²⁰ Bìrí tu ur ko a ko máá: Gatu di tchànoan kòò x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu dian hēé naka Farasai xu dian hēéthēé nqáé tama ne tu cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcàa tite.

Cg'õo sa
(Lk 12:57-59)

²¹ “Kóma tu hãa, ne kò ncíi kuri di ne khòè ne bìríè a ko máá: ‘Táá cg'õo guu.’ ‘Wèém èe gha cg'õo ba gha xgàrakuan tééa máá,’ téméè. ²² Igabar ko Tíia bìrí tu u a ko máá: Diim wèém èe qòesem koe xgòà hãa ba gha xgàrakuan tééa máá. Gataga diim wèém èe

ko qõese ba bìrí a máá: 'Kàà hùì tsi gúù tsi i,' témé ba gha x'áèan di xu kaia xu cookg'ai koe xõara mááse. Igaba dìím wèém ãe ko máá: 'Tsáá kàà tc'ãe tsi gúù tsi,' témé ba chõò tamas c'ees dxãwam dis ka tééa mááèa hãa.

²³ "Khama nxãaska, ãe tsi kò tsaris aba sa altaram koe úú ne, a tsi a ko gaa koe tc'ãe-tc'ãese tsáá qõe ba c'ães gúù sa tsáá cgoa úúá sa ne, ²⁴ méé tsi tsari aban gaa koe guu, altaram cookg'ai koe. Naka tsia kg'aia qõò naka síí tsáá qõem cgoa tòókuan kúrú, naka nxãwa hàà tsari aban úú.

²⁵ "Qháésega méé tsi ãe ko chibi-chibi tsim cgoa kómku, ãe tsi kòò xgàrakuan dis qhàis koe síí cgoa me ne. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè. ²⁶ Tseegua ner ko bìrí tsi a ko máá: cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí ãe qaùà hãam mari-coa ba suruta.

Cg'árà kúrúa ne

²⁷ "Kómá tu hãa i kòò ncãeta mééè a ko máá: 'Táá cg'áràn kúrú guu,' téméè. ²⁸ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: wèém khòém ãe ko dxàe-khoe sa bóò, a ba a ko ncóó si ba, ncãa nxãakamaga cg'áràn kúrú cgoa si tcáóa ba koe. ²⁹ A ncèè kg'áò xòè dim tcgáím tsarim kòò chibian kúrúagu tsi ne méé tsi nxõbea tcg'òó naka aagu me. Qãè e, c'ãe xòèa tsi gha aaguè sa ke, wèè tc'áróa tsi chõò tamas c'ees dxãwam dis koe xaoa tcãàèan ka. ³⁰ Gataga ncèè kg'áòm x'òàm tsarim kòò chibian kúrúagu tsi ne méé tsi q'ãea tcg'òó naka aagu me. Qãè e c'ãe xòèa tsi gha aaguè sa, wèè tc'áróa tsi gha chõò tamas c'ees dxãwam dis koe tcãàèan ka ke.

Khòès cgoa q'aa sa

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ "Gataga i kòò ncãeta mééè a ko máá: 'Dìím wèém ãe ko gam dis khòès cgoa q'aa ba méém tcgãya sa góá máá si, q'aa cgoa siam hãa di sa,' ta mééè. ³² Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Wèém khòém ãe ko gam dis khòè sa aagu ba, cg'árà nes kúrúa domka tamase, ba ko cg'árà-kg'ao sa kúrú si, me ko dìím wèém ãe ko aaguèas khòè sa sèè ba cg'áràn kúrú, tar ko méé.

Gãisea ne

³³ "Gataga tu kómá hãa, ne kòò ncíi kuri di ne khòè ne bìrìè a ko máá: 'Táá tshúù-ntcõan cgoa gãise guu, igaba méé tsi tsari gãisean X'aigam Nqarim cookg'ai koe tseegukagu,' téméè. ³⁴ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Táá gãise guu, nqarikg'ai cgoa ga igaba, Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian di si i ke, ³⁵ kana nqõómkg'ai cgoa ga igaba, Gam di nqàrèa nem ko tòó qgái i ke, kana Jerusaleman cgoa ga igaba, kaia X'aigam dim x'áé-dxoo me e ke. ³⁶ Gataga méé tsi táá tcúúá tsi cgoa gãise guu, cuiskaga tsi cúím c'òòm tsarim ga ba kúrú nakam q'úú kana ntcúúá hãa tite ke. ³⁷ Kg'amaga méés gatu dis 'Eè' sa 'Eè' sa ii, nakas gatu dis 'Eè ãe' sa 'Eè ãe' sa ii. A ncèè c'ães gúù sa tsi kòò ncèè zi kg'ui zi koe càùà mááse nes gha nxãa sa dxãwam koe guua.

Kãbia mááku sa

(Lk 6:29-30)

³⁸ "Kómá tu hãa i kòò ncãeta mééè a ko máá: 'Tcgái ba méém tcgáím c'ãem domka tcg'òóè, nakam xõó ba xõóm domka tcg'òóè,' ta mééè. ³⁹ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Táá cg'ãè tc'ãem khòè ba kãbia máá guu, igaba dìím wèém ãe ko kg'áò xòè di góóa tsi koe xg'ám tsi ba, nxãa ba c'ãem góó xòè ba máà thèé nakam xg'ám. ⁴⁰ A ncèè khòém kòò xgàrakuan dis qhàis koe úú tsi, a tsari subu marian di qgáian sèè kg'oana ne, máà me gataga thèé tsari kaisa marian di qgáia ne. ⁴¹ Dìím wèém ãe gha ko chùì tsi, cúím kilomitar ba tsi gha gam di zi gúù zi xgàm a qõò ba, nxãam cgoa méé tsi càím kilomitaran qõò. ⁴² Máà ãe ko dtcàrà tsi ba, naka ãe cgóbè cgae tsi kg'oana ba táá q'aumana guu.

Tsari cg'õo-kg'aoan ncàma ne

(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Kóma tu hãa i kòo ncēeta méeè a ko máá: ‘Tsáá ka c'ēe ba mée tsi ncàm, naka tsia tsarim cg'òo-kg'ao ba hòre,’ témée. ⁴⁴ Igabar ko Tííá bírí tu u a ko máá: Gatu di cg'òo-kg'aoan mée tu ncàm, naka còrèa máá ēe ko xgàra tu u ne, ⁴⁵ naka tua gha nxāasega gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám di tu cóa tu ii. Gam dis cáím sam ko kúru si ēe cg'āè ne hēe naka ēe qāè ne hēéthēe qaò cgae, a ba a ko túúan ēe tchàno ne koe hēe naka ēe kàma ne koe hēéthēe tsééa úú. ⁴⁶ Eē ncàm tua hãa ne tu kò ncàma hãa, ne ia gha dùútsa surutan kabisea máá tu u? Mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu igaba xu ko thēe gataga hēe khama. ⁴⁷ A ncēe gatu di qōean cúí ga tu kòo tsgámkagu, ne tu ko dùús cgáé sa kúru? A táá zi qhàò zi di ne igaba ne gáé thēe gataga hēe tama? ⁴⁸ Nxāaska mée tu tchàno ii, ncēm ma gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba ma tchàno Me e khamaga ma.

6

Tchàno zi tséé zi

¹ “Q'āa mée tu naka tua gatu di zi tséé zi tchàno zi táá khòe ne cookg'ai koe kúru guu, naka táá khòe ne x'ái zi guu. Gatà tu kò hēe ne tu surutan hòò tite, gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám koe.

² “A c'ēm dtcàrà-kg'ao ba tu kò c'ēs gúú sa máà kg'oana ne mée tu còrè-nquuan hēe naka x'áéan xg'aeku koe hēéthēe táá torompitan cgoa nxàe ana téé guu, qāè khòean khama ko ma kúru se xu khòe xu ko hēe khama, nxāasega xu gha c'ēe khòean ka dqòmme ka. Tseegua ner ko bírí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu khòe ne koe cg'oèase hòò. ³ Igaba tsáá ēe tsi kòo c'ēm dtcàrà-kg'ao ba c'ēs gúú sa máà ne, táá hēe nas dxàes x'òàs tsari sa q'āa, kg'áòm x'òàm tsarim ko kúru sa. ⁴ Naka i gha nxāasega gúúan tsi tcg'òó q'oo chómsea hãa, Me gha Saòm ncēe ko chómsea zi gúú zi bóò ba gha suruta tsi.

*Còrèan ka xgaa-xgaa sa**(Lk 11:2-4)*

⁵ “Naka gatà còrè tu kò ne mée tu táá qāè khòean khama ko ma kúru se xu khòe xu khama ii guu, còrè-nquuan q'oo koe hēe naka x'áéan xg'aeku koe hēéthēe ko nqàrè ka téé a còrèan ncàma xu, nxāasega ne gha wèe ne khòe ne bóò xu ka. Tseegukar ko bírí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu khòe ne koe cg'oèase hòò. ⁶ Igaba tsáá ēe tsi kò còrè ne mée tsi tsarim nquum q'oo koe tcāa, naka nquu-kg'ám ba tcēekg'am, naka tsia Saò ba còrè, ncēe hòòse tama ba. Nakam gha nxāasega Saò ba suruta tsi, ncēe ko chómsea zi gúú zi bóò ba. ⁷ Naka gatà còrè tu kòo ne, táá qaase tama zi kg'ui zi kái zi tséekagu guu, táá zi qhàò zi di ne ko hēe khama, kái zi kg'ui zi ēe ne ko kg'ui zi ka ne gha komsanaè, ta ne tc'ēea khama. ⁸ Táá gane khama ii guu. Gatu ka Xòò ba tu ko dtcàràs cookg'ai koem gatu koe ko tcào sa nxāakamaga q'ana hãa ke. ⁹ Ke mée tu ncēeta ma còrè na máá:

Sita ka Xòò Tseè
nqarikg'ai koe hàna Tseè,
cg'òèa Tsi mée i dqòmme,

¹⁰ Tsari x'aian mée i hàà.
Tsáá ko tc'ēe sa méés nqóómkg'ai koe kúruè
nqarikg'ai koes ko ma kúruè khama.

¹¹ Sita dis tc'òos wèe cáím di sa
ncēe cáím ka máà ta a.

¹² Naka qgóóa máá ta a chìbia ta,
sita ma c'ēe ne gane di chìbian
ma qgóóa máána hãa khama.

¹³ Táá kúrua bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,
igaba dxāwam dim dàòm koe tcg'òó ta a.

[X'aian hēe,
naka qarian hēe,
naka x'áàn hēéthēea
chòò tamase Tsari i ke.
Amen.]

¹⁴ “Khòè ne tu kò gane di chìbian qgóóá máá nem gha gataga gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba gatu di chìbian koe qgóóá máá tu u khama. ¹⁵ Igaba ncèè khòèan tu kò gaan di chìbian qgóóá máá tama, nem gatu ka Xòò ba thée cuiskaga chìbia tu qgóóá máá tu ua hãa tite.

Tc'õoan carasea ne

¹⁶ “Gataga thée, ãe tu kò tc'õoan carase ne mée tu táá cg'ãè-cg'ãe kg'ái guu, qãè khòèan khama ko ma kúrúse xu khama ma, ncèe cg'ãè-cg'ãe kg'ái ko xu, c'èe ne xu gha nxãasega x'ái, tc'õoa ne xu ko carase sa ka xu. Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu khòè ne koe cg'oèase hòòà. ¹⁷ Igaba ãe tsi kò tc'õoan carase ne mée tsi xg'aà kg'ái naka nxũian tcgáuse. ¹⁸ Naka i gha nxãasega tsari tc'õoan carasean táá c'èe ne ka bóòè guu, igaba tsarim Xòòm ka, ncèe hòòse tama ba. Me gha Saòm ncèe chómsea zi gúù zi ko bóò ba suruta tsi.

Qguùan ka xgaa-xgaa sa

(Lk 12:33-34)

¹⁹ “Táá mée tu nqóómkg'ai koe qguùan tòóá mááse guu, ncèe tcg'ãàn hée naka ncàbàn héeéthée ko tc'õó o koe, ncèe ts'ãà-kg'aoan ko khóá a tcãà a ts'ãà a koe. ²⁰ Igaba mée tu gatu di qguùan nqarikg'ai koe tòóá mááse, ncèe tcg'ãàn hée naka ncàbàn héeéthée tc'õó o tite koe, kana ts'ãà-kg'aoan ga khóá naka tcãà na ts'ãà tite koe. ²¹ Eè tsari qguùan hãa koe i gha gataga thée tsari tcáóan hãa khama.

Qãem tcgái ba

(Lk 11:34-36)

²² “Tcgái ba tc'áróm dim x'áà me e. Ncèe tcgáia tsi kò qãè ii, nem tsarim tc'áróm wée ba x'áàn ka cg'oèa. ²³ Igaba ncèe tcgáia tsi kò tshúú ii, nem tc'áróm tsari ba dcúú-qoman ka cg'oèe cgaeèa. A ncèe tsari x'áàn kò dcúú-qom sa ii ne, i gáé gha nta noose dcúú-qoman kaia!

Cám x'aigan tsééa máá ne

(Lk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Cám x'aigan gha tsééa máám khòè ba káà me e. C'èe bam gha hòre, a c'èe ba ncàm khama, kanam gha c'èem koe dtcãàse, a c'èe ba ncoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hée naka qguùan dim nqári ba héeéthée tsara cúí x'aè ka tsééa máána hãa tite.

Táá káise tc'èe-tc'èese guu

²⁵ “Gaa domkar ko bìrí tu u, a ko máá: Táá gatu di kg'õèan ka káise tc'èe-tc'èese guu, dùú tu gha tc'õó kana kg'áà sa, kana tc'áró tu ka igaba, dùú tu gha hãa sa. Kg'òè sa gáé tc'õoan ka cgáé tama, me tc'áró ba qgáian ka cgáé tama? ²⁶ Bóò nqarikg'ai di tsará ne: xháà tama i hãa, a tcuù tama, a gataga tòóá mááse tama, gabàm ko qanega gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba xárò o. Ka gatu gáé gaan ka cgáé tama? ²⁷ Gatu ka c'èem díí ba gha gáé káise tc'èe-tc'èesean ka, kg'òèa ba di cáman koe cáman ba càù?

²⁸ “A tu a ko dùús domka qgáian ka káise tc'èe-tc'èese? Bóò, nta i qãáka di x'aan ii sa, nta i ko ma tsòm sa. Tsééa tama i hãa, a gataga qgáian qgãéa mááse tama. ²⁹ Igabar ko bìrí tu u a ko máá: x'aigam Solomonem gabà kò gam di x'aian wée koe ga ncèe zi x'aa zi ka c'èea zi khama ma táá hãa. ³⁰ Ncèe Nqarim kò qãáka di dcãan, ncèe ko ncèe cáman ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcãàè, nxãan ncèeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatu hãakagu tu u, oo, gatu ncèe cg'áré dtcòmàn úú tuè!

³¹ “Gaa domka mée tu táá káise tc'èe-tc'èese guu naka máá: ‘Dùú sa ta gha tc'õó?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha kg'áà?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha hãa?’ témé guu. ³² Táá zi qhàò zi di nea ko wée gúùan ncèe ga qaa, Me gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba ncèe gúùan tu ko tcào sa q'ana hãa ke. ³³ Igabaga mée tu kg'áika X'aigam Nqarim di x'aian hée naka Gam di tchànoan héeéthée qaa, naka tua gha ncèe zi gúù zi wééa zi ga thée máàè. ³⁴ Ke tu táá q'uu dim cáman ka káise tc'èe-tc'èese guu, q'uu dim cáman ba gha cúia tc'èe-tc'èese gam ka ke. Wéem cáman ba gam di xháéan tc'áàa.

7

C'ëe ne bóò a tc'ëea máá sa
(Lk 6:37-38, 41-42)

¹ “Táá c'ëem khòè ba xgàra guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè guu. ² Gaam dàòm cúim ãe tu ko c'ëe ne bóò a xgàram cgoaga tu gha Nqarim ka bóò a xgàràè ke, si gha tc'ào-tc'ãos ãe tu ko c'ëe ne koe tséékagu sa gatu koe tséékaguè.

³ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ëem tcg'ái q'oo koe hãam tcg'óbé ba hòò máá, igaba tsi tsáá tcg'ái q'oo koe hãam hii-dxoo ba hòò tama? ⁴ Nta tsi gha tsáá ka c'ëe ba birí a máá: ‘Tíí tcáràè, hàà nakar tcg'ái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó,’ témé, ncëe tsáá tcg'ái q'oo koe hãam hii-dxoo ba tsi hòò tama koe. ⁵ Tsáá qãè khòèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áika tcg'ái q'ooa tsi koe hànãam hii-dxoo ba tcg'òó, naka nxãwa qãèse bóò naka tsáá ka c'ëem tcg'ái q'oo koe hànãam tcg'óbéan tcg'òó.

⁶ “Táá ãe tcom-tcomsa ii sa haghuan máá guu, naka gataga táá gatu di tcaàko nxõán xgùuan cookg'ai koe aagu guu. Gatà tu kò hëe ne i gha nqàrèan gaan di ka náà tcãà a, a i gha kabise a tòà q'aa tu u.

Dtcàrà, Qaa, Xg'ám-xg'am
(Lk 11:9-13)

⁷ “Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke. ⁸ Díim wèém ãe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém ãe ko qaa ba hòò, me gha wèém ãe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama. ⁹ Kana ndakam khòè ba gha gam dim cóám kòo pérean dtcàrà me ne, pérean téé-q'oo koe nxõán máà me? ¹⁰ Kana ãem kòo x'au ba dtcàrà me ne, cg'ao ba máà me? ¹¹ A ncëe gatu ncëe cg'ãè tc'ëe ii tu kò qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa, ne ba gha nxãaska gatu ka Xòòm ncëe nqarikg'ai koe hãa ba ãe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hãase qãè aban máà!

¹² “Gaa domkar ko birí tu u a ko máá: wèé zi gúú zi ãe tu ko tc'ëe khòè ne méé ne gatu koe kúrú zi, nxãa zi méé tu gane koe thëé kúrú. Ncëe sa x'áèan ka hëe naka porofitian ka hëéthëé ko nxàèes ga si i khama.

Cg'árés heke-kg'ám sa
(Lk 13:24)

¹³ “Xg'ám-xgam naka nquu-kg'ám koe tcãà. Cg'ãèan koe ko úúm kg'ám ba tchàà me e, me gaa koe ko qòòm dàò ba thamka me e ke, ne gaa koe ko tcãà ne kái ne e. ¹⁴ Igaba bóò, kg'òèan dis heke-kg'ám sa cg'aré si i, me gaa koe ko qòòm dàò ba qóm me e, ne ãe ko hòò me ne cg'orò ne e.

Hii sa hëe naka tc'áróa sa hëéthëe e
(Lk 6:43-44)

¹⁵ “Tshúù-ntcõan di xu porofiti xu méé tu q'ãa! Gatu koe xu ko ghùuan di khòoan hãa a hàà, igabaga xu q'ooa xu koe xaùko xu ncuutshaa xu u. ¹⁶ Gaxu di tc'áróan ka tu gha bóò q'ãa xu. Khòèa ne gáé ko kuri dxàman úúá zi hii-coa zi koe kg'oman tcuù, kana ia ko dxàmga zi hii-coa zi koe faian tcuù? ¹⁷ Gatagas ko ma wèés hii qãè sa qãè tc'áróan kúrú, igabas ko tshúùs hii sa tshúù tc'áróan kúrú. ¹⁸ Qãès hii sa cuiskaga tshúù tc'áróan kúrú hãa tite, kanas gataga tshúùs hii sa cuiskaga qãè tc'áróan kúrú hãa tite. ¹⁹ Wèés hii ãe tc'áróan qãè kúrú tama sa ko xg'aoa tcg'òòè, a c'eean q'oo koe tcãàè. ²⁰ Gaa domka tu gha gaxu di tc'áróan ka q'ãa xu.

Ncúsegar kò c'úú tsia
(Lk 13:25-27)

²¹ “Wèém khòèm ãe ko birí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè,’ témé ba nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite, igaba ãe ko Tirim Abom nqarikg'ai koe hànãam ko tc'ëe sa kúrúm cúim ga ba gha tcãà. ²² Kái ne gha ãem cáám còo dim ka birí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè,’ a gatà tama taa ncëe kòo Tsarim cg'òèm cgoa porofita ta, a Tsarim cg'òèm cgoa dxãwa tc'ëean xhàigu

ta, a gam cgoa kái zi gúù zi are-aresa zi kúrú ta?' témé. ²³ Ra gha nxãaska tchànose bìrí ne a máá: 'Ncìsegar c'úù tua, gatu cg'ãè gúù kúrú-kg'ao tu, ke tu Tíí koe tcg'oa!' témé.

Cám tsara tshào-kg'ao tsara
(Lk 6:47-49)

²⁴ “Dím wèém ãe ko Tiri kg'uian ncãe kóm, a i ko méé sa kúrú ba gha tc'ëgam khòem khama ii, ncãe ko gam dim nquu ba qãès tshoa-tshoase-q'oos koe tshào ba. ²⁵ I túúan hàà, i tshàn cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá a i a ãem nquu ba xàbù, igabagam kò táá cg'áé, qãès tshoa-tshoase-q'oos koem kò tshàoa tòòèa khama. ²⁶ Igaba dím wèém ãe ko Tiri kg'uian kóm, igaba kúrú u tama ba gha káà tc'ãem khòem khama ii, ncãe ko gam dim nquu ba gómankg'ai koe tshàoa tòò ba, qãès tshoa-tshoase-q'oos cgoa tamase. ²⁷ I túúan hàà, i tshàn cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá, a i a ãem nquu ba tcãò, me cg'áé, a kaias gúùs khama ma cg'áé ba,” tam méé.

²⁸ Eëm ko Jeso ba ncãe zi gúù zi nxàea xg'ara ka zi ko xg'ae zi Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa. ²⁹ Qarian úúam khòem khamam kòo ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

8

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa úúam khòè ba qãèkagu
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

¹ Eëm kò Jeso ba xàbìm koe guu a ko xõa ka zi kò kái zi xg'ae zi khòè ne di zi xùri Me. ² Me gaa x'áè kaga lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà cookg'aia ba koe qgom-tsi-quri, a máá: “X'aigaè, tc'ëe Tsi kòo ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé. ³ Me tchoanà tshàu, a qgóó me, a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano!” témé. Kas kò gam dis tcìis lepero di sa kúúga kaà cgae me. ⁴ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòè ga c'ëe gúù ga bìrí guu. Igaba méé tsi qòò naka síí peresitim koe x'áise, naka ãem Moshe x'áèa hãas aba sa tcg'òò, x'áís iise khòè ne koe,” témé.

Ncõo-kg'aom di dtcòmà ne
(Lk 7:1-10)

⁵ Eëm ko Jeso ba Kaperenaume koe síí tcãà kam kò ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà cgae Me, a hàà hùikuan dtcàrà cgae Me a máá: ⁶ “X'aigaè, tirim qãà ba x'áèa te koe xõe, a nqõara hãa, a ba a kaisa thòðan koe hãa,” témé. ⁷ Me bìrí me a máá: “Síí gha a kúrú mem qãè,” témé. ⁸ Me ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba xõa a máá: “X'aigaè, díí cgáér tama ra a, nquua te tcõbe dòm q'oo koe Tsi ga tcãà ra. Ke kg'amaga kg'úi ba tcg'òò nakam gha tirim qãà ba kg'òè. ⁹ Tíí igabar kaia xu dòm q'oo koe hãnar khòè ra a, xu gataga ncõo-kg'ao xu tíí dòm q'oo koe hãna ke. Ra ko ncãe ba bìrí a máá: ‘Qòò,’ témé, me qòò, ra c'ëe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qãà ba bìrí a máá: ‘Ncãe sa kúrú,’ témé, me kúrú si,” tam méé.

¹⁰ Eëm ko Jeso ba ãe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a ãe kòo xùri Me ne bìrí a máá: “Tseegua ner ko bìrí tu u: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa ncãeta ma kaias dtcòm sa úúa hãa a. ¹¹ Bìrí tu ur ko, kái ne gha cáms ko tcg'oa xòè koe hëé naka cáms ko tchee xòè koe hëéthëé guu a hàà, a ne a hàà Abraham a ba hëé naka Isaka ba hëé naka Jakobe ba hëéthëé xu cgoa ntcõó a tc'òò, nqarikg'ai di x'aian koe. ¹² Igaba ne gha gane ãe x'aian di ne tchàa koe xaoa tcg'òòè, dcúú-qoms q'oo koe, ncãe kg'ae an hëé naka gãò xõóan hëéthëé gha hãa koe,” tam méé.

¹³ Me nxãaska Jeso ba ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Eë tsi ma dtcòmà hãa khamaga méé i tsáá koe ii, ke qòò,” témé. Me kò gam dim qãà ba gaa x'áèan ãe kaga qãè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne kúrú ne qãè
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

¹⁴ Eëm ko Jeso ba Peterem dim nquum koe tcãa kam kò Peterem ka c'uise sa bóò, si cgùrukagu si kos tcìs ka qgóóèa, a xóé-xòe. ¹⁵ Me kò tshàua sa qgóó, i tcìlan guu si, si tée a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá Me.

¹⁶ Eëm dqòam ka ne kò kái ne khòè ne dxāwa tc'ëean úúa hãa ne Gam koe óá. Me kg'uim cgoa dxāwa tc'ëean xhàiyagu, a ba a wèé ne ãe kò tsàa ne kúrú ne kg'òè. ¹⁷ Ncèe sa kò kúrúse, nxāasegas gha ãem ko porofitim Isaia ba nxàea sa tseegukaguè ka, ncèe ko máá:

“Gatá di thòòà nem séèa,
a ba a tcìia ta xgàm a qòò cgoaa,”
témé sa.

Qaase ko sa Jeso ba xùrian koe
(Lk 9:57-62)

¹⁸ Eëm ko Jeso ba khòè ne dis xg'ae sa qàea ba koe bóò, kam kò x'áèan tcg'òó, tchoaba méé xu c'ëem xòem tshàam dim koe di i. ¹⁹ Me nxāaska x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ba hàà cgae Me, a hàà bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'aoè, ãe Tsi ko sí qgài wèé koer gha xùri Tsi,” témé. ²⁰ Me Jeso ba xòa me a máá: “Círía ne gaan di hãéan úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóa ba tòò tcúúm gha qgài úú tama,” témé.

²¹ Me c'ëem xгаа-xгаа-kg'ao ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, kg'aia qàa te nakar sí tirim xòò ba kg'ónò,” témé. ²² Igabam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Xùri Te, naka ãe x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò,” témé.

Jeso ba ko tc'ãá ba nqaekagu
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Eëm ko dxòrom q'oo koe tcãa ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri Me. ²⁴ Me kò kúúga ka iam tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe tée, me dxòro ba tshàam di qhonèan ka xàbúa tcg'òóè, igabam kò Jeso ba x'ómà hãa. ²⁵ Xu sí ghùì Me a máá: “X'aigaè, hùì xae e! Toh xae ko ke!” témé. ²⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko ma q'aea, gaxao ncèe cg'aré dtcòman úúa hãa xaoè?” témé. Kam ko nxāaska tée a ba a tc'ãá ba hée naka tshàa ba héeéthéè dqàè, si kaisas nqoo sa xóé. ²⁷ Xu ãe kò hãa cgoa Mea xu are, a tèèku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncèe ba? Tc'ãán ga hée naka tshàan ga héeéthéè ka ko komsanaè ba!” témé.

Cám tsara khòè tsara dxāwa tc'ëean úúa tsara ko qàèkaguè
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Eëm ko c'ëem xòem tshàam dim koe sí, Gadarene dim xg'aekum di ba, kam ko cám tsara khòè tsara dxāwa tc'ëean úúa tsara cgoa xg'ae, tc'àm zi koe kò guua hãa tsara. Kaisase bèe-beesa kò ii tsara, i kò cúí khòè ga gaam dàò ba séè naka nqáé tite. ²⁹ Gaa x'áè kaga tsara kò q'au a máá: “Dùú sa Tsi ko tc'ëe sitsam koe, Nqarim di Tsi Cóa Tseè? A hààra Tsia, hàà Tsi gha xgàra tsam m ka, nxará tòòèam x'aèm cookg'ai koe?” ta méé.

³⁰ Zi kò kái zi xgùu zi gaxu ka cg'árese nquú ka hãa a ko dxòó. ³¹ I kò gatsara di dxāwa tc'ëean Jeso ba dtcàrà a máá: “Ncèè hàà Tsi kò ko xhàiyagu ta a ne méé Tsi xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a,” témé. ³² Me bìrí i a máá: “Qòò!” témé. I tcg'oa, a i a sí xgùuan koe tcãa. Si wèés xg'aes xgùuan di sa kari-karisea xõa a sí tshàan q'oo koe x'óó.

³³ Xu ãe kò xgùuan kòre xu khòè xu bèe a qgóé, a x'áé-dxoom koe sí, a sí wèèan ga nxàe, ãe kò dxāwa tc'ëean úúa tsara khòè tsara koe kúrúsean ga héeéthéè e. ³⁴ Kam kò wèém x'áé-dxoo ba tcg'oa, a sí Jesom cgoa xg'ae. Eè ne ko bóò Me, ka ne kò dtcàrà Me, gane dim nqòóm koem gha tcg'oa sa.

9

Jeso ba ko nqaram khòè ba kúrú me qàè
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Nxāaskam kò Jeso ba dxòrom q'oo koe tcãa, a tchoaba a ba a Gam dim x'áé-dxoom koe sí. ² Ka xu kò gaa x'áè kaga c'ëe xu khòè xu khòèm nqara hãa ba Gam koe óága, gam

dim tcoàm koe xòò mea hãase. Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò ãe nqoara hãa ba birí a máá: “Tòón tcáo, Tiri tsi cóá tseè, chibia tsi tsi qgóóa mááèa hãa ke,” témé.

³ Ka xu ko c'ãe xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu tcáo xu q'oo koe máá: “Ncẽem khòè ba ko Nqari ba cóè!” témé.

⁴ Igabam ko Jeso ba bóò q'ãa ãe xu tc'ãea hãa sa a máá: “Dùús domka xao ko cg'ãè zi gúù zi tcáo xao q'oo koe tc'ãea máá? ⁵ Ndaka nea thamkaà? ‘Chibia tsi tsi qgóóa mááèa,’ témé saa kana máá: ‘Tãe naka qòò,’ témé saa?” tam ma tãe xu. ⁶ “Igabagar gha x'ái xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khòem dim Cóá ba nqóomkg'ai koe qarian úúa hãa sa, khòèa nem gha gaan di chibian qgóóa máá di i,” témé. Nxãaskam kò ãe nqoara kò hãa ba birí a máá: “Tãe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áé koe ðibi,” témé. ⁷ Me tãe a ba a x'áéa ba koe ðibi.

⁸ Eẽ zi ko khòè ne di zi xg'ae zi ncẽes gúù sa bóò, ka ne kò q'áòs ka tcãè, a ne a Nqari ba dqom, ncẽe kò ãeta ii qarian khòèan máà ba.

Jeso ba ko Mataio ba tcii
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Eẽm ko Jeso ba gaa koe guu kam kò Mataio ta ko ma tciiem mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba bóò, me marian ko sèèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcóóa-ntcõe. Me birí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tãe a xùri Me.

¹⁰ I kúrúse Me Jeso ba Mataiom x'áé koe síi hãa a ko tc'óó. Ka i ko kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hãe naka chibi-kg'aoan hãéthhée hàà, a hàà Jeso ba hãe naka Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hãéthhée cgoa ntcóó. ¹¹ Eẽ xu ko Farasai xu ães gúù sa bóò ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tãe a máá: “Dùús domka ba ko gaxao dim Xгаа-xгаа-kg'ao ba mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hãe naka chibi-kg'aoan hãéthhée cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹² Ncẽes gúù sam ko kóm kam kò Jeso ba máá: “Eẽ tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba ãe ko tsàa ne ko qaa a. ¹³ Ke xao qòò naka síi xгаа-xгаа-kg'ao, ncẽem kg'ui ba ko dùú sa méé sa: ‘Thòò-xama-máákua ner ko khòè ne xg'aeu koe tc'ãe, dàda-máákuan ka tamase,’ ta ko méé ba. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hàà gha chibi-kg'ao ne tcii ka khama,” tam méé.

Jeso ba ko tc'óoan carasean ka tãèè
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu síi cgae Me a síi tãe Me a máá: “Dùús domka xae ko sixae hãe naka Farasai xu hãéthhée xae káise tc'óoan carase, igaba xu Tsari xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tc'óoan carase tama?” témé. ¹⁵ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Sèè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha dùús domka kg'ae? Igabam gha x'áè ba hàà, sèè-kg'aom gha gane koe guu a sèèa tcg'òòè ba, ne gha nxãaska tc'óoan carase.

¹⁶ “Dím ga ba cuiskaga qgái cg'anà ba kabam qgáim cgoa nqàba hãa tite, ães nqàba sa gha ãem qgáim koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càuse khama. ¹⁷ Gataga i khòèan cuiskaga kaba gòéan ncii zi khòò dtcòbè zi gòéan di zi q'oo koe gòéan qg'oea hãa tite. A ncèè gatà i kò ko hãe ne zi gha khòò dtcòbè zi qgaise, i gòéan ntcãa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba i ko kaba gòéan kaba zi khòò zi koe qg'oeè, i wèéan qãè qgái koe tòòè,” tam méé.

X'óóas cóá sa hãe naka tsàakos khòè sa hãéthhée e
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Eẽm qanega hãa a ko ncẽes gúù sa gane cgoa nxàe kam kò kúúga c'ãem tc'ãà-cookg'ai ba hàà, a hàà cookg'aia ba koe qámse, a máá: “Tiris cóá sa ncãa sencgaga x'óó. Ke hàà naka hàà Tsari tshàuan tòò cgae si, nakas kg'òè,” témé. ¹⁹ Me Jeso ba tãe a qòò cgoa me, xu Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri tsara a.

²⁰ Kas ko 12 kurian kò úúa hãa, a ko xòm x'aèse nxoèan hòòs khòè sa qãáa ba koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim di xgám-kg'aman qgóó. ²¹ Gaas kas kò biríse a máá: “Gam dim qgái bar kò qgóó ne cúigar gha qãè,” témé.

²² Me Jeso ba kabise a bóò si, a máá: “Tòón tcáo, Tiri si cóá seè, sari dtcòma nea qãèkagu sia ke,” témé. Si khòè sa gaa x'aèan ãe kaga qãè.

²³ Eẽm ko Jeso ba tc'ãa-cookg'aim dim nquum koe tcãa, a ko fulutu cii-kg'ao xu hãe naka tcẽe-tcẽe kò kos xg'ae sa hãéthhãe bóò, ²⁴ kam kò máá: “Qòò tu, cóá sa x'óó tama, igabagas kg'ama x'ómã hãa ke,” témé. Igabaga ne kò kg'ãe Me. ²⁵ Igaba ães kò xg'ae sa tchãa koe tcg'òòea xg'ara kam kò q'oo koe tcãa, a ba a cóá sa tshãua sa koe sãe, si tãe. ²⁶ Ncãe tchõa ne kò wãem xg'aekum ãem koe qòò.

Jeso ba ko khòè tsara kãa tcgáí tsara kúrú tsara qãè

²⁷ Eẽm Jeso ba ãe koe guu a ko qòò ka tsara ko kãa tcgáí tsara khòè tsara xùri Me, a q'au a ko máá: “Thòò-xama máá tsam m, Dafitem ka Tsgõose-coa Tseè,” témé.

²⁸ Eẽm ko nquum q'oo koe tcãa ka tsara ko gaa tsara kãa tcgáí tsara khòè tsara hàà cgãe Me, Me tãe tsara a, a máá: “Dtcòm tsao ko qaria ner úua sa, ncãe gúua ner gha kúrú di i?” témé. Tsara xõa Me a máá: “Eè, X'aigãe,” témé. ²⁹ Me nxãaska tcgáí tsara qgóó, a ba a máá: “Gatsao di dtcòmãan khamaga mée i ma kúrúse,” témé. ³⁰ I gatsara di tcgáíãan xgobekg'amse. Me Jeso ba qarika dqàè tsara a, a máá: “Bóò mée tsao naka i táá cúí khòè ga ncães gúu sa q'ãa guu!” témé. ³¹ Igabaga tsara kò qòò, a síí Gam di tchõan wãem xg'aekum ãem koe xãa.

Jeso ba ko khòem kg'ui tama ba qãèkagu

³² Eẽ tsara kòò qòò kam kò dxãwa tc'ãean ka tcããea a kg'ui tamam khòè ba Jesom koe óãgaè. ³³ Eẽ i ko gaa dxãwa tc'ãean xhãiguè kam kò gaam khòem ãe kò kg'ui tama ba kg'ui. Zi kò xg'ae zi area, a zi a máá: “Ncãeta iis gúu sa qanega Iserale koe kúrúse tama!” témé.

³⁴ Igaba xu kò Farasai xu máá: “Dxãwa tc'ãean dim tc'ãa-cookg'aim cgoam ko dxãwa tc'ãean xhãigu,” témé.

Tsée-kg'aoa nea cg'orò o

³⁵ Me kò Jeso ba wãe xu x'ãe-dxoo xu koe hãe naka x'ãe-coa xu koe hãéthhãe qòò te, a ba a gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, a kò x'aian di qãe tchõan khòè ne xgaa-xgaa, a ba a kò wães tcì sa hãe naka wães thòò sa hãéthhãe tsoò. ³⁶ Eẽm ko xg'ae zi bóò kam kò thòò-xama máá zi, ntcãa-ntcãaè ne kòò, a ne a kò kãa hùí ne e khama, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ma. ³⁷ Me nxãaska Gam di xu xgaa-xgãase-kg'ao xu bìrí a máá: “Tcuùè gha gúua ne kái i, igaba i tsée-kg'aoan cg'orò o. ³⁸ Ke xao tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà, nakam tsée-kg'aoan tséãa óá naka i hàà tcuù,” témé.

10

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgãase-kg'ao xu tséãa tcg'òó

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgãase-kg'ao xu 12 xu Gaam koe tciia óá, a ba a dxãwa tc'ãean xhãigu di qarian máa xu, naka wãe zi tcì-kg'ám zi hãe naka wãe zi thòò-kg'ám zi hãéthhãe qãèkaguan di i.

² Ncãea kò cg'òèan x'ãe úú-kg'ao* xu 12 xu di ga a. Tc'ãa di ba kò Simonem ncãe kò Petere ta ma tciè me e, naka gam ka qõesem Anterea ba hãe, naka Sebetem ka cóasem Jakobo ba hãe, naka gam ka qõesem Johane ba hãe, ³ Filipi ba hãe naka Baretolomaio ba hãe, Tomase ba hãe naka Mataiom mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hãe, Alefaiom ka cóasem Jakobo ba hãe naka Tadaio ba hãe, ⁴ Simonem ncãe kò tòókuan x'ãa máa ba hãe naka Jutãsem Isekariote ba hãéthhãe e, ncãe kò khòè ne tshãu q'oo koe tcãa Me ba.

12 xu x'ãe úú-kg'ao di tséãa ne

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Nxãa xu 12 xum kò Jeso ba ncãe x'ãe-kg'ámãan cgoa tséãa tcg'òó, a máá: “Táá táá zi qhàò zi di qgáian koe síí guu, naka táá x'ãe-dxooan Samaria ne di ka c'ãean koe ga tcãa

* 10:2: x'ãe úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

guu. ⁶ Igaba méé xao Iseraele di ne khòè ne koe qòò, ncêe aagusea ghùuan khama ii ne. ⁷ Naka xaoa ãe xao xóé a ko qòò ka, ncêe kg'uian xгаа-xгаа naka máá: 'Nqarikg'ai di x'aia nea cúú ul' témé. ⁸ Eã ko tsàa ne kg'òèkagu, ãe x'óóa ne ghùì, gane ãe lepero dis tcìs di ne q'ano-q'ano, dxāwa tc'èean xhàìagu. Surutakaguè tamase xao máàèa hāa, ke xao kg'ama c'èe ne surutakagu tamase thèé máà. ⁹ Táá xao c'èe mari x'òà ga qòè guu. ¹⁰ Gaxao dis qòòs koe méé xao táá dtcòbèan ga, kana cárn tsara qgáí tsara igaba, kana nxàboan ga igaba, kana dqàbian ga igaba sèé guu. Tséé-kg'ao ba gam di tc'òoan ka kg'anoèa hāa ke.

¹¹ “Wèém x'áé-dxoo ba kana x'áém ãe xao ko tcāàm koe méé xao khòèan kg'ano-kg'anosa qaa, naka gaan di x'áéan koe hāa naka nxāakg'aiga sí gaa koe tcg'oa. ¹² Eã xao kòo x'áém koe tcāà ne méé xao tsgámkagu me. ¹³ A ncèè x'áém kò kg'ano-kg'anosa ba ii, ne méé i gaxao di tòókuan gaam koe hāa, igaba ncèè gatàm kò ii tama ne méé i gaxao di tòókuan kabise cgae xao o. ¹⁴ A ncèè c'èe khòè ga kò qāèse hàakagu xao o tama, kana gaxao di kg'uian komsana tama, ne méé xao gaam x'áém koe kana x'áé-dxoom koe tcg'oa naka xaoa nqàrèa xao di tsharàn qāè-qāè. ¹⁵ Tseeguan kagar ko bìrí xao o a ko máá: xgàrakuan dim cárn kam gha gam x'áé-dxoo ba Sodoma hēé naka Gomora hēéthēé ka kaisa xgàrakuan hòò.

Xgàrakuan hààko kúrúse e
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

¹⁶ “Bòò, Tíí ra ko ghùu zi khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o. Gaa domka méé xao nxāaska tc'èega ii cg'aoan khama ma, naka xaoa tcíbí zi khama ma tc'aua hāa. ¹⁷ Igabaga méé xao khòè ne koe kòrese, qáé xao o ne gha a qhàis cookg'ai koe úú xao o, a gha gane di còrè-nquuan koe xg'ám xao o ke. ¹⁸ Xao gha Tíí domka c'èe xu tc'āà-cookg'ai xu koe hēé naka x'aiga xu koe hēéthēé tcéèa úúè, a gha gaxu cookg'ai koe hēé naka táá zi qhàò zi di ne cookg'ai koe hēéthēé Tíí ka nxàea tseegukagu. ¹⁹ Igaba ãe ne kò ko gaxu tshàu q'oo koe tcāà xao o ne méé xao táá káíse tc'èe-tc'èese guu, dùú sa xao gha kg'ui sa, kana nta xao gha ma nxàe si sa, ãe xao gha kg'ui sa xao gha ãem x'aèm ka máàè ke. ²⁰ Gaxao tama xao gha ko kg'ui khama, igaba gaxao ka Xòòm dim Tc'èe Me e gha ii, ãe gha ko gaxao koe kg'ui ba.

²¹ “Khòè ba gha qèese ba x'oos koe tcāà, me xòò ba gam dim cóám ka gataga hēé, i gha cóán gaan di xòòan ntcoe, a gha cg'òo o. ²² Xao gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrèè. Igaba gaam ãe gha qarika téé a chòò-q'oo koe sí ba gha kgoaraè. ²³ Eã c'èem x'áém koe xao kò ko xgàràè ne méé xao c'èem za bèea síí. Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: X'áé-dxoo xu Iseraele di xu koe qòoatean cgoa xao xg'ara tite, Me gha nxāakg'aiga síí Khòèm dim Cóá ba hàà.

²⁴ “Xгаа-xгаа-kg'ao ba gam dim xгаа-xгаа-kg'aom ka tc'amaka hāa tama, kana qāa ba gam ka q'òòsem ka tc'amaka hāa tama. ²⁵ Tc'āòa i hāa, xгаа-xгаа-kg'aom ga gaam dim xгаа-xгаа-kg'aom khama ii sa, me qāa ba gaam ka q'òòsem khama ii. X'áém dim tcúúm kò ko Belesebule ta ma tcièè ne, ne gha gaam x'áém di ne nxāaska ntama cg'āèse tcièè!

Dìí ba q'áò sa
(Lk 12:2-7)

²⁶ “Ke táá q'áò ne guu. Wèés gúús ãe chómsea hāa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wèés tchòàs chómsea sa nxàese ke. ²⁷ Eã ko ntcúúan q'oo koe bìrí xao o gúúan méé xao x'áàn q'oo koe nxàe. Naka ãe xao kóm si ko c'ama hāase nxàèè sa méé xao nquuan tcòbe koe kgoarasea hāase nxàe. ²⁸ Táá méé xao khòè ne ãe ko tc'áró ba cg'òo, igaba tc'èe ba ne gha cg'òo di qarian úú tama ne q'áò guu. Igaba méé xao Nqarim ãe tc'áró ba hēé naka tc'èe ba hēéthēé gha chòò tamasa c'ees dxāwam dis koe kaakagu di qarian úúa hāa ba q'áò. ²⁹ A nxāe tsará sara gáé cúúm mari-coam cgoa x'ámáè tama? Igabas cúís ga sa gatu ka Xòòm tc'èe tamase, gómán koe tcheèa hāa tite. ³⁰ I gataga wèé c'òòan tcúúa tu di ga nxáràèa. ³¹ Ke táá q'áò guu. Káí zi nxāe tsará zi ka tu kaisase cgaé tu u ke.

Nxàese sa hěé naka xqase sa hěéthěé e
(Lk 12:2-7)

³² “Khama wèém khòèm ěe ko khòè ne cookg'ai koe Tíi ka nxàese bar gha Tíi igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe nxàea tcg'òó. ³³ Igaba dìim wèém ěe ko khòè ne cookg'ai koe xqase Te bar gha Tíi igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe xqaseè.

Tòókus tamase igaba ntcàu ba
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Táá tc'ěea máá, nqòómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tc'ěea guu. Hààr tòókuan óá tama, igaba ntcàu me e. ³⁵ Hààra Raa, hààr gha khòè ba kabi ka, me gam ka xòòm cgoa táá kómku, si cóá sa gas ka xòòs cgoa táá kómku, si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku ka.

³⁶ I gha khòèm di cg'òo-kg'aoan gam dim x'áém di ne khòè ne ii.

³⁷ “Wèém ěe xòò ba kana xòò sa kaisase Tíi ka ncàma ba kg'ano Te tama. Me wèém ěe gam dim cóá ba kana cóá sa kaisase Tíi ka ncàma ba kg'ano Te tama. ³⁸ Me dìim wèém ěe gam dim xgàu ba sèè naka xùri Te tama ba kg'ano Te tama. ³⁹ Dìim wèém ěe ko gam dis kg'òè sa qarika qaa ba gha aaguse cgaeè si, me gha dìim wèém ěe ko Tíi domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si.

Suruta ne
(Mk 9:41)

⁴⁰ “Wèém ěe ko qàèse hààkagu xao o ba ko Tíi ga Ra qàèse hààkagu, Me ko dìim wèém ěe ko qàèse hààkagu Te ba qàèse hààkagu ěe tsééa óága Tea ba. ⁴¹ Dìim wèém ěe ko porofiti ba qàèse hààkagu, porofiti me e domka ba gha porofitian ko máàè surutan hòò. Me gha dìim wèém ěe ko tchànóm khòè ba qàèse hààkagu, tchànóm khòè me e domka ba tchànóm khòèm ko máàè surutan hòò. ⁴² Tseeguan kagar ko gataga bìrì xao o a ko máá: Dìim wèém ěe ko qgàisa tshàan dis kubis igaba ncèe ne cg'aré ne ka c'ěe ba máà, Tirim xgaa-xgaase-kg'ao me e domka ba gha tseeguan kaga gam di surutan hòò.”

11

Jeso ba hěé naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hěéthěé e
(Lk 7:18-35)

¹ Eëm ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu x'áèa xg'ara, kam kò ěe koe guu a qòò, síim gha Galilea di xu x'áé xu koe khòè ne xgaa-xgaa, a *Nqarim di kg'uian* bìrì ne ka.

² Me Johane qáé-nquus koe hànase Krestem ko kúrú zi tséé zi ka kóm, a ba a kg'uian gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara cgoa tsééa úú, ³ síi méé tsara tèè Me naka máá: “A Tsáá ga Tsia ncèe ga ko koma hàà Tsi kana méé xae c'ěem khòè ba nqòò?” témé.

⁴ Me kò Jeso ba xqà tsara, a máá: “Qòò naka síi Johane ba bìrì ěe tsao ko kóm a ko bóò sa: ⁵ Ncèe káà tcgáí ne ko bóò, ne ko ěe kò qòò tama ne qòò, ne kò lepero dis tcìis di ne qàèkaguè, ne ko ěe kóm tama ne kóm, ne ěe kò x'óóa hãa ne ghùìè, ne ko ěe dxàua hãa ne qàè tchòàn xgaa-xgaaè. ⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm ěe gam di dtcòman Tíi koe tcgàba tite ba ncèe khòèm ko kuri ma nxòás koe ma tcgàba a cg'áé khama,” tam méé.

⁷ Eè tsara ko qòò kam kò Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi cgoa kg'ui Johanem ka a máá: “Tchàa-xgóós koe tu kò ko qòò ka tu kò síi dùú sa bóò? Tc'áán ka ko ntcāa-ntcāaèm tc'áa baa kò ii? Eè-ěe. ⁸ Nxāas tamas kò ii ne tu kò ko síi dùú sa bóò? Khòèm xam qgáí ba hana baa? Eè-ěe, khòè ne ěe xaa qgáían ko hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa. ⁹ Kháé dùú sa tu kò nxāaska síi ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìrì tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e. ¹⁰ Ncèe ba gaam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá: ‘Bóò, Tirim tchòà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncēe gha síí Tsarim dàò ba
kg'ónòà máá Tsi ba,'

ta mééèa ba. ¹¹ Tseegukar ko bìrí tu u, a ko máá: Eē khòè zi ka ábàèa hãa xu ka x'áísea hãa ba káà me e, Johanem tcguù-tcguu-kg'aom kam kaia hãa sa. Igaba gam ēe nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e. ¹² Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di cáman koe guu a ncēm x'aem koe hààs koe i kò nqarikg'ai di x'aian qarian cgoa qgóókua, ne ko qarís di ne khòè ne qarian cgoa sée e. ¹³ Porofiti xu wèè xu hēè naka *Moshem di x'àèan hēéthēéa* kò ko porofita khama, me síí nxāakg'aiga Johane hàà. ¹⁴ A ncēes gúù sa tu kò dtcòm kg'oana ne, gam Johane ba Elijam ga me e, ncēe *Nqarim kò nqòòkagu tua* ba hààm gha sa. ¹⁵ Eē tceean úú hãa ba méém kóm.

¹⁶ “Igaba Ra gha kháé ncēm x'aem dis qhàò sa dùús cgoa nxárá xg'ae? Kg'amaga i cg'aré cóán khama ii, ncēe gúúan ko x'ámáguè qgái koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

¹⁷ ‘Fulutuan ta kò ciia máá tu u,
tu kò táá ntcàà,
ta kò gataga x'ooan di ciian nxáè,
tu kò táá kg'ae,'

témé. ¹⁸ Johanem ko hàà kam kò tc'óó tama kana kg'áà tama, ne kò máá: ‘Dxāwa tc'ēea nem úú,’ témé khama. ¹⁹ Igabam kò Khòèm dim Cóá ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, ne kò máá: ‘Bòò, tc'óó-kg'aom ncēe ba, a kg'áà-kg'aom gōéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoman hēè naka chibi-kg'aoman hēéthēé dim tcáà ba,’ ta méé. Igaba i ko q'āan di tc'ēean gaan di kúrúse-kg'áman ka tchàno o sa x'áíse.”

X'áé-dxoo xu gaxu di chibian koe tcóóse tama xu
(Lk 10:13-15)

²⁰ Me Jeso ba nxāaska tshoa-tshoa a ba a x'áé-dxoo xu, ncēe kái-kg'aise zi Gam di zi x'ái zi are-aresa zi gaxu koe kúrúsea xu dqàè, táá xu kò gaxu di chibian koe tcóóse khama, a ba a máá: ²¹ “Haò, cg'āè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'āè i gha ii tsáá ka Betesidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncēe ko gatsao koe kúrúsea zi kò Ture hēè naka Sitone hēéthēé koe kúrúsea hãa ne ne ga kò nciíse gane di chibian koe tcóósea, a saka di qgáian hãa, a tháúan tcgáúsea. ²² Igabar ko bìrí tsao o a ko máá: ‘Xgàrakuan dim cárn ka tsara gha Turea tsara Sitonea tsara subu xgàrakuan hòò gatsao dian ka,’ témé. ²³ A ncēe tsáá ka, Kaperenaume tseè! Ncēè x'ái zi are-aresa zi tsáá koe kúrúsea zi kò Sodomam koe kúrúsea nem ga ko ncēeska qanega hàna. Gaa domka tsi gha kaisase nqāaka xòòè, x'óóa ne khòè ne dim qgáim koe, nqarikg'ai koe tsi gha ghù i úúè, ta tsi tc'ēea igaba. ²⁴ Igabar kò bìrí tsi a ko máá: Xgàrakuan dim cárn kam gha Sodoma ba subu xgàrakuan hòò tsarian ka, témé,” tam Jeso ba méé.

Tíí koe tu hàà naka sãa
(Lk 10:21-22)

²⁵ Eēm x'aem kam kò Jeso ba nxàe a máá: “Dqòm Tsi ko, Aboè, X'aiga Tsi, nqarikg'ai hēè naka nqòómkg'ai hēéthēé di Tsi, ncēe zi gúù zi Tsi kò tc'ēega ne hēè naka xgaa-xgaasea hãa ne hēéthēé chóm-kg'aia hãa, a Tsi a kò ēe cg'aré ne xgaa-xgaase tama ne* x'ái zia hãa khama. ²⁶ Eè, Aboè, ncēea Tsi kò ma ncàma hãa ga a khama.

²⁷ “Wèè zi gúù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóá ba c'úúa, Xòòm oose, i cúí khòè ga Xòò ba c'úúa hãa, Cóásem oose, naka wèém ēe Cóám ka nxárá tcg'dòèa ba hēéthēé e, gaam koem gha Cóá ba Xòò ba x'ái ka ba.

²⁸ “Hàà tu Tíí koe gatu wèè tu ēe xhōea a ko tààè tu, sãakagu tu ur gha ke. ²⁹ Sèè tu Tiris joko sa naka gatu ka xgàm, naka tua Tíí koe xgaa-xgaase. Tíí Ra kgàea hãa a ko cg'aré-cg'arese, a Ra a tcáóa Te koe tc'aúa, tu gha nxāaska sãa-q'ooan hòò gatu di i. ³⁰ Tiris joko sa xhòà-xhòà si i, si xgàms Tiri sa subu si i khama.”

* 11:25: ēe cg'aré ne xgaa-xgaase tama ne - Gerika sa ko máá: “cg'aré ne cóá ne,” témé.

12

*Jeso ba Sabata dim X'aiga Me e**(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)*

¹ Eẽm x'aem kam kò Jeso ba maberean dim xháràm q'oo koe ko Sabata dim cárn ka qõò. Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kò xàbà hãa ka xu kò nxãaska tshoa-tshoa a maberean tc'aró khõá a tc'õó. ² Igaba ãe xu ko Farasai xu ãe sa bóò, ka xu kò bìrí Me a máá: “Bòò! Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ko Sabata dim cárn ka x'àèan koe kgoara mááè tama sa kúru,” témé.

³ Igabam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúru sa, gabá hẽe naka gam ka c'ëea xu hẽéthẽe kò xàbà hãa ka? ⁴ Nqarim dim nquum koem kò ma tcãà, a ba a gam ka c'ëea xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa péréan tc'õó, ncëe peresiti xu ka cúí ko tc'õòe e, gabá hẽe naka ãem kò hãa cgoa xu hẽéthẽe kò tc'õóan gaan di kgoara mááè tama a. ⁵ Kana xaoa qanega Moshem di x'àèan koe nxará ta ga hãa, Sabata dim cárn ka xu kò peresiti xu tempelem q'oo koe Sabata dim cárn ba táá tcom, igaba xu kò táá chibi-chibiè sa. ⁶ Bìrí xao or ko a ko máá: C'ëes gúús tempelem ka kaia sa ncëe koe hàna, témé. ⁷ Nqarim di kg'uia ne ko máá: ‘Thõò-xama-máákua ner ko qaa, dàò-a-máákuan ka tamase,’ témé. Ncëe tseegukaga xao kò q'ana ncëes gúús ko nxàe sa ne xao ga kò khòe ne ncëe chibi úú tama ne, chibi-chibi naka xgàra tama. ⁸ Khòem dim Cóa ba Sabata dim cárn dim X'aiga Me e khama,” tam méé.

*Khòem nqara x'òà hãa ba**(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)*

⁹ Eẽm qgáim koem kò guu a gane dim còrè-nquum koe sí tcãà. ¹⁰ Gaa x'aè kagam kò nqara tshàua hãam khòe ba gaa koe hàna. C'ëe xu khòe xu kò hàna a xu a ko dàòan qaa, Jeso ba xu gha chibi-chibi di i, khama xu kò tèe Me, a máá: “A x'àèan koe i kgoaraèa Sabata dim cárn ka khòean qãèkagua ne?” ta méé.

¹¹ Me bìrí xu a máá: “Kháé ncëe gaxao ka c'ëem kò cúís ghùu sa úúa, si Sabata dim cárn ka haém q'oo koe cg'áea tcãà ne, a cuiskaga baa qgóó si naka tcg'òó sia hãa tite? ¹² Nta noose ba khòe ba ghùuan koe cg'áe baa! Gaa domka i x'àèan koe kgoaraèa Sabata dim cárn ka qãean kúrua ne,” tam méé.

¹³ A ba a nxãaska gaam khòe ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me khòe ba tchoanà a, i tshàua ba kabise a qãea xg'ara a c'ëean khamaga ii. ¹⁴ Igaba xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a kàan qaa, ntama xu gha ma Jeso ba cg'õo di i.

Nqarim nxará tcg'òó máaseam Qãa ba

¹⁵ Eẽm ko Jeso ba bóò q'ãa kàa nem ko kúrua mááe sa kagam kò ãem hànam qgái ba tcg'oara guu. Zi kái zi xg'ae zi xùri Me, Me wèea ne kg'òèkagu. ¹⁶ A ba a q'ãa-q'ãa ne, táa ne gha c'ëe ne bìrí, dìí Me e sa ka. ¹⁷ Ncëes gúú sam kò kúru, porofitim Isaiam kò kg'uia gúuan gha nxãasega hàà tseegukaguè ka, ncëem kò máá:

¹⁸ “Bòò, Ncëea tirim Qãam ga Me e,

nxárár tcg'òó hãa ba,

ncëer ncãma ba,

ncëe Gam kar ko qãè-tcao ba.

Tirim Tc'ëe bar gha Gam koe tòó,

Me gha tchànoan ka nqõóm di zi qhàò zi bìrí.

¹⁹ Khòean cgoam mēékua hãa tite

kana q'aua hãa tite,

i cúí khòe ga dòma ba

dàòan q'oo koe kómá hãa tite.

²⁰ Nqaiseam tc'áà bam khõá tite,

a ba a x'óó kg'oanam lampi dqùì ba ts'íría hãa tite,

a ba a gha tchànoan tcg'òó tcúúkagu.

²¹ Gam dim cg'òem koe

zi gha nqôóm di zi qhàò zi
gazi di nqòðan tòó,”
témé ka.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа

(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Nxāaska ne kò khòè ne dxāwa tc'ēean ka tcāàeam khòè ba Gam koe óá, ncēe kò bóò tama a kg'ui tama ba, Me kò Jeso ba qāèkagu me, me kg'ui a bóò. ²³ Zi kò wèé zi xg'ae zi area, a zi a máá: “A ncēe ba Dafitem ka Tsgōose-coam gabàa?” témé.

²⁴ Igaba ēe xu ko Farasai xu ncēes gúù sa kóm ka xu kò máá: “Ncēem khòè ba ko Belesebulem ncēe dxāwa tc'ēean dim tc'āà-cookg'aim di qarian cgoa cúí ga dxāwa tc'ēean xhàigu!” témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba gaxu di tc'ēean q'ana khamam kò bìrí xu a máá: “Wèés x'ais ēe q'aara hāa sa gha kaà, i gha x'áé-dxooan kana nquuan ēe q'aa-q'aasea hāa a, táá gaicara hāa. ²⁶ A ncēe satanam kò satana ba xhàigu, nem gaam igaba q'aara. Ntama i gha kháé nxāaska gam di x'aian hāa? ²⁷ A ncēe tíí kò Belesebulem di qarian cgoa dxāwa tc'ēean xhàigu, ne ia ko gaxao di khòèan díim cgoa xhàigu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne chibi-chibi xao o a ēe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa x'ái xao o. ²⁸ Igaba ncēe Tíí kò ko dxāwa tc'ēean Nqarim dim Tc'ēem cgoa xhàigu, nes ko nxāa sa Nqarim di x'aia ne gatu koe hààraa sa x'ái.

²⁹ “Ka ba gha khòè ba ntama ma qarim khòèm dim nquum koe tcāà, a gam di zi gúù zi ts'āà, kg'aia méém ēem khòèm qari ba qáéa ntcòò. Nxāaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcāà a gam di zi gúù zi ts'āà.

³⁰ “Gaam ēem Tíí cgoa hāa tama ba q'aumana Tea, me gaam ēem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai. ³¹ Khama Ra ko bìrí tu u a ko máá: Khòè ne gha wèés chibi sa hēé naka wèés cg'āès gúùs Nqarim ka ne ko kg'uis ka hēéthéé qgóóa mááè, igaba ne cuiskaga cg'āès gúùs Tc'ēem ka ne ko kg'uis ka qgóóa mááè tite. ³² Me wèém khòèm ēe ko Khòèm díim Cóm ka cg'āèse kg'ui ba gha qgóóa mááè, igaba wèém khòèm ēe gha Tcom-tcomsam Tc'ēem ka cg'āèse kg'ui ba qgóóa mááè tite, ncēem x'aèm koe igaba kana hààkom x'aèm koe ga igaba,” tam méé.

Hii sa hēé naka tc'áróa sa hēéthéé e

(Lk 6:43-45)

³³ “Qāès hii sa tsi kò úúa ne tsi gha qāè tc'áróan hòò, a tshúùs hii sa úúa ne gha tshúù tc'áróan hòò. Hii sa ko gas di tc'áróan ka xáma q'āàè khama. ³⁴ Cg'aoan di tu cóá tuè, ncēe cg'āè cau tu kò ii ne tu gha ntama qāè zi gúù zi nxàe? Dùús wèés ēe tcáós koe cg'oèa hāa sas ko kg'ám sa nxàea tcg'òò ka. ³⁵ Qāèm khòè ba ko gam di qāèan koe guu a qāè zi gúù zi tcg'òò, me ko cg'āè caum khòè ba gam di cg'āè cauan koe guu a cg'āè zi gúù zi tcg'òò.

³⁶ “Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cáim ka ne gha khòè ne cg'āèm kg'uim wèém ēe ne kò kg'uia hāam ka xòara mááse. ³⁷ Tsari kg'uian ka tsi gha tchàno iise bóòè, a tsi a gha tsari kg'uian ka chibi-chibi a xgàràè khama,” tam méé.

Jonam dis x'ái sa

(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Xu kò nxāaska c'ēe xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthéé xu bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, are-aresas x'ái sa xae Tsáá koe bóò kg'oana,” témé. ³⁹ Igabam kò xòa xu a máá: “Qhàòs ncēe cg'āè cau a cg'árà di sa ko are-aresas x'ái sa qaa. Igabas cúís x'áis ga sa x'áíèa hāa tite, porofitim Jonam dis x'áis cúís oose. ⁴⁰ Eēm xg'ao ma Jona ma nqoana cáiman hēé naka nqoana ntcúúan hēéthéé kiam x'aùm ncāà q'oo koe hāa khamagam gha gataga Khòèm díim Cóm ba nqoana cáiman hēé naka nqoana ntcúúan hēéthéé nqôóm ka nqāaka hāa. ⁴¹ Xgàrakuan dim cáim ka xu gha khòè xu Ninefe di xu tēe a téé, a gha ncēes qhàò sa chibi-chibi. Jonam di xгаа-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncēeska Jonam ka kaia ba ncēe koe hàna. ⁴² X'aigas Sheba

di sa gha xgàrakuan dim cárn ka tée a téé, a ncées qhàò sa chibi-chibi, nqǒóm chōò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'èegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia ba ncéeska ncée koe hàna.

*Dxāwa tc'èean di kabisean ka
(Lk 11:24-26)*

⁴³ “Eē i ko dxāwa tc'èean khóèm koe tcg'oa, ne i ko c'óòà qgàian koe qōò, a síí sãa i gha qgàian qaa, a ncèè hòò o tama i kò hãa ne ⁴⁴ i ko nxāaska bìrìse a máá: ‘Tirim nquum ēer guua hãam koer gha kabise,’ témé, a ēe i kò hàà nquu ba bóò me káà gúú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qāèse kg'ónòèa, ⁴⁵ ne i ko nxāaska qōò a síí 7 tc'èean séè ncée gaan nqáéase cg'āè tc'èe e a hàà cgoa, i hàà tcāà a ia a gaa koe x'āè. Si ēem khóèm dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'āè kg'aiaka dis ka. Ncēeta ga i gha qhàòs ncée cg'āè caus ka ii,” tam méé.

*Jesom ka xōò sa hēé naka Gam ka qōese ga xu hēéthēé e
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)*

⁴⁶ Eēm Jeso ba qanega hãa a ko xg'aes cgoa kg'ui, ka ne kò xōò sa hēé naka qōese ga xu hēéthēé ne tchàa za hàà téé, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Me ne gha sa. ⁴⁷ [C'ēm khóè ba kò bìrì Me a máá: “Bóò, saò sa hēé naka Tsáá qōe ga xu hēéthēéa tchàa za tēe, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.] ⁴⁸ Igabam kò xōa me a máá: “Dìí sa tiris xōò sa, i dín Tíí qōea?” témé. ⁴⁹ A ba a Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne nxáá a máá: “Bóò, ncēea Tiris xōòs ga si i, a Tíí qōe ga ne ne e. ⁵⁰ Wèém khóèm ēe ko Tirim Xōòm nqarikg'ai koe hànám ko tc'èe sa kúrú ba Tíí qōem ga me e, a Tíí qōes ga si i, a gataga Tiris xōòs ga si i khama,” témé.

13

*Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Eēm cárn kagam kò Jeso ba nquum q'oo koe tcg'oa, a ba a síí tshàam-kg'ám koe ntcōó. ² Káí ne khóè ne kò hàà cgae Me, khamam nxāaska dxòrom q'oo koe tcāà a gaa koe ntcōó, si wèes xg'ae sa tshàam-kg'ám koe téé. ³ Kam ko káí zi gúú zi sere-sere zi cgoa bìrì ne a máá:

“Bóò, c'èe x'aè kam kò xhàrà-kg'ao ba qōò a síí xhàrà.

⁴ A ēem kò xhàrà ka i kò c'èe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsará zi hàà tc'óò o.

⁵ I c'èe cgùrian nxōá-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncée káí góman kò káà a koe. I kò kúúga qhàése tsom, góma ne kò kaisa tama khama. ⁶ Igaba ēes ko cárn sa qàò ka i kò gaa tsoman dào. A i a kò tōbe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'èe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'èe cgùrian qāè góman koe tcheè, a i a tc'òoan kúrú, i c'èean 100 q'oro kúrúse, i c'èean 60 q'oro kúrúse, i c'èean 30 q'oro kúrúse.

⁹ “Eē tceean úúa hãa ba méém kórú,” tam Jeso ba méé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Xu kò nxāaska xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà, a tēe Me a máá: “Dùús domka Tsi ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne?” témé.

¹¹ Me xōa xu a máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi nqarikg'ai di x'aian di zi xao gha q'āa sa, igaba ne gane máàè e tama. ¹² Wèém khóèm ēe úúa hãa ba gha káian máàè, a ba a gha kaian úú khama. Igaba wèém ēe gúú úú tama ba, ēem úúa hãa gúú-coan gam gha séè cgaeè. ¹³ Gaa gúú domkagar ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne,

bóòan kaga ne bóò tama,

a ne a kóman kaga kóm tama,

a kóma q'āa ga hēé tama khama.

¹⁴ “Gatà iis gúús ka i kò Isaiam di porofitan gane koe tseegukaguè, ncēm kò Nqari ba máá:

‘Kóm tu gha, igaba tu kóma q'āa tite,

a tu a gha bóò, igaba tu bóò q'ãa tite.

¹⁵ Ncêe ne khòè ne di tcáóa nea c'óòda hãa, i ko gane di tceean tshúù-xamse kóm, ne tcgáíá ne tcêekg'ama khama, nxãasega ne gha táá tcgáíá ne cgoa bóò, a táá tceea ne cgoa kóm, a táá tcáóa ne cgoa kómá q'ãa, a ne a táá Tíí koe kabise, Ra qãèkagu ne ka,'

ta ko méé e. ¹⁶ Igaba i gaxao di tcgáían ts'ee-ts'ee'kg'aièa, bóò i ko khama, naka tceea xao ga hêéthêéa ts'ee-ts'ee'kg'aièa, kóm i ko khama. ¹⁷ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Káí porofitian hêé naka tchàno khòèan hêéthêéa kò bóò kg'oana, èe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si, a kò kóm kg'oana èe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si.

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ “Ke xao nxãaska komsana xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa.

¹⁹ Gane èe x'aian dim kg'ui ba ko kóm, igaba kómá q'ãa me tama nea dàòm qàe koe xhàràèa cgùrian khama ii ne ne e. Gaam cg'ãèm ncêe dxãwa ii ba ko hàà a hàà gane tcáo koe xhàràèa sa ntcàua tcg'òò ne.

²⁰ A ncêe nxõán hàna qgáí koe xhàràèa nea: èe kg'ui ba ko kóm ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hààkagu me ne e, ²¹ igaba ne káà tòbe ne e, a ko xòm x'aè sèè a hãa. A èe i ko kg'uim domka xháéa ne kana xgàrakuan hàà nem ko qháésega cg'áé.

²² Cgùrian èe dxàman koe tcheèa nea kg'ui ba kómam khòè me e, igaba tc'èe-tc'èese zi ncêes kg'òès di zi hêé, naka qguù sa ncàman hêéthêéa kò kg'ui ba xgàè-kg'am, me táá tc'áróan kúru.

²³ Igaba èe qãè gómán koe xhàràèa cgùria nea, kg'ui ba ko kóm a kómá q'ãa mem ga me e. Tc'áróa nem ko kúru, 100 q'oro, kana 60 q'oro, kana 30 q'oro èe ko xhàràèa cgùrian ka,” témé.

Tc'èese tama tsoman dis sere-sere sa

²⁴ Jeso ba ko gaicara c'èes sere-sere sa bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea khòèm gam dim xhàràèa koe qãè cgùrian xhàràèa khama ii. ²⁵ Igaba èe i wèé khòèan x'óma hãa kam kò gam dim cg'òò-kg'ao ba hàà, a hàà gam di maberean xg'aeku koe tc'èese tama tsoman xhàrà, a ba a qòò.

²⁶ “Èè i ko maberean kai, a ko tc'áróan kúru ka i ko tc'èese tama tsoman qhúí thêé. ²⁷ Xu qãà xu xhàràèa koe ko tséé xu hàà q'òò mea ba bìrí a máá: ‘X'aigaè, a tsarim xhàràèa koe tsi gáé kò qãè cgùrian xhàrà hãa tama? Kháé tc'èese tama tsoma nea nxãaska nda guua?’ témé. ²⁸ Me xòà xu a máá: ‘Tiri cg'òò-kg'aoa nea ncêe gúuan kúrua,’ témé. Xu qãà xu tèè me a máá: ‘Kháé tsi ko tc'èe, sí méé xae tshòé e sa?’ témé. ²⁹ Me xòà a máá: ‘Èè-èe, tc'èese tama tsoman xao kò tshòé ne xao gha maberean di tòbean cgoa xg'ae-xg'ae a q'òé e. ³⁰ Ke guu u naka i xg'ae naka kai, naka i nxãakg'aiga sí khóá di x'aèan hàà. Èè x'aè kar gha khóá-kg'ao xu bìrí a máá: ‘Tc'èese tama tsoman méé xao kg'aia tshòe naka qáé xg'ae, naka i sí dàdè, naka xao nxãaska maberean khóá naka tòóá mááse nquum tirim koe óága,’ témé,’ ” tam Jeso ba méé.

Cg'árém cgùrim dis sere-sere sa
(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹ C'èes sere-sere sam kò gaicara bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea mosetara dis hùis dim cgùrim khama ii, ncêe khòèm kò sèè a gam dim xhàràèa koe xhàrà ba. ³² Wèé xu cgùri xu kam cg'aré me e, igaba èem kò tsom nem wèé hùian xhàràèa di ka kaian ga me e, a ba a ko hii sa kúru, i gha nqarikg'ai di tsaràn hàà gas di nxãan koe nquuan kúru,” témé.

*Péré gǎé-gǎean dis sere-sere sa
(Lk 13:20-21)*

³³ Gatagam kò c'èes sere-sere sa bìrì ne a máá: “Nqarìkg'ai di x'ai ne péré gǎé-gǎean khama ii, ncèes ko dxàes khòè sa sée a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèes pérés koe tsée, si gǎe,” tam méé.

*Dùús domkam kò Jeso ba sere-sere zi tséékagu sa
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Jeso ba kò wèè gúùan ncèe ga sere-serean cgoa xg'ae zi bìrì. Táám kò cúí gúù ga gazi cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase. ³⁵ Ncèe gúùa nem kò kúru, porofitim kg'uia gúùan gha hàà nxàasega tseegukaguè ka, ncèem kòo máá:

“Sere-sere zi cgoar gha kg'áma Te xgobekg'am,
a gha nqóóm dis tshoa-tshoas koe guu a
chómsea zi gúù zi bìrì ne,”
témé ka.

Tc'èese tama tsoman dis sere-seres ko nxàe sa

³⁶ Jeso ba kò nxàaska xg'ae zi guu a ba a nquum q'oo koe tcàà. Xu Gam di xu xgaa-xgaae-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Bìrì tchàno-tchano xae e xhàrà koe tc'èese tama tsoman dis sere-seres ka,” témé.

³⁷ Me xoa xu a máá: “Gaam ãem qǎè cgùrian xhàrà baa Khòèm dim Cóa Me e, ³⁸ me xhàrà ba nqóó me e, i qǎè cgùrian khòè ne e nqarìkg'ai di x'aian di ne, i tc'èese tama tsoman nxàaska khòè ne e ãe cg'àèm di ne ncèe dxàwa ii ba. ³⁹ Me cg'òo-kg'aom ãe xhàrà ana ba dxàwa me e, i khòán di x'aèan kurian chòd-q'oo o, xu khóá-kg'ao xu moengele xu u. ⁴⁰ Ncèe ãe i ko ma tc'èese tama tsoman q'òèa tcg'òòe a ko ma dàdè khamaga i gha kurian chòd-q'oo koe ii: ⁴¹ Khòèm dim Cóa ba gha Gam di xu moengele xu tsééa tcg'òò, xu gha wèè gúùan ãe ko khòèan chibian kúrukaguan hée naka cg'àèan ko kúru khòèan héeéthée Gam di x'aian koe q'òèa tcg'òò. ⁴² A xu a gha c'eean dim hǎém q'oo koe xaoa tcàà ne, ncèe kg'aeane hée naka gǎò xóóan héeéthée gha hàna koe. ⁴³ Nxàaska ne gha ãe tchàno ne gane ka Xòòm di x'aian koe cáms khama ma x'àà. Gaam ãe tceean úua ba méém kóm.”

Nqoana zi sere-sere zi

⁴⁴ “Nqarìkg'ai di x'aia nea qguùs xhàrà koe chómmeas khama ii, khòèm ko hòd nem ko gaicara chóm sa, a ba a gam di qǎè-tcaoan ka qòd a sí wèèan ãem úua ga x'ámágu, a ba a ãem xhàrà ba hàà x'ámá.

⁴⁵ “Gataga i gaicara nqarìkg'ai di x'aian x'ámá-kg'aom khama ii, ncèe tcǎako zi nxóá zi ko qaa ba, ncèe kaisa marian ko tc'òà zi. ⁴⁶ A ãem kò c'èes tcǎakos nxóás kaisase kái marian ko tc'òà sa hòd, nem ko qòd a sí wèè gúùan ãem úua x'ámágu, a ba a hàà x'ámá sí.

⁴⁷ “Gaicara i nqarìkg'ai di x'aian c'uisís khama ii, ncèe ko tshàan q'oo koe tcààe sa, a wèè x'àu qhàdan qgóó. ⁴⁸ A ãe cg'oèas kò hǎa ne xu ko x'àu qgóó-kg'ao xu tchàa koe tshàam-kg'ám koe tceea úu si, a xu a sí ntcóó a qǎè x'àuàn sàà tcàà gàba xu koe, a ãe qǎè taman aagu. ⁴⁹ Ncèeta ga i gha hàà ii kurian chòd-q'oo koe. Moengele xu gha hàà a ãe tchàno tama ne ãe tchàno ne xg'aeku koe tcg'òò. ⁵⁰ A xu a gha c'eean dim hǎém q'oo koe xaoa tcàà ne, ncèe kg'aeane hée naka gǎò xóóan héeéthée gha hàna koe,” tam méé.

Kǎba zi qguù zi hée naka ncí zi héeéthée e

⁵¹ Me Jeso tèè xu a máá: “Ncǎa xao wèè gúùan ncèe kóma q'ǎa?” témé. Xu xoa Me a máá: “Èè” témé. ⁵² Me bìrì xu a máá: “Gaa domkam wèém x'àè xgaa-xgaa-kg'ao ba, ncèe nqarìkg'aian di x'aian ka qǎese xgaa-xgaaèa ba, nquum ka q'òdsem khama ii, ncèe ko gam di zi qguù zi kǎba zi hée naka ncí zi héeéthée gam dim nquum tòóa mááse dim koe tcg'òò, a gam di ne khòè ne máà ba.

*Jeso ba ko Nasareta koe xguèè
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)*

⁵³ Eēm ko Jeso ba ncēe zi sere-sere zi cgoa xg'ara, kam kò gaam qgàì ba tcg'oara guu. ⁵⁴ Gam dim x'áé-dxoom koem ko hàà kam ko tshoa-tshoa a gane dim còrè-nquum koe khòè ne xгаа-xгаа, ne khòè ne kaisase are a máá: “Ncēem khòè ba ncēe tc'ēean hēe naka are-aresa zi qari zi hēéthēé nda hòòà? ⁵⁵ A ncēe ba gáé hìi xom-kg'aom dim cóám tama baa? A gam ka xòòs di cg'òèa ne gáé Maria tama? A gataga gaam ka qōesea xu gáé Jakoboa xu, Josefaa xu, Simonea xu, Jutasea xu tama xua? ⁵⁶ A gam ka qōese ga zi wèé zia gáé gatá cgoa hãa tama? Kháé ba nxãaska ncēem khòè ba ncēe zi gúù zi wèé zi nda sèèa?” ta ne ma tèè. ⁵⁷ Ne bóòà xguì Me.

Igabam kò Jeso ba bìrì ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hēe naka gam di x'áéan koe hēéthēé cúí oose,” témé. ⁵⁸ A ba a kò gaa koe táá káì zi are-aresa zi tséé zi kúrú, gane di dtcòmman úú tama domka.

14

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa (Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

¹ Eēm x'aèm kam kò x'aigam Galilea dim Herote ba Jesom ka kóm. ² A ba a gam di ne qàà ne bìrì a máá: “Ncēe ba Johanem tcguù-tcguu-kg'ao me e. X'ooan koem tèea! Gaa domka i ko ncēe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

³ Herote ba kò Johane ba qgóó a qáé, a qáé-nquus koe tcàà mea khama, Herotiasies gam ka káíkhoem Filipim dis khòès domka. ⁴ Johane ba kò bìrì mea a máá: “X'áéan koe tsi kgoara máàè tama, sèè si tsi ga kò hãa sa,” tam mééa khama. ⁵ Gaa domkam kò Herote ba cg'òo me kg'oana hãa, igabam kò khòè ne q'ád, Johane ba ne kòo porofitim iise sèè khama.

⁶ Igaba Herotem di ábà x'aèan di cáman kas kò Herotiasies ka cóáse sa ntcàà máá ne, a sa a Herote ba kaisase qàè-tcaokagu. ⁷ Me gaises cgoa nqòòkagu si, dùús wèés èes ko dtcàrà sam gha máà si sa. ⁸ Xòòs kas kò qg'áìèa xg'ara khamas kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa gàbas q'oo koe máà te,” témé. ⁹ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean èem kò kúrúa hãa hēe naka cg'áè-khoe ne hēéthēé domka x'áè sa tcg'òó, máàè sis gha sa. ¹⁰ A ba a ncòò-kg'ao ba qáé-nquus koe tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa q'áe ka. ¹¹ Si kò gam dis tcúú sa gàbas koe óáè a hàà dxàe-coa sa máàè, si kò sèè a xòòs koe úú si. ¹² Xu gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà a hàà tc'áróa ba sèè a sí kg'ónò. A xu a qòò a sí Jeso ba bìrì i.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òòkagu (Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³ Eēm ko Jeso ba ncēe sa kóm kam kò dxòrom cgoa tcg'oa a nqoo-nqoosam qgàim koe qòò a sí cúise hãa. Igaba èes ko xg'ae sa ncēes gúù sa kóm ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a nqàrè cgoa xùri Me. ¹⁴ Eēm ko Jeso ba tcg'oa kam kò kaias xg'ae sa bóò si ko xùri Me, Me thòò-xama máá ne a ba a gane di tcìi-khoean kg'òèkagu.

¹⁵ Dqòara i ko qòò ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Ncēe ba cúía hãam qgàì me e, i ncãa gataga dqòà, ke khòè ne qòòà q'aakagu naka ne x'áéa ne koe dìbi, naka síi tc'òòan x'ámá mááse,” témé. ¹⁶ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Qaase tama ia qòò ne gha sa, gaxao c'èe gúúan máà ne naka ne tc'òó,” témé. ¹⁷ Xu bìrì Me a máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa, naka cámm x'aù tsara hēéthēé e,” témé. ¹⁸ Me máá: “Ncēe koe óága a, Tíi koe,” témé.

¹⁹ A ba a khòè ne bìrì ne dcãan-kg'ai koe ntcòó, Me 5 xu péré xu hēé, naka cámm x'aù tsara hēéthēé sèè, a nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khòá q'aa. A ba a xгаа-xgaase-kg'ao xu máà, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu khòè ne máà a. ²⁰ Ne kò wèéa ne ga tc'òó a ne a xg'áà, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu èe ncãa tc'òóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu tcàà, xu cg'òè.

²¹ Eē kò tc'òóa hãa xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòè xu u, khòè zi hēe naka cóán hēéthēé ko nxará tcààè tama ne.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

²² Me nxāaska Jeso ba qháése xгаа-xgaase-kg'ao xu chùì, xu dxòrom q'oo koe tcāà, a c'ēem xòem tshàam dim koe Gam ka tc'āà a qòò, Gam qanega qaù a ko khòè ne di zi xg'ae zi qòò a q'aakagu ka. ²³ Eēm ko xg'ae zi qòò a q'aakagua xg'ara kam kò cúise xàbim koe q'ábà qaò, síim gha còrè ka. Eē i ko dqòa kam kò gaa koe cúise hāa. ²⁴ Igabam kò dxòro ba tshàan nqàè koe hāa, nqòóm ka nqúu ka, a ko tshàan di qhonèan ka ntcāa-ntcāaè, tc'āà ba xu kò q'óá-kg'ama khama.

²⁵ Me Jeso ba q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò a. ²⁶ Igaba ēe xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu bóò Mem ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò ka xu kò kaisase q'ae, a máá: “Dcausoma me e!” témé, a xu a q'áòan ka q'au. ²⁷ Igabam kò Jeso ba qháése kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a ke xao tòón tcáo! Táá q'áò guu,” témé. ²⁸ Me Petere xoa Me a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Tsáá ga Tsi kò ii ne, bìrì te nakar tshàam tc'amkg'ai koe síí cgae Tsi,” témé. ²⁹ Me máá: “Hàà,” témé. Me kò nxāaska Petere ba dxòrom koe xōa, a ba a tshàam tc'amkg'ai koe qòò a Jesom koe síí. ³⁰ Igaba ēem ko tc'āà ba bóò kam kò q'áò, a ba a tshoa-tshoa a tshàan ka tómmè, kam ko q'au a máá: “X'aigae, hùì te,” témé. ³¹ Me Jeso ba tshàua ba qháése tchoanà a qgóó me, a bìrì me a máá: “Tsáá ncēe cg'aré dtcòman di tsi, dùús domka tsi kò káise tc'ēe-tc'ēesea máá?” témé.

³² Eē tsara ko dxòrom koe q'ábà kam kò gam tc'āà ba téé. ³³ Xu nxāaska ēe kò dxòrom koe hàna xu dqòm Me a máá: “Tseeguan kaga Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Genesarete dim nqòóm koe tsàara ne khòè ne qàèkagu
(Mk 6:53-56)

³⁴ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqòóm koe hàà. ³⁵ Eēm nqòóm di xu khòè xu ko Jeso ba bóò a q'āa ka ne kò kg'uian tsééa úú gaam nqòó ba nxāma-nxāma hāa xu nqòó xu koe, ne wèè ne khòè ne gane di tcìi-khoean Gam koe óága, ³⁶ a ne a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa. Ne kò wééa ne ēe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

15

Ncìí kuri di cauan kaia ne khòè ne di i
(Mk 7:1-13)

¹ Xu nxāaska Farasai xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthéé Jerusalema koe guu a Jeso ba hàà cgae, a hàà tēè Me a máá: ² “Dùús domka xu ko Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncìí kuri di cauan kaia ne khòè ne di ntcoea máá? Eē xu ko tc'òós cookg'ai koe xu xg'aa tshàu tama ka,” témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Dùús domka xao ko gaxao igaba gaxao di cauan tc'āà-tc'āà a Nqarim di x'áèan ntcoea máá? ⁴ Nqari ba ko máá: ‘Tcom méé tsi saò ba hēé naka saò sa hēéthéé e,’ a ko gataga máá: ‘Wèém ēe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'āése kg'ui ba gha cg'òòè,’ témé. ⁵ Igaba xao ko gaxao máá: ‘Khòèm kò ko xòò ba kana xòò sa bìrì a máá: ‘Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxāa sa Nqari bar nqòòkagua hāas máàku si i khamar ko hùia tsi ka tààè,’ témé ⁶ ne i qaase tama xòò bam gha tcom sa,’ ta xao mééa, a xao a ncēm dàòm ka gaxao di cauan cgoa Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hāa. ⁷ Gaxao qàè khòèan khama ko ma kúrúse xaoè, tseegusem kò ko Isaia porofita gaxao ka, ncēm kò ko Nqarim kg'uia hāa sa nxàe ka a ko máá:

⁸ ‘Ncēe ne khòè ne ko kg'áma ne cgoa tcom Te, igabaga i gane di tcáoan Tíí koe nqúu u,

⁹ a ne a ko káà hùise dqòm Te.

Gane di zi xгаа-xгаа zia

x'áè-kg'ám zi khòè ne di zi i khama,’
témé ka,” tam Jeso ba méé.

Gúù zi khòè ne ko kúru ne cg'uriga zi
(Mk 7:14-23)

¹⁰ A ba a khòè ne Gam koe tciia óa a bìrí ne a máá: “Komsana naka tua kóma q'ãa. ¹¹ Eë ko kg'áms koe tcãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ãe ko khòem kg'ám koe tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i,” témé.

¹² Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a bìrí Me a máá: “A q'ana Tsia, Farasai xua kò xg'aia hãa sa, ncëes gúù sa xu kò kóm ka?” témé. ¹³ Me xoa xu a máá: “Wèem hìim Tirim Xòom nqarikg'ai dim xhàrà tama ba gha q'òea tcg'òòe tòbea ba cgoa. ¹⁴ Guu xu! Kàà-tcgái xu tcèè-tcui-kg'ao xu u, kàà-tcgái ne khòè ne di xu ke. Kàà-tcgáim khòem kò c'ëem khòem kàà-tcgái ba tcèè-tcui ne tsara gha wèea tsara ga hãém q'oo koe cg'áea tcãa,” tam méé.

¹⁵ Me Petere xoa Me a máá: “Ncëes sere-seres ka bìria tchàno-tchano xae e,” témé. ¹⁶ A ba a máá: “Qanega xao gáé kóma q'ãa tama? ¹⁷ Bòò tama xao gáé hãa, dùús wées ãe ko kg'áms koe tcãa sa ko ncãas koe qòò, a sa a síí tc'áróm koe tcg'oa sa? ¹⁸ Igaba ãe kg'áms koe guu a tcg'oara hãa sa tcáós koe guua, si ko nxãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri. ¹⁹ Tcáós koe i ko cg'ãè tc'ëean guu a tcg'oa khama, cg'òokuan hëé, cg'áràn hëé, xóé cgoakuan hëé, ts'ààn hëé, tshúu-ntcòakagukuan hëé, naka cóèkuan hëéthëé e. ²⁰ Ncëea gazi gúù zi khòè ba ko cg'uri-cg'uri zi si i, igaba cg'uriga tshàuan cgoa tc'òó sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama,” tam méé.

Khòès di dtcòma ne
(Mk 7:24-30)

²¹ Eëm qgáim koem ko Jeso ba guu kam kò Ture hëé naka Sitone hëéthëé dim nqòóm koe qòò.

²² Kas kò gaa x'aè kaga Kanana dis khòès gaam xg'aekum di sa hàà cgae Me, a sa a q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgòose-coa Tseè, thòò-xama máá te, tiris cóá sa ko kaisase dxãwa tc'ëean ka xgáèè ke,” témé. ²³ Me Jeso ba táá c'ëem kg'uim ga ba xoa si. Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà dtcàrà Me, a máá: “Bìrí si nakas qòò, q'auas ko xùri xae e ke,” témé. ²⁴ Me xoa a máá: “Iseraele di ne khòè ne ncëe hoàra ghùuan khama ii ne koe cúiga Ra tsééa óàea hãa,” témé.

²⁵ Si khòè sa hàà, a cookg'aia ba koe qúrù sa cgoa qom a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé. ²⁶ Me xoa si a máá: “Qãè tama ia cóán di péréan gha séè a haghuan xaoa mááè sa,” témé.

²⁷ Si máá: “Eè X'aigaè, igaba i ko haghuan igaba qàmà-coa zi péréan di zi q'òòsean di tafolean koe ko guu a tcheè zi tc'òó na,” témé. ²⁸ Me nxãaska Jeso ba xoa si a máá: “Khòè seè, kaisa dtcòman si úúa! Eë si ko ma tc'ëe khamaga ma méé i kúrúse,” témé. Si kò gas dis cóá sa gaam x'aèm èem kaga qãè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qãèkagu

²⁹ Me Jeso ba ãe koe guu a Galilea dim tshàam qàe koe síí, a ba a xàbì ba q'ábà qàò a síí ntcòó gaa koe. ³⁰ Zi kái zi xg'ae zi hàà cgae Me a óa ts'fiko ne hëé naka kàà tcgái ne hëé, naka nqara ne hëé naka kg'ui tama ne hëé naka kái ne c'ëe ne hëéthëé e, a ne a hàà nqàrè-kg'ama ba koe xòò ne, Me qãèkagu ne. ³¹ Ne khòè ne are, ãe ne ko kg'ui tama ne khòè ne bóò ne ko kg'ui ka, naka ãe nqara hãa ne hëé ne ko qãè ka, naka ãe ts'fiko ne hëé ne ko qòò ka, naka ãe kàà tcgái ne ko bóò ka hëéthëé e. Ka ne ko Iseraele dim Nqari ba dqom.

Jeso ba ko 4,000 sa nqáea ne khòè ne tc'òókagu
(Mk 8:1-10)

³² Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciia óa a máá: “Ncëe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncëeska ne nqoana cáman Tíí cgoa hãa khama, a tc'òó ne gha gúú ga úú tama, Ra xàbà ne hãase dibikagua ne tc'ëe tama, hëé ne gha a dàðan q'oo koe qgae-kg'ai a cg'áé khama,” tam méé. ³³ Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: “Ncëem tchàa-xgóóm koe xae gha ndaa koe tc'àà péréan hòò, a ncëeta noos xg'ae sa tc'òókagu?”

témé. ³⁴ Me Jeso ba tēè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 péréan hēé naka cg'orò x'àu-coan hēéthēé e,” témé.

³⁵ Me xg'ae sa bìrí si góman-kg'ai koe ntcóò. ³⁶ Me gaxu péré xu 7 xu hēé naka x'àuan hēéthēé sèè, a ba a Nqari ba qāè-tcaoa máá xg'ara, a khóá q'aa a, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máà a, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu khóè ne máà a. ³⁷ Ne wèèa ne ga tc'óó a ne a xg'āà, gaa koe guus ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ēè kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe. ³⁸ Khóè ne ēè kò tc'óó nea kò 4,000 ne e, khóè zi hēé naka cóán hēéthēé kò nxará tcāè tama ne.

³⁹ Me kò khóè ne dibikagu, a ba a dxòrom koe tcāà a Magatane dim nqóóm koe qòò.

16

Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēéa ko x'ái sa qaa

(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Xu kò Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé xu hàà cgae Me, a qgóó Me xu gha qgáian xu kòo qaa khama dtcàrà Me, *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sam gha x'ái xu sa.

² Me xoa xu a máá: [“Dqòara i kò hāa ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncoà a, khamam gha q'uu dim cárn ba qāè me e,’ témé, ³ a ncēè ntcùúkg'ai cgoa kò ii ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncoà a, a ntcùú u, khama i gha ncēè cárn ka tuu-c'òòan hàna,’ témé. Nqarikg'ai di bóòse-q'ooan nxàea kabian tu q'ana hāa, ka tu gáé cuiskaga ncēm x'àem ka ko kúrúse zi x'ái zi kgoana naka nxàea kabia hāa tite?] ⁴ Qhàòs ncēè cg'āè cau, a cg'árà di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúís x'áis ga sa x'áìèa hāa tite, Jonam dis x'áis cúís oose,” tam Jeso ba méé. A ba a nxāaska guu ne a qòò.

Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di péré gāé-gāea ne

(Mk 8:14-21)

⁵ Eè xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu tshàa ba tchoaba ka xu kò péréan sèè c'urùà hāa. ⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Q'āa méé xao, naka xaoa kòrese hāa Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di péré gāé-gāean koe,” témé.

⁷ Xu nxāaska kg'ui cgoaku a máá: “Ncāa xae táá péréan cgoa hàà,” témé.

⁸ Igabam kò Jeso ba *Gaxu di kg'uian* q'ana hāase bìrí xu a máá: “Gaxao ncēè cg'aré dtcòman úúa xaoè, dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá?

⁹ Qanega xao gáé bóòa q'āa tama? A tc'ēè-tc'ēese tama xaoa 5 xu péré xu ncēè Ra kò 5,000 ne khóè ne khóá q'aa máá xu, naka nta noo q'ore zi xao kò tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹⁰ Kana xaoa tc'ēè-tc'ēese tama 7 xu péré xu ka, 4,000 ne khóè ne koe, naka nta noo zi q'ore zi xao ko tcana cg'oè-cg'oe sa? ¹¹ Dùúska xao bóòa q'āa tama, péréan kar kg'ui cgoa xao o tama sa? Igaba méé xao Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di péré gāé-gāean koe kòrese,” tam méé.

¹² Xu nxāaska kóma q'āa, péré gāé-gāean koe méé xu kòrese sam nxàe tama sa, igaba Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di xгаа-xgaan koe e sa.

Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (16:13–20:34)

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Eēm ko Jeso ba Kaesarea Filipi ta ko ma tciièm nqóóm koe hàà kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tēè a máá: “Khóèm dim Cóám ka ne ko khóè ne máá díí Me e, témé?” ta méé. ¹⁴ Xu xoa a máá: “C'ēè ne ko máá: Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,” témé, ne ko c'ēè ne máá: “Elija Tsi i,” témé, ne ko c'ēè ne qanega máá: “Jeremia Tsi i kana porofiti xu ka c'ēè Tsi i,” témé.

¹⁵ Me máá: “Kháé xao ko gaxao nta méé, díí Raa, ta xao ko méé?” témé. ¹⁶ Me Simone Petere ba xoa Me a máá: “Tsáá Tsia nqòòkaguèa Tsi Krete Tsi i, kg'òèam Nqarim di Tsi Cóá Tsi,” témé.

¹⁷ Me Jeso ba xoa me a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa tsia tsáá Simone tsi, Jonam di tsi cóá tsi, ncēè sa tsi khóèan ka x'áìèa tama, igaba tirim Xòòm nqarikg'ai koe hànam ka a khama. ¹⁸ Ra ko Tíí bìrí tsi a ko máá, Petere tsi i, témé, ra gha Tiris kereke sa ncēs nxōás

tc'amkg'ai koe tshào, i dxāwam di qarian ga tàà si tite. ¹⁹ Xgobekg'aman nqarikg'ai di x'aian dir gha máà tsi, si gha wèès gúús ãe tsi ko nqõómkg'ai koe qáé sa nqarikg'ai koe qáèèa hãa, si gha wèès gúús ãe tsi ko nqõómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa,” tam méé. ²⁰ A ba a nxāaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu qarika x'áè a máá, táá méé xu cúí khòè ga birí Krete Me e sa, témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean hëé naka Gam di x'ooan hëéthëé ka kg'ui
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Jeso ba kò ãem x'aem koe guu a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a x'ái, Jerusalema koe méém qõð sa, naka síí kaia xu hëé, naka kaia xu peresiti xu hëé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hëéthëé thõð-thõòè sa, naka baa cg'õòè, naka baa nqoana dim cárn ka x'ooan koe ghùè.

²² Me Petere ba séèa tcg'òò Me, a tshoa-tshoa a dqàè Me a máá: “Cuiskaga a, X'aigaè, ncèès gúú sa cuiskaga Tsáá koe kúrúse tite!” témé. ²³ Igabam kò Jeso ba kabise a Petere ba birí a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè, Tiri tsi qae-kg'ao tsi i, Nqarim di zi gúú zi koe tsi tc'èea tsi tcàà tama ke, igaba tsi khòèan di zi gúú zi koe tcàà tc'èea,” témé.

²⁴ Me nxāaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: “Ncèè c'ãem khòèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóda xguise naka baa gam dim xgàu hii ba dcèé naka xùri Te. ²⁵ Diiím wèém ãe gaam dis kg'õè sa qgóóa qari kg'oana bas gha aaguse cgae, igaba diím wèém ãe ko Tíí domka gaam dis kg'õès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama. ²⁶ Dùús ka ba gha khòè ba kháé kabisea mááè, ncèè wèém nqõó bam kòò hòò, a ba a gaam dis kg'õès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòè ba gaam di kg'õèan téé-q'oo koe dùútsa gúú sa tcg'òò a máá? ²⁷ Xõòm dim x'áam koe hãnasem gha Khòèm dim Cóa ba Gam di xu moengele xu cgoa hàà khama, a ba a gha wèém khòè ba ãem kúrúá hãa zi tséé zi koe guu a suruta. ²⁸ Tseegua ner ko birí tu u: Ncèe koe téé-tèe ne ka c'èea ne x'ooan xáma hãa tite, Khòèm dim Cóa ba ne bóò, Me Gam di x'aian koe hãase hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

17

Jesom di bóðse-q'ooa ne ko kabise a táá
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ 6 cárn qáá q'oo koem kò Jeso ba Petere ba hëé, naka Jakobo ba hëé, naka gam ka qõesem Johane ba hëéthëé xu séè, a kiam xàbì ba q'ábà qàð cgoa xu, xu gaa koe síí cúíá hãa. ² Gaxu cookg'ai koe i kò bóðse-q'ooa ba kabise a táá, i kg'áíá ba cárn khama ma tcàà, i Gam di qgáían x'áam khama ma q'úú. ³ Ka tsara kò gaa x'áè kaga Moshe ba hëé naka Elija ba hëéthëé tsara gaxu ka bóðè, a ko Jesom cgoa kg'ui. ⁴ Me Petere ba Jeso ba birí a máá: “X'aigaè, qàès gúú si i ncèe koe xae hãa sa. Ncèè tc'èe Tsi kòò ne, ra gha nqoana nquu xu ncèe koe tshào, me gha c'èe ba Tsari ii, me c'èe ba Moshem di, me gha c'èe ba Eljam di,” tam méé.

⁵ Eëm qanega hãa a ko kg'ui kas kò kúúga x'áàkos túú-c'òò sa qàbia tcàà xu. Me kò gaa x'áè kaga kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe tcg'oa a máá: “Ncèe ba Tirim Cóa Me e, ncàma Raa ba, Gaam kar kaisase qãè-tcoa hãa. Komsana Me,” témé.

⁶ Eë xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu ncèès gúú sa kóm ka xu kò kg'áíá xu cgoa gómankg'ai koe cg'áé, a xu a kaisase q'ae. ⁷ Igabam kò Jeso ba hàà a qgóó xu a máá: “Tèea xao téé, naka táá q'áò guu,” témé. ⁸ Eë xu ko ghùì-kg'ai ka xu kò táá cúí khòè ga hòò, Jesom cúím oose.

⁹ Eë xu ko xàbim koe xõa kam kò Jeso ba x'áè xu a máá: “Táá cúí khòè ga ãe xao bóda hãa sa birí guu, nakam nxāakg'aiga Khòèm dim Cóa ba x'ooan koe síí tèe,” témé. ¹⁰ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèe Me a máá: “Dùús domka xu ko nxāaska x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, Elija ba méém kg'aia hàà, téméa máá?” témé. ¹¹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tseeguan kagam gha Elija ba hàà, a hàà wèé zi gúú zi kg'ónò, ¹² igabar ko birí xao o a ko máá: Elija ba ncísega hààraa, igabaga ne kò bóda q'ãa me tama, a kò wèé zi gúú zi tc'èe ne kò ko zi kúrú cgae me. Gaam dàòm cúím kagam ko Khòèm dim Cóa ba hàà tshàu q'ooa ne koe xgàràè,”

tam méé. ¹³ Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu kóma q'ãa, Johanem tcguù-tcguu-kg'aom kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko dxãwa tc'ëean ka tcãàèam cóa ba kg'òèkagu
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Eë xu ko xg'aes koe hàà, kam kò c'ëem khòè ba Jesom koe hàà, a ba a hàà cookg'aia ba koe qom, ¹⁵ a máá: “X'aigaè, thòè-xama máá tirim cóa ba, x'óóa qae dis tcì sam úúa, a ko kaisase xgàrase, a ko kái-kg'aise c'ëean hëé naka tshàn hëéthëé q'oo koe cg'áéa tcãà ke. ¹⁶ Ra Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe óága mea, igaba xu kò kg'òèkagu ba ka tààè,” tam méé.

¹⁷ Me Jeso ba xoa me a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncëe sa, a cg'ãè tc'ëe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa! Nta noose Ra gha qád-tcaoa máá tu u! Ncëe koe óa me, Tíi koe!” témé. ¹⁸ Me Jeso ba dxãwa tc'ëean dqàè, i gam cóám koe tcg'oa, me gam x'aèm koe ga guu a qãè.

¹⁹ Nxãaska xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu Jeso ba dxùukg'ai koe séèa tcg'òó, a tèè Me a máá: “Dùús domka xae kò tààè, a táá xhàigu u?” témé. ²⁰ Me xoa xu a máá: “Cg'aré dtcòmàn xao úúa hãa domka a. Tseeguan kar ko bìrí xao o, a ko máá: Dtcòmàn xao kò úúa mosetara dis hiis dim tc'ubim khama noo o, ne xao gha ncëem xàbì ba bìrí a máá: ‘Ncëe koe tcg'oa naka èe síí hãa koe síí,’ témé, nem gha tcg'oa. Cúí guú ga tàà xaoa hãa tite. ²¹ [Igaba i ncëeta iian tcg'oa tama, igaba còrèan hëé naka tc'òoan carasean ka hëéthëé cúíga i ko kúrúse],” témé.

Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mk 9:30-32; Lk 9:43b-45)

²² Eë xu ko Galilea koe hààraa xg'ae kam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Khòèm dim Cóa ba gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè, ²³ ne gha cg'òo Me, Me gha nqoana dim cárn ka x'óóan koe ghùèè,” témé. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu kaisase tshúù-tcao.

Tempelem ko tcg'òóa máàè maria ne

²⁴ Eë xu ko Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëéthëé xu Kaperenaume koe tcãà ka xu kò tempelem di xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Peterem koe hàà a tèè me a máá: “Gaxao dim xгаа-xгаа-kg'ao ba gáé tempelem di marian tcg'òó tama?” témé. ²⁵ Me xoa a máá: “Eè, tcg'òó om ko,” témé.

Eëm ko Petere nquum q'oo koe tcãà, kam kò Jeso ba tc'ãà a kg'ui cgoa me a máá: “Nta tsi ko ma tc'ëe, Simoneè? Díin koe xu ko nqóóan di xu x'aiga xu marian séè? X'áé-kg'ao ne koea kana c'ëe ne koea?” ta méé. ²⁶ Me Petere xoa a máá: “C'ëe ne koe e,” témé. Me Jeso ba bìrí me a máá: “Nxãaska ne x'áé-kg'ao ne kgoarasea. ²⁷ Gatà i ii igaba méé xae táá ghãa xu guu, ke tshàm koe qòò naka x'àu qgóó cgoa dim dqùì ba síí tcãà, naka tc'ãà dim x'àum qgóó tsi ko ba séè, naka kg'árna ba kgóà, kiam mari ba tsi gha hòè ke. Séè me naka síí mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu máà me, Tíi hëé naka tsáá hëéthëé tsam di suruta iise,” tam méé.

18

Nqarikg'ai di x'aian koe kaisase kaia ba
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Eëm x'aèm ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu Jesom koe hàà a tèè Me a máá: “Díina nqarikg'ai di x'aian koe kaia?” témé.

² Me cg'arém cóa ba Gam koe tciaa óa, a hàà xg'aekua xu koe tòó me, ³ a máá: “Tseeguan ner ko bìrí xao o: Kãbise xao kò a cóán khama ii tama, ne xao cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite. ⁴ Gaa domkagam gha wèém èe ko ncëem cóám khama ma cg'aré-cg'arese ba nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ii. ⁵ Díim wèém èe ko ncëeta iim cóa ba Tiri cg'òèan koe qãèse hààkagu ba ko Tíi tc'áróga qãèse hààkagu.

Chìbi kúrúagaku sa
(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Igabaga diím wèém ãe ko ncãe ne cg'aré ne ncãe ko Tíi koe dtcòm ne ka c'ãe ba chibian kúrúragum ka i gha qãe ii, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me tshàam ka nqãaka xaoa tcãàè, a tómmè ne. ⁷ Haò, cg'ãè i gha ii nqõóm koe, gúù zi ncãe ko khòèan chibian kúrúragu zi ka! Eëta ii zi gúù zi méé zi hàà, igabaga haò, cg'ãè i gha ii, khòèm ãe zi ko gaa zi gúù zi gam koe guu a hààm ka.

⁸ “Ncãe tsarim tshàu ba kana tsarim nqàrèm kò ko chibi kúrúragu tsi ne méé tsi q'ãea tcg'óo naka aagu me. Qãèa i gha máá tsi, nqõara hãase kana ts'íkose tsi gha kg'òèan koe tcãà ne, cãm tshàu kana cãm nqàrèsè chòò tama c'eean koe xaoa tcãàèan ka khama.

⁹ “A ncãe tsarim tcg'áim kò ko chibian kúrúragu tsi ne, hõbea tcg'óo naka aagu me. Qãè i gha máá tsia, káà tcg'áise tsi gha kg'òèan koe tcãà sa, cãm tcg'áí úúase chòò tamás c'ees dxãwam dis koe xaoa tcãàèan ka ke.

*Hòara hãas ghùus dis sere-sere sa
(Lk 15:3-7)*

¹⁰ “Q'ana méé tu hãa naka táá ncãe ne cg'aré ne ka c'ãea ne ga cg'ãa-cg'ana iise bóo guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: gane di xu moengele xu nqaríkg'ai koe hãa xu ko Abom nqaríkg'ai koe hàna ba wèé x'aè ka bóò ke. ¹¹ [Khòèm dim Cóa ba hààraa, hààm gha hòara ne kgoara ka.]

¹² “Nta tu ko ma tc'ãe? Ncãe khòèm kò 100 zi ghùu zi úúá, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga ãe zi 99 zi xàbian koe guu naka ãe hòara hãa sa síí qaa tite? ¹³ A ncãe hòò sim kòo ne, tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Kaisasem gha gaas ães cúís domka qãe-tcao, hòà ta ga hãa zi 99 zi nqáéa hãase. ¹⁴ Gatà iim dàòm cúím kam gatu dim Xòòm nqaríkg'ai koe hàna ba tc'ãe tama, ãe cg'aré ne ka i gha cúí ne ga kaàkaguè sa.

Tsáá qõem ncãe ko chibian kúrú máá tsi ba

¹⁵ “Ncãe tsáá qõem kò chibian kúrú cgae tsia ne méé tsi síí cgae me, naka dqàè me cãm tsao ii koe, a ncãe komsana tsim kò ko ne tsi ncãa tsáá qõe ba gaicara hòò mááse. ¹⁶ Igabam kò komsana tsi tama ne méé tsi cúí kana cãm khòèan cgoa síí cgae me. Ncães gúù sa tsi kò kúrú ne tsi ko Nqarim di zi Tcgãya zi ko nxàe sa kúrú ncãe ko máá: ‘Cãm kana nqõana khòèan kò c'ees gúù sa nxàea tseegukagu ne i gha wèé khòèan ga tseeguan bóò hãa,’ témé sa. ¹⁷ A ncãe komsana ne tamam kò hãa ne méé tsi kerekes dis xg'aes di ne koe síí naka bìrí ne. A ncãe kerekes di ne nem kò komsana tama ne méé tsi táám nqõóm dim khòèm khama ma qg'óo me, kana mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khama ma.

¹⁸ “Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dùús wèés ãe tu gha nqõómkg'ai koe qáé sa gha nqaríkg'ai koe qáéèa hãa. Si gha gatà dùús wèés ãe tu gha nqõómkg'ai koe kgoara sa nqaríkg'ai koe kgoaraèa hãa.

¹⁹ “Gaicara Ra ko [tseeguan] bìrí tu u a ko máá: A ncãe gatu ka cãm tsara kò nqõómkg'ai koe c'ees gúùs dtcàrà koe dtcòmku ne, ne tsara gha Abom nqaríkg'ai koe hànam ka kúrú mááè si. ²⁰ Nda koe ga igaba cãm kana nqõana khòèan kòo tirim cg'òèm cgoa xg'ãea hãa, ner gaa koe gane xg'aeku koe hàna,” tam méé.

Cgómku úú tamam qãàm dis sere-sere sa

²¹ Me nxãaska Petere ba Jesom koe hàà a tãe Me a máá: “X'aigaè, nta noo q'oro ba gha tíí qõe ba chibian kúrú cgae te, ra chibia ba qg'óóa máá me, 7 q'oroa gáé?” témé. ²² Me Jeso ba xõa me a máá: “Bìrí tsir ko: 7 q'oro ka tamase, igaba 70 zi 7 zi i.

²³ “Gaa domka i nqaríkg'ai di x'aian x'aigam cgoa ko nxará xg'ãe, ãe ko gam di ne qãa ne cgoa xg'ãe a ntcõo a ãe ne cg'óbè cgae mea zi gúù zi nxàe cgoa ne ba. ²⁴ Eëm ko tshoa-tshoa a ko gatà hãe kagam kò khòèm 10 cãan marian di kò cg'óbè cgae mea ba gam koe óáè. ²⁵ Surutaa ba kam kò ko tààè khamam kò x'aiga ba x'áè sa tcg'óo, gabá hãe naka gam dis khòè sa hãe naka cóáa khara hãe naka wèé gúúan ãem úúá hãa hãéthéé méé i x'ámáguè, nakam suruta kabiè sa. ²⁶ Me qãà ba cookg'aia ba koe qom, a còrè me a máá: ‘X'aigaè, qáò-tcaoa máá te, wèé gúúa ner gha suruta kabi ke,’ témé. ²⁷ Me ãem qãàm dim x'aiga ba thòò-xama máá me, a kgoara me, a chibia ba qg'óóa máá me.

²⁸ “Igabaga ãem ko gaam qãa ba tcg'oa, kam kò c'ẽem qãam cg'aré mari-coan kò cgóbè cgae mea ba hòdò. A ntcàù me, a tshoa-tshoa a chúú-chuu me, a máá: ‘Cgóbè cgae tea tsias gúù sa suruta kabi,’ témé. ²⁹ Me gam ka c'ẽe ba qom a dtcàrà me a máá: ‘Qád-tcaoa máá te, surutar gha kabi tsi ke,’ témé. ³⁰ Gabagam ko xguì, a ba a qòd a sí kúrú me khòe ba qáé-nquus koe tcàà, a nxãakg'aiga sí suruta kabi me.

³¹ “Eẽ xu ko c'ẽe xu qãa xu ãe kúrúsea sa bóò ka xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a sí gaxu dim x'aiga ba bìrí wèé zi gúù zi ãe kúrúsea zi. ³² Me nxãaska x'aiga ba qãa ba tcia tcàa a máá: ‘Tsáá qãa tsi cg'ãe cau tsi, wèé chibia tsi ãe gar kò qgóó máá tsia, dtcàrà tea tsi kò hãa domka. ³³ Qaase tama i gáé kò hãa, thòd-xama-máakuan tsi ga tsáá ka c'ẽem koe úú sa, ncèer kò ma thòd-xama máá tsia khamaga ma?’ témé. ³⁴ Me xgòam hãa khama gam ka q'òdse ba sí qáé-nquus koe tcàa me, me kaisase thòd-thòè, a sí nxãakg'aiga suruta kabi wèéan ãem kò cgóbèa a.

³⁵ “Ncèea tirim Xòòm nqarikg'ai dim gha thèé gatu koe kúrú ga si i, ncèè gatu ka c'ẽem wèém kò gam ka qòese ba wèé tcáóa ba cgoa qgóó máá tama ne,” tam Jeso ba méé.

19

Aagukus khòe khara di sa (Mk 10:1-12)

¹ Eẽm ko Jeso ba ncèe zi gúù zi kg'uia xg'ara kam kò Galilea koe guu a Jutea koe qòd Jorotane di c'ẽe xòèan za. ² Zi kò kaia zi xg'ae zi xùri Me, Me gaa koe ga kúrú ne ne qãe.

³ Xu c'ẽe xu Farasai xu hàà cgae Me, qáé Me xu gha qgáian xu kòd qaa khama a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa, khòem gha gam dis khòe sa aagu sa c'ẽes gúùs domka?” témé.

⁴ Me xga a máá: “Nxará ta ga xao gáé hãa, tshoa-tshoas koem Kúrú-kg'ao ba khòe ba hèé naka khòe sa hèéthèé kúrú hãa sa?” témé. ⁵ A ba a máá: “Gaa domkagam gha khòe ba gam ka xòd ba hèé naka xòd sa hèéthèé khara guu a ba a gha gam dis khòes koe tc'àmàse, khara gha cúim cgàa ba ii. ⁶ Gaa domka khara cuiskaga cam tite, igabaga khara gha cúim cgàa ba ii. Gaa domka méés táa Nqarim ka xg'ae-xg'aeèa sa khòem ka q'aa-q'aaè guu.

⁷ Xu tèè Me a máá: “Kháé dùús domka ba kò ko Moshe nxãaska x'áèan tcg'òóa máá, khòem ga gam dis khòe sa q'ara khara hãa dis tcgãya sa máà, a aagu si di i?” témé.

⁸ Me xga xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba kgoara máá xao o, gaxao di zi khòe zi xao gha aagu sa. Igabaga i kò tshoa-tshoas koe gatà ii tama. ⁹ Igabar ko bìrí xao o a ko máá: Díim wèém ãe ko gam dis khòe sa aagu, cg'ará di gúù ka tamase, a ko c'ẽes khòe sa sèè ba ko cg'aràn kúrú,” ta méé.

¹⁰ Xu xga-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “A ncèè sèèkus kò ncèeta ii ne i qãe e khòe khara gha táa sèèku sa,” témé.

¹¹ Me xga xu a máá: “Wèé khòèan ga cuiskaga ncèe kg'uian kóma q'ãa tite, igaba ãe máàè ea ne cúí ne ne e. ¹² Khòe xua hàna khama, cóan ábà tite xu: c'ẽe xua gatà ma ábàèa, xu c'ẽe xu khòèan ka gatà ma kúrúèa, xu c'ẽe xu gaxu ka kúrú ana, nqarikg'ai di x'aian domka. Eẽ ga kóma q'ãa ba méém kóma q'ãa,” témé.

Jeso ba ko cóan ts'ee-ts'ee'kg'ai (Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Nxãaska ne kò cóan Gam koe óá, tshàua bam gha tòó cgae, a còrèa máá a ka. Xu kò xga-xgaase-kg'ao xu khòe ne dqàè.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba máá: “Cóan guu naka i Tí koe hàà. Táa xgàè-kg'am m guu! Nqarikg'ai di x'aia nea gatà ii ne di i ke,” témé. ¹⁵ A ba a tshàua ba gane koe tòó, a gaa koe guus ka tcg'oa a qòd.

Qári-kg'aom qguàa ba (Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Kam kò gaa x'aè kaga c'ẽem khòe ba Jesom koe hàà a ba a tèè Me a máá: “Xga-xga-kg'ao Tseè, dùútsa gúùs qãe sa ra gha kúrú a nxãasega chòd tamas kg'òè sa hòd?” témé.

¹⁷ Me bìrì me a máá: “Dùúska tsi ko qãèan ka tèè Tea máá? Cúím khòèm cúím ga ba qãè Me e. Igaba tsi kò kg'òèan koe tcãà kg'oana ne méé tsi x'áè-kg'áman qgóóa qari,” témé.

¹⁸ Me tèè Me a máá: “Ndaka nea?” témé. Me Jeso ba xòa a máá: “Táá méé tsi cg'òo guu, táá méé tsi cg'ára kúrú guu, táá méé tsi ts'ää guu, táá méé tsi tshúù-ntcõan nxàe guu.

¹⁹ Saò ba hëé naka saò sa hëéthëé méé tsi tcom. Tsáá ka c'ëe ba ncãm, ëe tsi ma ncãmsea khamaga ma,” témé. ²⁰ Me gam qárí-kg'ao ba máá: “Wèé x'áè-kg'áman ncëe gar qgóóa qaria, dùú sa ra qanega tcàoa hãa?” témé. ²¹ Me Jeso ba xòa me a máá: “Ncèè wèé za ga tsi kò tchàno kg'oana ne qòò naka tsia síí wèé zi gúù zi ëe tsi úúa hãa zi x'ámágu naka tsia ëe dxàua ne khòè ne máà, nxãaska tsi gha nqarikg'ai koe qguàn úúa. Naka nxãaska hàà xùri Te,” tam méé. ²² Eëm ko gaam qárí-kg'ao ba ncëe sa kóm kam kò tshúù-tcaoise qòò, kái zi gúù zim kò úúa hãa khama.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Tseegua ner ko bìrì xao o: Qguàm khòèm gha nqarikg'ai di x'aian koe tcãà sa kaisase qari si i. ²⁴ A ra a ko gaia máá: Kamelean gha dqààm di kòm-coan koe nqurì sa thamka si i, qguàm khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcãàs ka,” témé.

²⁵ Eë xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu ncëe sa kóm ka xu kò kaisase are a xu a tèè a máá: “Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?” témé. ²⁶ Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khòèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèé gúúa ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁷ Me Petere nxãaska xòa Me a máá: “Bóò! Sixaea wèé gúúan ga guua, a ko xùri Tsi. Dùú sa gha kãbisea máá xae e?” témé.

²⁸ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tseegukar ko bìrì xao o: kãbam nqòóm koe, ncëe Khòèm dim Cóm ko x'aian dis ntcõó-q'oos x'áàn dis koe hàà ntcõó, ne xao gha gaxao ëe ko xùri Tea hãa xao thëé x'aian di zi ntcõó-q'oo zi 12 zi koe síí ntcõó, a xao a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra. ²⁹ Igaba díím wèém ëe Tiri cg'òèan domka x'áéa ba guua ba, kana qõese ga xu, kana qõese ga zi, kana xòòm ga ba, kana xòòs ga sa, kana cóán ga, kana xháràn ga, nxãa ba gha 100 q'oro ncëe zi gúù zi máàè, a ba a gha chòò tamas kg'òè sa q'òò. ³⁰ Igabaga ne gha kái ne ëe tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha ëe kháóka di ne tc'ãà di ne ii,” tam méé.

20

Kg'om xháràm di tséé-kg'aoan di surutaa ne

¹ Nqarikg'ai di x'aia nea xhárà ba q'òòam khòèm khama ii khama, ncëe ko ntcùúkg'ai cgoa tcg'oa a qòò, a síí khòè xu gam dim kg'om xháràm koe gha tséé xu qaa ba. ² A ba a dtcòmku cgoa xu, cáman di maria nem gha ko suruta xu sa, a ba a gam dim kg'om xháràm koe tsééa tcãà xu. ³ A ba a 9 di x'áè ka tcg'oa, a qòò a síí c'ëe xu bóò xu x'ámágu dis qgáis koe téé-tëe, cúí gúù ga kúrú tamase. ⁴ Me bìrì xu a máá: “Gaxao igaba méé xao thëé tirim kg'om xháràm koe síí tséé. Eë tchàno ii sar gha suruta xao o ke,” témé. ⁵ Xu qòò. Me gaicara koaba ka hëé naka dqòa tcg'ai ka hëéthëé tcg'oa a qòò, a síí gatà iis gúùs ga sa kúrú. ⁶ Me dqòa ka tcg'oa a qòò, a gaicara c'ëe xu bóò xu tõe. Me tèè xu a máá: “Dùús domka xaoa koabam wèé ba gúù kúrú tamase ncëe koe téé-tëe?” témé. ⁷ Xu xòa me a máá: “Cúí khòè ga tsééan máà xae e tama domka a,” témé. Me máá: “Gaxao igaba méé xao tirim kg'om xháràm koe síí tséé,” témé.

⁸ Cáms ko tcãà kam kò kg'om xháràm ka q'òòse ba tc'ãà-cookg'aim gaxu di ba bìrì a máá: “Tséé-kg'ao xu tcii naka suruta xu. Kháóka hààraa xu cgoa tshoa-tshoa naka tc'ãà di xu koe síí chòò,” témé. ⁹ Xu tséé-kg'ao xu ëe kò dqòa ka tsééan tshoa-tshoa xu hàà a xu a wèéa xu cáim dim mari ba gãbakaguè. ¹⁰ Igaba ëe kò tsééan tc'ãà a tshoa-tshoa xu ko hàà surutaè ka xu kò tc'ëea máá, kaisa maria ne xu gha surutaè, ta tc'ëea. Igaba xu kò gaxu igaba wèéa xu ga cáim dim mari ba gãbakaguè. ¹¹ Eë xu ko gãbakaguè e ka xu kò tshoa-tshoa a xháràm ka q'òòsem cgoa mēéku, ¹² a máá: “Khòè xu ncëe kò kháóka tshoa-tshoa xua cúím aoara ba tsééa, igaba tsi kúrú xua xu sixae khama noo, ncëe tsééan di qómàn hëé naka cáms ka dàoku sa hëéthëé xáma hãa xae,” ta xu méé. ¹³ Me xháràm ka q'òòse ba gaxu ka c'ëe ba xòa a máá: “Khòè tseè, kàa tsi tama ra hãa, ka tsam gáé ncãa

dtcòmku tama cáman dim marim ka? ¹⁴ Sèè tsari maria ne naka qòò. Kháóka tsééan tshoa-tshoa hãam tséé-kg'ao bar tsáá khama ma suruta kg'oana ke. ¹⁵ Kgoarasea tama ra gáé hãa, tc'ëer kos gúú sar gha tiri marian cgoa kúrú sa? Kana ba ko tsarim tcgái ba tiri qàè tcáóan domka nxàè te?" ta méé.

¹⁶ Ncëem dàòm ka ne gha tc'àà di ne kháóka di ne ii, ne gha kháóka di ne tc'àà di ne ii.

Jeso ba ko gaia Gam di x'ooan ka kg'ui

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Eëm kòò Jeso ba Jerusalema koe qòò kam kòò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu cúia séèa tcg'òò, a dàò q'oo koe bìrí xu a máá: ¹⁸ "Bòò, Jerusalema koe xae ko qòò, Me gha Khòèm dim Cóa ba kaia xu peresiti xu hëé naka x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthëé tshàu q'oo koe tcààè. Xu gha x'óós koe chibi-chibi Me. ¹⁹ A xu a gha tãá zi qhàò zi di xu khòè xu tshàu q'oo koe tcàà Me, nxãasega xu gha ncõi Me, a qoa Me, a xgàu Me ka. Igabam gha nqoana dim cáman ka x'ooan koe ghùèè.

Xòòs dis dtcàrà sa

(Mk 10:35-45)

²⁰ Si kòò nxãaska Sebetem di tsara cóá tsara ka xòò sa gas di tsara cóá tsara cgoa Gam koe hàà, a sa a qòm, a c'ëes gúú sa dtcàrà Me. ²¹ Me Jeso ba gas ka máá: "Dùú sa si ko dtcàrà?" témé. Si xoa Me a máá: "Nxàè, tiri tsara cóá tsara gha Tsari x'aian koe Tsáá qàè koe ntcóó sa, me c'ëe ba kg'àò xòèa Tsi koe ntcóó, me c'ëe ba dxàè xòèa Tsi koe ntcóó," tas méé. ²² Me Jeso ba xoa a máá: "Dùú sa tu ko dtcàrà sa tu q'ãa tama. A Tiris kubis kg'ààr kos koe tsao ga kg'àà?" ta méé. Tsara máá: "Kg'àà tsam ga," témé. ²³ Me bìrí tsara a máá: "Kubis Tiris koe tsao gha kg'àà. Igaba ncëe kg'àò xòèa Te koe hëé naka dxàè xòèa Te koe hëéthëé ntcóóan ka, nxãa nea Tíí ka kúrúè tama, igaba i gane èe Abom ka kg'ónò máàè ea ne di i," ta méé.

²⁴ Eë xu ko 10 xu ncëe sa kóm ka xu kò èe tsara khòè qòeku tsara kaisase xgòà cgae.

²⁵ Igabam Jeso ba Gam koe tciaa óá xu a máá: "Q'ana xao hãa, tãá zi qhàò zi di xu x'aiga xu ko gane koe gaxu di qarian x'ái sa, xu ko gane di xu kaia xu gane koe gaxu di qarian tséékagu. ²⁶ Táá méé i gaxao koe gatà ii guu. Igaba díim wèém èe gha ko gaxao koe kai kg'oana ba, méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii. ²⁷ Naka méém wèém èe gaxao xg'aeku koe tc'àà kg'oana ba gaxao dim qàà ba ii, ²⁸ ncëem ma Khòèm dim Cóa ba ma hàà khòè ne ka tsééa máàè tama khama. Igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka, a gha hàà kg'òèa ba máà, kái ne khòè nem gha suruta máá, ne kgoaraè ka.

Jeso ba ko kàà tcgái tsara khòè tsara bóòkagu

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Eë xu ko Jeso ba hëé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëé Jeriko koe tcg'oa kas kò kaias xg'ae sa xùri Me. ³⁰ Ka tsara kò gaa x'aè kaga cáman khòè tsara kàà tcgái tsara dàòm dxùukg'ai koe ntcòe. Eë tsara ko kóm Jesom ko nqáé sa ka tsara kò q'au a máá: "X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgòose-coa Tseè, thòò-xama máá tsam m!" témé. ³¹ Igabas kò xg'ae sa dqàè tsara a, a máá, nqoo méé tsara, témé, tsara kaisase q'au a máá: "X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka cóáse Tseè, thòò-xama máá tsam m!" témé.

³² Me kòò Jeso ba téé a tcii tsara a, a ba a máá: "Dùú sar gha kúrúa máá tsao o sa tsao ko tc'èè?" ta ma tèè. ³³ Tsara bìrí Me a máá: "X'aigaè, tcgáia tsam méé i xgobekg'amse sa tsam ko tc'èè," témé. ³⁴ Me Jeso ba thòò-xama máá tsara am ko khama tcgáia tsara qgòó, tsara kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)

21

Jeso ba ko ciian cgoa Jerusalema koe qãèse hààkaguè

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eë ne ko Jerusalema koe cúú, a ko Betefage koe hàà, Olife dim xàbim koe, kam kòò Jeso ba cáman xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'òò, ² a bìrí tsara a, a máá: "Qòò tsao gatsao cgoa

q'óá-kg'amkuam x'áém koe, gaa koe tsao gha donghi sa hòò, si qáésea tēe, donghi-coam cgoa. Kgoara naka Tíí koe óá si. ³ A ncēe c'ēem khòem kò c'ēe gúú bìrí tsao o, ne méé tsao bìrí me naka máá: 'X'aiga ba ko qaa khara a,' témé, nxãaskam gha kúúga guu khara a," témé.

⁴ Ncēes gúú sa kò kúrúse, porofitim ka kò kg'uièa hãas kg'uis gha nxãasega tseeguk-aguè ka, ncēe kò máá:

⁵ "Cóás Sione di sa bìrí naka máá:

'Bòò, sarim X'aiga ba ko cg'aré-cg'aresease hàà cgae si, a ba a donghi sa qábia hãa, donghi-coam cgoa hàna sa, donghis dim cóá ba,' ta méèè sa.

⁶ Tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara qòò, a síí Jesom ko ma x'áè tsara a khama ma kúrú, ⁷ a síí donghi sa óá, donghi-coam cgoa, a tsara a gatsara di qgáían gam koe tcee, Me gaa koe ntcōó. ⁸ Si káís xg'ae sa dàòm q'oo koe gane di qgáían khárà, ne c'ēe ne hiian di nxãan xg'ao a ne a dàòm q'oo koe khárà. ⁹ Si kò xg'aes ēe kò cookg'aia ba koe hēé naka kháóa ba koe hēéthēé hãa sa q'au a máá:

"Hosana, Dafitem ka tsgōose-coa ba!

Ts'ee-ts'eekg'aièa baa,

Gaam ēe ko X'aigam Nqarim di cg'òèan cgoa hàà ba!

Hosana, ēe kaisase tc'amaka hàna ba!"

témé.

¹⁰ Eēm ko Jeso ba Jerusalema koe tcãà kam kò wèém x'áé-dxoo ba nqàrè ka téé a máá: "Ncēe ba dìí baa?" témé. ¹¹ Zi xg'ae zi xoa a máá: "Ncēe ba Jeso Me e, porofitim Galilea dim xg'aekum Nasareta dim koe guua hãa ba," témé.

Jeso ba ko tempelem koe tcãà

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Me Jeso ba tempelem koe tcãà, a ba a wèe ne ēe kòò tempelem q'oo koe x'ámá, a ko x'ámágu ne xhàiaigu, a ba a kò khòe ne ncēe tãá nqōó di marian ko sèe a gaan téé-q'oo koe tempelem di marian khòe ne máà ne di tafolean xùbu, naka gane ēe ko tcíbian x'ámágu ne di ntcōó-q'ooan hēéthēé e, ¹³ a ba a bìrí ne a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Tirim nquu ba méém còrèan dim nquu ba ta ma tciie,' igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne dim nquu ba kúrú mea," témé.

¹⁴ Ne káà tcgáí ne hēé naka nqara ne hēéthēé tempelem koe hàà cgae Me, Me kúrú ne ne qàè. ¹⁵ Igaba ēe xu ko kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé ko are-aresa zi gúú zi kúrúm ko zi bóò, i ko cóán tempelem koe q'au a ko máá: "Hosana, Dafitem ka tsgōose-coam koe," témé ka xu kò xgòà, ¹⁶ a xu a Gam ka máá: "A kóm Tsi ko ncēe cóán ko méés gúú sa?" témé. Me Jeso ba xoa a máá: "Eè, qanega xao gáé nxará naka kóm ta ga hãa Nqarim di zi Tcgãya zi koe góásea sa, ncēe ko máá:

'Cóán hēé naka comko cóá-coan hēéthēé di kg'áman koer dqoman kg'ónò máásea hãa,' ta méé sa?" témé.

¹⁷ A ba a guu xu a x'áé-dxoom ka tchàa koe tcg'oa a Betania koe síí, a gaa koe síí x'óm.

Jeso ba ko faia dis hii sa cgúí

(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kaisa ntcúúkg'ai cgoa, ēem ko x'áé-dxoom koe kabise kam kò xàbàa hãa. ¹⁹ Faia dis hii sam ko dàòm qàe koe bóò kam kò síí cgae si, a síí cúí gúú ga táá hòò cgae si, igaba tōaran cúí ga a. Kam kò gaas ka máá: "Chòò tamase méé i cúí tc'òo ga sáá koe gaia táá tcg'oa guu!" témé. Si kò faia dis hii sa gaa x'áè kaga nqai.

²⁰ Eè xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu bóò si ka xu kò are, a máá: "Nta sa ko ma faia dis hii sa kúúga nqai?" ta ma tēè.

²¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Tseegukagar ko bìrí xao o: Dtcòman xao kò úúa hãa, a káise tc'ēe-tc'ēese tama, ne xao cuiskaga faia dis hii koe kúrúseas gúús cúí sa kúrú hãa tite, igaba ēe xao kòò ncēm xàbì ba bìrí a máá: 'Sèèa ghuiè naka síí tshàam q'oo koe

ncemea tcãàè' témé, ne i gha gatà ii. ²² A ncèè dtcòmàn xao kò úúa hãa ne xao gha dùús wèès èe xao ko còrèàn cgoa dtcàrà sa hòò," témé.

*Jesom di qarian ka tèè sa
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)*

²³ Jesom ko tempelem koe tcãà ka xu kò kaia xu peresiti xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu hëéthhëé hàà cgae Me, ìem hãa a ko xгаа-xгаа ka, a xu a máá: "Dùútsa qaris cgoa Tsi ko ncèe zi gúú zi kúru, i gataga dínn ncèe qarian máá Tsia hãa ncèe gúú zi kúru di i?" témé.

²⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Tíí igabar gha cúís gúú sa tèè xao o thëé, a ncèè xoa ba xao kò máà Te, ner gha Tíí igaba bìrí xao o dùútsa qaris cgoar ko ncèe zi gúú zi kúru sa. ²⁵ Tcguù-tcguukuan Johanem dia kò ndaa guua, nqarikg'ai koea kana khòèàn koea?" témé.

Xu xóe a tèèku a máá: " 'Nqarikg'ai koe e,' ta xae kò ko méé nem gha tèè xae e a máá: 'Dùús domka xaoa kò kháé nxãaska gam koe dtcòm tama?' témé. ²⁶ Igaba ncèè: 'Khòèàn koe e,' ta xae kò ko méé ne xae ko khòèàn bèe. Wèé ne khòè ne ko Johane ba porofitím iise bóò khama," ta xu méé. ²⁷ Xu Jeso ba xoa a máá: "C'úúa xae hãa," témé.

Me bìrí xu a máá: "Nxãaskar Tíí igaba cuiskaga bìrí xaoa hãa tite dùútsa qaris cgoar ko ncèe zi gúú zi kúru sa," témé.

Cóá tsara dis sere-sere sa

²⁸ "Nta xao ko ma tc'èe? C'èem khòè ba kò cím cóá tsara úúa. A ba kò tc'ãà dim cóám koe síí, a bìrí me a máá: 'Tiri cóáè, qòò naka síí ncèe cím ka kg'om xháràm koe tséé,' témé. ²⁹ Me xoa me a máá: 'Cuiskaga a,' témé, igabam kò kháóka tc'èea kabi, a ba a qòò.

³⁰ "Me khòè ba cím dim cóám koe síí, a gataga gam ka méé, me xoa a máá: 'Qòòr gha àboè,' témé, igabam táá qòò. ³¹ Gatsara ka ndaka ba kòò xòòm ko tc'èe sa kúru?" tam Jeso ba ma tèè. Xu máá: "Tc'ãà di me e," témé.

Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Tseegukar ko bìrí xao o: Mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka cg'árà-kg'ao zi hëéthhëéa gha Nqarim di x'aian koe gaxao ka tc'ãà a tcãà. ³² Johane ba kò gaxao koe tchànóm dàòm cgoa hàà, xao kò táá gam koe dtcòm, igaba i kò mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka cg'árà-kg'ao zi hëéthhëé gam koe dtcòm. Gataga xao kò ncèes gúú sa bóò, igaba xao kò táá kháóka tc'èea kabi a gam koe dtcòm," témé.

*Chòó-kg'oman di xu xhárà-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)*

³³ A ba a máá: "C'èes sere-sere sa kóm. C'èem x'ãè-kg'ao ba kò hàna, ncèe kò kg'om xhárà ba xhárà ba, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrua nxama-nxama, a ba a gòéàn ko kúruém qgài ba hëé naka qáòm nquu ba hëéthhëé gaa koe tshào, a ba a xhárà-kg'ao xu cgóbè me, a c'èem nqóóm koe qòò.

³⁴ "Èem ko tc'òoan ko kúrušem x'aè ba cúú kam kò gam di qàn tsééa úú, xhárà-kg'ao xu koe, síí xu gha gam di tc'òoan sèè ka. ³⁵ Xu kò xhárà-kg'ao xu gam di qàn sèè, a c'èe ba xg'ám, a c'èe ba cg'òo, a xu a c'èe ba nxóán cgoa xgàrùbe.

³⁶ "Gaicaram kò c'èe qàn tsééa úú, kg'aiakan nqééa hãa a, xu síí gataga hëé e.

³⁷ "Kháókam kò gam dim cóá ba tsééa úú cgae xu, a máá: 'Tirim cóá ba xu gha tcom a qgóóse,' témé. ³⁸ Igaba èe xu ko xhárà-kg'ao xu cóá ba bóò ka xu kò bìríku a máá: 'Ncèe ba gúú zi ka q'òòsem ga me e, ncèe gha ko hàà xhárà ba q'òò ba, ke hàà naka xae cg'òo me naka gam di x'aian sèè,' témé. ³⁹ Xu kò sèè, a kg'om xháràm ka tchàa koe xaoa tcg'òò me, a cg'òo me.

⁴⁰ "Kháé nxãaska, èem kòò kg'om xháràm ka q'òòse ba hàà, ne ba gha èe xu xhárà-kg'ao xu xháràm di xu dùú sa kúru?" tam ma Jeso ba tèè. ⁴¹ Xu bìrí Me a máá: "Èè xu cg'ãè kúru-kg'ao xum gha cg'ãèm dàòm cgoa kaàkagu, a ba a gha c'èe xu xhárà-kg'ao xu kg'om xhárà ba máà, xu qgóóa máá me, ncèe gha gam di xòèàn tc'òoan di máà me xu, tc'áróan ko kúruše x'aèàn kòò hàà ne xu," témé.

⁴² Me Jeso ba gaxu ka máá: "Qanega xao gáé Nqarim di zi Tcgãya zi koe nxará tama, ncèe ko máá:

'Nxõás ãe tshào-kg'ao xu ka bóda xguìèa hãa sa,
kaisase cgáés nxõá sa kúrúa hãa.

Ncëea X'aigam Nqarim ma kúrúa hãa a,
si ncëe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,
témé zi?

⁴³ “Gaa domkar ko birí xao o, a ko máá: X'aian Nqarim dia gha gaxao koe séèa tcg'òòè, a ia a gha qhàòs ãe ko qãè tc'áróan kúrú sa máàè. ⁴⁴ [Gaam ãe ko ncëes nxõás koe cg'áé ba gha khoana tòmm-tomse, igaba ães kòo c'èe khòèan koe cg'áé nes gha tòmm-tom m,” témé.]

⁴⁵ Eë xu ko kaia xu peresiti xu hëé naka Farasai xu hëéthëé Gaam di zi sere-sere zi kóm ka xu kò q'ana hãa gaxu kam ko kg'ui sa. ⁴⁶ Qáé Me kg'oana xu kò hãa, igaba xu kò khòè ne dis xg'ae sa bèe, porofitim iise ne kòo séè Me khama.

22

Séèkuan dis kòès dis sere-sere sa (Lk 14:15-24)

¹ Me Jeso ba gaicara gane cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui, a máá: ² “Nqarikg'ai di x'aia nea x'aigam ncëe ko gam ðim cóa ba séèkuan dis kòè sa kúrúa máám cgoa nxárá xg'aeèa hãa. ³ Me nxãaska gam di qãàn tsééa úú ãe ko séèkuan dis kòès koe tciièa hãa ne koe, síi ne gha birí ne ne hàà ka. Igaba ne kò hààn xguì.

⁴ “Me gaicara c'èe qãàn tsééa úú a máá: ‘Birí ãe kò tciièa hãa ne naka máá: ‘Bòò, kg'ónòar xg'ara hãa tc'òoan kòès di i, tiri xu ghòè xu hëé naka tiri ghòè-coan tsáúa hãa hëéthëéa cg'òoèa hãa, i wèé gúúan kg'ónòa xg'araèa hãa, ke séèkuan dis kòès koe hàà,’
' témé. ⁵ Igaba ne kò tc'irì-tc'irise, a ne a qòò, Me c'èe ba gam ðim xháràm koe qòò, me c'èe ba gam di tsééan koe qòò. ⁶ Ne c'èe ne wèéa ne ga gam di qãàn qgóó, a xgàra a, a ne a cg'òo o. ⁷ Me x'aiga ba xgòà, a ba a gam di ncòo-kg'aoan tsééa úú, a ãe ne cg'òo-kg'ao ne cg'òo, a gane di x'áé-dxooan dàò.

⁸ “A ba a nxãaska gam di qãàn birí a máá: ‘Séèkuan dis kòè sa kg'ónòa xg'araèa hãa, igaba ãer kò tciièa hãa nea tciiiku sa kg'ano tama. ⁹ Ke ncëeska x'áé-dxoom xg'aeku di dàòan ko nxãa koe qòò, naka séèkuan dis kòès koe tciièa óa khòèan wèé ãe xao gha hòò o,’
témé. ¹⁰ I kò ãe qãàn x'áéan xg'aeku di dàòan koe qòò, a i a wèéan ãe xu kòo xg'ae cgoan xg'ae-xg'ae, tshúúan ga hëé naka qãèan ga hëéthëé e, me séèkuan dis kòès ðim nquu ba cg'áè-kg'aoan ka cg'òè.

¹¹ “Igabam ãem ko x'aiga ba tcãà, cg'áè-kg'aoa nem gha bóò ka, kam kò gaa koe séèkuan dis kòès di qgáían hãa tamam khòè ba bóò. ¹² A ba a birí me a máá: ‘Tíi tcáràè, nta tsi ma ncëe koe tcana, séèkuan dis kòès di qgáían úú tamase?’ témé. Me khòè ba káàn kg'ui. ¹³ Kam ko nxãaska x'aiga ba qãà xu birí a máá: ‘Qáé me tshàua ba koe hëé naka nqàrèa ba koe hëéthëé e, naka tchàa koe xaoa tcg'òò me, dcùú-qoms q'oo koe, ncëe gaa koe i gha kg'ae an hëé naka gãò xõóan hëéthëé hãa koe,’ témé. ¹⁴ Káí nea kò tciièa, igaba ne kò cg'orò ne nxárá tcg'òòèa hãa khama.”

Kaesaram koe surutan dis tèè sa (Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Xu nxãaska Farasai xu tcg'oa, a síi kàa zi xg'ae-xg'ae, nta xu gha ma kg'uian cgoa qgóó Me sa. ¹⁶ A xu a nxãaska gaxu di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëé naka Herotem di xu xùri-kg'ao xu hëéthëé Gam koe tsééa úú, xu síi máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a ko Nqarim ðim dàò ba xgaa-xgaa sa, a c'èe khòè cgoa ga tchòà úú tama, khòèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. ¹⁷ Ke ncëeska birí xae e, dùú sa tsi ko tc'èe sa: A tchànoa, Roma ne ðim x'aigam Kaesara ba méém surutaè sa kana méém táá surutaè saa?” ta xu méé.

¹⁸ Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàas cg'áè sa q'ana hãase máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Te, gaxao qãè qgóóse ko igabaga cg'áè cau xaoè? ¹⁹ X'aigam ko suruta cgoaèm mari ba x'ái Te,” témé. Xu gaam mari ba máá Me. ²⁰ Me Jeso ba x'ái xu me a tèè xu a máá: “Díín dis tcúú sa ncëe sa, naka gatàa díín di cg'òèa ncëe e?” témé. ²¹ Xu xqa a máá: “Kaesaram

di si i,” témé. Me nxãaska bìrí xu a máá: “Eẽ Kaesaram di ii sa nxãaska Kaesara ba máá, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba máá,” témé. ²² Eẽ xu ko ncẽe sa kóm ka xu kò area, khama xu kò guu Me a qõð.

X'ooan koe tãean dis tãe sa
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Gaam cárn ãem kaga xu kò Saduke xu hàà, ncẽe x'ooan koe tães hàna sa dtcòm tama xu, a xu a hàà tãe Me, ²⁴ a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba kò máá: ‘Khòem kò x'óó, cóá úú tamase, ne méém qõese ba ães khòès káà kg'àò-khoe sa sèe naka káíkhoe ba cóán ábà máá,’ témé. ²⁵ Nxãaska xu kò 7 xu khòe qõeku xu hàna, gatá cgoa kò x'ãe xu. Tc'ãà di ba kò sèeà hãa, a ba a cóá úú tamase x'óó, a kò qõese ba khòe sa qaua máá. ²⁶ Me kò cárn di ba gataga hãe, nqoana di ba hãethãe e, Me nxãakg'ai ga sí 7 di ba tcãa. ²⁷ Si wèeà xu qãà q'oo koe khòès ga sa x'óó. ²⁸ Ka sa gha nxãaska x'ooan koe i kò tãeem cárn ka ndakam di saa, ãe xu 7 xu ka? Wèeà xu kò úú sia hãa ka,” ta xu méé.

²⁹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tsãa xao hãa, Nqarim di zi Tcgãya zi ko méé sa hãe naka Nqarim di qarian hãethãe xao c'úua hãa khama. ³⁰ Eẽ ne ko khòe ne x'ooan koe tãe ne i gha sèekuan káà ii khama, ne gataga sèekuan kgoara máàe tama, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii. ³¹ X'ooan koe ghùies ka: A nxará ta ga xao gáe hãa, Nqarim gatu koe nxàe hãa sa? Ncẽem kò máá: ³² ‘Tí Ra Nqarim Abrahamam di Ra a, a Nqarim Isakam di Ra a, a Nqarim Jakobem di Ra a,’ témé ka. X'óóa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam kg'õeà hãa ne di Me e,” tam méé.

³³ Eẽ zi ko xg'ae zi kóm Me, ka zi kò Gam di xgaa-xgaan ka arekaguè.

Kaiam x'àe-kg'ám dis tãe sa
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴ Eẽ xu ko Farasai xu kóm, Saduke xum kò tcẽekg'am kg'ám sa, ka xu kò xg'ae. ³⁵ Me gaxu ka c'ãe ba, ncẽe x'àe q'ãa-kg'ao kò ii ba, qáe Mem gha qgái nem ko qaa khama tãe Me a máá: ³⁶ “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, x'àean q'oo koe ba ndakam x'àe-kg'ám ba kaia?” témé. ³⁷ Me bìrí me a máá:

“X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi
wèe tcáóa tsi cgoa hãe,
naka wèe kg'õeà tsi cgoa hãe
naka wèe tc'ãe tsi cgoa hãethãe ncàm.’

³⁸ “Ncẽeà tc'ãà di a kaiam x'àe-kg'ám ga me e. ³⁹ Me cárn di ba ko gam cgoa qõða mááku a ko máá:

‘Tsáa ka c'ãe ba ncàm,
ãe tsi ma ncàmsea khamaga ma,’
témé.

⁴⁰ “Ncẽe tsara x'àe-kg'ám tsara koe i wèe x'àean ga hãe naka porofiti xu ka góáeas ga sa hãethãe qgóó xg'aeà,” tam méé.

Krestem diín dim tsgõo-coam ii dis tãe sa
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Eẽ xu ko Farasai xu xg'aea hãa kam kò Jeso ba tãe xu ⁴² a máá: “Krestem ka xao ko ntama ma tc'ãe? Diín dim tsgõo-coa baa?” témé. Xu bìrí Me a máá: “Dafitem ka tsgõose-coa Me e,” témé. ⁴³ Me bìrí xu a máá: “Gatá i ko ii ne, ne ba kò kháe nxãaska Dafite ba dùús domka Tcom-tcomsam Tc'ãem ka kg'uikaguè a ‘X'aiga ba’ ta ma ma tcii Me, ncẽem kò máá:

⁴⁴ ‘X'aigam Nqari ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá:
‘Kg'àò xòeà Te dim x'òàm koe méé tsi ntcóó,
nakar gha nxãakg'aiga sí tsari cg'õo-kg'aoan
nqàrè-kg'ama tsi ka nqãaka tòó,’
témé ka.

⁴⁵ “A ncèè Dafitem kòò ‘X'aiga ba’ ta ma ma tcii Me ne ba gha nxãaska ntama ma gam dim tsgõo-coa ba ii?” témé. ⁴⁶ I kò cúí khòè ga táá kgoana a Jeso ba xõa, i kò ãem cáim koe guu a khòè ne bèe a táá gaicara c'èe tèè ga tèè Me.

23

Jeso ba ko x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëé dqàè
(Mk 12:38-40; Lk 11:39-52; 20:45-47)

¹ Me nxãaska Jeso ba xg'ae zi hëé naka xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëé bìrí a máá: ² “X'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëéa Moshem dis téé-q'oos koe hãa. ³ Ke méé tu wèè zi gúù zi ãe xu ko bìrí tu u zi kúrú naka qgóóa qari zi. Igaba ãe xu ko kúrú zi táá kúrú guu, ãe xu ko xgaa-xgaa sa xu kúrú tama ke. ⁴ Kaia zi xgàm zi qóm zi xu ko qáé a khòèan nxara koe tòó, igaba xu gaxu tshàua xu ka ghùì a nxònokagu zia hãa tite. ⁵ Wèè zi gúù zi kúrú xu ko zi, xu ko khòèan gha bóò zi ka kúrú zi: gaxu di zi tcãà tcúú zi hëé naka horo q'óm zi hëéthëé, còrè di kg'uian góásea hãa zi xu ko tchàa-tchaa, a xu a gaxu di qgáian di x'òàn qád-qao. ⁶ Tcomkuan di zi qgái zi xu ncàma hãa, naka dòàn xõe koe hëéthëé e, a xu a gataga còrè-nquuan koe kaia zi ntcóó-q'oo zi ncàma hãa thëé, ⁷ naka x'amágu di zi qgái zi koe tsgámkaguku sa hëéthëé e, naka gataga khòè ne ka 'xgaa-xgaa-kg'aoè' ta ma tciikuan hëéthëé e.

⁸ “Igaba méé tu táá 'xgaa-xgaa-kg'aoè' ta ma tciie guu, cúim Khòè ba gatu dim Xgaa-xgaa-kg'ao Me e, tu wèèa tu ga qõekua hãa ke. ⁹ Naka tua nqóómkg'ai koe táá cúí khòè ga 'àboè' ta ma tcii guu, cúim Khòè ba gatu dim Xòò Me e ke, ncèe nqarikg'ai koe hàna ba. ¹⁰ Táá méé tu gataga 'tc'ãà-cookg'aiè' ta ma tciie guu, cúim Khòè ba gatu dim Tc'ãà-cookg'ai Me e ke, Krete ba. ¹¹ Gatu xg'aeku koe kaia hãa ba méém gatu dim qãa ba kúrú. ¹² Wèém ãe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè, me gha wèém ãe ko cg'aré-cg'arese ba kaikaguè.

¹³ “Igaba haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xao hëé naka Farasai xao hëéthëé e, gaxao ncèe qãè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqarikg'ai di x'aian xao ko khòè ne cookg'ai koe tcèekg'am khama. A gaxao igaba táá tcãà, a xao a gataga ãe tcãà kg'oana ne guu naka ne tcãà tama khama. ¹⁴*

¹⁵ “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xao hëé naka Farasai xao hëéthëé e, gaxao ncèe qãè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqóó ba hëé naka tshàa ba hëéthëé xao ko qòda nxama-nxama, khòèm c'èes qhàòs di ba xao gha séèa mááse me hàà gaxao dis xg'aes koe tcãà ka! A ncèè gatàm kò ko hëé, ne xao ko kúrú mem kg'ano, chòò tamas c'ees dxãwam dis koe síía ne, cáim q'oro nqáé xaoa hãase.

¹⁶ “Haò, cg'ãè i gha ii, gaxao tc'ãà-cookg'ai xao káà tcgái xao ka, ncèe ko máá: ‘Khòèm kò tempelem cgoa gaise ne i káà hùì i, igabam kò tempelem di gautan cgoa gaise ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ ta ko méé xao. ¹⁷ Gaxao káà tc'èe xaoè, a káà tcgái xaoè! Dùú sa cgáé saa? Gautaa, kana tempele baa, ncèe q'ooa ba koem úúa hãa gautan ko kúrú, i Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba? ¹⁸ Xao ko gataga máá: ‘Khòèm kò altaram cgoa gaise ne, i káà hùì i, igabam kò ko Nqarim ko tcg'óóa máàès abas cgoa gaise ne, ncèe altaram koe hàna sa, ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ témé. ¹⁹ Gaxao káà tcgái xaoè! Dùú sa cgáé saa? Nqarim ko tcg'óóa máàès aba saa, kana altara baa, ncèe aba sa ko kúrú si Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba? ²⁰ Gaa domkam, gaam ãe ko altaram cgoa gaise ba, gam cgoa hëé naka wèés gúùs ãe gam tc'amkg'ai koe hànas cgoa hëéthëé ko gaise. ²¹ Gatà iim dàòm kam kò ãe ko tempelem cgoa gaise ba gaam cgoa hëé, naka Gaam ãe q'ooa ba koe x'ãèa hãam Nqarim cgoa hëéthëé gaise. ²² Me ko gaam ãe ko nqarikg'aian cgoa gaise ba Nqarim dis ntcóó-q'oos cgoa hëé, naka Gaam ãe gaas koe ntcõem cgoa hëéthëé gaise.

* 23:14: C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úúa: 14Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xao hëé naka Farasai xao hëéthëé ka, qãè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Dxàe-ntcõa zi xao ko nquua zi xhùu cgae, a xao a ko qád còrèan cgoa x'áf-x'aise. Gaa domka xao gha kaias xgàraku sa hòò.

²³ “Haò, cg'ǎe i gha ii gaxao ka, x'ǎe xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěe e, qǎe khóean khama ko ma kúrúse xao! Nqari ba xao ko tc'óoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúù zi† koe cúis tshàu-q'ooos dian tcg'òó a máà. Igaba xao kaisase cgǎe zi gúù zi x'ǎean di zi xguà hǎa khama: ncēe qǎese qgóókuan hěe, thòò-xama-mááku sa hěe naka tcom-tcomsa sa hěéthěe zi. Qaase i ko, ncēe zi gúù zi cgǎe zi xao ga kò kúrúá hǎa sa, igabaga c'ěe zi c'urù tamase. ²⁴ Gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao kǎà tcgǎi xaoè. Dcēne ba xao ko ěe xao ko kg'ǎà gúúan q'oo koe tcg'òó, igaba xao ko kamele sa tòm!

²⁵ “Haò, cg'ǎe i gha ii, gaxao x'ǎe xгаа-xгаа-kg'ao xao hěe naka Farasai xao hěéthěe ka, qǎe khóean khama ko ma kúrúse xao! Kubi sa hěe naka gǎba sa hěéthěe ka xao ko qǎáa sara xg'aà, igaba sara q'ooa sara koe chùikuan hěe naka cēean hěéthěe ka cg'oèa hǎa. ²⁶ Tsáa kǎà tcgǎi tsi Farasai tseè! Kg'ǎíka q'ano-q'ano kubis q'oo naka gǎba sa hěéthěe e, naka i gha nxǎasega qǎáa sara q'ano ii.

²⁷ “Haò, cg'ǎe i gha ii gaxao ka, x'ǎe xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěe e, qǎe khóean khama ko ma kúrúse xao! Xg'aàea a q'úú zi tc'ám zi khama xao ii, ncēe tchàa za tsi kò ko bóò zi ne t'òe ii zi, igaba q'ooa zi koe x'óóa hǎa khóean di c'óán hěe, naka wèe cg'uri qhàòan hěéthěe ka cg'oèa hǎa zi. ²⁸ Gataga xao ii a khòe ne koe tchàa za tchàno khóean di bóòse-q'ooan úúa, igaba xao q'ooa xao koe cg'ǎe cauan ka hěe naka cg'urian ka hěéthěe cg'oèa hǎa.

²⁹ “Haò, cg'ǎe i gha ii gaxao ka, x'ǎe xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hěéthěe e, naka qǎe qgóóse ko igaba cg'ǎe cau xao hěéthěe e! Porofiti xu di zi tc'ám zi koe xao ko dqòm cgoaè xu gha zi gúù zi tshàoa tòó, a xao a ko ěe kò tchàno ii ne di tc'ámàn t'òe-t'òe. ³⁰ A xao a ko máá: ‘Sixae ka tsgóosea xu di x'ǎean ka xae kò xg'ao kg'òea hǎa ne, xae ga xg'ao porofiti xu di c'áòan ntcǎágua hǎa tama,’ ta ko mée xao. ³¹ Ncēeta méean ka xao ko nxàea tseegukagua mááse, ěe xg'ao porofitian cg'òo ne di xao tsgóo-coa xao o sa. ³² Ke mée xao ncēeska gaxao ka tsgóose ga xu di chibian xg'ara-xg'ara.

³³ “Gaxao cg'ao xaoè! A dcàuan di xao cóa xaoè! Nta xao gha ma chòò tamas c'ees dxāwam dis koe xgàrakuan bèe? ³⁴ Q'ǎa mée xao: porofiti xu hěe, naka tc'ěega xu khòe xu hěe naka x'ǎe xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěer ko tséea úú sa. Xao gha c'ěe-kg'ǎa xu cg'òo, a gha c'ěe xu xgàu, a gha c'ěe xu gaxao di còrè-nquuan koe xg'ám, a xao a gha wèe xu x'ǎe-dxoo xu koe xgàra. ³⁵ Ncēes gúù sa gha kúrúse, nxǎasega xao gha xgàraè ka, kǎà chibi ne khòe ne di c'áòan xao góman koe ntcǎágua khama. Ncēes ntcǎagu c'áòku sa kò tchànòm khòem Abelem koe guu a tshoa-tshoa, a síí Sakariam, Barakiam dim cóám koe tcǎa, ncēe xao xg'ao tempele ba hěe naka altara ba hěéthěe xg'aeku koe cg'òoa ba. ³⁶ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèean ncēea gha ncēm x'aem di ne khòe ne koe hàà kúrúse, témé.

Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá
(Lk 13:34-35)

³⁷ “Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè, tsáa ncēe ko porofitian cg'òo tsi, a ko ěe tsáa koe tséea hǎa xu nxǎan cgoa cg'òo tsi. Nta noose ra kò tc'ěea hǎa, tsari khòea ner gha xg'ae-xg'ae sa, ghòròs ko ma cóaa sa tcgàmàa sa dòm q'oo koe ma xg'ae-xg'ae khama, igaba tu kò tc'ěe e tama. ³⁸ Q'ǎa mée xao, gaxao dim tempele ba xao gha cg'ǎa-cg'anasea hǎase guua máàe sa. ³⁹ Bìrí xao or ko, cuiskaga xao gaicara bóò Te tite, a xao a gha nxǎakg'aiga máá: ‘Gaam ěe ko X'aigam Nqarim dim cg'òem cgoa hàà ba ts'ee-ts'eekg'aièa,’ témé,” tam mée.

24

Nqǎó ba ko chòò di zi x'ǎi zi
(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Jeso ba kò tempelem koe guu a tcg'oa a ba a qǎò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, hàà xu gha gaa nquuan tempelem di x'ǎi Me ka. ² Me xǎa xu a máá: “Wèean

† 23:23: tc'óoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúù zi - Gerika sa ko nqoana hii-coa zi ka kg'ui, Naros koe cg'òe úú tama zi.

ncêe ga xao ko bóò na? Tseegukar ko bìrí xao o: Cuiskagas ncêe koe cúís nxõás ga sa c'êes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèéa zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

Cg'ãè zi hêé naka xgàraku zi hêéthêé e

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Eëm Jeso ba Olife dim xàbim koe ntcõóa-ntcõe, ka xu kò xgae-xgae-kg'ao xu cúíaga hàà cgae Me, a máá: “Bìrí xae e, n-cáma i gha ncêe gúuan kúrúse sa, i gha gataga Tsari hàà-q'ooan hêé naka nqõóm di chõò-q'ooan hêéthêé dùús ka x'áíè sa?” témé.

⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Q'ãa xao naka i táá cúí khòè ga hoàkagu xao o guu. ⁵ Kái ne gha Tirim cg'òèm cgoa hàà, a máá: ‘Tíí ra Krete ra a,’ témé, a ne a gha kái ne hoàkagu ke. ⁶ Tu gha ncõoan hêé naka ncõoan di zi nxàè zi ka hêéthêé kóm, igaba bóò naka tu táá q'aekaguè guu. Gatà ii zi gúú zi méé zi kúrúse ke, igaba i qanega chõò-q'ooan hàà ta ga hãa. ⁷ Nqõóm di zi qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku, i xàbàn hãa, i nqõóan di cgùruan kái zi qgài zi koe hãa khama. ⁸ Wèè zi ncêe zia àbàn di thõòan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ “Ne gha nxãaska xgàrakuan koe tcàà tu u, a cg'õo tu u. Tu gha Tiri cg'òèan domka nqõóm di zi qhàò zi wèè zi ka hòrèè. ¹⁰ Nxãaska ne gha kái ne gane di dtcòmàn aagu, a gha qáékuan koe tcàaku, a ne a gha gane ka c'èe ne hòrè. ¹¹ I gha tshúù-ntcõan di porofitian kái x'áíse, a kái ne khòè ne hoàkagu. ¹² Cg'ãèan di càuse-q'ooan domka i gha kái khòèan di ncàmkuan qgài, ¹³ igaba gaam èe ko qarika téé a chõò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè. ¹⁴ I gha Nqarim di x'aian di qàè tchõàn wèém nqõóm koe xgae-xgae, x'áís iise nqõóm di zi qhàò zi wèè zi koe, si gha nxãaska chõò-q'oo sa hàà.

Q'àò-q'aosas gúú sa

(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵ “Eë tu ko q'àò-q'aosas gúú sa bóò, ncêe ko tcom-tcomsam qgài ba kúrú me xàm khama ii sa, si gaa koe téé-têe. Porofitim Daniele m kò tcom-tcomsam qgám koe hãase gaas ka kg'ui sa (èe ko nxará ba méém kóma q'ãa). ¹⁶ Ne méé ne nxãaska èe Jutea koe hàna ne xàbàn koe qgóéa síí, ¹⁷ nakam èe nquuan tcoobe koe hàna ba táá xõa na síí èe nquuan q'oo koe hãa sa sèè guu, ¹⁸ nakam èe xhàràan koe hàna ba táá kabise naka síí gam di qgáían sèè guu. ¹⁹ Haò, cg'ãè i gha ii, èe zi cárm zi ka èe ncàà zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hêé naka èe gha ko comkagu zi ka hêéthêé e! ²⁰ Còrè naka i gha gatu di qgóéan táá sao di x'aè ka hãa guu kana Sabata dim cárm ka. ²¹ Nxãaska i gha kaia xgàrakuan hãa ke, ncêe nqõóm di tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncêes noose ga, a i a gaicara hãa tite e. ²² A ncèè èe xu cárm xu kò xòm-xommè ta ga hãa ne, i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite, igaba xu gha èe nxará tcg'dóèa hãa ne domka èe xu cárm xu xòm-xommè.

²³ “A ncèè èem x'aèm kam kò c'èem khòè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bóò, ncêe ga Me e Krete ba,’ kana máá: ‘Eë gam síí hãa,’ témé ne, méé tu táá dtcòm m guu. ²⁴ Tshúù-ntcõan di xu Krete xu hêé naka tshúù-ntcõan di xu porofiti xu hêéthêéa gha x'áíse, a kaia zi x'áí zi hêé naka are-aresa zi gúú zi hêéthêé kúrú ke, èe nxará tcg'dóèa ne xu gha hoàkagu ka, kgoanase i kòò ne. ²⁵ Bóò, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua.

²⁶ “A ncèè gatu ka ne kòò máá: ‘Bóò, tchàa-xgóóm koem hãa,’ témé ne méé tu táá tcg'oa naka qòò guu. A ncèè gaicara ne kòò máá: ‘Bóò, nquum q'oo koem hàna,’ témé ne méé tu táá dtcòm guu. ²⁷ Cárm ko tcg'oa xòè koe i ko ma túú-tebean guu a cárm ko tcàà xòè koe ma síí bóòse khama i gha ma Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii. ²⁸ Eë x'óóa hãam tc'áróm hãa qgài koe i gha kg'ãean xg'ae.

Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

²⁹ “Eë xu cárm xu di xgàrakuan qãá q'oo koes gha kúúga cárm sa ntcùú-ntcuuè,
Me nxoe ba x'áà tite,
i gha tconòan nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'ai di qarian ntcãa-ntcãaè.

³⁰ “Eēm x'aèm kas gha Khóèm dim Cóám dis x'ái sa nqarikg'ai koe x'áise, zi gha wèé zi qhàò zi nqòómkg'ai di zi kg'ae, a zi a gha Khóèm dim Cóá ba bóò, Me nqarikg'ai di túú-c'òòan koe guu a ko hàà, qarian hée naka kaia x'ààn hēéthēé cgoa. ³¹ Me gha Gam di xu moengele xu kiam q'aum torompitam dim cgoa tsééa tcg'òó, xu gha Gam nxará tcg'òóa hãa ne wèé xòèan ēe tc'áán ko guu za xg'ae-xg'ae, nqarikg'ai dim chòò-q'oom c'ēm koe guu a sí c'ēm koe tééan koe.

³² “Ke tu ncēs gúús faia dis hìis koe kúrúsea hãas koe xgaa-xgaase: ēe i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko tɔara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa. ³³ Gataga ēe tu kòò ncēe zi gúú zi wèé zi bóò ne tu q'ana hãa cúú Me e sa, a nquu-kg'ámán koe hãa. ³⁴ Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncēs qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga sí ncēe gúúan wèé ga kúrúse. ³⁵ Nqarikg'aian hēé naka nqòók'gian hēéthēéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uián chòò tite.

Cúí khòè ga c'úúa hãa cáím ba kana x'aè ba

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Igabaga i cúí khòè ga ēem cáím ba kana ēem x'aè ba q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai di xu ga igaba kana Cóám ga igaba, Xòòm cúím ka oose. ³⁷ Nowam di x'aèan ka i kòò khama i gha Khóèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii khama. ³⁸ Eē xu cáím xu ka kiam tshàam hàà tama cookg'ai koe ne kòò tc'óó a ko kg'áà, a ko séèku, a ko séèkuan bìríku, me nxãakg'aiga sí Nowam ko arakam koe tcãàm cáím ba hàà, ³⁹ igaba ne kòò cúí gúú ga c'úúa dùús ko hàà kúrúse sa, me nxãakg'aiga kiam tshàa ba hàà, a hàà tchúua tcg'òó ne. Gatà i gha Khóèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii. ⁴⁰ Cáím tsara khòè tsara gha xháràm koe hãa. C'ēe ba gha séèè, me gha c'ēe ba guuè. ⁴¹ Cáím sara khòè sara gha hãa a ko hãkg'um koe maberean táó. C'ēe sa gha séèè, si gha c'ēe sa guuè.

⁴² “Gaa domka méé tu kòresea hãa, dùútsa cáím kam gha gatu dim X'aigam Nqari ba hàà sa tu c'úúa hãa ke. ⁴³ Igaba méé tu ncēe sa q'ana hãa: Ncēè nquu ba kàoa hãam khòèm kò q'ana, dùútsa x'aè kam ko ts'ãà-kg'ao ba ntcúú ka hàà sa, nem ga kòò ēem x'aèm ka kòrea hãa, a táá kúrú me gam ðim nquu ba khòáè. ⁴⁴ Gaa domka méé tu gatu igaba wèé x'aè ka kg'ónòsea. Khòèm dim Cóá ba ko ēe tsi q'ãa tamam x'aèm ka hàà ke.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba

(Lk 12:41-48)

⁴⁵ “Kháé ðí ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'ēegam qãà baa? Ncēe gam ka q'òòsem ko nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'óòan máà xu ba? ⁴⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ēem qãà ba, ncēe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hēé ba. ⁴⁷ Tseegukar ko birí tu u a ko máá; wèé zi gúú zi ēem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòó. ⁴⁸ Igaba ēem qãàm cg'ãèm kò ko tcáóa ba koe bìríse a ko máá: ‘Tíí q'òò ba ão me e,’ témé, ⁴⁹ a ba a tshoa-tshoa a qãà ne gam ka c'ēe ne xg'ám, a ko tc'óó a ko kg'áà-kg'aoan cgoa kg'áà, ⁵⁰ nem gha ēem qãàm ka q'òòse ba tcom tamam hãam cáím ka hàà, c'úúam hãa x'aè ka, ⁵¹ a ba a gha hàà xgàra me, a qãè qgóóse ko igaba cg'ãè cau khòèan cgoa xg'ae-xg'ae me, ncēe gaa koe i gha kg'aeán hēé naka gãò xòóan hēéthēé hãa koe.”

25

10 zi dxàe-coa zi dis sere-sere sa

¹ “Gaa x'aè ka i gha nqarikg'ai di x'aian 10 zi dxàe-coa zi cgoa nxará xg'aeè. Gazi di lampian zi kòò sèè a zi a sí séèkom khòè ba qãà, xg'ae cgoa me zi gha ka. ² Gazi ka 5 zia kòò káà tc'ēe ii, zi 5 zi tc'ēega ii. ³ Káà tc'ēe zi kòò lampia zi sèè, gabà zi ko táá nxúian sèèa mááse. ⁴ Zi tc'ēega zi lampian sèè a zi a nxúian gãban koe sèèa mááse. ⁵ Me sèè-kg'ao ba táá qháése hàà, ka zi ko wèéa zi ga x'óm, x'òma zi ko cg'áé khama.

⁶ “Ntcúú nqáè kam kò q'au ba tcg'oa a máá: ‘Bòò, sèè-kg'aom ga me e sí ko hàà ba, ke tcg'oa naka hàà xg'ae cgoa me!’ témé. ⁷ Ka zi ko wèé zi dxàe-coa zi tēe a lampia zi kg'ónò. ⁸ Zi káà tc'ēe zi tc'ēega zi bìrí a máá: ‘Au se e nxúia ne gasao di nxúian koe, gase

di lampia nea ko ts'irì ke,' témé. ⁹ Zi tc'èega zi xɔa a máá: 'Cuiskaga i wèèa se ga tc'ãò tite. Ke qòò sao ãe ko x'ámágu u ne koe naka saoa sí x'ámá mááse e,' témé. ¹⁰ Igaba ãe zi dàò q'oo koe hãa, sí zi gha gaa nxúian x'ámá, kam kò sèè-kg'ao ba hàà. Zi dxàe-coa zi ãe ko kg'ónòsea zi kòès séékuan dis koe gam cgoa tcãà, me nquu-kg'ám ba tcèekg'ammè.

¹¹ "Gam x'aè-coam qãá q'oo koe zi gha c'èe zi dxàe-coa zi gataga hàà, a hàà máá: 'X'aigaè, x'aigaè, xgobekg'ama máá se e,' témé. ¹² Igabam kò xɔa a máá: 'Tseegua ner ko bìrí sao o: C'úù saoa ra hãa,' témé.

¹³ "Gaa domka méé tu kòresea, cárm ba hëé naka x'aè ba hëéthëé tu c'úù hãa ke," tam Jeso ba méé.

*Nqoana qãà xu dis sere-sere sa
(Lk 19:11-27)*

¹⁴ "Gaicara i gha nqarikg'ai di x'aian c'èem nqòóm koe xóé a ko qòòm khòem khama ii, gam di xu qãà xu ko tcii a ba a gam di zi gúù zi gaxu tshàu q'oo koe tcãà ba. ¹⁵ A cúí ba 5 xu cãa xu marian di xu máà, a c'èe ba cárm cãan máà, a c'èe ba cúím cãa ba máà. Wèém khòè bam kò gam di qarian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa máà. A ba a tshoa-tshoa a dàda ba koe qòò. ¹⁶ Me 5 xu cãa xu marian di xu máàèam khòè ba kúúga qòò a ba a sí tséékagu u, a gaicara c'èe xu cãa xu 5 xu kúú. ¹⁷ Me gataga ãe kò cárm cãa tsara máàèa ba c'èe tsara kúú. ¹⁸ Igabam kò cúím cãam mari di ba máàèa ba qòò a sí gómankg'ai koe haé ba tshàu, a gam ka q'òòsem dim cãa ba kãé.

¹⁹ "Qádm x'aèm qãá q'oo koem kò ãe xu qãà xu ka q'òòse ba kabise a hàà cgae xu, a gaa marian xu ma tséekagua sa hàà nxàe cgoa xu. ²⁰ Me khòem ãe kò 5 xu cãa xu máàèa ba cúù-cuuse a 5 xu cãa xu c'èe xu úú, a ba a máá: 'Tíí q'òòè, 5 xu cãa xu tsi kò máà tea hãa. Bòò, 5 xu cãa xu c'èe xur kúú, téme. ²¹ Me gam ka q'òòse ba bìrí me a máá: 'Qàèse tsi kúú, tsáá qãè a tcom-tcomsa tsi qãà tsi. Cg'aré gúúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúù zi di qarian máà tsi. Tcãà naka tsia tsáá q'òòr cgoa qãè-tcao,' témé.

²² "Me gataga cárm cãa tsara ko máàèa ba cúù-cuuse a ba a máá: 'Tíí q'òòè, cárm tsara cãa tsara tsi kò máà tea. Bòò, c'èe tsara cãa tsarar kúú, téme. ²³ Me gam ka q'òòse ba bìrí me a máá: 'Qàèse tsi kúú, tsáá qãè a tcom-tcomsa tsi qãà tsi. Cg'aré gúúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúù zi di qarian máà tsi. Tcãà naka tsia tsáá q'òòr cgoa qãè-tcao,' témé.

²⁴ "Gatagam kò cúím cãa ba kò máàèa ba hàà a máá: 'Tíí q'òòè, q'ana ra hãa tsi kàa tsi khòè tsi i, a tsi a ko xhàrà tama tsi hãa koe ga tcuù, a ko qanega tsi cgùrian tsai-tsai tama koe ga sáa sa. ²⁵ Ra kò nxãaska q'áò tsi, a ra a qòò a sí tsarim cãa ba gómán q'oo koe kãé. Bòò, ncèe ga ia tsari gúú ne,' témé.

²⁶ "Me gam ka q'òòse ba xɔa me a máá: 'Tsáá cg'ãè cau a kg'amka tsi qãà tsi! Q'ana tsia, xhàrà tama ra hãa koe ga ra ko tcuù sa, a ra a ko qanega ra cgùrian tsai-tsai tama koe ga sáa sa. ²⁷ Khama tsi ga kò marian ko tòòè koe marian tiri úú, ne i ga kò ncèeska càusea, ra kabise a hàà sèè e, càusea i hãase.

²⁸ " 'Ke xao gam koe cãa ba sèèa kabi, naka ãe 10 xu cãa xu úú hãa ba máà me. ²⁹ Wèém khòem ãe c'èe gúúan úú ba gha máàè, a ba a gha káían úú, igabaga ãe cúí gúú ga úú tama ba gha ãem úú hãa gúù-coan ga sèè cgaeè khama. ³⁰ Naka xaoa ãe kàà tséém qãà ba tchàa za dcùú-qoms q'oo koe xaoa tcãà. Ncèe gaa za i gha kg'aeen hëé naka gãò xòóan hëéthëé hãa koe,' témé."

Ghùuan hëé naka pirian hëéthëé e

³¹ "Khòem dim Cóám kò Gaam dim x'áàm koe hãase hàà naka wèé xu moengele xu Gaam di xu cgoa hëéthëé e, nem gha Gaam di x'áàn dis ntcóó-q'oos koe hàà ntcóó. ³² Zi gha nqòóm di zi qhàò zi wèé zi Gaam cookg'ai koe xg'ae-xg'aeè, Me gha hàà c'èe zi koe q'aa-q'aa zi, ãem ko ma kòre-kg'ao ba ma ghùuan pirian koe ma q'aa-q'aa khamaga ma. ³³ Ghùua nem gha Gam dim x'òàm kg'áòm xòè za tòó, a ba a pirian dxàes x'òàs xòè za tòó.

³⁴ "Me gha X'aiga ba nxãaska kg'áòm x'òàm xòè di ne bìrí a máá: 'Hàà gatu ãe Abom ka ts'ee-ts'eeekg'aièa tu, x'aian di ntcóó-q'ooan xáè, ncèe tu kò nqòóm tshoa-tshoasea

koe guu a kg'ónòdà máàèa a. ³⁵ Xàbàr kò hãa, tu tc'òoan máà ter tc'òó, ra kò cáma hãa tu c'èe gúùan máà ter kg'áà, ra kò tãá za guuar khòè ra ii, tu x'áéa tu koe qãèse qg'óó te, ³⁶ qg'aè-cgaea kò hãa tu hãakagu te, ra kò tsàa tu q'òé te, ra kò qáé-nquus koe hàna tu hàà kabi te khama,' tam méé.

³⁷ “Gaa x'aè ka ne gha èe tchàno ne xòa Me a máá: ‘X'aigaè, n-cáma ta kò bóò Tsi Tsi xàbàa hãa, ta tc'òókagu Tsi, Tsi cáma hãa ta c'èe gúù au Tsi, Tsi kg'áàa hãa? ³⁸ Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi tãá za guua Tsi khòè Tsi, ta x'áéa ta koe qãèse qg'óó Tsi, ta n-cáma bóò Tsi, Tsi qg'aè-cgaea, ta hãakagu Tsi? ³⁹ Ta kò n-cámá bóò Tsi, Tsi ko tsàa, kana qáé-nquus koe tcãàèa, ta síí kabi Tsi?’ témé. ⁴⁰ Me gha X'aiga ba xòa ne a máá: ‘Tseegua ner ko bìrí tu u: Wèés gúùs èe tu Tíí ka c'èe ne ncèe ne cg'aré ne ka cúia ne koe ga kúrúa sa, tu Tíí ga ra kúrúa máánaa,’ témé.

⁴¹ “Me gha nxãaska èe dxàes x'òàs xòè di ne bìrí a máá: ‘Tcg'oa cgae Te tu, gatu èe chòò tama c'eean koe cgúisea hãa tu, dxãwa ba hëé naka Gam di xu moengele xu hëéthéé kg'ónòdà máàèa ba. ⁴² Xàbàr kò hãa, tu tãá gúù máà ter tc'òó, ra ko cámaa, tu tãá gúù máà ter kg'áà, ⁴³ tãá za guuar khòè ra a kò ii, tu tãá x'áéa tu koe qãèse qg'óó Te, qg'aè-cgaea kò hãa, tu tãá hãakagu Te, ra kò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, tu tãá kabi Te khama,' témé.

⁴⁴ “Nxãaska ne gha gane igaba gataga xòa a máá: ‘X'aigaè, n-cáma ta bóò Tsi Tsi xàbàa, a cámaa, a tãá za guua Tsi khòè Tsi, a qg'aè-cgaea, a kò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, ta tãá hùì Tsi?’ témé. ⁴⁵ Me gha nxãaska xòa ne a máá: ‘Tseegukar ko bìrí tu u: Wèés gúùs èe tu ncèe ne cg'aré ne ka cúia ne kúrúa máá tama sa, nxãa sa tu Tíí ga ra kúrúa máá tama thëé,’ témé. ⁴⁶ Ne gha nxãaska chòò tamas xgàrakus koe qòò, ne gha èe tchàno ne chòò tamas kg'òès koe qòò,” tam Jeso ba méé.

Jesom di xgàrasean hëé naka Gam dis x'oo sa hëé naka Gam di x'ooan koe tõe sa hëéthéé e (26:1–28:20)

26

Kàas Jeso ba qae di sa

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Eëm ko Jeso ba gaa zi kg'ui zi kg'uia xg'ara kam kò Gaam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: ² “Q'ana xao hãa, Paseka dis kòè sa cámm cáman qãá q'oo koe hãa sa, Me gha Khòèm dim Cóa ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãè, nxãasegam gha xgàuè ka,” témé.

³ Xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu hëé, naka khòè ne di xu kaia xu hëéthéé kaia peresitim Kaifase ta ko ma tcièm dis qhàis koe xg'ae, ⁴ a xu a Jeso ba xu gha qg'óó a cg'òo di kàan kúrú. ⁵ Igaba xu ko máá: “Kòès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama,” témé.

Jeso ba ko Betania koe nxúlan cgoa tcgáùè

(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶ Eëm ko Jeso ba Betania koe hãa, Simonem ncèe xg'ao lepero dis tcì sa tsàara hãam dim nquum koe ⁷ kas kò khòè sa hàà cgae Me, kaisa marian ka x'ámáèa tshãán qg'óó a, alabasetere di nxòán cgoa kúrúèam ts'oo-c'òà-coam koe hàna a, a sa a ntcóó a ba a kò tc'òó koe hàà ntcãá tcúú Me.

⁸ Eë xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncèe sa bóò ka xu kò xgòà a máá: “Dùús ka sa ko ncèeta ma ma kòè cgoa a? ⁹ Ncèe tshãá nea ga kò kái marian cgoa x'ámáguèa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa!” témé.

¹⁰ Igabam kò Jeso ba ncèe sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús ka xao ko khòè sa xgáèa máá? T'òès tséé sas Tíí koe kúrúa hãa ka. ¹¹ Dxàua ne khòè ne cgoa xao gha wèè x'aè ka hãa, igaba xao wèè x'aè ka Tíí cgoa hãa tite. ¹² Ncèes ncãa ko ncèe tshãán cgoa ntcãá tc'áró Te kas ncãa ko kg'ónòdà máá Te kg'ónòkuan Tiri i. ¹³ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèém nqòóm èe i ko ncèe qãè tchòàn xгаа-xgaaèm koe i gha èes kúrúa hãa gúùan nxàèè, tc'èe-tc'èeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha x'ámágu sa
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴ Me kò nxãaska 12 xu ka c'ëe ba ncëe Jutase Isekariote ta ko ma tciie ba, kaia xu peresiti xu koe síí, ¹⁵ a ba a máá: “Dúú sa xao máà te kg'oana, ncëe gaxao tshàu q'oo koer kò tcãà Me ne?” témé. Ka xu kò 30 marian seleferan di kg'ónò máá me. ¹⁶ Me gaam x'aèm kaga Jutase tshoa-tshoa a qaa, ntamam gha ma gaxu tshàu q'oo koe tcãà Me sa.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao cgoa Paseka di tc'õoan tc'õó
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-13, 21-23; Jn 13:21-30)

¹⁷ Tc'ãá dim cárn péré gãe-gãe úú tamás pérés di kõèan dim ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu Jesom koe hàà a máá: “Nda koe xae gha kg'ónò máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'ëe?” témé. ¹⁸ Me xõa a máá: “Qõd naka x'áé-dxoom koe síí, c'ëem khòem koe naka bìrí me naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá: ‘Tsarim nquum koer gha Tiri xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Paseka di ghùu-coan kg'oo,’ témé,’ ” tam méé. ¹⁹ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ãem ma Jeso ba bìrí xua hãa khama ma kúrú, a Paseka di tc'õoan kg'ónò.

²⁰ Eë i ko dqàa kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu cgoa qàò. ²¹ Eë xu hãa a ko tc'õó kam ko máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ëe ba gha khòe ne tshàu q'oo koe tcãà Te,” témé. ²² Xu kò kaisase tshùu-tcao, a xu a wèea xu tshoa-tshoa a cúí mana cúí tèè Me a máá: “A tíí tama raa, X'aigaè?” témé. ²³ Me Jeso ba xõa a máá: “Eë Tíí cgoa tshàua ba gãbas q'oo koe tcana hãa ba gha khòe ne tshàu q'oo koe tcãà Te. ²⁴ Eë i ma Khòem dim Cóm ka ma góásea khamaga i gha ii. Igaba haò, cg'ãè i gha ii, ãe ko Khòem dim Cóm ba khòe ne tshàu q'oo koe tcãàm ka! Qãèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” témé. ²⁵ Me Jutasem ãe ko hàà khòe ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba máá: “A tíí tama raa, xгаа-xгаа-kg'ao Tseè?” témé. Me Jeso ba xõa me a máá: “Ncãa tsi nxàese,” témé.

Dqàa di tc'õoan X'aigam Nqarim di i
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Eë xu hãa a ko tc'õó kam kò Jeso ba péré sa sèè, a ba a ts'ee-ts'ee kg'ai si, a khóá q'aa si, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máà si, a ba a máá: “Sèè naka xaoa tc'õó, ncëea cgàaa Te ga a ke,” témé.

²⁷ A ba a kubi sa sèè a ts'ee-ts'ee kg'ai si a máà xu si a máá: “Wèea xao ga méé xao gaas koe kg'áà. ²⁸ Ncëea c'áda Te ga a ke qáé-xg'aes di i, ncëe gha ntcãáguè e, káí ne khòe ne gha chibia ne qgóóa mááè ka. ²⁹ Bìrí xao or ko, ncëe kg'om dis hìis di gõéan ncëer ncëem cárn koe guu a kg'áà tite, me gha nxãakg'aiga síí cárn ãer gha gaxao cgoa Abom di x'aian koe kabase kg'áà a ba hàà,” témé.

³⁰ Eë xu ko cii ba nxàèa xg'ara ka xu kò tcg'oa a Olife dim xàbim koe qõd.

Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàe
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

³¹ Me nxãaska Jeso ba bìrí xu a máá: “Ncëem ntcùúm ka xao gha gaxao wèea xao khuùagu Te, góásea i hãa a ko máá: ‘Kòre-kg'ao bar gha xg'ám, si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,’ téméè khama. ³² Igaba ãer ko x'ooan koe ghùiea xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o a Galilea koe qõd,” témé.

³³ Me Petere ba nxàe a máá: “Eëta xu ga ko ma wèea xu khuùagu Tsi igabar tíí cuiskaga khuùagu Tsi tite,” témé. ³⁴ Me Jeso ba xõa me a máá: “Tseegukar ko bìrí tsi: Ncëem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba kg'ae tamás cookg'ai koe tsi gha senè nqoana q'oro xõase Te,” témé. ³⁵ Me Petere ba xõa Me a máá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xõase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wèè xu xгаа-xgaase-kg'ao xu gatà méé.

Getesemane koe
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Kam kò nxāaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Getesemane ta ko ma tciièm qgàim koe qōdò, a ba a síi gaa koe bìrì xu a máá: “Ncēe koe xao ntcōó, ēe síi hãa koer ko síi còrè ke,” témé. ³⁷ A ba a Petere ba hēe naka Sebetem di tsara cóá tsara hēéthēe sée, kam kò tshoa-tshoa a tshúu-tcao a kaisase thōd-xám. ³⁸ A ba a bìrì xu a máá: “Tcáóa Tea x'oos q'oo koe tshúu-tcaoan ka cg'oèa hãa. Ncēe koe xao qau, naka Tíi cgoa kókòà hãa,” témé.

³⁹ Cg'árésem ko còoka qōdò kam kò kg'áia ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a ba a còrè a máá: “Aboè, kgoanase i kòo ne, kúru nakas ncēes kubis *xgàrakuan di sa Tíi koe tcg'òdòe*. Igaba Tsari tc'ēan ka, Tíi ko tc'ēes ka tamase,” témé.

⁴⁰ Kam kò xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kábise a hàà sao-xg'ae xu xu x'òma. Me Petere ba bìrì a máá: “A tààè xao koáé, x'aè-coa ba Tíi cgoa hãa a kókòà hãan ka? ⁴¹ Kókòà hãa naka còrè, naka xaoa nxāasega táá kúrua bódkuan koe tcāa guu. Tc'ēe ba kúru kg'oana hãa, igabam tc'áro ba kg'amka me e ke,” témé.

⁴² Càm di sam kò gaicara kábise a síi còrè, a máá: “Tiri Aboè! Ncēe kgoanase i kòo ne mées cgómna ncēes *kubi sa Tíi koe sèèa tcg'òdòe*, nakar táá nxāasega gaas q'oo koe kg'áa. Igaba ncēe kgoanase tama i kò hãa ne mées nxāaska Tsáá ko tc'ēe sa kúruce,” tam méé.

⁴³ Eēm ko gaia kábise a hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, nqāéa xu kò hãa khama.

⁴⁴ Me gaicara guu xu a qōdò a síi nqoana di sa còrè, a cúis gúus ga sa gaicara méé. ⁴⁵ A ba a nxāaska xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kábise a máá: “A qanega xao x'òma, a ko sãa? Bòd, x'aè ba hàara, Me ko Khòem dim Cóá ba hàà chìbi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcāàè.

⁴⁶ Tēe xao, naka xae qōdò! Bòd, khòe ne tshàu-q'oo koe tcāà Team khòe ba cúuse hàna ke!” témé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴⁷ Eēm qanega hãa a ko kg'ui kam kò Jutasem ncēe 12 xu ka c'ēe ba hàà, xu kò kái xu khòe xu dis xg'ae sa gam cgoa hàà, ntcàuan hēe naka dxòman hēéthēe kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu hēe naka khòe ne di xu kaia xu koe hēéthēe guua hãa. ⁴⁸ Me kò nxāaska ēe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba x'ái sa máà xua hãa a ko máá: “Eēr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me,” témé. ⁴⁹ Me Jutase tchànose Jesom koe síi a máá: “Tsgámno, Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè!” témé. A x'obè Me. ⁵⁰ Me Jeso ba gam ka máá: “Tiri Tsi ncàm-khoe tseè, dùu sa tsi hàara máána?” témé.

Xu kò nxāaska cúu-cuuse a Jeso ba qgóó a sèè Me. ⁵¹ Me kò kúuga Jesom cgoa kò hãa xu 12 xu ka c'ēe ba tchoanà tshàu, a gam dim ntcàu ba tsgúua tcg'òdò, a kaia peresitim dim qāam dim tcee ba xg'aoa qhòm. ⁵² Me kò nxāaska Jeso ba gam ka máá: “Kábi tsarim ntcàu ba téé-q'ooa ba koe, wèém ēe ko ntcàuan sèè ba gha ntcàuan cgoa kaàkaguè ke. ⁵³ Kana tsi c'úua qari ner úua sa tirim Abo bar ga tcii cgoa a, Me ncēeskaga 12 sa nqāéa zi xg'ae zi tcám-tcám zi moengele xu di zi tsééa óá máá Te sa? ⁵⁴ Ncēes gúu sar kò ko kúru ne zi gha *Nqarim di zi Tcgāya zi ntama nxāea tseegukaguè*, ncēe zi ko máá, ncēeta méé i ga kò ma kúruce, témé ka?” tam méé.

⁵⁵ Eēm x'aèm kam kò Jeso ba khòe xu dis xg'ae sa bìrì a máá: “Ts'āà-kg'ao ba tsáa hàaraa khama xao gáé ntcàuan hēe naka dxòman hēéthēe cgoa hàaraa, hàà xao gha qgóó Te ka? Wèè cárì kar tempelem q'oo koe hãa a ko xгаа-xгаа, igaba xao gaa koe síi táá qgóó Te.

⁵⁶ Igaba wèéan ncēea kúrucea, nxāasega zi gha Tcgāya zi porofiti xu di zi tseegukaguè ka,” ta méé. Ka xu kò nxāaska wèè xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Xu ēe kò Jeso ba qgóóa xu kaia peresitim Kaifasem koe úú Me, x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēe naka kaia xu hēéthēe kò xg'aea koe. ⁵⁸ Me Petere ba kháóka téé a xùri Me, a kaia peresitim dis qgàis koe síi. A ba a síi q'oo koe tcāà a kòre-kg'ao xu cgoa síi ntcōó, chòd-q'ooa nem gha bóò ka.

⁵⁹ Xu kaia xu peresiti xu di xu hëé, naka wèés xg'aes x'àèan di xu kaia xu di sa hëéthëé tshúù-ntcōan dim dàò ba qaa Jeso ba xu gha chibi-chibi cgoa ba, cg'ōo Me xu gha ka. ⁶⁰ Eēta i kò ma kái tshúù-ntcōan di chibi-chibi-kg'aoan hààraa xg'aea igaba xu kò táá cúím dàòm ga ba hòò.

Igaba tsara kò kháóka cáìm tsara hàà, ⁶¹ a tsara a máá: “Ncēem khòè ba kò máá, qari nem úúa Nqarim dis tempele sam ga kòbea q'aa, a nqoana cáíman q'oo koe gaicara tshòò si di i, témé,” ta tsara méé.

⁶² Me nxāaska kaim peresiti ba tēe a Jeso ba tēe a máá: “C'ēe gúù ga Tsi gáé xoa tama? Ncēe ne khòè ne ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?” témé. ⁶³ Igabam kò Jeso ba kg'ama nqoo.

Me kaim peresiti ba bìrí Me a máá: “Kg'òèam Nqarim cookg'ai koe méé Tsi tseeguan bìrí xae e, Kreste Tsi ii sa, Nqarim di Tsi Cóa Tsi?” témé. ⁶⁴ Me Jeso ba xoa me a máá: “Eē tsi ko méé khamaga i ii. Igabar ko bìrí xao o, ncēe koe guus ka xao gha Khòèm dim Cóa ba bóò, Me ēe qari iim dim kg'àòm x'òàm xòè za ntcōóa-ntcōe, a ba a gha nqarikg'ai dis túú-c'òòs cgoa hàà,” témé.

⁶⁵ Me nxāaska kaim peresiti ba gam dim qgái ba tòà q'aa a máá: “Ncāam nxàe e, cóèkua nem kg'uaia! Dùú sa xae ko qanega tseegukagu-kg'aoan qaara máá? Bòò, ncāa xao ncēeska Gam di cóèkuan kóma mááse. ⁶⁶ Ka xao ko ntama ma tc'ēe?” témé. Xu xoa a máá: “X'oo sam kg'anoa,” témé.

⁶⁷ Xu nxāaska kg'ám tshàran cgoa tcg'ae kg'ái Me, a xu a tshàua xu cgoa xg'ám Me. Xu c'ēea xu x'ábú Me a máá: ⁶⁸ “Porofita naka bìrí xae e, Kreste Tseè! Dìina xg'ám Tsia sa?” témé.

Petere ba ko Jeso ba xqase

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Me kò Petere ba tchàa koe ntcōóa-ntcōe, xhàros koe, si kò dxàe-coas qāa di sa hàà cgae me a máá: “Tsáá igaba tsi kò Jesom Galilea dim cgoa hāa,” témé. ⁷⁰ Igabam kò wèea ne cookg'ai koe xqase a máá: “Eē si ko nxàes gúùs sar c'úua,” témé.

⁷¹ Si kò ēem ko heke-kg'áms koe tcg'oa a ko síí, ka c'ēes qāa sa gaa koe bóò me, a gaa koe hāa ne khòè ne bìrí a máá: “Ncēem khòè ba kò Jesom Nasareta dim cgoa hāa,” témé.

⁷² Me kò gaicara gaisés cgoa xqase, a máá: “Eēm khòè bar c'úua!” témé.

⁷³ X'aè-coam qāa q'oo koe ne ko ēe kò téé-tēe ne Peterem koe hàà a gam ka máá: “Tseeguan kaga tsi Gam ka c'ēe tsi i, tsari kg'ui-q'ooa ne ko x'ái i khama,” témé. ⁷⁴ Me kò nxāaska tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: “Khòèm ēe bar c'úua hāa!” témé.

Me kò kúúga ghòrò ba kg'ae. ⁷⁵ Me Petere ba Jesom kò bìrí mea hāa kg'uian tc'ēe-tc'ēese ncēem kòò máá: “Ghòròm qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xqase Te,” témé e. Me kò tchàa koe tcg'oa a síí thòòkase kg'ae.

27

Jeso ba ko Pilatom koe úúè

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Eē i ko q'uu ka xu kò kaia xu peresiti xu di xu wèé xu hëé naka kaia xu khòè ne di xu hëéthëé xu nxàea xg'ae a dtcòmku Jeso ba xu gha cg'ōo sa. ² Qáé Me xu kò a tc'āa-cookg'aim Pilatom koe úú Me, a xu a tshàua ba q'oo koe tcāa Me.

Jutasem dis x'oo sa

(Tsee 1:18-19)

³ Eēm ko Jutasem ncēe kò Jeso ba x'ámágu ba ko bóò Jesom ko ma x'oo sa xgàra mááe sa kam kò tc'ēea kabi a ba a 30 marian sefeferean di i kaia xu peresiti xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu koe hëéthëé kabi, ⁴ a máá: “Chibi ner kúrúa, khòèm káa chibim di c'áòà ner ntcāágua khama,” témé. Xu xoa me a máá: “Kháé sa ko nxāa sa sixae koe dùú sa méé? Tsáá tsi gha nxāan bóòà mááse ka,” témé. ⁵ Me Jutase marian tempelem q'oo koe xaoa guu, a ba a tcg'oa a síí qáé a tceese.

⁶ Xu kaia xu peresiti xu gaa marian sáà xg'ae, a xu a máá: “Kgoara i mááè tama, ncēe marian gha tempelem di marian q'oo koe tcāàè sa, khòem tcúú di mari i khama,” témé. ⁷ Ka xu ko dtcòmku a gaa marian cgoa “Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba” x'ámá, gaa koe xu gha táá za guua ne khòè ne kg'ónò ka. ⁸ Gaa domkam kò gaam xhàrà ba “C'áòan dim xhàrà ba” ta ma tcièè, ncēes noosega.

⁹ Nxāaskas kò porofitim Jeremiam kò kg'uaia sa tseegukaguè ncēm kò máá: “Gaa 30 marian selefera di ne kò sèè, ncēe Iseraele di ne khòè ne kò x'ámá cgoa mea a, ¹⁰ a ne a 'Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba' x'ámá, ãem kò ma X'aigam Nqari ba ma x'áèa hãa khamaga ma,” téméa sa.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Jeso ba kò nqōóm dim kaim cookg'ai koe hàà téé, me tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi i ta ko méé Tsi?” témé. Me Jeso ba xòa a máá: “Eè tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

¹² Igaba ãem ko kaia xu peresiti xu ka hēé naka khòè ne di xu kaia xu hēéthēé ka chibi-chibiè, kam kò táá xòa.

¹³ Me nxāaska Pilato ba tèè Me a máá: “Ncēeta noo zi kg'ui zi chibi-chibi cgoa Tsi xu ko zi Tsi kóm tama?” témé. ¹⁴ Igabam kò Jeso ba gazi kg'ui zi ka cúia zi ga táá xòa, me Pilato* kaisase are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

¹⁵ Cau me e kò ii nqōóm dim kaim koe, Paseka di x'aèan ka khòè ne kò nxárá tcg'òóa mááse hãam khòem qáèèa kò hãa ba kgoara sa. ¹⁶ Gaa x'aè ka ne kò q'ãaseam chibi-kg'ao ba úúa, [Jeso] Barabase ta kòo ma tcièè ba. ¹⁷ Nxāaska ãe ne ko khòè ne xg'ae kam kò Pilato birí ne a máá: “Dìi ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èè? [Jesom] Barabase baa, kana Jesom ncēe Krete ta ko ma tcièè baa?” témé. ¹⁸ Tc'ãà-cookg'ai xua kò chiikuan domka Jeso ba tshàu q'ooa ba koe tcana hãa sam kò q'ana hãa khama.

¹⁹ Eëm qanega ntcōó-q'oos xgàrakuan dis koe hãa kas kò gam dis khòè sa kg'uian gam koe tsééa úú a máá: “Tcg'òó tshàua tsi ãem khòem tchànóm koe, ntcùúm ncēm kar ncãa kaisase tshúús sōokuri sa gam ka sōokuri, a ncãa táá qãèse x'óm† ke,” témé.

²⁰ Ka xu ko kaia xu peresiti xu hēé naka khòè ne di xu kaia xu hēéthēé khòè ne qg'ài, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse sa, naka nea Jeso ba cg'òo. ²¹ Me nqōóm dim kaia ba xòa ne a máá: “Khòè tsara ncēe tsara ka ndaka ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èè?” témé. Ne máá: “Barabase me e,” témé. ²² Me Pilato ba birí ne a máá: “Kháé ra gha nta hēé Jesom ncēe Krete ta ko ma tcièm ka?” témé. Ne wèè ne máá: “Xgàuè méém!” témé. ²³ Me máá: “Dùús domka? Dùútsa gúús cg'àè sa ba kúrú hãa?” Ne kaisase q'au a máá: “Xgàuè méém!” témé.

²⁴ Eëm ko Pilato bóò, cúí gúú kúrúm gha ga káà a sa, si ko tshúú sa tēe, kam ko tshàn sèè a khòè ne cookg'ai koe xg'aà tshàu, a máá: “Ncēm khòem di c'áòan koer chibi úú tama, ke tu gatu kúrú naka bóòa mááse,” témé. ²⁵ Ne wèè ne khòè ne xòa a máá: “Gam di c'áòan ta gha sita hãa, sita di cóán cgoa!” témé.

²⁶ Me nxāaska Barabase ba kgoara máá ne, a ãem ko Jeso ba xg'ámmèa xg'ara kam kò ncōo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcāà Me, síím gha xgàuè ka.

Ncōo-kg'ao xu ko Jeso ba ncqi

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

²⁷ Nxāaska xu kò nqōóm dim tc'ãà-cookg'aim di xu ncōo-kg'ao xu Jeso ba sèè a nquum koe úú, a xu a wèés xg'aes ncōo-kg'ao xu di sa Gam cookg'ai koe xg'ae-xg'ae. ²⁸ A xu a kò qgáa ba nxōo cgae Me, a ncòam qgáa ba hãakagu Me. ²⁹ A xu a dxàman cgoa kúrúèas

* 27:14: Pilato - Gerika sa ko máá: “nqōóm dim kaia ba” témé. † 27:19: ntcùúm ncēm kar ... Gerika sa ko máá: “ntcùúm ncēm kar ncãa sōokuris q'oo koe gam domka kái zi gúú zi ka xháèè,” témé.

cábá sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a kg'áo xòè di tshàua ba koe tc'áa ba qgóókagu Me, a xu a cookg'aia ba koe qòm, a ncõi Me, a máá: “Tsgámmo, Juta ne di Tsi x'aiga Tseè!” témé. ³⁰ A xu a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae Me, a tc'áa dim hìi ba sèè a xg'ám tcúú Me. ³¹ Eë xu ko gatà ma ncõi Mea xg'ara ka xu kò qgái ba nxõo cgae Me, a Gam di qgáian hãakagu Me, a xu a nxãaska sèè a úú Me, síí xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Eë xu ko tcg'oa ka xu kò Kurene koe guuam khòèm Simone ta ko ma tciièm cgoa xg'ae, a xu a chùi Me xgàu sam gha dcèè ka. ³³ A xu a Gologota ta ko ma tciièm qgáim koe síí, ncèe sa ko máá: “Tcúú-c'òás dim qgái ba,” témé. ³⁴ Gaa koe xu ko hàà ka xu kò Jeso ba tgbian cgoa xg'ae-xg'aeèa qgarìan máa, kg'áa am gha ka, igaba èem ko xám m kam kò xguì i. ³⁵ Xu xgàu Me, a xu a cgúúan ntcòo a qgáia ba q'aa-q'aaku. ³⁶ A xu a gaa koe ntcòo a kòre Me. ³⁷ A xu a tcúúa ba koe Gam di chìbian ka ko kg'uis tcgāya sa tòó, ncèe kò máá: “NCÈEA JESO ME E, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” témé sa. ³⁸ A xu a nxãaska càm ts'ää-kg'ao tsara Gaam cgoa xgàu, me c'èe ba Gam dim kg'òm x'òàm xòè za téé, me c'èe ba dxàe xòèa ba za téé.

³⁹ Ne èe kò ko gaa koe nqáé ne cg'àèse kg'ui cgoa Me, a nxãa-nxānan tcúú ⁴⁰ a ko máá: “Tsáá ncèe ga ko koma tempele ba kòbea q'aa, a nqoana càmán qāá q'oo koe tshào me Tsi Tsia, Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne xgàus koe xõa naka kgoarase,” témé.

⁴¹ Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hëé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu hëéthéè xu ma ncõi Me, a ko máá: ⁴² “C'èe nem kgoara hãa, igabagam ko kgoarasean ka tààè. Iseraele ne dim X'aiga Me e, ke méém ncèeska xgàus koe xõa, nxãaska ta gha Gam koe dtcòm ke. ⁴³ Nqarim koem kò tcoma hãa. Ncèè Nqarim kò ko tc'èe Me ne méém ncèeska kgoara Me. “Tíí ra Nqarim dir Cóa Ra a,” tam ko méé ke,” ta xu méé.

⁴⁴ Tsara kò èe kò Gaam cgoa xgàuèa tsara ts'ää-kg'ao tsara thëé gataga ma còè Me.

Jeso ba ko x'óó

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵ Koaba di x'aèan 12 di koes kò guu a wèém nqõóm koe ntcúú sa xóé a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé. ⁴⁶ Me kò Jeso ba nqoana di x'aèan ka kaia dòm cgoa q'au a máá: “Eli, Eli, lama sabakatani?” témé. Ncèe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé. ⁴⁷ Ne èe kò gaa koe téé-tèe ne ka c'èe ne kóm Me a máá: “Ncèem khòè ba ko Elija ba tcii,” témé. ⁴⁸ Me kò gane ka c'èe ba kúúga qgóé, a x'úrúan sèè, a síí gaa x'úrúan koe tsau tshàan ntcāá, a tc'áam koe qhàea tòó, a hàà máa Me kg'ám gha ka. ⁴⁹ Ne c'èe ne máá: “Qāà, naka ta bód Elija ba gha hàà kgoara Me sa,” témé.

⁵⁰ Me kò Jeso ba gaicara kaia dòm cgoa q'au, a ba a còo di sa sònòa tcg'dò.

⁵¹ Ka bód, còrè-nquum dim qgái ba kò càm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, tc'amaka guu a síí nqāaka téé, me kò nqõó ba cgùru, i nxõán q'aa, ⁵² zi tc'ám zi xgobekg'amse, i tc'áran ncèe kò x'óóa[‡] hãa ne kái ne tcom-tcomsa ne di i x'ooan koe ghùiè. ⁵³ Ne kò Jesom x'ooan koe ghùièa qāá q'oo koe tc'ám zi koe tcg'oa, a ne a tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe tcāà, a kái ne khòè ne koe x'áise.

⁵⁴ Eëm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia ba hëé naka gam cgoa kòo hãa a ko Jeso ba kòre xu nqõóm di cgùruan bód naka èe ko kúrúse zi hëéthéè e, ka xu kò q'áòs ka tcāàèa, a máá: “Tseegukagam kò ncèem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

⁵⁵ Gataga zi kò kái zi khòè zi èe koe hàna, a nquú ka téé a ko bód. Ncèe kò Galilea koe guu a Jeso ba còo a hààraa zi, hàà zi gha hùi Me ka. ⁵⁶ Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakoboa tsara Josefaa tsara ka xòs Maria sa hëé, naka Sebetem ka cóásea tsara ka xòs sa hëéthéè e.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

[‡] 27:52: x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'ómã hãa,” témé.

⁵⁷ Eẽ i ko dqòà kam kò qguàm khòem Arimatea di ba hàà. Cg'òèa ba kò Josefa a, me kò Jesom dim xгаа-xgaase-kg'ao me e. ⁵⁸ Pilatom koem kò síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà, me Pilato x'áèan tcg'òó máàè mem gha di i. ⁵⁹ Me Josefa ba tc'áro ba sèè, a q'úúm qgáim q'anom cgoa tcám Me. ⁶⁰ A ba a Gam dis tc'áms kãbas koe tcãà Me, ncèe nxõám koem kò tshàoa sa. A ba a kiam nxõá ba tc'áms-kg'ám koe ghànèa úú, a qòò. ⁶¹ Sara kò Maria Magatalena sa hêé naka Marias c'èe sa hêéthêé sara tc'ám sa q'óá-kg'amase ntcõóa-ntcõe.

Kòre-kg'ao xu tc'áms di xu

⁶² Xùrikom cáim ka, *Sabata dim cáim ko kg'ónòsea máàem cáim qãá q'oo koe*, xu kò kaia xu peresiti xu hêé naka Farasai xu hêéthêé xu Pilatom cookg'ai koe xg'ae, ⁶³ a xu a máá: “Kaia tseè, ncèem kaa-kg'aom kò qanega kg'òèa hãa kam kò ko méé sa xae ko tc'èe-tc'èese, ncèem kò máá: ‘Nqoana dim cáim kar gha x'ooan koe tée,’ témé sa, ⁶⁴ ke x'áèan tcg'òó nakas tc'ám sa qarika kòrèè nakam nxãakg'aiga síí nqoana dim cáim ba tcãà, naka xu nxãasega Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu táá síí Gam dim tc'áro ba ts'ãà guu, naka xua khòè ne bìrí naka máá: ‘X'ooan koem téea,’ témé guu. Ncèes tshúù-ntcõas kháóka ka di sa gha tc'ãà dis ka kaisase cg'ãè sa ii ke,” ta xu méé. ⁶⁵ Me Pilato xoa xu a máá: “Kòre-kg'aoan xao gha úúa, ke qòò naka síí tc'ám sa kòre èe xao ma q'ana khama ma,” témé. ⁶⁶ Xu qòò, a síí tc'ám sa kòre, a tc'ámà-tcèekg'am si, a xu a gaa koe kòre-kg'aoan tòó.

28

Jeso ba ko x'ooan koe tée

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Sabata dim cáim qãá q'oo koe, tc'ãà dim cáim di ntcùúkg'ai cgoa kas kò Maria Magatalena sa hêé naka c'èes Maria sa hêéthêé sara qòò a síí ko tc'ám sa bód.

² Kas kò kúúga kias cgùrus nqõóm di sa kúrúse, Nqarim dim moengele ba kò nqarikg'ai koe guu a ko xõa khama, a tc'áms koe síí, a ba a síí nxõá sa ghànèa dìbi, a gaas koe q'ábà ntcõó. ³ Gam di bódse-q'ooa ne kò túú-tebem dian khama ii, i kò gam di qgáian tsõàn khama ma gõya-gõyase q'úú u. ⁴ Xu kò kòre-kg'ao xu káise q'ád me, a cgùru, a xu a x'óóa khòèan khama ma xgàruku.

⁵ Igabam kò moengele ba khòè sara bìrí a máá: “Táá sao q'ád guu, Jesom ncèe kò xgàuèa hãa ba sao ko qaa sar q'ana ke. ⁶ Ncèe koem káà Me e, ghùìèam hãa, èem kò mééa khama. Ke sao hàà naka xòòèam kò hãa qgáian bód. ⁷ Naka saoa ncèeska qháése qòò naka síí Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí, x'ooan koem ghùìèa hãa sa, a ncèeska gaxao ka tc'ãà a ko Galilea koe qòò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, témé. Bód, táá sao c'urù guu bìrí saoar hãa sa,” tam méé.

⁸ Sara kò q'áðan hêé naka kaisa qãè-tcaoan hêéthêé cgoa tc'áms koe guu a qháése tcg'oa, a qàrò a síí Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí.

⁹ Me Jeso ba gaa x'aè kaga xg'ae cgoa sara a, a máá: “Tsgám saod!” témé. Sara hàà cgae Me, a nqàrèa ba qgóó, a sara a dqòm Me. ¹⁰ Me nxãaska Jeso ba máá: “Táá q'ád guu, qòò naka síí Tíí qõe ga xu bìrí naka xu Galilea koe qòò, gaa koe xu gha sao-xg'ae Te ke,” témé.

Kòre-kg'ao xu dis xàà sa

¹¹ Eẽ sara khòè sara dàò q'oo koe hãa ka xu kò gaa x'aè kaga kòre-kg'ao xu ka c'èea xu x'áé-dxoom koe síí, a xu a síí wèé zi gúú zi èe kò kúrúsea hãa zi kaia xu peresiti xu koe xàà.

¹² Xu kò kaia xu peresiti xu khòè ne di xu kaia xu cgoa xg'ae, a qg'áiku, a xu a ncõo-kg'ao xu kái marian máá, ¹³ a bìrí xu a máá: “ ‘Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncãa ntcùú ka hàà, a hàà ts'ãà Me, èe xae ncãa x'ómã hãa ka,’ ta méé xao méé. ¹⁴ Ncèes xààs kò ko tc'ãà-cookg'aim ka kómé ne xae gha bìrí tchànò-tchano me, a xae a gha qómãan koe tcg'òó xao o ke,” ta xu méé. ¹⁵ Xu ncõo-kg'ao xu marian sèè a xu a èe xu kò ma x'áèèa khama ma kúrú. Si kò ncèes tchòà sa Juta ne koe tsai-tsaiè, ncèes noosega.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu koe x'áise
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁶ Xu 11 xu xгаа-xгааse-kg'ao xu Galilea koe síí, ãem kò Jeso ba bìrí xуam xàbim koe. ¹⁷ Eẽ xu ko bóò Me ka xu kò dqom Me, igaba xu kò c'ẽe-kg'áía xu káise tc'ẽe-tc'ẽese. ¹⁸ Me Jeso ba hàà cgae xu a bìrí xu a máá: “Wèé qaria ner nqarikg'ai koe hěé naka nqõómkg'ai koe hěéthěé máàèa hãa, ¹⁹ ke xao qõò naka síí nqõóm di zi qhàò zi wèé zi kúrí, naka zi Tiri xгаа-xгааse-kg'aoan kúrí, naka xaoa Xõò ba hěé, naka Cóa ba hěé, naka Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hěéthěé xu di cg'õèan cgoa tcguù-tcguu ne, ²⁰ naka xгаа-xгаа ne naka ne wèé zi gúù zi ãer x'áè xaoa hãa zi qgóóa qari. Q'ãa méeé xao: Tíí ra gha wèé cáman ka gaxao cgoa hãa, i gha nxãakg'aiga síí kurian di chõò-q'oo tcãa sa ke,” tam méeé.

MAREKO
 Marekom ka góáèa qǎè tchōà ne,
 Jeso Krestem ka
Téé-cookg'ai sa

Marekom di qǎè tchōà ne ko ncēe kg'uiian cgoa tshoa-tshoase ncēe ko máá: “Jeso Krestem di qǎè tchōàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba,” témé e, a qhàò zi di ne dtcòrò-kg'ao ne góá mááèa hãa.

Ncēes tçgāya sa Marekom ka góáèa hãa, igabas ko Peterem nxàea hãa kg'uiian ka kg'ui. (Ncēe zi tcee zi ko Marekom ka kg'ui: Tsee 12:12; 13:13; 15:37-39, Kol 4:10, 2Tim 4:11.) Marekom dis tçgāyas koe zi ko guù zi qháése kúrúse: “kúúga” dim kg'ui ba hēé naka “gaa x'aè kaga” di ba hēé naka “qháése” di ba hēéthēé xu ko ncēes tçgāyas koe kái q'oro tséékaguè.

Gataga ta ko bóò, Jeso ba qarian úúa hãa sa. Gam di qaria ne ko Gam di xгаа-xgaan koe hēé, naka Gam di qarian ncēm dxāwa tc'ēan koe úúa hãa koe hēé, naka khòea nem ko ma gaan di chìbian qgóóa máás koe hēéthēé x'áise.

Jesom kò Gam ka kg'ui nem ko kái-kg'aise “Khòem dim Cóa ba” dim kg'ui ba tséékagu, ncēe ko máá, Nqari Me e, a ba a gaa khoa khòè Me e, témé ba. Hààraa baa, nxāasegam gha hàà Gam di kg'òèan khòè ne tçg'òóa máá, a gane di chìbian koe kgoara ne ka (Mk 10:45).

Mareko ba kò kaisase Jesom kò ko kúrú tsééan koe tcāà tçgáíá hãa, Gam di kg'uiian hēé naka Gam di xгаа-xgaan ka hēéthēé tamase.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- qǎà (8:34-37; 10:45)

- kúúga, gaa x'aè kaga, qháése

Tçgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba Galilea koe (1-9)

- Jeso ba Jutea koe (10)

- Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (14-16)

Jeso ba Galilea koe (1-9)

Johanem tçguù-tçguu-kg'aom di xгаа-xгаа ne

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Jeso Krestem di qǎè tchōàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba.

² Ncēe i ma porofitim Isaïam dis Tçgāyas koe ma góásea hãa khama, a ko máá:

“Bóò, Tirim tchōà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncēe gha sí Tsarim dàò ba kg'ónòda máá Tsi ba.

³ Tchàa-xgóós koe ko q'au a ko máá:

‘X'aigam Nqari ba tu dàò ba kg'ónòda máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,’

témém dòm ba.”

⁴ Me ko nxāaska Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba tchàa-xgóós koe hàà, a khòè ne tçguù-tçguu, a ba a chìbia ne koe ne gha tcóóse a tçguù-tçguuès ka xгаа-xгаа ne, nxāasega ne gha gane di chìbian qgóóa mááè ka. ⁵ Me kò wèém nqōóm Jutea di ba hēé, naka wèé ne khòè ne Jerusalema di ne hēéthēé sí cgae me, a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tçguù-tçguuè. ⁶ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáían hàna, a khòò dim bàne ba kháóa ba koe qáéa, a kòò tcòman hēé naka qǎáka di dènean hēéthēé tc'òó.

⁷ A ba a ko Nqarim di kg'uiian xгаа-xгаа a ko máá: “Tíí qǎá q'oo koem ko Gaam ēe tíí ka

qari ba hàà, ncēe qarian ka nqáé tea hãa ba, ncēe qámse a nxàbo tcàia ba kgoara gar tc'ào tama ba. ⁸ Tshàan cgoar tcguù-tcguu tua hãa, igabam gha Gabá Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa tcguù-tcguu tu u,” tam méé.

Jesom dis tcguù-tcguuku sa hēé naka kúrúá bódè sa hēéthēé e

(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Eē xu cárn xu kam kò Jeso ba Galilea di Nasareta koe guu, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe hàà Johanem ka tcguù-tcguuè. ¹⁰ Eēm ko Jeso ba tshàan q'oo koe tcg'oa kam ko nqarikg'aian bóò i xgobekg'amse, Me Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tcíbís khama ii a ko xõa cgae Me. ¹¹ Me kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóa Tsi ncàma Raa Tsi i, Tsáá koe Ra ko qāè-tcao,” témé.

¹² Tc'ëe ba kò kúúga sée a qāáka úú Me. ¹³ Me kò 40 cárn qāáka hãa, a ko satanam ka kúrúá bóòè. A ba a kò gataga qāáka di kg'oo-coan cgoa hãa, i kò moengelean hàà hùì Me.

Jeso ba ko Gam dis tsée sa tshoa-tshoa

(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ Eēm ko Johane ba qáé-nquus koe tcāàèa xg'ara kam kò Jeso ba Galilea koe síí, a Nqarim di qāè tchōàn síí xгаа-xгаа, ¹⁵ a máá: “X'aè ba hààraa, i Nqarim di x'aian cúú u, ke tu gatu di chìbian koe tcóóse naka qāè tchōàn koe dtcòm,” témé.

Jeso ba ko 4 xu x'àu qgóó-kg'ao xu tcii

(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

¹⁶ Eēm kò Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe nqáé, kam ko Simone ba hēé naka Simonem ka qōesem Anterea ba hēéthēé tsara bóò, tsara ko c'uisí sa tshàan q'oo koe xaoa tcāà; x'aù qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama. ¹⁷ Me Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khóè ne qgóó-kg'ao tsao ii ke,” témé. ¹⁸ Tsara kúúga gatsara di c'uisían guu a xùri Me.

¹⁹ Eēm ko cg'árése còoka qòò kam ko Sebetem ka cóásem Jakobo ba hēé naka qōesem Johane ba hēéthēé tsara bóò, tsara dxòrom q'oo koe hãa a ko gatsara di c'uisían kg'ónò.

²⁰ Me kò kúúga tcii tsara a, tsara kò gatsara ka xòòm Sebetem ba hēé naka gam koe ko tsée xu khóè xu hēéthēé dxòrom q'oo koe qau, a xùri Me.

Jeso ba ko dxāwa tc'ëean xhàigu

(Lk 4:31-37)

²¹ Xu kò Kaperenaume koe síí. Me kò kúúga Sabata dim cárn ka Jeso ba còrè-nquum koe tcāà, a xгаа-xгаа. ²² Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa. Qarian úúam khóèm khamam kòò ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

²³ Gaam x'aèm èem kam kò gane dim còrè-nquum q'oo koe c'ëem khóè ba hãa, cg'āè tc'ëean kò úúá ba, me kò q'au a máá: ²⁴ “Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùú sa Tsi ko gatá cgoa tc'ëe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa dìí Tsi i sa - Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba cg'āè tc'ëean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé. ²⁶ I kò cg'āè tc'ëean khóè ba qarika ntcāa-ntcāa, a kaisam q'aum cgoa tcg'oa cgae me.

²⁷ Ne kò wèé ne khóè ne area hãa, a ne a kò tèèku a máá: “Dùútsa gúú saa ncēe sa? Kābas xгаа-xгаа saa - qarian úúá hāasem ko cg'āè tc'ëean ga dqàè i komsana Me ka!” témé. ²⁸ I kò kúúga nxàea ba wèém xg'aekum Galilea dim koe qhāésega tsai-tsaise.

Jeso ba ko kái khóèan kg'òèkagu

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Eēm ko còrè-nquum koe tcg'oa kam kò Simonea tsara Anterea tsara x'áé koe síí tcāà, Jakoboa tsara Johanea tsara cgoa. ³⁰ Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìs ka qgóòèa, xu kò Jeso ba gaa x'aè kaga gas ka bìrí. ³¹ Me kò hàà, a hàà tshàua sa koe sée a ghùì si. Si tcì sa guu si, si tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

³² Eēm dqòam ka, cárn ko tcāà ka ne kò wèé khóèan tsàako Gam koe óá, dxāwa tc'ëean úúá hãan ga hēéthēé e. ³³ Ne kò wèém x'áé-dxoom di ne khóè ne nquu-kg'árín koe xg'aea

hãa. ³⁴ Me kò *Jeso ba* kái ne ãe ko tãáka zi tcìi zi tsàara hãa ne kg'òèkagu, a kò gataga kái dxãwa tc'ëean xhàia tcg'òó cgae ne, a kò táá dxãwa tc'ëean kgoara máá i kg'ui, q'ãa Mea i kò hãa khama.

Jeso ba ko Galilea koe xgaa-xgaa

(Lk 4:42-44)

³⁵ Kaisa ntcúúkg'ai cgoa, qanega i ntcúú u kam kò *Jeso ba* tãe a c'ëem qgáim nqooa hãam koe qòò, a ba a síi gaa koe còrè. ³⁶ Xu kò Simone ba hëé naka gam cgoa kò hãa xu khòe xu hëéthëe xùri Me. ³⁷ A xu a ãe xu ko hòò Me ka bìrì Me a máá: “Wèém khòe ba ko qaa Tsi,” témé. ³⁸ Me bìrì xu a máá: “Hàan xae cúuse hãa xu x'áe-coa xu koe qòò, nakar gha nxãasega gaa koe thëé síi xgaa-xgaa; gaan domkagar hààraa hãa ke,” témé.

³⁹ Me kò wèém Galileam koe qòò te, a gane di xu còrè-nquu xu koe Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa, a dxãwa tc'ëean xhàiaagu.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa tsàaram khòe ba kg'òèkagu

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Me kò lepero dis tcìi sa tsàaram khòe ba hàà cgae Me, a hàà qgom-tsi-quri a còrè Me a máá: “Tc'ëe Tsi kòò ne, Tsi ga kúru ter q'ano,” témé. ⁴¹ Me kò *Jeso ba* thòò-xama máá me, a tchoanà tshàu a qgòó me, a bìrì me a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano,” témé. ⁴² Kas kò tcìis lepero di sa kúuga kaà cgae me, me q'ano. ⁴³ Me kò *Jeso ba* qarika x'áe me, a ba a tcg'òó mem qòò, ⁴⁴ a bìrì me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòe ga c'ëe gúu ga bìrì guu! Igaba méé tsi qòò naka síi peresitim koe x'áise, naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síi dàò-mááku zi tcg'òó, ncëem kò Moshe x'áe hãa zi, x'áis iise khòe ne koe,” témé. ⁴⁵ Igabam kò gaam khòe ba tcg'oa a qòò te a ba a tshoa-tshoa a wèé za ga nxàe e. Me kò gaas gúus domka *Jeso ba* tààè, x'áean q'oo koem gha kgoarasea hãase qòò tean ka, igabagam ko nqoo-nqoosa zi qgái zi koe hãa. Ne kòò khòe ne *qanega* wèé za guu a hàà cgae Me.

2

Jeso ba ko nqara hãam khòe ba kg'òèkagu

(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Cg'orò xu cáim xu qãá q'oo koem kò *Jeso ba* gaicara Kaperenaume koe síi, ne kò khòe ne x'áe koem hàna hãa sa kóm. ² Ka ne kò kái ne khòe ne gaa koe xg'aea, i kò kòm ga káa a, nquu-kg'ám koe ga igaba, Me kò *Nqarim dim* kg'ui ba xgaa-xgaa ne. ³ Ka xu kò 4 xu khòe xu hàà, khòem nqara kò hãa ba ko qgòóa mááku a ógara xu. ⁴ Eë xu ko Gam koe úúa ba ka tààè, khòe ne di kái-q'ooan ka, ka xu kò nxãaska ãem kò *Jeso ba* hànám qgáim di tchànoan cgoa nquum tçobe chùrù, a xu a ãem khòem nqara kò hãam kò xòòèam tcoà ba qám. ⁵ Eëm ko *Jeso ba* gaxu di dtcòmàn bóò kam kò nqara hãam khòe ba bìrì a máá: “Tìri cóáè, chibia tsi tsi qgòó máàè,” témé.

⁶ Xu kò x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu gaa koe ntcòóa-ntcòe, a ko tcáóá xu q'oo koe tc'ëe a ko máá: ⁷ “Dùúska ba koáè ncëem khòe ba ncëeta mééa máá? *Nqari bam* ko cóè! Dìf ba ga khòèan chibian gaan di qgòóa máá, Nqarim cúí Me e ka?” ta tc'ëe.

⁸ Me kò *Jeso ba* qháése gatà xu ma tcáóá xu koe tc'ëea hãa sa bóò, a ba a tãe xu a máá: “Dùús domka xao ko ãe zi gúu zi tcáóá xao q'oo koe tc'ëea máá? ⁹ Ndaka nea thamkaà? Khòem nqara hãa ba bìrì a máá: ‘Chibia tsi tsi qgòó máàè,’ témé, kana máá: ‘Tãe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qòò,’ témé saa? ¹⁰ Igabar gha x'ái xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khòem dim Cóá ba nqòókg'ai koe qarian úúa hãa sa, khòèa nem gha chibian qgòóa máá di i,” témé. A ba a nqara hãam khòe ba bìrì a máá: ¹¹ “Bìrì tsir ko a ko máá: tãe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áe tsi koe dibi,” témé.

¹² Me *kúuga* qháése tãe a ba a gam dim tcoà ba sèè, a wèé ne khòe ne cookg'ai koe tcg'oa, ne wèé ne khòe ne are, a ne a Nqari ba dqòm a máá: “Ncëeta iis gúu sa ta qanega bóò ta ga hãa,” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Me Jeso ba gaicara tshàam qàe koe síí, ne kò kái ne khòè ne hàà cgae Me, Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа ne. ¹⁴ Eẽm ko gaa koe guu kam kò Lefi ba bóò, Alefaiom dim cóá ba, me marian ko séèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcóóa-ntcòe. Me birí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tõe a xùri Me.

¹⁵ Eẽm Jeso ba hàà a ko Lefim dim nquum koe tc'óó, ka i kò kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěé naka chibi-kg'aoan hěéthěé tc'óó cgoa Me, Gabá hěé naka Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé cgoa; kái ne khòè nea kòò xùri Me khama. ¹⁶ Eẽ xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Farasai di xu bóò Me mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hěé naka chibi-kg'aoan hěéthěé cgoa ko tc'óó, ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tõe a máá: “Dùús domka ba ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěé naka chibi-kg'aoan hěéthěé cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹⁷ Eẽm ko Jeso ba ncěe sa kóm kam kò máá: “Eẽ tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba ẽe ko tsàa ne ko qaa a. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ka,” témé.

Jeso ba ko tc'óoan carasean ka tẽèè
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸ Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu di xu hěéthěé tc'óoan carase. Ne kò c'ěe ne khòè ne Jeso ba síí cgae a tõe Me a máá: “Dùús domka xu ko Johanem di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé tc'óoan carasea máá, igaba xu Tsari xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tc'óoan carase tama?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xọa ne a máá: “Séè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hàà ne nea gha ntama tc'óoan carase? Eẽm séè-kg'aom ko qanega gane cgoa hàà x'aè ka ne cuiskaga tc'óoan carasea hàà tite. ²⁰ Igabam gha x'aè ba hàà, ẽem gha ko séè-kg'ao ba gane koe séèa tcg'dòè ba; gaam cárm ka ne gha nxãaska tc'óoan carase.

²¹ “Cúí khòè ga káà a, kabam qgái ba gha nciím cgoa nqàba a; gatà i kòò hěé nem gha kabam qgái ba nciím koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càuse. ²² Gataga i khòèan káà a, kaba gōéan gha ncií zi khòò dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncěe gatà i kòò hěé ne i gha gōéan dtcòbè zi tòà, i gha gōéan ntcāa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba méé i kaba gōéan kaba zi khòò dtcòbè zi koe qg'oeè,” tam méé.

Sabata dim cárm dis tõe sa
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ C'ẽem cárm Sabata dim kam kò Jeso ba ko mabere di xu xhàrà xu xg'aeku koe qđò, xu Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tshoa-tshoa a ko maberean di tcúúan tcuù. ²⁴ Xu Farasai xu birí Me a máá: “Bóò, dùúska xu ko Sabata dim cárm ka x'áèan koe kgoara mááè tama sa kúrúa máá?” témé.

²⁵ Me birí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hàà Dafitem xg'ao kúrús ka? Eẽ xu kò gabá hěé naka gam ka c'ěe xu hěéthěé xàbà hàà a kòò c'ěe gúúan tcào ka xu kò kúrú sa. ²⁶ Nqarim dim nquum koem kò ma tcāa sa, Abitarem kò kiam peresiti ba ii x'aè ka, a ba a gam ka c'ěe xu cgoa ts'ee-ts'ee-kg'aièa péréan tc'óó, ncěe peresiti xu ka cúí ko tc'óòè e, ncěe gabá hěé naka ẽe hàà cgoa mea xu hěéthěé kò tc'óóan gaan di kgoara mááè tama a,” témé.

²⁷ A birí xu a máá: “Sabata dim cárm ba khòèan kúrúa máàèa, i khòèan Sabata dim cárm ba kúrú máàèa tama. ²⁸ Khamam Khòèm dim Cóá ba Sabata dim cárm koe ga igaba X'aiga Me e,” témé.

3

Khòèm nqara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Me kò gaicara còrè-nquum koe síí tcāa. Me kò nqara tshàua hàam khòè ba gaa koe hàà. ² Xu kò Farasai xu xaèa kg'ónò Me, a bóò Sabata dim cárm kam gha gaam khòèm ẽe

nq̄ara tshàua hãa ba q̄àekagu sa, nxãasega xu gha chibi-chibi Me ka. ³ Me kò ãe nq̄ara tshàua hãam khòe ba bìrí a máá: “Tãe naka tsia sí khòe ne cookg'ai koe téé,” témé.

⁴ Me kò bìrí xu a máá: “Sabata dim cáim ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: q̄àean kúrú saa kana cg'ãean kúrú saa, khòe ba kg'òekagu saa kana cg'õo me saa?” témé. Igaba xu kò kg'ama nqoo. ⁵ Me kò xgòase bóò ne, a ba a gane di qari tcúúan ka thòò-tcaoa hãase khòe ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me kò khòe ba tshàua ba tchoanà, i tshàua ba kabise a q̄àe. ⁶ Xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a x'aigam Herotem di xu tséé-kg'ao xu cgoa xg'ae a qg'áiku, nta xu gha ma Jeso ba cg'õo sa.

Jeso ba ko tshàam q̄àe koe kái ne khòe ne kg'òekagu

⁷⁻⁸ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa tshàam koe sí, ne kò kái ne khòe ne Galilea koe guu a xùri Me. Eã ne ko wèè zi ãem kòò kúrú zi kóm, ka ne ko kái ne khòe ne Jutea koe hãé, naka Jerusalema koe hãé, naka Itumea koe hãé, naka Jorotane ka ncí za hãé, naka Ture koe hãé naka Sitone koe hãéthéé guu a hàà cgae Me. ⁹ Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí xu dxòò ba kg'ónòndá máá Me, khòe ne dis xg'aes domka, táá ne gha nxãasega q̄àea cg'õo Me ka. ¹⁰ Kái ne khòe nem kò kg'òekagua hãa, khama ne kòò ãe kò tcìia hãa ne dq̄uria sí, sí ne gha qgóó Me ka. ¹¹ Eã ne kòò cg'ãè tc'ëean ka tcãà cgaeèa ne bóò Me ne ne ko cg'áé a q'au a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé. ¹² Me kaisase dxãwa tc'ëean dq̄àe, táá i gha c'ëe ne bìrí dìim ii sa ka.

Jeso ba ko 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nxárá tcg'òó

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Me Jeso ba xàbì ba q'ábà q̄àò, a ba a Gam ko tc'ëe xu tcii, xu Gam koe hàà. ¹⁴ Me 12 xu nxárá tcg'òó a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu, Gam cgoa xu gha hãa ka, a xu a tséèe a Nqarim di kg'uian q̄òòkagu, ¹⁵ a dxãwa tc'ëean xu gha xhàiaqu di qarian máàe.

¹⁶ Ncèe xua kò: Simonem ncèem kò Petere ta ma tcii ba hãé, ¹⁷ Sebetem ka cóásem Jakobo ba hãé, naka Jakobom ka q̄oesem Johane ba hãé (ncèem kò Boaneregese dis cg'òè sa máà tsara; ncèes cg'òè sa kòò máá: ‘Túú tebean di tsara cóá tsara a,’ témé), ¹⁸ Anterea ba hãé, naka Filipi ba hãé, naka Baretolomaio ba hãé, naka Mataio ba hãé, naka Tomase ba hãé, naka Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hãé, naka Tadaio ba hãé, naka Simonem (ncèe kò tòókuan x'áà máá ba) hãé, ¹⁹ naka Jutase Isekariotem (ncèe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba) hãéthéé xu u.

Jeso ba ko Belesebulem ka xgaa-xgaa

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Me nxãaska Jeso ba dìbi a sí nquum q'oo koe tcãà. Ne gaicara kái ne khòe ne xg'ae, xu Gabá hãé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hãéthéé péréan tc'òó ka tààe. ²¹ Eã ne ko Gam x'áé di ne ncèe sa kóm, ka ne ko sí tceea tcg'òó Me, tc'ëea ba nxana hãa, ta ne kò tc'ëea hãa khama.

²² Xu kò x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu Jerusalema koe kò guua hãa xu hàà máá: “Belesebulem kam hãa cgaeèa, a ko dxãwa tc'ëean dim x'aigam cgoa dxãwa tc'ëean xhàiaqu,” témé.

²³ Me Jeso ba tcii ne, a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, a máá: “Ntama ba ga ma satana ba c'ëem satana ba xhàiaqu? ²⁴ X'aian kò q'aa-q'aasea hãa ne i cuiskaga ãe x'aian hãa tite. ²⁵ X'áém kò gataga q'aara hãa nem cuiskaga ãem x'áé ba hãa tite. ²⁶ A ncèe satanam kò cúia ntcoeku cgoase a q'aara hãa nem cuiskaga tééa hãa tite, igabam ko chòò-q'oos koe sí. ²⁷ Igabam c'ëem khòe ba cuiskaga qarim khòem dim nquum koe tcãà, naka gam di zi gúù zi ts'ãà hãa tite, kg'aia méém ãem khòem qari ba qáéa ntcòò. Nxãaska cúgam gha nquua ba q'oo koe tcãà a gam di zi gúù zi ts'ãà. ²⁸ Tseegukar ko bìrí tu u: Khòe ne gha wèè chibia ne koe hãé naka wèè cg'ãè kg'uian kg'ám q'ooa ne koe ko tcg'oa koe hãéthéé qgóóa máàe. ²⁹ Igaba ãe ko Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'ãèse kg'ui nea chòò tamase qgóóa-máákuan hòò tite, igaba ne chòò tamase chibiga ne e,” tam méé. ³⁰ “Cg'ãè tc'ëea nem úúa,” ta ne mééa domkam Jeso ba ncèeta mééa.

* 3:14: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

*Jesom di ne qhàò ne**(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)*

³¹ Jesom ka xòò sa hěé naka qōese ga xu hěéthěéa kò hàà, a hàà tchàa koe téé, a c'ěem khòè ba tséé, me síí Jeso ba tcii. ³² Ne kò kái ne khòè ne ntcōóa nxàma-nxàma Mea hãa khama ne máá: “Bòò, saò sa hěé naka Tsáá qōe ga xu hěéthěéa tchàa za tēe a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.

³³ Me xōa ne a máá: “Tiris xòò sa díí saa, xu Tíí qōe ga xu díí ga xua?” témé. ³⁴ Me ěe kò ntcōóa nxàma-nxàma Mea ne ntcàà, a ba a máá: “Ncěea Tiris xòòs ga si i, a Tíí qōe ga xu xu u. ³⁵ Wěém khòèm ěe ko Tirim Nqarim nqarikg'ai koe hànám ko tc'ěe sa kúrú ba Tíí qōem ga me e, a Tíí qōes ga si i, a gataga Tiris xòòs ga si i,” tam méé.

4

*Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa**(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Me gaicara tshoa-tshoa a tshàam qàe koe xgaa-xgaa. Si kò kaias xg'ae sa qàea ba koe hãa, Me dxòrom q'oo koe tcàà a tshàam qàe koe síí ntcōó, si kò wěés xg'ae sa tshàam-kg'ám koe gómankg'ai koe téé-tēe. ² Me kái zi gúù zi xgaa-xgaa ne sere-sere zi cgoa, a ba a Gam di xgaa-xgaan koe máá:

³ “Komsana méé tu. Xhàrà-kg'ao ba kò qōò a síí xhàrà.

⁴ Eěm ko xhàrà ka i kò c'ěe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsará zi hàà tc'ōó o.

⁵ I c'ěe cgùrian nxōá-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncěe kái gómán kò kàà a koe. I kò kúúga qháése tsòm, gómá ne kò kaisa tama khama. ⁶ Eēs ko cárn sa qàò ka i ko gaa tsoman dào, a i a kò tōbe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ěe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u, i táá tc'ōoan kúrú.

⁸ I c'ěe cgùrian qàe gómán koe tcheè, a i a tc'ōoan kúrú, ěe i ko qhúí a ko kai ka i c'ěean 30 khama noo, i c'ěean 60 khama noo, i c'ěean 100 khama noo tc'ōoan kúrú.

⁹ Me Jeso ba máá: “Eě tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa**(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Eěm cúía hãa ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěé naka c'ěe ne ěe kò gaa koe hãa ne hěéthěé sere-sere zi ka tēe Me. ¹¹ Me kò bìrí ne a máá: “Gatua máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi tu gha q'ãa sa. Igaba gane ěe tchàa za hãa ne koe i ko wěé gúùan ga sere-sere zi cgoa nxárá xg'aeè. ¹² Nxãasega

'ne gha wěé x'aèan kaga bóò

igaba ne bóò q'ãa tite ka.

A ne a gha wěé x'aèan kaga kóm

igaba ne kómá q'ãa tite,

Nqarim koe ne ko kábise

a qgóóa máàè ne cúí ga a gha ii.' ”

¹³ Me bìrí ne a máá: “Ncěes sere-sere sa tu gáé kómá q'ãa tama? Kháé tu gha nxãaska c'ěe zi sere-sere zi ntama kómá q'ãa?

¹⁴ Xhàrà-kg'ao ba ko kg'ui ba xhàrà.

¹⁵ C'ěe ne khòè nea dàòm qàe koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii, ncěe kg'uim xhàràèa koe. Eě ne ko kóm me kagam ko kúúga satana ba hàà, a hàà kg'uim ěe gane koe xhàràèa hãa ba séèa tcg'òó.

¹⁶ Ne c'ěe ne khòè ne nxōán hàna qgái koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii. Nxãa nea ncěe kg'ui ba ne ko kóm ne ko kúúga qàe-tcaoan cgoa hàakagu me ne e, ¹⁷ igaba ne kàa tōbe ne e khama ne ko xòm x'aè séè a hãa, a ne a ěe i ko kg'uim domka xháéa ne kana xgàrakuan hàà ne ne ko qháésega cg'áé.

¹⁸ “C'èe ne khòè nea ãe dxàman koe tcheèa hãa cgùrian khama ii. Gane ãe kg'ui ba kómã ne ne e, ¹⁹ igaba kg'òès di zi xháé zi hëé, naka qguù sa ncàmã hëé, naka c'èe zi gúù zi ncóóan hëéthëéa kò tcãa cgae ne, a kg'ui ba chúú-chuu, me táá tc'áróan kúrú.

²⁰ “C'èea ne qãè gómãn koe kò xháràèa cgùrian khama ii. Nxãa ne ko kg'ui ba kómã a ne a ko dtcòmã mááse me, a ne a ko tc'áróan kúrú, i c'èean 30, i c'èean 60, i c'èean 100 ne ne e.”

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs dis sere-sere sa
(Lk 8:16-18)

²¹ Me bìrí ne a máá: “Dìina ga x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa gàbas cgoa xoaba-kg'ai, kana kgàrom dóm q'oo koe tòó? Tseeguan kagas gha téé-q'ooa sa koe tòóè! ²² Wèés gúùs ãe chómsea hãa sa gha x'áise, si gha ãe qàbi-kg'aièa hãa sa, xgòre-kg'aiè khama. ²³ Khòèm ãe tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

²⁴ Me bìrí ne a máá: “Qãèse tu komsana! Eë tsi tcg'òóa hãas tc'ãò-tc'ão sa gaas mááè tsi ghas ga si i, a tsi a gha gataga càua mááè si. ²⁵ Wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káian mááè. Me gha ãe gúù úú tama ba, ãem úúa hãa gúù-coan ga sèè cgaeè khama,” tam méé.

Tsòmkom cgùrim dis sere-sere sa

²⁶ A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea ncèeta ii: ‘Khòèm gómãn koe cgùri ba xhárà hãam khama i ii, ²⁷ ncèe ko ntcúú ka x'óm a ko koaba ka tãe, me cgùri ba ko cúiga kai, gam c'úúa hãase. ²⁸ Gómã ba kò cúiga kg'ama tc'òoan kúrú: kg'aian ko tsòm a qhúí, a ba a kai, a x'òàn kúrú, i x'òàn tc'áróan kúrú. ²⁹ Eë i ko tc'òoan x'ãé kaga i ko tcuèè, tcuù di x'ãe ne hàaraa khama,’ ” tam méé.

Mosetara dis hìis di cgùrian dis sere-sere sa
(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

³⁰ A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea gha dùús cgoa nxárá xg'aeè, kana dùútsa sere-seres cgoa ia gha nxárá xg'aeè? ³¹ Mosetara dis hìis ðim cgùrim khama i ii. Ncèè cgùrian kò ko gómãn koe xháràè nem wèè cgùrian nqòómkg'ai di kaga cg'aré me e. ³² Igaba ãem kò xháràè nem ko tsòm, a kias hìis xhárà di sa kúrú, a kaia nxãan kúrú, i gha nqarikg'ai di tsarãan hàà gas di sóman koe nquuan kúrú,” tam méé.

³³ Jeso ba kò kái zi sere-sere zi tséekagu, a kg'ui ba bìrí ne tc'ãò-tc'ãos ãe gane ko kómã q'ãas cgoa. ³⁴ Táám kò cúí gúù ga gane cgoa kg'ui, sere-serean tséekagu tamase, igabam ko Gam di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu cgoam kò cúía hãa ka wèés gúù sa qãèse bìrí xu.

Jeso ba ko tc'ãá ba téekagu
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Me gaam cáím ãem ðim dqòam ka bìrí xu a máá: “Hàà naka xae c'èem xòèm tshàam ðim za tchoaba,” témé.

³⁶ Xu kò khòè ne gaa koe qau, a xu a ãem kò hãam dxòrom q'oo koe tcãa, zi kò gataga thëé c'èe zi dxòro zi gaa koe hàna.

³⁷ Me kò kiam tc'ãá ba tãe, i tshàam di qhonèan qùbise a dxòrom q'oo koe tcãa, me dxòro ba cg'oè ka hëé. ³⁸ Igabam kò Jeso ba dxòrom kháo koe hàna, a tcgábí ba dcãa a x'ómã xõe. Xu ghùí Me, a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, toím xae ko igaba i gáé Tsáá koe gúù méé tama?” témé.

³⁹ Me tãe a ba a tc'ãá ba dqàè a tshàa ba bìrí a máá: “Nqoo naka kgàè!” témé. Me tc'ãá ba téé, si kò kiasas nqoo sa xóé.

⁴⁰ Me tèè xu a máá: “Dùús domka xao ma q'aea? Dtcòmã xao gáé úú tama?” témé.

⁴¹ Xu kiasase q'áò, a xu a tèèku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncèe ba? Tc'ãán ga hëé naka tshàan ga hëéthëé ka ko komsanaè ba?” témé.

Jeso ba ko dxãwa tc'èean úúam khòè ba qãèkagu
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Xu tshàa-dxoom ka c'èe xòèa ba za tchoaba, Gerase ne dim nqóóm xòè koe. ² Eëm ko Jeso ba dxòrom koe tcg'oa, kam ko cg'ǎè tc'èean kò úúa hãam khòèm cgoa xg'ae, tc'ám zi xòè koe kò guua hãa ba. ³ Tc'ám zi koe kò x'ǎèa hãa ba, ncèe khòè ne kò qáèa ba ka tààèa hãa ba, qano di xu tau xu cgoa ga igaba. ⁴ Kái-kg'aisem kò ko tshàua ba koe hée naka nqàrèa ba koe héeéthée qano cgoa qáèa ntcòè, igabam kò ko qhòm m, a ba a nqàrè di qanoan khòè q'aa. Cúí khòè ga kò káà a ncèè me i ga di qarian kò úúa hãa a. ⁵ Ntcúú ba hée naka koaba ba héeéthém kò ko tc'ám zi hée naka xàbì xu koe héeéthée q'aua te, a ko nxǎán cgoa thòè-thòose.

⁶ Eëm ko Jeso ba nqúú ga ii a ko bóò, kam kò qgóèa síí, a síí cookg'aia ba koe qòm, ⁷ a kaisase q'au a máá: “Jesoè, kaisase tc'ámáka hànám Nqarim di Tsi Cóa Tseè, dùú sa Tsi ko tíí cgoa tc'èe? Nqarim cgoa ra ko gaise Tsi a ko máá, táá xgàra te guu,” témé. ⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncèem khòèm koe tcg'oa, tsáá cg'ǎè tc'èe tseè!” témé.

⁹ Me nxǎaska Jeso ba tée me a máá: “Cg'òèa tsi dìí?” témé. Me máá: “Cg'òèa te Milione e, kái xae e khama,” témé. ¹⁰ Me kaisase Jeso ba dtcàrà, táám gha èem qgám koe xhàigu xu ka.

¹¹ Kái zi xgúu zia kò xàbim dxùukg'ai koe hãa a ko dxòò. ¹² Ka i ko dxāwa tc'èean Jeso ba dtcàrà a máá: “Xgúuan dis xg'aes koe tséèa úú ta a, kgoara máá ta a naka ta gaan koe tcāà,” témé. ¹³ Me cg'ǎè tc'èean kgoara máá i tcg'oa, a i a síí xgúuan koe tcāà, i èe xgúuan ncèe kò 2,000 khama noo o, kari-karisea xōa a síí tshàam koe tcāà a tòm.

¹⁴ Eè kò xgúuan kòre xu khòè xua kò bèe a qgóè a síí x'áé-dxooan koe hée naka x'áé-coa xu koe héeéthée xàa a. Ne kò khòè ne èe kúrúsea hãa sa hàà bóò. ¹⁵ Eè ne ko Jesom koe hàà ka ne kò èe kò dxāwa tc'èean úúa hãam khòè ba bóò, me gaa koe ntcōóa-ntcōè, a qgáian hana, i tc'èea ba qāè e, ka ne kò q'ád. ¹⁶ Gane èe kò èe kúrúsea hãa sa bóò ne kò dxāwa tc'èean kò úúam khòèm koe hée naka xgúuan koe héeéthée kúrúsea hãa sa khòè ne bìrí. ¹⁷ Ne tshoa-tshoa a Jeso ba dtcàrà, gane dim nqóóm koem gha tcg'oa sa.

¹⁸ Eëm ko Jeso ba dxòrom koe tcāà kam kò èe kò dxāwa tc'èean ka tcāàèa hãam khòè ba Gam cgoam gha qòè sa dtcàrà Me. ¹⁹ Igabam kò Jeso ba táá kgoara máá me Gam cgoa qòèa ne, a bìrí me a máá: “Dibi x'áéa tsi koe, tsari ne khòè ne koe, naka tsia síí X'aigam nta noose kúrú máá tsia hãa sa hée naka nta noosem thòè-xama máá tsia hãa sa héeéthée ka bìrí ne,” témé.

²⁰ Me kò khòè ba wèè xu x'áé-dxoo xu èe kò Dekapolise koe hãa xu koe qòèa te a Jesom gam koe kúrú hãa zi gúú zi kaisa zi ka tshoa-tshoa a khòè ne bìrí, ne wèè ne khòè ne are.

*Jairom ka cóase sa hée naka khòès Jesom dim qgái ba kò qgóó sa héeéthée e
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)*

²¹ Eëm ko Jeso ba dxòrom cgoa tshàam ka ncíí za ka xòèa ba koe tchoaba, ka ne kò kái ne khòè ne Gam koe xg'ae, Me kò tshàam dxùukg'ai koe tée-tèe. ²² Me kò c'èem khòèm, còrè-nquum di xu tc'āà-cookg'ai xu ka c'èe ba hàà, Jairo ta kò ko ma tcièè ba, a ba a èem ko Jeso ba bóò ka nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé. ²³ A kaisase dtcàrà Me a máá: “Tiris cóas cg'áé sa x'oos qàe koe hãa, ke cgómna hàà naka Tsia tshàua Tsi tòò cgae si nakas gha nxāasega qāè naka kg'òè,” témé. ²⁴ Me tée a qòè cgoa me, ne kái ne khòè ne xùri Me, a ne a ncòrú Me.

²⁵ Si kò thée c'èes khòès 12 kurian kò úúa hãa a ko xòm x'aèse nxoean hòè sa hãa, ²⁶ ncèe kò kái kurian sée a ko naakan koe tsoòse sa, a kò wèè gúuan èes úúa hãa ga tséekagu, qāèkaguses gha ka, igabagas kò táá qāè, i kò gaas di tcìian càuse. ²⁷ Eès ko Jesom ka kóm, kas kò kái ne khòè ne xg'aeku koe guu a hàà Jesom kháo koe tcāà, a sa a èem kò hànám qgám di xgám-kg'aman qgóó. ²⁸ Gas kas kò bìrise a máá: “Ncèè Gam dim qgái bar kòò qgóó ne cúígar gha qāè,” témé. ²⁹ Si Gam dim qgái ba qgóó, i kò gaa x'aè kaga gas di tcìian kaà, si cgáé-q'ooa sa koe xám ncās gas di tcìian koe tsoèè sa. ³⁰ Me Jeso ba qarian ncāa tcg'oa cgae Me sa qháèsega xàma q'āa. A ba a kabise khòè ne koe a máá: “Díí na ncāa qgáia Te qgóó?” témé. ³¹ Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xōa Me a máá: “Khòè ne ma xg'ae cgae Tsia hãa sa Tsi ko bóò, igaba Tsi ko tée díin qgóó Tsia hãa sa!” témé. ³² Me Jeso ba ntcāà, díin èes gúú sa kúrú hãa sam gha bóò ka. ³³ Si nxǎaska khòè

sa ãe kúrúse cgae sia hãa sa bóda q'ãa, a sa a hàà nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé q'áðan cgoa, a wèé tseeguan bìrí Me. ³⁴ Me bìrí si a máá: “Tiri si cóá seè, sari dtcòmà nea qãèkagu sia, ke tòókuan cgoa qðò naka sia sari xháéan koe tcg'oa,” témé.

³⁵ Eëm qanega hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka ne kò c'èe ne *Jairom ncëe* kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe kò guua hãa ne hàà, a ne a máá: “Tsáá xuù sa ncãa x'óó, ka tsia ko dùús domka xгаа-xгаа-kg'ao ba qanega xhõe-xhõe máá?” témé.

³⁶ Igabam kò Jeso ba táá nqábé kg'uiian ãe kòo kg'uiè e, a ba a còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Táá q'áð guu, kg'amaga méé tsi dtcòm,” témé. ³⁷ A ba a kò táá c'èe khòè ga kgoara máá i xùri Me, Petere ba hëé naka Jakobo ba hëé naka Johanem Jakobom ka qðese ba hëéthëé xu ka oose. ³⁸ Eë xu ko còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe síí tcãà, kam ko Jeso ba bóð zi gúù zi qãè tama, ne ko khòè ne q'aua kg'aeku a ko xòð. ³⁹ Me tcãà a síí bìrí ne a máá: “Dùús domka zia gúù zi qãè tama, tu ko kg'aeku, a ko xòð? Cóá sa x'óó tama a x'ómà hãa ka,” témé.

⁴⁰ Igaba ne kò kg'ãè Me. Me wèéa ne ga tcg'òò, a ba a cóás ka xòð ba hëé, naka xòð sa hëé naka ãe kò Gam cgoa hãa xu xгаа-xгаа-kg'ao xu nqoana xu hëéthëé seè a cóás kò hãa koe tcãà cgoa ne.

⁴¹ Me tshàua sa koe qgóó si, a bìrí si a máá: “Talita kumi!” témé. Ncëe sa ko máá: ‘Cóá seè, tãe tar ko sáá ka méé,’ témé.

⁴² Si gaa x'aè kaga cóá sa tãe a sa a qðòa te (12 kuri si i kò ii). Eës ko ncëe sa kúrúse ka ne kò kaisase are. ⁴³ Me Jeso ba qarika q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha cúí khòè ga ncëes gúùs ka q'ãakagu sa. A ba a bìrí ne a máá: “C'èe gúù máà si nakas tc'òó,” témé.

6

Jeso ba ko Nasareta koe xguìè

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jeso ba kò ãem qgáì ba tcg'oaragu, a Gam dim x'áé-dxoom koe síí, xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri Me. ² Me kò Sabata dim cárn ka tshoa-tshoa a còrè-nquum koe xгаа-xгаа. Ne kò kái ne ãe kò kórín Me ne kaisase are a máá: “Ncëem khòè ba wèé zi ncëe zi nda hòða? Dùútsa tc'èe saa ncëe Gam máàèa sa, ncëem ko kaia tsééan are-aresa ga kúrú sa? ³ Kháé ncëe ba gáé xom-kg'aom tama baa, Marias ka cóáse ba, Jakobo ba hëé, Josefa ba hëé, Jutase ba hëé, naka Simone ba hëéthëé xu ka káimkhoe ba. Gam ka qðesea zi gáé gatá cgoa ncëe koe hãa tama?” ta ne méé. A ne a bóda xguì Me.

⁴ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hëé naka gam di x'áéan koe hëéthëé cúí oose,” témé. ⁵ A ba a kò gaa koe táá are-aresa zi tséé zi kúrú, igabam kò kg'ama cg'orò ne khòè ne tsàà ko ne koe cúíga tshàua ba tòó, a kg'òèkagu ne. ⁶ Kaisasem kò area hãa, gane di dtcòmàn úú tama domka.

A ba a kò x'áé-coa xu koe qðòa te a xгаа-xгаа.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tsééa tcg'òó

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Me kò Jeso ba 12 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam koe tciia óá, a ba a tshoa-tshoa a cárn-cárn tsééa tcg'òó xu, a cg'ãè tc'èean xhàigu di qarian máà xu. ⁸ A ba a x'áè xu a máá: “Táá méé xao cúí gúù dàð q'oo di ga sèèa mááse guu, igaba méé xao dqàbi hìim cúím gabá seè, naka táá péré kana dtcòbè ga seè guu, naka táá cúí mari ga qðè guu. ⁹ Igaba méé xao nxàbo, naka xaoa táá c'èe qgáì ga sèèa mááse guu,” témé. ¹⁰ Gatagam kò thëé bìrí xu a máá: “Eë xao ko tcãàm x'áém koe xao kòo qãèse hàakaguè, ne méé xao gaa koe x'ãè, naka xaoa nxãakg'aiga síí ãem qgáì ba tcg'oara guu. ¹¹ A ncëe c'èe qgáì gaa kò qãèse hàakagu xao o tama, ne khòè ne komsana xao o tama, ne méé xao ãem qgáim koe nqàrèa xao di tsharàn qãè-qãè, naka xaoa tcg'oaragu me, nxãasegas gha ãe sa ãe ne khòè ne koe x'ái sa ii ka,” témé.

¹² Xu tcg'oa a xu a síí Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа, khòè ne méé ne gane di chìbian koe tcóóse di ba. ¹³ A xu a kái dxãwa tc'èean khòè ne koe xhàigu, a kái ne khòè ne tsàako ne nxúian cgoa tcgáu, a xu a qãèkagu ne.

*Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)*

¹⁴ Me x'aigam Herote ba Jesom ka kóm, cg'òèa ba kò q'ãasea hãa khama. C'èe ne khòe nea kòo máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao Me e. X'ooan koem tēea! Gaa domka i ko ncēe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé. ¹⁵ Igaba ne kò c'èe ne máá: “Elija Me e,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Porofiti Me e, c'èe xu porofiti xu ncí x'àè di xu khamaga ma,” témé. ¹⁶ Igaba ãem ko Herote ncēe sa kóm kam kò máá: “Johanem, ncēer kò q'ãe tcúúa hãa ba, x'ooan koe tēea hãa,” témé.

¹⁷⁻¹⁸ Herote ba kò gam ka káikhoem Filipim dis khòes Herotiasa sa séèa hãa. Me kò Johane ba Herote ba bìrí hãa a máá: “X'àèan koe tsi kgoara máàe tama, tsáá kíim dis khòe sa tsi ga kò séèa hãa sa,” témé. Khamam kò Herote ba c'èe khòean tsééa úú, síi i gha Johane ba qgòó, a qáé, a qáé-nquus koe tcàa ka.

¹⁹ Herotiasa sa kò Johane ba hòrea hãa, a kò cg'òo me kg'oana, igabagas kòo tààè. ²⁰ Herote ba kò Johane ba q'áà hãa, a kò nqáó-nqao mea hãa, tchàno a tcom-tcomsam khòe me e sam kò q'ana hãa khama. Eẽm kòo Johane ba kóm nem kò qãèse hãa tama, igabam kò komsana ba ncàma hãa.

²¹ Igabas kò qãem x'àè ba hòe, me kò Herote ba ábà cáma ba ka gam di xu tc'áà-cookg'ai xu kaia xu hēé, naka ncōo-kg'ao xu di xu kaia xu hēé, naka Galilea koe kò tc'áà-cookg'aia xu khòe xu hēéthēé kōè sa kúrúa máá. ²² Eẽs ko Herotiasa ka cóase sa tcàa a ko Herote ba hēé naka kōès di xu cg'áè-khoe xu hēéthēé xu ko ntcàa máá kas ko Herote ba kaisase qãe-tcaokagu. Me x'aigam Herote ba cóa sa bìrí a máá: “Wéés gúús ēe si ga drcàrà te sa drcàrà te, máa si sir gha ke,” témé. ²³ A ba a gaisa cgoa nqòòkagu si a máá: “Dúús wéés ēe si gha drcàrà te sar gha máa si, tiri x'aian di xòèan c'èea ga ii igaba,” témé. ²⁴ Si xòès koe síi a máá: “Dúú sa ra gha drcàrà?” témé. Si xòè sa máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa drcàrà,” témé.

²⁵ Si kò x'aigam koe kúúga kabise a máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sar ko gãbas q'oo koes tòòèa hãase drcàrà,” témé.

²⁶ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean ãem kò kúrúa hãa hēé naka cg'áè-khoe ne hēéthēé domkam kò gam dim kg'ui ba ntcoean tc'èe tama. ²⁷ A ba a kò cg'òo-kg'ao ba qháése x'àèan cgoa tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa óaga ka. Me kò qòò a síi Johanem dis tcúú sa q'ãe, qáé-nquus koe. ²⁸ A ba a gaas tcúú sa gãbas koe tòò a óa, a hàà gaas dxàe-coa sa máa si, si kò cóa sa séè a xòè sa máa si. ²⁹ Eẽ xu ko gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ēe sa kóm, ka xu kò hàà tc'áróa ba séè, a síi tc'ám̄s koe kg'ónò o.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòe ne tc'òókagu
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

³⁰ Xu kò x'àè úú-kg'ao xu Jesom koe kabise, a hàà wèé zi gúú zi ēe xu kò kúrú zi hēé naka ēe xu xgaa-xgaa hãa zi ka hēéthēé bìrí Me. ³¹ Igaba i kòo nxãaska káí khòèan hàaku a ko qòòku, xu kò Jeso ba hēé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēéthēé táá tc'òó di x'àèan ga úú khamam kò bìrí xu a máá: “Hàà xao naka xae nqoo-nqoosam qgáim koe qòò naka xaea síi cúia hãa naka xao gha nxãasega sãa,” témé. ³² Xu dxòrom cgoa qòò a xu a cúia nqoo-nqoosam qgáim koe síi hãa.

³³ Ne káí ne khòe ne bóò xu, xu ko tcg'oa, ne díi ga xu u sa bóò q'ãa. Ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a tshàam dxùukg'ai sèè, a tc'ãa a nqàrèa ne ka gaa za qgóea síi, a síi còoka hãa a qãà xu. ³⁴ Eẽm ko Jeso ba dxòrom koe xõa kam ko kaisa xg'ae sa bóò, a ba a thòò-xama máá ne, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ne kò ii khama. Me nxãaska tshoa-tshoa a káí zi gúú zi ka xgaa-xgaa ne.

³⁵ Eẽs ko cáim sa dqòara qòò ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, a máá: “Ncēem qgáí ba cúia hãam qgáí me e, i ncãa gataga dqòà, ³⁶ ke khòe ne qòò q'aakagu naka ne nxãasega cúuse nxama-nxama hãa xu x'áé xu koe hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthēé síi c'èe gúuan x'ámá máase naka tc'òó,” témé. ³⁷ Igabam kò xõa xu a máá: “Gaxao c'èe gúuan máa ne naka ne tc'òó,” témé. Xu bìrí Me a máá: “Kháé mée xae síi káí marian 200 xu qano mari xu tséékagu naka pérén x'ámá máa ne naka ne tc'òó?” témé.

³⁸ Me máá: “Nta noo pérén xao úúa? Qòò naka síí bóò,” témé. Xu síí bóò a máá: “5 xu péré xu hěé naka cáń x'au tsara hěéthěé e,” témé.

³⁹ Me Jeso ba bírí xu xu wèé ne khòé ne xg'ae-coa zi cgoa ntcóokagu, tsāa dcāan kg'ai koe. ⁴⁰ Ne xg'ae-coa zi 100 ne khòé ne di zi hěé, naka 50 ne khòé ne di zi hěéthěé cgoa ntcóó. ⁴¹ Me ēe xu 5 xu péré xu hěé naka x'au tsara hěéthěé sée, a nqaríkg'ai koe ghùí-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khóá q'aa. A ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu máá a, nxāasega xu gha khòé ne sama a ka. Me gataga x'au tsara wèé ne khòé ne q'aa-q'aaa máá. ⁴² Ne kò wèéa ne ga tc'óó a ne a xg'āa, ⁴³ xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ēe ncāa tc'óóa qauèan ka 12 xu q'ore xu péré-qàmàn hěé naka x'au-qàmàn hěéthěé di xu tcāa, xu cg'oè.

⁴⁴ Eē kò péréan tc'óó xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòé xu u.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵ Me Jeso ba qháése Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu chùí, xu dxòrom q'oo koe tcāa, Gam ka xu gha tc'āa a Betesaida koe qòò ka, Gam qanega qau a ko khòé ne qòò a q'aakagu ka. ⁴⁶ Eēm ko x'áè nea xg'ara kam ko xàbí ba q'ábà qad a síí còrè.

⁴⁷ Eēs ko cáń sa dqòa kam kò dxòro ba tshàam nqáè koe hàna, Me kò Gabá gómankg'ai koe cúíse hàna. ⁴⁸ Dxòro ba xu kò ko xháé-xháésase qòòkagu sam kò bóò, tc'āá ba xu kò q'óá-kg'ama khama, kam kò q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò a, qàea xu koem kò hāa a ko nqáé xu, ⁴⁹ igaba ēe xu kò bóò Me, Me tshàam tc'amkg'ai koe xóé a ko náà qòò, ka xu kò tc'ēea máá dcāusoma Me e, ta tc'ēea hāa, a xu a kaisase q'au. ⁵⁰ Wèéa xu ga kò bóò Me khama, a xu a kaisase q'aea. Me gaa x'aè kaga kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a, ke xao tòón tcáo! Táá q'ád guu,” témé. ⁵¹ Eēm ko dxòrom koe gaxu cgoa q'ábà kam kò tc'āá ba téé. Xu kò kaisase area. ⁵² Pérén kaga xu kò q'āa tama, i tcáóa xu ga qari-qarièa khama.

Jeso ba ko Genesarete koe tsàako ne khòé ne qāèkagu

(Mt 14:34-36)

⁵³ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqòóm koe hàà, a xu a gaa koe gaxu dim dxòro ba tòò. ⁵⁴ Eē xu ko gaxu dim dxòrom koe tcg'oa, ka ne ko khòé ne kúúga Jeso ba bóò a q'āa. ⁵⁵ A ne a wèé x'áéan koe qgóéa te, a tshoa-tshoa a tcìi-khoean gaan di tcoàn koe xòóa hāase séea úú, ēe ne ko kóm i ko máá hànám hāa téméé qgái koe. ⁵⁶ Me ēem ko nqòó-coa zi koe hěé, naka x'áé xu koe hěé naka nqòóm di c'ēe xòèan koe hěéthěé tcāa ka tsàako khòèan Gam koe sée a úúè, a síí gúú zi ko x'amáguè qgái koe xòòè, a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáím xgám-kg'am qgóó sa, ne kò wèéa ne ēe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

7

Nqarim di x'áè-kg'áma ne kana khòèan di caua ne

(Mt 15:1-9)

¹ Xu Farasai xu hěé naka Jerusalema koe kò guua hāa xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu c'ēe xu hěéthěé Jesom koe hààra xg'ae. ² Ka xu ko c'ēe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò, xu ko cg'uriga tshàuan cgoa tc'óó, xg'aa tshàu tamase. ³ (Farasai xu hěé naka wèé ne Juta ne hěéthěéa kò ncíi cauan tsgòosea ne di koe ga guu a xg'aa tshàu tama ne hāas cookg'ai koe tc'óó tama. ⁴ Eē ne kò x'amágu dis qgáís koe guua hāa ne ne tshàua ne xg'aa tamas cookg'ai koe tc'óó tama. Gataga ne kò kái cauan c'ēe úúa hāa, kubian hěé naka suuan hěé naka tc'óó cgoa di zi gàba zi [hěé naka tcoà xu] hěéthěé xg'aa di i.)

⁵ Xu nxāaska Farasai xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé Jeso ba tèè a máá: “Dùús domka xu Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu gatá ka tsgòosea ne di cauan khama ma kg'oè tama, a ko cg'uriga tshàua xu cgoa péréan tc'óó?” témé.

⁶ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Eēm kò ko Isaia ba porofita kam kò tseegukaga gaxao qāè khòèan khama ko ma kúrúse xao ka porofita, ncēe i ma góásea hāa khama a ko máá: ‘Ncēe ne khòé ne ko kg'áma ne cgoa dqòm Te,

igaba i tcáóa ne Tíí koe nqúu u.

⁷ Káà hùise ne ko dqòm Te,

a ko khòè ne di x'áèan xgaa-xgaa,'

témé khama. ⁸ Nqarim di x'áè-kg'áman xao kúrú tama a xao a khòèan di cauan qgóóa qaria hãa," tam méé.

⁹ A ba a bìrí xu a máá: "Nqarim di x'áè-kg'áman xao gha máaa xguì sa xao q'ana hãa, nxãasega xao gha gaxao di cauan di x'áèan qgóóa qari ka. ¹⁰ Moshe ba kò ncēeta mééa a máá: 'Saò ba hēé naka saò sa hēéthēé tcom,' a ba a kò gaia máá: 'Dìim wèem ēe ko xòòm ka kana xòos ka cg'áèse kg'ui ba méém cg'òòè,' témé, ¹¹ igaba ncēè khòèm kò ko xòòm ka kana xòos ka máá: 'Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxãa sa Nqari bar nqòòkagua hãas máàku* si i khamar ko hùia tsi ka tààè,' témé ne xao ko ncēe sa dtcòm. ¹² Gaa koe guus ka xao guu me nakam xòò ba hēé naka xòò sa hēéthēé c'ēe gúù ga kúrúa máá tama. ¹³ Gaxao di cauan ncēe xao kúrúa máásea hãa koe xao guu a Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hãa. A xao a kò ēeta iim dàòm ka kái zi gúù zi kúrú," tam Jeso ba méé.

Gúù zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi

(Mt 15:10-20)

¹⁴ A ba a khòè ne Gam koe gaicara tciia óá, a bìrí ne a máá: "Komsana Te tu wèéa tu ga, naka tua kóma q'ãa. ¹⁵ Khòèm ka tchàa koe hãa, a ko gam koe tcãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ēe ko khòèm koe guu a tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i. ¹⁶ [Dìim wèem ēe tceean úúa hãa ba méém kóm,]" tam méé.

¹⁷ Eēm ko Jeso ba khòè ne koe guu a ko nquum q'oo koe tcãa, ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ēes sere-seres ka tèè Me. ¹⁸ Me bìrí xu a máá: "Qanega xao gáé kóma q'ãa tama? Bòò tama xao gáé hãa? Dùús wèés ēe ko khòèm koe tchàa za guu a tcãa sa cg'uri-cg'uri me tite, ¹⁹ tcáóa ba koes tcãa tama, a ko ncãaa ba koe tcãa, a gatà ma nqáé khama," témé. (Ncēeta mééan kam kòò Jeso ba wèè tc'òoa nea ts'ee-ts'ee kg'aièa sa nxàe.)

²⁰ Me máá: "Eē khòèm tcáó koe ko guu a tcg'oa sa, gaas khòè ba ko cg'uri-cg'uris ga si i. ²¹ Igaba i ko q'oo koe, tcáós koe guu a cg'áè tc'ēean hēé, xóe cgoakuan hēé, ts'ãan hēé, cg'òokuan hēé, ²² cg'áràn hēé, cg'áè zi cau zi hēé, kàa sa hēé, cēèan hēé, qgóóse tama sa hēé, cg'áè tcg'ái cgoa bóòku sa hēé, zàróku sa hēé, tc'amaka bóòse sa hēé, naka cg'áè tcáó sa hēéthēé tcg'oa khama. ²³ Wèé zi cg'áè zi ncēe zia kò q'oo koe guu a tcg'oa a zi a ko khòè ba cg'uri-cg'uri," tam méé.

Khòès di dtcòmà ne

(Mt 15:21-28)

²⁴ Me Jeso ba gaa koem kò guu a tcg'oa ne Ture dim nqòóm koe síí. A gaa koem ko síí ka c'ēem nquum koe tcãa, a ba a kò tc'ēe tama c'ēe khòè gha gaa koem hãa sa q'ãa sa, igabam gha ma xài sa kò káa si i.

²⁵ Kas ko kúúga khòès gas dis cóás kò cg'áè tc'ēean ka tcãàèa hãa sa Jesom ka kóm, a sa a hàà a nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé. ²⁶ Khòès ēe sa kò Gerika si i, a sa a kò Sirofonike dim nqòóm koe ábàèa hãa. A sa a kò Jeso ba dtcàrà, dxāwa tc'ēea nem gha cóás koe tcg'óó sa. ²⁷ Me Jeso ba xòà si a máá: "Hààn ta kg'aia cóán tc'òókagu, qàè tama i hãa cóán di péréan gha sée a haghuan xaoa mááè sa ke," témé.

²⁸ Igabas kò khòè sa xòà Me a máá: "Eè, X'aigàè, ēe tafolean ka nqāaka hàna hãa haghuan ga ko cóán di péré qàmàn tc'óó," témé. ²⁹ Me Jeso ba bìrí si a máá: "Eēm xòam òmka si gha qòò, saris cóás koe i dxāwa tc'ēean tcg'oara hãa khama," témé. ³⁰ Si x'áéa sa koe dìbi a sa a síí sao-xg'ae, si cóáse sa tcoàm koe xòe i dxāwa tc'ēean tcg'oa cgae sia.

Jeso ba ko q'omase tcee dòmm khòè ba qàèkagu

³¹ Me Jeso ba Ture dim nqòóm koe gaicara guu a xgoaba a ba a síí Sitone dim nqòó ba gáa a tshàam Galilea dim koe síí, Dekapolise dim xg'aekum koe.

* 7:11: Gerika sa ko "korebane" dim kg'ui ba tséékagu, a sa a kháóka nxàe, dùú sam ko ncēem kg'ui ba méé sa: " 'korebane' (ncēe sa ko máá 'Nqarim tcg'òóa mááèa hãas máàku sa,' téméè")

³² Ne kò khòem ncēe kò q'omase tcee dòmà a kg'ui tama ba Gam koe úú, a ne a dtcàrà Me, síim gha tshàua ba gaam khòem koe tòò sa. ³³ Me Jeso ba khòe ne xg'aeku koe cúia tciia tcg'óó me, a ba a síi gaam khòem di tcee dòmàn koe tshàua ba tcàa a ba a tcg'ae a gaam khòem di taman qg'óó. ³⁴ Me Jeso ba nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai a ba a kaisase sònò, a birí me a máá: “Efata!”† témé (ncēeta i kò mééè ne i ko máá: “Xgobekg'amse,” téméè). ³⁵ I khòem di tcee dòmàn xgobekg'amse, i tama ba ga gataga kgoarase, me qāèse kg'ui. ³⁶ Me Jeso ba khòe ne x'áè, táá ne gha cúí khòe ga birí i ka. Igabaga ne kò ãem ko ma kúru u khama noose Gam ka kg'ui.

³⁷ Ne kò khòe ne kaisase are a máá: “Wèé zi gúù zim qāèse kúrua hãa, kg'ui taman gam kg'uikagua hãa, a ãe kómí taman ga kómikagua hãa,” témé.

8

Jeso ba ko 4,000 ne khòe ne tc'óókaqu (Mt 15:32-39)

¹ Eẽ xu cáim xu koes kò gaicara kaias xg'aes khòe ne di sa xg'aea, ka ne kò tc'óó ne gha gúù úú tama, Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tciia óá, a birí xu a máá: ² “Ncēe ne khòe ner ko thòò-xama máá, ncēeska ne nqoana cáimán Tíi cgoa hãa khama, a tc'óó ne gha gúù ga úú tama. ³ Ncēè x'áéa ne koer kòò xàbà ne hãase dibikagu ne, ne ne gha dàdan q'oo koe qgàè-kg'ai a cg'áé; c'èe-kg'áía nea nqùù ka guua hãa khama,” tam méé. ⁴ Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xòa Me a máá: “Ncēem tchàa-xg'óóm koe nea gha ncēe ne khòe ne ntama ma péréan xg'ãà?” témé. ⁵ Me tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 xu péré xu u,” témé.

⁶ Me Jeso ba xg'ae sa birí si gómàn-kg'ai koe ntc'óó, Me gaxu péré xu 7 xu sèè, a ba a Nqari ba qāè-tcaoa máá xg'ara a khóá q'aa xu, a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu máà xu, nxãasega xu gha khòe ne máà a ka. ⁷ Xu kò gataga théè cg'orò x'aù-coan úúa, Me kò gataga Nqari ba qāè-tcaoa máá, a ba a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu máà xu, xu khòe ne máà xu. ⁸ Ne kò tc'óó a ne a xg'ãà, xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu ãe kò qàùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe. ⁹ Gane èe kò tc'óó hãa nea kò 4,000 khama noo. Me kò q'òò q'aakagu ne, ¹⁰ a ba a gaa x'aè kaga dxòrom q'oo koe tcàa, Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa, a Dalamenuta dim xg'aekum koe q'òò.

Farasai xu ko are-aresas x'áí sa qaa (Mt 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Farasai xu kò Jeso ba hàà cgae, a tshoa-tshoa a ntcoeku cgoa Me, a xu a qg'óó Me xu gha qgálan qaa ka are-aresas x'áís nqarikg'ai di sa qaa cgae Me. ¹² Me nxãaska kaisase sònò a kg'ui a máá: “Dùús domka sa ko ncēes qhàò sa are-aresas x'áí sa qaa? Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Cuisagagas ncēes qhàò sa cúis x'áís ga sa x'áíèa hãa tite!” témé. ¹³ Me guu xu a dxòrom q'oo koe tcàa, a xgoaba a tshàa ba b̄ara, a tshàam di c'èe xòèan za q'òò.

Farasai xu hēè naka Herote ba hēèthēè xu dis péré gāè-gāè sa (Mt 16:5-12)

¹⁴ Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu péréan sèè c'urua hãa, a cúim péré ba dxòrom q'oo koe úúa hãa. ¹⁵ Me Jeso ba q'ãa-q'ãa xu a máá: “Q'ãa méé xao, naka kòresea hãa Farasai xu hēè naka Herotem di péré gāè-gāèan hēèthēè koe,” témé. ¹⁶ Xu nxãaska kg'ui cgoaku a máá: “Péré cgoa xae hàà tama,” témé.

¹⁷ Me Jeso ba tc'èea xu q'oo koe hàna sa q'ana hãase birí xu a máá: “Dùús domka xao ko péréan xao úú temas ka kg'ui cgoakua máá? Qanega xao gáé bóda q'ãa tama kana kómí q'ãa tama? Tcáóa xao gáé tsóágase x'óó-x'ooèa? ¹⁸ Tcgálan xao úúa hãa ka xao gáé bóda tama, a tceean úúa hãa ka xao gáé kómí tama? Tc'èe-tc'èese tama xaoa? ¹⁹ Eèr kò ko 5 xu péré xu 5,000 ne khòe ne khóá q'aa máá, ka xaoa kò ãe kò qàù hãa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xòa Me a máá: “12 zi q'ore zi i,” témé. ²⁰ Me gaa

† 7:34: Efata - Ncēem kg'ui ba Hebera dis kg'uis di me e.

máá: “7 xu péré xu 4,000 ne khòè ner ko khóà q'aa máá xu, ka xaoa kò ãe kò qaùà hãa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xõa Me a máá: “7 zi q'ore zi i,” témé. ²¹ Me tãe xu a máá: “Kháé xaoa qanega kórna q'ãa tama?” témé.

Jeso ba ko Betesaida koe káà tcgáim khòè ba bódagu

²² Ka xu kò Betesaida koe síí. Ne c'ãe ne khòè ne káà tcgáim khòè ba Gam koe óga, a ne a dtcàrà Me, tshàua bam gha tòó cgae me ka. ²³ Me kò Jeso ba káà tcgáim khòè ba x'òàa ba koe sée, a x'áém ka tchàa za tcg'oa cgoa me. A ba a ãem ko tcg'ae tcgái mea xg'ara, ka tshàua ba tòó cgae me, a tãe me a máá: “C'ãe gúù ga tsi ko bóò?” témé. ²⁴ Me ghùì-k'g'ai a ba a máá: “Eè, khòèa ner ko bóò, igaba i hii zi khama ii a ko qòò te,” témé. ²⁵ Me Jeso ba gaicara gaam tcgái koe tshàua ba tòó, me qãese bóò, i tcgáia ba qãe, me wées gúù sa qãese bóò. ²⁶ Me x'áéa ba koe tséa úú me a máá: “Táá x'áém q'oo koe tcãa guu,” témé.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu cgoa Kaesaream Filipim dim qgáim qàe koe hàna hãa xu x'áé-coa xu koe tcg'oa a síí.

Eè xu dàò q'oo koe hãa kam ko Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu tãe a máá: “Khòè nea ko máá, dìí Raa témé?” témé. ²⁸ Xu xõa Me a máá: “‘Johane Tsi tcguù-tcguu-k'g'ao Tsi i,’ ta ne ko méé, ne ko c'ãe ne máá: ‘Elija Tsi i,’ témé, ne ko c'ãe ne máá: ‘Porofiti xu ka c'ãe Tsi i,’ témé,” ta xu méé.

²⁹ Me gaicara tãe xu a máá: “Kháé gaxaoa ko máá, dìí Raa?” témé. Me Petere xõa Me a máá: “Tsáá Tsia Krete Tsi i,” témé. ³⁰ Me Jeso ba qarika x'áè xu, táá xu gha cúí khòè ga Gam ka bìrí sa.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka k'g'ui

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Me nxãaska tshoa-tshoa a xgaa-xgaa, Khòèm dim Cóá ba gha kái zi gúù zi koe xgàrase sa, a gha khòè ne di xu kaia xu hée, kaia xu peresiti xu hée, naka x'áè xgaa-xgaa-k'g'ao xu ka héeéthée bóò xguè, a gha cg'òòe, a ba a gha nqoana cáman qãá q'oo koe x'ooan koe tãe sa, tam méé. ³² Ncãe sam kò kgoarasease k'g'ui, me Petere séa tcg'òó Me a tshoa-tshoa a dqàè Me. ³³ Igabam kò Jeso ba ãem ko ntcãe a ko Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu bóò ka Petere ba dqàè a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Nqarim di zi gúù zi koe tsi tc'ãea tsi tcãa tama, igaba tsi khòèan di zi gúù zi koe tcãa tc'ãea ke,” témé.

³⁴ Kam ko kaias xg'aes khòè ne di sa hée naka Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu héeéthée Gam koe tcia óá, a bìrí ne a máá: “Ncãe c'ãem khòèm kò xùri Te k'g'oana ne méém bóò xguise naka baa gam dim xgàu ba dcée naka xùri Te. ³⁵ Dìím wèém ãe gam dis k'g'òè sa qgóóa qari k'g'oana hãa bas gha aaguse cgae, igaba dìím wèém ãe ko Tíí hée naka qãe tchòàn héeéthée domka gam dis k'g'òès ka aaguse cgaè, ba gha hòò si khama. ³⁶ Dùúska ba gha khòè ba kháé kãbisea máàè, ncãe wèém nqóó bam kòò hòò, a ba a gam dis k'g'òès ka aaguse cgaè ne? ³⁷ Kana ba gha khòè ba gam dis k'g'òès téé-q'oo koe dùútsa gúù sa tcg'òó a máá? ³⁸ Dìím wèém ãe ko Tíí hée naka Tiri k'g'uiian héeéthée sau-cgaese ba, ncães qhàòs cg'áràn hée naka cg'ãèan héeéthée dis koe, ba gha thée Khòèm dim Cóám ka sau-cgaeseè, ãem gha ko tcom-tcomsa xu moengele xu cgoa, Xòòm di x'áàn koe hãase hàà ne,” tam méé.

9

¹ Me bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncãe koe téé-tãe ne ka c'ãea nea x'ooan xãmã hãa tite, Nqarim di x'aia ne ne bóò, i qarian cgoa hàà tamã cookg'ai koe,” témé.

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kãbise a tãá

(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Jeso ba kò 6 cáman qãá q'oo koe Petere ba hée naka Jakobo ba hée naka Johane ba héeéthée xu sée a gaxu cúí xu cgoa kaim xàbì ba q'ábà qàò; i kò gaa koe ga cookg'aia xu koe bóòse-q'ooa ba kãbise a tãá. ³ Gam di qgáia ne kò kãbise a tcãakose q'úú, ncãe

cúi khòè ga nq̄ómkg'ai koe qgáian xg'aà naka i q'úúa hãa titem q'úú ba. ⁴ Ka tsara kò kúúga Elija ba hěé naka Moshe ba hěéthěé tsara gaa koe bóòse, a ko Jesom cgoa kg'ui. ⁵ Me Petere ba Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, q̄ès gúú si i ncēe xae ncēe koe hãa sa. Ke hàà naka xae nqoana nquu-coa xu ncēe koe kúrú, nakam c'ěe ba Tsari, nakam c'ěe ba Moshem di, nakam c'ěe ba Elijam di,” témé. ⁶ C'úúam kò hãa dùú sam gha kg'ui sa, kaisase xu kò q'aea hãa khama.

⁷ Si kò túú-c'òò sa q̄àbia tcàà xu, me kò kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe guu a tcg'oa a máá: “Ncēe ba Tirim Cóa Me e, ncàma Raa ba, komsana Me,” témé.

⁸ Eẽ xu ko qhàése ntcēe ka xu kò cúí khòè ga táá bóò, a Jesom cúim Gabá bóò.

⁹ Eẽ xu ko x̄àbim koe xõa kam kò x'áè xu, táá xu gha ncãa xu ko bóòs gúú sa cúí khòè ga bìrí sa, qaneam Khòem dim Cóa ba sí x'ooan koe tēe tamas còokg'ai koe. ¹⁰ Xu gaam kg'ui ba tcáóa xu koe tòóa mááse, a gaxu ka tēeku: x'ooan koe tēes ko dùú sa nxàe sa.

¹¹ Xu nxãaska tēe Me a máá: “Dùús domka xu ko x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu máá: ‘Elija ba méém kg'aia hàà?’” témé. ¹² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Elija ba ko kg'aia hàà wèé zi gúú zi kg'ónò; ka i dùús domka góáèa hãa, Khòem dim Cóa ba méém xgàrase, naka baà khòè ne ka xguè, ta ma ma? ¹³ Igabagar ko Elijam hààraa hãa sa bìrí xao o, ne kò wèés gúús ēe ne kò tc'ēea hãa sa kúrú cgae me, ēe i kò ma gaam ka ma góásea hãa khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko dxãwa tc'ēean úúam cóá ba q̄èkagu

(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Eẽ xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu koe hàà, ka xu ko kaias xg'ae sa bóò si nxama-nxama xua hãa, xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hãa a ko ntcoeku cgoa xu.

¹⁵ Si kò kúúga wèés xg'ae sa Jeso ba bóò, a sa a kaisase are, a q̄àrà sí cgae Me a sí tsgám Me. ¹⁶ Me kò tēe xu a máá: “Dùú sa xao ko ntcoeku cgoa ne?” témé.

¹⁷ Me xg'aes koe kò hãam khòem c'ěe ba xõa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tirim cóá bar Tsáá koe óágaraa, kg'uikagu me tamam dxãwa tc'ēe bam úúa hãa khama. ¹⁸ Wèé x'aèan ēe i ko qarú cgae me ka i ko qáú me, me kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'òò, a xõóa ba gãò, a xgàruku. Ra ncãa Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu ko tààè,” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xõa ne a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèan ne Ra gha gatu cgoa hãa? Nta noose Ra gha qád-tcaoa máá tu u? Oá me Tíí koe,” témé.

²⁰ Ne ko cóá ba Gam koe óá. Eẽ i ko gaa dxãwa tc'ēean Jeso ba bóò kaga i kò cóá ba qarika ntcãa-ntcãa, me gómankg'ai koe cg'áé a dibi-dibise, i kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'oa.

²¹ Me Jeso ba cóám ka xõò ba tēe a máá: “Nta noo x'aèan ba úúa a ko ncēeta hěé?” témé. Me cóám ka xõò ba máá: “Cg'áré-q'ooa ba koe ga i guu a tshoa-tshoa mea hãa.

²² Kái-kg'aise ēe i kò ko tshoa-tshoa me ne i ko c'eean q'oo koe xaoa tcàà me naka tshàan q'oo koe hěéthěé e, cg'òò me i gha ka, igaba ncēe c'ěe gúú tsi ga kòò kúrú ne méé tsi thòò-xama máá ta a naka hùì ta a!” témé.

²³ Me Jeso ba bìrí me a máá: “A ncēe dtcòm tsi kò hãa ne i wèé gúúan ga thamka a,” témé. ²⁴ Kúúgam ko cóám ka xõò ba q'au a máá: “Dtcòm ra ko, ke tiris káà dtcòm koe hùì te!” témé.

²⁵ Eẽm ko Jeso ba xg'ae sa bóò si ko q̄àrà sí cgae Me, kam ko cg'ãè tc'ēean dqàè a máá: “Tsáá tc'ēe tsi nq̄óbó a q'omasen tcee dòma tseè, dqàè tsir ko a ko máá, tcg'oa cgae me naka táá gaia gam koe tcàà guu!” témé. ²⁶ Ka i ko dxãwa tc'ēean q'au, a ēe i ko kaisase qgaè-qgae-kg'ai mea xg'ara ka tcg'oaragu me. Me kò cóá ba x'óóam khòem khama ii, ne kái ne khòè ne tc'ēea máá, x'óóam hãa, ta tc'ēea.

²⁷ Me Jeso ba tshàua ba koe qgóó a ghùì me, me tēe a nq̄àrè ka téé.

²⁸ Eẽm ko nquum q'oo koe tcàà, ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dxùukg'ai koe tēe Me a máá: “Dùús domka xaea kò tààè, a xhàia guu u tama?” témé.

²⁹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Ncēeta iia nea c'ěe gúú kaga tcg'òóèa hãa tite, igaba còrèan ka cúíga a,” témé.

Jeso ba ko gaicara Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)

³⁰ Eëm qgáim koe xu kò tcg'oa a Galilea dim nqõó ba tchoaba. Jeso ba kò c'êe khòèan ga gha hàna xu hãa qgáian q'ãa sa tc'êe tama, ³¹ Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xum kòo xгаа-xгаа khama, a ko bìrí xu a máá: “Khòèm dim Cóa ba gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè, ne gha cg'õo Me, Me gha ãem cg'õoèa ka nqoana cáman qãá q'oo koe tãe,” témé. ³² Igaba xu kò ãem ko méé sa táá kóma q'ãa, a xu a kòo gataga thée tãea ba q'áò.

Dìí ba kaia?

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Xu kò Kaperenaume dim nqõóm koe síí. Me ãe xu nquum q'oo koe hãa ka tãe xu a máá: “Dùú sa xao ncãa ko dàòm q'oo koe ntcoekua máá?” témé. ³⁴ Igaba xu kò nqoo, ncãa xu dàòm q'oo koe kg'ui cgoaku dìina kaia hãas ka khama.

³⁵ Me ntcõó a ba a 12 xu tciia xg'ae a bìrí xu a máá: “Ncèè c'ãem khòèm kò tc'ãà di ba ii kg'oana hãa, ne méém wèè ne ka kháóka ka dis téé-q'oos di ba ii, naka qãà ba ii,” témé.

³⁶ A ba a cg'árém cóá ba séè a xg'aekua xu koe tòó, a séè a tchàma me, a bìrí xu a máá: ³⁷ “Dìim wèém ãe ko ncèeta iim cóá ba Tiri cg'õèan koe qãèse hààkagu ba ko Tíí tc'áróga qãèse hààkagu; me dìim wèém ãe ko Tíia qãèse hààkagu Te ba, Tíia qãèse hààkagu Te tama, igabam ko Gam ãe tsée Tea hãa ba qãèse hààkagu,” témé.

Eë gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae ka c'êe me e

(Lk 9:49-50)

³⁸ Me Johane ba bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, c'ãem khòè ba xae kò bóò, me ko Tsari cg'õèan cgoa dxãwa tc'èean xhàigu, xae kò sixae ka c'ãem tama me e domka gatà hèéan cara me,” témé.

³⁹ Igabam kò Jeso ba máá: “Táá cara me guu. C'ãem khòèm ãe ko Tíí cg'õè cgoa kaias tsée sa kúru ba qháese kabise naka Tíí ka cg'ãèse kg'uia hãa tite ke, ⁴⁰ ãe gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae xòè koe hàna khama. ⁴¹ Tseeguan kagar ko bìrí xao o a ko máá: Dìim wèém ãe ko Tiri cg'õèan domka qgàisa tshàan dis kubi sa máà xao o, Krestem di xao o domka ba gha tseeguan kaga Gam di surutan hòò,” témé.

Chìbi kúrukaguku sa

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² “Dìim wèém ãe ko ncèe ne cg'áré ne ncèe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'êe ba chìbian kúrukagum ka i gha qãè ii, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáèa tòòè, me kaim tshàam q'oo koe xaoa tcãàè ne.

⁴³ “A ncèè tsarim tshàum kòo chìbi kúrukagu tsi ne, q'ãea tcg'òó me. Qãèa i máá tsia, nqoara tshàu tsi gha a kg'õès koe tcãà sa, cámm x'òà tsi gha a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke. ⁴⁴ *

⁴⁵ “A ncèè nqàrèa tsi kò ko chìbian kúrukagu tsi ne, q'ãea tcg'òó o. Qãèa i gha máá tsia, cúí c'òá tsi gha a kg'õès koe tcãà sa, cámm c'òá a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke. ⁴⁶ †

⁴⁷ “A ncèè tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrukagu tsi ne, hòbèa tcg'òó me. Cúí tcgáí a Nqarim di x'aian koe tcãà sa qãè si i, cámm tcgáí a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke, ⁴⁸ ncèe gaa koe hàna ne di nxàian x'óó tama koe, c'èem ts'irì tamam koe.

⁴⁹ “Wèém khòè ba gha c'èean cgoa tsaubereè, si gha wèés dàò-mááku sa tãbean cgoa tsaubereè. ⁵⁰ Tabea ne qãè e, igaba gaan di tsau-q'ooan kòo káà, ne i gha gaicara ntama ma kúruè a tsau? Gatu xg'aeku koe méé tu tãbean khama ii, naka tua tòókuan úúa hãase c'êe ne cgoa x'ãè,” tam méé.

Jeso ba Jutea koe (10)

* 9:44: c'êe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úúa: “ncèe gaa koe hàna ne di nxàian x'óó tama koe, c'èem ts'irì tamam koe” (48 dim xg'aeku ba bóò thée). † 9:46: 44 dim xg'aeku ba bóò

10

Aagukus khòè khara di sa
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Me kò Jeso ba gaa koem ko guu ka Jutea dim xg'aekum koe síí, a Jorotane dim tshàa ba tchòaba, zi kò khòè ne di zi xg'ae zi gaicara xg'ae cgoa Me, Me caua ba a kò ii khama gaicara xгаа-xгаа ne.

² Xu kò Farasai xu hàà cgae Me, a xu a kúrúa xu kòò bóò Me khama tèè Me a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa?” témé.

³ Me Jeso ba tèèm cgoa xoa xu a máá: “Moshe ba kò ntama ma x'áè xao o?” témé. ⁴ Xu máá: “Moshe ba xg'ao khòè ba kgoara máá aagukuan dis tçgāya sam gha góá, a gam dis khòè sa aagu sa,” témé.

⁵ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba ncēm x'áè ba góá máá xao o. ⁶ Igabam xg'ao Nqari ba nqõóm ko tshoa-tshoase koe ga guu a khòè ba hēè naka khòè sa hēéthēè kúrúa. ⁷ Gaa domkagam gha khòè ba xòò ba hēè naka xòò sa hēéthēè khara guu, a ba a gha gam dis khòès koe tc'àmàse, ⁸ khara gha nxāaska ēè khara cām khara cúím tc'áró ba kúrú, a gaicara cām ii tite, igaba khara gha cúím tc'áró ba ii. ⁹ Gaa domka méés ēem Nqari ba xg'ae-xg'aeà hāa sa táá cúí khòè kaga q'aa-q'aaè guu,” tam méé.

¹⁰ Eē xu Gam cgoa nquum q'oo koe hāa ka xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu gaicara ncēs gúús ka Jeso ba tèè. ¹¹ Me kò bìrí xu a máá: “Dìím wèèm ēè ko gam dis khòè sa aagu, a ko c'ēs khòè sa sèè ba ko cg'áràn kúrú, ¹² a ncèè gaas igabas kòò gas dim khòè ba aagu, a ko c'ēm khòè ba sèè nes ko cg'áràn kúrú,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'kg'ai
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Ne kò khòè ne cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòò cgae e ka, xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dqàè ne.

¹⁴ Igaba ēem ko Jeso ba ēè sa bóò kam kò kaisase xgòà, a bìrí xu a máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgàè-kg'am m guu, Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke. ¹⁵ Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dìím wèèm ēè Nqarim di x'aian, cóán ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hāa tite,” témé. ¹⁶ A ba a nxāaska gaa cóán sèè a tchàma, a tshàua ba tòò cgae e, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i.

Qguàm khòè ba
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Eēm ko Jeso ba xgoaba a ko dàà ba koe qõò, kam kò khòè ba qàròà síí cgae Me, a síí cookg'aia ba koe qhòm tsi qúrúa ntcõò, a tèè Me a máá: “Qàè Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, nta ra gha hēè a nxāasega chòò tamas kg'òè sa hòò?” témé. ¹⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Dùúska tsi ko qàè tsi khòè Tseè ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè qàè ga káà a, igaba Nqarim cúí Me e. ¹⁹ X'áèan tsi q'ana hāa: Táá cg'õo guu, táá cg'áràn kúrú guu, táá ts'āà guu, táá tshúù-ntcõan nxàe guu, táá kàan cgoa gúúan séèa máāse guu, saò ba hēè naka saò sa hēéthēè tcom, ta ko méé e,” tam méé. ²⁰ Me bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, ncēè zi gúù zir ncísega tshoa-tshoa a cóár ii koe ga ko kúrú,” témé. ²¹ Me kò Jeso ba ēem ko bóò me ka ncàn me, a bìrí me a máá: “Cúís gúù sa tsi ko tcào. Qõò naka tsia síí wèès gúús ēè tsi úúa hāa sa x'ámágu, naka tsia ēè dxàua hāa ne khòè ne máà, naka tsia gha nxāasega nqarikg'ai koe qguù sa úúa hāa, naka hàà xùri Te,” témé. ²² Me kò ncēs gúús ka tshúù-tcaokaguè, a kò tshúù-tcaoa hāase qõò, káí zi gúù zim kò q'òda hāa khama.

²³ Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ntcàa a ba a máá: “Tsóágase i gáé gha qaria, gane ēè qguàa hāa ne khòè ne gha Nqarim di x'aian koe tcàa sa,” témé.

²⁴ Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam di kg'uian ka kaisase area.

Igabam kò Jeso ba gaia bìrí xu a máá: “Cóá xaoè, tsóágase i gáé qaria Nqarim di x'aian koe tcàa sa. ²⁵ Kameles ga dqààm tçgáí di kòman koe tcàa sa thamka si i, qguàm khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcàas ka,” tam méé.

²⁶ Xgaa-xgaase-kg'ao xu kò kaisase are, a xu a tēè Me a máá: “Kháé ba gha nxāaska díí ba kgoaraè?” témé.

²⁷ Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khóèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèé gúua ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁸ Me nxāaska Petere ba tshoa-tshoa a bìrí Me a máá: “Bóò, wèé gúuan ga xae guua hāa a ko xùri Tsi,” témé.

²⁹ Me Jeso ba máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: Wèém khóm̄m ēe gha Tíí hēé naka Tiri qāè tchòan hēéthēé domka x'áéa ba guu, kana káíkhoa ba, kana qōea ba, kana xōò sa, kana xōò ba, kana cóáa ba, kana xháràa ba ga igaba, ³⁰ nxāa ba gha 100 q'oro noose hòò o: x'áéan ga hēé, naka káíkhoa ba ga hēé, naka qōea ba ga hēé, naka dxàe xōò ba ga hēé, naka cóáa ba ga hēé, naka xháràn ga hēé, naka xgàrakuan ga hēéthēé e, ncēeta hāa x'aèan kaga, a gataga hààko x'aèan ka chòò tamasa kg'ōè sa hòò. ³¹ Igaba ēe kái ne còoka hàna nea gha kháóka di ne ii, ne gha ēe kháóka hāa ne còoka di ne ii,” tam méé.

Jeso ba ko nqoana dis ka Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Xu kò dàòm q'oo koe hāa a ko Jerusalema koe qōò, Me Jeso ba tc'āa-cookg'ai xua, xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu kaisase area hāa, ne kò ēe ko xùri Me ne q'aea hāa. Me kò gaicara 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu séèa tcg'òò, a tshoa-tshoa a dùútsa gúús gha hàà kúrúse cgae Me sa bìrí xu ³³ a máá: “Bóò, Jerusalema koe xae ko qōò, Me gha Khóm̄m dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé tshàu q'oo koe tcāè. Xu gha x'oos koe chibi-chibi Me, a gha tǎa zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcāa Me, ³⁴ a ncōi Me, a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae cgae Me, a qoa Me, a cg'ōo Me. Igabam gha nqoana dim cárn ka x'ooan koe tēe,” tam méé.

Jakoboa tsara Johanea tsara dis dtcàrà sa

(Mt 20:20-28)

³⁵ Tsara kò nxāaska Jakobo ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara sí cgae Me, ncēe kò Sebetem ka cóáse ii tsara, a bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, wèés gúús ēe tsam ko Tsáa koe tc'òà sa méé Tsi kúrúá máá tsam m sa tsam ko tc'ēe,” témé. ³⁶ Me bìrí tsara a a máá: “Dùú sa ra gha kúrúá máá tsao o sa tsao ko tc'ēe?” témé. ³⁷ Tsara máá: “Kúrúá Tsi gha máá tsam sa ncēe si i: Tsari x'áàn koe méé Tsi kgoara máá tsam m nakam c'ēe ba Tsarim x'òàm kg'ám xòè za ntcóò nakam c'ēe ba dxàes x'òàs xòè za ntcóò,” témé. ³⁸ Igabam kò Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Dùú sa tsao ko dtcàrà sa tsao c'úua hāa! Kgoana tsaoa gha a kubis Tíí ko kg'áà q'oo koe kg'áà kana tsaoa gha ncēer tcguù-tcguuèa hāas tcguù-tcguuku cgoa tcguù-tcguuè?” témé. ³⁹ Tsara máá: “Kgoana tsam gha a gatá hēé,” témé. Me Jeso ba bìrí tsara a, a máá: “Kubis ēer ko kg'áà q'oo koe tsao gha kg'áà, a tcguù-tcguukus ēer gha ko tcguù-tcguuès cgoa tcguù-tcguuè, ⁴⁰ igabaga ncēe kg'áò x'òàa Te xòè za ntcóò sa hēé, naka dxàe x'òàa Te xòè za ntcóò sa hēéthēér Tíí kgoara máá tama, igaba i nxāan ēe i kg'ónòa máàèa hāa ne di i,” tam méé.

⁴¹ Eē xu ko c'ēe xu 10 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncēe sa kóm̄m ka xu ko tshoa-tshoa a kaisase Jakoboa tsara Johanea tsara xgòà cgae. ⁴² Me Jeso ba Gam koe tciia óa xu a bìrí xu a máá: “Q'ana xao hāa, ēe tǎa zi qhàò zi koe koma x'aiga ii xu ko gaxu di qarian gane koe tséékagu sa, xu ko gane di xu tc'āa-cookg'ai xu gaxu di qarian gane koe x'ái sa. ⁴³ Igaba méé i gaxao koe tǎa gatà ii guu, igaba ēe ga gaxao ka kaia hāa ba méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii, ⁴⁴ nakam díim wèém ēe gha gaxao ka tc'āa-tc'āase ba wèém khóm̄m dim qāa ba ii. ⁴⁵ Khóm̄m dim Cóá ba hààraa, hààm gha tsééa máàè ka tamase, igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máà ka khama, a ba a hààraa, kg'ōèa bam gha hàà khòè ne máà ka, kái ne khòè ne di chibia nem gha x'ámá tcg'òò di iise,” tam méé.

Jeso ba kàà tcgám̄m Baretimaio ba qāèkagu

(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶ Xu kò Jeriko koe hàà. Eëm ko Jeso ba Jeriko koe tcg'oa, Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu cgoa hěe naka kái ne khòe ne cgoa hěéthěe e, kam ko káà tcgáim dtcàrà-kg'aom Baretimaiom, Timaiom ka cóáse ba dàòm qàe koe ntcóóa-ntcõe. ⁴⁷ Eëm ko kóm Jesom Nasareta di Me e sa kam ko tshoa-tshoa a q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõd-xama máá te,” témé. ⁴⁸ Ne kái ne dqàe me a máá, nqoo méém témé, igabam ko kaisase q'au a máá: “Dafitem ka cóáse Tseè, thõd-xama máá te,” témé. ⁴⁹ Me Jeso ba téé a ba a máá: “Tcii me,” témé. Ne ěe káà tcgáim khòe ba tcii, a bìrí me a máá: “Tòón tcáo naka tsia tēe, tcii tsim ko ke,” témé. ⁵⁰ Me gaam khòe ba gam dim kòà ba ncemeagu, a ba a nxàia tēe a Jesom koe síí. ⁵¹ Me Jeso ba tēe me a máá: “Dùú sar gha kúrúa máá tsi sa tsi ko tc'ěe?” témé. Me káà tcgáim khòe ba bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bóòr gha sar ko tc'ěe,” témé. ⁵² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Qòò, tsari dtcòma nea qàèkagu tsia hãa ke,” témé. Me kò kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

11

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eë ne ko Jerusalema koe hěe naka Betefage koe hěe naka Betania koe hěéthěe cúù, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ka cáim tsara tsééa tcg'òò, ² a bìrí tsara a, a máá: “Gatsao cgoa q'óá-kg'amkua hãam x'áém koe tsao qòò. Eë tsao ko tcãà ne tsao gha qanega cúí khòe kaga qábìe ta ga hãam donghi-coa ba hòò me qáésea tēe; kgoara naka Tíí koe óága me. ³ A ncēe c'ěe khòe kòò tēe tsao o, dùúska tsao ko ncēeta hěe sa ne méé tsao bìrí i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me, a ba a gha kúúga kabi me,’ témé.”

⁴ Tsara qòò a síí donghi-coa ba sao-xg'ae, me xhàrom-kg'ám ka tchàa koe qáéa tòòea, tsara kgoara me. ⁵ Ne kò c'ěe ne khòe ne gaa koe kò téé-tēe ne tēe tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko kúrú, a ko donghi-coa ba kgoara máá?” témé. ⁶ Tsara kò ěem ko ma Jeso ba ma bìrí tsara a khamaga ma bìrí ne, ne guu tsara a, tsara qòò. ⁷ A tsara a donghi-coa ba Jesom koe óá, a tsara a kò gatsara di qgáian gam koe tcee, Me qábì me. ⁸ Ne kò kái ne khòe ne gane di qgáian dàòm q'oo koe khàrà, ne c'ěe ne hìian di nxãan khóá a khàrà. ⁹ Eë kòò cookg'aia ba koe qòò ne hěe naka kháóa ba koe kòò xùri Me ne hěéthěe kò q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'ee'g'aiè méém

ěe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba.

¹⁰ Ts'ee-ts'ee'g'aiè méé i x'aian

gatá ka xòòm Dafitem di i, ncēe kò hàà a,

Hosana, ěe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹¹ Me kò Jerusalema koe tcãà, a tempelem koe síí, a ěem kò caate a wèè zi gúù zi bóò ka, nxãakamaga i kò dqòara hãa khamam *Gam di xu 12* xu cgoa xgoaba a Betania koe qòò.

Jeso ba ko faia dis hìi sa cgúí
(Mt 21:18-19)

¹² Q'uu dim cáim ka, ěe xu Betania koe guua hãa kam kò xàbàa hãa. ¹³ Khamam kò nqúù ka hãa a faia dis hìi sa bóò, si toàran úúa, kam ko síí cgae si, síim gha c'ěe gúù ga hòò cgae si ka. Eëm ko hàà cgae si kam kò cúí gúù ga táá hòò, igaba toàran cúí ga a, faia di zi hìi zi gha tc'òoan kúrúm x'aèm tama me e kò ii khama. ¹⁴ Kam kò gaas ka máá: “Táá méé i cúí khòe ga gaicara chòò tamase, sáá koe tc'òoan tc'òó guu,” témé. Xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu kórí Me.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Xu ko Jerusalema koe hàà tcāà, Me kò Jeso ba tempelem q'oo koe tcāà a tshoa-tshoa a khòè ne ãe hãa a ko x'ámágu ne hãe naka ãe ko hàà x'ámá ne hãéthhãe xhàiaagu, a ba a marin ko xg'ámá q'aa ne di tafolean hãe naka ntcõó-q'ooan ãe ko tcíbian x'ámágu ne di hãéthhãe xùbuku cgoa. ¹⁶ A kò cúí khòè ga táá kgoara máá i c'ãe gúú cgoa ga tempelem q'oo koe nqáé. ¹⁷ Me kò khòè ne xгаа-xгаа, a birí ne a máá: “Góáse tama i gáé hãa naka máá:

‘Tirim nquu ba gha

wèé zi qhàò zi dim còrè-nquu ba

ta ma tciìè’

téméé tama?

Igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú mea!” tam méé. ¹⁸ Xu kò kaia xu peresiti xu hãe naka x'ãè xгаа-xгаа-kg'ao xu hãéthhãe gaas gúú sa kórín, ka xu kò cg'õo Me xu gham dàò ba qaa; bèe Me xu kò ko khama, wèes xg'aes khòè ne di sa kò Gam di xгаа-xgaan ka area hãa khama.

¹⁹ Eẽ i ko dqòà ka xu kò Jeso ba hãe naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hãéthhãe x'áé-dxoom koe tcg'oa.

Faia dis hìis nqia sa

(Mt 21:20-22)

²⁰ Eẽ xu ko ntcúúkg'ai cgoa nqáé ka xu ko faia dis hìis qàè koe nqáé, a bóò si si tóbea sa cgoa ga c'òòà hãa. ²¹ Petere ba kò tc'ãe-tc'ãese a birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bóò! Faia dis hìis ncãe Tsi ncãa ko cgúí sa ncãa nqai,” témé.

²² Me Jeso ba xqà xu a máá: “Nqarim koe méé xao dtcòmàn úú. ²³ Tseegukagar ko birí xao o: Dìim wèem ãe ko ncãem nxõá xàbì ba birí a máá: ‘Tãe naka tshàam q'oo koe xaoa tcãè,’ témé, a tcáóà ba q'oo koe káise tc'ãe-tc'ãese tama, igaba ko dtcòm, ãem nxàea hãas gha kúrúse sa, nxãam ka i gha hàà kúrúse. ²⁴ Gaa domkar ko birí xao o a ko máá: Dùús wèes ãe xao ko còrèan cgoa dtcàràs ka méé xao nxãakamaga xao mááè sia hãa sa dtcòm, nxãaskas gha gaxao koe kúrúse. ²⁵ Gataga méé xao wèè x'aèan ãe xao téé ko còrè ka qgóóà mááku, c'ãe gúú xao kò gaxao ka c'ãean cgoa úúa hãa ne, nakam gha nxãasega gaxao ka Xõòm ncãe nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóóà máá xao o. ²⁶ [Igaba ncãe qgóóà mááku tama xao kò hãa nem cuiskaga gaxao ka Xõòm nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóóà máá xaoa hãa tite,]” tam méé.

Jesom di qarian dis tãe sa

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Xu gaicara Jerusalema koe hàà. Eẽm ko Jeso ba tempelem q'oo koe tcãà, ka xu kò kaia xu peresiti xu hãe, naka x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hãe, naka khòè ne di xu kaia xu hãéthhãe hàà cgae Me. ²⁸ A tãe Me a máá: “Ndaka qari cgoa Tsi ko ncãe zi gúú zi kúrú kana ia díin qarian máà Tsia hãa Tsi ko ncãe zi gúú zi kúrú?” témé.

²⁹ Me Jeso ba xqà xu a máá: “Cúís gúú sar gha tãe xao o. Xqà Te méé xao, nakar gha nxãasega birí xao o, ndaka qarian cgoar ko ncãe zi gúú zi kúrú sa. ³⁰ Johanem dis tcguù-tcguukus ka birí Te: nqarikg'ai koe sa kò guua hãa, kana sa kò khòèan koe guua hãa? Xqà Te,” témé.

³¹ Xu kò gaxu ka c'ãea xu cgoa xóé a tãeku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kò ko méé, nem gha nxãaska tãe xae e a máá: ‘Kháé xao nxãaska dùús domka dtcòm me tama?’ témé. ³² Igaba xae gha máá: ‘Khòèan koe e,’ témé - Khòè ne xu kò ko bèe, Johane ba tseegu dim porofiti me e sa ne kò wèè ne khòè ne q'ana hãa khama.” ³³ Xu kò nxãaska Jeso ba xqà a máá: “C'úúa xae hãa,” témé.

Me kò Jeso ba xqà xu a máá: “Tíí igabar birí xao o tite, ndaka qarian cgoar ko ncãe zi gúú zi kúrú sa,” témé.

12

Chõó-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Me kò tshoa-tshoa a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne a máá: “C'ëem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàràa, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúa nxàma-nxàma, a ba a gōéan ko kúrúem haé ba hēé naka tc'amaka qóm nquu ba hēéthēé gaa koe tshào. A ba a c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu cgóbè me, a c'ëem nqōóm koe qōò.

² “Eēm ko *tcuuan dim* x'aè ba hàà kam ko qāà ba xhàrà-kg'ao xu koe tsééa úú, nxāasegam gha síí kg'om xhàrà di tc'ōoan c'ëe sèè cgae xu ka. ³ Xu kò sèè a xg'ám me, a kàà gúuse tsééa kabi me.

⁴ “Me gaia c'ëem qāà ba tsééa úú cgae xu, xu síí tcúúa ba koe thòò-thòò me, a sau-saugase qgóó me.

⁵ “Me kò c'ëe ba tsééa úú, xu nxāa ba cg'ōo. A xu a c'ëe xu kái xu kaga gataga hēé, c'ëe xu kò xg'ám, a c'ëe xu cg'ōo.

⁶ “Cúím cóám kaisasem kò ncàma hāa bam kò úúa, a ba a kò gaam gabá tsééa úú cgae xu, a bìrìse a máá: ‘Tirim cóá ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé. ⁷ Igaba xu kò èe xu xhàrà-kg'ao xu bìrìku a máá: ‘Ncēe ba gúú zi ka q'òòsem ga me e, ke hààn xae cg'ōo me, naka zi gha gúú zi gaxae di ii,’ témé. ⁸ Xu kò sèè a cg'ōo me, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'óó me,” tam méé.

⁹ Me *nxāaska Jeso* ba tēè xu a máá: “Kháé ba gha nxāaska kg'om xhàrà ka q'òòse ba hàà dùú sa kúrú?” témé, a ba a máá: “Eē xu xhàrà-kg'ao xum gha hàà cg'ōo, a ba a gha xhàrà ba c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu máá. ¹⁰ Qanega xao gáé ncēes Tcgāyas Nqarim di sa nxará tama, ncēe ko máá:

‘Nxōás èe kò tshào-kg'ao xu ka bóda xguèa hāa sa, kaisase cgáés nxōá sa kúrúa hāa.

¹¹ Ncēea X'aigam Nqarim ma kúrúa hāa ga a, si ncēe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,’ ” témé.

¹² Ka xu ko qáé Me kg'oana, igaba xu kò xg'ae sa bèe, èes sere-seres kam kò gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hāa khama, xu kò guu Me a qōò.

Kaesaram koe suruta ne
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Ka xu ko nxāaska kháóka c'ëe xu Farasai xu hēé naka c'ëe xu Herotem di xu xùri-kg'ao xu hēéthēé Gam koe tsééa úú, nxāasega xu gha síí kg'uim ko zi gúú zi cgoa qgóó Me ka. ¹⁴ Xu hàà a bìrì Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hāa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a c'ëe khòè cgoa ga tchōà úú tama, khòèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. Igaba Tsi ko Nqarim dim kg'ui ba tseeguse xgaa-xgaa. Ka i gáé kgoara mááèa hāa *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa, kana méém táá surutaè saa? Suruta méé ta kana méé ta táá suruta saà?” témé.

¹⁵ Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàa sa q'ana hāase bìrì xu a máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Tea máá? C'ëem qano mari ba xao máà Te nakar bóò,” témé. ¹⁶ Xu mari ba máà Me, Me bìrì xu a máá: “Dìín dis tcúú sa ncēe sa, naka gatàa dìín cg'òèa ncēe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

¹⁷ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Eē Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé. Xu kò kaisase are Me.

X'ooan koe tēes qāá q'oo koe séèku sa
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸ Xu kò Saduke xu, ncēe kò ko máá, x'ooan koe tēe sa kàa si i, témé xu hàà cgae Me, a hàà tēè Me, a máá: ¹⁹ “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba xg'ao x'áèan koe góá a máá, ncēe khòèm kò kàà cóase khòè sa x'óóa guu, ne méém gam ka qōese ba èes dxàe-ntcōa sa sèè, naka bàà gam ka káimkhoe ba cóán àbà máá. ²⁰ Xu kò 7 xu khòè qōeku xu hàna. Me kò kg'áíaka di ba khòè sa sèè a cóán úú tamase x'óó. ²¹ Me kò càm di ba gaas dxàe-ntcōa sa sèè, a gataga cóán úú tamase x'óó. I kò nqoana dim ka gataga cúú ga thēé ii. ²² Xu kò wèéa xu èe 7 xu ga cóá úú tamase x'óó. Si kò khòès ga sa thēé kháóka x'óó. ²³ Eē i ko x'ooan

koe tēè ka sa gha gaxu ka ndakam di saà? Ncēe wèèa xu 7 xu xg'ao sèè sia hãa ka?" ta xu ma tēè Me.

²⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Dùús domka xao tsaa hãa? Nqarim di zi Tcgāya zi ko mée sa hēè naka Nqarim di qarian hēéthēè xao c'úua hãa domkaa? ²⁵ Eè ne ko khòè ne x'ooan koe tēè ka ne sèèa hãa tite, a ne a sèèkuan kgoara máàèa hãa tite, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii. ²⁶ A èe x'óóa hãa ne ko x'ooan koe ghùèès ka xao gáè qanega Moshem dis Tcgāyas koe nxará ta ga hãa, hìis di tchòàn dim xg'aekum koem kò Nqari ba nta gam ka mée sa a máá: 'Tí Ra Abrahamam dir Nqari Ra a, a Isakam dir Nqari Ra a, a Jakobem dir Nqari Ra a,' tam méèa koe? ²⁷ Eè x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam èe kg'òèa hãa ne di Me e; khama xao kaisase tsaa hãa," tam mée.

Kaiam x'àè-kg'ám ba

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸ Me kò c'èem x'àè xгаа-xгаа-kg'ao ba hàà, a kóm xu xu hãa a ko ntcoeku. Me èem ko Jeso ba qàem xoa ba máà xua hãa sa bóòa q'ãa ka tēè Me a máá: "Ndakam x'àè-kg'ám ba wèè xu ka tc'àà di baa?" témé.

²⁹ Me Jeso ba xoa me a máá: "Wèè xu x'àè-kg'ám xu ka tc'àà di ba ncēe me e:

'Oo, Iseraeleè, komsana,
gatá dim X'aigam Nqari ba,
X'aigam Nqari ba cúí Me e,

³⁰ naka tsia gha X'aigam tsarim Nqari ba

wèè tcáóa tsi cgoa hēè,

wèè kg'òèa tsi cgoa hēè,

wèè tc'èea tsi cgoa hēè,

naka wèè qaria tsi cgoa hēéthēè ncàm,'

témé,

³¹ Me ko cam di ba máá:

'Eè tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma

mée tsi tsáa ka c'èe ba ncàm,'

témé. C'èe x'àè-kg'ám ga káa a ncēm x'àè-kg'ám ka kaia a," tam mée.

³² Me kò x'àè xгаа-xгаа-kg'ao ba bìrí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tseegu Tsi ko, c'èean ga káa a, igaba gaam cúí Me e, ³³ gataga i cgáè e, Nqari ba tsi ga wèè tcáóa tsi cgoa hēè, naka wèè kóma q'ãa tsi cgoa hēè, naka wèè qaria tsi cgoa hēéthēè ncàm sa, naka èe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma tsáa ka c'èe ba ncàmman hēéthēè e. A wèè zi dàòa-mááku zi hēè naka qhàea-mááku zi ka hēéthēè cgáè e," témé.

³⁴ Eè ko Jeso ba bóò, tc'èegasem ncãa xoa sa kam kò bìrí me a máá: "Nqarim di x'aian ka tsi nqúù tama," témé. I kò gaa koe guus ka khòèan bèe, c'èe tēè ga i gha tēè Me sa.

Dafitem ka Tsgõose-coam dis tēè sa

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Eè ko Jeso ba tempelem q'oo koe hãa a ko xгаа-xгаа kam kò tēè ne a máá: "Nta hēès ka xu ko x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, Krete ba Dafitem ka Tsgõose-coa Me e, témé?

³⁶ Dafitem tc'áró-tc'aróa kò Tcom-tcomsam Tc'èem ka kg'uikaguè, a máá:

'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

'Kg'áò x'òàa Te xòè za ntcóó

nakar nxãakg'aiga sí Tsari cg'õo-kg'aoan

nqàrè-kg'ama Tsi koe tòò,'

témé.' ³⁷ Dafitem ga ba ko 'X'aiga' ta ma tcii Me, ka ba gha nxãaska ntama gam ka Tsgõose-coa ba ii?" témé.

Si kò kaias xg'ae sa qàè-tcaoan cgoa komsana Me.

Jeso ba ko Farasai xu hēè naka x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēè dqàè

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Eè ko xгаа-xгаа kam kò Jeso ba máá: "X'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe mée tu q'óése hãa, ncēe ko qàò qgái-dxooan hãa, a x'amágu di zi qgái zi koe tsgámkagukuan qaa xu,

³⁹ a ko kaia zi ntcōó-q'oo zi còrè-nquu xu koe qaa xu, naka tcom-tcomsa zi ntcōó-q'oo zi hēéthēé e kōèan di zi qgâi zi koe. ⁴⁰ Ncēe ko dxàe-ntcōa zi di nquuan tc'ōóa xgãá, a ko x'áise xu gha ka qáòse còrè xu. Eēta ii khòèa ne gha kaisase thōòkase xgàràè,” tam méé.

Dxàe-ntcōas dis tcg'òóa mááku sa

(Lk 21:1-4)

⁴¹ Me kò Jeso ba aban ko tòòèm qgâi ba q'óá-kg'ama hāase ntcōó, a ntcōó a ko xg'aes ko ma gaas di marian tempelean di ma tcãa sa bóò. Ne kòo kái ne khòè ne qguua hāa ne kái marian tcãa. ⁴² Si kò dxàua hāas dxàe-ntcōa sa hàà cãm qano mari tsara ncemea tcãa, xg'ae-q'ooa tsara kòo thebe dim mari ba kúrú tsara.

⁴³ Me kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciaa óá, a bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncēes dxàe-ntcōas dxàua hāa sa ncãa wèé ne khòè ne nqáea hāase aban ko tòòèm qgâim koe marian tcana. ⁴⁴ Wèé ne khòè nea kò gane di qguuan koe guu a tcg'óó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèean èes kò úúa hāa ga tcg'óó khama,” témé.

13

Jeso ba ko tempelem dis kōbes ka kg'ui

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Eēm ko Jeso ba tempelem koe guu a tcg'oa, kam ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ēe ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tsóágase t'òè xu nxōá xu hēé naka nquu xu hēéthēéa gáé ncēe e,” témé.

² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncēe xu nquu xu kaia xu tsi ko bóò? Cuiskagas ncēe koe cúis nxōás ga sa c'ēes tc'amkg'ai koe guuèa hāa tite, wèea zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ne gha xgàèè

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³ Me èem kò qanega Olife dim xàbim tc'amkg'ai koe q'ábà ntcōe, a tempele ba q'óá-kg'ama hāa, ka xu kò Petere ba hēé, Jakobo ba hēé, Johane ba hēé naka Anterea ba hēéthēé xu dxùukg'ai koe tēè Me a máá: ⁴ “Bìrí xae e, n-cárna i gha ncēe gúuan kúrúse sa, naka gataga ncēe gúuan wèé ga gha hàà kúrúse dis x'áís gha dùu sa ii sa thēé?” témé.

⁵ Me Jeso ba tshoa-tshoa a kg'ui cgoa xu a máá: “Q'ãa xao, naka i táá cúí khòè ga hòakagu xao o guu. ⁶ Kái ne gha Tíí cg'òè ka hàà a gha máá, ganea Tíí ga Ra a, témé, a ne a gha kái khòèan hòakagu. ⁷ Naka èe tu kòo ncōoan hēé naka gaan di nxàean hēéthēé kóm ne méé tu táá q'ae guu. Ncēe gúua ne gha kúrúse, igaba i qanega chòò-q'ooan hàà tama ke. ⁸ Nqóóm di zi qhàò zi gha c'ēe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku. Me gha nqóó ba gataga cgùru tááka zi qgâi zi koe, xàbà ne gha nqóómkg'ai koe tcãa. Zi gha ncēe zi gúu zi ábàn di thòòan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ “Igabaga méé tu gatu q'òése, sèèè tu gha a qhàis cookg'ai koe úúè, a tu a gha síí còrè-nquuan koe qoaè, a gha Tíí domka tc'ãa còo-kg'ao xu hēé naka x'aiga xu hēéthēé cookg'ai koe tòòè. Gatà hēéan ka tu gha Tíí ka nxàea tseegukagu. ¹⁰ Kg'aia méé i qàè tchòàn nqóóm di zi qhàò zi wèé zi koe xgaa-xgaaè. ¹¹ Naka èe xu kòo sèè a ko qhàis cookg'ai koe úú tu u ne, táá èe tu ga kg'ui kg'oana hāas gúus ka q'ád guu, igaba tu wèés gúus èe tu gha èem x'aèm ka máàè sa kg'ui. Gatu tama tu u èe gha ko kg'ui tu ke, igaba Tcom-tcomsam Tc'èè Me e gha ii.

¹² “Khòè ba gha qōese ba x'oos koe tcãa, me gha xòò ba gam dim cóám ka gataga hēé, i gha cóán gaan di xòòan ntcoe, a gha cg'òo o. ¹³ Tu gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrèè. Igaba gaam èe gha qarika téé a chòò-q'ooos koe síí ba gha kgoaraè.

Q'ád-q'aosas gúu sa

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ “Igaba èe tu ko q'ád-q'aosas gúu sa bóò si èes ga kò téé tama qgâi koe tēè (èe ko nxará ba méém kóma q'ãa!), ne méé ne nxãaska èe Jutea koe hàna ne xàbìan koe qgóea síí, ¹⁵ nakam èe nquuan tcōbe koe hāa ba táá xōa, naka gam dim nquum q'oo koe tcãa

guu, naka sí gaa koe hãa sa sée, ¹⁶ nakam ãe xháràn koe hãa ba táá kabise naka sí gam di qgáian sée guu. ¹⁷ Haò, cg'ãe i gha ii, ãe zi cáim zi ka ãe ncãaa zi koe cóan úua zi khòe zi ka hée naka ãe gha ko comkagu zi ka héethée e. ¹⁸ Ke tu còrè naka i gha táá saò di x'aè ka kúrúse guu. ¹⁹ Eẽ xu cáim xu ka i gha gatà ii xgàrakuan hãa, ncẽe nqõóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncẽem kò Nqari ba kúrú ba, ncẽes noose ga, a i a gaicara hãa tite. ²⁰ A ncẽe X'aigam Nqarim kò ãe xu cáim xu xòm-xom ta ga hãa, ne i cúí khòe ga kgoaraèa hãa tite. Igaba ãe nxára tcg'òòea hãa ne domkam kò ãe xu cáim xu xòm-xom.

²¹ “A ncẽe ãem x'aèm kam kò c'ẽem khòe ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bòd, ncẽe ga Me e Kreste ba,’ kana ko máá: ‘Bòd, ãe gam sí hãa,’ témé ne méé tu táá dtcòm m guu. ²² Tshúù-ntcõan di xu Kreste xu hée naka tshúù-ntcõan di xu porofiti xu héethéea gha x'áise, a gha x'ái zi hée naka are-aresa zi gúù zi héethée kúrú, ãe nxára tcg'òòea ne xu gha hoàkagu ka, kgoanase i kò ne. ²³ Ke méé tu gatu q'õése hãa, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua hãa ke.

Khòem dim Cóa ba gha hàà

(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ “Igabagas gha ãe xu cáim xu di xgàrakuan qãá q'oo koe

‘cáim sa ntcúú-ntcuuè,
me nxoe ba x'áa tite,

²⁵ tconò zi gha nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'aian di qarian ntcãa-ntcãaè.’

²⁶ Ne gha ãe x'aè ka Khòem dim Cóa ba bòd, Me túú-c'òòan q'oo koe guu a ko hàà, kaia qarian hée naka x'áan héethée cgoa. ²⁷ Me gha nxãaska moengele xu tsééa tcg'òó, a ba a gha Gam di ne ãe nxára tcg'òòea hãa ne wèe xòèan ãe tc'ãán ko guu za xg'ae-xg'ae, a ba a gha nqõóm di chòò-q'ooan koe guu a sí nqarikg'ai di chòò-q'ooan ko chòò koe guu a Nqarim di ne ãe nxára tcg'òòea hãa ne xg'ae-xg'ae.

Faia dis hìis dis sere-sere sa

(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸ “Ke tu faia dis hìis koe xgaa-xgaase: Eẽ i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko toara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa. ²⁹ Gataga ãe tu kò ncẽe zi gúù zi bòd zi ko kúrúse, ne tu q'ana hãa cúù me e sa, a nquu-kg'áman koe hãa sa. ³⁰ Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Ncẽes qhàò sa kaà tite, ncẽe gúúan wèe ga kúrúse tamasa cookg'ai koe. ³¹ Nqarikg'aian hée naka nqõók'g'aian héethéea gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

Cúí khòe ga cáim ba kana x'aè ba c'úua

(Mt 24:36-44)

³² “Igabaga i cúí khòe ga ãem cáim ba, kana ãem x'aèm gabá q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai koe hàna xua ga igaba, kana Cóásem ga igaba, Xòòm cúim ka oose. ³³ Q'õése méé tu hãa, naka kókòda hãa, c'úua tu hãa n-cámám gha ãem x'aè ba hàà sa ke. ³⁴ Khòem x'áea ba koe ko guu a tãám nqõóm koe dàram khama i gha ii: gam dim nquu ba ko guu a qãà xu qarian máà ba, a wèém khòe ba gam di tsééan máà, a ba a nquu-kg'ám ba ko kòre ba x'áè, q'õé mem gha sa.

³⁵ “Gaa domka méé tu kòrese hãa, n-cámám ko nquum ka q'õese ba hàà sa tu c'úua hãa ke, dqòda kaa, kana ntcúú nqáe kaa, kana ghòòan ko kg'ae x'aè kaa, kana ntcúúkg'ai cgoaa. ³⁶ A ncẽe qháesem kò hàà ne méém táá hàà sao-xg'ae tu u, naka tu x'òma hãa guu. ³⁷ Ncẽer ko bìrí xao o sar ko wèea tu ga bìrí a ko máá: ‘Q'õése méé tu!’ témé.”

Jesom di xgàrasean hée naka Gam dis x'oo sa hée naka Gam dis x'ooan koe tãe sa héethée e (14–16)

¹ I kò ncēeska cáim cáiman qaúa hãa Pasekan hēé naka péré gāe-gāe úú tamas pérés dis kōè sa hēéthēé gha kúrúès cookg'ai koe, xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé kàan qaa, Jeso ba xu gha qgóó a cg'ōo di i, ² a xu a kò máá: “Kōès di x'áè ka tamase, nxāaskas gha kias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama,” ta xu méé.

Khòè sa ko Jeso ba Betania koe tshāán cgoa ntcāá
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Jeso ba kò Betania koe hãa, Simonem ncēe kò lepero dis tcì sa úúa hãam dim nquum koe. Eēm gaa koe hãa a ntcōó a ko tc'ōó koes kò khòès alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'óó-c'óám koe kò qāè hñm xg'ādm tshāám, kaisa marian di ba qgóóa hãa sa hàà, a hàà alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'óó-c'óá ba òè, a *Jesom* tcúú koe ntcāá.

⁴ Ne kò c'ēe ne khòè ne ēe kò gaa koe hãa ne xgòà a máá: “Dùús domka ba koáé ncēm tshāá ba ncēeta ma kōè cgoaèa máá? ⁵ Ncēe tshāá nea ga kò x'ámáguèa, kurim di marian di tc'āò-tc'āoan cgoa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa,” ta ne méé. A ne a kaisase mēé si.

⁶ Igabam kò Jeso ba máá: “Guu si tu, dùús ka tu ko xgàè sia máá? T'òès tséé sas Tíí koe kúrúá hãa. ⁷ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'áè ka hãa, a tu a gha ēe tu ko tc'ēe x'áè ka qāè zi gúú zi kúrúá máá a, igaba tu wèè x'áè ka Tíí cgoa hãa tite. ⁸ Eēs ga kò kúrúá sas kúrúá hãa. Kg'ónòè tamar hãas cookg'ai koes tc'áróa Te tshāán cgoa ntcāá hãa khama. ⁹ Tsegukar ko bìrí tu a ko máá: Wèém nqōóm ēe i ko ncēe qāè tchòàn xgaa-xgaaem koe, i gha ēes kúrúá hãa gúúan nxàèè, tc'ēe-tc'ēeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko tc'āà-cookg'ai xu cgoa dtcòmku
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Me kò nxāaska Jutase Isekariote ba, 12 xu ka c'ēe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, nxāasegam gha síí *Jeso ba tshàu* q'ooa xu koe tcāà ka. ¹¹ Eē xu ko ēe sa kórí ka xu ko kaisase qāè-tcao, a bìrí me mari xu gha máà me sa. Me nxāaska qāèm x'áè ba qaa, Jeso bam gha tshàu q'ooa xu koe tcāà di ba.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa Pasekan tc'ōó
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Tc'āà dim cáim péré gāe-gāe úú tamas pérés di kōèan dim ka, ēe xu ko ghùu-coam Paseka di ba cg'ōo, ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòà máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'ōoan tc'ōó sa Tsi ko tc'ēe?” témé.

¹³ Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe cáim tsara tsééa tcg'òó a bìrí tsara a, a máá: “Qōò naka x'áè-dxoom koe síí, c'ēm khòèm tshàa gàba ba qgóóa hãa ba tsao gha xg'ae cgoa. Xùri me, ¹⁴ naka ēem kòo nquum ka q'òòse ba tcāà ne bìrí me naka máá: ‘Xgaa-xgaa-kg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tiri xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'ōoan tc'ōó ba nda hãa sa?’ témé. ¹⁵ Me gha tc'amaka hãam nquum kaia, a wèé zi gúú zi tc'ēeseeko zi úúa hãam, nxāakamaga kg'ónòà xg'araèa ba x'ái tsao o, gaa koe tsao kg'ónòà máá xae e,” témé.

¹⁶ Tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao tsara tcg'oa a x'áè-dxoom koe qōò, a síí ēem kò ma bìrí tsara a hãa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara ko Pasekan kg'ónòà máá Me.

Jeso ba ko c'ēm xgaa-xgaase-kg'aom gha x'ámágu Me sa nxàè

¹⁷ Eē i ko dqòà kam kò 12 xu cgoa hàà. ¹⁸ Eē xu hãa a ko tc'ōó kam ko Jeso ba máá: “Tsegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ēe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcāà Te, ncēe *koe hãa* a ko Tíí cgoa tc'ōó ba,” témé. ¹⁹ Xu tshoa-tshoa a tshúu-tcaoa, a wèéa xu cúí mana cúí tèè Me a máá: “A tíí tama raa?” témé. ²⁰ Me xqo xu a máá: “Eē gaxao 12 xao ka c'ēe me e, ncēe ko Tíí cgoa gābas koe péréan tcguù-tcguu ba. ²¹ Eē i ma Khòèm dim Cómam ka ma góásea khamaga i gha ii, igaba hàò, cg'áè i gha ii, ēe ko Khòèm dim Cómam ba khòè ne tshàu q'oo koe tcām ka! Qāèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” tam méé.

Dqòà dis tc'òo sa

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²² Eẽ xu hãa a ko tc'òó, kam ko Jeso ba péré sa sée, a ts'ee-ts'eekg'ai si, a khóá q'aa si, a máa xu si, a ba a máá: “Sée, ncêea Tirim cgàa me e,” témé.

²³ A ba a kubi sa sée, a ts'ee-ts'eekg'ai si, a máa xu si, xu wée xu ga gaas q'oo koe kg'áa.

²⁴ Me bìrí xu a máá: “Ncêe nea Tiri c'áo o, qáé-xg'aes di i, ncêe ko kái ne khòè ne di iise ntcãáguè e. ²⁵ Tseegua ner ko bìrí xao a ko máá: Cuiskaga Ra gaicara kg'om dis hiis di gòéan kg'áa hãa tite, me gha nxãakg'aiga síí ãem cárn Nqarim di x'aian di ba tcãà, gaicara Ra gha kabase kg'áa a di ba,” tam méé.

²⁶ Eẽ xu ko cii ba nxáèa xg'ara, ka xu ko tcg'oa a Olife dim xàbim koe qòò.

Jeso ba ko Peterem gha xoase Me sa nxàe

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Wèèa xao ga gha khuùagu Te, góásea i hãa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,

si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,'

témèè khama. ²⁸ Igaba ãer ko x'ooan koe ghùèa xg'ara ner gha tc'áa-cookg'ai xao o, a Galilea koe qòò,” témé.

²⁹ Me Petere ba bìrí Me a máá: “Eèta xu ga ko ma wèèa xu ga khuùagu Tsi, igabar tíí cuiskaga gatà hée tite,” témé. ³⁰ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tseegukar ko bìrí tsi: Ncêem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba cárn q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xoase Te,” témé. ³¹ Igabam kò Petere tcana hãa tcáo cgoa kg'ui a máá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xoase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wée xu gatà méé.

Jeso ba ko Getesemane koe còrè

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Xu Getesemane ta ko ma tciièm qgáim koe qòò. Eẽ xu ko gaa koe síí kam ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Ncêe koe xao ntcóó, nakar nxãakg'aiga síí xg'ara còrèan cgoa,” témé. ³³ Kam ko Petere ba hée, naka Jakobo ba hée, naka Johane ba hée hée xu sée, si kò tshoa-tshoa a kaisas tshúù-tcao sa hée nakas nxùrù-tcao sa hée hée tcàa Me. ³⁴ Me bìrí xu a máá: “Tc'èea Tea kaisase thòdan xáma hãa, x'óór ga khama noose. Ncêe koe xao qaù naka q'óé,” témé.

³⁵ Me cg'árèse còoka síí a gómankg'ai koe cg'áé, a ba a còrè, ncèe kgoanase i kò nem ga ãem x'aè ba nqáé Me sa, ³⁶ a ba a máá: “Aboè, Tiri Tsi Xòò Tseè, wée zi gúù zia Tsáá koe tàa tama, ncêes kubis xgàrasean di sa Tíí koe sèa tcg'óó. Igaba Tsari tc'èean ka, Tíí ko tc'èes ka tamase,” tam méé.

³⁷ A ba a kabise a síí cgae xu, a síí sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, Me Petere ba bìrí a máá: “Simoneè, x'òma tsi gáé hãa? Táa tsi gáé ga kò kg'ama cúim aoram ga ba kókòda ntcóó a q'óé? ³⁸ Q'óésea méé xao hãa naka còrè, naka xaoa gha nxãasega táa kúrúa bóòkuan koe tcàa guu. Tc'èe ba kúrú kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke,” tam méé.

³⁹ Me gaicara kabise a qòò, a síí ãem ncãa ko ma còrè khamaga ma còrè.

⁴⁰ Eẽm ko gaicara kabise a ko hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, tcg'áa xu kò ntcàma hãa khama. Xu kò táa q'ãa nta xu gha ma xòa Me sa.

⁴¹ Me gaicara nqoana dis ka hàà, a máá: “Qanega xao gáé x'òma hãa, a ko sãa? Ncãa i tc'ád ncèeska, x'aè ba ncãa hàà. Bòò, Khòèm dim Cóa ba ko hàà chibi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcàa. ⁴² Tèe xao, naka xae qòò. Eẽ khòè ne tshàu q'oo koe tcàa Team khòè ba cúuse hàna ke,” tam méé.

Jeso ba ko qgóóè

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³ Eẽm Jeso ba qanega hãa a ko kg'ui kam ko kúúga Jutase ba hàà, 12 xu ka c'èe ba, a kái xu khòè xu cgoa hãa, ntcàuan hée naka dxòman hée hée kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu koe hée, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu koe hée naka khòè ne di xu kaia xu koe hée hée guua hãa xu.

⁴⁴ Me kò nxãaska ãe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba x'ái sa máa xua hãa a ko máa: “Eër gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me naka xaoa q'óé Mea hãase úúa tcg'òó Me,” témé. ⁴⁵ Me Jutase ãem ko hàà ka gaa x'aè kaga Jesom koe síí a máa: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè,” témé. A x'obè Me.

⁴⁶ Xu khòe xu Jeso ba sée a qgóó Me.

⁴⁷ Igabam kò ãe kò cúuse tãe xu ka c'ãe ba gam dim ntcàu ba tsgúua tcg'òó, a kaim peresitim dim qãm dim tcee ba xg'aoa qhòm.

⁴⁸ Me Jeso ba birí xu a máa: “Ts'ãa-kg'ao ba tsãa hààraa khama xao gáé ntcàuan hãe naka dxòman hãéthãe cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka? ⁴⁹ Wèé cárn kar kò tempelem koe gaxao cgoa hãa a ko xgaa-xgaa, igaba xao kò gaa koe síí táá qgóó Te. Igaba méés *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe góásea hãa sa nxàea tseegukaguès gúu si i,” tam méé.

⁵⁰ Xu kò nxãaska wèé xu *xgaa-xgaase-kg'ao* xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

⁵¹ Me c'ãem qárí-kg'ao-coa ba xùri Me, gúu ga kò hãa tama, a kò q'úúm qgáim cgoa tcámsea hãa ba, xu ntcàu me ka hãe, igabam tshàu q'ooa xu koe nxàia tcg'oa, ⁵² a qgái ba tshàu q'ooa xu koe qau, a ba a hãa tamase qgóé.

Jeso ba ko kaias xg'aes cookg'ai koe tãe

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ka xu kò Jeso ba kaim peresitim koe úú. Xu kò nxãaska wèé xu kaia xu peresiti xu hãe, naka *khòe ne di xu* kaia xu hãe, naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu hãéthãe xu hààra xg'ae.

⁵⁴ Me Petere ba kháoka téé a còò Me, a síí nxãakg'aiga kaim peresitim dim xhàrom q'oo koe tcãa, a ba a síí kòre-kg'ao xu cgoa c'ees-kg'ám koe ntcóó a kùru-kuruse.

⁵⁵ Xu kò kaia xu peresiti xu hãe naka wèé xu tc'ãa-cookg'ai xu hãéthãe Jeso ba xu gha chibi-chibi a cg'òm dàò ba qaa, igaba xu kò táá hòò kòm Me. ⁵⁶ Kái xu khòe xu kò ko Gam ka tshúu-ntcõan nxàea tseegukagu khama, igaba zi kò ãe xu ko nxàe zi gúu zi táá qõò mááku. ⁵⁷ Tsara c'ãe tsara tãea-téé a tshúu-ntcõan Gam ka nxàe a máa: ⁵⁸ “Sitsama kò kóm Mea Me ko máa: “Tíí Ra gha ncãem tempelem *khòean* tshàu ka tshàoèa ba kòbea q'aa, a ra a gha nqoana cárn qã q'oo koe táá ba tshào, *khòean* tshàu ka tshàoèa tama ba,” témé,” ta tsara méé. ⁵⁹ Igabagas kò ãe tsara ko nxàea tcg'òó sa táá qõò mááku.

⁶⁰ Me kaim peresiti ba hàà a gaxu xg'aeku koe téé, a Jeso ba tãe a máa: “C'ãe gúu ga Tsi gáé xòa tama? Ncãe tsara khòe tsara ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?” témé. ⁶¹ Igabam kò nqoo a táá cúim tãem ga ba xòa.

Me gaicara kaim peresiti ba tãe Me a máa: “Kreste Tsi Tsia, Gam ncãe ts'ee-ts'ee-kg'aièa hãam di Tsi Cóa Tsi?” témé. ⁶² Me Jeso ba máa: “Tíí ga Ra a. Khòem dim Cóa ba tu gha bóò, Me Gaam ãe wèé qarian úúa hãam dim kg'òm x'òam xòe za ntcóo-ntcõe, a ko nqarikg'ai di túú-c'òòan cgoa xõa,” témé.

⁶³ Me kaim peresiti ba qgáia ba tòàra q'aa a máa: “Dùú di nxàea tseegukagu-kg'ao xae gáé ko qanega qaa? ⁶⁴ Ncãa xao kóm kaisas còekus ncãe sa! Gaxao ko ntama ma tc'ãe?” témé.

Xu wèéa xu ga xgàra Me a máa, x'oos kam kg'anoèa, témé.

⁶⁵ Xu c'ãea xu tshoa-tshoa a tcg'ae cgae Me, a qáé tcgái Me, a xu a xg'ámku cgoa Me, a birí Me a máa: “Porofita *naka birí xae e ndaka kg'áia xae ncãa xg'ám Tsi sa*,” témé. Xu kòre-kg'ao xu sée a xg'ámku cgoa Me.

Petere ba ko Jeso ba xõase

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Eëm kò Petere ba nqãaka qanega xhàrom koe hãa kas kò kaim peresitim di zi qãa zi ka c'ãe sa hàà cgae me, ⁶⁷ a ães ko Petere ba bóò me hãa a ko kùru-kuruse, kas kò qãese bóò me a máa: “Tsáá igaba tsi kò thãe Nasareta dim Jesom cgoa hãa!” témé. ⁶⁸ Igabam kò xõase e a máa: “C'úuar hãa, a ra a kóm q'ãa tama, dùús ka si ko kg'ui sa,” témé. A ba a xhàros-kg'ám koe síí tcg'oa, [me ghòò ba kg'ae].

⁶⁹ Si kò qãa sa gaa koe bóò me, a tshoa-tshoa a gaicara ãe kò gaa koe téé-tãe ne khòe ne birí a máa: “Ncãem khòe ba gaxu ka c'ãem ga me e!” témé. ⁷⁰ Igabam kò gaicara xõase e.

X'aè-coam qǎá q'oo koe ne ko ãe kò téé-tãe ne Petere ba bìrí a máá: “Tseeguan kaga tsi gaxu ka c'ãe tsi i, Galilea di tsi khòe tsi i thée khama,” témé. ⁷¹ Me kò tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: “Khòem ncãe bar c'úua hãa, ncãe tu ko Gam ka kg'ui ba,” témé.

⁷² Me kò kúúga ghòrò ba càmm di sa kg'ae. Me Petere ba Jesom kò bìrí mea hãa kg'uiian tc'ãe-tc'ãese, ncãem kò máá: “Ghòròm qanega càmm q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xõase Te,” témé e. Kagam ko qhuia òe a kg'ae.

15

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Kaisa ntcùúkg'ai cgoa xu kò kaia xu peresiti xu hãe, naka khòe ne di xu kaia xu hãe, naka x'àe xгаа-xгаа-kg'ao xu hãe, naka wèe xu tc'ãa-cookg'ai xu hãethãe kg'uiia xg'ae. A xu a Jeso ba qáe, a chùia tcg'òo a Pilatom koe úú Me.

² Me Pilato ba tèe Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi?” témé. Me xõa me a máá: “Eã tsi ko mée khamaga i ii,” témé.

³ Xu kò kaia xu peresiti xu kái zi gúu zi koe chibi-chibi Me. ⁴ Me Pilato ba gaicara tèe Me a máá: “Kháe Tsi c'ãe xõa ga úú tama? Bòd, nta noo zi chibi zi ka xu ko chibi-chibi Tsi sa,” témé. ⁵ Igabam kò Jeso ba táá cúí xõa ga kúru, me Pilato ba are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶ Me kò Pilato ba wées kões koe c'ãem khòem qáe-nquum koe tcãàa ba kgoara, ncãe khòe ne kò ko dtcàrà máase ba. ⁷ Eã x'aè kam kò Barabase ta ko ma tciiem khòe ba qáe-nquum koe hãa, ncãe kò xg'ae sa kúrua hãa a ko khòe ne cg'õo xu khòe xu cgoa kò xg'ae a qáeèa hãa ba. ⁸ Ne khòe ne hàaraa xg'aeku a ne a tshoa-tshoa a Pilato ba dtcàrà ãem ko kg'aiga ma kúrua máá ne khama méem ma kúrua máá ne sa.

⁹ Me Pilato ba xõa ne a máá: “Juta ne dim X'aiga bar gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ãe?” témé. ¹⁰ Kaia xu peresiti xu kò tauan xu úú cgoa Mea hãa domka gam koe óaga Mea hãa sam kò q'ana hãa khama. ¹¹ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu khòe ne qg'ài, Barabase ba mée ne dtcàrà máase naka nea nxãa ba kgoara máaè sa.

¹² Me kò Pilato ba gaicara tèe ne a máá: “Kháe ra gha Juta ne dim X'aiga Me e ta tu ko méem ka dùú sa kúru sa tu ko tc'ãe?” témé. ¹³ Ne q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

¹⁴ Me Pilato ba tèe ne a máá: “Dúutsa gúus cg'ãe sa ba kúrua hãa?” témé. Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me!” témé. ¹⁵ Me kò Pilato ba khòe ne qãe-tcaokagu kg'oana hãa khamam kò Barabase ba kgoara máá ne. A ba a Jeso ba qõara xg'ara a tcg'òo Me, síim gha xgàuè ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncõi

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

¹⁶ Xu kò ncõo-kg'ao xu Jeso ba x'aigam dim nquum q'oo koe tcãa (Peretoriume ta ko ma tciiè ba), a xu a wées xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa tciaa xg'ae. ¹⁷ A xu a ncõam qgái ba hãakagu Me, a dxàman cgoa kúruèas cába sa kabea xg'ae a cábakagu Me, ¹⁸ a xu a tshoa-tshoa a tsgám Me a máá: “Tcgáío, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé. ¹⁹ A xu a kò tcúua ba koe tc'ãa dim hiiim cgoa xg'ám Me, a tcg'ae Me, a xu a qhòm tsi qurù a ncõia ba ka dqõm Me. ²⁰ Eã xu ko gatà ma ncõi Mea xg'ara ka xu kò ncõam qgái ba nxõo cgae Me, a nxãaska sèe a úú Me, síi xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Eã xu xóe a ko qõd ka xu kò c'ãem khòem Simone ta ko ma tciiem, Kurene dim, Aleksanterere tsara Rufasea tsara ka xõòm cgoa xg'ae, me xhàràmm koe guu a ko x'áe-dxoom koe qõd, ka xu kò chùì mem Gam dis xgàu sa dcéé. ²² Xu kò Jeso ba Gologota ta ko ma tciiem qgám koe úú (ncãe sa ko máá: “Tcúú c'õás dim qgái ba,” témé), ²³ a xu a mira

ta ko ma tcièm tsòdm cgoa tcg'ome-xg'aèa gōéan máa Me kg'ààm gha ka, igabam kò táá sèe e. ²⁴ Xu kò xgàu Me, a xu a Gam di qgáian cgúúan ntcòó a q'aa-q'aaku.

²⁵ Eẽ xu ko xgàu Me ka i kò 9 di x'aè e, ntcùúkg'ai cgoa di i. ²⁶ Eẽm kò chibi-chibi cgoaèa hãas tcgãya sa kò 'JUTA NE DIM X'AIGA BA' ta ma góásea hãa. ²⁷ Xu kò cãm tsara ts'ää-kg'ao tsara Gam cgoa xgàu, c'èe ba xu kò kg'áo xòèa ba za xgàua hãa, a c'èe ba dxàe xòèa ba za xgàua hãa. ²⁸ *

²⁹ Ne èe kò ko dàòm cgoa nqáé ne khòè ne còè Me, a ne a nxaà-nxàna tcúú a máá: “Eheè, Tsáá koma ko tempele ba kòbe, a nqoana cáman q'oo koe tshào me Tsi Tsia, ³⁰ kgoarase naka Tsia xgàu hiis koe xõa,” témé.

³¹ Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hëé, naka x'aè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthëé xu ma ncoi Me thëé, a máá: “C'èe ne khòè nem kgoara hãa, igabam ko kgoarasean ka tààè. ³² Ncèem Krete ba, ncèe Iseraele dim x'aiga ba méém xgàu hiis koe xõa, naka ta gha nxãasega bód naka dtcòm,” ta xu méé.

Tsara èe kò Gam cgoa xgàuèa tsara gataga thëé ncoi Me.

Jesom dis x'oo sa

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Koaba di x'aèan 12 di ko tcãà kas kò ntcúú sa wèém nqõóm koe xóé, a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé. ³⁴ Me kò Jeso ba nqoana dim x'aèm ka kaim dòm cgoa q'au a máá: “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” témé. Ncèe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé. ³⁵ Ne èe kò gaa koe téé-tèe ne ka c'èe ne kóm Me a máá: “Kóm, ncèe ba ko Elija ba tcii,” témé. ³⁶ Me kò c'èe ba qgóé, a síí x'úruan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'áam koe qhàea tòó, a hàà máa Me, kg'ààm gha ka, a máá: “Qãà naka ta bód Elija ba gha hàà xòó Me sa,” témé.

³⁷ Me kò Jeso ba kaim dòm cgoa q'au, a ba a còo di sa sònòa tcg'òó.

³⁸ Me kò tempelem dim qgái ba cãm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, a tc'amaka guu a síí nqãaka téé. ³⁹ Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaim ncèe kò *Jesom* cookg'ai koe téé-tèe ba, Jesom ma còo di sa sònòa tcg'òóa hãa sa bód, kam kò máá: “Tseegukagam kò ncèem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

⁴⁰ Gataga zi kò c'èe zi khòè zi nquú ka téé a ko bód. Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakobom cg'aré ba hëé naka Josefa ba hëéthëé tsara ka xõs Maria sa hëé, naka Salome sa hëéthëé zi. ⁴¹ Eẽm kò Jeso ba qanega Galilea koe hàna ka kòo còè Me, a ko hùi Me zi khòè zi i kò ii. Kái zi khòè zi èe kò Jerusalema koe síí cgoa Mea hãa zi kò thëé hàna.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Eẽ i ko dqòa, kg'ónòèan dim cãm me e kò ii khama, Sabata cookg'ai di ba, ⁴³ kam kò Josefam Arimatea di ba hàà, tcommèa kò hãam khòè me e kò ii, kaia xu dis xg'aes di ba, ncèe gam tc'áró ga kò thëé Nqarim di x'aian qãà hãa ba. A ba a kò kgoarasea hãase Pilatom koe síí, a síí Jesom dim tc'áró ba dtcàrà. ⁴⁴ Jesom nxãakamaga x'óóa hãa sam ko Pilato kóm kam kò are. A ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tcii, a tèè me Jesom ncãa ncìise x'óó sa. ⁴⁵ Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaim koe kóm gatà i ii sa, kam ko Josefa ba tc'áró ba máa. ⁴⁶ Me Josefa ba q'úúm qgái ba x'ámá, a tc'áró ba xòó a gaam qgáim cgoa tcám, a ba a síí qarim nxõám koe tshàoèa hãas tc'ámè koe xòó Me. A nxõá-dxoo sa gaas tc'ámè kg'ám koe ghànèa tcèekg'am cgoa.

⁴⁷ Sara kò Maria Magatalena sa hëé naka Marias Josefam ka xòò sa hëéthëé sara Jesom dim tc'áróm xòòèa hãa qgáian bód.

* 15:28: c'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úúa: “Si èe Nqarim di zi Tcgãya zi koe góáèa hãas gúús ncèe ko máá, “cg'uri-kg'ao xu cgoam kò nxárá xg'aèè” ta méé sa tseegukaguèa.”

16

Jeso ba ko x'oos koe tēe

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Eēm ko Sabata dim cárn ba nqáé ka zi kò Maria Magatalena sa hēé, naka Marias Jakobom ka xòò sa hēé, naka Salome sa hēéthēé zi tshāán x'ámá, síí zi gha tcgàù Me ka. ² Tc'āà dim cárn bekem dim di kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò cáms tcg'oara hāa ka xgoaba a tc'áms koe qòò. ³ A ko tēèku a ko máá: “Díí na gha nxōá sa tc'áms-kg'ám koe ghànèa tcg'dóá máá se e?” témé. ⁴ Igaba ēe zi ko ghùì-kg'ai ka zi kò nxōá sa bóò si téé-q'ooa sa koe ghànèa tcg'dòèa hāa, kaisases ko kaia khama. ⁵ Zi kò nxāaska ēe zi ko tc'áms koe tcāà ka q'úúm qgáí ba hanam qárí-kg'ao ba bóò me kg'ádò xòè koe ntcōóa-ntcōe, ka zi kò area. ⁶ Me bìrí zi a máá: “Táá sao q'ádò guu, Jesom Nasareta di ba sao ko qaa, ncēe kò xgàùèa hāa ba. Ghùìèam hāa, a ncēe koe káà Me e; bóò, ncēea xòòèam kò hāa qgáian ga a. ⁷ Igabaga méé sao qòò, naka síí Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí - naka Petere ba hēéthēé e - naka máá, gaxao kam gha tc'āà a Galilea koe qòò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, ēem ma bìrí xaoa hāa khamaga ma, témé,” tam méé. ⁸ Zi kò *Jesom dis* tc'áms koe tcg'oa a zi a qgóé, cgùruan hēé naka q'áòan hēéthēéa kò tcāà cgae zia khama, zi kò c'ēe khòè ga táá cúí gúù ga bìrí, q'ádò zi kòò khama.*

[Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise

(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)

⁹ Eēm ko tc'āà dim cárn bekem dim ka Jeso ba x'ooan koe ntcùúkg'ai cgoa tēe kam kò Maria Magatalenas koe tc'āà a x'áise, ncēm kò gaas koe 7 dxāwa tc'ēan xhàigu hāa sa. ¹⁰ Si kò qòò a sa a síí ēem kò ko hēé cgoa ne bìrí, ēe ne hāa a tshúù-tcaoa hāa, a ko kg'ae ka. ¹¹ Igaba ēe ne ko kg'òèam hāa, a ba a Maria Magatalenas ka bóòèa hāa sa kóm, ka ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko cárn tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara koe x'áise

(Lk 24:13-35)

¹² Ncēs gúús qāá q'oo koem kò Jeso ba tām dàòm ka gane ka c'ēe tsara koe x'áise, ēe tsara xóé a ko c'ēm qgáim koe qòò ka. ¹³ Tsara kabise a tsara a síí c'ēe ne koe xàà a, igabaga ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko 11 xu koe x'áise

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁴ Me gaa koe guus ka Jeso ba 11 xu koe x'áise, ēe xu hāa a ko tc'óó ka, a ba a gaxu di dtcòm taman ka hēé, naka gaxu di qari tcáóan ka hēéthēé dqàè xu, ēem x'ooan koe tēea hāa ka bóò Mea hāa ne xu kò táá dtcòm khama. ¹⁵ A ba a bìrí xu a máá: “Wèém nqóóm ncēe ba xao qòò, naka xaoa wèé ne khòè ne Nqarim di qāè tchōàn ka xгаа-xгаа. ¹⁶ Dìim wèém ēe ko dtcòm a ko tcguù-tcguuè ba gha kgoaraè, igaba dìim wèém ēe dtcòm tama ba gha xgàraè. ¹⁷ Zi gha ncēe zi x'ái zi gane ēe dtcòm hāa ne koe tséé: dxāwa tc'ēan ne ne gha Tiri cg'òèan cgoa xhàigu, a ne a gha kababa xu tam xu cgoa kg'ui. ¹⁸ Tshàua ne cgoa ne gha cg'aoan qgóó ghùì, a ne a gha ēe ne dqàèan kg'áà hāa igabaga i cuiskaga thòò-thòò nea hāa tite. A ne a gha tsàako ne khòè ne koe gane di tshàuan tòó, ne gha qāè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe qaòkaguè

(Lk 24:50-53; Tsee 1:9-11)

¹⁹ Me kò nxāaska X'aigam Jeso ba ēem ko kg'ui cgoa xua xg'ara, ka séèa ghùì a nqarikg'ai koe qaòkaguè, a ba a síí Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóó. ²⁰ Xu nxāaska xгаа-xgaase-kg'ao xu tcg'oa a síí Nqarim dim kg'ui ba wèém nqóóm koe xгаа-xгаа. Me kò X'aiga ba gaxu cgoa tsééa xg'ae, a kò Gam dim kg'ui ba x'ái zi cgoa tseegukagu. Amen.]

* 16:8: c'ēe zi Gerika di zi tcgāya zi ncíí zi koes ko Marekom dis tcgāya sa ncēe koe chòò.

LUKA
Lukam ka góáèa qǎè tchõà ne,
Jeso Krestem ka
Téé-cookg'ai sa

Luka ba kò naaka me e (Kol 4:14) a ba a kò Paulom cgoa tséé (Film 24). Ncées tcgāya sam kò Teofila ba góá máá (1:3).

Tcgāyas ncées Lukam di sa ko Jeso ba Gaam nqòòkaguèam Kgoara-kg'aom Iseraele di Me e sa hēé, naka wèém nqòóm di ta khòè ta dim Kgoara-kg'ao Me e sa hēéthéé ka nxàe. Tǎá zi qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao nem kò kái-kg'aise góá máá.

Luka ba ko Jesom kò ma Tcom-tcomsam Tc'èem ka ma ntcǎá tcúúèas ka nxàe, qǎè tchõà nem gha ãe dxàua hǎa ne koe xгаа-xгаа ka (4:18), a ba a ko káise ncée zi gúú zi tcàoa hǎa ne khòè ne ka tc'èe-tc'èese.

Luka ba ko kái q'oro qǎè-tcaoan ka kg'ui (1:14, 2:10, 24:41,52).

Luka ba kò cámm dis tcgāya sa góá - si ncées tcgāya sa “Tséé zi” dis tcgāya si i. Lukam dis tcgāyas tc'ǎà di sa ko Jesom di nqarikg'ai koe qàòa cgoa chòò, a sa a ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe còoka qòòkaguè. C'èe khòèa ne ga kg'ama máá, Lukam dis tcgāya sa ko Jesom xg'ao ko qanega nqòómkg'ai koe kúrú zi gúú zi ka kg'ui, témé, si ko “Tséé zi” dis tcgāya sa Jesom xg'ao ko nqòómkg'ai koe kúrú zi gúú zi ka kg'ui, ãem xg'ao nqarikg'ai koe hǎa ka.

Cámm tsara xg'aeku tsara hàna (tcee tsara 1-2 di tsara koe hēé naka tcee xu 9-19 di xu koe hēéthéé e) ncées tcgāyas q'oo koe cúí ga ko nxàèè zi gúú zi úúa hǎa tsara; ncée zi x'ái zi khama: moengelean kò ko nxàè ciian hēé naka ghùu-kòre-kg'ao xu ncée kò Jesom ko ábàè koe dàra xu hēé, naka Jesom kò tempelem koe cóá ba ii kam kò hǎa koe hēé, naka qǎèm khòèm Samaria dim dis sere-sere sa hēé, naka cóám aagusea kò hǎa ba hēéthéé di zi.

Ncées tcgāyas wèés koe ko kaisase gaas ka kg'uièas gúú sa còrè si i naka Tcom-tcomsam Tc'èem ka hēé, naka khòè zi kò Jeso ba kúrúan ka hēé naka Nqarim kò ko khòè ne chibia ne qgóóa máás ka hēéthéé e.

Qaa-qaasa kg'uià ne:

- “i kúrúse”, “x'aèan”, “èe xu cámm xu ka”
- Tcom-tcomsam Tc'èe ba
- dxàua ne, khòè zi

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)
- Jeso ba Galilea koe (4:14-9:50)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (9:51-19:44)
- Jeso ba Jerusalema koe (19:45-21:38)
- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tée sa hēéthéé e (22-24)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)

Tshoa-tshoa sa

¹ Kái ne khòè nea xg'ao xg'aekua ta koe xg'ao ko kúrúse zi gúú zi bód a góá. ² Khòè ne ncée tshoa-tshoas ka kò gane tcgái ka ncée zi gúú zi bóòa ne, a ne a kò hàà Nqarim dim kg'uim di ne xгаа-xгаа-kg'ao ne ii nea ncée zi gúú zi máà taa hǎa. ³ Tíí igabar kò wèé zi gúú zi tshoa-tshoas koe qǎèse tèèa xám, i ncéeska qǎèa máá tea, ãe zi ma kúrúsea xùrikua hǎas kar ga góá máá tsi sa, tsáá Teofila tsi tcom-tcomsa tsi, ⁴ nxáasega tsi gha wèé tseeguan ncée tsi xгаа-xгааèa ka q'ǎa ka.

Moengele ba ko Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba gha ábàès ka kg'ui

⁵ I kúrúse Herotem xg'ao x'aigam Jutea di ba ii x'aè ka, me kò Sakaria ta ko ma tcièm peresiti ba hàna, Abiam dis xg'aes di xu peresiti xu di ba. Gam dis khòès Elisabete sa kò *kaiam peresitim* Aronem dis qhàò si i. ⁶ Sakaria khara Elisabetea khara kò Nqarim cookg'ai koe tchàno khara khòè khara a, a wèé x'áè-kg'áñan X'aigam Nqarim di ko kúrú, a chibi úú tama. ⁷ Elisabete sa kò ábà tamas khòè si i khama khara kò káà cóá khara a. A kò gataga wèéa khara ga gæasea hãa.

⁸ I kúrúse me x'aè ba hàà Sakariam dis xg'aes di xu gha tempelem koe síí tséé di ba, me kò Sakaria ba síí peresitim di tsééan Nqarim cookg'ai koe kúrú. ⁹ Peresiti xu di cauan ka xu xg'ao ko cúim khòè ba nxará tcg'òò, tempelem q'oo koe gha tcãà a qãè hñm xg'ãò gúuan Nqari ba dàda máá ba. Gaam cáim kam kò Sakaria ba nxará tcg'òòè. ¹⁰ Eëm tempelem q'oo koe hãa a ko qãè hñm xg'ãò gúuan Nqari ba dàda máá ka ne kò wèé ne khòè ne tempelem ka tchàa koe hãa a ko còrè.

¹¹ Me moengelem Nqarim di ba qhúí-kg'ai me, a ba a kg'ám x'òàm xòè za téé, ãem gabá hãa a ko ães qãè hñm xg'ãòs gúú sa altaram koe Nqari ba dàda máá koe. ¹² Eëm ko Sakaria ba moengele ba bóò kam kò q'ae a q'áòs ka tcãàè. ¹³ Me moengele ba bìrí me a máá: “Táá q'áò guu, Sakariaè. Còrèa tsi komsanaèa, si gha tsaris khòès Elisabete sa cóá ba ábà, tsi gha Johane ta ma tcii me ke. ¹⁴ A tsi a gha kaisase qãè-tcao, i gha gataga kái khòèan gaam di ábà x'aèan ka qãè-tcao. ¹⁵ X'aigam Nqarim cookg'ai koem gha tcom-tcomsam khòè ba ii, ke méém táá qgarì kana dùútsa tshàam xgóm ga ba kg'áà guu. Eë ábà x'aèa ba koe gam gha guu a Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oèa, ¹⁶ a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele di ne X'aigam gane dim Nqarim koe kabi. ¹⁷ Elijam di tc'ëean hëé naka qarian hëéthëé cgoam gha Nqarim cookg'ai koe kg'òè, a xòòga xu di tcáoan cóán koe kabi, a ãe komsana tama ne di tcáoan kabi tchàno ne khòè ne di tc'ëean koe, a khòè ne X'aigam Nqari ba kg'ónòda máá,” tam méé.

¹⁸ Me Sakaria ba moengele ba tèè a máá: “Nta ra gha ma q'áa ncëe zi gúú zi gha kúrúse sa? Gæasea raa, si tiris khòès igaba gæasea hãa ka,” témé. ¹⁹ Me moengele ba xòe me a máá: “Tíí ra Gabariele ra a, a ra a Nqarim cookg'ai koe tèe. Gaam ga ba tséé tea, hàar gha kg'ui cgoa tsi, a qãè zi tchòà zi ncëe zi ógara máá tsi ka. ²⁰ Bóò, dtcòm tama tsia domka tsi gha ncëe koe guus ka nqooa hãa, a kg'ui tite, me gha nxãakg'aiga síí x'aè ba hàà ncëe zi gúú zi gha hàà kúrúse ba,” tam méé.

²¹ Nxãaska i ko kái khòèan tchàa koe téé-tëe a ko Sakaria ba qãà, a area hãa, dùús domkam tempelem q'oo koe ncëeta noose ãoa hãa sa. ²² Eëm ko tcg'oa kam kò gane cgoa kg'uian ka tààè, ne kò bóòda q'áa tempelem q'oo koem kò x'ái sa bóòda hãa sa. Me kò nqoo-nqoosase nxàem ko sa tshàua ba cgoa x'ái ne. ²³ A ba a kò ãe xu cáim xu kam ko tempelem koe tsééa xg'ara ka x'áéa ba koe kabisè.

²⁴ Ncëe zi gúú zi qãá q'oo koes kò gam dis khòès Elisabete sa ncãan úú, a sa a 5 nxoean sèè a nquum q'oo koe cúia hãa, khòè ne gha táá bóò si ka. Si bìríse a máá: ²⁵ “X'aigam Nqari ba ncëes gúú sa kúrúa máá tea hãa, a ba a ncëem x'aèm ka Gam di thòò-xama-máákuan tíí koe x'áía, a ba a khòè ne koe tiri sau-cgaean cóá ner úú tama di koe tcg'òò tea hãa,” témé.

Moengele ba ko Jeso ba gha ábàès ka kg'ui

²⁶ Me kò moengelem Gabariele ba 6 dim nxoem ka Galilea dim x'áé-dxoom Nasareta dim koe Nqarim ka tsééa úúè, ²⁷ dxàe-coas koe, ncëe kò Josefa ta ko ma tcièm qáí-kg'aom ka sèèkuan tòóa máàèa hãa sa. Josefa ba kò Dafitem dis qhàòs dim khòè me e, i gaas dxàe-coas di cg'òèan kò Maria a. ²⁸ Moengelem ko Marias koe hàà kam kò hàà tsgámkagu si a máá: “X'aigam Nqari ba cgóm sia a sáá cgoa hàna,” témé.

²⁹ Si Maria sa ãem ko gatà méé ka kaisas q'áòs ka tcãàè, a sa a kò tèèse dùús domkam ko gatà ma tsgámkagu si sa. ³⁰ Me moengele ba bìrí si a máá:

“Táá q'áò guu, Mariaè,
Nqarim koe si cgómkuan hòda hãa ke.

³¹ Bóò, ncãà si gha úú, a kg'ám cóá ba ábà,
a si a gha Jeso ta ma tcii Me.

³² Tcom-tcomsam khòè Me e gha ii,
a ba a gha tc'amaka hãam Nqarim dim Cóa ba iise tcièè,
Me gha X'aigam Nqari ba x'aian dis ntcóó-q'oo sa máá Me,
Gam ka xòò-dxoom Dafitem khamaga ma.

³³ Jakobem dis qhàòs koem gha chòò tamase x'aiga ii,
si Gam dis x'ai sa cuiskaga chòò tite,”
tam moengele ba méé.

³⁴ Si Maria sa moengele ba birí a máá: “Nta i gha ii, qane cgoar kg'áò-khoe cgoa xóé tama ka?” témé.

³⁵ Me moengele ba xòà si a máá:
“Tcom-tcomsam Tc'èè ba gha sáá koe hàà,
kaisase Tc'amaka hànám di qaria nea gha qàbi si,
Me gha gaa domka

Gaam èè gha ko ábàè ba tcom-tcomsa ii,
a ba a gha Nqarim dim Cóa ba ta ma tcièè.

³⁶ Bòò kg'ama, ncèè Elisabete koe kúrúsea sa.
Wèè khòèa ne kò q'ana hãa cóás úú tite sa,
a sa a ábà tamas khòè si i sa,
igaba ncèes gàeasa hãa kas kg'áòm cóá ba qóma hãa,
i nxoea sa ncèeska 6 i.

³⁷ Cúí gúú ga káà a, Nqarim ka kúrúè tite e khama,”
tam méé.

³⁸ Si Maria sa xòà me a máá: “Ncãa ga ra a, X'aigam Nqarim dir qãà ra. Eè tsi ko méé khamaga méé i tí koe ii,” tas méé. Me moengele ba guu si a qòò.

Maria sa ko Elisabete sa dàra

³⁹ Gaa x'aè kas kò Maria xgoaba a sa a qháése c'èem x'áé-dxoom xàbìan dim koe síí, Juta ne di ba. ⁴⁰ A sa a Sakariam x'áé koe tcãà a Elisabete sa tsgámkagu. ⁴¹ Eè ko Elisabete sa kóms ko Maria tsgám sia ts'oo kam ko cóá ba ncãà sa q'oo koe kòri, si Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oè cgaeè, ⁴² a sa a tc'amaka kg'ui a máá:

“Wèé zi khòè zi cookg'ai koe si sáá ts'ee-ts'ee kg'aièa. Me gataga sarim cóá ba thèé ts'ee-ts'ee kg'aièa. ⁴³ Dùútsa gúús kaia sa ko ncèè cáím ka tíí koe kúrúse, ncèè tirim X'aigam Nqarim ka xòòs ko tíí koe hàà ka? ⁴⁴ Eè ko kórm si ko ma tsgám tea ts'oo sa kam ko gaa x'aè kaga cóá ba ncãà te q'oo koe qãè-tcaoan ka kòri khama. ⁴⁵ Ncèem X'aigam Nqari ba sáá cgoa kg'uia hãa zi gúú zi wèé zi gha kúrúse sa si dtcòmà hãa, khama si ts'ee-ts'ee kg'aièa,” tas méé.

⁴⁶ Si Maria sa máá:
“X'aigam Nqari bar ko wèè tcáóa te cgoa kaikagu,

⁴⁷ i tc'èea te Nqarim Kgoara-kg'aom Tirim koe qãè-tcaoan ka cg'oèa hãa,

⁴⁸ Gam dis qãàs di nqãaka hãa nem bóòà hãa khama.
Bòò, ncèè koe guus ka zi gha wèé zi qhàò zi nxàè ts'ee-ts'ee kg'aièar hãa sa.

⁴⁹ Qarian úúa hãa ba kaisa zi gúú zi kúrúá máá tea hãa khama,
i cg'òèa ba tcom-tcomsa a.

⁵⁰ Gam di thòò-xama-máákua nem ko èè ko q'áò Me ne koe x'ái èè zi ko ma qhàò zi hàà khama.

⁵¹ Nqari ba tshàua ba cgoa cgáé zi gúú zi kúrúá,
a ba a èè tc'èega ne e,
ta tcáóa ne q'oo koe tc'èea hãa ne khòè ne tsai-tsai q'ara hãa.

⁵² Kaia x'aiga nem gaan di ntcóó-q'ooan x'aian di koe guu a xòòà hãa,

a ãe nqãaka hàna khóèan ghùia hãa.

⁵³ Xàbàa khóèa nem xg'ãakagua hãa

qãè zi gúù zi cgoa,

a ba a ãe qguua hãa khóèan

kàa gúù tshàu-q'oose tcg'òóa hãa.

⁵⁴ Gam dim qãàm Iseraele bam hùia,

thòò-xama-máákuan Gam dim ko tc'ãe-tc'ãese khama.

⁵⁵ Ncẽem ma gatá ka xòòga ne nqòòkagua hãa khama,

Abrahamam ka hẽé

naka qhàòa ba ka hẽéthẽé e,

chòò tamase,”

tas Maria méé.

⁵⁶ Si kò Maria sa nqoana khama noo nxoean Elisabetes cgoa síí hãa, a sa a nxãwa kãbise a x'áéa sa koe òibi.

Johanem tcguu-tcguu-kg'aom di àbà x'aèa ne

⁵⁷ Me kò Elisabetes gha àbàm x'aè ba hàà, si kò kg'ám cóa ba àbà. ⁵⁸ Ne kò cúuse x'aèa ne khóè ne hẽé naka gas di qhàòan hẽéthẽé kóm X'aigam Nqarim ma kaisase thòò-xama máa sia hãa sa, a ne a kò gas cgoa qãè-tcao.

⁵⁹ A ne a 8 cáma nem cóa ba úua ka hàà, hàà ne gha q'ãe nqãa-qgai khòò me ka, a ne a Sakaria ta ma tcii me kg'oana, xòòm cg'òè cgoa. ⁶⁰ Si gam ka xòò sa xòà a máá: “Eẽ ãe, Johane tam gha ma tciiè,” témé. ⁶¹ Ne khóè ne bìrí si a máá: “Eẽta xaàs cg'òès kò qhàò si di ne koe káa si i ná,” témé. ⁶² Ne tshàua ne cgoa sere-sere a xòò ba tẽè, ntam ko cóám di cg'òèan ka méé sa. ⁶³ Me góám gha gúúan tcãba dtcàrà, a góá a máá: “Cg'òèa ba Johane e,” témé. Ne wèèa ne are.

⁶⁴ Me kò gaa x'aè kaga Sakaria gaicara tshoa-tshoa a kg'ui, a Nqari ba dqòm.

⁶⁵ Ne kò ãem qgáim di ne khóè ne wèé ne q'áòs ka tcãàè, ne kò Jutea di xu xàbì xu wèé xu di ne khóè ne ncèe ko kúrúse zi gúù zi wèé zi ka kg'ui. ⁶⁶ Ne kò wèé ne ãe kò kóm ne are a tẽèse a máá: “Dùútsa cóa ba gáé ncèe ba?” témé. X'aigam Nqarim dim tshàu ba kò hãa cgoa mea khama.

Sakaria ba ko Nqari ba dqòm

⁶⁷ Me kò cóám ka xòòm Sakaria ba Tcom-tcomsam Tc'ãem ka cg'oè cgaèè, a ba a porofita a máá:

⁶⁸ “Dqòmme méém X'aigam Nqarim Iseraele di ba,

Gam di ne khóè ne koem hààraa

a ba a ko hàà kgoara ne ke.

⁶⁹ Kgoarakuan dim nxãà bam tc'amaka ghùia máá ta a hãa.

Gam dim qãàm Dafitem di ne qhàò ne koe.

⁷⁰ Ncẽem ko ma ncísega

Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu koe ma kg'uia hãa khama,

⁷¹ a ba a ko máá,

hààm gha gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koe hẽé

naka wèé ne ãe hòre taa ne

di tshàu-q'ooan koe hẽéthẽé kgoara ta a.

⁷² Ncẽem dàòm kam ko Nqari ba

gatá di xòòan koe thòò-xama-máákuan x'ái,

ncẽem kò nqòòkagu nea hãa a,

naka Gam dis qáé-xg'aes tcom-tcomsa sa tc'ãe-tc'ãesean hẽéthẽé e,

⁷³ gaises ncẽem gatá ka xòòm Abrahamam koe gaisea sa,

⁷⁴⁻⁷⁵ gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koem gha tcg'òó ta a ka,

ta gha nxãasega q'áò tamase hẽé,

tcom-tcomsase hẽé

naka tchànose hẽéthẽé

cookg'aia ba koe tsééa máá Me,

wèé kg'òèa ta q'oo koe.

⁷⁶ Tsáá tiri tsi cóa tsi,
X'aigam Nqarim ncēm tc'amaka hānam
di tsi porofiti tsi iise tsi gha tciè,
Nqarim cookg'ai koe tsi gha qōò,
a tsi a gha hàam gha xu dàò xu kg'ónòa máá Me.

⁷⁷ Gam di ne khòè ne tsi gha bìrí
nta ne gha ma q'āan di tc'ēean di kgoarasean hòò sa,
gane di chibian di qgóóa-máákuan koe guu a.

⁷⁸ Gatá dim Nqari ba ko tcáóa ba q'oo koe thōòan xám,
gaa domkam gha cáms ko tcg'oa xòè koe guuam x'ám
ncē tc'amaka guuam cgoa x'áa-x'aa ta a.

⁷⁹ Wèém khóèm ēe
ntcúús q'oo koe hēé
naka x'ooan di sóman koe hēéthēé hānam
koem gha x'áa ba óága,
a ba a gha dàò ta tchàno-tchano
tòókuan dim dàòm koe,"

tam méé.

⁸⁰ Me kò cóa ba kai a tc'ēean koe qari, a ba a kò tchàa-xgóós koe hàna, me sí hàam gha
Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe x'áisem x'aè ba hàà.

2

Jeso ba ko ábàè

(Mt 1:18-25)

¹ Eēm x'aèm kam xg'ao Roma dim x'aigam Agusetosi ba x'áèan tcg'òò, wèém nqōóm
di ne khòè ne gha nxáràè di i. ² Ncēs nxárákus kg'áíka di sa xg'ao Kurinem kò Siria koe
x'aiga ii x'aè ka kúrúse. ³ Me kò wèém khòè ba nxāaska gam dim x'áé-dxoom koe sí
góáse.

⁴ Me Josefa thēé Nasareta dim x'áé-dxoom Galilea dim koe guu a sí Jutea dim x'áé-
dxoom koe tcāà, Betelehema ta ko ma tciè ba, x'aigam Dafitem ábàèa koe, Dafitem dim
qhàò me e kò ii khama. ⁵ Gaa koem kò sí Marias cgoa góáse, ncēm kò séèkuan tòòá
máana hā sa, si kò gataga qóm ii. ⁶ Qanega khara Betelehema koe hā kam kò cóa bas
gha ábà dim x'aè ba hàà. ⁷ Si kò qgáé-kg'ai dim cóám gas di ba ábà, a sa a qgáian cgoa
tcám Me, a dxòrom q'oo koe xòó Me, cg'áè-nquum koe i kò x'óm-q'ooan kàa a khama.

Ghùu kòre-kg'ao xu hēé naka moengele xu hēéthēé e

⁸ Xu kò c'ēe xu ghùu kòre-kg'ao xu qāáka hā a tééa q'uu a ko ghùu zi kòre. ⁹ Me kúúga
moengelem X'aigam di ba hàà qàea xu koe téé, me X'aigam dim x'áa ba x'áa-x'aa xu, xu
kò kaisase q'ád. ¹⁰ Me kò moengele ba bìrí xu a máá: "Táá q'ád guu! Bòò, qāè tchōà ner
ko óága máá xao o, ncē gha hàà wèé khòèan kaisa qāè-tcaoan máa a ke. ¹¹ Ncēm cárn
ka tu Dafitem dim x'áé-dxoom koe Kgoara-kg'ao ba ábà máàèa - X'aigam Krete ba! ¹² Si
gha ncēs gúú sa gaxao koe x'ái sa ii: cóá-coam qgáian ka tcám a dxòrom q'oo koe xòòèa
ba xao gha hòò," tam méé.

¹³ Si kò kúúga moengele xu dis xg'aes nqarikg'ai di sa qhúí a gaam moengelem cgoa
hàna hāase Nqari ba dqòm, a máá:

¹⁴ "Dqòmkuam méé i kaisase tc'amaka hānam Nqarim koe hāa,
naka tòókuan hēéthēé e nqōómkg'ai koe,
khòè ne ēem ncàma hāa ne koe,"
témé.

¹⁵ Eē xu ko moengele xu guu xu a ko nqarikg'ai koe kabise, ka xu kò kòre-kg'ao xu
bìríku a máá: "Hàn xae Betelehema koe qōò naka sí ncēs gúús kúrúsea sa bóò, ncē
X'aigam Nqarim bìrí xaea hā sa," témé. ¹⁶ A xu a qháése xgoaba a qōò, a sí Maria khara
Josefa khara hēé naka Cóá-coa ba hēéthēé hòò, Me dxòrom q'oo koe xōe. ¹⁷ Eē xu ko

kòre-kg'ao xu hòò ne ka xu kò ncãa i Cóám ka mééè sa bìrí khara a. ¹⁸ Ne kò wèé ne ãe kòre-kg'ao xu ko bìrí ne sa ko kóm ne are. ¹⁹ Si Maria sa wèé zi gúú zi ncãe zi tcáóa sa koe tòó, a sa a gazi ka kaisase tc'ãe. ²⁰ Xu ghùu kòre-kg'ao xu kabise, a xu a Nqari ba dqòm a koa Me, wèé zi gúú zi ãe xu kò kómá zi ka hãé naka ãe xu kò bóòá zi ka hãéthãé e; ãe xu kò ma bìriãa khama i kò ii.

²¹ 8 cáman qãá q'oo koem kò Cóá ba q'ãe nqãa-qgai khòòè, a ba a Jeso ta ma tciìè, qómme tamam hãa cookg'ai koem kò moengelem ka máàèa hãas cg'òè sa.

Jeso ba tempelem koe hàna

²² Eẽm ko x'aè ba hàà Josefa khara Maria khara méé khara peresitim ka q'ano-q'anoè di ba, ncãe Moshem di x'áèan kòò méé khama, ka khara kò Cóá ba Jerusalema koe úú, a síí X'aigam Nqarim cookg'ai koe tòó Me. ²³ Eẽ i kò ma X'aigam Nqarim di x'áèan koe ma góásea khama, a ko máá: “Wèém cóám kg'áòm tc'ãa a ábàèa ba méém X'aigam Nqarim di tsééan tòóa mááé,” téméè khama. ²⁴ Gataga khara kò dàòá-mááku sa X'aigam Nqari ba kúrúa máá, ãem kò ma X'aigam Nqari ba x'áèa khama a ko máá: “Cám tcíbí sara kana cáman tcíbí-coa sara ga igaba,” témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò Jerusalema koe Simone ta ko ma tciìem khòè ba x'ãèa. Tchàno, a Nqari-tcáóa hãam khòè me e kò ii, Nqarim gha Iseraele ne qgài-qgai tcáó dim x'aè ba kò tééa máána hãa ba, me kò Tcom-tcomsam Tc'ãe ba gam koe hãa, ²⁶ me kò Tcom-tcomsam Tc'ãem ka x'áíèa hãa, X'aigam Nqarim dim Kreste bam bóò tamam cookg'ai koem x'óóá hãa tite sa. ²⁷ Tcom-tcomsam Tc'ãem kam kò tempelem koe óágaè. Khara kò Jesom ka xòò ga khara thãé gakhara dim Cóám Jeso ba tempelem koe óá, hàà khara gha x'áèan ko méé sa kúrúa máá Me ka, ²⁸ me kò Simone ba gaam Cóám Jeso ba sèè a x'òàa ba koe tchàma a ba a Nqari ba dqòm, a máá:

²⁹ “Tíí Q'òòè, ãe Tsi ma bìrí tea khama
Tsi gha ncãeska Tsarir qãà ra
tòókuan cgoa dàò ba xgobekg'ama máá.

³⁰ Tiri tcgáía nea Tsari kgoarakuan bóòá hãa khama,

³¹ ncãe Tsi wèé zi qhàò zi tcgáí q'oo koe kg'ónòa a,

³² tãá zi qhàò zi gha xgobekg'am tc'ãem x'áà Me e gha ii,
a ba a gha Tsaris qhàòs Iseraele di sa x'áàkagu,”
tam méé.

³³ Khara kò Cóám ka xòòga khara Simonem ko Cóám ka méé gúúan are. ³⁴ Me kò Simone ba ts'ee-ts'ee'kg'ai ne, a ba a Marias Cóám ka xòò sa bìrí a máá: “Bòò, Nqari ba ncãem Cóá ba qaara máásea, kái ne khòè nem gha kúrú ne cg'áé, a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele koe tãekagu ka. X'áí Me e gha ii nntoeku cgoaè gha ba, ³⁵ nxãasega zi gha kái ne khòè ne di zi tc'ãe zi tcg'oa a x'áíse ka, me gha ntcáu ba qhàè tcáó si,” témé.

³⁶ Si kò gataga Anna ta ko ma tciìès porofiti sa hànaa, Fanulem ka cóáse sa, Asere dis qhàòs di ba. Kaisases kò gãeãsea hãa, ncãe ko ães ko séèèa xg'ara ka 7 kurian gas dim khòèm cgoa x'ãèa hãa sa. ³⁷ A sa a kò dxàe-ntcõa sa kúrú, a nxãakg'aiga síí 84 kuri, a kò wèé x'aè ka tempelem koe hàna, a ko ntcúú ba hãé naka koaba ba hãéthãé Nqari ba dqòm, tc'õoan carasean hãé naka còrèan hãéthãé cgoa. ³⁸ Gaam x'aèm ãem kagas kò hàà cgae ne, a hàà Nqari ba qãè-tcaoa máá, a sa a wèéa ne ãe kò Nqarim gha Jerusalema ba kgoara sa qãà hãa ne Cóám ka kg'ui cgoa.

³⁹ Eẽ khara ko wèé zi gúú zi X'aigam Nqarim kò x'áèa hãa zi kúrúa xg'ara ka khara ko Galilea koe kabise, gakhara dim x'áé-dxoom Nasaretam koe. ⁴⁰ Eẽm ko Cóá ba kai kam kò qari, a tc'ãega, i Nqarim di cgomkuan Gam cgoa hãa.

12 kuri qãá q'oo koem ko Jeso ba tempelem koe kabise

⁴¹ Wèém kurim q'oo koe khara kò ko Jesom ka xòò ga khara Jerusalema koe qòò, Paseka dis kòès koe. ⁴² Eẽm Jeso ba 12 kurian úúa ka ne kò gaicara qòò a gaas kòès koe síí, khòè ne kò ko wèé x'aè ka hãé khama.

⁴³ Eẽs ko kòè sa xg'ara ka khara kò x'áéa khara koe kabise, igabam kò Jeso ba Jerusalema koe qaù, khara kò Gam ka xòò ga khara ncães gúú sa c'úúa. ⁴⁴ Khòè ne xg'aeku koem kò

hàna, ta khara kò tc'èea, khama khara kò tc'ää dim cárn ba qõò, a khara a gakhara di qhàòan hëé naka khòè ne èe khara kò q'ana ne hëéthëé koe qaa Me.

⁴⁵ Táá khara kò hòò Me khama khara kò Jerusalema koe kabise a sí qaa Me.

⁴⁶ Nqoana cárn qãá q'oo koe khara kò tempelem q'oo koe hòò Me, Me xгаа-xгаа-kg'ao xu xg'aeku koe ntcõe, a ntcõo a ko komsana xu, a ko tõe-kg'ám zi tõe xu. ⁴⁷ Xu kò wèe xu èe kò kórn Me xu Gam di kórna q'ään hëé naka xoa-kg'ána ba ka hëéthëé arekaguè. ⁴⁸ Gam ka xõòga khara ko bóò Me ka khara kò kaisase are, si Gam ka xõò sa máá: “Tiri Tsi Cóa Tseè, dùús domka Tsi kò ncëeta hëéa máá? Bóò, saò ba hëé naka tí hëéthëé khama ncãa ko thõò-tcaoase qaa Tsi,” témé. ⁴⁹ Me xoa khara a, a máá: “Dùús domka khaoa kò ko qaa Te? C'úua khaoa kò hãa, Abom Tirim Xõòm di zi gúu zi koe méér ga hãa sa?” témé. ⁵⁰ Khara kò dùú sam ko méé sa táá koma q'ãa.

⁵¹ Me Nasareta koe kabise cgoa khara a, komsana khara am kò ko. Si kò Gam ka xõò sa ncëes gúu sa tcáóa sa q'oo koe tòò. ⁵² I ko Jesom di tc'ëean hëé naka qaria ba hëéthëé kai a càuse, i kò Nqari ba hëé naka khòè ne hëéthëé di tòókuan càuse cgae Me.

3

*Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di kg'uian xгаа-xгаа
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)*

¹ 15 dim kuri me e kò ii Roma ne dim x'aigam Kaesaram Tiberiam kò wèém nqõò ba tc'ää-cookg'aia hãa ka, me kò Pontiose Pilato ba Jutea dim x'aiga ba ii, me Herote ba Galilea dim nqõò ba tc'ää-cookg'aia, me káíkhoem Filipi ba Iturea ba hëé naka Terakoniti ba hëéthëé di tsara nqõò tsara tc'ää-cookg'aia, me Lisania ba Abelenem dim nqõò ba tc'ää-cookg'aia. ² Gaa x'aè ka tsara kò Anase ba hëé naka Kaifase ba hëéthëé tsara kò kaia tsara peresiti tsara ii. Kam kò Nqarim dim kg'ui ba Sakariam dim cóám Johanem koe hàà, tchàa-xgóóm koem hãase. ³ Me Jorotane dim tshàa ba nxama-nxama xu nqõó xu wèe xu koe qõòate, a ba a chibia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xгаа-xгаа ne, nxãasega ne gha gane di chibian qgóóa mááè ka, ⁴ èe i ma porofitim Isaiam dis Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“C'ëem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

‘X'aigam Nqari ba tu dàò ba kg'ónòa máá,
naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me.

⁵ Wèe qgáian èe qàm gha cg'oè-cg'oeè,
i gha wèe xàbian hëé naka nxõá xàbian hëéthëé
nqãaka qámme,

i gha kàma dàòan tchàno-tchanoè,

i gha xgárá dàòan tcgàriè.

⁶ Ne gha wèe ne khòè ne
Nqarim di kgoarakuan hòò a bóò,’ ”

témé ba.

⁷ Me kò Johane ba tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa zi xg'ae zi bìrí a máá:
“Gatu cg'aoan di tu cóá tuè, dìín ka tua q'ää-q'ääèa hãa a ko hààko xgòàn Nqarim di bèè?

⁸ Nxãaska méé tu chibian koe tu tcóósea hãa sa gha x'ái tc'áróan kúrú, naka tua táá tshoa-tshoa naka bìríse naka máá: ‘Abrahama ba ta úúa hãa, sita ka tsgõose ba,’ témé guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: Nqari ba tààè tama ncëe zi nxõá zi sèè a Abrahama ba tsgõo-coan kúrúa máán ka ke. ⁹ Si gataga bóò sa nxãakamaga hii zi di tõbean kg'ónòa tòóa mááèa, si gha wèes hìis èe qãè tc'áróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'òó a c'ëean q'oo koe xaoa tcãàè,” témé.

¹⁰ Ne xg'ae zi di ne khòè ne tõe me a máá: “Kháé nxãata i kò ii ne ta gha dùú sa kúrú?” témé. ¹¹ Me xoa ne a máá: “Dìím wèém èe cárn qgáian úúa hãa ba méém èe cúis ga sa úú tama ba c'èe sa máà, nakam dìím wèém èe tc'õoan úúa hãa ba gataga thëé hëé,” témé.

¹² Xu c'èe xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hàà, tcguù-tcguuè xu gha ka. A tõe me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao tseè, dùú sa xae gha sixae kúrú?” témé. ¹³ Me xoa xu a máá: “Táá méé xao qaaseko marian nqáéa hãan sèè cgae ne guu,” témé.

¹⁴ Xu gataga ncõo-kg'ao xu hàà a tèè me a máá: “Kháé nxãaska sixae ka, dùú sa méé xae kúrú?” témé. Me Johane xõa xu a máá: “Táá cúí khòè koe ga qari cgoa marian sèè guu, naka táá khòèan gaan di tama chìbian hãakagu guu. Naka xaoa gaxao di surutan qãè-tcaoa máá,” témé.

¹⁵ Khòè ne kò nqòda hãase qãa a ne a ko wèéa ne ga tcáóa ne q'oo koe tèèse a ko máá, Johane ba gha c'èedaoka Krestem ga me e, ta tc'èea. ¹⁶ Me Johane wèéa ne ga xõa a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, igabam ko Gaam èe tíí ka qari ba hàà, ncèe Gam di nxàbo tcãian kgoara ner kg'ano tama ba. Gaa ba gha hàà Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa hëé naka c'eem cgoa hëéthëé tcguù-tcguu tu u. ¹⁷ Mabere tsoroan ko dqòrò cgoàm hìi ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberean ko dqòròès qgáis koe wèé maberean ga dqòrò, a gha Gam di maberean Gam dis nxàès koe xg'ae-xg'ae, igabam gha tsoroan ts'irì tamam c'eem koe dàò,” témé.

¹⁸ Johane ba kò káí zi dàò zi tãáka zi cgoa khòè ne koe qãè tchõàn óá. ¹⁹⁻²⁰ Igabam kò Herotem tc'ãa-cookg'ai ba tãás gúù sa kúrú a gam di chìbian càù, Johane ba qáé-nquus koe tcãàn ka. Johane ba kò chìbi-chìbi mea, Herotiasés gam ka káíkhoem dis khòès cgoam kò xóéa hãa, a ba a kò gataga káí zi gúù zi cg'ãè zi kúrú hãa khama.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Khòè ne wèé ne ko tcguù-tcguuè kam kò Jeso ba thëé tcguù-tcguuè. Eëm hãa a ko còrè ka i kò nqarìkg'aian xgobekg'amse, ²² Me kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba tc'íbís khama ii a xõa cgae Me. Me kg'ui ba nqarìkg'ai koe guu a tcg'oa, a máá: “Tiri Tsi Cóa Tsi ncàmà Ra hãa Tsi i. Tsáá koe Ra ko qãè-tcao,” témé.

Jesom dis qhàò sa

(Mt 1:1-17)

²³ Eëm ko Jeso ba Gam dis tséé sa tshoa-tshoa kam kò 30 kuri Me e, ncèe khòè ne kò ko máá,

Josefam ka cóáse Me e, témé ba,

Josefam Elim ka cóáse ba,

²⁴ Elim Matatem ka cóáse ba,

Matatem Lefim ka cóáse ba,

Lefim Melekim ka cóáse ba,

Melekim Janaim ka cóáse ba,

Janaim Josefam ka cóáse ba.

²⁵ Josefam Matatisim ka cóáse ba,

Matatisim Amosem ka cóáse ba,

Amosem Naumem ka cóáse ba,

Naumem Eselim ka cóáse ba,

Eselim Nagaim ka cóáse ba,

²⁶ Nagaim Matam ka cóáse ba,

Matam Matatisim ka cóáse ba,

Matatisim Seminem ka cóáse ba,

Seminem Josekim ka cóáse ba,

Josekim Jodam ka cóáse ba,

²⁷ Jodam Joanam ka cóáse ba,

Joanam Resam ka cóáse ba,

Resam Serobabelem ka cóáse ba,

Serobabelem Salatielelem ka cóáse ba,

Salatielelem Nerim ka cóáse ba,

²⁸ Nerim Melekim ka cóáse ba,

Melekim Adim ka cóáse ba,

Adim Kosam ka cóáse ba,

Kosam Elemadam ka cóáse ba,

Elemadam Erem ka cóáse ba,

²⁹ Erem Joshuam ka cóáse ba,

Joshuam Elieserem ka cóáse ba,

Elieserem Jorim ka cóáse ba,
 Jorim Matatem ka cóáse ba,
 Matatem Lefim ka cóáse ba,
³⁰ Lefim Simonem ka cóáse ba,
 Simonem Jutam ka cóáse ba,
 Jutam Josefam ka cóáse ba,
 Josefam Jonam ka cóáse ba,
 Jonam Eliakim ka cóáse ba,
³¹ Eliakim Meleam ka cóáse ba,
 Meleam Menam ka cóáse ba,
 Menam Matatem ka cóáse ba,
 Matatem Natanem ka cóáse ba,
 Natanem Dafitem ka cóáse ba,
³² Dafitem Jesem ka cóáse ba,
 Jesem Obetem ka cóáse ba,
 Obetem Boasem ka cóáse ba,
 Boasem Salemonem ka cóáse ba,
 Salemonem Nasonem ka cóáse ba,
³³ Nasonem Aminadabem ka cóáse ba,
 Aminadabem Ademinem ka cóáse ba,
 Ademinem Arenim ka cóáse ba,
 Arenim Heseronem ka cóáse ba,
 Heseronem Peresem ka cóáse ba,
 Peresem Jutam ka cóáse ba,
³⁴ Jutam Jakobem ka cóáse ba,
 Jakobem Isakam ka cóáse ba,
 Isakam Abrahamam ka cóáse ba,
 Abrahamam Teram ka cóáse ba,
 Teram Nahorem ka cóáse ba,
³⁵ Nahorem Serugem ka cóáse ba,
 Serugem Regum ka cóáse ba,
 Regum Pelegem ka cóáse ba,
 Pelegem Eberem ka cóáse ba,
 Eberem Selam ka cóáse ba,
³⁶ Selam Kainanem ka cóáse ba,
 Kainanem Arefekesatem ka cóáse ba,
 Arefekesatem Shem ka cóáse ba,
 Shem Nowam ka cóáse ba,
 Nowam Lamekem ka cóáse ba,
³⁷ Lamekem Methuselah ka cóáse ba,
 Methuselah Enokem ka cóáse ba,
 Enokem Jaretem ka cóáse ba,
 Jaretem Mahalalem ka cóáse ba,
 Mahalalem Kainanem ka cóáse ba,
³⁸ Kainanem Enosem ka cóáse ba,
 Enosem Setem ka cóáse ba,
 Setem Adam ka cóáse ba,
 Adam Nqarim ka cóáse ba.

4

Jeso ba ko kúrúá bódè
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Jeso ba kò Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'oè cgaeèa, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe guu a kabise. A ba a kò Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka sèè a qāáka úúè. ² Gaa koem kò dxāwa ba 40 cáman Jeso ba kúrúá bódè. Jeso ba kò ẽe xu cárn xu ka táá cúí guù ga tc'óó, khamam kò gaa koe guus ka xàbàa hãa.

³ Me dxāwa ba bìrì Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, nxōás ncēe sa bìrì nakas péréan kúrúse,” témé. ⁴ Me Jeso ba xōa me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Khóèa nea péréan ka cúí kg'òè tama,’ témé,” tam méé.

⁵ Me kò dxāwa ba sèè a kaisase tc'amaka hãam qgâim koe úú Me, a ba a kò èem x'a'èem ka wèé x'aian nqōómkg'ai di hēé naka gaan di karean hēéthēé x'ái Me. ⁶ A ba a bìrì Me a máá: “Ncēe gúuan di qarian wèé hēé naka x'aian di x'ààn hēéthēé ra gha máà Tsi, máàè ana raa, a ra a ko tc'èer kom khòè ba máà a khama. ⁷ A ncēè cookg'aia te koe Tsi ko dqòm ne i gha wèéan ncēe ga Tsari ii,” témé. ⁸ Me Jeso ba xōa me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqarim tsari ba dqòm, naka Gaam cúí ba tsééa máá,’ témé,” tam méé.

⁹ Me kò dxāwa ba Jerusalema koe sèé a úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgâian tempelem tçobe di koe sí tòó Me, a bìrì Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, ncēe koe guu naka nqāaka xaoa xòóse. ¹⁰ Góásea i hãa ke a ko máá:

‘Gam di xu moengele xum gha x'àèan máà,

xu gha kòre Tsi,’

téméè khama. ¹¹ Gataga i góásea a ko máá:

‘Tshàua xu cgoa xu gha qgóóa ghùì tsi,

táá tsi gha nxāasega nqàrèa tsi nxōán koe xg'árna tòó ka,’

téméè,” tam méé. ¹² Me Jeso ba xōa me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi X'aigam tsarim Nqari ba kúrúá bóò guu,’ téméè,” tam méé.

¹³ Èem ko dxāwa ba gam di kúrúá bóòkuan wèé cgoa xg'ara kam kò gaa koe guu Me a qāem x'aè ba qāà.

Jeso ba Galilea koe (4:14–9:50)

Jeso ba ko Nasareta koe xguèè

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Me kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'èem di qarian ka Galilea koe kabise, i nxàea ba wèém xg'aekum koe tsai-tsaise. ¹⁵ Me kò gane di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, i wèé khòèan dqòm Me.

¹⁶ Me kò Nasareta koe qòò, ncēm xg'ao kaikaguè koe. A kg'aigam ko hēé khama Sabata dim cáim ka còrè-nquum koe sí. *Nqarim dis Tcgāya sam* gha nxárá kam kò tēe, ¹⁷ a ba a porofitim Isaiam dis Tcgāya sa máàè, a xgobekg'am si, a ba a ncēeta i ma góáèa qgâian koe sí:

¹⁸ “X'AIGAM *Nqarim* dim Tcom-tcomsam Tc'èe ba Tíí koe hàna,

nxárám tçg'òó a nxúian ntcāá tcúú Tea hãa khama,

èe dxàua ne koer gha qāè tchōàn óága ka.

Tsééam óá Tea,

èe qáèèa ner gha hàà bìrì, kgoaraè ne gha sa,

a èe bóò tama ne, xgobekg'am tçgáíè ne gha sa,

a Ra a gha èe nqāaka hàna ne hàà kgoara sa ka,

¹⁹ a Ra a gha khòè ne bìrì, x'aè ba hààra sa,

X'aigam *Nqarim* gha *Gam di ne khòè ne*

Gam di cgómkuan x'ái di ba,”

tam ma nxárá.

²⁰ Jeso ba kò tçgāya sa tcēekg'am, a ba a qāam koe úúa kabi si, a ntcōó. I kò còrè-nquum koe ko hãa ne khòè ne wèé ne di tçgáian Gam koe qāesea tēe. ²¹ Me tshoa-tshoa a bìrì ne a máá: “Ncēe cáim kas ncāa ncēs qgâis *Nqarim dis Tcgāyas* di sa tseegukaguè, ncēe tu ncāa ma kóm i ko ma nxáráè khamaga ma,” tam méé.

²² Ne kò wèé ne khòè ne Gam ka qāèse kg'ui, a ne a kò kare kg'uian ncēe kg'árna ba koe ko tçg'oa ka arekaguè, a ne a máá: “A ncēe ba gáé Josefam dim Cómam tama baa?” témé.

²³ Me Jeso ba bìrì ne a máá: “Tseeguan kaga tu gha ncēs sere-sere sa nxàea máá Te a máá: ‘Naaka Tseè, Tsáá ka qāèkaguse! Ncēe ta ko kóm Tsi Kaperenaume koe kúrúá zi gúù zi ncēe nqōóa Tsi koe kúrú,’” témé. ²⁴ A ba a bìrì ne a máá: “Tseegua ner ko bìrì tu u a ko máá: Porofiti ba x'áèa ba koe dtcòmmeè tamam khòè me e.

²⁵ “Tseeguan kar ko bìrí tu u: Elijam di x'aèan ka, ãe i ko nqarikg'aian nqoana kurian hêé naka 6 nxoean hêéthêé tcêekg'amsea kas kò thòòs xàbà sa nqòomkg'ai koe hãa, zi kò kái zi dxàe-ntcõa zi Iseraele koe hàna, ²⁶ igabam kò Elija ba c'êe zi koe ga tsééa úúe tama, a kò Sarefata dim qgái-coam koe hànas dxàe-ntcõas koe tsééa úúeà, Sitone dim nqòom koe. ²⁷ Ne kò porofitim Elisham di x'aè ka kái ne lepero dis tcìi sa kò tsàara hãa ne Iseraele koe hàna, igaba ne kò táá cúíá ne ga q'ano-q'anoè, Namanem ncêe Siria dim cúim ga me e kò ii,” tam méé.

²⁸ Ncêes gúú sa ne ko kóm ka ne kò wèe ne khòè ne còrè-nquum koe kò hàna ne kaisase xgòà. ²⁹ Nxàia ne kò tãe a ne a x'áé-dxoom xg'aeku koe xàbùà tcg'òó Me, a xàbim gane dim x'áé-dxoom tshàòèam tc'amkg'ai koe tceea úú Me, gaa koe ne gha síí guu a xaoa xòò Me ka. ³⁰ Igabam kò Jeso ba kg'ama xg'aekua ne koe nqáé a qòò.

Jeso ba ko dxāwa tc'ëean xhàigu
(Mk 1:21-28)

³¹ A ba a nxãaska Kaperenaume koe síí, Galilea dim x'áé-dxoom koe, a ba a kò Sabata dim cáim ka khòè ne xgaa-xgaa. ³² Ne kò Gam di xgaa-xgaa-q'ooan ka area hãa, Gam dim kg'ui ba kò qarian úúá hãa khama.

³³ Me kò còrè-nquum koe dxāwa tc'ëean úúam khòè ba hãa, a kò kaisam dòm cgoa q'au a máá: ³⁴ “Haa! Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùú sa Tsi ko gatá cgoa tc'ëe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díí Tsi i sa, Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

³⁵ Igabam kò Jeso ba dxāwa tc'ëean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé. I kò dxāwa tc'ëean khòè ba qarika ntcāa-ntcāa a khòè ne xg'aeku koe xaoa xòó me, a i a thòò-thòò me tamase tcg'oa cgae me.

³⁶ Ne kò wèe ne khòè ne area hãa, a ne a c'êe ne bìrí a máá: “Dùútsa gúú saa ncêe sa? Qarian úúá hãasem ko dxāwa tc'ëean ga dqàè i tcg'oa ka!” témé. ³⁷ I kò kúúga nxàea ba ãem xg'aekum koe hàna xu qgái xu wèe xu koe qháése qòò.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qãèkagu
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Me kò Jeso ba gaam còrè-nquum koe tcg'oa, a síí Simonem dim nquum koe tcāà. Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìis kaias ka qgòóèa, ne Jeso ba gas ka bìrí. ³⁹ Me Jeso ba gas koe qámse, a ba a ães tcìi sa dqàè, si guu si, si kò kúúga tãe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

⁴⁰ Eès ko cáim sa tcāà ka ne kò wèe ne khòè ne gane di tcìi-khoean tãáka zi tcìi zi ko tsàaraa hãa a Jesom koe óá. Me kò wèem khòè koe tshàua ba tòó, a kg'òèkagu me. ⁴¹ I kò gataga dxāwa tc'ëean kái ne khòè ne koe guu a q'aua tcg'oa, a ko máá: “Tsáá Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i!” témé. Igabam kò dqàè e, a táá kgoara máá a i kg'ui, q'ana i ko hãa Krete Me e sa khama.

Jeso ba ko còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa
(Mk 1:35-39)

⁴² Eè i ko q'uu kam kò Jeso ba c'ëem qgáim nqooako hãam koe qòò. Ne kò kái ne khòè ne qaa Me. Eè ne ko hàà sao-xg'ae Me ka ne ko xgáèa tòó Me, táám gha qòò guu ne ka. ⁴³ Igabam kò bìrí ne a máá: “Qàè tchòàn Nqarim di x'aian di méer c'êe xu x'áé-dxoo xu koe thêé xgaa-xgaa, gaan domkagar tsééa óáèa hãa ke,” témé.

⁴⁴ A ba a kò Jutea ne di xu còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa.

5

Jeso ba ko tc'ãà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tcii
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ C'ëem cáim ka ne kò khòè ne Jeso ba Genesarete dim tshàam-kg'ám koe nxama-nxamaa a ko Nqarim dim kg'ui ba komsana. Jesom gaa koe téé-tãe ² kam kò cáim dxòò tsara bód, tsara tshàam dxuukg'ai koe téé-tãe, x'au qgòó-kg'ao xu ka xoana guuèa hãa tsara, ncêe kò síí hãa a ko gaxu di c'uisían xg'aà xu. ³ Me Jeso ba c'ëem dxòrom Simonem

di kò iim koe tcàà, a ba a dtcàrà me, dxòro bam gha cg'árése tshàan q'oo koe ghànèa tcàà sa. Me kò gaam q'oo koe ntcòó a khòè ne xгаа-xгаа.

⁴ Eëm ko kg'uia xg'ara kam kò Simone ba bìrí a máá: “Tshàam nqàè koe ncēm dxòro ba úú, naka xaoa gaxao di c'uisían tcàà naka x'aùan qgóó,” témé. ⁵ Me Simone xoa a máá: “X'aigaè, ncàa xae wèem ntcùú ba qarika tséé, a xae a táá cúí gúú ga qgóó. Igabaga ncàaga Tsi ko ncēeta méé khamar gha c'uisían tcàà,” témé.

⁶ Gatà xu kò hēé a xu a kái x'aùan qgóó, i gaxu di c'uisían tòà gha khama ii. ⁷ Ka xu ko c'ēm dxòrom koe kò hàna xu x'aù qgóó-kg'ao xu dtcàrà, hàà xu gha hùì xu ka. Xu hàà a ēe tsara dxòro tsara wèea tsara ga cg'òè-cg'oe, tsara tshoa-tshoa a tom gha khama ma kúrúse.

⁸ Eëm ko Simone Petere ncēe sa bóò kam kò Jesom nqàrè-kg'am koe qáúse, a máá: “X'aigaè, tcg'oara guu te, chibi-kg'aor khòè ra a ke,” témé. ⁹ Gabá hēé naka wèé xu ēe kò gam cgoa hàna xu hēéthēéa kò kaisas ares ka tcààèa khama, x'aùan ēe xu kò qgóóa hãa ka. ¹⁰ Sebetem ka cóásea tsara, Jakoboa tsara Johanea tsara kò gataga area hãa thēé, ncēe kò Simonem cgoa tsééa xg'ae tsara. Me Jeso ba Simone ba bìrí a máá: “Táá q'ào guu; ncēm cáím koe tsi gha guu a tshoa-tshoa a khòè ne di tsi qgóó-kg'ao tsi i ke,” témé. ¹¹ Xu kò ēe xu ko gaxu di dxòroan tshàam-kg'ám koe tòó, kaga wèé zi gúú zi guu, a xùri Me.

Jeso ba ko lepero dis tcì sa úúam khòè ba qàèkagu
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Eëm Jeso ba c'ēm x'áé-dxoom koe hàna kam kò lepero dis tcì sa tsàaraa hãam khòè ba hàà. Eëm ko Jeso ba bóò kam kò kg'áí ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a còrè Me a máá: “X'aigaè, tc'ēe Tsi kòò ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé. ¹³ Me Jeso ba tchoanà tshàu, a ba a khòè ba qgóó, a máá: “Gatà Ra ko ma tc'ēe, ke q'ano!” témé. Kas ko lepero dis tcì sa kúúga kaà cgae me. ¹⁴ Me kò Jeso ba qarika x'áè me a máá: “Táá méé tsi cúí khòè ga síí chòà máá guu, igaba méé tsi qòò naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síí peresitim koe x'áíse, naka dàòà-mááku sa x'áís iise tcg'òò, ēem ma Moshe x'áèa hãa khamaga ma,” témé.

¹⁵ Igabas kò Jesom dis tchòà sa kaisase tsai-tsaise, zi khòè ne di zi xg'ae zi kái zi hààku, hàà zi gha komsana Me a zi a thēé gazi di tcìan koe qàèkaguè ka. ¹⁶ Me Jeso ba tcg'oara guu ne, a nqooa hãa xu qgái xu koe qòò, a síí gaa koe còrè.

Jeso ba ko nqara hãam khòè ba qàèkagu
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ C'ēe cáím kam hãa a ko xгаа-xгаа ka xu kò Farasai xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé xu gaa koe ntcòe, ncēe kò wèé xu x'áé xu Galilea di xu koe hēé naka Jutea di xu koe hēé naka Jerusalema di xu koe hēéthēé guua hãa xu. I kò X'aigam di qarian Gam cgoa hãa, gaan cgoam gha khòè ne qàèkagu ka. ¹⁸ Bòò, ka xu kò c'ēe xu khòè xu kúúga khòem nqara hãa ba óága, gam dim tcoàm koe xóò mea hãase, a xu a kò dàò ba qaa, tcàà me xu gha a síí cookg'aia ba koe xóò me ba. ¹⁹ Igaba ēe xu ko bóò, khòè ne di kái-q'ooan ka xu ko xháé, nta xu gha ma nquum q'oo koe ma tcàà me sa, ka xu kò nquum tcòbe koe chùrù a tcàà, a xu a nquum nqàè koe gam dim tcoàm cgoa xóò me, Jesom cookg'ai koe. ²⁰ Eëm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò máá: “Khòè tseè, tsari chìbian tsi qgóóa máàèa hãa,” témé.

²¹ Ka xu ko x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthēé tshoa-tshoa a tēèe a máá: “Dìí ba gáé ncēe ba, ncēe Nqari ba ko còè khama ko ma kg'ui ba? Nqarim cúí ba khòèan gaan di chìbian qgóóa máá di qarín úúa hãa ka, c'ēe khòè ka oosel!” ta xu méé.

²² Jeso ba ko tc'ēea xu hãa sa q'ana hãa khamam kò tēè xu a máá: “Dùús domka xao ko ma tcáóa xao q'oo koe ma tc'ēea ēe e? ²³ Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qgóóa máàèa,’ témé nea kana máá: ‘Tēe naka qòò,’ témé nea?” tam ma tēè xu. ²⁴ A ba a máá: “Igaba méé xao q'ãa, Khòem dim Cóá ba nqóomkg'ai koe qarian úúa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i,” témé, kam kò ēe nqara kò hãa ba bìrí a máá: “Bìrí tsir ko a ko máá, tēe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áèa tsi koe dìbi,” témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò gane cookg'ai koe tēe, a ba a ēem kò gam tc'amkg'ai koe xōem tcoà ba sèe, a x'áea ba koe Nqari ba dqōma máásea dìbi. ²⁶ Si are sa wèea ne ga tcāa, ne Nqari ba dqōm, a ne a q'áòs ka tcāaè, a máá: “Are-aresa zi gúu zi ta ncēm cárn ka bóòà hãa!” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Ncēe zi gúu zi qāá q'oo koem kò Jeso ba tcg'oa, a mari xg'ae-xg'ae-kg'aom c'ēem Lefi ta ko ma tciiè ba bóò, me marian ko sèea xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcōóa-ntcōe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. ²⁸ Me kò Lefi ba wèe gúuan guu a xùri Me.

²⁹ A ba a x'áea ba koe sí Jeso ba kaias kōè sa kúrúa máá. Si kò kaias xg'aes mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu di sa hēe, naka c'ēe xu hēéthēe di sa gam cgoa tc'ōó. ³⁰ Xu kò Farasai xu hēe naka gaxu di xu x'aè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēe Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa mēeku a máá: “Dùús domka xao ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēe naka chibi-kg'aoan hēéthēe cgoa tc'ōó a kg'áa máá?” témé.

³¹ Me Jeso ba xōa xu a máá: “Eē tsàa tama khòea ne naakan qaa tama, igaba ēe ko tsàa ne ko qaa a. ³² Tchàno ne khòe ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ne tcóose ka,” témé.

Jeso ba ko tc'ōoan carasean ka tēèè
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Xu kò bìrí Me a máá: “Johanem di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ko káise tc'ōoan carase a ko còrè, khamaga xu ko Farasai di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hēe; igaba xu ko Tsari xu wèe x'aè ka tc'ōó a ko kg'áa,” témé.

³⁴ Me Jeso ba xōa xu a máá: “A sèe-kg'aom di cg'áe-kg'aoan xao ga tc'ōoan cara, qanegam gane cgoa hãa koe? Cuiskaga a! ³⁵ Igabam gha x'aè ba hàà, sèe-kg'aom gha gane koe guu a sèea tcg'òòe ba; ne gha ēe xu cárn xu ka tc'ōoan carase,” tam méé.

³⁶ A ba a gataga ncēes sere-sere sa bìrí ne a máá: “Cúí khòe ga káa a, kabam qgáí ba gha tòà, a ncíim qgáim koe qgáea ntcòo me e. Gatà i kò hēe nem gha kabam qgáí ba tòà, me gataga kabam qgáí ba ncíim cgoa qòòà mááku tite. ³⁷ Gataga i khòean káa a, kaba gōéan gha ncíi zi khòo dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncēe gatà i kò hēe ne i gha kaba gōéan dtcòbè zi tòà, a i a gha ntcāa, zi gha dtcòbè zi tòàra q'aase. ³⁸ Igaba méé i kaba gōéan kaba zi khòo dtcòbè zi koe qg'oeè. ³⁹ Me gataga cuiskaga c'ēem khòe ba ncíi gōéan kg'áa xg'ara naka kaban tc'ēea hãa tite; ‘Ncía nea qāe e,’ tam gha méé khama,” tam Jeso ba méé.

6

X'aigam Sabata di ba
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ C'ēem Sabatam kam kò Jeso ba maberean dim xháràm koe xóe a ko qòò, ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu gaan di tc'áróan khóá, a ko tshàu q'ooa xu koe ncóbéa tc'ōó. ² Igaba xu kò c'ēe xu Farasai xu bìrí Me a máá: “Dùús domka xao ko Sabata dim cárn ka x'áean koe kgoara máaèe tama sa kúrúa máá?” témé.

³ Me Jeso ba xōa xu a máá: “Qanega xao gáe nxára ta ga hãa x'aigam Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá hēe naka gam ka c'ēea xu hēéthēe kò xàbà hãa ka? ⁴ Nqarim dim nquum koem kò tcāa, a ba a ts'ee-ts'eekg'aièa pérean sèe, ncēe peresiti xu ka cúí ko tc'òòe e, a tc'ōó a ba a gam ka c'ēea xu au,” témé. ⁵ A ba a bìrí xu a máá: “Khòem dim Cóa ba Sabata dim X'aiga Me e,” témé.

Khòem nqōara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ I kúrúse Me c'ēem cárn Sabata dim ka còrè-nquum koe sí tcāa, a xгаа-xгаа. Me kò kg'áò xòe di tshàua ba nqōara hãam khòe ba gaa koe hãa. ⁷ Xu kò Farasai xu hēe naka x'aè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēe xu xaèa kg'ónò Me, Sabata dim cárn kam gha qāekagu sa xu kò bóò kg'oana khama, nxāasega xu gha chibi-chibi Me ka. ⁸ Igabam ko Jeso ba ēe

xu tc'ëea hãa zi wèè zi q'ana khamam kò nq̄ara tshàua hãam khòè ba bìrì a máá: “Tèe naka tsia wèè ne khòè ne nc̄e koe hãa ne cookg'ai koe téé,” témé. Me tèe a síi gaa koe téé.

⁹ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tèe xao or ko a ko máá: Sabata dim cáim ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qãèan kúrú saa kana cg'ãèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?” témé. ¹⁰ A ba a wèèa ne ga bóò a gaam khòè ba bìrì a máá: “Tshàua tsi tchoanà,” témé. Me gatà hëé, i tshàua ba kabise a qãè.

¹¹ Igaba xu kò kaisase xgòà a xu a tshoa-tshoa a nxàe cgoaku, dùú sa xu gha Jeso ba kúrú sa.

*12 xu x'áè úú-kg'ao xu
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)*

¹² Gaa xu cáim xu kam kò Jeso ba xàbim koe síi, a ko síi còrè, a wèém ntcúú ba hãa a Nqari ba còrè. ¹³ Eè i ko q'uu kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciiia xg'ae, a ba a 12 xu nxará tcg'òò, a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu: ¹⁴ Simonem nc̄e kòò Petere ta ma tciiè ba hëé, naka gam ka qõesem Anterea ba hëé, naka Jakobo ba hëé, naka Johane ba hëé, naka Filipi ba hëé, naka Baretolomaio ba hëé, ¹⁵ naka Mataio ba hëé, naka Tomase ba hëé naka Alefaiom ka cóasem Jakobo ba hëé, naka Simonem nc̄e kò tòókuan x'ãà máá ta ko ma tciiè ba hëé, ¹⁶ naka Jutasem Jakobom ka cóase ba hëé, naka Jutasem Isekariotem nc̄e kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Mea ba hëéthëé e.

*Jeso ba ko xgaa-xgaa a ba a ko tsoò
(Mt 4:23-25)*

¹⁷ Me kò xàbim koe xõa cgoa xu a síi nqáman koe téé. Si ko gaa koe kaias xg'aes Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu di sa hëé, naka khòè ne di sa hëéthëé hàna, wèém nq̄óm Jutea di ba hëé, naka Jerusalema di ba hëé naka tshàam qàe di tsara x'áé-dxoo tsara Ture ba hëé naka Sitone ba hëéthëé tsara koe guua ne khòè ne di sa. ¹⁸ Hàà ne gha komsana Me ka kò hàaraa ne, a gataga thëé tciiia ne koe kg'òèkaguè ka. Ne kò èe cg'ãè tc'ëean ka kòò xgáèè ne thëé qãèkaguè. ¹⁹ Wèè ne khòè nea kò qgóó Me ne gha sa tc'ëe, qaria ne kò Gam koe guu a ko wèèa ne èe kòò qgóó Me ne qãèkaguè khama.

*Ts'ee-ts'eekg'aikuan hëé naka dqàèkuan hëéthëé e
(Mt 5:1-12)*

²⁰ Xgaa-xgaase-kg'aoa nem téé a ko ntcáà koem kò máá:
“Ts'ee-ts'eekg'aièa tua gatu èe dxàua hãa tu,
Nqarim di x'aia nea gatu di i khama.

²¹ Ts'ee-ts'eekg'aièa tua
gatu èe nc̄eska ko xàbàn ka cg'òòè tu,
xg'ãàkaguè tu gha khama.

Ts'ee-ts'eekg'aièa tua gatu èe ko kg'ae tu,
kg'ãè tu gha khama.

²² Ts'ee-ts'eekg'aièa tua, nc̄è khòèan kò hòre tua hãa ne,
a ko gaan xg'aeku koe xhàiaagu tu u ne,
a ko cóè tu u ne,
i ko Khòèm dim Cóám domka cg'òèa tu cg'ãès gúùs khama ma aaguè ne.

²³ “Èém cáim ka qãè-tcao, naka tua nxài-nxaise qãè-tcaoan ka, gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke. Gaxu ka xòò ga xu xg'ao ma porofiti xu ma qgóóa hãa ga a ke.

²⁴ Igaba haò, cg'ãè i gha ii gatu nc̄e qguua hãa tu ka,
nxãakamaga tu gatu di qgài-qgai-tcáókuan hòòà hãa khama.

²⁵ Haò, cg'ãè i gha ii gatu nc̄eska qãèsè xg'ãà tu ka,
xàbàn ka tu gha cg'òòè khama.

Haò, cg'ãè i gha ii gatu nc̄eska ko kg'ãè tu ka,

* 6:13: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

tshúù-tcao tu gha a kg'ae khama.

²⁶ Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncēè wèè khòèan ga ko qǎèse kg'ui gatu ka tu, ēea gane ka xòò ga xu xg'ao ma tshúù-ntcōa di xu porofiti xu ma qgóóa hǎa ga a khama.

Cg'ōo-kg'aoa tu ncàm
(Mt 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Igabar ko bìrí tu u gatu kóm Te ko tu a ko máá: Gatu di cg'ōo-kg'aoan méé tu ncàm, naka qǎèan kúrúá máá ēe hòre tua ne. ²⁸ Ts'ee-ts'eekg'ai ēe ko cgúí tu u ne, naka ēe ko xgàra tu u ne còrèa máá. ²⁹ Ncēè c'ēm khòèm kò kg'áò xòè di góóa tsi x'ábú ne, nxāa ba c'ēm góó ba máá thēé nakam x'ábú. A ncēè c'ēm khòèm kò tc'amaka tsi hana qgáían nxōo cgae tsi, ne táá c'ēean nxōo cgae tsi cara me guu. ³⁰ Máá dìím wèém ēe ko dtcàrà tsi ba, naka khòèm kò q'òòà tsi hǎas gúù sa sèè cgae tsia hǎa ne táá sèèa kǎbi si guu. ³¹ Eē tu ko tc'ēe, khòè ne méé ne gatu koe kúrú, nxāa zi méé tu thēé gane koe kúrú.

³² “Eē ncàm tua hǎa ne tu kò ncàma hǎa ne sa gha dùú sa kǎbisea máá tu u? Ncēè chibi-kg'ao ne ne ko thēé gatà hēé a ko ēe ncàm nea hǎa ne thēé ncàm ka. ³³ A ncēè ēe ko qǎèan kúrúá máá tu u ne tu kò qǎèan kúrúá máá, ne sa gha dùú sa kǎbisea máá tu u? Ncēè chibi-kg'ao ne ne ko thēé gataga hēé ka. ³⁴ A ncēè nxāakamaga tu q'ana hǎa suruta tu u gha ne tu kò cgóbè, ne ba gha Nqari ba gaan domka qǎè-tcao máá tu u? Ncēè chibi-kg'ao ne ne ko thēé gane ka c'ēe ne chibi-kg'ao ne cgóbè, nxāasega ne gha surutaè domka ka. ³⁵ Igaba méé tu gatu di cg'ōo-kg'aoan ncàm, naka tua qǎèan kúrú máá a, naka cgóbè e, surutakuan qaa tamase. Nxāaska i gha gatu di surutan kaisa ii, tu gha gataga Kaisase Tc'amaka hǎam di tu cóa tu ii, ēe qǎè-tcao máákuan úú tama ne hēé naka ēe cg'ǎè cau ne hēéthēé koem qǎè Me e khama. ³⁶ Thòò-xama-mááku di méé tu ii, ncēm ma gatu ka Xòò ba ma thòò-xama-mááku di ii khamaga ma.

Xgàrakua ne
(Mt 7:1-5)

³⁷ “Táá xgàra guu naka tua gha nxāasega táá xgàràè. Gataga táá chibi-chibi naka xgàra guu, naka tua gha nxāasega táá chibi-chibi naka xgàràè. Qgóóa máá, naka tua gha nxāasega chibia tu qgóóa mááè. ³⁸ Máà naka tua gha nxāasega Nqarim ka máàè. Qǎès tc'ǎò-tc'ǎos, qǎea ntcòòèa, a khòò-khòòèa sa, a cg'oè a ko ntcāa sa gha cookg'aia tsi koe tòòè. Eē tsi ko tcg'dós tc'ǎò-tc'ǎo sa gha ēe tsi gha hòòs tc'ǎò-tc'ǎos ga si i ke,” tam méé.

³⁹ Gatagam kò thēé sere-sere sa bìrí xu a máá: “A kàà tcgáím khòè ba ga c'ēm khòèm kàà tcgáí ba tcèè tcuì? A wèea tsara ga hǎém q'oo koe cg'áéa tcàà tite? ⁴⁰ Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hǎa tama, igaba wèém ēe qǎèse xgaa-xgaasea xg'ara ba gha gam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii.

⁴¹ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ēm tcgáí q'oo koe hǎam tcg'óbé ba hòòà máá, igaba tsi tsáá tcgáí q'oo koe hǎam hii-dxoo ba hòòà tama? ⁴² Nta tsi gha ma tsáá ka c'ēe ba bìrí a máá: ‘Tíí tcáràè, hàà nakar tcgáí q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó,’ témé, ncēè tsáá tcgáí q'oo koe hǎam hii-dxoo ba tsi hòòà tama koe. Tsáá qǎè khòèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áíka tcgáí q'ooa tsi koe hǎam hii-dxoo ba tcg'òó, naka tsia qǎèse bóò naka nxāwa tsáá ka c'ēm tcgáí q'oo koe hǎa tcg'óbéan tcg'òó,” tam méé.

Hii sa hēé naka gas di tc'áróan hēéthēé e
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ A ba a máá: “Qǎès hii sa cuiskaga tshúù tc'áróan kúrúá hǎa tite, si gataga tshúús hii sa qǎè tc'áróan kúrúá hǎa tite khama. ⁴⁴ Wèés hii sa tc'áróa sa ka q'ǎaèa khama. Dxàman úúa zi hii-coa zi koe i faia di tc'áróan tcuùè tama, kana i xg'òà di zi hii zi koe kg'oman tcuùè tama khama. ⁴⁵ Qǎèm khòè ba ko gam di tcáóan di qǎèan koe guu a qǎè zi gúù zi tcg'òó, me ko cg'ǎè caum khòè ba gam di cg'ǎè cauan koe guu a cg'ǎè zi gúù zi tcg'òó. Kg'ám sa ko tcáós koe cg'oèa a ko ntcāa zi gúù zi nxàè khama,” tam méé.

Tc'ëegam tshào-kg'ao ba hëé naka kàà tc'ëe ba hëéthëé e
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ A ba a máá: “Dùús domka tu ko ‘X'aigaè, X'aigaè,’ ta ma tcii Te, igaba tu bìrí tu ur ko sa kúrú tama?”

⁴⁷ “Dìím wèém ãe ko Tíí koe hàà, a Tiri kg'uiian kóm, a i ko méé sa kúrú bar gha x'ái tu u ntam ii sa. ⁴⁸ Khòèm ncëe gam dim nquu ba ko tshoa-tshoa a tshàom khamam ii, ncëe ko kaisase nqāaka tshào, a tshoa-tshoa sa nxōán koe tshào ba. A ãe i ko tòèko tshàan hàà, a ko hàà ãem nquu ba tcāò igabam kori tite ba, qāesem tshàoèa hāa khama.

⁴⁹ “Igaba dìím wèém ãe ko Tiri kg'uiian kóm, igaba kúrú u tama baà khòèm ncëe ko gam dim nquu ba tshoa-tshoa úú tamase górnankg'ai koe tshàom khama ii; tòèko tshàan kò gaam nquu ba tcāò ne kò gaa x'aè kaga cg'áé ba - si kò ãem nquum dis cg'áé sa cg'ãè ii,” tam méé.

7

Jeso ba ko ncōo-kg'ao xu dim kaiam dim qāà ba qāèkagu
(Mt 8:5-13)

¹ Eëm ko Jeso ba wèé zi gúù zi ncëe zi khòè ne cgoa kg'uia xg'ara kam kò Kaperenaume koe síí tcāà. ² Gaa koem kò ncōo-kg'ao xu dim kaiam dim qāàm kaisasem kò ncàma hāa ba hàna, a ba a kòo x'oos qàe koe tsàa. ³ Eëm ko Jesom ka kóm kam kò kaia xu Juta di xu Gam koe tsééa úú, xu síí dtcàrà Me hààm gha gam dim qāà ba kg'òèkagu ka. ⁴ Xu kò Jesom koe síí a síí qarika còrè Me a máá: “Ncëem khòè ba tsari hùikuan ka kg'anoèa. ⁵ Gaxae di ne khòè nem ncàma, a ba a gataga còrè-nquu ba tshàoa máá taa khama,” témé. ⁶ Me Jeso ba qōò cgoa xu.

Eë xu qanega gaam khòèm dim nquum koe cúù tama kam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba tcàràsea xu tsééa tcg'òò máá Me, síí xu gha bìrí Me a máá: “X'aigaè, táá xhōe-xhōese guu, díí cgáér tama ra a ke, nquua te tcōbe dòm q'oo koe Tsi ga tcāà ra. ⁷ Cgáeser bódse tama, gaa domkaga ra kò táá tíí hàà a hùikuan dtcàrà Tsi, ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òò nakam gha tirim qāà ba qāè. ⁸ Tíí igabar kaia xu dòm-q'oo koe hànar khòè ra a, xu gataga ncōo-kg'ao xu tíí dòm-q'oo koe hàna ke. Ra ko ncëe ba bìrí a máá: ‘Qōò,’ témé, me qōò, ra c'ëe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qāà ba bìrí a máá: ‘Ncëe sa kúrú,’ témé, me kúrú si ke,” tam méé.

⁹ Eëm ko Jeso ba ncëe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a kabise cgae ãe kò xùri Mes xg'ae sa a máá: “Bìrí tu ur ko a ko máá: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga hāa, ncëeta ma kaias dtcòm sa úúa hāa a,” témé.

¹⁰ Xu tchōà xàà-kg'ao xu gaxu dim kaiam dim nquum koe kabise, a síí qāà ba sao-xg'ae me qāè me e.

Jeso ba ko dxàe-ntcōas dim cóá ba ghùì

¹¹ Gaa koe guus kam kò Jeso ba x'áé-dxoom Naine ta ko ma tciièm koe síí, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëé naka khòè ne dis xg'aes kaia sa hëéthëé xùri Me.

¹² Eëm ko heke-kg'áms x'áé-dxoom dis koe cúù kam kò kúúga x'óóam cóá ba tchàa koe tcg'oa cgoaè, síím gha kg'ónòè ka. C'ëes khòès dim cóám cúí me e kò ii, ncëe kò dxàe-ntcōa ii sa. Si kò kaias xg'aes x'áé-dxoom di ne khòè ne di sa gas cgoa hāa. ¹³ Eëm ko X'aigam Jeso ba bóò si kam kò kaisase thōò-xama máá si, a ba a bìrí si a máá: “Táá kg'ae guu,” témé. ¹⁴ Me còoka nqáé a síí káá ba qgóó, xu kò khòè xu ãe kò káá ba qgóóa xu téé. Me kg'ui a máá: “Cóá tseè, tēe, tar ko tsáá ka méé,” témé. ¹⁵ Me kò x'óóam cóá ba tēe a ntcóò, a ba a tshoa-tshoa a kg'ui, Me Jeso ba síí xòò sa máà me.

¹⁶ Si kò q'ào sa wéa ne ga tcāà, ne Nqari ba dqòm a máá: “Kaiam porofiti ba hàà cgae taa,” témé, a ne a máá: “Nqari ba hààraa a ko hàà Gam di ne khòè ne kabi!” témé. ¹⁷ Si ncëes tchōàs Jesom di sa wèém Juteam koe tsai-tsaise naka wèé xu qgái xu nxāma-nxāma mea hāa xu koe hëéthëé e.

Johanem tcguu-tcguu-kg'aom di xu tchōà xàà-kg'ao xu
(Mt 11:2-19)

¹⁸ Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu kò ncêe zi gúù zi wèé zi ka bìrí me. Me gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ka cãm tsara tcii, ¹⁹ a X'aigam Jesom koe tsééa úú tsara a, a máá: “A Tsáá ga Tsia ncêe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'êem khòè ba nqòò?” témé.

²⁰ Eê tsara ko ncêe tsara khòè tsara Jesom koe síí ka tsara kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba Tsáá koe tséé tsama, a ba a ko máá, hàà méé tsam tēè Tsi, Tsáá ga Tsia sa ncêe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'êem khòè ba nqòò?” témé.

²¹ Gaa x'aè èe kam kò Jeso ba kái ne khòè ne gane di tcìian koe hēé naka cg'âè tc'êean koe hēéthēé qāèkagu, a ba a khòè ne èe kàà tcgáí ne kúrú ne bóò. ²² Me kò xᵛa tsara a, a máá: “Qòò naka síí Johane ba bìrí èe tsao ko kóm a ko bóò sa:

‘Ncêe kàà tcgáí ne ko bóò,
ne ko èe kò qòò tama ne qòò,
ne kò lepero dis tcìis di ne qāèkaguè,
ne èe kóm tama ne ko kóm,
ne èe kò x'óóa hãa ne ghùèè,
i kò qāè tchòàn èe dxàua hãa ne xгаа-xгааè.

²³ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm èe gam di dtcòman Tíí koe tcgàba hãa tite ba, ’ tam méé.

²⁴ Eê tsara ko Johanem di tsara tchòà xàà-kg'ao tsara qòò kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi bìrí Johanem ka a máá: “Tchàa-xgóós koe tu kò ko qòò ka tu kò síí dùú sa bóò? Tc'áán ka ko ntcãa-ntcãaem tc'âà baa kò ii? ²⁵ Nxãas tamas kò ii ne tua kò síí dùú sa bóò? Khòèm xaam qgáí ba hãna baa? Eê-èe, khòè ne èe kái mari qgáían ko hãa, a kãrese x'ãèa hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa. ²⁶ Kháé dùú sa tu kò nxãaska síí ko bóò? A porofiti baa? Èè, bìrí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e. ²⁷ Ncêe ba gam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:

‘Bóò, Tirim tséé-kg'ao bar gha
Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncêe gha Tsarim dàò ba
kg'ónòa máá Tsi ba,

ta mééèa ba. ²⁸ Bìrí tu ur ko a ko máá: Eê khòè zi ka ábàèa ne ka Johanem ka kaia hãa ba kàà me e, igaba gaam èe Nqarim di x'aian koe cg'áré ii ba gam ka kaia hãam ga me e.”

²⁹ (Ne kò wèé ne khòè ne komsana me, xu kò gataga mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Nqarim di tchànoan dqòm, ne kò Johanem ka tcguù-tcguuè. ³⁰ Igabaga xu kò Farasai xu hēé naka x'aè q'ãa-kg'ao xu hēéthēé xu Nqarim tc'êea máá xua hãa sa xguì, a táá Johanem ka tcguù-tcguuè.)

³¹ “Kháé Ra gha nxãaska ncêem x'aem di ne khòè ne dùús cgoa nxará xg'ae? Dùús khama ne ii? ³² Cg'áré cóán khama ne ii, ncêe gúuan ko x'amáguè qgáí koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

‘Fulutuan ta kò ciia máá tu u,
tu kò táá ntcãà;
ta kò gataga x'ooan di ciian nxáè,
tu kò táá kg'ae,

témé e. ³³ Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba kò hàà, a péré tc'óó tama, a gōé kg'áà tama, igabaga tu kò máá: ‘Dxãwa tc'êea nem úúa hãa,’ témé. ³⁴ Igabam kò Khòèm dim Cóá ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, tu kò máá: ‘Bóò, tc'óó-kg'aom ncêe ba, a kg'áà-kg'aom gōéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoman hēé naka chibi-kg'aoman hēéthēé dim tcàrà ba,’ ta méé. ³⁵ Igaba i ko q'ãan di tc'êean gaan di cóán wèé koe guu a tchàno o sa x'áise,” tam méé.

Jeso ba Farasaim Simonem x'áé koe hàna

³⁶ C'êem Farasai ba kò Jeso ba dtcàrà, síím gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba nquum q'oo koe síí tcãà, a ba a ntcóó a tc'óó. ³⁷ Si kò gaam x'áé-dxoom koe c'êes khòès chibi-kg'ao sa hàna. Eès ko kóm, Jeso ba Farasaim x'áé koe hãa a ko tc'óó sa, kas kò alabasetere di nxᵛán cgoa kúrúèam ts'óó-c'óám koe hãa qāè hòm xg'ãò tshãán cgoa síí, ³⁸ a sa a Jesom nqàrè-kg'am koe hàà téé, a kg'ae, a tshoa-tshoa a tcgáí-tshàra sa cgoa nqàrèa ba

cg'ãà-cg'ãa, a sa a c'õòà sa cgoa tchùu u, a x'obè nqàrè Me, a sa a tshãán cgoa ntcãá nqàrè Me. ³⁹ Eẽm ko Farasaim ncẽe kò tcii Mea ba ncẽes gúu sa bóò kam ko bìrìse a máá: “Ncẽem khòem kò tseegukaga porofiti ba ii nem ga kò q'ana hãa ncẽe ko qgóó Me sa dùútsa khòe si i sa, chibi-kg'ao si i,” témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba bìrì me a máá: “Simoneè, c'ẽes gúu sar chòà cgoa tsi kg'oana,” témé. Me máá: “Xgaa-xgaa-kg'aoè, bìrì te si,” témé. ⁴¹ Me máá: “C'ẽe x'aè ka tsara kò cãm khòe tsara hàna, marian kò c'ẽem khòem koe cgòbèa tsara. C'ẽe ba kò 500 khama noo marian qano di cgòbèa, me c'ẽe ba 50 khama nooan cgòbèa. ⁴² Cúí gúu ga tsara kò úú tama, suruta kabi cgoa me tsara gha a, khamam kò wèéa tsara ga qgóóa máá. Ke ncẽeska bìrì Te, ndaka ba gha kaisase gatsara ka ncàm me sa?” tam ma tèè me.

⁴³ Me Simone xoa a máá: “Bòòr ko ka ãe kaisa marian cgòbèa me e,” témé. Me Jeso ba máá: “Qãèse tsi bóòà,” témé.

⁴⁴ A ba a nxãaska khòes koe kabise a Simone ba bìrì a máá: “Ncẽes khòe sa tsia ko bóò? Tsarim nquum koer ncãa hàà, igabaga tsi ncãa xg'aà nqàrèr ko tshàn táá máá Te, igabagas ncãa tcgái-tshàraa sa cgoa nqàrèa Te cg'ãà-cg'ãa, a c'õòà sa cgoa tchùu u. ⁴⁵ Ncãa tsi táá x'obè Te, igabas ncãar hààm x'aèm koe guu a nqàrèa Te x'obèan chòòkagu tama. ⁴⁶ Ncãa tsi táá tcúúa Te ga nxúian cgoa tcgáù, igabagas ncãa qãè hãm xg'ãò tshãán ka nqàrèa Te tcgáù. ⁴⁷ Gaa domkar ko bìrì tsi, gas di kái chibian kas qgóóa máàèa. Kaisa ncàmku nes x'áí hãa khama. Igabaga ãe cg'aré chibian ka qgóóa máàèa ba ko cg'aré ncàmkuan x'áí,” tam méé.

⁴⁸ Me kò nxãaska Jeso ba bìrì si a máá: “Sari chibian koe si qgóóa máàèa,” témé.

⁴⁹ Xu kò cg'ãè-kg'ao xu tshoa-tshoa a tèèse a máá: “Dìí ba gáè ncẽe ba, ncẽe ko khòèan chibian gaan di qgóóa máá ba?” témé.

⁵⁰ Igabagam ko Jeso ba khòe sa bìrì a máá: “Sari dtcòma nea kgoara sia, ke tòókuan cgoa qòò,” témé.

8

Jesom cgoa kò hãa zi khòe zi

¹ Ncẽe zi gúu zi qãá q'oo koem kò Jeso ba x'áé-dxoo xu koe hẽé naka x'áé-coa xu koe hẽéthẽé qòò te, a ko Nqarim di x'aian di qãè tchõàn khòe ne xgaa-xgaa. Xu kò 12 xu xgaa-xgaa-kg'ao xu Gam di xu hãa cgoa Mea, ² naka gataga c'ẽe zi khòe zi hẽéthẽé e, ncẽe kò cg'ãè tc'èean koe hẽé naka tcìian koe hẽéthẽé kg'òèkaguè zi. Ncẽe zia kò Marias Magatalena ta ko ma tciiè sa hẽé, ncẽe i kò 7 dxãwa tc'èean gas koe tcg'òòèa sa, ³ naka Herotem dim nquu kòre-kg'aom Gusam dis khòes Joana sa hẽé, naka Susana sa hẽé, naka c'ẽe zi khòe zi kái zi, ncẽe kò ko gazi di gúuan cgoa hùu xu zi hẽéthẽé e.

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Ne kò khòe ne tãáka xu x'áé-dxoo xu koe guu a Jesom koe hàà. Eẽs ko kaias xg'ae sa xg'ae kam kò Jeso ba sere-seres ka kg'ui a máá:

⁵ “C'ẽe x'aè kam xg'ao xhàrà-kg'ao ba qòò a sí xhàrà.

A ãem ko xhàrà ka i c'ẽe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, a i a nqàrèan cgoa náà tcãàè, zi tsarà zi hàà tc'õó o.

⁶ I c'èean tcheè nxõá-kg'ai di qgàian koe. Eẽ i ko qhúí ka i ko dào, tchàua ne ko kàa a khama.

⁷ I c'èe cgùrian dxàman hàna qgài koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'èe cgùrian qãè góman koe tcheè, a kái tc'õòan 100 kúru,” tam méé.

Eẽm ko ncẽe zi gúu zi kg'uia xg'ara kam kò máá: “Eẽ tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi tséékagu sa

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tēē Me, dùú sas ko ncēes sere-sere sa nxàe sa.
¹⁰ Me máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi xao gha q'ãa sa, igabar ko c'ēe ne khòè ne cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui: 'nxãasega ne gha bóò, a táá bóòa q'ãa ka, a nxãasega kóm a táá kómá q'ãa ka.’

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
 (Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ “Si ncēe sa xhàrà-kg'aom dis sere-seres ko nxàes ga si i: Cgùri nea Nqarim dim kg'ui me e.

¹² Dàòm q'oo di nea ēe kg'ui ba ko kóm ne ne e, igabam ko dxāwa ba hàà a kg'ui ba tcáóa ne koe séèa tcg'òó, nxãasega ne gha táá dtcòm a kgoaraè ka.

¹³ Eē nxōán koe kò xhàràè nea gane ēe kg'ui ba ne ko kóm, ne ko kúúga qāè-tcaoan cgoa hààkagu me ne ne e, igaba ne káà tobe ne e, a ko cg'orò x'aè-coan q'oo koe dtcòm. A ko kúrúá bóòkuan di x'aèan ka qháésega cg'áé.

¹⁴ Eē dxàman za tcheèa nea, gane ēe kómá ne ne e, igaba gane di kg'òèan q'oo koe ne ko tc'ēe-tc'ēese zi hēé, qguàn hēé naka kg'òèan di karean hēéthēé ka chúú-chuue, a ne a kai tama.

¹⁵ Eē qāè góman koe tcheèa nea, gane ēe kg'ui ba kómá, a qāè zi tcáó zi cgoa qgóóa qari mea ne ne e, a ne a ko qáò tcáó cgoa me, a nxãakg'aiga síí tc'áróan kúrú,” tam méé.

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús dis sere-sere sa
 (Mk 4:21-25)

¹⁶ A ba a máá: “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ga dàò a gàbas cgoa xoaba-kg'ai si, kana kgàrom dòm q'oo koe tcāa si ba káà me e, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòó si, ēe ko tcāa ne gha nxãasega x'áàn hòò ka. ¹⁷ Dùús wèés ēe chómsea sa gha tchàa koe tcg'òòè, si gha dùús wèés qābi-kg'aièa hāa sa q'āaè, a sa a gha x'áàn koe ógaè khama. ¹⁸ Ke méé tu nxãaska q'ãa, nta tu ko ma komsana sa. Wèém khòèm ēe gúú úúa hāa ba gha káían máàè, igaba wèém ēe gúú úú tama ba gha ēem úúa hāa gúú-coan ga séè cgaeè khama,” tam méé.

Jesom ka xòò sa hēé naka qōese ga xu hēéthēé e
 (Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Jesom ka xòò sa hēé naka qōese ga xu hēéthēéa kò hàà cgae Me, igaba ne kò khòèan di kái-q'ooan ka tààè, a táá Gam koe cúú. ²⁰ Me kò biríè a máá: “Saò sa hēé naka Tsáá qōe ga xu hēéthēéa tchàa za tēe, a bóò Tsi kg'oana,” téméè.

²¹ Igabam kò xqà a máá: “Tiris xòò sa hēé naka Tíí qōe ga xu hēéthēéa Nqarim di kg'uian ko kóm a ko kúrú u ne khòè ne e,” témé.

Jeso ba ko tc'ãá ba téékagu
 (Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² C'ēm cám kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa dxòrom q'oo koe tcāa a birí xu a máá: “Hààn xae c'ēm xòèm tshàam dim koe qōò,” témé, xu xgoaba. ²³ Eē xu xóé a ko qōò kam kò x'óm.

Me kúúga kaiam tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe xgoaba, me dxòro ba tshàan ka cg'oè, xu kaias cg'áès koe hāa. ²⁴ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu síí ghùì Me a máá: “X'aigaè, X'aigaè, toìm xae ko!” témé.

Me tēe a tc'ãá ba hēé naka tshàam di tcēe-tcēean hēéthēé dqàè, i tēé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

²⁵ Me tēè xu a máá: “Gaxao di dtcòma nea ndaa?” témé.

Igaba xu kò q'áò, a area khama xu kò tēèku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncēe ba? Tc'ãán ga hēé naka tshàan ga hēéthēé ko kg'ui cgoa i komsana Me ba,” témé.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean úúam khòè ba qāèkagu
 (Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Xu tshàam tc'amkg'ai koe qõò a síí Gerase ne dim nqõóm koe tcãà, Galilea dim cgoa q'óá-kg'amkua hãa ba. ²⁷ Eẽm ko Jeso ba dxòrom koe xõa a ko gaam nqõóm koe tcãà kam kò c'ẽem khòem x'áé-dxoom koe guua hãam cgoa xg'ae. Gaam khòè ba kò dxãwa tc'ẽean úúa, a kò qgáí hãa tamase qád x'aèan hãa, a nquuan koe ga x'ãè tama, a tc'ámán koe cúí ga ko x'aèa te. ²⁸ Eẽm ko Jeso ba bóò kam kò kaisase q'au a ba a cookg'aia ba koe cg'áé, a kaim dòm cgoa máá: “Dùú sa Tsi ko tíí koe qaa, Jesoè, Nqarim tc'amaka hãam di Tsi Cóa Tseè? Dtcàrà Tsi ko, táá xgàra te guu,” témé. ²⁹ Jeso ba kò dxãwa tc'ẽean bìrí i ẽem khòem koe tcg'oa, gaa domkam kò khòè ba gatà méé. Kái q'oro i kò qgóó mea, me kò q'óma ba koe hëé naka nqàrèa ba koe hëéthëé táuan cgoa qáéèa, a kòrèa, igabam xg'ao gaa táuan qhòma tcg'òò, a kò dxãwa tc'ẽean ka sèèa tcg'òò a qãáka úúèa hãa.

³⁰ Me Jeso ba tèè me a máá: “Cg'òèa tsi dìía?” témé. Me xõa Me a máá: “Milone ra a,” témé. Kái dxãwa tc'ẽe nea kò tcãà mea hãa khama. ³¹ I kò qarika dtcàrà Me, táám gha x'aèan tcg'òò, i chòò-q'oo úú tamam haém koe tcãà sa.

³² Zi kò kái zi xgùu zi xàbim dxùukg'ai koe hãa a ko dxòó. Ka i kò dxãwa tc'ẽean Jeso ba dtcàrà, xgùu zi koe i gha tcãà sa, Me kgoara máá a. ³³ I khòem koe dxãwa tc'ẽean tcg'oa a i a síí xgùuan koe tcãà, zi xgùu zi xàbim tc'amkg'ai koe guu a kari-karisea xõa a zi a tshàam koe cg'áéa tcãà, a tòm.

³⁴ Eẽ xu ko xgùuan ko kòre xu khòè xu ẽe kúrúsea hãa sa bóò ka xu kò bèe a qgóé, a síí x'áé-dxoom koe hëé naka xhàran koe hëéthëé xàa a. ³⁵ Ne kò khòè ne tcg'oa a síí ẽe kúrúsea hãa sa bóò. Eẽ ne ko Jesom koe hàà ka ne kò dxãwa tc'ẽean kò úúa hãam khòè ba sao-xg'ae, me Jesom nqàrè-kg'am koe ntcõe, a qgáían hana, i tc'ẽea ba qãè e, ne kò q'ád. ³⁶ Gane ẽe kò ẽe kúrúsea hãa sa bóò nea kò chòà a, ntam kò ma ẽe dxãwa tc'ẽean ka tcãàem khòè ba ma qãèkaguè sa.

³⁷ Ne wèé ne khòè ne Gerase dim xg'aekum di ne dtcàrà Me, gane koem gha tcg'oa sa, kaisa q'áda nea kò tcãà nea hãa khama.

Me kò dxòrom koe tcãà a ba a kabise, ³⁸ kam ko ẽe kò dxãwa tc'ẽean ka tcg'oa cgaeem khòè ba dtcàrà Me, Gam cgoam gha qõò sa. Igabam kò Jeso ba tséèa kabi me a máá: ³⁹ “Kabise x'áéa tsi koe naka síí nxàe, nta noosem Nqari ba kúrú máá tsia hãa sa,” témé.

Me khòè ba kabise a síí wèém x'áé-dxoom koe qõòa te a khòè ne bìrí, Jesom nta noose kúrú máá mea hãa sa.

Jairom dis cóa sa hëé naka Jesom dim qgáí ba ko qgóós khòè sa hëéthëé e
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Eẽm ko Jeso ba Galilea dim nqõóm koe kabise kas ko khòè ne dis xg'ae sa qãèse hàakagu Me, wèé ne ne kò qãà Mea hãa khama.

⁴¹ Kam kò gaa x'aè kaga c'ẽem khòem Jairo ta ko ma tciiem ncẽe kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ii ba gaa koe hàà, a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a còrè Me, gam dim x'áém koem gha síí cgoa me sa. ⁴² Cúis cóa sam kò úúa hãa, ncẽe kò 12 kuri ii sa, si kò x'oos qàe koe hãa khama.

Eẽm ko Jeso ba gaa koe qõò ka i kò kái khòèan ncõrú Me. ⁴³ Gane xg'aeku koes kò 12 kurian kò úúa a ko xòm x'aèse nxoëan hòòs khòè sa hàna, [a sa a kò wèé gúuan ẽes kòo kg'òè cgoa, naakan koe xgãá hãa] qãèkaguès gha ka, igabas kò táá cúían kaga qãèkaguèa.

⁴⁴ Si Jesom qãá koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim c'am qgóó, i ko c'áòan kúúga téé.

⁴⁵ Me Jeso ba tèè a máá: “Dìina qgóó tea?” témé. Eẽ ne ko wèé ne xõase kam ko Petere ba máá: “Aboè, khòè nea kái ne e, a nxàma-nxàma Tsia, a ko tcãò Tsi,” témé. ⁴⁶ Igabam kò Jeso ba máá: “C'ẽe khòèa nea qgóó Tea, xám Ra ko i kò qaria Te tcg'oa cgae Te khama,” témé. ⁴⁷ Eẽs ko khòè sa bóò, xài tamas kò hãa sa kas ko cgùrukose hàà, a sa a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a wèé ne khòè ne cookg'ai koe bìrí Me, dùús domkas qgóó Mea hãa sa, naka si kò ma kúúga qãèkaguè sa hëéthëé e. ⁴⁸ Me bìrí si a máá: “Tiri si cóa seè, sari dtcòma nea qãèkaguè sia, ke tòókuan cgoa qõò,” témé.

⁴⁹ Qanegam Jeso ba téé a ko kg'ui kam kò c'ẽem khòè ba hàà, còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe guua ba, a bìrí me a máá: “Tsáá xuù sa ncãa x'óó, ke táá

xгаа-xгаа-kg'ao ba xhōe-xhōe guu,” témé. ⁵⁰ Igabam kò Jeso ba ãe sam ko kóm ka Jairo ba bìrí a máá: “Táá q'áo guu, kg'amaga méé tsi dtcòm, qàès gha ke,” témé.

⁵¹ Eẽm ko Jairom dim x'áem koe tcãa kam kò táá c'ẽe khòe ga guu i Gam cgoa nquum q'oo koe tcãa, Petere ba hẽe naka Johane ba hẽe naka Jakobo ba hẽe, naka cóas ka xòd ba hẽe naka xòd sa hẽéthẽe cúí ga a kò ii. ⁵² Ne kò wèe ne khòe ne kg'ae, a ko cóa sa kg'ae cgae, Me Jeso ba máá: “Táá tu kg'ae guu, x'óo tamas hãa a sa a x'òma hãa ke,” témé.

⁵³ Ne kò wèe ne kg'ãe Me, x'óoas hãa sa ne kò q'ana hãa khama.

⁵⁴ Igabam ko Jeso ba x'òaa sa koe qg'oo si, a máá: “Tiri si cóa seè, tẽe,” témé. ⁵⁵ I kg'òea sa kabise, si kúúga tẽe, Me Jeso ba máá, c'ẽe gúu méés máàe naka tc'òó, témé. ⁵⁶ Khara kò gas ka xòd ga khara kaisase are. Me bìrí khara a, táá méé khara cúí khòe ga dùús kúrúsea sa bìrí guu sa.

9

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tséaa tcg'òd

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Me kò Jeso ba 12 xu tciaa xg'ae a ba a qarian máa xu, wèe dxāwa tc'ẽean xu gha xhàigu, a wèe tcian thẽe tsoò di i. ² A ba a tséaa tcg'òd xu, sí xu gha Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа, a xu a tsàako ne khòe ne kg'òekagu ka. ³ A ba a bìrí xu a máá: “Táá méé xao qòd xao ko ka cúí gúu ga sèe guu, dqàbi hìim ga igaba, dtcòbè ga igaba, péré ga igaba, mari ga igaba, kana cam di qg'áan ga igabaga. ⁴ Eẽ xao ko tcãam nquu ba, ndakam ga igaba, gaam koe méé xao hãa naka nxãakg'aiga sí eẽm x'áe-dxoom koe tcg'oa. ⁵ A ncèe khòean kò qàese hàakagu xao o tama ne méé xao nqàrèa xao di tsharàn qàe-qàe, ãe xao ko gaam x'áe-dxoom koe tcg'oa ne, nakas gha nxãasega gane koe x'ái sa ii,” témé.

⁶ Xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xgoaba a wèe xu x'áe xu koe qòda te, a xu a ko qàe tchòan xгаа-xгаа a ko wèe za ga khòean kg'òekagu.

Herotem dis xháe tc'ẽe sa

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Eẽm ko Galilea dim x'aigam Herote ba wèe zi gúu zi kúrúse ko zi ka kóm kam kò táá q'ãa. C'ẽe ne khòe nea kòd máá, Johanem tcguu-tcguu-kg'ao ba x'ooan koe tẽea, témé khama, ⁸ ne ko c'ẽe ne máá, Elija ba hòdsea, témé, ne ko c'ẽe ne máá, c'ẽe xu porofiti xu ncii x'aè di xu ka c'ẽe ba x'ooan koe tẽea, témé. ⁹ Me Herote máá: “Johane bar kò q'ãe tcúua hãa, ka ncèe zi gúu zi gam kar ko kóm ba díí baà?” témé. A ba a kò bòd mem gha sa tc'ẽe.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáa ne khòe ne tc'òokagu

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰ X'áe úú-kg'ao xu kò kabise a hàà wèe zi gúu zi ãe xu kò kúrú zi ka bìrí Me. Me sèe xu, xu Gam cgoa cúia sí hãa Betesaida ta ko ma tciiem x'áe-dxoom koe. ¹¹ Ncèes gúu sa ne ko kóm kas kò xg'ae sa xùri Me, Me qàese hàakagu ne, a ba a Nqarim di x'aian ka kg'ui cgoa ne, a ãe kò ko kg'òekagukuan qaa ne qàekagu.

¹² Nxãaskas cam sa tshoa-tshoa a ko dqàara qòd ka xu kò 12 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam koe hàà a máá: “Khòe ne qòda q'aakagu, naka ne nxãasega nxama-nxama hãa xu x'áe xu koe hẽe naka xhàrà xu koe hẽéthẽe sí, naka nea sí x'òm-q'ooan hẽe naka tc'òoan hẽéthẽe qaara máase, cúia hãam qg'aim koe ta hãa ke” témé. ¹³ Igabam kò bìrí xu a máá: “Gaxao c'ẽe gúuan máa ne naka ne tc'òó,” témé. Xu máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úua naka cam x'au tsara hẽéthẽe e, kana méé xae sí khòe ne wèe ne tc'òoan x'ámá máá?” témé. ¹⁴ 5,000 khama noo xu khòe xu kò ãe koe hàna domka.

Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bìrí a máá: “Khòe ne bìrí naka ne wèes xg'aes koe 50 khama noose ntcóó,” témé. ¹⁵ Xu gataga hẽe, i wèe khòean ntcóó. ¹⁶ Me Jeso ba 5 xu péré xu hẽe naka cam x'au tsara hẽéthẽe sèe, a ba a nqarikg'ai koe ghù-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khòá q'aa, a xгаа-xгаа-kg'ao xu máa a, xu khòe ne q'aa-q'aa máa a.

¹⁷ Ne kò wèéa ne ga tc'òó, a ne a xg'ää, xu ãe kò qaüan xg'ae-xg'ae a 12 xu q'ore xu tcää, xu cg'oè.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Eëm cúise hãa a ko còrè ka xu xгаа-xgaase-kg'ao xu sí cgae Me. Me tãe xu a máá: “Díi Raà, ta zi ko xg'ae zi méé?” témé. ¹⁹ Xu xoa Me a máá: “C'ãe ne ko máá, Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i, témé, ne ko c'ãe ne máá, Elija Tsi i, témé, ne ko c'ãe ne qanega máá, ncíi kuri di Tsi porofiti Tsi i x'ooan koe tãea Tsi, témé,” ta xu méé.

²⁰ Me tãe xu a máá: “Kháé xaoa ko gaxao máá, díi Raà, témé?” Me Petere xoa a máá: “Ncãe kò nqòðkaguèa hãa Tsi Krete Tsi Nqarim di Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean ka hãe naka x'oos ka hãéthãe kg'ui

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Me Jeso ba qarika x'ãe xu, táa xu gha ncães gúu sa cúi khòe ga bìrí sa. ²² A ba a máá: “Khòem ðim Cóa ba gha kái zi gúu zi koe xgàrase, a gha khòe ne dí xu kaia xu hãe, kaia xu peresiti xu hãe, naka x'ãe xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hãéthãe bóða xguè, a gha cg'òoè, a ba a gha nqoana ðim cámi ka x'ooan koe tãe,” tam méé.

²³ Nxãaskam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Ncãe c'ãem khòem kò xùri Te kg'oana ne méém bóða xguise naka baa gam ðim xgàu hii ba dcãe, naka xùri Te. ²⁴ Dím wèem ãe gam dis kg'òe sa qgóóa qaria hãa ba gha aaguse cgae, igaba wèem ãe ko Tíi domka gam dis kg'òes ka aaguse cgaeè ba gha hòð si khama. ²⁵ Dùús ka ba gha khòe ba kabisea máãe, ncãe wèem nqóó bam kò hòð, a ba a gam dis kg'òes ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòe ba dùútsa gúu sa gam di kg'òean téé-q'oo koe tcg'òó a máá? ²⁶ Dím wèem ãe ko Tíi hãe naka Tiri kg'uiian hãéthãe sau-cgaese ba gha thãe Khòem ðim Cóm ka sau-cgaeseè, ãem gha ko Gam di x'ãan koe hãe naka Xòom di x'ãan koe hãe naka tcom-tcomsa xu moengele xu di x'ãan koe hãéthãe hãase ko hàà ne. ²⁷ Igabar ko tseeguan bìrí tu u: Ncãe koe téé-tãe ne ka c'ãe ne x'ooan xáma hãa tite, Nqarim di x'aia ne ne ko bóð i hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

Jesom di bóðse-q'ooa nea ko kabise a táa

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Eëm ko Jeso ba ncãe zi gúu zi nxàea xg'ara kam kò 8 khama noo cáman qãá q'oo koe Peterea xu, Johanea xu, Jakoboa xu sèe, a ba a xàbim koe qòð cgoa xu a sí còrè. ²⁹ Eëm hãa a ko còrè ka i kò kg'áa ba kabise a táa, i Gam di qgáan kabise a tcãakose q'úú. ³⁰ Ka tsara ko kúúga cámi tsara khòe tsara kg'ui cgoa Me, Moshe ba hãe naka Elija ba hãéthãe tsara, ³¹ ncãe kò nqarikg'ai di x'ãan koe qhúú tsara, a ko Jesom cgoa kg'ui, a ko Gam di x'ooan hàako ka kg'ui, kháóa cgae ga ko Jerusalema koe kúruise e. ³² Xu kò Petere ba hãe naka gam ka c'ãea tsara hãéthãe xu qarika x'òma cg'áe. Eã xu ko kókò ka xu kò Gam ðim x'ãa ba bóð, naka gaa tsara khòe tsara hãéthãe e, ãe ko Gam cgoa tãe tsara. ³³ Eã tsara ko khòe tsara Jeso ba guu a ko qòð kam kò Petere ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, tsóagase i gáe qãèa, ncãe koe xae ga hãa sa! Nqoana xu nquu-coa xu xae gha tshào, me c'ãe ba Tsari, me c'ãe ba Moshem di, me c'ãe ba Eljam di,” tam méé. (C'úuam ko hãa dùú sam ko kg'ui sa.)

³⁴ Qanegam hãa a ko kg'ui kas kò túú-c'òð sa qàbia tcää xu, a sa a gas di sóman cgoa qàbi xu. Eã xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu túú-c'òðs koe tcää ka xu kò q'áð. ³⁵ Me kò kg'ui ba túú-c'òðs koe guu a máá: “Ncãe ba Tirim Cóa Me e, nxárár tcg'òóba ba, ke komsana Me,” témé.

³⁶ Eëm ko kg'ui ba xg'ara kam kò Jeso ba cúise hãa. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ncães gúus cgoa nqoo, a xu a gaa xu cámi xu ka táa cúi khòe ga bìrí dùú sa xu bóða hãa sa.

Jeso ba ko cóa ba qãèkagu

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Xùrikom cámi kam ko Jeso ba hãe naka xгаа-xgaase-kg'ao xu hãéthãe xàbim koe guu a kabise, si kaia xg'ae sa Jesom cgoa xg'ae. ³⁸ Kam kò gaa x'ãe kaga c'ãem khòe ba ães

xg'aes q'oo koe q'au a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dtcàrà Tsir ko Tsi tirim cóá ba bóò, nooam cóám ga me e khama. ³⁹ Dxāwa tc'ēean kòò tcāà cgae me ne i ko kúúga q'aukagu me, a qgaè-kg'aikagu me, a kg'áma ba koe xùbúan tcg'dókagu me, a ko khóá tòmm-tom me, a qháése guu me tama. ⁴⁰ Ra kò Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu kò tààè,” témé.

⁴¹ Me Jeso ba x̄oa a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gaxao cgoa hãa a qád-tcaoa máá tu u? Tsarim cóá ba ncēe koe óá!” témé.

⁴² Cóám ko hàà koe ga i ko dxāwa tc'ēean gómankg'ai koe xàbùà qáú me, a i a qgaè-qgae-kg'ai me. Kam ko nxāaska Jeso ba dxāwa tc'ēean dqàè, a cóá ba qāèkagu, a ba a xòò ba máà me. ⁴³ Ne kò wèè ne khóè ne Nqarim di kaian ka area.

Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Eè ne wèèa ne qanega ēem Jeso ba kúrúa zi gúù zi wèè zi ka area kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: ⁴⁴ “Qāèse dxāà tcee ncēer ko bìrí xao o kg'uia ne: Khòèm òm Cóa ba gha hàà khóè ne tshàù q'oo koe tcāàè,” témé. ⁴⁵ Igaba xu kò ēem ko méé sa táá kórna q'āa, gaxu koe i kò chómsea, táá xu gha kórna q'āa a ka khama. A xu a kò ēe kg'uia ne ko dùú sa méé sa tēèan bèe.

Dìi ba kaia?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Si kò gaxu xg'aeku koe ntcoeku sa tēe, dìina gaxu xg'aeku koe kaia hãa di sa. ⁴⁷ Igabam kò Jeso ba tcáóa xu q'oo koe xu tc'ēea hãa sa q'anaa, khamam kò cg'árém cóá ba sèè, a Gam qàe koe tòò, ⁴⁸ a ba a bìrí xu a máá: “Dìim wèém ēe ko ncēm cóá ba Tiri cg'òèan koe qāèse hàakagu ba ko Tíi tc'áró ga qāèse hàakagu. Me ko dìim wèém ēe ko Tíia qāèse hàakagu Te ba ēe tséé Tea ba qāèse hàakagu. Eè gaxao koe kaisase cg'aré ba gaxao ka kiam ga me e khama,” témé.

Eè gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Me Johane x̄oa a máá: “Kaia Tseè, c'ēem khóè ba xae kò bóò me ko Tsari cg'òèan cgoa dxāwa tc'ēean xhàiaagu, xae kò sixae ka c'ēem tama me e domka gatà hēéan cara me,” témé. ⁵⁰ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Táá cara me guu, ēe gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna ke,” témé.

Jeso ba ko Jerusalema koe qōò (9:51–19:44)

Samaria dim x'áé ba ko Jeso ba qāèse hàakaguan xgui

⁵¹ Eēm ko Jeso ba nqarikg'ai koe sèè a úuèm x'aèm ko cúù kam kò bìríse a Jerusalema koe qōò. ⁵² A ba a tséé-kg'ao xu tc'āà a tsééa tcg'òó. Xu Samaria ne dim x'áé-coam koe sí tcāà, gúù zi xu gha kg'ónòà máá Me ka. ⁵³ Igaba ne kò gaa koe hãa ne khóè ne táá qāèse hàakagu Me, Jerusalema koem kò úú-kg'aia khama. ⁵⁴ Eè tsara ko xgaa-xgaase-kg'ao tsara Jakoboa tsara Johanea tsara ncēs gúù sa bóò ka tsara ko máá: “X'aigaè, nqarikg'ai koe guuam c'ee ba tsam gha tcii, me hàà cg'òò ne sa Tsi ko tc'ēe?” témé. ⁵⁵ Me Jeso ba ntcēè a dqàè tsara a.* ⁵⁶ Xu kò Jeso ba hēé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēéthéé xu c'ēem x'áém koe qōò.

Nqoana khóèan Jeso ba ko xùri kg'oana a

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Eè xu dàòm q'oo koe hãa a ko qōò kam ko c'ēem khóè ba bìrí Me a máá: “Eè Tsi ko sí qgài wèè koer gha xùri Tsi,” témé. ⁵⁸ Me Jeso ba x̄oa me a máá: “Círí nea gaan di hāéan

* 9:55: c'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: “a máá: “C'úúsea tsao hãa, dùútsa tc'ēem di tsao ii sa. ⁵⁶ Khóèm òm Cóa ba hàà tama, hààm gha khóèan kaakagu ka, igabam hààraa, hààm gha kgoara a ka,” tam méé.”

úúa, i tsarán gaan di nquuan úúa, igabagam Khòem dim Cóa ba tòó tcúúm gha qgài úú tama,” témé.

⁵⁹ Me kò Jeso ba c'ëem khòè ba bìrí a máá: “Xùri te,” témé. Igabam ko gaam khòè ba máá: “X'aigaè, kg'aia qãa te nakar síí tirim xòò ba kg'ónò,” témé. ⁶⁰ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Eë x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò, igaba tsáá qòò naka tsia síí Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа,” témé.

⁶¹ Me kò c'ëem khòè ba gataga máá: “Xùri Tsir gha, X'aigaè, igaba qãa te nakar kg'aia síí x'áa te di ne khòè ne x'áè,” témé. ⁶² Me Jeso ba xoa me a máá: “Eëm tshoa-tshoa a ko xhàrà koe gha kabise a kháóka bóòm khòè ba Nqarim di x'aian kg'ano tama,” témé.

10

Jeso ba ko 72 xu khòè xu tsééa tcg'òó

¹ Ncëe zi gúú zi qãá q'oo koem kò X'aigam Nqari ba 72 xu khòè xu nxará tcg'òó, a ba a cárm-cármse tsééa tcg'òó xu, tc'ãa xu gha a ãem ko hàà Gabá qòò xu x'áé-dxoo xu koe hëé naka qgài zi koe hëéthëé qòò ka. ² A ba a bìrí xu a máá: “Tcuùè gha gúúa ne kái i, igaba i tséé-kg'aotan cg'orò o. Ke xao Nqarim ncëe tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà nakam tséé-kg'aotan tsééa óa naka i hàà tcuù. ³ Qòò xao. Igaba bóò, Tíí Ra ko ghùu-coan khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o sa. ⁴ Táá méé xao qgóá ga kana dtcòbèan ga kana nxàboan ga igaba sèè guu, naka táá cúí khòè ga dàðan q'oo koe tsgám guu.

⁵ “Nquum ãe xao ga ko gaam q'oo koe tcãa ba, ndakam ga igaba, méé xao kg'aia máá: ‘Tòókuan méé i ncëem nquum cgoa hãa,’ témé. ⁶ Tòókuan dim khòem kò gaam nquum q'oo koe x'ãèa ne i gha gaxao di tòókuan gam cgoa hãa. Eëta i kò ii tama ne i gha gaxao di tòókuan kabise cgae xao o. ⁷ Eëm nquum koe méé xao hãa, naka xaoa wèés tc'òos ãe ne ko máà xao o sa tc'òó naka kg'áà, tséé-kg'ao ba gam di tsééan di surutan ka kg'anoèa hãa ke. Táá méé xao nquu xu koe kg'ama qòò te guu.

⁸ “X'áé-dxoom ãe xao ga ko tcãam koe, ndakam ga igaba, ne ko qãese sèè xao o ne méé xao ãe ko cookg'aia xao koe tòòès wèè sa kg'ama tc'òó. ⁹ Tsàako ne méé xao kg'òèkagu, naka xaoa khòè ne bìrí naka máá: ‘Nqarim di x'aia nea cúú cgae tua,’ témé. ¹⁰ Igaba x'áé-dxoom wèém ãe xao ko tcãam koe ne kò khòè ne qãese sèè xao o tama ne méé xao x'áéan xg'aeku koe tcãa naka máá: ¹¹ ‘Gatu dim x'áé-dxoom di tsharà a ncëe nqàrèa xae koe hãa a, xae ko qãè-qãe cgae tu u, igaba méé tu q'ana, Nqarim di x'aia nea cúú cgae tua sa,’ témé. ¹² Bìrí xao or ko, xgàrakuan dim cárm kam gha ncëem x'áé-dxoo ba Sodomam ka kaisa xgàrakuan hòò.

X'áé-dxoo xu komsana tama xu (Mt 11:20-24)

¹³ “Cg'ãè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ãè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncëe ko gatu koe kúruèa zi kò Ture hëé naka Sitone hëéthëé koe kúruèa hãa ne ne ga kò ncíise gane di chibian koe tcóósea, a saka di qgáian hãa, a tháúan tcgáusea hãa. ¹⁴ Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cárm ka i gha Ture hëé naka Sitone hëéthëé gatu ka subuse xgàràè, témé.

¹⁵ “A ncëe tsáá ka, Kaperenaume tseè, nqarikg'ai koe tsi gha ghùu a úúè, ta tsi gáé tc'ëea? Nqãaka tsi gha xòòè, x'óóa ne khòè ne dim qgám koe.

¹⁶ Me Jeso ba nxãaska Gam di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu bìrí a máá: “Wèém ãe ko gaxaoa komsana xao o ba ko Tíí komsana Te, me ko gataga ãe ko xguì xao o ba Tíí ga Ra xguì. Me ko ãe ko Tíí xguì Te ba ãe tsééa óága Tea ba xguì,” témé.

¹⁷ Xu gaxu khòè xu 72 xu qãè-tcaoase kabise a máá: “X'aigaè, dxãwa tc'ëean igaba i ko komsana xae e, Tsari cg'òèan cgoa xae kò ko dqàè e ne,” témé.

¹⁸ Me xoa xu a máá: “Satana bar kò bóò me kò túú-tebem khama ma nqarikg'ai koe guu a ko tcheè. ¹⁹ Bóò, qaria ner máà xaoa, cg'aotan hëé naka xg'árian hëéthëé xao gha náà cgoa di i. A Ra a gataga qarian máà xaoa hãa, dxãwam gaxao dim cg'òo-kg'aom di qarian wèè xao gha tàà cgoa a. I cuiskaga cúí gúú ga thòò-thòo xaoa hãa tite. ²⁰ Cg'ãè

tc'ëean ko komsana xao o domka méé xao táá qãè-tcao guu, igaba méé xao gaxao di cg'òèa nea nqarikg'ai koe góáèa domka qãè-tcao," témé.

Jeso ba ko Xòò ba qãè-tcaoa máá

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'ëem di qãè-tcaoan ka cg'oèe cgaèa, a máá: "Dqom Tsiir ko, Aboè, X'aiga Tsi nqarikg'ai hëé naka nqòomkg'ai hëéthëé di Tsi, ncëe zi gúú zi Tsi kò tc'ëega ne hëé naka xгаа-xgaasea hãa ne hëéthëé chóm-k'g'aia hãa, a Tsi a kò cg'áré ne cóá ne x'ái zia hãa khama. Eè, Aboè, ncëea Tsi kò ma ncàma hãa ga a khama.

²² "Wèé zi gúú zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóám dìi ii sa c'úua hãa, Xòòm oose, kana i cúí khòè ga Xòòm dìi ii sa c'úua hãa, Cóásem oose, naka wèem ãe Cóám ka nxárá tcg'òèa ba hëéthëé e," témé.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kãbise a dxùukg'ai za bìrí xu a máá: "Ts'ee-ts'ee'kg'aièa ia tcgáian ãe ko gaxao ko bóò zi gúú zi bóò o, ²⁴ bìrí xao or ko khama, kái porofitian hëé naka x'aiga xu hëéthëéa kò bóò kg'oana ãe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si; a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si," témé.

Qãem khòem Samaria di ba

²⁵ Me kò gaa x'aè kaga c'ëem x'áè q'ãa-kg'ao ba tãe a Jeso bam kúrúa bóò kg'oana khama máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùú sa ra gha kúrú a chòò tamasa kg'òèe sa hòò?" témé. ²⁶ Me Jeso ba tãe me a máá: "Dùú sa *Moshem di x'áèan* koe góáèa? Nta tsi ko ma kórna q'ãa a?" témé. ²⁷ Me gaam khòè ba xõa Me a máá:

"X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi

wèé tcááa tsi cgoa hëé,

naka wèé kg'òèa tsi cgoa hëé,

naka wèé qaria tsi cgoa hëé,

naka wèé tc'ëea tsi cgoa hëéthëé

ncàm,

naka tsia gataga thëé

ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma

tsáá ka c'ëe ba

ncàm,"

témé. ²⁸ Me bìrí me a máá: "Qãèse tsi xõara hãa. Kúrú ncëe gúua ne naka tsia gha kg'òèan hòò," témé. ²⁹ Igabam kò gabá tchànóm iise bóòè kg'oana khamam kò Jeso ba tãe a máá: "Kháé tíi ka c'ëe ba dìi ba?" témé.

³⁰ Me Jeso ba xõa me a máá: "C'ëem khòè ba kò Jerusalema koe guu a ko Jeriko koe qõò, a ba a kò ts'ãà-kg'ao xu cgoa qõòa xg'ae, xu qgáa ba xhùu me, a xg'árna cg'òos q'oo koe xg'ám me, a xu a guu me a qõò.

³¹ "I kò kúrúse me c'ëem peresiti ba c'úuase ko gaam dàòm cgoa hàà. Eëm ko gaam khòè ba bóò kam kò nxãa a c'ëe xòèan dàòm di sèè a nqáé.

³² "Me kò gatà thëé tempelem koe ko hùim khòè ba* gaam qgáim koe hàà, a ãem ko gaam khòè ba bóò ka gaam caum cúim cgoaga nxãa a c'ëem xòèan dàòm di ba sèè a nqáé.

³³ "Igabam kò Samaria dim khòèan c'ëe ba gaam dàòm ga ba sèè a ko qõò, a gaam khòè ba hàà sao-xg'ae. A ãem ko bóò me ka thòò-xama máá me, ³⁴ a ba a síi cgae me a gaa zi chibi zi nxúian hëé naka gòéan hëéthëé ka ntcãá cgae a tcám zi, a ba a gam dim donghim koe qábikagu me, a cg'áè-nquum koe úú me, a ba a síi gaa koe q'òé me.

³⁵ "Eè i ko q'uu kam kò qano mari tsara tcg'òò a cg'áè-nquu-kg'ao ba máà, a máá: 'Q'òé me, kharóar ko síi kãbise ner gha wèé gúuan ãe tsi tsééa máá mea koe hàà suruta tsi ke,' témé."

³⁶ Me Jeso ba tãe me a máá: "Ts'ãà-kg'ao xu ka xg'ármèam khòè ba kò hàà cgae xu khòè xu nqoana xu ka tsi ko ntama ma tc'ëe? Gam ka c'ëem iise sèè mea ba ndaka baa?" témé. ³⁷ Me máá: "Eè thòò-xama máá mea me e," témé.

* 10:32: Gerika sa ko máá: "Lefi dis qhàòs dim khòè ba" témé.

Kam ko Jeso ba bìrí me a máá: “Qòd naka tsia sí gatà hěé thěé,” témé.

Jeso ba ko Maria sara Mareta sara dàra

³⁸ Jeso ba hěé naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěéthěéa ko dàòm koe hàna a ko qòd kam kò c'ěem x'áé-coam koe hàà, si kò Mareta ta ko ma tciès khòé sa gas dim nquum koe qàèse hààkagu Me. ³⁹ Mareta sa kò qòe sa úúa Maria ta ko ma tciè sa. Si kò Maria X'aigam Jesom nqàrè-kg'am koe ntcòóa-ntcòe, a ko Gam di zi xгаа-xгаа zi komsana. ⁴⁰ Igabagas kò Mareta sa kái tsééan ka xáèèa, khamas kò Jesom koe hàà a máá: “X'aigaè, tí qòes ka Tsi gáé c'ěe gúù mée ta ga hãa? Guu tes ko ra ko cúisega tsééa máá tu u ka. Bìrí si nakas hàà hùi te,” témé.

⁴¹ Me X'aigam Nqari ba xoa si a máá: “Maretaè, Maretaè, kái zi gúù zi ka si ko tc'ěe-tc'ěese a ko xhòe-xhòese, ⁴² igabas ko cúis gúù sa qaase, si Maria sa qàes gúù sa nxárá tcg'òóa máásea hãa, si ncées gúù sa gas koe séèa kabiè tite,” témé.

11

Jeso ba ko còrèan ka xгаа-xгаа

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ C'ěem cáim kam kò Jeso ba c'ěem qgáim koe hãa a ko còrè. Eëm ko còrèa xg'ara kam kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ka c'ěe ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, xгаа-xгаа xae e còrèa ne, eëm ko ma gataga Johane gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ma xгаа-xгаа a khamaga ma,” témé. ² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Còrè xao kò ne mée xao máá:

‘Sita ka Xòd Tseè,
Tsari cg'òèan mée i dqòmme.

Tsari x'aian mée i hàà.

³ Sita dis tc'òos wèé cáim di sa
wèé cáim ka máà ta a.

⁴ Naka qgóóá máá ta a chibia ta,
sita igaba ta ko wèém

ěe sita koe chibian kúrúá hãa ba qgóóá máá ke.

Naka Tsia táá kúrúá bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,’ témé,” tam mée.

⁵ Me gaa koe guus ka Jeso ba bìrí xu a máá: “C'ěem-kg'ám kam gaxao ka c'ěe ba tcára ba úúa, a ba a ntcúú nqàè ka sí cgae me, a bìrí me a máá: ‘Tí tcàràè, nqoana xu péré xu cgóbè te, ⁶ tí tcàrà dàd koe hàna ba ncãa hàà cgae te, ra cúí gúù ga úú tama máà mer gham tc'òó o ke,’ témé. ⁷ Me nxãaska e nquum q'oo koe hàna ba xoa a máá: ‘Táá xhòekagu te guu, nquu-kg'ám ba tcèekg'amsea, ra x'òma cóáa te cgoa, khama ra cuiskaga tēe naka máà tsi xua hãa tite ke,’ témé. ⁸ Bìrí xao or ko, tēem gha a tcg'òó xu, gam dim tcàrà me e domka. Nxãa tama ko ii nem gha tēe a eëm dtcàràèa hãa sa kúrú, gam dim tcàrà ba kò saucgae tamase téé-kg'am me a dtcàrà me si khama.

⁹ “Ra ko bìrí tu u a ko máá: Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòd tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke. ¹⁰ Díim wèém eè ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém eè ko qaa ba hòd, me gha wèém eè ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

¹¹ “Ndakam xòd ba gha gam dim cóám kòd x'au ba dtcàrà me ne, x'aum téé-q'oo koe cg'ao ba máà me? ¹² Kana xg'ári ba máà me, tc'ubi bam kò dtcàrà me koe? *Kàa me e.* ¹³ A ncèè gatu ncèe cg'áè tc'ěe ii tu kò qàe aban gatu di cóán máà q'ana hãa ne ba gha nxãaska gatá ka Xòòm nqarikg'ai di ba eè ko dtcàrà Me ne nta noose nqáèa hãase Tcom-tcomsam Tc'ěe ba máà?” tam ma tēè.

Jeso ba ko dxãwa tc'ěean ka kg'ui

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Jeso ba kò nqóbóm khòèm koe dxãwa tc'ěean xhàiaigu. Eè i ko dxãwa tc'ěean tcg'oa kam kò gaam khòèm eè kò kg'ui tama ba kg'ui, zi xg'ae zi gaa koe kò hàna zi kaisase are.

¹⁵ Igaba ne kò c'ěe ne máá: “Dxãwa tc'ěean dim x'aigam Belesebulem di qarian cgoam ko dxãwa tc'ěean xhàiaigu,” témé.

¹⁶ Ne c'êe ne qgóó Me ne gha qgáian qaa ka dtcàrà Me, *are-aresas* x'áís nqarikg'ai di sam gha x'ái ne sa. ¹⁷ Jeso ba kò gane di tc'êean q'ana khamam kò bìrí ne a máá: “Eẽ q'aara hãas x'ais wèe sa gha kaà, me ãe q'aa-q'aasea hãam x'áé ba gaicara hãa tite. ¹⁸ A ncèe satanam kò gaam ka q'aara hãa ne i gha kháé nxãaska ntama x'aian hãa? Ncèe gatu ko máá, Belesebule ba qarian máà Tea ra ko dxãwa tc'êean gaan cgoa xhàiagu, témé ne. ¹⁹ A ncèe Tíí kòo Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'êean xhàiagu, ne ia ko gatu di khòean diím cgoa xhàiagu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòe ne x'ái, ãe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa. ²⁰ Igaba ncèe Tíí kò ko dxãwa tc'êean Nqarim dim tshàum cgoa xhàiagu, nes ko nxãa sa x'ái, Nqarim di x'aia nea gatu koe hààraa sa.

²¹ “Ncèe qarim khòem ncõo gàba zi úúam kò ko gam dim nquu ba kòre ne i ko gam di gúúan qãe qgái koe hãa. ²² Igaba qarian ka tàà meam kái zi ncõo gàba zi dim kò ko hàà a ko x'ãà me nem ko tàà me, a gam di zi ncõo gàba zi ãem kò dtcãasea hãa zi xhùu me, a ba a ãem ko sèe cgae mea zi gúú zi q'aa-q'aa. ²³ Eẽ Tíí cgoa hãa tama ba, Tíí cgoa tééa q'aumanakua, me gataga ãem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai q'aa.

Dxãwa tc'êean di kabisea ne

(Mt 12:43-45)

²⁴ “Eẽ i ko dxãwa tc'êean khòem koe tcg'oa ne i ko c'óòà qgáian koe qòò, a sãa i gha qgáian qaa, a ncèe hòò o tama i kò hãa ne i ko nxãaska bìríse a máá: ‘Tirim nquum ãer guua hãam koer gha kabise,’ témé, ²⁵ a ãe i kò hàà nquu ba bóò me káà gúú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qãese kg'ónòèa, ²⁶ ne i ko nxãaska qòò a síí 7 tc'êean sèe a hàà cgoa, gaan nqáéase cg'ãè e, i hàà tcãà a i a gaa koe x'ãè. Si ãem khòem dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'ãè kg'aiaka dis ka,” tam méé.

Tseegu di ts'ee-ts'eekg'aikua ne

²⁷ Eẽm ko Jeso ba ncèeta mééa xg'ara kas ko khòe sa xg'aes q'oo koe guu a q'aua kg'ui a Jeso ba bìrí a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa saa khòès ãe ábà Tsia sa, naka bñan ãe Tsi coma hãa hēéthēé e,” témé.

²⁸ Me Jeso ba xõa si a máá: “Tseegukaga, igaba ãe Nqarim di kg'uian ko kóm a ko ãe i ko méé khama hēé nea kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa ne ne e,” témé.

Cg'ãè caus qhàò sa ko x'ái sa qaa

(Mt 12:38-42)

²⁹ Eẽ zi ko khòe ne di zi xg'ae zi càuse kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a máá: “Ncèes qhàò sa cg'ãè cau si i, a ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúís x'áís ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áís cúís oose. ³⁰ Eẽm xg'ao ma Jona ma Ninefe di ne khòe ne koe ma x'ái sa ii, khamagam gha ma khòem dim Cóa ba ma ncèes qhàòs koe x'ái sa ii khama. ³¹ X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cáim ka ncèes qhàòs di khòean cgoa tēe a téé, a gha chibi-chibi a xgàra si, nqõóm chõò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'èegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia hãa ba ncèeska ncèe koe hàna. ³² Xgàrakuan dim cáim ka xu gha khòe xu Ninefe di xu tēe a téé, a gha ncèes qhàò sa chibi-chibi a xgàra. Jonam di xgaa-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóòse khama. Me ncèeska Jonam ka kaia hãa ba ncèe koe hàna,” tam méé.

Cgáé-q'oom dis x'áà sa

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ A ba a máá: “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ga dàò a gàbas cgoa xoaba-kg'ai si ba káa me e, kana gàbas ka nqãaka tòò si ba, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòò si, ne gha nxãasega ãe ko nquum q'oo koe tcãà ne x'áàn hòò. ³⁴ Tsarim tcgái ba tsarim tc'áróm dim x'áà me e. Tsarim tcgáim kò qãe e, nem wèem tc'áróm tsari ba x'áàn ka cg'oèa. ³⁵ Gaa domka méé tsi bóò naka i tsáá koe hàna x'áàn táá ntcúú sa ii guu. ³⁶ Khama nxãaska ncèe wèe cgáé-q'ooa tsi kò x'áàn ka cg'oè cgaea, i cúí xòèa tsi ga ntcúús q'oo koe hãa tama, nem wèem cgáé-q'oo ba x'áàn úúa, ncèes ko ma x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ma tsáá koe ma kaisase ma x'áà khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko Farasai xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé dqàè
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Eēm ko Jeso ba kg'uia xg'ara kam ko c'ēm Farasai ba dtcàrà Me, síim gha tc'óo cgoa me ka. Me kò Jeso ba tcàa a síi tafolem koe ntcóo cgoa me, tc'óo cgoa mem gha ka. ³⁸ Igaba ēem ko Farasai ba bóda q'āa, Jesom ko xg'aà tshàu tamase tc'óo sa kam kò are. ³⁹ Me X'aigam Jeso ba bìrí me a máá: “Gaxao Farasai xao ko kubi zi hěé naka gàba zi hěéthěé zi ka qāá zi xg'aà, igabaga xao q'ooa xao koe xhùuku sa hěé naka cg'āè cauan hěéthěé ka cg'oè cgaeèa. ⁴⁰ Gaxao kàà tc'ēe xaoè, ēe qāá sa kúrúa ba gáé gam q'ooa sa thěé kúrúa hāam tama baà? ⁴¹ Igaba dùús wées gābas q'oo koe hàna sa ēe dxàua ne khòe ne máa, naka xaoa gha nxāasega tchàa za hěé naka q'oo za hěéthěé q'ano ii.

⁴² “Haò, cg'āè i gha ii gaxao Farasai xao ka! Nqari ba xao ko tc'óoan ko xg'āò-xg'āò zi gúu zi* koe cúis tshàu-q'oos dian tcg'dó a máà khama, wèé zi tc'óo-kg'ám zi xhàrà di zi koe hěéthěé e. Igabaga xao ko Gam di qāèse qgóókuan hěé naka ncàmkuuan hěéthěé nxorè. Qaase i ko, ncēe sara gúu sara cgáé sara xao ga kò kúrúa hāa sa, igaba méé xao táá c'ēe zi nxorè guu.

⁴³ “Haò, cg'āè i gha ii gaxao Farasai xao koe! Còrè-nquuan koe xao kaia zi ntcóo-q'oo zi ncàma hāa, naka x'ámágu di zi qgāi zi koe tsgámku sa hěéthěé e.

⁴⁴ “Haò, cg'āè i gha ii gaxao koe, x'áise tama zi tc'ám zi khama xao ii, ncēe khòèan ko kg'ama tc'amkg'aia zi koe, bóda q'āa zi tamase gāá zi,” tam méé.

⁴⁵ Me kò x'áè q'āa-kg'aom c'ēe ba xòa Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, ēeta Tsi kòo méé ne Tsi ko sixae igaba còe xae e thěé,” témé.

⁴⁶ Me Jeso ba xòa me a máá: “Gaxao x'áè q'āa-kg'ao xao igaba: Haò, cg'āè i gha ii gaxao koe, qómse xao ko khòèan qóm gúuan dcēékagu, igaba xao gaxao cúim tshàum gaxao dim kaga qgóo o tama.

⁴⁷ Haò, cg'āè i gha ii gatu koe. Porofiti xu di zi tc'ám zi koe tu kò dqòm cgoaè xu gha zi gúu zi tshàoa tòo, ncēe gatu ka tsgōose ga xu ka cg'ōoèa xu. ⁴⁸ Ncēes gúu sa xao ko nxàea tseegukagu, gaxao ka tsgōose ga xu kúrúa hāa tsééa ne. Porofiti xu xu kò cg'ōo khama, xao kò gaxu di tc'áman tshào. ⁴⁹ Ncēes gúus domkam kò Nqari ba Gam di tc'ēegan koe máá: “Porofiti xu hěé naka x'áè úú-kg'ao xu hěéthěér gha gane koe tsééa úú, ne gha c'ēe-kg'áia xu cg'ōo, a c'ēea xu xgàra. ⁵⁰ Gaa domkas gha ncēes qhàò sa nqóom tshoa-tshoasea koe guu a ntcāguèa c'ádan wèé xu porofiti xu di xòara máá, ⁵¹ Abelem di c'ádan koe guu a síi Sakariam dian koe tcāà. Sakariam ncēe kò altara ba hěé naka còrè-nquu ba hěéthěé xg'aeku koe cg'ōoè ba. Eè, bìrí tu ur ko, qhàòs ncēe sa gha wèéan ncēe ga xòara máá.

⁵² “Haò, cg'āè i gha ii gaxao x'áè q'āa-kg'ao xao koe, q'āan di tc'ēean dim xgobekg'am ba xao séèa máásea. Gaxaoa kò gaxao ka táá tcāà, a xao a kò ēe ko tcāà ne xgáè-kg'am,” tam méé.

⁵³ Eēm ko Jeso ba ēem qgàim koe tcg'oa a ko qđò ka xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé xu tshoa-tshoa a xgàea tòo Me, a kái zi tēe-kg'ám zi qaa tcáo Me ko zi tēè Me, ⁵⁴ Nxāasegam gha tshúu gúuan kg'ui xu chibi-chibi Me ka.

12

Jeso ba ko khòe ne q'āa-q'āa Farasai xu ka
(Mt 10:26-27)

¹ Gaa koes kò kaias xg'aes tcám-tcámns khòe ne di sa xg'aea hāa, ne kò xáèkua hāa i kòm ga kàa a, kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa tc'āa a tshoa-tshoa a máá: “Farasai xu di péré gāé-gāean koe méé xao q'óése hāa, ncēe qāè khòèan khama ko ma kúrúse igaba cg'āè cau xu. ² Wées gúus ēe chómsea hāa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wées tchòas ēe chómsea hāa sa q'āase. ³ Eè xao ko ntcúuan q'oo koe kg'ui sa gha x'áan q'oo koe kómse, si gha gataga ēe xao kòo nquuan q'oo koe c'am sa thěé nquuan tcoèbe koe nxàese.

* 11:42: tc'óoan ko xg'āò-xg'āò zi gúu zi - Gerika sa ko cam hii-coa sara ka kg'ui, Naros koe cg'ōè úú tama sara.

Q'ádè gha ba
(Mt 10:28-31)

⁴ “Tíi ka c'èea tuè, bìrì tu ur ko, a ko máá: Táá *khòè ne* ãe ko tc'áró ba cg'òo, a ne a gaa koe guus ka kúru ne gha gúu úu tama ne q'ád guu. ⁵ Igabar gha bìrì tu u díi ba méé tu q'ád sa: *Nqarim* ãem kòo cg'òoa xg'ara ne ko chòo tamas c'ees dxāwam dis koe xaoa úu di qarian úua hāa ba méé tu q'ád. Eè, bìrì tu ur ko, q'ád Me méé tu! ⁶ A 5 tsará zia gáé mari-coa tsara cgoa x'amáguè tama? Igabas cúis ga sa Nqarim ka c'urùèa hāa tite. ⁷ I gataga wèè c'òòan tcúua tu di ga nxáràèa. Ke táá q'ád guu, kái zi tsará zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàea tcg'òose sa hēè naka Krete ba xōase sa hēéthēè e
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Bìrì tu ur ko a ko máá: Díim wèém ãe gha khòè ne cookg'ai koe Tíi ka nxàese bam gha Khòèm dim Cóa ba thēè Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe nxàea tcg'òó. ⁹ Igaba díim wèém ãe gha khòè ne cookg'ai koe xōase Te ba gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe xōaseè. ¹⁰ Me gha wèém khòèm ãe ko Khòèm dim Cóm ka cg'āèse kg'ui ba qg'óoa mááè, igaba ãe gha Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'āè kg'uiian kg'ui ba cuiskaga qg'óoa mááèa hāa tite.

¹¹ “Igaba ãe ne kòo còrè-nquu xu koe hēè naka x'àèan di xu kaia xu koe hēè naka tc'āa-cookg'ai xu koe hēéthēè xōara máásean ka tcāa tu u, ne méé tu táá káise tc'èe-tc'èese guu, dùú sa tu gha nxàe sa, kana nta tu gha ma nxàe e sa, ncēm x'aèm kòo hàà ne tu gha nxàe tu gha sa máàè ke, ¹² Tcom-tcomsam Tc'èe ba gha ãem x'aèm ka xgaa-xgaa tu u, dùú sa méé tu nxàe sa ke,” tam méé.

Oguàm khòèm kàà tc'èem dis sere-sere sa

¹³ C'èem khòè ba kò ães xg'aes q'oo koe guu a Jeso ba bìrì a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tíi kíim cgoa kg'ui nakam sitsam ka xòòm x'óoa guua zi gúu zi tíi cgoa q'aa-q'aaku,” témé. ¹⁴ Igabam kò Jeso ba xōa me a máá: “Khòè tseè, díi na qarian máà Tea, gúua ner gha q'aa-q'aa tsao o di i?” témé. ¹⁵ Me Jeso ba bìrì ne a máá: “Bòò naka tua chiikuan koe q'òése, khòèm dis kg'òè sa gúu zi kái zi ãem kàoa hāa zi koe hāa tama ke,” témé.

¹⁶ A ba a ncēs sere-sere sa bìrì ne a máá: “C'èem khòèm qguà kò hāa ba xg'ao hàna, gam dim xhàrà kò kái tc'òoan kúru ba. ¹⁷ Me tcáóa ba koe tèèse a máá: ‘Dùú ra gha kúru? C'èe qgái gar úu tama ka, tiri tc'òoa ner gha tòóa mááse e,’ témé. ¹⁸ Kam ko máá: ‘Ncēea ra gha hēè ga a: Tòóa máásean di xu nquu xu tiri xur gha kòbe a ra a kaia xu tshào, a tiri mabere cāan hēè naka tiri zi gúu zi c'èe zi hēéthēè gaa koe tòó. ¹⁹ Ra gha *nxāaska* bìrise a máá: ‘Qāè zi gúu zi wèè zi ãer ko qaa zir úua hāa, kái kurian gha kg'òèkagu te zi. A ra a gha kg'òè sa thamkase sèè, a gha tc'òó a kg'āà, a ra a qāè-tcaoa mááse,’ témé. ²⁰ Igabagam ko Nqari ba bìrì me a máá: ‘Tsáá khòè tsi kàà tc'èe tseè, ncēm ntcúum ka tsi gha kg'òèa tsi sèè cgaeè, ka zia gha nxāaska ãe tsi kúrua máásea hāa zi gúu zi díin di ii?’ témé. ²¹ Ncēea i gha ii ga a, díim wèém ãe ko x'aia ba tòóa mááse ba Nqarim cookg'ai koe qguà tama,” tam Jeso ba méé.

Káise tc'èe-tc'èese sa
(Mt 6:25-34)

²² Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Gaa domkar ko bìrì xao o, a ko máá: Táá gaxao di kg'òèan ka káise tc'èe-tc'èese guu, dùú xao gha tc'òó kana dùú xao gha cgáé-q'ooa xao koe hāa sa. Kg'òè sa tc'òoan ka cgáé si i, me tc'áró ba qgáian ka cgáé me e ke. ²³ Kg'òè sa tc'òoan ka kaisase cgáé si i, me cgáé-q'oo ba qgáian ka kaisase cgáé me e. ²⁴ Hōaran bóò, xhàrà tama i hāa, a tcuù tama, a tc'òoan i gha tòóa mááse nquuan úu tama, gabàm ko Nqari ba xàro o. Tu gatu tsarán ka kaisase cgáé tu u. ²⁵ A gatu ka c'èem díi ba gha kg'òèa ba di cáman koe káise tc'èe-tc'èesean ka cáman ba càù? ²⁶ Ncēs gúus cg'arés kúru kaga tu ko tààè, ka tu koáé nxāaska dùúska c'èe zi ka káise tc'èe-tc'èesea máá? ²⁷ Bòò, nta zi qāka di zi x'aa zi ii sa, zi ko ma tsòm sa; tséé tama zi hāa, a zi a gataga qgáian qgāea mááse tama. Igabar ko bìrì tu u, x'aigam Solomonem ga ba kò gam di x'aian

wèe koe ga ncèe zi x'aa zi ka c'èea zi khama ma hãa tama. ²⁸ A ncèe Nqarim kòo qãaka di dcãan ncèe ko ncèe cárn ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcãàe, nxãan ncèeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncèe cg'aré dtcòman úúa tuè?

²⁹ “Ke tu táá dùú sa tu gha tc'òó kana kg'áa sa qaa guu, naka káise tc'èe-tc'èese guu. ³⁰ Táá zi qhàò zi di nea ko wèe gúuan ncèe ga qaa, Me gatu ka Xòòm ga ba ncèe gúuan tu ko qaa sa q'ana hãa. ³¹ Igabaga méé tu kg'aika X'aigam Nqarim di x'aian qaa, naka tua gha ncèe zi gúu zi wèe zi thèe máàe.

Nqarikg'ai di qguàa ne
(Mt 6:19-21)

³² “Ghùu-coa tuè, táá tu q'ád guu, qãe-tcaokagu i ko gatu ka Xòò ba, Me gha ntcòó-q'ooan máà tu u ke. ³³ Eè tu úúa hãa zi tu x'ámágu, naka tua gazi di marian dxàua ne khòe ne máà. Cg'aa-cg'anase tama qgóán tu kúrúa mááse, naka nqarikg'ai di qguàan ncèe kaà tite cgoa, cúí ts'ãà-kg'ao kaga cúu-cuuse cgaeè tite e kana tcg'ãan kaga tc'òòe tite e. ³⁴ Eè tsari qguàan hãa koe i gha gataga thèe tsari tcáóan hãa khama.

Kókòda hãa xu qãà xu

³⁵ “Tséé sa méé tu kg'ónòsea máána hãa, naka i gatu di x'áa-x'aa-kg'ai cgoa di gúuan ko karu. ³⁶ Gane ka q'òòse ba qãà hãa ne tséé-kg'ao ne khama ma, séekuan dis kòès koe kò qòòda hãa ba. Eëm ko hàà a ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, ne gha kúúga xgobekg'ama máá me ne. ³⁷ Eè xu qãà xu, ncèe gaxu ka q'òòsem ko hàà a hàà sao-xg'ae xu kókòda hãa xu ka i gha kaisase cgáé ii. Tseegukar ko bìrí tu u: Tsééam gha máá xu sam kg'ónòsea máána hãa, a gha tafolem koe ntcòo xu, a tsééa máá xu. ³⁸ Eè gaxu ka q'òòsem kòo ntcúú ka hàà kana ntcúú nqàe ka igaba gha kókòda hãa xu qãà xua ts'ee-ts'eeekg'aièa. ³⁹ Igaba méé xao ncèe sa q'ana hãa: Ncèe nquu ba kàoa hãam khòem kò q'ana hãa ts'ãà-kg'aom ko dùútsa x'aè ka tcãà sa, nem ga kò táá gam dim nquu ba guu me khòeaèa hãa. ⁴⁰ Ke méé tu gatu igaba kg'ónòsea hãa, Khòem dim Cóa ba gha tcom tama tu hãam cárn ka hàà cgae tu u ke,” tam méé.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba
(Mt 24:45-51)

⁴¹ Petere ba kò máá: “X'aigaè, ncèes sere-seres ncèe Tsi ko nxàe sa koáé sixae cgoa kg'ui, kana saa ko wèem khòem cgoa kg'ui?” témé. ⁴² Me X'aigam Jeso ba xoa me a máá: “Kháé dí ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'èegam qãà baa? Ncèe gam ka q'òòsem gha nquua ba di qarian máà ba, me qãe x'aè ka gaxu di tc'òoan máà xu ba. ⁴³ Ts'ee-ts'eeekg'aièa baa èem qãà ba, ncèe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hèe ba. ⁴⁴ Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: wèe zi gúú zi èem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòó. ⁴⁵ Igabaga ncèe èem qãam ko tcáóa ba q'oo koe bìrise a máá: ‘Tíí q'òò ba ãoa hãa a qháése hàà tite,’ témé, a ba a tshoa-tshoa a c'èe ne qãà ne xg'ámku cgoa, a tc'òó a kg'áa a tshoa-tshoa a nqàre, ⁴⁶ nem gha èem qãam ka q'òòse ba tcom tamam hãam cárn ka hàà, c'úuam hãa x'aè ka, a ba a gha hàà xgàra me, a èe tcom-tcomsa tama ne cgoa xg'ae-xg'ae me.

⁴⁷ “Qãam èe gam ka q'òòsem ko qaa sa q'ana hãa, igaba kg'ónòse naka kúrú si tama ba gha kái tsaman xg'ámme. ⁴⁸ Igaba èem kúrú hãas domkam ko xgàraè sa c'úua hãam qãà ba gha cg'orò tsaman xg'ámme. Wèem èe káían máàèam koe i gha káían qaaè, èe kaisase káían máàèam koe i gha gataga kaisase káían qaaè.

Jeso ba ko q'aa-q'aase sa óá
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ “Nqóómkg'ai koer gha hàà c'eean óá kar hààra, a kò gataga káise ncàmaa, nxãakamaga i ga kò karukaguèa sa! ⁵⁰ Tcguù-tcguuku sa hàna tcguù-tcguuèr gha ko sa, gaas kar qgóóèa si gha nxãakg'aiga sí xg'ara. ⁵¹ Nqóómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tu gáe tc'èea? Bìrí tu ur ko: nxãas tama si i, igabar ko q'aa-q'aase sa óága. ⁵² Ncèe koe guus ka ne gha 5 ne khòe ne cúím x'áém di ne q'aa-q'aaè, ne gha nqoana ne cáman cgoa

táá kómku, i cáman táá nqoanan cgoa kómku. ⁵³ Q'aa-q'aaè ne gha, me xòè ba cóám cgoa táá kómku, me cóá ba xòè cgoa táá kómku, si xòè sa cóás cgoa táá kómku, si cóá sa gaas ka xòès cgoa táá kómku, si c'ui sa c'uise-coas cgoa táá kómku, si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku,” tam méé.

X'aèm di zi x'ái zi
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ A ba a xg'ae zi birí a máá: “Túú-c'òè sa tu kò bóè si ko cáms ko tcãà xèè za guu a ko qàè ne tu ko kúúga máá: ‘Tuu i ko sene,’ témé, i gataga ii. ⁵⁵ Dtcèè xèè za guuam tc'ãá ba tu kòè bóè ne, tu ko máá: ‘Sene i gha kaisase kùrusa a,’ témé, i gataga ii. ⁵⁶ Gatu khòè tu qãè khòèan khama ko ma kúrúse tuè! Nqóòmkg'ai hēé naka nqarikg'ai hēéthēé koe gha kúrúse zi gúù zi nxàè tu q'ana hãa, igaba tu dùús domka x'aèan di zi x'ái zi nxàèan c'úua hãa?

Tsarim chibi-chibi-kg'aom cgoa qhàis koe dtcòmku ne
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ “Dùús domka tu cúúga bóèa tcg'òòá mááse tama qãè gúúan kúrúè gha a? ⁵⁸ Eè ko chibi-chibi tsim cgoa, méé tsi wèè qaria tsi kúrú naka tsao xg'aen ntcóò naka èes chibi sa nxàè nakas qanega tsao dàòm q'oo koe hãa a xgàrakuan dis qhàis koe síí ta ga hãase chòè. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè. ⁵⁹ Birí tsir ko a ko máá: Cuisaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí èe qàua hãam mari-coa ba suruta,” tam méé.

13

Chìbian koe tcóósea ne

¹ Gaa x'aè ka ne kò c'èe ne khòè ne gaa koe hàna, ncèe kò Jeso ba Galilea di ne khòè ne ka birí ne, ncèem kò Pilato cg'òoa hãa ne, èe ne kò ko dàda-mááku zi kúrú x'aè ka. ² Me Jeso ba xqà ne a máá: “Gatu ko bóè ka nea kò ncèe ne Galilea ne, wèè ne Galilea ne c'èe ne ka tshúù ne chibi-kg'ao nea, ncèeta ne kò ma xgàrase ka? ³ Birí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèèa tu ga gataga ma kaàkaguè. ⁴ Kana tua ko ntama ma tc'èe 18 ne khòè ne ncèe kò Siloame koe qáòm nxõá nquum ka cg'áé cgaèè ne ka, a cg'òòè ne, gatu ko bóè ka nea kò wèè khòèan èe Jerusalema koe x'èèa hãa ka chibiga nea? ⁵ Birí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèèa tu ga gataga ma kaàkaguè,” tam méé.

Hìis tc'áróan kúrú tama sa

⁶ Jeso ba kò nxãaska ncèes sere-seres ka birí ne a máá: “Khòè ba kò hàna a ba a faia dis hii sa úua, gam dim kg'om xhàràam q'oo koe kò xhàràèa sa. Gaa koem kò síí ko tc'áróa sa qaa, igabam ko táá cúían ga hòè. ⁷ Me nxãaska khòèem gam dim xhàrà ba ko kòre ba birí a máá: ‘Bòè, nqoana xu kuri xu ra úua a ko ncèe koe hàà a ko hàà ncèes hìis faia dis di tc'áróan qaa, igabagar cúían ga hòè tama. Ke xg'aoa tcg'òó si! Kg'amagas téé a ko góman tséékagu ke!’ témé. ⁸ Igabam kò khòè ba xqà a máá: ‘Tíí q'òèè, guu si gaicara cúím kuri ba nakar tshàu qàè si naka c'aruan máá si. ⁹ Ncèeko hààm kurim kas kò tc'áró kúrú ne i gha qãè e, igabagas kò kúrú u tama ne tsi gha nxãaska xg'aoa tcg'òó si,’ témé.”

Jeso ba ko Sabata dim cárn ka khòè sa qãèkagu

¹⁰ Sabata dim cárn kam kò Jeso ba hãa a ko c'èem còrè-nquum koe xgaa-xgaa. ¹¹ Igabagas ko gaa koe khòè sa hàna, 18 kurian ko dxãwa tc'èean ka nqarakaguèa hãa sa, a sa a kò qhúúsea, a cg'árés kaga tchoanàse tama. ¹² Eèem ko Jeso ba bóè si kam kò Gam koe tcíia óá si a máá: “Khòè seè, tcíia si koe si kgoaraèa,” témé. ¹³ A ba tshàua ba tòò cgae si, si gaa x'aè kaga tchoanàse a sa a Nqari ba dqòm.

¹⁴ Jesom ko Sabata di cárn ka kg'òèkagus gúús domkam kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba xgòà, a ba a khòè ne birí a máá: “6 cárn ne hàna khòèan ga tséé e, ke méé ne gaa cárn ka hàà naka nea hàà kg'òèkaguse, Sabata dim cárn ka tamase,” témé.

¹⁵ Me kò X'aigam Jeso ba xɔa me a máá: “Gatu qãè khòèan khama ko ma kúrúse tuè, a gatu ka c'ëem ga ba gáé cuiskaga Sabata dim cárn ka gam dis ghòè sa kana donghim igabaga xgàris koe kgoara hãa naka chùia úú me naka síí kg'áakagu mea hãa tite? ¹⁶ Ka sa gáé ga ncëes khòès Abrahamam ka cóáses, ncëe kò ncëeta noo kurian 18 sèè a satanam ka qáéèa hãa sa, Sabata dim cárn ka táá kgoaraè èe kò qáé sia hãas gúús koe?” tam méé.

¹⁷ Eëm ko ncëes gúù sa nxàe ka i kò Gam di ntcoe-kg'aoan saucgae, igabas kò wèès xg'aes èe sa wèè zi gúù zi cgáé zi èem kúrúá hãa zi qãè-tcaoa máá.

Mosetara dis hùis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Me Jeso ba tèè ne a máá: “Nqarim di x'aia nea nta ii? Dùús cgoa Ra gha nxará xg'ae e? ¹⁹ Mosetara dis hùis dim cgùrim khama i ii, ncëem kò khòè ba sèè a gam dim xháràm koe xhàrà ba. Me tsòm a ba a hii sa kúrú, i kò nqarikg'ai di tsaràn hàà gaas hùis di nxãan koe nquuan kúrú,” témé.

Péré gãé-gãean dis sere-sere sa

(Mt 13:33)

²⁰ Me gaicara tèè a máá: “Dùús cgoa Ra gha Nqarim di x'aian nxará xg'ae? ²¹ Péré gãé-gãean khama i ii, ncëes ko dxàes khòè sa sèè a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèès pérés koe tséé, si gãe e,” tam méé.

Cg'árém nquu-kg'ám ba

(Mt 7:13-14, 21-23)

²² Eëm kò Jeso ba Jerusalema koe qòò kam kò x'áé-dxoo xu hëé naka x'áé-coa xu koe hëéthëé tcãà, a ba a èem ko ma qòò khama ma xгаа-xгаа. ²³ C'ëem khòè ba kò tèè Me a máá: “X'aigaè, a cg'orò ne khòè ne cúí ne ko hàà kgoaraè?” témé.

Me bìrí ne a máá: ²⁴ “Wèé qaria tsi ga tséékagu naka tsia xgam-xgam nquu-kg'ám koe tcãà. Bìrí tu ur ko a ko máá: kái nea gha tcãà ne gha sa tc'èe igaba ne gha tààè. ²⁵ Eëm ko nquu-kg'ao ba tée a ko nquu-kg'ám ba tcëekg'am x'aè ka tu gha tchàa za hãa, a tu a gha tshoa-tshoa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, a kg'aea mááse a máá: ‘X'aigaè, nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá ta a,’ témé, igabam gha xɔa tu u a máá: ‘C'úú tua raa ke tu tíí koe tcg'oa, gatu cg'ãè kúrú-kg'ao tuè!’ témé. ²⁶ Tu gha tshoa-tshoa a máá: ‘Tsáá cgoa ta kò ko tc'òò a ko kg'áà, tsi kò ko gatá di x'áéan koe ga thëé xгаа-xгаа,’ témé. ²⁷ Igabagam gha xɔa a máá: ‘C'úú tua ra hãa, a guua tu hãa qgái ga c'úú, ke tu tíí koe tcg'oa, gatu wèè tu cg'ãè kúrú-kg'ao tuè,’ témé. ²⁸ Abrahama ba hëé, Isaka ba hëé, naka Jakobe ba hëé, naka wèè porofitian Nqarim di x'aian koe hàna hëéthëé tu kò ko bóò nes gha kg'ae sa hëé nakas gãò xõò sa hëéthëé hãa, igabaga tu gha gatu tchàa za xaoa tcg'dòèa hãa. ²⁹ Igaba ne gha khòè ne cárn ko tcg'oa xòè koe guu, ne c'èe ne cárn ko tcheè xòè koe guu, ne c'èe ne c'èe xòèan nqòóm di koe guu, a hàà x'aian Nqarim di koe ntcòó. ³⁰ Igabaga méé tu q'ãa, c'èe ne èe kháóka kò hãa nea gha tc'ãà di ne ii, ne gha c'èe ne èe tc'ãà di kò ii ne kháóka di ne ii,” tam méé.

Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá

(Mt 23:37-39)

³¹ Eëm x'aèm ka xu kò c'èe xu Farasai xu Jeso ba hàà cgae, a bìrí Me a máá: “Ncëem qgái ba tcg'oara guu naka Tsia c'èe za qòò, Herote ba cg'òò Tsi kg'oana ke,” témé. ³² Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Qòò naka síí èem círí ba bìrí naka máá: ‘Dxãwa tc'èea ner ko xhàigu, a Ra a ko khòè ne ncëem cárn ka hëé naka q'uu dim cárn ka hëéthëé qãèkagu, a Ra a gha Tiri tsééan ngoana dim cárn ka xg'ara-xg'ara,’ témé. ³³ Gatà i ii igaba méér dàò te koe hãa ncëem cárn ka hëé, q'uu dim cárn ka hëé, naka q'uu dim cárn qãá q'oo dim cárn ka hëéthëé e. Porofitim ga Jerusalema ka tchàa za cg'òòè sa qãè tama khama.

³⁴ “Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè. Tsáá porofitian ko cg'òò tsi, a èe tsáá koe i kò tsééa óáèa hãa ne ko nxõán cgoa xao o tsi. Nta noose ra kò tc'èea hãa, tsari cóá ner ga cúí koe xg'ae-xg'aea hãa sa, èes ko ma ghòrò sa tcgàmà sa dòòm q'oo koe ma gas di ghòrò-coan ma xg'ae-xg'ae khama. Igabaga tu ko tc'èe e tama. ³⁵ Q'ãa méé tu, Nqari ba gha Gam dim

nquu ba guua máá tu u sa. Bìrí tu ur ko, gaicara tu bóò Tea hãa tite a tu a gha nxãakg'aiga máá: 'Eẽ ko X'aigam dim cg'õèm cgoa hàà ba ts'ee-ts'eekg'aièa hãa,' témé," tam méé.

14

Jeso ba Farasaim x'áé koe

¹ C'ẽem cáím Sabata dim kam kò Jeso ba Farasai xu dim tc'ãà-cookg'aim x'áé koe hàna, a ko tc'õó, ka ne kò khòè ne qãèse bóò Me. ² Me kò kúúga x'õàa ba hëé naka c'õáa ba hëéthëé kò gãéa hãam khòè ba Jesom koe hàà. ³ Me kò Jeso ba x'áé q'ãa-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëé tõe a máá: "Sabata dim cáím ka khòèan qãèkagua nea x'áéan ka kgoaraèa kana ia kgoaraèa tama?" témé. ⁴ Igaba xu kò táá cúí gúú ga nxàe. Me kò Jeso ba khòè ba sèè, a qãèkagu, a guu mem qõò. ⁵ Kam ko bìrí xu a máá: "Ncèè gaxao ka c'ẽem kò cóa ba úúa kana ghòè ba, me Sabata dim cáím ka tsàùm q'oo koe cg'áéa tcàà, ne ba síí tcg'òò mea hãa tite?" témé. ⁶ Igaba xu kò ncèes gúúus ka táá kgoana a xõa Me.

⁷ Eẽm ko Jeso ba bóòda q'ãa, cg'áè-kg'ao ne ko ma kaia zi ntcõó-q'oo zi koe ma ntcõó sa, kam kò ncèes sere-sere sa bìrí ne a máá: ⁸ "Eẽ tsi kò c'ẽem khòèm ka séèkuan dis kòès koe tciièa hãa ne táá kaia zi ntcõó-q'oo zi koe ntcõó guu, c'èedaokam gha c'ẽem khòèm tsáá ka kaisase tcom-tcomsa ba thëé tciièa hãa ke. ⁹ Gatà i kò ii nem gha èe tcii tsoa hãa ba hàà, a bìrí tsi a máá: 'Ncèem khòè ba tsaris ntcõó-q'oo sa máá,' témé, tsi gha saucgae, a gha nxãaska tshoa-tshoa a cg'árés ntcõó-q'ooos koe síí ntcõó. ¹⁰ Igaba èe tsi kò tciièa hãa ne, cg'árés ntcõó-q'ooos koe ntcõó, nakam gha nxãasega èe tcii tsia hãam kò ko hàà ne bìrí tsi naka máá: 'Tíí tcáràè, còoka hànas ntcõó-q'ooos koe ntcõó,' témé, naka tsi gha nxãasega cg'áè-kg'ao ne tsáá ka c'èe ne cookg'ai koe tcom-tcomsakaguè. ¹¹ Wèèm èe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè, me gha èe ko cg'aré-cg'arese ba kaikaguè khama," tam méé.

¹² Me Jeso ba nxãaska èe kò tcii mea hãam khòè ba bìrí a máá: "Eẽ tsi kò dòàs koaba, kana dqòda di tc'õoan di sa ko kúrú, ne méé tsi táá tsáá tcárà ne, kana tsáá qõè ga ne, kana tsari ne qhàò ne, kana tsáá ka c'èe ne èe qguua ne igaba tcii guu. Gatà tsi kò ko hëé ne, ne gha gane igaba thëé dòàn kúrú a gha tciiáa úú tsi, a síí èe tsi kúrú máá nea hãa sa suruta kabi tsi ke. ¹³ Igaba ncèè dòà sa tsi kò kúrú hãa ne méé tsi dxàua ne khòè ne hëé, nqõara ne hëé, ts'fiko ne hëé naka káà tcgáí ne hëéthëé tciiáa óá, ¹⁴ naka tsia gha nxãasega ts'eekg'ai ii, c'èe gúú gaan cgoa ne gha suruta kabi tsi ne úú tama khama, a tsi a gha tchàno ne khòè ne ko x'ooan koe ghùèè x'aè ka suruta kabiè," tam méé.

Dòàs dis sere-sere sa (Mt 22:1-10)

¹⁵ Eẽ kò Gam cgoa ntcõe xu ka c'ẽem ko ncèes gúú sa kóm kam kò Jeso ba bìrí a máá: "Ts'eekg'ai me e gha ii, èe gha ko dòàs Nqarim di x'aian dis koe tc'õó ba!" témé.

¹⁶ Me Jeso ba xõa me a máá: "C'ẽem khòè ba kò hãa, kias dòà sa kò kúrú, a kái ne khòè ne tciiáa óá ba.

¹⁷ "Eẽs dòàs di x'aè kam ko gam dim qãà ba tsééa úú, síím gha èe kò tciièa hãa ne bìrí a máá: 'Wèé zi gúú zia kg'ónòèa hãa ke tu hàà,' témé ka. ¹⁸ Igabaga ne ko wèèa ne ga cúíta méé a tshoa-tshoa a c'èe zi tséé zi ka ne ma qgóóa tòòèa sa nxàe. Tc'ãà di ba kò máá: 'Ncãar xhárà ba x'ámá, qõò méér naka síí bóò mes gúú si i, ke cgómna kg'aika qãà te,' témé. ¹⁹ Me c'èe ba máá: 'Ncãar 5 xu ghòè xu jokoan di xu x'ámá, a ncèer ii ka ko síí kúrú bóò xu, ke cgómna kg'aika qãà te,' témé. ²⁰ C'ẽem igabam kò máá: 'Khòè sar kabasega séèa hãa, khamar síí tite,' témé.

²¹ "Me qãà ba kabise a hàà ncèe zi gúú zi gam ka q'òòsem koe xàà. Me kò x'áé-kg'ao ba xgòà, a gam dim qãà ba bìrí a máá: 'Qhàé naka tsia x'áé xu koe hëé, naka x'áé tcúú xu koe hëéthëé síí, naka tsia síí èe dxàua ne hëé, èe nqõara ne hëé, èe káà tcgáí ne hëé, naka ts'fiko ne hëéthëé, séè naka ncèe koe óá,' témé. ²² Me gaa koe guus ka qãà ba máá: 'Tíí q'òèè, èe tsi nxàea hãa sa kúrúsea, igabaga i qanega ntcõó-q'ooan hàna,' témé.

²³ "Me nxãaska qãm ka q'òòse ba bìrí me a máá: 'Dàò xu koe hëé naka x'áéan xg'aeku di xu dàò-coa xu koe hëéthëé qõò naka tsia kúrú ne naka ne hàà, nakam gha nxãasega

tirim nquu ba cg'oè. ²⁴ Bìrí tu ur ko, ãe kò tciieà hãa xu khòè xu ka cúím ga ba tiris dòàs di tc'òoan xàma hãa tite! ' témé," tam Jeso ba méé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrú ne
(Mt 10:37-38)

²⁵ Zi kò kaia zi xg'ae zi Jesom cgoa qòò. Me kabise a bìrí ne a máá: ²⁶ "Ncèè c'èem khòèm kò Tíí koe hàà kg'oana, igabam kò xòò ba, kana xòò sa, kana gam dis khòè sa, kana gam di cóá ne, kana káíkhoa ba, kana qòea ba ga igaba hòre tama, kana gam di kg'òèan igaba hòre tama nem cuiskaga Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite. ²⁷ Dìím wèém ãe gam dim xgàu hii ba dcéé naka xùri Te tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

²⁸ "C'èedaokam gaxao ka c'èe ba qòm nquu ba tshào kg'oana, ka ba gáé kg'aika ntcóò naka tc'èe-tc'èsea hãa tite, nta noo marian ko qaase sa, gaas tséé sam ga xg'ara-xg'ara cgoa a? ²⁹ Eëm ko tshoa-tshoa sa kúrú, a kò xg'ara-xg'ara sa ka tààè, nem gha wèém khòèm ãe ko bòò me ba kg'èè me khama, ³⁰ a kg'ui a máá: 'Ncèem khòè ba tshoa-tshoa a ko tshào, igabam xg'ara-xg'aran ka tààèa hãa,' témé.

³¹ "A ncèè c'èem x'aigam kò 10,000 xu ncòo-kg'ao xu úúa hãa, a ko síí c'èem x'aigam 20,000 xu ncòo-kg'ao xu úúa hãam cgoa x'ääku, ne ba gáé kg'aika ntcóò naka tc'èe naka bòò tama, tc'èèa hãa qaria nem úúa hãa sa, síím ga c'èem x'aiga ba x'ää cgoa a? ³² A ncèè gatàm kò hëé tama, nem gha tchõà xàa-kg'ao xu tsééa úú, c'èem qanega nquú ii koe, xu síí tòókuan dtcàrà. ³³ Gatà iim dàòm kam, dìím wèém ãe gatu xg'aeku koe hãa ba, a gam di zi gùú zi wèé zi ãem úúa hãa zi aagu tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

Tabean hëé naka x'áà ba hëéthéé e
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ "Tabea ne qàè e, igaba i kò tabean gaan di tsau-q'ooan ka kaà cgaeè, ne i gha gaicara ntama ma kúrúè a tsau? ³⁵ Góman koe ga hëé naka cg'urian ãe tcheèguèa koe ga hëéthéé i kàà tséé e, a ko khòèan ka tchàa za aaguè. Eë tceean úúa hãa ba méém kóm," tam méé.

15

Hoàra ko hãas ghùu sa
(Mt 18:12-14)

¹ C'èem cáím ka i kò wèé mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka chibi-kg'aoan hëéthéé Jesom koe cúú-cuuse, hàà ne gha komsana Me ka. ² Xu Farasai xu hëé naka x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthéé tshoa-tshoa a kg'uia mááse a máá: "Ncèem khòè ba ko chibi-kg'ao ne qàèse hàakagu, a ko gane cgoa tc'òò," témé.

³ Me nxãaska Jeso ba ncèes sere-sere sa bìrí xu a máá: ⁴ "C'èem-kg'ám kam gatu ka c'èe ba 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga ãe zi 99 zi qãáka guu, naka ãe hòàra hãa sa síí qaa, naka ba nxãakg'aiga síí hòò si tite? ⁵ A ãem kò hòò si, nem gha kaisase qàè-tcao a ba a gha nxàra ba koe dcéé si. ⁶ Eëm ko x'áé koe hàà nem gha gam ka tcàràse ga xu xg'ae-xg'ae gam di qhàòan cgoa, a bìrí ne a máá: 'Tiris ghùus ncèe ko hòàra hãa sar hòò ke tu tíí cgoa qàè-tcao,' témé. ⁷ Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúím ka i gha nqarikg'ai koe qàè-tcaoan hãa, cúím chibi-kg'aom ãe ko chibian koe tcóósem domka, 99 ne khòè ne ãe tchàno ne e ta ko mééè ne ka, ncèe chibian koe tcóóse qaa tama ne.

Aagusea ko hãam qano mari ba

⁸ "Kanas kò c'èem-kg'ám ka khòès 10 qano mari xu úúa hãa sa, c'èem ka aaguse cgaeè, ne sa gáé ga táá x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gùú sa dàò, naka nquu ba xgài q'oo, naka qàèse ãem mari ba qaa, naka nxãakg'aiga síí hòò me tite? ⁹ Eës kò hòò me nes gha gas di tcàràan hëé naka gas di qhàòan hëéthéé tciia xg'ae, a máá: 'Marim ãe kò aagusea hãa bar hòò hãa ke tu tíí cgoa qàè-tcao,' témé. ¹⁰ Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúím ka i gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe qàè-tcaoan hãa, cúím chibi-kg'aom ãe gha gam di chibian koe tcóósem domka," tam méé.

Hoàra ko hãam cóá ba

¹¹ Me Jeso ba nxāaska máá: “Khòem cím cóá tsara kò úúa hãa ba kò hãa. ¹² Me cg'aré ba xòò ba bìrí a máá: ‘Aboè, tsari zi gúú zi q'aa-q'aa máá tsam m, naka tiri gha ii zi máa te,’ témé. Me kò gam di gúúan gam di tsara cóá tsara q'aa-q'aa máá.

¹³ “Me cg'aré ba cg'orò xu cím xu qãá q'oo koe gam di zi gúú zi wèè zi x'ámágu, a ba a marian sèè, a x'áéa ba guu, a nqúum nqōóm koe qōò, a síí gaa koe gam di marian x'ãè a cg'ãè zi gúú zi koe xgãá. ¹⁴ Eëm ko gam di zi gúú zi wèè zi tséékagua xg'ara kas kò gaam nqōóm koe qhóó sa tcãà, me tshoa-tshoa a ãem cóá ba qóm cgoa qgóóku. ¹⁵ Kam ko c'ëem khòem gaam nqōóm dim koe síí a síí tsééan dtcàrà, me nxãa ba gam dim xháràm koe tsééa úú me, síím gha xgúuan kòre ka. ¹⁶ Me kò káise tc'ëea hãa, xgúuan di tc'òoan cgoam ga kg'òèkaguse sa, i kò táá cúí khòè ga c'ëe gúú tc'òó di ga máa me.

¹⁷ “Me ãem ko ãe sa bóda q'ãa ka bìríse a máá: ‘Nta noo tséé-kg'aoan àbom dia kái tc'òoan úúa, ra ko tíí ncèe koe xàbàn ka cg'òòè. ¹⁸ Xgoabar gha a àbom koe síí, a ra a gha síí bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hëé naka tsáá cookg'ai koe hëéthëé ra chìbian kúrúa hãa. ¹⁹ Tsarir cóá ra a tar ga ma tciiè sar kg'ano tama; ke tsari xu tséé-kg'ao xu khama ma qgóó te,’ tam méé. ²⁰ A ba a xgoaba, a xòòm koe qōò.

“Eëm qanega nqúú ii kam kò xòò ba bóò me, a thòò-xama máá me, a qàrà síí cgae me, a síí xgábè me, a x'obè me. ²¹ Me cóáse ba bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hëé naka tsáá cookg'ai koe hëéthëé ra chìbian kúrúa hãa. Tsarim cóá ba tar gha ma tciiè sar kg'ano tama,’ témé. ²² Me xòò ba gam di xu qãà xu bìrí a máá: ‘Qhàése xao t'òèm qgái ba óá, na hàà hãakagu me, naka xaoa tcãà tshàu sa tcãà tshàu me, naka xaoa nxàbokagu me. ²³ Naka xaoa síí tsauam ghòè-coa ba sèè na cg'òò, naka ta kg'oo na dòà sa kúrú. ²⁴ Ncëem cóám tiri ba kò x'óóa hãa, igabam ncèeska kg'òèa hãa; hòàram kò hãa igabam hòdèsea hãa ke,’ tam méé. Ne tshoa-tshoa a dòà sa kúrú.

²⁵ “Gaa x'aè kam kò gam ka cóásem kaia ba xhárà-kg'ai za hãa. Síím kabise a x'áéan qàe koe hãa kam ko khòè ne kóm ne ko nxàè a ko ntcãà. ²⁶ Kam kò c'ëem qãà ba tcii a tèè, dùús ko kúrúse sa. ²⁷ Me nxãa ba xya me a máá: ‘Tsáá qòe ba kabisea hãa, me saò ba qãèsem kabisea hãas gúús domka tsauam ghòè-coa ba qhàea hãa,’ témé. ²⁸ Me káimkhoe ba kaisase xgóà a ba a nquum q'oo koe tcãàn xguì.

“Me kò xòò ba tcg'oa a hàà dàna me. ²⁹ Me xya me a máá: ‘Bóò, kái kurian ncèeta noor qãàm khama ma tsééa máá tsia hãa, a qanega tsari x'áè-kg'áman ntcoe ta ga hãa. Igaba tsi qanega piri-coas ga sa máa te, nakar gha nxãasega tíí tcàrà ne cgoa dòà sa kúrú ta ga hãa. ³⁰ Igaba ãem ko ncëem cóám tsari ba kabise, ncèe kò tsari zi gúú zi cg'áràn koe kòè cgoa ba, ka tsi kò tsauam ghòè-coa ba cg'òoa máá me,’ témé. ³¹ Me xòò ba bìrí me a máá: ‘Tiri cóàè, tsáá tsi wèè x'aè ka tíí cgoa hãa, i tiri gúúan wèè ga tsari i. ³² Gaa domka méé ta kòè naka qãè-tcao, tsáá qòem ncèe ba kò x'óóa hãa, igabam ncèeska kg'òèa hãa; hòàram kò hãa, igabam hòdèsea hãa domka,’ témé.”

16

Tc'ëegam nquu kòre-kg'ao ba

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “C'ëem khòè ba kò hãa qguàa ba, a ba a kò nquu kòre-kg'ao ba úúa hãa, ncèe gam di zi gúú zi kò ko kòre ba. I ko xààn hààra hãa, gaam nquu kòre-kg'ao ba ko gam di zi gúú zim ko ma tc'ëe khama ma tséékagu sa. ² Me nxāaska gam ka q'òdse ba tciià tcãà me a máá: ‘Dùú sa ncèer ko tsáá ka kóm sa? Tsari tséé-q'ooan dis tcgãya sa máa te, gaicara tsi cuiskaga nquu kòre-kg'ao ba kúrúa hãa tite ke,’ témé.

³ “Me nquu kòre-kg'ao ba bìríse a máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú, ncèe tíí q'òòm ko tsééa te xhùu cgae te ka? Tshào cgoar gha qarian tc'ãda hãar úú tama, a ra a ko gataga dtcàràan ka *cgómgase* sau-cgaekaguè. ⁴ Ncèeskar q'ana hãa dùú sar gha kúrú sa, nxãasega ne gha khòè ne x'áéa ne koe qãèse hàakagu te ka, ncèe koer ko tsééan koe tcg'òòè ne,’ tam méé.

⁵ “Kam ko wèè ne khòè ne ãe kò gam ka q'òdse ba chìbian kúrú cgaea ne cúí cúí tcii, a tc'ãà di ba bìrí a máá: ‘Tíí q'òòm koe tsi nta noo chìbian úúa?’ témé. ⁶ Me xya me a máá: ‘100 xu gàba xu *olife dis hiis di* nxúian di xu u,’ témé. Me máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka

qháése ntcōó naka 50 xu góá tòó,' témé. ⁷ Me nxāaska cáàm di ba bìrí a máá: 'Kháé tsáá ka, nta noo chibian tsi úúa?' témé. Me máá: '100 xu cāa xu maberean di xu u,' témé. Me bìrí me a máá: 'Tsarís tcgāya sa sée naka 80 xu góá tòó,' témé.

⁸ "Me kò gam ka q'òose ba gam dim nquu kòre-kg'aom tcom-tcomsa tama ba dqòm, tc'ēegasem tsééa hāa khama. Ncēm kámám di ne khòè nea gane ka c'ēea ne cgoa tsééan koe x'aàn di ne cóá ne ka kaisase tc'ēega ne e khama. ⁹ Tíí ra ko bìrí tu u a ko máá: Nqōómkg'ai di x'aian cgoa tcáràn kúrú, naka tua gha nxāasega ēe i kò x'aian kaà ne, chòè tamam x'áém koe qāèse hàakaguè. ¹⁰ Dìim wèém ēe cg'aré gúuan koe tcommèa hāa ba gha thée kaian koe ga tcommè. Dìim wèém ēe cg'aréan koe tcommè tama ba gha thée ēe kaian koe ga táá tcommè. ¹¹ Kháé nxāaska ncèè nqōóm di zi qguù zi qgóó koe tu kò tcom-tcomsa tama, ne tua gha ntama ma tseeguan di qguùan qgóó koe tcommè? ¹² Khama ncèè c'ēm khòèm di zi gúù zi ka tu kò tcom-tcomsa tama ne, tu gha nxāaska gatu di zi dín ka máàè?

¹³ "Cám x'aigan gha tsééa máám qāa ba káà me e. C'ēe bam gha hòre, a c'ēe ba ncàm khama, kanam gha c'ēm koe dtcāase, a c'ēe ba ncoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hēè naka x'aian dim nqarì ba hēéthée tsara cúí x'aè ka tsééa máána hāa tite," tam méé.

Jeso ba ko porofiti xu ka hēè naka Johanem ka hēéthée kg'ui

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Eè xu ko Farasai xu, ncèe marian ncàma hāa xu wèé gúuan ncèe kóm, ka xu kò kg'āea ncoi Me. ¹⁵ Igabam kò Jeso ba bìrí xu a máá: "Khòè ne cookg'ai koe xao ko tchàno iise bóose, igabagam Nqari ba tcáóa xao q'ana hāa. Eè ko khòèm ka cgáé iise bóde sam ko Nqari ba tcgái-q'ooa ba koe cg'āa-cg'ana iise bóde khama.

¹⁶ "X'áèan hēè naka porofiti xu hēéthée kò hāa i nxāakg'aiga sí Johanem di x'aèan tcāa, i kò gaa koe guus ka nxāaska Nqarim di x'aian di qāè tchōàn xгаа-xгааè, i kò wèé khòèan ghùì tcáo a tcana máá a. ¹⁷ Nqarikg'aian hēè naka nqōómkg'ai hēéthéea gha kaà sa thamka si i, igaba cg'aré xòè-coan x'áèan di ga kaà sa thamka tama.

¹⁸ "Wèém khòèm ēe ko gam dis khòè sa aagu, a c'ēes khòè sa sée ba ko cg'aràn kúrú, me gataga ēe aaguèa hāas khòè sa ko sèem khòè ba thée ko cg'aràn kúrú," tam méé.

Lasaro ba hēè naka qguàm khòè ba hēéthée e

¹⁹ A ba a máá: "C'ēm khòèm qguua hāam, kái marian ko tc'òàm qgáim ncoà ba hana hāa ba kò hàna, a kò wèé x'aè ka dòas q'oo koe kg'òè. ²⁰ Me kò gataga c'ēm khòèm Lasaro ta ko ma tciièm dxàua hāa ba hāa, ncèe kò gam dis xhàros-kg'ám koe káise xóé ba, a kò cgáé-q'ooa ba koe kái chibian úúa hāa. ²¹ A kò káise ncóóa hāa ēem khòèm qguua hāam dim tafolem koe ko guu a tcheè tc'òoan cgoam gha kg'òèkaguse sa. Gataga i kò haghuan igabaga hàà a hàà gam di zi chibi zi tshàa.

²² "Me x'aè ba hàà me ēem dtcàrà-kg'aom dxàua kò hāa ba x'óó, xu moengele xu sée a sí Abrahamam qàe koe ntcóó me, me ēe kò qguua hāa ba thée x'óó, a sí kg'ónòè. ²³ Igabam kò x'óóa ne khòè ne dim qgáim xgàrakuan dim koe kaisas thòos koe hāase, ghùì-kg'ai a Abrahama ba bóde, me nquù ii, me Lasaro ba qàea ba koe ntcōe, ²⁴ kam ko q'au a máá: 'Abrahama, àboè, thòò-xama máá te, naka tsia Lasaro ba tsééa óá, nakam gha hàà nxāasega tshàu c'ama ba tshàan q'oo koe tcāa naka tama te qgài-qgai, kaisas thòos koer hāa ke,' témé.

²⁵ "Me kò Abrahama ba xoa me a máá: 'Tiri cóàè, tc'ēe-tc'ēese, kg'òèa tsi q'oo koe tsi kò tsáá qāè gúuan máàèa, me kò Lasaro ba tshúù zi gúù zi máàè, igabam ko ncèeska qgài-qgai tcáoè, tsi ko tsáá thòòan xámkaguè. ²⁶ Me gataga, wèé zi gúù zi ncèe zi oose, sitsam hēè naka tsáá hēéthée xae xg'aeku koe kiam qàm ba kúrúèa hāa, q'òèè tite ba, nxāasega ne gha ncèe koe guu a ēe koe sí kg'oana ne hēè naka ēe koe guu a q'oase hàà kg'oana ne hēéthée tààè ka,' tam méé. ²⁷ Me máá: 'Aboè, nxāaskar ko dtcàrà tsi, tirim xòòm dim nquum koe tsi gha Lasaro ba tsééa úú sa, ²⁸ nakam sí tíí qōe ga xu 5 xu gaa koe hāa xu q'āa-q'āa, naka xu gha nxāasega táá gataga thée ncèer hànám qgáim xgàrakuan dim koe hàà guu,' témé.

²⁹ “Me kò Abrahama ba xɔa me a máá: ‘Tsáá qōe ga xua Moshe ba hēé naka porofiti xu hēéthēé di zi Tcgāya zi úúa, ke méé xu komsana zi,’ témé. ³⁰ Me máá: ‘Nxāan tama a, àbo tsi Abrahama tseè, igaba ncēè c'ēm khòem kò x'ooan koe guu a síí cgae xu, ne xu gha gaxu di chìbian koe tcóóse,’ tam méé.

³¹ “Me Abrahama ba bìrí me a máá: ‘Moshe ba hēé naka porofiti xu hēéthēé xu kò komsana tama, ne xu cuiskaga khòem ēe x'ooan koe tēeam ko méés ga sa dtcòmà hāa tite,’ témé.”

17

Chìbia ne

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Eē ko khòèan chìbian kúrúagu gúuan méé i hāas gúú si i, igaba i gáé tsóágase ēe ko gaa cg'āè-kg'ooan kúrú ba cg'āèa máána hāa! ² Gam ka i gha qāè e, gáí cgoa dis nxōás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kiam tshàam q'oo koe xaoa tcāè ne, guuè naka ncēe ne cg'aré ne ka c'ēe ba chìbian kúrúagu tamase. ³ Ke méé tu kòresea hāa.

“Tsáá qōem kòo chìbian kúrú, ne méé tsi dqàè me, naka ēem kòo chibi bóòse ne qgóóa máá me. ⁴ Eēm kòo cáím q'oo koe 7 q'oro chìbian kúrú cgae tsi, a ba a 7 q'oro kabise a hàà cgae tsi, a hàà chibi bóòse ne méé tsi qgóóa máá me,” tam méé.

Dtcòmà ne

⁵ Xu x'áè úú-kg'ao xu X'aigam Jeso ba bìrí a máá: “Sixae di dtcòmàn kaikagu,” témé.

⁶ Me X'aiga ba xɔa xu a máá: “Dtcòmàn xao kò úúa hāa, mosetara dis hìis dim tc'ubim khama noo o, ne xao ga ncēes hìis kaias faia di sa bìrí a máá: ‘Tòbea si cgoa q'òè naka síí tshàam q'oo koe xhàràse,’ témé, nes ga komsana xao o.

Qāàm di tsééa ne

⁷ “C'ēedaokam gaxao ka c'ēe ba xhàràko máá me kana ghùuan ko kòrea máá mem qāa ba úúa, ne ba gha ēem qāáka guua hāa ne bìrí a máá: ‘Qhàé naka hàà ntcōón tsam tc'óó?’ témé. ⁸ Kana ba cuiskaga bìrí me naka máá: ‘Dqòa di tc'ōoan tsààgua máá te, naka tsia ēer hāa a ko tc'óó a ko kg'áà x'aè ka kg'ónòse naka qāa te, ēer kòo xg'ara ne tsi gha tsáá igaba thēé tc'óó a kg'áà ke,’ téméa hāa tite? ⁹ Gam dim qāa ba ba gha qāè-tcaoa máá, ēem kò bìrí me sam kúrú hāa domka? *Cuiskaga a!* ¹⁰ Gaxao ka igaba i gha thēé gatà ii: wèes gúús ēe xao kúrú si xao gha ka máàèa hāa sa xao kò kúrú xg'ara ne xao gha máá: ‘Cg'āa-cg'ana di xae qāa xae e, sixae ga kò kúrú hāa tsééan cúí ga xae kúrú hāa khama,’ témé,” tam Jeso ba méé.

10 xu khòè xu lepero dis tcì sa kò tsàara hāa xu

¹¹ Eēm dàòm koe hāa a ko Jerusalema koe qòò, kam kò Jeso ba Samaria hēé naka Galilea hēéthēé xg'aeku koe ko nqáé. ¹² Eēm ko c'ēm x'áé-coam koe tcāà, ka xu kò 10 xu khòè xu lepero dis tcì sa kò tsàara hāa xu xg'ae cgoa Me. A xu a kò nqúú ka téé ¹³ a q'au a máá: “Jesoè, X'aigaè, thòò-xama máá xae e!” témé. ¹⁴ Eēm ko bóò xu kam kò bìrí xu a máá: “Qòò xao peresiti xu koe naka xu síí bóò xao o,” témé.

Eē xu ko qòò ka xu kò q'ano-q'anoè. ¹⁵ Eēm ko gaxu ka c'ēe ba bóòse a qāèkaguèa kam kò kabise a q'aua Nqari ba dqòm. ¹⁶ Gómankg'ai koem kò qámse Jesom nqàrè-kg'am koe, a ba a qāè-tcaoa máá Me. Ncēm khòè ba kò Samaria dim khòè me e. ¹⁷ Me kò Jeso ba tēm cgoa xɔa a máá: “10 xu khòè xu gáé kò qāèkaguèa tama, xu c'ēe xu 9 xu ndaa? ¹⁸ Dùús domka ba ncēm khòem tāá za guuam cúí ba hàà ko Nqari ba dqòm?” témé. ¹⁹ A ba a bìrí me a máá: “Tēe naka tsia qòò, tsari dtcòmà nea kg'òèkagu tsia hāa ke,” témé.

Nqarim di x'aian di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰ Eē xu ko Farasai xu tēè Me, n-cáma i ko Nqarim di x'aian hàà sa, kam ko xɔa xu a máá: “Nqarim di x'aia nea qāèse ko bóòèkose hààs gúús tama si i, ²¹ kana i cuiskaga khòèan

máá: 'Bòd, ncāa ga ia,' kana: 'Eē ga ia,' téméa hāa tite, Nqarim di x'aia nea gatu xg'aeku koe hāa khama," tam méé.

²² A ba a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: "X'aè ba ko hàà, hàà xao gha Khòem dim Cóám di xu cáń xu ka c'ēe ba bódan xgónè ba, igaba xao cuiskaga bóò me a hāa tite. ²³ Bìrí xao o ne gha a máá: 'Eē síí hāa koe bóò!' kana 'Ncēe koe bóò!' témé, igaba táá qòò kana xùri ne guu. ²⁴ Eēm ko ma túú-tebe ba x'áà, a ko c'ēem xòem koe guu a síí c'ēem xòem koe nqarikg'aian x'áà-x'aa khama i gha ma Khòem dim Cóám ka ii, Gam dim cáń ka. ²⁵ Igaba méém kg'aia kái zi gúù zi koe xgàrase, naka baa ncēes qhàòs ka bóòà xguèè.

²⁶ "Ncēe i kò Nowam di cáńan ka ii khamaga i gha Khòem dim Cóám di cáńan ka ii. ²⁷ Khòe ne kòò tc'òó, a kòò kg'áà, a kòò séèku, a kòò séèkuan bìríku, me nxāakg'aiga Nowam ko arakam koe tcāam cáń ba síí hàà, me kò tshàa-dxoo ba hàà, a hàà wèé ne ne kaàkagu.

²⁸ "Lotem di cáńan cgoa i ko cúí ii, khòe ne kòò tc'òó, a kòò kg'áà, a kòò x'ámá, a kòò x'ámágu, a kòò xhàrà, a kòò tshàò. ²⁹ Igabaga ēem ko Lote ba Sodoma koe guu a qòòm cáń kam kòò c'ee ba hēé naka dàokom nxúì ba hēéthēé nqarikg'ai koe guu a hàà wèéa ne ga kaàkagu.

³⁰ "Ncēeta cgáéga i gha ii, Khòem dim Cóám ko hàà x'áísem cáń ka. ³¹ Gaam ēe nquuan tcòbe koe hāa, i gam di gúùan nquuan q'oo koe hāa ba méém táá xōa naka síí sèè e guu; gataga méém xhàràn koe hāa ba táá kàbise guu. ³² Lotem dis khòe sa tc'ēe-tc'ēese. ³³ Dìim wèém ēe ko gam dis kg'òè sa qgóóa qari bas gha aaguse cgae, igaba dìim wèém ēe ko Tíí domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha qgóóa qari si. ³⁴ Bìrí tu ur ko a ko máá: Eēm ntcùúm ka i gha cáń khòean cúim tcoàm koe x'òma hāa, me gha cúí ba sèèè, me cúí ba guuè. ³⁵ Cáń khòe sara gha xg'ae a ko maberean táó, si gha c'ēe sa sèèè, si c'ēe sa guuè," tam méé. ³⁶*

³⁷ Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè Me a máá: "Nda koe, X'aigaè?" témé. Me xqa xu a máá: "Eē x'óóà hāam tc'áróm hāa qgái koe i gha kg'áéan xg'ae," témé.

18

Dxàe-ntcōa sa hēé naka bóòà-tcg'òó-kg'ao ba hēéthēé khara dis sere-sere sa

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu c'ēes sere-seres ka bìrí, wèé x'aè ka méé xu còrè, naka táá xhòen-tcáo di sa, ² a ba a máá: "C'ēem x'áé-dxoom koem kò bóòà-tcg'òó-kg'ao ba hāa, Nqari ba kò q'áò tama ba, a khòe ga tchōà úú cgoa tama. ³ Si kò gataga dxàe-ntcōa sa ēem x'áé-dxoom koe hāa, wèé x'aè ka kò ko hàà cgae me, a ko máá: 'Tchànose bóòà tcg'òó naka tiri cg'òó-kg'aoan x'ái tchàno ra ii sa,' témé sa. ⁴ Me kò gaam bóòà-tcg'òó-kg'ao ba x'aè ba xguì, igabam kò kháóka bìríse a máá: 'Nqari bar q'áò tama, a ra a khòean cgoa ga tchōà úú tama, ⁵ igabas ko ncēes dxàe-ntcōa sa xhòe-xhòe te domkar gha kg'uaia máá si. Gatàr kò hēé tama nes gha wèé x'aè ka qòòà máá te ka xhòe-xhòe te khama,' témé," tam Jeso ba méé.

⁶ Kam kò X'aiga ba máá: "Tchàno úú tamam xgàra-kg'aom ko méé sa kóm. ⁷ Kháé ba gáé Nqari ba cuiskaga Gam di ne khòe ne ēem nxàrá tcg'òóà hāa ne tchànoan máàna hāa tite, ncēe ko ntcùú ba hēé naka koaba ba hēéthēé Gam koe kg'ae ne? Kana ba gha hùia ne ka nqúù tcáo ii? ⁸ Bìrí tu ur ko a ko máá: qháesem gha tchànoan máà ne, témé. Gatà i ga ii igaba ba gha Khòem dim Cóá ba ēem kòò nqòómkg'ai koe hàà ne hàà ēe dtcòma hāa ne hòò?" témé.

Farasai ba hēé naka mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hēéthēé tsara dis sere-sere sa

⁹ Jeso ba kò gataga thēé ncēes sere-sere sa khòe ne ncēe gane cúí ne tcomsea hāa, a c'ēe khòean ntcoea hāa ne bìrí, ¹⁰ a ba a máá: "Cáń khòe tsara kò còrè-nquum koe qòò a ko síí còrè, c'ēe ba kò Farasai me e, me c'ēe ba mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e.

* 17:36: c'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uiian úúa: 36 "Cáń khòea nea gha xhàràn koe hāa, me gha c'ēe ba sèèè, me gha c'ēe ba guuè."

¹¹ “Farasai ba kò tēe a còrèa mááse a máá: ‘Nqariè, qāè-tcaoar ko máá Tsi, c'ēe ne khòè ne khamar ii tama khama, ts'āà-k'g'ao ne, cg'āè cau ne, cg'árà-k'g'ao ne, kana ncēm mari xg'ae-xg'ae-k'g'aom khamaga igaba, ¹² a ra a ko cam q'oro bekem ka tc'ōoan carase, a ko wèean ēer ko hòò koe cúis tshàu-q'oos dian tcg'òó a máà,’ témé.

¹³ “Igabam kò mari xg'ae-xg'ae-k'g'ao ba nquù ka tée, a ba a táá nqarik'g'ai koe ga ghùì-k'g'ai, a dxùua ba xg'ám a máá: ‘Nqariè, tí chibi-k'g'ao ra thòò-xama máá,’ témé.”

¹⁴ *Me Jeso ba bìrì ne a máá:* “Bìrì tu ur ko, ncēm khòè ba kò Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóòèa hāase x'áéa ba koe dìbi, c'ēm oose; wèem khòèm ēe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè khama, igaba gaam ēe ko cg'aré-cg'arese ba gha kaikaguè,” tam méé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ C'ēe ne khòè nea kò cóán Gam koe óá, nxāasegam gha hàà tshàua ba tòò cgae e ka. Eē xu ko xгаа-xgaase-k'g'ao xu ncēe sa bóò, ka xu kò dqàè ne. ¹⁶ Igabam kò Jeso ba cóán Gam koe tciaa óá a máá: “Cóán guu naka i Tí koe hàà. Táá xgàè-k'g'am m guu! Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke. ¹⁷ Tseegua ner ko bìrì tu u: Dìim wèem ēe Nqarim di x'aian cóám ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gan koe tcana hāa tite,” témé.

Qguuam tc'āà-cookg'ai ba

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Me kò c'ēm tc'āà-cookg'ai ba Jeso ba tēè a máá: “Qāè Tsi xгаа-xгаа-k'g'ao Tseè, dùu sa ra gha kúrú a chòò tamasa k'g'òè sa hòò?” témé. ¹⁹ Me Jeso ba máá: “Dùúska tsi ko ‘Qāè Tseè’ ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè ga qāè tama igaba Nqarim cúí Me e ka. ²⁰ X'áèan tsi q'ana: ‘Táá cg'áràn kúrú guu, táá cg'òo guu, táá ts'āà guu, táá tshúù-ntcōan nxàe guu. Saò ba hēè naka saò sa hēéthēè tcom,’ ta ko méé e,” témé. ²¹ Me xoa a máá: “Cg'aré-q'ooa te koe gar guu a ko ncēe x'áèan wèè ga komsana,” témé. ²² Eēm ko Jeso ba ncēs gúù sa kóm kam kò bìrì me a máá: “Cúis gúùs qanega tsi tcàoa sa ncēe si i: X'amágu wèes gúùs ēe tsi úúa hāa sa naka tsia ēe dxàua hāa ne khòè ne marian sama, naka tsia nqarik'g'ai koe x'aian úú, naka tsia hàà xùri Te,” témé. ²³ Igaba ēem ko ncēe sa kóm kam kò kaisase tshúù-tcao, kaisase qguuam khòè me e kò ii khama.

²⁴ Me kò Jeso ba bóò me, a máá: “Tsóágase i gáé qaria, ēe kái mari a qguua hāa ne gha Nqarim di x'aian koe tcāa sa. ²⁵ Thamka a kameles gha dqààm tcgái dim kòm koe tcg'oa sa, qguuam khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcāan ka,” témé. ²⁶ Ne kò ēe ko kóm m ne tēè a máá: “Kháé ba gha nxāaska díi ba kgoaraè?” témé.

²⁷ Me Jeso ba xoa a máá: “Gúù zi ncēe khòè ne ko tàà zia Nqari ba tàà tama,” témé.

²⁸ Me Petere ba máá: “Bóò, sixaea x'áéa xae guu a ko xùri Tsi,” témé.

²⁹ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tseegua ner ko bìrì xao o: Khòèm ēe Nqarim di x'aian domka x'áéa ba, kana gam dis khòè sa, kana qōea ba, kana gam ka xòòga ne, kana cóáa ba guua hāa ba kàà me e, ³⁰ ncēe gha ncēm x'aèm ka káian máàè tamase k'g'ama tcg'oa ba, naka hààkos k'g'òès chòò tamasa koe hēéthēè e,” témé.

Jeso ba ko nqoana di sa Gam dis x'oos ka k'g'ui

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Jeso ba kò 12 xu xгаа-xgaase-k'g'ao xu cúia sèèa tcg'òó a bìrì xu a máá: “Bóò! Jerusalema koe xae ko qòò, si gha wèes gúùs ēe porofiti xu ka Khòèm dim Cóám ka góáèa hāa sa tseegukaguè. ³² Táá zi qhàò zi tshàu q'oo koem gha tcāàè, ne gha ncoi Me, a cóè Me, a tcg'ae cgae Me, ³³ a qoa Me, a cg'òo Me, Me gha nqoana dim cam ka x'ooan koe tēe,” témé.

³⁴ Igaba xu kò xгаа-xgaase-k'g'ao xu táá cúí gúù ga kóma q'āa, ncēe zi k'g'ui zi ko nxàe sa kò gaxu koe chómsea hāa khama, xu kò c'úua hāa dùútsa gúùs kam ko k'g'ui sa.

Jeso ba ko kàà tcgáim dtcàrà-k'g'ao ba qāèkagu

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Eēm ko Jeso ba Jeriko sao-xg'ae kam kò kàà tcgáim khòè ba dàòm dxuukg'ai koe ntcōóa-ntcōe a ko dtcàrà. ³⁶ Eēm ko xg'ae sa kóm si ko nqáé kam ko tēè, dùús ko kúrúse

sa. ³⁷ Ne bìrí me a máá: “Jesom Nasareta di ba ko nqáé,” témé. ³⁸ Me q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te,” témé. ³⁹ Ne kò khòè ne ãe ko còoka hãa ne dqàè me a máá, nqoo méém, témé, igabam kò kaisase q'au a máá: “Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba téé, a ba a x'àèan tcg'òó, kàa tcgáím khòèm gha Gam koe ógagè sa. Eëm ko Gam koe cúù kam ko Jeso ba tèè me a máá: ⁴¹ “Dùú sar gha kúrúá máá tsi sa tsi ko tc'èe?” témé, me máá: “X'aigaè, bòòr gha sar ko tc'èe,” ta ma xõa. ⁴² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Xgobekg'amsen tcgáí, tsari dtcòmà nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé. ⁴³ Me kò kúúga bóò, a ba a xùri Me, a Nqari ba dqòm. Ne kò wèè ne khòè ne ncèes gúù sa ne ko bóò ka Nqari ba dqòm.

19

Jeso ba hëé naka Sakaio ba hëéthëé e

¹ Me kò Jeso ba Jeriko koe tcãà, a ba a ko nqáé. ² Gaa x'aè kagam kò c'èem khòèm Sakaio ta kò ma tcièè ba hãa; kaïam mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e kò ii, a ko gataga qguúa hãa. ³ Bòò kg'oanam kò hãa Jeso ba dìí Me e sa, igabam kò kaisase xòm me e khama táá bóò Me, khòè nea kò kái ne e khama. ⁴ Kam ko còoka qàrà síí, a ba a síí faia dis hìi sa q'ábà, nxãasegam gha Jeso ba bóò ka, gaa xòè koe méém hàà nqáé khama.

⁵ Eëm ko Jeso ba gaam qgáím koe hàà kam ko ghùì-kg'ai a bìrí me a máá: “Sakaioè, qháése xõa, tsarim nquum koe méér ncèem cáím ka hãas gúù si i ke,” témé. ⁶ Me kò qháése xõa, a qãè-tcaoase Jeso ba qãèse hààkagu. ⁷ Wèè ne khòè ne ko ncèes gúù sa bóò ka ne ko kg'ui a máá: “Kaïam chibi-kg'aom dim dàra-kg'ao bam kúrúá hãa,” témé. ⁸ Igabam kò Sakaio ba tèè a X'aiga ba bìrí a máá: “Bòò, X'aigaè; tiri zi gúù zi di c'èe xòèa ner ko dxàua ne khòè ne máà, a ncèè c'èe khòèa ner kò kàaraa hãa ner gha gaan di zi gúù zi 4 q'oro suruta kabi,” témé.

⁹ Me kò Jeso ba bìrí me a máá: “Ncèem cáím ka i kgoarasean ncèem nquum koe hãa, ncèem khòèm igabam thëé Abrahamam ka cóáse me e khama. ¹⁰ Khòèm dim Cóá ba hààraa, hààm gha ãe aagusea hãa ne qaa a kgoara ka,” témé.

10 xu tséé-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 25:14-30)

¹¹ Khòè ne hãa a ko ncèe zi gúù zi komsana kam kò Jeso ba sere-seres ncèe sa bìrí ne. Jerusalema qàe koem kò hãa khama ne kò khòè ne tc'èea máá, Nqarim di x'aia nea gha kúúga x'áise, ta tc'èea. ¹² Gaa domkam kò máá: “C'èem khòèm x'aigan x'áé di ba kò nqúùm nqõóm koe qõò, síím gha x'aiga ba kúrúè, a x'aiga iise kabise ka. ¹³ Qõòm ko cookg'ai koem kò 10 qãà xu gam di xu tci, a wèém khòè ba qano dim marim gautan di ba máà, a bìrí xu a máá: ‘Tseekagu ncèe maria ne naka i kái nakar nxãakg'aiga síí kabise na hàà,’ témé.

¹⁴ “Igabaga ne kò gam nqõóm di ne khòè ne hòre mea hãa, khama ne kò khòèan tsééa tcg'òó i còò me a síí máá: ‘Ncèem khòèm gha sita dim x'aiga ba ii sa ta tc'èe tama,’ témé. ¹⁵ Me kò gaam khòè ba síí x'aiga ba kúrúè a ba a x'àèan koe kabise. Kam kò x'àèan tsééa tcg'òó, qãà xu ãem kò marian máàna hãa xum gha tciia máàè di i, nxãasegam gha q'ãa, marian cgoa xu ma tsééa i ma càusea hãa sa ka.

¹⁶ “Me kò kg'aika di ba tc'ãà a hàà, a hàà máá: ‘X'aigaè, tsarim mari ba 10 xu mari xu cgoa càusea hãa,’ témé. ¹⁷ Me bìrí me a máá: ‘Qãèse tsi kúrúá, qãè tsi qãà tseè, cg'aré gúùn koe tsi tcom-tcomsa tsi qãà tsi i domkar gha 10 xu x'áé-dxoo xu máà tsi tsi tc'ãà-cookg'ai,’ témé.

¹⁸ “Me kò cáím di ba hàà a ba a máá: ‘X'aigaè, cúím marim ãe tsi kò máà tea ba 5 mari xu cgoa càusea hãa,’ témé. ¹⁹ Me bìrí me a máá: ‘Tsáá tsia gha 5 xu x'áé-dxoo xu tc'ãà-cookg'ai,’ témé.

²⁰ “Me kò c'èem qãà ba hàà a máá: ‘X'aigaè, bóò, ncãa ga me e tsarim marim qano di ba; lapim koer kò tcám a chómà tòò mea, ²¹ xgòà tsi khòè tsi i khama, ra kò ko bèe tsi domka. Eë tsi tòò tama sa tsi ko sèè, a tsi a ko xhàrà tama tsia koe ga tcuù,’ témé. ²² Me

kò bìrì me a máá: ‘Tsari kg'uian cgoar gha xgàra tsi, tsáá cg'ãè cau tsi qãà tsi. Q'ana tsi kò hãa xgòar khòè ra a, a ko ãer tòó tama sa sèè, a ra a ko ãer xhàrà tama koe ga tcuù sa, ²³ ka tsi kò kháé nxãaska dùús domka tiri marian sí marian ko tòòè qgái koe tcãà tama? Nakar gha ãer ko kãbise ka hàà càusea i hãa koe sèè e?’ témé. ²⁴ Me kò nxãaska ãe cúuse tãe ne bìrì a máá: ‘Mari ba sèè cgae me, naka ãe 10 xu mari xu úúa hãa ba máà me,’ témé. ²⁵ Ka ne kò bìrì me a máá: ‘X'aigaè, 10 xu mari xum nxãakamaga úúa!’ témé.

²⁶ “Me kò xga ne a máá: ‘Bìrì tu ur ko, wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káían máàè, igaba gaam ãe cúí gúù ga úú tamam ka i gha ãem úúa hãa gúù-coan ga sèèè. ²⁷ Igaba ncãeska tiri ne cg'õo-kg'ao ne ãe kò tc'ãe tama gane dim x'aiga bar gha ii sa ne ncãe koe óága, naka cookg'aia te koe cg'õo ne,’ tam méé.”

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸ Jesom ko ncãe zi gúù zi kg'uia xg'ara kam ko tc'ãà-cookg'ai xu, a Jerusalema koe qõò. ²⁹ Eãm ko Betefage hãe naka Betania hãéthhée koe cúù, Olife ta ko ma tcièm xàbìm koe, kam kò Jeso ba cam tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'óó a máá: ³⁰ “Qõò tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe. Eã tsao ko gaa koe tcãà ne tsao gha donghi-coa ba bóò, me gaa koe qáése tãe, ncãe cúí khòè ga qanega qábì tama ba. Kgoara naka Tí koe óá me. ³¹ A ncãe c'ãe khòè kò tãe tsao o, dùúska tsao ko kgoara me sa ne méé tsao bìrì i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me,’ témé,” tam méé.

³² Eã kò tsééa hãa tsara kò qõò a sí ãem kò ma bìrì tsara hãa khamaga ma sao-xg'ae me. ³³ Eã tsara hãa a ko donghi-coa ba kgoara ka ne kò gam ka q'õòe ga ne tãe tsara a, a máá: “Dùús domka tsao ko ãem donghi-coa ba kgoara máá?” témé. ³⁴ Tsara xga a máá: “X'aiga ba ko qaa me,” témé. ³⁵ A tsara a Jesom koe óá me, a gatsara di qgáían donghi-coam koe tcee, Me Jeso ba qábì. ³⁶ Eãm ko qábì a ko qõò ka ne kò khòè ne qgáía ne dàòm q'oo koe khàrà.

³⁷ Eãm ko dàòm ko nqãaka xõam qgáim koe cúù, Olife dim xàbìm koe kas ko wèès xg'aes xgaa-xgaase-kg'ao ne di sa qãe-tcaoase tshoa-tshoa a kiam dòm cgoa Nqari ba dqòm, are-aresa zi x'ái zi wèè zi ãe ne bóò hãa zi domka. ³⁸ A ne a máá:

“Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa, X'aigam
ãe ko X'aigam Nqarim di cg'õèan cgoa hàà ba.
Tòókuan méé i nqarikg'ai koe hãa
naka i x'àn kaisase tc'amaka hãa,”
témé.

³⁹ Xu kò c'ãe xu Farasai xu xg'aes koe kò hãa xu Jeso ba bìrì a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Tsari ne xgaa-xgaase-kg'ao ne dqàè,” témé. ⁴⁰ Me Jeso ba xga xu a máá: “Bìrì xao or ko: ncãe nqoo ne kòò, ne zi gha nxõá zi tshoa-tshoa a q'au,” témé.

⁴¹ Eãm ko Jerusalema dim x'áé-dxoom koe cúù a ko bóò me, kam kò kg'ae-kg'ai me ⁴² a máá: “Tsóágaser gáé ko tc'ãe, tòókuan ko óá zi gúù zi tsi gha ncãe cam ka q'ana hãa sa! Igaba zi ncãeska tcgái-q'ooa tsi koe chómsea hãa. ⁴³ Cam ba gha hàà cgae tsi, tsari ne cg'õo-kg'ao ne gha xhàro ba kúrúa nxama-nxama tsi ba, a xg'aekua ne koe tcãà tsi, wèè xòèa tsi koe guu a. ⁴⁴ Gómankg'ai koe ne gha xàbù qáú tsi, tsáá hãe naka cóáa tsi hãéthhée e. A ne a tsáá koe cúís nxõás ga sa c'ães tc'amkg'ai koe guua hãa tite, táá tsi kò Nqarim ko hàà cgae tsim x'aè ba bóò tcg'óó khama,” tam méé.

Jeso ba Jerusalema koe (19:45–21:38)

Jeso ba tempelem koe
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵ Kam ko tempelem q'oo koe tcãà, a ba a ãe ko x'amágu ne tshoa-tshoa a tchàa za xhàia tcg'óó. ⁴⁶ A ba a bìrì ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba gha còrèan dim nquu ba ii,’ téméè, igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú me,’ tam méé.

⁴⁷ Wèè cam kam kò Jeso ba tempelem koe xgaa-xgaa. Xu kò kaia xu peresiti xu hãe naka x'ãè xgaa-xgaa-kg'ao xu hãe, naka tc'ãà-cookg'ai-kg'ao xu khòè ne di xu hãéthhée

cg'õo Me kg'oana. ⁴⁸ Igaba xu kò cúím dàòm cg'õo cgoa Me xu gham ga ba hòò tama, wèè ne khòè nea kò Gam di kg'uian qarika komsana khama.

20

Jesom di qarian ka i ko tēèè

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ C'ēe cām kam kò Jeso ba tempelem koe hàna a ko xгаа-xгаа, a ko qāè tchōàn chòà máá ne, ka xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka khòè ne di xu kaia xu hēéthēé hàà cgae Me. ² A xu a bìrí Me a máá: “Bìrí xae e, dùútsa qari cgoa Tsi ko ncēe zi gúù zi kúrú sa, kana dìí na ncēe qarian máá Tsia hāa ncēe zi gúù zi kúrú di i sa?” témé.

³ Me Jeso ba xᵛa xu a máá: “Tíí igabar gha tēè xao o. Ke bìrí Te, ⁴ Johanem dis tcguù-tcguuku sa kò nqarìkg'ai koe guua kana khòèan koea?” témé.

⁵ Ka xu ko tshoa-tshoa a chòà mááku a máá: “‘Nqarìkg'ai koe e,’ ta xae kòò méé nem gha máá: ‘Dùútsa xao kháé nxāaska dtcòm me tama?’ témé. ⁶ Igaba xae kò ko máá: ‘Khòèan koe e,’ témé ne ne gha wèè ne khòè ne nxōán cgoa xg'ámá cg'õo xae e, Johane ba kò porofiti me e sa ne kò tcoma hāa khama,” ta xu méé. ⁷ Ka xu ko xᵛa a máá: “C'úua xae hāa nda koe i guua sa,” témé.

⁸ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tíí igabar nxāaska bìrí xao o tite, dùútsa qarìs cgoar ko ncēe zi gúù zi kúrú sa,” témé.

Xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Me kò tshoa-tshoa a ncēes sere-sere sa khòè ne bìrí a máá: “C'ēem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàrà, a ba a c'ēe xu xhàrà-kg'ao xu cgóbè me, a c'ēem nqōóm koe qōò.

¹⁰ “Eēm ko x'áè ba hàà kam kò xhàrà-kg'ao xu koe qāà ba tsééa úú, nxāasega xu gha kg'om xhàrà di tc'ōoan c'ēe máà me ka. Igaba xu kò xhàrà-kg'ao xu xg'ám me, a kàà gúúse tsééa kabi me.

¹¹ “Me gaia c'ēem qāà ba tsééa úú cgae xu, xu síí xg'ám me, a sau-saugase qgóó me, a xu a kàà gúúse tsééa kabi me.

¹² “Kam ko nqoana dim qāà ba tsééa úú. Xu nxāa ba thōò-thōo, a xu a tchàa za xaoa tcg'dò me.

¹³ “Kam kò kg'om xhàrà ka q'òòse ba máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú? Tirim cóám ncàma ra hāa bar gha tsééa úú, c'ēedaoka xu gha tcom me khama,’ témé. ¹⁴ Igaba ēe xu ko xhàrà-kg'ao xu bóò me ka xu ko bìríku a máá: ‘Ncēe ba xhàrà ka q'òòsem ka cóáse me e! Ke hààn xae cg'õo me, naka zi gha nxāasega gúú zi sixae di ii,’ témé. ¹⁵ Xu kò kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'dò me, a cg'õo me.

“Kháé ba gha nxāaska xhàrà ka q'òòse ba dùú sa kúrú xu? ¹⁶ Hààm gha a ba a ēe xu khòè xu cg'õo, a ba a kg'om xhàrà ba c'ēe xu xhàrà-kg'ao xu máà,” tam Jeso ba méé.

Khòè ne ko ncēes gúù sa kórín, ka ne kò máá: “Táá méés ncēes gúù sa kúrúse guu!” témé.

¹⁷ Igabam kò Jeso ba bóò ne a máá: “Kháé nxāaska ncēe Nqarim dis Tcgāyas koe góásea hāa sa ko dùú sa nxàe, ncēe ko máá:

‘Nxōás ncēe tshào-kg'ao xu ka bóò xguèa hāa sa ncēeska kabise a cgáés nxōá sa kúrú hāa,’

témé sa? ¹⁸ Wèém khòèm ēe gha gaas nxōás koe cg'áé ba gha khoana tòòm-tomse, igaba ēes kò c'ēe khòèan koe cg'áé nes gha tòòm-tom m,” tam Jeso ba méé.

Marian surutan dis tēè sa

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka kaia xu peresiti xu hēéthēé xu gaa x'áè kaga Jeso ba qáé kg'oana, ēes sere-seres kam kòò gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hāa khama, igabaga xu kò ko khòè ne bèe. ²⁰ A kòò dàðan qaa, qgóó cgoa Me xu gha a, a xu a kò khòè xu dtcòm-kg'aoan khama ko ma qgóóse xu Gam koe tsééa úú, síí xu gha Jeso ba

ẽem kg'uia hãa kg'uiian cgoa qgóó ka, nxãasega xu gha x'áé-dxoom dim kiam koe sèè a úú Me ka. ²¹ Xu Jeso ba tẽè a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa, tseeguse Tsi ko xгаа-xгаа a ko tseegu sa kg'ui sa, a Tsi a khóèan tãákase qgóó tama, igabaga Tsi ko tseeguse Nqarim dim dàò ba xгаа-xгаа. ²² Bìrí xae e, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méé xae suruta saa, kana méé xae táá suruta me?” ta xu ma tẽè Me.

²³ Me Jeso ba gaxu dis kàa sa bóòda q'ana hãase bìrí xu a máá: ²⁴ “X'aigam ko suruta cgoaèm qano mari ba x'ái Te. Dìin dis tcúú sa ncèe sa, naka gatàa dìin di cg'òèa ncèe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

²⁵ Me bìrí xu a máá: “Nxãaska xao ẽe Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka ẽe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé. ²⁶ Xu kò khòè ne cookg'ai koe xu gha ma ẽem ko méé gúúan ka qgóóba ka tààè, igaba xu kò Gam di xòan ka arekaguè a nqoo.

*X'ooan koe tẽean dis tẽè sa
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

²⁷ C'èe ne Saduke ne, khóèan x'ooan koe tẽe tamas koe dtcòma hãa, nea ko Jesom koe hàà, a hàà tẽè Me a máá: ²⁸ “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Moshe ba ko x'áèan ncèe góá máá ta a a ko máá: ẽem ko khòè ba kàà cóáse dxàese sa guu a x'óó, ne méém ẽem khóèm ka qõese ba gaas dxàe-ntcõa sa sèè naka káímkhoem ẽe x'óóa hãa ba cóán ábà máá. ²⁹ Nxãaska xu kò 7 xu khòè qõeku xu hãa. Kaia ba kò sèèa hãa a ba a cóá úú tamase x'óó. ³⁰ Me cáàm di ba gaas khòè sa sèè, a x'óó thèé, ³¹ me nqoana di ba sèè si, xu kò wèèa xu ga cúú ta ga ma táá cóán ábà, a xu a x'óó. ³² Si ko thèé khòès ga sa x'óó. ³³ Ka sa gha nxãaska x'ooan koe ne ko tẽe ne ndakam di sa ii? Wèèa xu 7 xu kò sèè sia hãa ka.

³⁴ Me Jeso ba xòa xu a máá: “Khòè xu ncèem x'aèm di xua ko sèè, a sèèkuan máàèa. ³⁵ Igaba khòè ne ncèe hààkom x'aèm koe gha kg'òè ne hèé, naka x'ooan koe gha tẽe ne hèéthèéa sèèku tite, a sèèkuan koe tcàa tite. ³⁶ Gaicara ne x'óó tite khama, moengelean cgoa ne cúíta noo, a ne a Nqarim di ne cóá ne e khama, a x'ooan koe tẽea ne cóá ne e khama. ³⁷ Igaba x'óóan koe i ko khóèan ghùìe sam kò Moshem ga ba x'áía hãa, ẽem kò c'eean dis xg'aekus koe X'AIGAM Nqarim Abrahamam di ba hèé, naka Isakam di ba hèé, naka Jakobem di ba hèéthèé tcii me koe. ³⁸ Eè x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabam ẽe kg'òèa hãa ne di Me e, wèèa ne ga ko Gam koe kg'òè khama,” tam méé.

³⁹ Xu kò c'èe xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu xòa a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, qãèse Tsi xòara hãa,” témé. ⁴⁰ Khòè nea kò bèè, c'èe tẽè ga ne gha tẽè Me sa khama.

*Krestem dìin dim Tsgõo-coam ii dis tẽè sa
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Me Jeso ba tẽè ne a máá: “Dùúska ne ko khòè ne máá, Kreste ba Dafitem dim Tsgõose-coa Me e, témé? ⁴² Dafite ba ko Pesalema zi dis Tcgãyas koe bìrí me a máá:

‘X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

‘Kg'áò xòèa Te za ntcõó,

⁴³ nakar nxãakg'aiga sí Tsari cg'õo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama Tsi koe ntcõó,’

témé.’ ⁴⁴ Dafite ba ko X'aiga ta ma tcii Me, ka ba kháé nxãaska ntama ma Gam dim tsgõose-coa ba ii?” tam ma tẽè ne.

*Jeso ba ko khòè ne x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe dqàè
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

⁴⁵ Wèè ne khòè ne ko komsana Me koem ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bìrí a máá: ⁴⁶ “X'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe méé xao q'òésea hãa, ncèe ko qáò qgái-dxooan hãa a caatean ncàmaa hãa xu, a x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkuan hèé naka kaia zi ntcõó-q'oo zi còrè-nquu xu koe hàna zi ncàma hãa xu, naka cgáé zi ntcõó-q'oo zi hèéthèé e kòèan di qgáian koe. ⁴⁷ Ncèe ko dxàe-ntcõa zi di nquuan kaákagu xu, a ko qáòse còrèan ka x'áise tu u xu. Gaxu di xgàràè-q'ooa ne gha kaisase cg'áè ii,” tam méé.

21

Dxàe-ntcōas ko tcg'òó aba ne

(Mk 12:41-44)

¹ Jeso ba kò ghùì-kg'ai a tempelem koe qguùà ne khòè ne bóò ne ko aban dis gàbas koe aban tòó. ² Kam kò kaisase dxàua hãas dxàe-ntcōa sa bóò si hàà cámm qano mari tsara tòó. ³ Kam ko máá: “Tseegua ner ko birí tu u: Ncēes dxàe-ntcōas dxàua hãa sa wèé ne khòè ne nqáéa hãase marian tcana. ⁴ Wèé ne khòè nea kò gane di qguùan koe guu a gane di aban tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèéan ães úúa hãa ga tcg'òó khama,” tam méé.

Jeso ba ko tempele ba gha kòbeès gúùs ka kg'ui

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Eẽ xu c'èe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hãa a ko tempelem ka kg'ui, a ko me ma t'òè nxōán ka hēé naka khòè ne koe guua hãa zi aba zi, Nqari ba ne tcg'òóa máána hãa zi ka hēéthēé ma t'òè-t'òèa hãa sa nxàe, kam ko Jeso ba máá: ⁶ “Gúù zi ncēe tu ko ncēe koe bóò zi ka: x'aè ba gha hàà, cúis nxōás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite ba, wèèa zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

Are-aresa zi gúù zi

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tēè Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, n-cárna zia gha ncēe zi gúù zi kúrúse? Si gha thēé x'áís gúù zi ncēe zi ko hàà kúrúse di sa nta ii?” témé.

⁸ Me xoa a máá: “Q'óése meé tu hãa, naka tua táá hoàkaguè guu, kái ne gha Tíí cg'òè cgoa hàà ke, a gha khòè ne birí a máá: ‘Tíí ra Krester ga ra a,’ témé, a ne a gha máá: ‘X'aèa nea cúu u,’ témé, igaba meé tu táá komsana ne guu. ⁹ Igaba èe tu kò ko ncōoan hēé naka kómku taman hēéthēé ko kóm ne meé tu táá q'ae guu. Ncēe zi gúù zi méé zi kg'aika kúrúses gúù si i ke, igaba i chòò-q'ooan kúúga hàà tite,” tam méé.

¹⁰ Me gaicara birí xu a máá: “Nqōóm di zi qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku. ¹¹ Kaisasem gha nqōó ba cgùru, i gha kaisa xàbàn hēé naka tcìian hēéthēé kái xu nqōó xu koe hãa, q'ádò-q'áòsa zi gúù zi hēé naka kaia zi x'ái zi arearesa zi hēéthēéa gha nqarìkg'ai koe guu a kúrúse.

¹² “Igaba ncēe zi gúù zi wèé zi cookg'ai koe, ne gha tshàua ne cgoa qgóó tu u, a gha xgàra tu u, a gha còrè-nquuan koe úú tu u qhàian koe, a ne a gha qáé-nquuan koe tcàà tu u, tu gha x'aigan hēé, naka tc'ãà-cookg'ai xu koe hēéthēé úúè, i gha wèéan ncēe ga Tiri cg'òèan domka kúrúse. ¹³ Ncēe ba gha x'aè ba ii ncēe gatu gha Nqarim di kg'uian nxàea tseegukagu di ba. ¹⁴ Igaba meé tu x'aèan cookg'ai koe ga tc'èea kabi naka gha nxãasega táá káise tc'èe-tc'èese guu nta tu gha ma xōara mááse sa. ¹⁵ Kg'uian hēé naka tc'èean hēéthēér gha máà tu u khama, i gha wèé cg'òo-kg'aoan gatu di táá qarian hòò a xguì kana ntcoe tu u. ¹⁶ Gatu di ne khòè ne, ncēe gatu di qōe ii ne hēé, naka gatu di ne qhàò ne hēé, naka gatu di ne tcàrà ne hēéthēéa gha qáé tu u, a gha gatu ka c'èea tu x'ooan koe tcàà. ¹⁷ Tu gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrè. ¹⁸ Igabam cúim c'òòm tcúúa tu dim ga ba kaà tite. ¹⁹ Gatu di qarika tééan ka tu gha kg'òèan hòò.

Jerusalema ba gha kaàkaguè

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ “Eẽ tu kòò Jerusalema ba bóò, me ncōo-kg'aoan ka nxàma-nxàmaèa, ne meé tu q'ãa, gam di x'aèan kaàkaguèm koa cúu u sa. ²¹ Ke meé ne èe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa síí, naka ne èe Jerusalema koe hàna ne tcg'oa naka nea táá hēé naka ne èe x'áé-coa xu koe hàna ne Jerusalemam koe tcàà guu. ²² Ncēe ba gha xgàrakus dim x'aè me e, wèés gúùs èe Nqarim di zi Tcgãya zi koe góásea hãas gha tseegukaguè ba. ²³ Haò, cg'ãè i gha ii, èe zi cámm zi ka èe ncàà zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hēé naka èe gha ko comkagu zi ka hēéthēé e. Kaias thòò-tcao sa hēé naka Nqarim di xgòàn hēéthēéa gha ncēe ne khòè ne koe nqōómkg'ai koe hãa. ²⁴ Ntcàum cgoa ne gha cg'òèè, a ne a gha qáé-nquuan di

ne khòè ne iise séèè, a wèé zi qhàò zi koe úúè, Jerusalema ba gha tǎá zi qhàò zi ka náà c'ǎa-c'anaè, i gha nxǎakg'aiga síí x'aèan tǎá zi qhàò zi di xg'ara.

Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ “X'ái zi tǎá zia gha cáms koe hěé naka nxoem koe hěé, naka tconòn koe hěéthěé kúrúse. Zi gha kaiaam tshàam di ts'oo-q'ooan hěé naka qhonèan hěéthěé ka nqǒómkg'ai di zi qhàò zi qóm ba hěé naka arean hěéthěé ka tcǎà cgaeè. ²⁶ Khòè nea gha q'aeen hěé naka tc'èea ne ko máá zi gúù zi ka hěéthěé x'óóa qae, nqǒómkg'ai koe ko hàà kúrúse zi gúù zi domka, nqarikg'aian di qaria ne gha ko hàà ntcǎa-ntcǎaè khama. ²⁷ Eëm x'aèm ka ne gha Khòèm dim Cóá ba bóò Me túú-c'òòs q'oo koe guu a ko qarian hěé naka kaia x'ààn hěéthěé cgoa hàà. ²⁸ Ncèe zi gúù zi ko hàà tshoa-tshoa a ko kúrúse ne, tēea-téé naka ghùi-kg'ai, gatu di kgoarasea nea cúù u ke,” tam méé.

Faia dis hìis di xгаа-xгааkua ne

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Me kò Jeso ba ncèes sere-sere sa bìrí xu a máá: “Faia dis hìi sa hěé naka c'èe zi hìi zi wèé zi hěéthěé bóò. ³⁰ Eë i ko gazi di tǒaran tǒm, ne tu ko bóòà mááse a q'ǎa qhóóà ne tcana hǎa sa. ³¹ Gataga èe xao kòò ncèe zi gúù zi bóò zi ko kúrúse ne xao q'ana hǎa, Nqarim di x'aia ne cúù u sa.

³² “Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Ncèes qhàò sa kaà tite, i gha nxǎakg'aiga síí ncèe gúùan wèé ga kúrúse. ³³ Nqarikg'aian hěé naka nqǒók'g'aian hěéthěéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uiian chòò tite.

Q'òése sa ko qaase

³⁴ “Q'òése méé tu, naka i tcáóa tu tǎá kǎrean nqǒóm di ka tààè guu, kana qgarian nqàre ka igaba, kana kg'òèan di zi tc'èe-tc'èese-kg'árí zi ka igaba, tcom tama tu hǎa koem gha èem cáim ba hàà cgae tu u ke, ³⁵ a gha wèé ne khòè ne, ncèe wèém nqǒómkg'ai koe x'ǎèa hǎa ne koe ntcómmeà ne hǎa khama ma hàà cgae. ³⁶ Wèé x'aè ka méé tu kókòà hǎa, naka tua còrèa mááse, naka tua gha nxǎasega qarian úúa hǎa wèé gúùan èe gha ko hàà kúrúse koe tu gha nxana mááse di i, naka tua gha nxǎasega Khòèm dim Cóám cookg'ai koe hàà téé,” tam méé.

³⁷ Wèém koaba bam kòò Jeso ba tempelem koe xгаа-xгаа, a kòò wèé dqòà ka Olife dim xàbim koe síí hǎa. ³⁸ I kòò wèé khòèan ntcúúkg'ai cgoa tempelem koe hàà cgae Me, a hàà komsana Me.

Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hěéthěé e (22–24)

22

Jeso ba ko cg'òoèm gha dis kàa sa kúrúà mááè

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Paseka ta ko ma tciièm x'aèm, péré gǎè-gǎè úúú tamas pérés dis kòès di ba kò cúù me e, ² xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé xu kàan qaa, xu ga ma cg'òo Me di i, khòè ne xu kòò q'áò khama.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha khòè ne tshàu q'oo koe tcǎà sa

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Kam ko nxǎaska satana ba Jutase Isekariote ta ko ma tciièm, 12 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ka c'èem koe tcǎà. ⁴ Me Jutase ba tēe a ba a síí kaia xu peresiti xu hěé naka, tempele ba ko kòre xu x'aiga xu hěéthěé cgoa chóà xg'ae, Jeso bam ga ntama ma tshàu q'ooa xu koe tcǎàs ka. ⁵ Xu kò qǎè-tcao a xu a marin xu gha máà me sa dtcòmku. ⁶ Me kò Jutase gaxu cgoa dtcòmku, a ba a tshoa-tshoa a qǎèm x'aè ba qaa, khòè ne c'úúasem gha Jeso ba gaxu tshàu q'oo koe tcǎà di ba.

Jeso ba ko Pasekan kg'ónòsea máá

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷ Me kò péré gǎé-gǎe úú tamas pérés di kǒèan dim cǎm ba hàà, Paseka dim ghùu-coam ko cg'òoem x'aè ba. ⁸ Me nxāaska Jeso ba Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara tsééa úú ncēe x'ǎé-kg'áman cgoa a máá: “Qòò naka síí Paseka di tc'òoan kg'ónò máá xae e naka xae nxāasega tc'òó,” témé. ⁹ Tsara tēè Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónò máá Tsi i sa Tsi ko tc'ēe?” témé. ¹⁰ Me xǒa tsara a, a máá: “Bòò, ēe tsao ko x'ǎé-dxoom koe tcǎà ne tsao gha c'ēm khòem tshàa gàba ba qgóóa hāam cgoa xg'ae. Xùri me tsao naka ēem ko tcǎam nquum koe síí tcǎà. ¹¹ Naka nquum ka q'òòse ba bìrí naka máá: ‘Xgaa-xgaa-kg'ao ba ko máá, cg'ǎè-nquum Tiri xu xgaa-xgaa-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'òoan tc'òó ba nda hāa?’ témé. ¹² Nakam gha tc'amaka hāam nquum kaia, a wèé zi gùú zi tc'ēese ko zi úúu hāam, nxāakamaga kg'ónò xg'araèa ba x'ái tsao o, tsao gha gaa koe hāas wèé sa kg'ónò,” tam méé.

¹³ Tsara kò qòò, a síí ēem kò ma bìrí tsara a hāa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara kò Pasekan kg'ónò máá Me.

X'aigam dis tc'òos dqòda di sa

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Eēm ko x'aè ba hàà kam kò Jeso ba x'ǎé úú-kg'ao xu cgoa qǎà. ¹⁵ A ba a bìrí xu a máá: “Kaisaser kò tc'ēea hāa, ncēes Pasekas di tc'òoa ner gha gaxao cgoa tc'òó sa, qanega Ra xgàraè tamas cookg'ai koe. ¹⁶ Bìrí xao or ko, cuiskaga Ra tc'òó si tite, si gha nxāakg'aiga síí ēes tc'òos ko nxàe sa Nqarim di x'aian koe tseegukaguè,” tam méé.

¹⁷ A ba a kubi ba sèè a Nqari ba qǎè-tcao máá, a ba a máá: “Sèè xao naka xaoa kg'ǎa. ¹⁸ Bìrí xao or ko, Nqarim di x'aian hàà tamas cookg'ai koer cuiskaga kg'om dis hiis di gǒéan ncēe kg'ǎa hāa tite,” témé.

¹⁹ Kam ko péré qàmà sa sèè, a ba a Nqari ba qǎè-tcao máá, a khǒá q'aa si, a máà xu si, a ba a máá: “Ncēea cgàaa Te ga a, gatu ko máàè e. Ncēes gùú sa tu kúru naka tc'ēe-tc'ēese Te,” témé.

²⁰ Gaam dàòm cúim kam kò tc'òoan qǎa q'oo koe kubi sa máà xu, a máá: “Ncēes kubi sa Nqarim dis qǎé-xg'aes kǎba si i, c'áda Te koe, ncēe gatu ntcǎágua máàèa hāa a.

²¹ “Igaba méé xao q'ǎa, gaam ēe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcǎà Te ba ncēe koe Tíí cgoa ntcóóa-ntcōe sa. ²² Eē i ma Khòem dim Cóm ka méèèa hāa khamaga i gha ii, igaba haò, cg'ǎè i gha ii ēe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcǎà Mem ka,” tam méé. ²³ Xu tshoa-tshoa a gaxu xg'aeku koe tēeku, díí ba gha ēeta iis gùú sa kúru sa.

Díí ba kaia?

²⁴ Si kò kaias kg'ui sa gaxu xg'aeku koe tēe, díim kaia hāa di sa. ²⁵ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “X'aiga xu tǎá zi qhàò zi di xu ko tc'ǎà-cookg'ai ne, xu ko ēe qarian úúu hāa xu khòè xu qǎe xu ta ma tciiè. ²⁶ Igaba méé i gaxao ka tǎá gatà ii guu. Eē gaxao wèé xao ka kaia hāa ba méém cg'ǎré ba ii, nakam ēe ko tc'ǎà-cookg'ai xao o ba qǎa ba ii. ²⁷ Ka ba ndaka ba gatsara xg'aeku koe kaia: ēe ntcóó a ko tc'òó baa, kana qǎa baa? Tseeguan kaga, ēe ntcóó a ko tc'òo me e. Igabar Tíí gaxao xg'aeku koe qǎam khama ma hāa. ²⁸ Igaba xao kò gaxao wèé zi kúrua bóòku zi Tiri zi koe Tíí cgoa hāa. ²⁹ Ncēm ma Abo ba ma qarian tc'ǎà-cookg'ai di máà Tea hāa, khamagar gha ma qarian máà xao o. ³⁰ Tiri x'aian koer ko Tíí ntcóó a tc'òóm qgàim koe xao gha nxāasega Tíí cgoa ntcóó a tc'òó, a kg'ǎa, a xao a gha x'aian dis ntcóó-q'òos koe ntcóó, a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra ka,” tam méé.

Jeso ba ko Peterem gha xǒase Me sa nxàe

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹ A ba a máá: “Simoneè, Simoneè, q'ǎa méé tsi, satana ba dtcàrà mááse xaoa hāa, sèèam gha mááse xao o ka, q'aa-q'aa xaom gha ka, ēe i ko maberean ma dqòròè i gaan di tsoroan gaan cgoa ma q'aa-q'aaè khamaga ma. ³² Igabar còrèa máá tsia Simoneè, tǎá

i gha tsari dtcòman kaà ka. Nxāasega tsi gha, ãe tsi kò *Tíi koe* kabisem x'a'em ka tsáá ka c'ée ne qari-qari ka,” tam Jeso ba méé.

³³ Me Petere ba xoa Me a máá: “X'aigaè, Tsáá cgoa qáé-nquus koe síian ga hěé, naka x'óóan ga hěéthěér kg'ónòsea máána hãa!” témé.

³⁴ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Petereè, bìrí tsir ko, ncēm cárn kam ghòrò ba kg'aea hãa tite, tsi gha nxāakg'aiga síi nqoana q'oro xqase Te, c'ùu Tea tsi hãa sa,” témé.

Qgóá sa hěé, dtcòbè sa hěé, naka ntcàu ba hěéthěé e

³⁵ Me nxāaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tēè a máá: “Eēr xg'ao káa qgóáse hěé, naka káa dtcòbèse hěé, naka káa nxàbose hěéthěé, tsééa úu xaoa hãa ka xaoa xg'ao dùu cúí ga tcào?” témé. Xu máá: “C'ée gúu tama a,” témé.

³⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Igaba Ra ko ncēeska bìrí xao o a ko máá: Dìim wèem ãe qgóá sa hěé naka dtcòbè sa hěéthěé úúa hãa ba méém sée sara a, nakam ãe ntcàu ba úu tama ba gam di qgáían x'ámágu, naka c'ée ba x'ámá. ³⁷ Bìrí xao or ko khama a ko máá: Ncēe Tíi ka *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe góáèa a ko máá: ‘Ts'āà-kg'ao ne ka c'ēm khama ne kò ma qgóó Mea,’ témé sa méés tseegukaguè. Si gha ncēs gúu sa hàà Tíi koe tseegu, i gha ncēe gúuan qháése kúrúse,” tam méé.

³⁸ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máá: “Bòò, cárn ntcàuan xae úúa, X'aigaè!” témé. Me xoa xu a máá: “Qāè e,” témé.

Jeso ba ko Olife dim xàbim koe còrè

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Me Jeso ba ãem x'áé-dxoom koe guu a tcg'oa, a ba a Olife dim xàbim koe qòò ãem ko kg'aiga hěé khama, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xùri Me. ⁴⁰ Eēm ko gaam qgáim koe tcāa kam ko bìrí xu a máá: “Còrè xao naka xao nxāasega táá kúrúá bóòkuan koe tcāa guu,” témé.

⁴¹ Me gaa koe guu a tcg'oa a ba a gaxu ka cg'árése nquù ka síi hãa, nxōás ga xaoè a síi tcheè khama noo di nquù-q'ooa koe, a ba a síi gaa koe qhòm tsi quri a còrè, ⁴² a máá: “Aboè, tc'ée Tsi kò ko ne, ncēs kubis *xgàrakuan di* sa Tíi koe sèèa tcg'òó. Igaba Tsari tc'ēean ka, Tíi ko tc'ēes ka tamase,” tam méé. ⁴³ [Me moengelem nqarikg'ai koe guua ba Gam koe x'áise, a qari-qari Me. ⁴⁴ Me kò kaias q'áòs arekagu me kos koe hàna, khamam kò kaisase qarika còrè. I kò Gam di khùbuan c'áòan khama ma gómankg'ai koe ntcāa.]

⁴⁵ Eēm Gam di còrèan koe guu a ko tēè kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kabisem, a ba a sao-xg'ae xu xu tshúu-tcaoa hãase x'òma. ⁴⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao x'òma hãa? Tēè xao naka xaoa còrè, naka xaoa gha nxāasega táá kúrúá bóòkuan koe tcāa guu,” témé.

Jeso ba ko qgóóè

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Eēm Jeso ba qanega hãa a ko kg'ui kas kò kúúga xg'ae sa hàà, me kò Jutase ta ko ma tciièm khòèm 12 xu ka c'ée ba tc'āà-cookg'ai sia, a ko Jeso ba q'óá, x'obè Mem gha ka. ⁴⁸ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Jutaseè, a Khòèm dim Cóa ba tsi gáé ko khòè ne tshàu q'oo koe tcāa x'obèkus cgoa?” témé.

⁴⁹ Eē xu ko Gam cgoa kò hãa xu dùús ko kúrúse sa bóòa q'āa, ka xu kò máá: “X'aigaè, sixae di ntcàuan xae gha tséékagu?” témé. ⁵⁰ Me kò gaxu ka c'ée ba kiam peresitim ðim qāàm ðim tceem kg'áò xòè di ba xg'aoa qhòm. ⁵¹ Me Jeso ba máá: “Eē tsi kúrúá hãa sa tc'āà,” témé, a khòèm ðim tceè ba qgóó, a qāèkagu me.

⁵² Me kò nxāaska Jeso ba kaia xu peresiti xu hěé, naka tc'āà-cookg'ai xu tempelem di xu hěé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hěéthěé, ãe kò Gam koe hààraa hãa xu bìrí a máá: “Ts'āà-kg'ao ba tsáá hààraa khama xao gáé ntcàuan hěé naka dxòman hěéthěé cgoa hààraa? ⁵³ Wèè cárn kar kò tempelem q'oo koe gaxao cgoa hãa, igaba xao kò gaa koe táá síi qgóó Te. Igabam ncēe ba gaxao ðim x'aè me e, naka ntcùús di qarian di ba hěéthěé e,” tam méé.

*Petere ba ko Jeso ba x̄oase**(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Jeso ba xu kò qgóó, a xu a sèè a kiam peresitim dim nquum koe úú Me. Me kò Petere kháoka téé a còò xu. ⁵⁵ Eẽ xu xhàrom nqàè koe c'ee sa dxùu a ntcõóa-ntcõe, kam kò Petere gaxu xg'aeku koe ntcõe.

⁵⁶ Si kò c'èes qãà sa bóò me me c'ees x'áà koe ntcõe, si qãèse bóò me, a sa a máá: “Ncẽem khòè ba kò thèé Gam cgoa hãa,” témé. ⁵⁷ Igabam kò Petere x̄oase a máá: “Khòè seè, c'úú Mea raa,” témé.

⁵⁸ X'aè-coam qãá q'oo koem kò c'ẽem khòè ba thèé bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi thèé gaxu ka c'èe tsi i,” témé. Igabam kò Petere máá: “Khòè tseè, tíí tama ra a,” témé.

⁵⁹ Qádòm x'aè-coam qãá q'oo koem kò gaicara c'ẽem khòè ba kaisa tcoman úúá hãase kg'ui a máá: “Tseeguan kagam kò thèé ncẽem khòè ba Gam cgoa hãa, Galilea dim khòè me e khama,” témé. ⁶⁰ Me Petere x̄o a máá: “Khòè tseè, c'úúa ra hãa dùús ka tsi ko kg'ui sa!” témé. Me kò kúúga ãem qanega hãa a ko kg'ui ka ghòrò ba kg'ae. ⁶¹ Me kò X'aiga ba k̄abise a Petere ba bóò. Me Petere ba X'aigam di kg'uian tc'èe-tc'èese, ncẽem kò máá: “Ncẽe cáám kam ghòrò ba qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha sene nqoana q'oro x̄oase Te,” témé e. ⁶² Me kò Petere tchàa koe tcg'oa, a síí thõðkase kg'ae.

*Jeso ba ko nc̄oi, a ko xg'ámè**(Mt 26:67-68; Mk 14:65)*

⁶³ Xu kò ãe kò Jeso ba qgóóa xu khòè xu nc̄oi Me, a xu a xg'ám Me, ⁶⁴ a xu a qáé tcgáí Me, a tèè Me a máá: “Porofita naka bìrí xae e, díina ko xg'ám Tsi sa?” témé. ⁶⁵ A kái zi gúú zi c'èe zi còèkuan di zi Gam ka nxàe.

*Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè**(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)*

⁶⁶ Eẽ i ko q'uu ka xu kò khòè ne di xu kaia xu hẽé, naka kaia xu peresiti xu hẽé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hẽéthèé xg'ae, a Jeso ba sèè a cookg'aia xu koe úú. ⁶⁷ Xu síí máá: “Kreste Tsi kò ii ne méé Tsi bìrí xae e,” témé. Me x̄o a máá: “Ncẽè bìrí xaor kò ko ne xao dtcòm tite. ⁶⁸ A gataga ncẽè tèè xaor kò ko ne xao x̄o Te tite. ⁶⁹ Igabagam gha ncẽe koe guus ka Khòèm dim Cóa ba Nqarim dim x'òàm kg'áòm xòè za síí ntcõó, ncẽe qariga ba,” tam méé. ⁷⁰ Xu wèéa xu ga máá: “Kháé Tsi gáé nxãaska Nqarim di Tsi Cóa Tsia?” témé. Me x̄o xu a máá: “Gaxaoa ko máá, Gar ga Ra a, témé,” tam méé. ⁷¹ Xu máá: “Dùútsa gúús tseeguan gha x'ái sa xae ko qanega qaa? Gam kg'ám koe ga xae guu a kóm ana ka!” témé.

23

*Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè**(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)*

¹ Si nxãaska wèés xg'ae sa tèè, a sa a Jeso ba Pilatom cookg'ai koe úú. ² Xu kò gaa koe tshoa-tshoa a chibi-chibi Me, a xu a máá: “Ncẽem khòè ba xae sao-xg'aea, me ko sixae di ne khòè ne tãám dàòm koe tceea úú, a ko khòè ne xgàè-kg'am, táá ne gha Roma dim x'aigam Kaesaram di marian suruta ka, a ba a ko máá, gabá Kreste Me e, a X'aiga Me e, témé,” ta xu méé.

³ Me Pilato ba tèè Me a máá: “A tsáá ga tsia Juta ne di tsi x'aiga tsi?” témé. Me x̄o me a máá: “Eẽ tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

⁴ Me Pilato kaia xu peresiti xu hẽé naka kias xg'aes khòè ne dis gaa koe kò hàna hãa sa hẽéthèé bìrí a máá: “Khòèm ncẽem koer cúí chibi ga hòò tama,” témé. ⁵ Igaba xu kò Gam ka qarika nxàe a máá: “Wèém Juteam koem ko khòè ne xgaa-xgaa, a ko khòè ne tcg'ome tcúú, Galilea koem tshoa-tshoa, a ba a ncẽe koe hàà tcana hãa,” ta xu méé.

Jeso ba ko Herotem koe tsééa úúè

⁶ Eẽm ko Pilato ncẽe sa kóm, kam kò tèè gaam Khòè ba Galilea dis qhàòs di Me e sa. ⁷ A ba a ãem ko bóda q'ãa, Herotem dim nqõóm di x'áèan dòm q'oo koem hãa sa, kam ko Herotem koe úú Me, ncẽe kò ãe x'aè ka Jerusalema koe hãa ba.

⁸ Eëm ko Herote ba Jeso ba bóò kam kò kaisase qāè-tcao, ncìsem kò bóò ba tc'ëea hãa khama, a ba a kò Gam ka kómá hãa, a kò nqòòan úúa hãa, are-aresa zi x'ái zim gha kúru me bóò di i. ⁹ Me Herote kái zi tēè-kg'ám zi tēè Me, igabam kò Jeso ba táá xoa me. ¹⁰ Xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé xu qarika chibi-chibi Me. ¹¹ Herote ba hēé naka gam di xu ncōo-kg'ao xu hēéthēéa kò ntcoe Me, a ncoi Me, a t'òem qgái ba hãakagu Me, a Pilatom koe gaia tsééa kabi Me. ¹² Gaam cárn ãem ka tsara kò Herotea tsara Pilatoa tsara kg'aiga tsara kò hòrekua hãa igaba tcáraku.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

¹³ Pilato ba kò kaia xu peresiti xu hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu hēé, naka khòè ne hēéthēé tciaa xg'ae, ¹⁴ a birí ne a máá: “Ncēem Khòè ba tu kò tíi koe óá, tãám dàòm koe ko xg'ae sa tceea úúm khòèm khama ma, igaba bóò, cookg'aia tu koer ncāa tēea xam Me, a ra a ncāa ncēem Khòèm koe cúi chibi ga táá hòò, ãe tu kò chibi-chibi Mea hãa zi gúu zi koe. ¹⁵ Herotem igabam cúi chibi ga hòò cgae Me ta ga hãa, gaa domkam kò gatá koe tsééa kabi Me, ncēe tu ko ma bóò khamaga ma, cúi gúu tshúu kúrúam hãa ga káa a, gaan domka ta ga cg'ōo Me e. ¹⁶ Gaa domkar gha kg'ama tsaman cgoa xg'ám Me, a ra a gha kgoara Me, Me qòò,” témé. ¹⁷ [Kòès domka méém ga kòo c'ëem khòè ba kgoara máá nes gúu si i.]

¹⁸ Si kò wées xg'ae sa q'au a máá: “Cg'ōo Me, naka Barabase ba kgoara máá ta a,” témé. ¹⁹ Barabase ba kò ncōoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hēé, naka khòè ne cg'ōoan domka hēéthēé qáé-nquus koe tcāàèa.

²⁰ Me kò Pilato ba Jeso ba kgoara kg'oana hãa, khamam kò gaia kg'ui cgoa ne. ²¹ Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé.

²² Me nqoana dis ka gaia máá: “Kháé ba gáé dùútsa cg'āè sa kúrúá hãa? Cúí gúu gar hòò tama x'oo sam gha xgàra mááè di i ka. Ra gha xg'ám Me, a kgoara Mem qòò,” témé.

²³ Igaba ne kò qanega kaisase q'au Jesom gha xgàuès ka, i kò gane di q'au-q'ooan tàà.

²⁴ Me kò Pilato ba nxàè, ãe ne tc'ëea hãa sa gha kúrúè sa: ²⁵ gaam khòèm ãe gane kò tc'ëea hãa kgoaraèm gha sa bam kò kgoara, ncēe kò ncōoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hēé, naka khòè ne cg'ōoan domka hēéthēé qáé-nquus koe tcāàèa hãa ba, a ba a Jeso ba ncōo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcāà, nxāasega xu gha ãe ne kò khòè ne ma tc'ëea hãa khama ma kúrú Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Eë xu ko ncōo-kg'ao xu Jeso ba úú ka xu kò Kurene dim khòèm cgoa xg'ae, Simone ta ko ma tciiè ba, me qāáka guua hãa, xu kò xgàu sa dcéékagu me, me Jesom qāá koe téé a xùri Me.

²⁷ Si kò kiais xg'aes khòè ne di sa còò Me, zi kò gaas xg'aes q'oo koe c'ëe zi khòè zi hàna, tshúu-tcaoase kò ko kg'ae cgae Me zi. ²⁸ Me kò Jeso ba gazi koe kabise a máá: “Jerusalema di sao khòè saoè! Táá sao Tííá kg'ae cgae Te guu, igaba sao gasao hēé naka cóáa sao hēéthēé kg'ae cgae. ²⁹ X'aè ba gha hàà khama, khòè ne gha máá: ‘Tsóágase zi gáé khòè zi ncēe cóán úú tama zi ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, naka tchòoan ncēe cóán úú tama hēé, naka bñan ncēe qanega comkagu tama hēéthēé e,’ témé ba. ³⁰ Nxāaska ne gha tshoa-tshoa a xàbian ka máá: ‘Cg'áé cgae ta a,’ témé, a nxōán ka máá: ‘Qàbia tcāà ta a,’ témé. ³¹ Ncēè hiian tsāá ii koe ne kòo ncēe zi gúu zi kúrú ne, ne gha ãe i xgòda hãa koe dùú sa kúrú?” tam méé.

³² Tsara kò cárn tsara khòè tsara c'ëe tsara chibi-kg'ao tsara a, tsara kò gatsara igaba úúè, síí tsara gha Jesom cgoa cg'ōòè ka. ³³ ‘Tcúú-c'óá’ ta ko ma tciièm qgáim koe xu ko hàà ka xu kò gaa koe Jeso ba xgàu, gaa tsara chibi-kg'ao tsara cgoa, c'ëe ba kò kg'ád xòèa ba za xgàuè, me c'ëe ba dxàè xòèa ba za xgàuè.

³⁴ [Me kò Jeso ba máá: “Aboè, qgóóa máá ne, c'úua ne hãa dùú sa ne ko kúrú sa ke,” témé.] Gam di qgáia ne xu kò cgúúan ntcòò ka q'aa-q'aaku. ³⁵ Ne kò khòè ne téé a ko xaè,

⁸ Ka zi kò Gam di kg'uian tc'ëe-tc'ëese, ⁹ a zi a tc'àms koe zi guu a ko kabise ka sí wèé gúúan ncëe ga Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 11 xu hëé, naka wèé ne c'ëe ne hëéthëé bìrí. ¹⁰ Maria Magatalena sa hëé, naka Joana sa hëé, naka Marias Jakobom ka xòò sa hëé, naka c'ëe zi khòé zi hëéthëéa kò x'àè úú-kg'ao xu ncëe gúúan bìrí, ¹¹ igaba xu kò ncëe zi khòé zi táá dtcòm, gazi di kg'uia ne kò gaxu koe huwan khama xam khama. ¹² Igabam kò Petere ba tõe a tc'àms koe qgóea síí, qámsem ko a ko bóò kam kò q'úú qgái cgoa kúrúea koàn ãem kò tcám cgoaèa cúí ga bóò i cúía hãa, me kò ncëe kúrúsea hãas gúús ka area hãase x'áé koe kabise.

Emause dis qòò sa
(Mk 16:12-13)

¹³ Gaam cárn cúím kaga tsara kò cárn xгаа-xgaase-kg'ao tsara xóé ko Emause ta ko ma tciiem x'áém koe qòò, Jerusalema koe tsi kò guu a ko gaa koe síí, ne 11 kilomitara khama noo qáo-q'ooan úúa hãa ba. ¹⁴ Eë tsara xóé ko qòò ka tsara kòò wèé zi gúú zi ãe kúrúsea hãa zi ka chóà.

¹⁵ Eë tsara xóé ko chóàa qòò, kam kò Jeso ba cúù-cuuse cgae tsara a, a hàà xu xg'ae a qòò, ¹⁶ igaba tsara kò qgóó tcgáíea hãa, khama tsara kò táá bóò q'ãa Me. ¹⁷ Me tõe tsara a, a máá: “Dúú sa tsao xóé ko chóàa qòò?” témé. Ka tsara ko ncóó a téé, a tshúú-tcaoa hãa khama ii.

¹⁸ Me kò gatsara ka c'ëem Kelopase ba xoa Me a máá: “A Tsáá cúí Tsi Tsia gáé Jerusalema koe cg'áè-kg'ao Tsia, ncëe zi cárn zi ka gaa koe kúrúsea hãa zi gúú zi Tsi c'úúa hãa ka?” témé. ¹⁹ Me tõe tsara a, a máá: “Dúútsa gúú zi?” témé. Tsara xoa Me a máá: “Jesom Nasareta dim ka, ncëe kò porofiti ii ba, a kò tséean koe hëé, naka kg'uian koe hëéthëé kaisa qarían úúa hãa, Nqari ba hëé naka wèé khòèan hëéthëé cookg'ai koe. ²⁰ Kaia xu peresiti xu hëé, naka gatá di xu tc'ãà-cookg'ai xu hëéthëéa kò qgóó Me, a x'ooan koe xgàra Me, a xgàu Me. ²¹ Igaba ta kò tc'ëea máá, Gaam hàà gha Iseraele ne kgoaram ga Me e, ta tc'ëea hãa! Ncëe zi gúú zi wèé zi oose, ncëea nqoana dim cárn ga me e, zi ncëe zi gúú zi kúrúsea hãa. ²² Zi kò c'ëe zi khòé zi gatá dis xg'aes di zi arekagu ta a, kaisa ntcúúkg'ai cgoa zi kò tc'àms koe síí, ²³ igaba zi kò tc'áróa ba síí táá hòò, a kò hàà bìrí ta a, moengele tsara zi bóò hãa sa, ncëe kò bìrí zi a máá, Jeso ba kg'õèa hãa, témé tsara. ²⁴ Ne kò gatá cgoa kò hãa ne c'ëe ne tc'àms koe síí, a síí bóò si ãe zi kò khòé zi mééa hãa khamaga ii, igaba ne kò Gabáa táá hòò Me,” ta tsara méé.

²⁵ Me kò gatsara ka máá: “Tsóágase káà tc'ëe tsao khòé tsao gáé, a tsao a porofitian ka nxàèa gúúan dtcòm ka qóm tcáo tsao o! ²⁶ Krestem gha ncëe zi gúú zi koe xgàrase, a ba a Gam di x'ààn koe tcàa sa gáé kò qaase tama?” tam méé. ²⁷ A ba a Moshem dis Tcgãyas koe hëé naka wèé xu porofiti xu di zi Tcgãya zi koe hëéthëé guu a tshoa-tshoa, a qãese bìrí tsara a, wèé zi Tcgãya zi Nqarim di zi koe ko Gam ka kúrúsea sa.

²⁸ Eë xu ko ncãa xu ko síím x'áém koe cúù, kam kò Jeso ba còoka ko nqáé khama ma kúrúsea, ²⁹ igaba tsara kò qarika dtcàrà Me a máá: “Hãa cgoa tsam m, ncëeska i dqòa kg'oana, me cárn ba nqáéa hãa ke,” témé. Me kò síí cgae tsara a, xu síí xg'ae a hãa.

³⁰ Eë xu tafolem koe ntcõe, kam kò péréan sèè, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a ba a khóá a máà tsara a. ³¹ I kò tcgáía tsara xgobekg'amse, tsara bóò q'ãa Me. Me nxãaska tcgái-q'ooa tsara koe kaà. ³² Tsara kò tõe ku a máá: “Tcáóa tsam gáé kò nxùrù tama, ãem kòò dàòm q'oo koe kg'ui cgoa tsam m, a kòò Nqarim di zi Tcgãya zi ka q'ãa-q'ãa tsam m ka?” témé.

³³ A tsara a kò gaa x'aè kaga tõe, a Jerusalema koe kabise. Gaa koe tsara ko síí ka tsara kò xгаа-xgaase-kg'ao xu 11 xu hëé, naka ãe kò hãa cgoa xua ne hëéthëé sao-xg'ae, ne xg'aea hãa, ³⁴ a ne a ko máá: “Tseeguan kagam X'aiga ba tõe, a ba a Simonem ka bóòèa hãa!” témé.

³⁵ Tsara kò dúú sa kò dàòm q'oo koe kúrúsea cgae tsara a sa chóà máá ne, naka tsara kò ma Jeso ba ãem kò péréan khóá máá tsara a qãá q'oo koe ma bóò q'ãa sa hëéthëé e.

Jeso ba ko Gam di ne xгаа-xgaase-kg'ao ne koe x'áíse
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

³⁶ Eẽ ne qanega hãa a ko ncẽes gúús ka kg'ui kam kò X'aigam Jeso ba hàà xg'aekua ne koe téé, a ba a bìrí ne a máá: “Tòókuan méé i gatu cgoa hãa,” témé. ³⁷ Ne kò kaisase q'aea hãa, a ne a area hãa, a tc'ëea máá, dcau-soma ba ne bóda hãa, ta tc'ëea.

³⁸ Igabam kò bìrí ne a máá: “Dùús domka tu q'aea hãa? Dùús domka tu ko ncẽeta ma ma tèèsea máá? ³⁹ Tshàua Te hěé, naka nqàrèa Te hěéthěé bóò, naka tua Tíí ga Ra ii sa bóò: Qgóóa xám Te, naka bóò, dcau-soma nea cgàa kana c'óá ga úú tama, ncée tu kò bóò Ra Tíí úúa hãa a,” tam méé. ⁴⁰ Eẽm ko ncée sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hěé naka nqàrèa ba hěéthěé x'ái ne.

⁴¹ Eẽ ne qanega dtcòm tama, qãè-tcaoan hěé naka arean hěéthěé domka, kam ko tèè ne a máá: “C'ëe gúú tc'õòe gha tu úúa hãa?” témé. ⁴² Ka ne ko x'ãèa kò hãam x'au qàmà ba màà Me. ⁴³ Me bóò Me ne ko koe ga sée a tc'óò me.

⁴⁴ A ba a nxãaska bìrí ne a máá: “Ncëea bìrí tuar kò hãa kg'uiian Tiri ga a, ãer kò gatu cgoa qanega hãa ka. Wèé gúúan ãe Moshem di x'ãè-kg'áman koe hěé, naka Porofiti xu di góán koe hěé, naka Pesalema zi koe hěéthěé Tíí ka góásea hãa méé i tseegukaguè,” témé.

⁴⁵ A ba a kò gane di tc'ëean xgobekg'am, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko dùú sa méé sa ne gha kóma q'ãa ka. ⁴⁶ A ba a bìrí xu a máá: “Ncëeta i ma góásea hãa: Krete ba gha xgàrase, a ba a gha nqoana dim cáim ka x'ooan koe tõe, ⁴⁷ ke méé zi *nqõóm di zi qhàò* zi wèé zi, Jerusalema koe guu naka tshoa-tshoa naka zia *Nqarim* dim cg'õèm koe xgaa-xgaaè, chìbian koe méé ne tcóóse, nxãasega ne gha gane di chìbian qgóóa máàè ka. ⁴⁸ Gatua ncée zi gúú zi di tu nxàea tseegukagu-kg'ao tu u. ⁴⁹ Ra gha Tíí, Tirim Abom nqòòkagu tua hãa sa tsééa máá tu u, igabaga méé tu ncëem x'áé-dxoom *Jerusalemam* koe hãa, naka tua gha nxãakg'aiga síí tc'amaka guua hãa qarian hãakaguè,” tam méé.

Jeso ba ko qad

(Mk 16:19-20; Tsee 1:9-11)

⁵⁰ Kam kò tchàa za úúa tcg'òó ne, Betania khama noose nqúú ka. A ba a x'òàa ba ghùì a ts'ee-ts'eekg'ai ne. ⁵¹ Eẽm hãa a ko ts'ee-ts'eekg'ai ne, kam kò gane koe sèèa tcg'òòe, a ba a nqarikg'ai koe qadòkaguè. ⁵² Ka ne ko dqòm Me, a kaisa qãè-tcaoan cgoa Jerusalema koe kabise. ⁵³ A ne a wèé x'ãè ka tempelem koe hãa, a ko Nqari ba dqòm.

JOHANE
 Johanem ka góáèa qǎè tchǒà ne,
 Jeso Krestem ka
Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgāya sa Johanem ka góáèa, xgaa-xgaase-kg'aom Jesom kò ncàma hāa ba (21:20), Sebetem ka cóáse ba.

Ncées tcgāya sa kò góáèa hāa, “nxāasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóá Me e sa ka, a tu a gha dtcòmān ka Gam dim cg'òè m koe kg'òèān úú ka” (20:31).

Johanem dis tcgāya sa ko Jesom ncēe Nqarim dim Kg'uim chǒò tamase hāam ka kg'ui, Gaam ncēe kò khǒè ba ii ba a ba a kò gatá cgoa x'ǎèa hāa ba (1:14). Are-aresa a, Jeso ba ko kái xu dàò xu cgoa kaikaguè sa (ncēe ko xùri zi x'ái zi bóò: 1:1a, 1c, 14, 18, 29, 33, 34, 39, 42, 50b, 50c, 52).

Tc'ǎà di xǒèān tcgāyas dia ko tǎáka zi x'ái zi are-aresa zi Jesom, Kgoara-kg'aom Nqarim dim Cóám ncēe nqǒèā hāam di zi ka kg'ui. Xùriko zia ko gúù zi gazi x'ái zi are-aresa zi ko dùú sa nxàe sa nxàea tcg'òó.

7 zi x'ái zia ko nxàèè (2:1-12; 4:43-54; 5:1-18; 6:1-15; 6:16-21; 9:1-41; 11:1-44).

Johane ba ko cg'orò zi gúù zi ka góá, igabagam ko gazi gúù zi ka kaisase nxàe zi ma kúrúsea hāa sa. Ncées tcgāyas di xǒèa nea ko ntama ne kò ma c'ēe ne khǒè ne Jesom koe dtcòm a ne a Gam di ne xùri-kg'ao ne kúrú sa nxàe. Ne kò c'ēe ne ntcoe Me a ne a kò xguì dtcòmā ne.

Tcee xu 13-17 xu ko Jesom kò ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa cúuse tsééa xg'aes ka nxàe, ēem kò qgǒóèam ntcùúm ka. Gataga xu ko gaxu tcee xu nxàe, ntaam kò ma Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nxāakamaga kg'ónò tòóā hāa sa, a ghùì-ghui tcáo xua hāa, xu Gam dis x'oo sa q'ana hāa.

Còò di xu tcee xu ko Jesom kò ko qgǒóès ka hēé naka Gam di xgàùèān ka hēé naka x'ooan koe tēes ka hēé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'ooan koe tēes qǎá q'oo koe hòðsean ka hēéthéé kg'ui.

Johane ba ko kaisase chǒò tama kg'òèān dis abas Krestem koe hānas ka góá. Gane ēe ko Krestem koe dtcòm nea gha chǒò tamas kg'òè sa úú, gaas ncēe ko tshoa-tshoase a ncēeska gā hāna sa, Jn 1:12; 5:24; 17:3.

Johane ba kò ko ncēeska ta ko kg'òèa ta q'oo koe tséékagu zi gúù zi tséékagu a ba a ko gam di zi x'ái zi kúrú: tshàān hēé, naka péréān hēé, naka x'áān hēé, naka kòre-kg'aoan hēé, naka ghùuan hēé, naka Chǒó-kg'oman hēé, naka gaan di cgùrian hēéthéé e.

Qaa-qaasa kg'uiā ne:

- qǒòā mááku tama kg'uiā ne:

- x'áà ne – ntcùú sa

- kg'òè sa – x'oo sa

- tc'amaka – nqāaka

- tseegu – tshúù-ntcǒa

- “Tí Ra a” di kg'uiā ne:

- Kg'òèān dir péré Ra a (6:35)

- Nqǒóm dir x'áà Ra a (8:12)

- Qǎèr ghùu-kòre-kg'ao Ra a (10:11)

- X'ooan koe tēe sa hēé naka kg'òè sa hēéthéé Ra a (11:25)

- Dàò Ra, Tseegu Ra, Kg'òè Ra a (14:6)

- Tseegu dir Kg'om Ra a (15:1)

- Nqarim dim Cóá ba, Khǒè m dim Cóá ba

- dtcòm (1:11-13; 3:16; 20:30, 31)

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- Téé-cookg'ai tçgāyas di sa (1:1-18)
- Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba; tc'āà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)
- Jeso ba ko khòè ne còokg'ai koe Gam di zi x'ái zi are-are sa zi kúrú, a ba a ko xgaa-xgaa (2-12)
- Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xgaa-xgaa; Gam dim còrè ba (13-17)
- Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam di x'ooan koe tēean hěéthěé e (18-21)

Tçgāyas dis Téé-cookg'ai sa (1:1-18)

Kreste ba kg'òèa hāam Kg'ui Me e

¹ Tshoa-tshoases koem kò Kg'ui ba hàna, Me kò Kg'ui ba Nqarim cgoa hàna, Me kò Kg'ui ba Nqari Me e. ² Nqarim cgoam kò tshoa-tshoases koe hàna. ³ Wěés gúù sa kò Gam koe guu a kúrúè, i Gam oose cúí gúù ga kúrúè tama, ěe kúrúsea a. ⁴ Gam koe i kò kg'òèan hāa, i kò kg'òèan khòè ne di x'āa a. ⁵ I ko x'āan ntcùúan q'oo koe x'āa, i ntcùúan tàà a hāa tama.

⁶ Nqarim ka kò tsééa tçg'òòèa hāam khòè ba kò hàna, cg'òèa ba kò Johane ii. ⁷ X'āan kam gha hàà nxàea tseegukagu kam kò hààraa, nxāasega ne gha wèé ne khòè ne gam koe guu a dtcòm ka. ⁸ X'āam tama me e kò ii, igabam kò hààraa, nxāasegam gha hàà x'āan ka nxàea tseegukagu ka.

⁹ Tseegu dim X'āam, ncēe ko wèém khòè ba x'āa-x'aa ba kò nqōómkg'ai koe hàà. ¹⁰ Nqōómkg'ai koem kò hāa, me kò nqōó ba Gam koe guu a kúrúè, igabam nqōó ba c'úù Mea. ¹¹ Gam x'áé koem kò hàà, ne kò Gam x'áé di ne táá qāèse hààkagu Me. ¹² Igabam kò wèé ne ěe kò qāèse hààkagu Me ne, gane ncēe ko Gam di cg'òèan koe dtcòm ne, nxāa nem kò qarian máà, Nqarim di ne cóá ne ne gha ii ka. ¹³ Ncēe ta ma q'ana hāa i ko ma cóán ábàè sa khama ne ma ábàè tama*, cgàam ma ncàma hāa khama tamase, kana khòèm ma ncàma hāa khama tamase, igaba ne Nqarim koe guu a ábàèa.

¹⁴ Me kò Kg'ui ba cgàa ba kúrú, a ba a gatá koe x'āè, cgómkuan hěé naka tseeguan hěéthěé ka cg'òèa hāase. Ta kaia x'āan Gam di bóda hāa, kaia x'āan ncēe Xòòm koe guu a cúise ábàèam Cóám di i.

¹⁵ Johane ba kò Gam ka nxàea tseegukagu, a ba a q'au a máá: “Ncēe ba kò Gam ga Me e, ncēer kò máá: ‘Gaam ěe qāáa te koe ko hàà ba téé-q'ooan ka nqáé tea, tíí qanega hàà tamas cookg'ai koem kò hàna khama,’ témé ba.” ¹⁶ Gam di cg'òèa hāase hāan koe ta wééa ta ga guu a chòò tama cgómkuan hòda. ¹⁷ X'āè ba kò Moshem koe guu a tçg'òòèa hāa khama, i cgómkuan hěé naka tseeguan hěéthěé Jeso Krestem koe guua. ¹⁸ Cúí khòè ga Nqari ba qanega bóò tama. Igabagam cúise ábàèam Cóám ncēe Nqari ii ba, a Xòòm dxùu koe ntcōóa-ntcōe ba, nxāa ba Nqari ba q'āakagu ta a hāa.

Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba; tc'āà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

¹⁹⁻²⁰ Jerusalema di xu Juta xu kò peresiti xu hěé naka tempelem koe ko hùì xu khòè xu† hěéthěé Johanem koe tsééa úú, síí xu gha dìím ii sa tēè me ka. Me kò Johane ba tseeguan nxàe, a táá xqase e, igabam tseeguan nxàe a máá: “Tíí ra Krestes tama ra a,” témé.

²¹ Xu tēè me a máá: “Kháé tsi gáé nxāaska díí tsia? Elija tsia?” témé. Me máá: “Gaar tama ra a,” témé.

Xu máá: “Kháé tsi gáé gaa tsi porofiti tsi tsia, Nqarim kò nxàea tsi?” témé. Me xq a máá: “Eě ěe,” témé.

* 1:13: Ncēe ta ma q'ana i ko ma cóán ábàè sa khama ne ma ábàè tama - Gerika sa ko máá: “ncēe c'áòan koe guu a ábàè tama ne,” témé. † 1:19-20: tempelem koe ko hùì xu khòè xu - Gerika sa ko máá: “Lefi dis qhàòs di xu khòè xu” témé.

²² Ka xu ko nxãaska tõe me a máá: “Kháé tsia nxãaska díí tsia? Bírí xae e naka xae ãe tsééa óá xaea hãa ne koe xõan úú. Díí tsia, ta tsi ga mée?” témé. ²³ Me máá: “Tíí ra tchàa-xgóós q'oo koe ko q'aur dòm ra a, a ko máá: ‘X'aigam Nqarim dim dàò ba tchàno-tchanoa máá Me,’ ãem porofitim Isaiam ma méea hãa khama,” témé ra.

²⁴ (Xu kò ncõe xu khòè xu Farasai xu ka tsééa tcg'òòèa hãa.) ²⁵ Ka xu ko tõe me a máá: “Ncõe Krete tsi tama tsi kò ii, a Elija tsi tama tsi ii, a tsi a gataga gaa tsi porofiti tsi Nqarim kò nxàea tsi tama tsi ii, ne tsia ko dùús domka nxãaska khòè ne tcguù-tcguua máá?” témé.

²⁶ Me Johane ba xõa xu a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba xao gaxao ãe xg'aekua xao koe téé-tõe ba c'úua hãa. ²⁷ Gaam ãe tíí qãá koe ko hàà ba, ncõe Gam di nxàbo tcãian kgoara gar tc'ãò tama ba,” témé.

²⁸ Ncõe zi gúù zia kò Betania koe kúrúse, Jorotane ka ncíi za, ncõe Johanem kò tcguù-tcguu koe.

Jeso ba Nqarim dim Ghùu-coa Me e

²⁹ Me Johane ba xùrikom cárn ka Jeso ba bóò Me ko hàà, me máá: “Ghùu-coam Nqarim di ba tu bóò, ncõe ko hàà nqòóm di chìbian xgàm a qòò cgoa ba! ³⁰ Gaam ga Me e ncèer kò Gam ka kg'ui a ko máá: ‘Qãáa te koem ko Khòè ba hàà, ncõe téé-q'ooan ka nqáé tea ba, tíí kò qanega hàà tamas cookg'ai koem kò hàna hãa khama,’ témé ba. ³¹ Tíí igabar kò díím ii sa c'úua hãa. Igabar kò tshàan cgoa tcguù-tcguu, nxãasegam gha Iseraele ne koe x'áíè ka,” tam mée.

³² Me kò Johane ba ncèes gúù sa nxàea tseegukagu a máá: “Tc'õe bar kò bóò Me nqarikg'ai koe guu a tcíbís khama ii a ko xõa cgae Me, a ba a kò hàà Gam koe x'ãè. ³³ Tíí igabar kò díím ii sa c'úua hãa. Igabam kò ãe kò tséé tea hãa, hààr gha tshàan cgoa tcguù-tcguu ka ba, bírí te a máá: ‘Eẽ tsi gha Tc'õe ba bóò Me ko Gam koe xõa, a Gam koe hãa ba, nxãa ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ẽem cgoa gha tcguù-tcguum ga Me e,’ témé. ³⁴ Ra bóòda hãa, a ra a ko nxàea tseegukagu Nqarim dim Cóám ga Me e sa,” tam mée.

Tc'ãà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu

³⁵ Xùrikom cárn kam kò Johane gaicara gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara cgoa téé-tõe. ³⁶ Eẽm ko Johane ba Jeso ba bóò Me ko qòò kam kò máá: “Ghùu-coam Nqarim di ba bóò!” témé.

³⁷ Eẽ tsara ko xgaa-xgaase-kg'ao tsara ncõe sa kóm, ka tsara kò Jeso ba xùri. ³⁸ Me Jeso ba kabise a ntcèè a bóò tsara a, tsara ko xùri Me, Me tõe tsara a, a máá: “Dúú sa tsao ko qaa?” témé. Tsara xõa Me a máá: “Nda Tsi x'ãèa, Rabiè?” témé. (Ncèem kg'ui ba ko ‘Xgaa-xgaa-kg'ao Tsee’ témé, kg'uiam kò kabìè ne). ³⁹ Me bírí tsara a, a máá: “Hàà naka tsaoa bóò,” témé. Ka tsara ko qòò cgoa Me a síí ãem kò x'ãèa hãa qgáian bóò, a tsara a wèém cárn ãe ba Gam cgoa dxãà. 4 di x'aè e kò ii dqòda di i.

⁴⁰ Eẽ tsara khòè tsara ncõe kò Johane ba kóm a Jeso ba xùri tsara ka c'õe ba kò Anterea me e, Simonem Peterem ka qòese ba. ⁴¹ Tc'ãà dis gúùs Anteream kò kúrús kam kò káíkhoem Simone ba qaa, a bírí me a máá: “Mesia ba tsam hòòda,” témé (ncèem kg'ui ba ko ‘Kreste ba’ témé, kg'uiam kò kabìè ne). ⁴² Kam kò Anterea ba qòesem Simone ba Jesom koe óága, Me Jeso ba bóò me a máá: “Simone tsi Johanem di tsi cóá tsi i, igaba tsi gha ncèeska Kefase ta ma tciiè,” témé (ncèes cg'òè sa Petere si i Gerika dis kg'uis ka a ko ‘Nxõá sa’ nxàe).

⁴³ Xùrikom cárn kam kò Jeso ba Galilea koe qòò sa bíríse. A ba a kò Filipim cgoa xg'ae, a bírí me a máá: “Xùri Te,” témé. ⁴⁴ Filipi ba kò Betesaida koe guua, Anterea ba hée naka Petere ba héeéthée tsara guua hãam x'áé ba. ⁴⁵ Filipi ba ko Nataniele ba sao-xg'ae a bírí a máá: “Gaam Khòèm ãe xu kò ko Moshe ba hée naka porofiti xu héeéthée Gam ka góáa hãa ba tsam hòòda hãa! Jesom Nasareta di ba, Josefam ka Cóáse ba,” témé.

⁴⁶ Me Nataniele ba tõe me a máá: “Nasareta koe i ga qãè gúúan guu a tcg'oa?” témé, kam kò Filipi xõa me a máá: “Hàà naka tsam síí tsi bóò,” témé.

⁴⁷ Eẽm ko Jeso ba Nataniele ba bóò me ko hàà kam kò gam ka nxàe a máá: “Iseraelem tc'aró-tc'aro ga a ncõe e, cúí tshúù-ntcõa ga úú tama ba,” témé.

⁴⁸ Me Nataniele ba bìrí Me a máá: “Nta Tsi ma q'ãa tea hãa?” témé. Me Jeso ba xõa me a máá: “Qanega tsi kò faia dis hìis dòm q'oo koe ntcõóa-ntcõe, me Filipi tcii tsi tamas cookg'ai koer kò bód tsi,” témé. ⁴⁹ Me Nataniele xõa a máá: “Rabiè, Tsáá Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i, Tsáá Tsi X'aiga Tsi i Iseraele di Tsi,” témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xõa me a máá: “Ncãar bìrí tsi a máá: ‘Faia dis hìis dòm q'oo koe tsi ntcõóa-ntcõe koer hòd tsia,’ témé domka tsi ko dtcòm, igabaga tsi gha ncëe zi gúu zi nqáea hãa zi bód,” témé. ⁵¹ A ba a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Nqarikg'ai xao gha bód i xgobekg'amsea hãa, i ko Nqarim di moengelean Khóem dim Cóm koe q'ábà xõa,” témé.

Jeso ba ko khòe ne còokg'ai koe Gam di zi x'ái zi are-are sa zi kúru, a ba a ko xgaa-xgaa (2-12)

2

Jeso ba ko séekuan dis kòes koe tshàan kabi i gòean kúru

¹ Nqoana dim cárn kas kò séekuan dis kòe sa Kana *dim x'áem* koe kúru, ncëe kò Galilea koe hàna ba. Si kò Jesom ka xòd sa gaa koe hàna. ² Me kò Jeso ba hëe naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëe gaas kòes séekuan di sa tcia mááea. ³ Eë i ko gòean tcòo kas kò Jesom ka xòd sa bìrí Me a máá: “Gòean ne úu tama,” témé.

⁴ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Khòe seè, kháe méer dùu sa kúru? Tirim x'aè ba qanega hàà ta ga hãa ka,” témé.

⁵ Si Jesom ka xòd sa tsée-kg'ao xu bìrí a máá: “Eëm ko bìrí xao os gúus wèe sa mée xao kúru,” témé.

⁶ Gaa koe xu kò nxõán cgoa kúruèa xu káná xu 6 xu tshàan di xu téé-tëe, a xu a kò gaa koe tòdèa hãa Juta ne dis cau si i kò ii khama, xg'aàse di tshàan tòdèa mááse sa. Me kò wèem káná ba 100 litara khama noo tshàan úua. ⁷ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Káná xu tshàan cgoa cg'oè-cg'oe,” témé. Xu cg'oè-cg'oe xu, xu cg'oè a sí kg'árna xu koe téé. ⁸ Me bìrí xu a máá: “Ncëeska xao xòbe naka xaoa kòes dim tc'ãa-cookg'aim koe úu,” témé. Xu xòbe e a xu a sí máa me e. ⁹ Eëm ko kòes dim tc'ãa-cookg'ai ba tshàan ncëe gòean koe kabìea xám, ncëem kò nda i guua hãa sa c'úua a, (igaba xu kò tsée-kg'ao xu ncëe kò tshàan xàia hãa xu q'ana hãa nda i guua sa), kam kò sèe-kg'ao ba tcii, ¹⁰ a bìrí me a máá: “Wèe ne khòe ne ko kuri kare gòean kg'aia tcg'òd a khòe ne máa. Eë ne ko khòe ne kg'áa xg'ara, ne i ko nxãaska nxãwa èe kare taman tcg'òdè. Igaba tsi tsáa kare gòean ncëem x'aè ba tòdèa máána hãa,” témé.

¹¹ Ncëe sa kò kg'aikas x'áis ga si i, Jesom ko Kana *dim x'áem* koe kúru sa, ncëe Galilea di ba. Gam di x'áa nem kò x'ái, xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe dtcòm.

¹² Ncëe zi gúu zi qãá q'oo koem kò Jeso ba Kaperenaume koe sí, Gabá hëe naka xòd sa hëe, naka qõese ga xu hëe, naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëe e, ne kò gaa koe cg'orò cáman hãa.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Si kò Paseka dis kòes Juta ne di sa cúu si i, Me kò Jeso ba Jerusalema koe qòd. ¹⁴ Eëm ko tempelem koe tcãa kam kò khòe ne bód ne ko ghòean hëe, naka ghùuan hëe naka tcíbían hëéthëe x'ámágu, ne c'èe ne tafolean koe ntcõóa-ntcõe a ko táá nqóo di marian xg'árna q'aa. ¹⁵ Me kò dquian cgoa tsam ba kúru, a ba a wèea ne ga tempelem koe xhàigu, ghùuan ga hëe naka ghòean ga hëéthëe cgoa, a ba a ghànèa qáú marian ko xg'árna q'aa ne di ntcõó-q'ooa ne, a ba a gane di qano marian tsai-tsaia q'aa. ¹⁶ A ba a èe kò tcíbían x'ámágu ne bìrí a máá: “Eë zi gúu zi tu ncëe koe tcg'òd. Abom dim nquu ba tu táá x'ámágu-nquu ba kúru guu!” témé. ¹⁷ Ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'èe-tc'èese èe ko góaea hãa sa, ncëe kò máá: “Tsarim nquum di ncóoa ne ko cg'òo te,” témé sa.

¹⁸ Xu kò Juta xu xõa Me a máá: “Ndakas x'ái sa Tsi gha x'ái ta a, ncëe zi gúu zi di qarian Tsi úua hãa di sa?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Ncēm tempele ba tu kɔ̀bè, nakar nqoana cáman q'oo koe tshàoa ghùì me,” témé.

²⁰ Ka xu kò Juta xu máá: “Tempelem ncēe kò 46 kurian sée a tshàòè ba Tsi gha Tsáá nqoana cáman q'oo koe ghùì dèe?” témé. ²¹ Igabam kò Jeso ba tc'áróa ba dim tempele ba nxàe. ²² Eēm ko x'ooan koe ghùìèa xg'ara ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu eēm xg'ao mééa hãa sa tc'ēe-tc'ēese. A xu a Nqarim di zi Tcgāya zi hēé naka Jesom kò kg'uaia hãa kg'uiian hēéthēé dtcòm.

Jeso ba khóm ko qaa sa q'ana hãa

²³ Eēm ko Jeso ba Jerusalema koe hàna, Paseka dis kōès dim x'aèm ka, ka ne kò kái ne khòè ne x'ái zi eēm kò kúru zi bódò, a ne a Gam dim cg'òèm koe dtcòm. ²⁴ Igabam ko Jeso ba táá tcom ne, wèé ne khòè nem q'ana hãa khama. ²⁵ Gataga i kò Gam koe qaase tama, c'ēem khóm gha c'ēe khòèan ka nxàea tseegukagu sa. Gabá kò Gam ka q'ana hãa khóm koe hàna sa khama.

3

Jeso ba ko Nikodemase ba xгаа-xгаа

¹ Me kò c'ēem khóm Farasai xu dim Nikodemase ta ko ma tciìè ba hàna, Juta ne dim tc'āa-cookg'ai ba. ² Jesom koem kò ntcúú ka hàà, a hàà bìrí Me a máá: “Rabiè, Nqarim koe guua Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tsi i sa ta q'ana hãa; cúí khòè ga Tsáá ko kúru zi x'ái zi kúrua hãa tite, Nqarim kò gaan cgoa hãa tama ne khama,” témé.

³ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi, a ko máá: Khóm kò kabase ábàè tama nem cuiskaga Nqarim di x'aian bóda hãa tite,” témé.

⁴ Me Nikodemase ba bìrí Me a máá: “Khòè ba ga kháé ntama ma gàeseam hãa koe ábàè? Xòòs di ncàan koe ba ko kháé gaicara tcāà, a nxāwa ábàè?” témé.

⁵ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi, a ko máá: Khóm kò tshàan hēé naka Tc'ēe ba hēéthēé ka ábàè tama, nem cuiskaga Nqarim di x'aian koe tcana hãa tite. ⁶ Eē cgàam ka ábàè sa cgàa si i, si ēe Tc'ēem ka ábàè sa Tc'ēe si i. ⁷ Táá méé tsi bìrí tsir kò a ko máá: ‘Kabase méé tu ábàè,’ témé ne are guu. ⁸ Tc'āá ba ko gam ko tc'ēe xòè za tc'āá, tsi ko gam di ts'oo-q'ooan kóm, igaba tsi cuiskaga eēm guua hãa kana eēm ko qòò qgáian q'āa tite. Me wèem khóm ēe Tc'ēem ka ábàè ba gatà ii,” témé.

⁹ Me Nikodemase ba xɔa Me a máá: “Ntama zi gha ma ncēe zi gúù zi kúruze?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tsáá tsia Iseraele di tsi xгаа-xгаа-kg'ao tsi i, igaba tsia ncēe zi gúù zi ka q'āa tama? ¹¹ Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi, a ko máá: Sita q'ana hãa zi gúù zi ka ta ko kg'ui, a ta a ko ēe ta bóda hãa zi ka nxàea tseegukagu, igaba tu gatu ēe ta ko gaas ka nxàea tseegukagu sa dtcòm tama. ¹² Nqóóm di zi gúù zi kar ko kg'ui cgoa tu u igaba tu dtcòm tama, ka tua gha ntama ma dtcòm, ncēè nqarikg'ai di zi gúù zi kar kòò kg'ui cgoa tu u ne? ¹³ Cúí khòè ga qanega nqarikg'ai koe qàò ta ga hãa, ēe nqarikg'ai koe guu a xoana hãam oose, Khóm dim Cóa ba, ncēe nqarikg'ai koe hãa ba.

¹⁴ “Eēm kò ma Moshe tchàa-xgóós koe cg'ao ba ma ghùì khamaga ma méem Khóm dim Cóa ba ma ghùìè, ¹⁵ nakam gha nxāasega wèem khóm ēe ko Gam koe dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úú. ¹⁶ Nqari ba nqóò ba ncēeta noose ncàma hãa domkam kò Gam dim Cóám cúise ábàè hãa ba tcg'òóa hãa khama, nxāasegam gha díim wèem ēe ko Gam koe dtcòm ba táá kaakaguè, igabam gha chòò tamas kg'òè sa úú ka. ¹⁷ Nqari ba kò Gam dim Cóám gha hàà nqóò ba xgàra ka tsééa óá Me tama, igabam kò hàam gha nqóò ba kgoara ka tsééa óá Mea hãa. ¹⁸ Eē ko Gam koe dtcòm ba xgàràè tite, igaba gaam ēe Gam koe dtcòm tama ba nxāakamaga xgàràè hãa, Nqarim dim Cóám, ncēe cúise ábàè hãam koem kò táá dtcòm khama. ¹⁹ Ncēea xgàrakus ko ma tséé ga a: X'áà ba kò nqóómkg'ai koe hààraa, igabaga i kò khòèan ntcúúan ncàma hãa x'áàn ka, gaan di zi tséé zia kò cg'āè zi i domka. ²⁰ Wèem khóm ēe ko cg'āèan kúru ba x'áàn hòrea, a x'áàn koe hàà tite khama, nxāasega i gha gam di cg'āè tsééan táá x'áise ka. ²¹ Igaba díim wèem ēe ko tseeguan kúru ba ko x'áàn koe hàà, nxāasega i gha gam di tsééan qāèse bóðse ka, Nqarim ko ma tc'ēe khamam ma kúrua hãa sa,” tam méé.

Jeso ba hëé naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hëéthëé e

²² Ncëe zi gúù zi q'oo koe xu kò Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hëéthëé xu Jutea dim nq'óm koe q'òd. Gaa koem kò sí gaxu cgoa ao, a ba a *khòe ne* tcguù-tcguu. ²³ Me kò thëé Johane ba Ainone koe *khòe ne* tcguù-tcguu, ncëe kò Salime dim x'áém ka cúuse hãam x'áé ba, gaa koe i kò tshàan kái i khama, ne kò khòe ne gaa koe q'òda tcguù-tcguuè. ²⁴ Johane ba kò qanega q'áé-nquus koe tcãàè ta ga hãa khama.

²⁵ Xu kò Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu c'ëem Jutam cgoa q'ano-q'anoSean dis ntcoeku sa ghù. ²⁶ Ka xu kò Johanem koe sí, a bìrí me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao tseè, ëe kò tsáá cgoa Jorotane ka ncí za hànám Khòe ba, ëe tsi kò Gam ka nxàea tseegukagua hãa ba ko ncëeska *khòe ne* tcguù-tcguu, i ko wèè khòèan Gam koe sí,” témé.

²⁷ Me Johane ba xoa xu a máá: “Khòe ba cuiskaga cúí gúù ga q'òda hãa tite, nqarikg'ai koem kò guu naka máàè e tama ne. ²⁸ Gaxao igaba xao ga tíi ka nxàea tseegukagu ëer kò máá: ‘Tíi ra Krester tama ra a, igaba ra Gam ko hààs cookg'ai koe tsééa tcg'òòèa hãa,’ témé ka. ²⁹ Eë sèè-kg'aos cgoa hàna ba sèè-kg'ao me e, me sèè-kg'aom dim tcáràm ëe téé a ko komsana me ba ko kaisase sèè-kg'aom dim dòm ba q'èè-tcaoa máá. Gaa domka i ncëeska tiri q'èè-tcaoan cg'oèa hãa. ³⁰ Gam di cg'áéan méé i kaisase càuse, naka i tiri cg'aré-cg'aréSean kaisase nq'áaka sí,” tam méé.

³¹ Eë tc'amaka guua ba wèè ne ka tc'amaka hàna. Eë nq'ómkg'ai koe guua ba nq'ómkg'ai di me e a ko nq'ómkg'ai di zi gúù zi ka kg'ui. Eë nqarikg'ai koe guua hãa ba wèè ne tc'amkg'ai koe hàna. ³² Eëm bóda hãa, a kóma hãa gúua nem ko nxàea tseegukagu, igaba i cúí khòe ga Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm tama. ³³ Khòem ëe ko Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm ba ko Nqari ba tseegu di Me e sa nxàea tcg'òd. ³⁴ Eëm Nqari ba tsééa tcg'òda hãa ba ko Nqarim di kg'uián kg'ui khama, tc'ãd-tc'ão sa nq'áea hãasem ko Nqari ba Tc'ëe ba máà Me khama. ³⁵ Xòd ba Gam dim Cóa ba ncàma hãa, a wèè zi gúù zi Gam tshàu q'oo koe tcana hãa. ³⁶ Dím wèém ëe ko Cóm koe dtcòm ba chòd tamas kg'òè sa úúa hãa, igaba ëe ko Cóa ba xguì ba cuiskaga kg'òèan hòd tite, i gha Nqarim di xgòan gaam koe hãa.

4

Jeso ba ko Samaria dis khòès cgoa kg'ui

¹⁻³ Jeso ba kò kái xгаа-xгааse-kg'aolan kúrú, a ba a Johane ba nq'áea hãase kái ne khòe ne tcguù-tcguu. Xu kò Farasai xu ncëe sa kóm. (Igabam ko Jeso ba tcguù-tcguu tama, xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ko tcguù-tcguu.) Eëm ko Jeso ba ëe kò nxàèè sa kóm, kam kò Jutea koe guu a ba a gaicara Galilea koe kabise kg'oana.

⁴ Samaria dim nq'óm koe méém tcana tcg'oas gúù si i kò ii. ⁵ Me Samaria koe hànám x'áé-coam Sikare ta ko ma tciièm koe sí tcãà, c'ëem xháràm Jakobem kò cóasem Josefa ba máà hãam koe. ⁶ Me kò Jakobem dim tsàu ba gaa koe hãa. Me kò Jeso ba q'áds q'òds koem guua hãa khama xhòea hãa, khamam kò gaam tsàùm q'èe koe sí ntc'òda-ntc'òe, koaba nq'èe e kò ii.

⁷ Si ko Samaria dis khòe sa gaa koe hàà, tshàa nes gha hàà xài ka, Me Jeso ba bìrí si a máá: “Tshàan au Ter kg'áà,” témé. ⁸ (Xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu x'áém koe tcana hãa, sí xu gha tc'òoan x'ámá ka.) ⁹ Si Samaria dis khòe sa bìrí Me a máá: “Tsáá Tsi Juta Tsi i, ra tíi Samaria dir khòe ra a. Ka Tsia ga nxãaska ntama ma tshàan dtcàrà te?” témé. Juta ne hëé naka Samaria ne hëéthëéa ko xg'ae qg'áa kàa a khama.

¹⁰ Me Jeso ba xoa si a máá: “Nqarim dis máàku sa si kò q'ana hãa ne, a Dím ko dtcàrà si sa q'ana hãa, ne si ga ko sáá dtcàrà Mea hãa, Me ga kò kg'òèan di tshàan máà sia hãa,” témé. ¹¹ Si khòe sa bìrí Me a máá: “X'aigaè, xài cgoa Tsi ga gaba Tsi úú tama, me tsàu ba nqúù q'ane me e. Ka Tsia ko nxãaska gaa kg'òèan di tshàan nda hòd? ¹² A Tsáá Tsia gatá ka xòòm Jakobem ka kaia hãa, ncëe kò tsàu ba máà ta ba, i kò gabá hëé, naka gam ka cóase ga xu hëé, naka gam di kg'oo-coan hëéthëé gam koe kg'áa ba?” témé.

¹³ Me Jeso ba xoa si a máá: “Wèém khòem ncëe tshàan ko kg'áa ba gha gaicara cáma. ¹⁴ Igaba dím wèém ëe gha tshàan ëer gha máà me kg'áa ba gaicara chòd tamase cáma

hãa tite. Igaba wèém ãer gha ko ncêe tshàan máàm koe i gha chõò tamás kg'òès di tshàan di tsgórèan kúrúse,” tam méé. ¹⁵ Si khòè sa bìrí Me a máá: “X'aigae, ncêe tshàan máá te, nakar gha nxãasega táá gaicara cáim guu, naka ra nxãasega ncêe koe hàà xàian ka táá ncêeta noom dàò ba qõò guu,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Qõò naka sia sí sarim khòè ba tcii na kabise na hàà,” témé. ¹⁷ Si khòè sa xõa Me a máá: “Khòè bar úú tama,” témé.

Me Jeso ba bìrí si a máá: “Tseegu si ko, ãe si ko máá, khòè ba si úú tama, témé ka. ¹⁸ 5 xu khòè xu si kò úúa hãa, igaba si ncêeska úúam khòè ba sarim tama me e. Eẽ si ko nxàe gúua nea tseegu u,” témé. ¹⁹ Si khòè sa bìrí Me a máá: “X'aigae, Tsáá Tsia porofiti Tsi i sar ko bóò. ²⁰ Gatá ka xõò ga xua kòo ncêem xàbim koe còrè, igaba tu ko gatu máá, Jerusalema ba gaam qgáim gaa koe méé ta còrè ga me e, témé,” tas méé.

²¹ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Khòè seè, dtcòm ãer ko méés gúu sa: X'aè ba ko hàà ncêem xàbim koe kana Jerusalema koe ga igaba tu Abo ba còrè hãa tite ba ke. ²² Gatu Samaria tua kò c'úua tu hãa gúuan còrè, ta ko sita Juta ta q'ana ta hãa sa còrè, kgoarasea nea Juta ne koe guua hãa khama. ²³ Igabam ko x'aè ba hàà, a nxãakamaga hààraa, ncêe tseeguan di dqòm-kg'aoan gha Tc'èem koe hãe naka tseeguan koe hãéthèe Abo ba dqòm ba. Abo ba ko gatá ii ne dqòm-kg'ao ne qaa khama. ²⁴ Nqari ba Tc'èe Me e, ke méé ne Gam di ne dqòm-kg'ao ne Tc'èe ba hãe naka tseeguan koe hãéthèe dqòm Me,” tam méé. ²⁵ Si khòè sa bìrí Me a máá: “Mesiam Krete ta ko ma tciiè ba ko hàà sar q'ana hãa. Eẽm ko hàà nem gha hàà wèè zi gúu zi ka bìrí ta a,” témé.

²⁶ Me Jeso ba xõa si a máá: “Tíí ncêe ko sáá cgoa kg'ui Ra gar ga Ra a,” témé.

²⁷ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kabise. Eẽ xu ko hàà ka xu kò sao-xg'ae Me Me hãa a ko khòès cgoa kg'ui xu are. Igaba i ko táá cúa xu ga tõe a máá: “Dúú sa Tsi ko qaa?” kana “Dúús domka Tsia ko gas cgoa kg'ui?” témé.

²⁸ Kas ko gas dim gábam xài cgoa di ba guu, a sa a x'áe-dxoom koe kabise a sí khòè ne bìrí a máá: ²⁹ “Hàà naka sí wèè zi gúu zi ãer kúrú hãa zi ka bìrí tea hãam Khòè ba bóò. A Gaam Kretem ga ba ga ii?” témé. ³⁰ Ne x'áe-dxoom koe guu a ne a Gam koe síí.

³¹ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam cgoa kg'ui a máá: “Xgaa-xgaa-kg'aoè, tc'óó,” témé. ³² Me bìrí xu a máá: “Tc'óó Ra gha tc'óoa ner Tíí úúa hãa, gaxao ka c'úuèa hãa a,” témé. ³³ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xóe a bìríku a máá: “Ncãa i gáé c'èe khòèan tc'óoan óaga máá Me?” témé.

³⁴ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tiri tc'óoa nea Gaam ãe tséé Tea hãam ko tc'èe sa kúrú si i, naka Gam dis tséé sa xg'ara-xg'ara sa hãéthèe e. ³⁵ Ncêeta tu gáé gatu méé tama: ‘4 nxoea nea qaua hãa, me ko nxãwa x'aèm tc'óoan méé i khòè di ba hàà,’ témé tama? Bóò, bìrí xao or ko, ghùi-kg'ai xao naka bóò xhàrà ma x'ãéa hãa, a i a khòè i gha sa tééa máana hãa. ³⁶ Eẽ ko tc'óoan khòá ba ko surutaè, a ba a ko chõò tamás kg'òès di tc'áróan sáa-xg'ae, tsara gha nxãasega ãe ko xhàrà ba hãe naka ãe kò khòá ba hãéthèe tsara xg'ae a qãè-tcao. ³⁷ Ncêem kg'ui ba tseegu me e khama, ncêe ko máá: ‘C'èe ba ko xhàrà, me ko c'èe ba khòá!’ témé ba. ³⁸ Tséé xaoa Ra hãa, sí xao gha ãe xao tséé tama koe khòá ka. C'èe nea gaa koe tsééa hãa, xao ko gaxao gane di tsééan koe tcuù,” tam méé.

³⁹ Ne kò kái ne Samaria ne ãem x'áe-dxoom di ne Gam koe dtcòm, kg'uim khòès kò nxàea tseegukagua hãam domka, ncêe kòo máá: “Wèè zi gúu zi ãer kúrú hãa zi kam bìrí tea hãa,” témé ba. ⁴⁰ Eẽ ne ko Samaria ne Gam koe hàà, ka ne kò dtcàrà Me gane cgoam gha hãa sa, Me cáim cáman hãa cgoa ne.

⁴¹ Ne kò Gam di kg'uian domka kaisase kái ne dtcòm. ⁴² A ne a khòè sa bìrí a máá: “Ncêeska ta ãe si nxàea hãa gúuan domka cúí dtcòm tama, igaba ta ncãa kóma mááse Me, a ta a ncêem khòè ba nqóóm dim Kgoara-kg'ao Me e sa ncêeska q'ana hãa,” ta ne méé.

⁴³ Eẽ tsara cáim tsara qãá q'oo koem kò gaa koe tcg'oa a Galilea koe qõò. ⁴⁴ (Jeso ba kò Gam ka nxàea tseegukagua hãa, porofiti ba gam dim x'áem koe dtcòmme tamam khòè me e sa khama.) ⁴⁵ Eẽm ko Galilea koe tcãà, ka ne kò Galilea di ne khòè ne qãèse hàakagu

Me. Wèè zi gùù zi ãem kò Jerusalema koe kòès dim cárm ka kúrúá hãa zi ne kò bóda hãa khama, gane igaba ne ko gaas kòès koe hààraa khama.

Jeso ba ko x'aiga-coam dim cóá ba qǎèkagu

⁴⁶ Gaiam kò Kana dim x'áém koe sí Galilea di i, ncēe gaa koem kò tshàan kúrú i gōé ii koe. Me kò Kaperenaume koe c'ēem tc'āa-cookg'ai ba hãa, ncēe gam dim cóám kò tsàa ba. ⁴⁷ Eēm ko Jeso ba Jutea koe guu a Galilea koe hààraa hãa sa kóm, kam kò Gam koe sí a dtcàrà Me, hààm gha gam dim cóá ba kg'òèkagu ka, ncēe ko x'oos qàe koe hãa ba.

⁴⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “X'áí zi hēé naka are-aresa zi gùù zi hēéthēé tu kò bóò tama ne tu cuiskaga dtcòm tite,” témé. ⁴⁹ Me x'aiga-coa ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, cóám tirim x'óó tamas cookg'ai koe hàà,” témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xòá me a máá: “Tsarim cóá ba gha kg'òè ke qòò,” témé. Me khòè ba ãem Jeso ba bìrí mea kg'uian dtcòm, a ba a qòò. ⁵¹ Qanegam dàòm q'oo koe hãa a ko qòò, ka xu kò gam di xu qǎà xu qǎè tchōàn gam dim cóá ba kg'òèa hãa di cgoa hàà xg'ae cgoa me. ⁵² Me dùútsa x'àèm kam kò cóá ba qǎè sa tēè xu, xu bìrí me a máá: “Ncēe ncāa nqáém cárm ka i ncāa tcìian guu me, koaba di x'aè ka,” témé. ⁵³ Me kò cóám ka xòò ba nxāaska q'ana hãa gaam x'àèm ãem ka gam kò Jeso ba bìrí mea hãa a máá: “Tsarim cóá ba gha kg'òè,” témé sa. Ka ne kò gabá hēé naka gam dim nquum di ne wèé ne hēéthēé dtcòm.

⁵⁴ Ncēea kò cárm dis x'áís ga si i, Jesom kò Jutea koe guu a Galilea koe hàà kam kò kúrúá hãa sa.

5

Jeso ba ko khòè ba tèbem koe qǎèkagu

¹ Ncēe zi gùù zi qǎá q'oo koem kò Jeso ba Jerusalema koe qòò, c'ēes kòès Juta ne di sa kò gaa koe hàna khama. ² Nxāaskas kò Jerusalema koe heke-kg'ám sa hàna, ncēe kò 'Ghùuan dis Heke-kg'ám sa' ta ma tciiè sa. Me kò ncēes heke-kg'ám qàe koe tèbe ba hãa, Hebera dis kg'uis ka ko 'Betesata' ta ma tciiè ba, 5 zi xàò-xao zi kò úúa hãa ba. ³ Gaa zi xàò-xao zi koe ne kò kái ne khòè ne tsàako ne hãa, káà tcgái ne hēé naka qòò tama ne hēé naka nqoara ne hēéthēé e. ^{4*} ⁵ Nxāaskam kò c'ēem khòè ba gaa koe hàna, 38 kurian kòò úú a kò tsàa ba. ⁶ Eēm ko Jeso ba bóò me, me gaa koe xóé-xòe, kam kò nciísem tsàara hãa sa bóda q'āa, a tēè me a máá: “A qǎè kg'oana tsia?” témé. ⁷ Me ãem tcìi-khoe ba xòá me a máá: “X'aigaè, cúí khòè gar úú tama ãem kòò tshàa ba kòbi-kòbise ne gha gaam koe tcāà te e. Eēr kò tcāà kg'oana ne i ko c'ēe khòèan tí ka tc'āà a tcāà,” tam méé.

⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tēè naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qòò,” témé. ⁹ Me gaam khòè ba kúúga qǎè. A ba a gam dim tcoà ba sèè, a qòò.

Eēm cárm ba kò Sabata dim cárm me e. ¹⁰ Ka xu kò Juta xu ãe ko qǎèkaguèam khòè ba bìrí a máá: “Sabata dim cárm me e khama tsi tsarim tcoà ba tsi ga sèè sa kgoara máàe tama,” témé. ¹¹ Me xòá xu a máá: “Khòèm ãe qǎèkagu tea ba ncāa bìrí te a máá: ‘Tsarim tcoà ba sèè naka tsia qòò,’ témé,” tam méé. ¹² Ka xu kò tēè me a máá: “Dí ba ãem khòè ba ncēe ko máá, tcoà ba méé tsi sèè naka qòò, témé ba?” ta xu méé. ¹³ Igabam kò ãe qǎèkaguèam khòè ba c'úúa hãa dí Me e kò ii sa, Jeso ba kò qòò hãa, ne kò gataga gaam qgáim koe kò hãa ne khòè ne kái ne e thēé khama.

¹⁴ Eē zi gùù zi qǎá q'oo koem kò Jeso ba tempelem koe sao-xg'ae me, a bìrí me a máá: “Bòò, ncēeska tsi qǎè tsi i. Táá méé tsi gaicara chìbian kúrú guu, nxāasega i gha kaisase cg'āè gúuan táá kúrúse cgae tsi ka,” témé. ¹⁵ Me gaam khòè ba tcg'oa, a sí Juta xu bìrí, Jeso Me e kò ii, ncēe kò qǎèkagu mea hãa ba sa.

* 5:4: c'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: “a ne a ko tshàan di kòbi-kòbisean qǎà. 4 Moengele ba ko kuri c'ēe x'aè ka gaam tshàam koe xòá, a tshàan kòbi-kòbi khama. Me ãe tc'āa a tshàam koe hààraam khòè ba tcāà a wèés tcìis ãem ga úúa hãas koe qǎèkaguè, ãe i ko tshàan kòbi-kòbiè ka.”

¹⁶ Ka xu kò gaas kaga Juta xu *tshoa-tshoa* a Jeso ba xgàra, Sabata dim cárm kam kò ncêe zi tséé zi kúrúa hãa khama. ¹⁷ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tirim Abo ba ko wèé x'aè ka tséé, ncêeskaga igaba, Ra ko Tíí igaba thêé tséé,” témé.

¹⁸ Gaa domkaga ne kò Juta ne cg'òo Me ne gham dàò ba kaisase tcg'ai-tcaoa hãase qaa, Sabata dim cárm di x'àèan cúim kò khóá tama, igabam kò thêé máá, Nqari ba Gam ka Xòòm tc'áró-tc'aro Me e, ta mééa, a kòo Nqarim cgoa tc'ãò-tc'ãose.

Jesom di qaria ne

¹⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Cuiskagam Cóa ba c'èe gúù cúí ga kúrúa hãa tite, igabam gha ãem ko Xòò ba bóò Me ko kúrús cúí sa kúrú. Wèés ãem ko Xòò ba kúrú sam ko Cóa ba gataga thêé kúrú khama. ²⁰ Xòò ba Cóa ba ncàma hãa, a ko wèé zi ãem ko kúrú zi x'áí Me. A ba a gha ncêe zi tséé zi ka kaia hãa zi tséé zi x'áí Me, nxãasega tu gha are ka. ²¹ Eẽm ko Xòò ba ãe x'óóa hãa ne ghùì a kg'òèkagu khamagam gha ma Cóa ba ãem ncàma hãa ne kg'òèkagu. ²² Abo ba cúí khòè ga xgàra tama, igabam Cóa se ba wèé qarian xgàran di máana hãa, ²³ nxãasega ne gha wééa ne ga Cóa ba tcom ka, ãe ne ma Xòò ba tcoma hãa khamaga ma. Eẽ Cóa ba tcom tama nea Xòòm ãe tséé Mea hãa ba tcom tama.

²⁴ “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Eẽ ko Tiri kg'uiian komsana, a ko Gaam ãe tséé Tea hãam koe dtcòm, ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, a xgàrakuan koe tcàa tite, igabam x'ooan koe tcg'oara hãa, a kg'òèan koe tcana hãa. ²⁵ Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: X'aè ba ko hàà, a nxãakamaga hààra xg'araa, ãe x'óóa hãa ne gha Nqarim dim Cóm dim dòm ba kóm ba, ne gha gane ãe ko kóm Me ne kg'òè. ²⁶ Eẽm ma Xòò ba ma Gam ka kg'òèan úúa hãa khamagam gataga thêé Cóa se ba qarian máana hãa, Gam kam gha kg'òèan úú di i. ²⁷ A ba a Cóa ba xgàram gha di qarian máana hãa, Khóèm dim Cóa Me e khama. ²⁸ Táá méé tu ncêes gúùs ka arekaguè guu, x'aè ba ko hàà wèé ne ãe tc'ám zi koe hàna ne gha Gam dim dòm ba kóm ba ke, ²⁹ a ne a gha gane di zi tc'ám zi koe tcg'oa: ãe kò qàèan kúrú hãa ne gha tãe a kg'òè, ne gha ãe kò cg'ãèan kúrú hãa ne tãe a xgàràè. ³⁰ Tíí ra cúí gúù ga cúí kúrú hãa tite. Eẽr ko ma Abom koe ma kóm khamar ko ma xgàra, i Tiri xgàra-q'ooan tchàno o, Tíí ko tc'èe sar qaa tama, igabar ko ãe tséé Tea hãam ko tc'èe sa kúrú khama.

Jesom ka nxàea tseegukagua ne

³¹ “Tíí kar kòo nxàea tseegukagua mááse nes Tiris nxàea tseegukagu sa cuiskaga tseegu di sa ii tite. ³² C'èe ba hàna ãe ko Tíí ka nxàea tseegukagu ba, Ra q'ana hãa ãem gha ko Tíí ka nxàea tseegukagus kg'ui sa tseegu di si i sa. ³³ Johanem koe tu kò khóèan tsééa úú, me kò síí tseeguan nxàea tseegukagu. ³⁴ Khóèan di nxàea tseegukagua ner ko dtcòm tama si i, igabar ko ncêe zi gúù zi kg'ui, kgoaraè tu gha ka. ³⁵ Johane ba kò x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs karuko a ko x'áàs khama ii, tu kò x'aè-coam ka tu gha gam di x'áàn koe qàè-tcao sa tc'èe.

³⁶ “Nxàea tseegukagu sar úúa, ncêe Johanem dis kaga kaia hãa sa. Ncêe zi tséé zim Abo ba máá Tea hãa, xg'ara-xg'ara zir gha ka, gazi ncêer ko kúrú zi ko Tíí ka nxàea tseegukagu khama, Abom tséé Tea hãa sa. ³⁷ Abom ncêe tséé Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagua hãa. Tu gatú qanega dòma ba kóm ta ga hãa, kana kg'áí ba igabaga tu bóò ta ga hãa. ³⁸ Gam di kg'uiian igaba i gatú koe hãa tama, ãem tsééa hãa ba tu dtcòm tama khama. ³⁹ Nqarim di zi Tcgãya zi tu ko kaisase bóò q'oo, gatua tc'èea máá, gazi koe tu gha chòò tamas kg'òè sa hòò, ta tc'èea khama. Igabaga zi ko ãe zi Tcgãya zi Tíí ka nxàea tseegukagu. ⁴⁰ Igabaga tu ko Tíí koe hàan xguì, hàà tu gha kg'òèan hòò ka.

⁴¹ “Dqòmku ner khóèan koe qaa tama. ⁴² Igabar q'ana hãa nta ii tu khóè tu u sa, Nqarim di ncàmkuan tcáóa tu q'oo koe úú tama tu. ⁴³ Abom dim cg'òèem cgoar hààraa, igaba tu kò táá séèa mááse Te. Igabaga ncèè c'èem khóèm kòo gam di cg'òèan cgoa hàà ne tu ko séèa mááse me. ⁴⁴ Nta tu gha ma dtcòm, ncèè gatú ka c'èea ne koe cúíga tu kòo dqòmman qaara mááse, a tu a Nqarim cúim koe guua hãa dqòmman qaa tama ne?

⁴⁵ “Igaba méé tu táá tc'ëea máá, Nqarim cookg'ai koer gha Tíi chibi-chibi tu u, ta tc'ëea guu. Gatua gha chibi-chibi tu um khòè ba Moshe me e, gatu di nqòðan tu gam koe tòòaa hãa ba. ⁴⁶ Ncèè Moshe ba tu kò dtcòmà hãa, ne tu ga kò Tíi thée dtcòm Tea hãa, Tíi kam góáa hãa khama. ⁴⁷ Igaba ncèè gam góáa hãa zi tu kò dtcòm tama, ne tua gha nxãaska Tíi ko méé zi ntama dtcòm?” tam Jeso ba méé.

6

Jeso ba ko 5,000 ne khòè ne tc'òókagu

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Ncèe zi guú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba Galilea dim tshàam ka c'ëe xòèa ba za tchoaba, ncèe Tiberia di ta kòo ma tciie e. ² Si kò kaias xg'aes khòè ne di sa xùri Me, èe kòo tsàa ne khòè ne koem kò kúrú zi x'ái zi ne kò bóò khama. ³ Me Jeso ba xàbìm di c'ëe xòèa ba za q'ábà qàò, a síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa gaa koe ntcòó. ⁴ Si kò Juta ne dis kòès Paseka di sa cúu si i.

⁵ Eëm ko Jeso ba ghù-i-kg'ai a ko kaias xg'aes khòè ne di sa bóò si ko Gam koe hàà, kam kò Filipi ba bìrí a máá: “Nda xae gha síi péréan x'ámá, ncèe ne khòè ne gha hàà tc'óó o?” témé. ⁶ (Ncèetam ko ma kúrú ba bóò ba domka tée me, tc'ëea ba koem kò nxãakamaga q'ana hãa dùú sam gha kúrú sa khama.)

⁷ Me Filipi ba xqà Me a máá: “Khòè ko 8 nxoean q'oo koe gàbakaguè maria ne cuiskaga tc'ãò tite, ncèeta noo ne khòè ne tc'òókagua ne!” témé.

⁸ Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ëem Anteream ncèe Simonem Peterem ka káimkhoe ba kg'ui a máá: ⁹ “C'ëem cóá ba ncèe koe hãa, 5 xu péré xu hée naka cáim x'aù tsara hée thée qgóó hãa ba, ka sa ncèe sa dùú cgáe saa ncèeta noo ne khòè ne koe?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba máá: “Khòè ne xao bìrí naka ne ntcòó,” témé. Kái dcãa nea kò èem qgáim koe hãa khama. Ne kò wée ne khòè ne ntcòó, 5,000 khama noo xu khòè xu u kò ii. ¹¹ Me Jeso ba nxãaska péré xu sée, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá, a khòè ne èe koe kò ntcòóa-ntcòe ne máà xu, ne kò èe ne ko ma tc'ëe khama ma tc'óó. A ba a kò x'aùan ka thée gataga hée.

¹² Eè ne ko wée ne tc'òóaa xg'ara a ko xg'ãà, kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Sàa xg'ae péré qàmàn èe qàua hãa a, naka i gha nxãasega táá cúu guú ga ncòie guu,” témé. ¹³ Xu kò èe khòè ne ka kò tc'òóaa qàùè péréan ka 12 xu q'ore xu péré qàmàn di xu tcãà, xu cg'oè, èe xu péré xu 5 xu koe guu a.

¹⁴ Eè ne ko khòè ne x'áís èem kò Jeso ba kúrú hãa sa bóò, ka ne ko tshoa-tshoa a máá: “Tseegukagam Gaam porofitim ga Me e nqóóm koe ga ko hàà ba,” témé. ¹⁵ Me kò Jeso ba, hàà ne ko kgãa ka sée a x'aiga ba kúrú Me sa nxãakamaga q'ana hãa, khamam kò tcg'oaragu ne a xàbìm koe qòò.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe qòò

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Eè i ko dqòaa ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tshàam koe qòò, ¹⁷ a xu a síi dxòrom koe tcãà a tshàa ba tchoaba a Kaperenaume koe qòò. Ntcúu u kò ii, Me kò Jeso ba qanega hàà cgae xu ta ga hãa. ¹⁸ Tshàa ne kò kòbi-kòbise, kaim tc'ãá ba kòo tc'ãá khama. ¹⁹ Eè xu ko 5 kana 6 di qád-q'ooan khama noo kilomitaran qòò, ka xu kò Jeso ba bóò Me tshàam tc'amkg'ai koe ko náa qòò, a ko dxòrom koe cúu, ka xu kò q'ae. ²⁰ Igabam kò bìrí xu a máá: “Tíi Ra a. Ke xao táá q'ád guu,” témé. ²¹ Ka xu kò dxòrom koem gha gaxu cgoa hãa sa qãè-tcaoa máána hãa, igabam kò dxòro ba èe xu kòo qòòm nqóóm koe kúúga síi tcãà, a síi górnankg'ai koe tée.

²² Xùrikom cáim kas kò khòè ne dis xg'aes èe kò tshàam ka ncíi za hãa sa cúim dxòro ba hãa sa bóò, Me Jeso ba qanega Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa gaam koe tcãà ta ga hãa, igaba xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu cuiaga qòò hãa sa. ²³ Nxãaska xu kò c'ëe xu dxòro xu Tiberia koe guua hãa xu, èem kò X'aiga ba péréan qãè-tcaoa máá xg'ara si xg'ae sa ntcòó a ko tc'óó qgái qàe ka cúuse hàà. ²⁴ Eès ko khòè ne dis xg'ae sa Jesom káa

ii, xu Gam di xu xгаа-xгаase-kg'ao xu thêé káà xu u sa bóda q'ãa, ka ne kò dxòro xu koe tcãa a ne a Kaperenaume koe qòò, a síí Jeso ba qaa.

Jeso ba kg'òèan dim Péré Me e

²⁵ Eë ne ko tshàam ka ncíi za síí sao-xg'ae Me ka ne kò tēè Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, ncēe koe Tsi n-cáma hààraa?” témé.

²⁶ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: X'ái zi tu bóda hãa domka tu qaa Te tama, igabaga tu péréan tc'óó a xg'ãa hãa domka a. ²⁷ Táá méé tu kaàko tc'óoan tséé-kg'am guu, igaba méé tu chòò tamas kg'òès koe gha hãa tc'óoan tséé-kg'am, Khòem dim Cóám gha màa tu u. Nqarim Abo ba Gam koe x'ái sa tòóa hãa Gaam dim cóám ii di sa,” tam méé.

²⁸ Ka ne ko nxãaska tēè Me a máá: “Dùú sa ta gha kúrú, a nxãasega Nqarim ko tc'ēe sa kúrú?” ta ne méé.

²⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Nqarim ko tc'ēe sa ncēe si i: Gaam ēem tsééa hãam koe tu gha dtcòm si i,” témé. ³⁰ Ka ne kò nxãaska xoa Me a máá: “Dùútsa x'ái sa Tsi gha Tsáá kháé kúrú, ta nxãasega bóò a Tsáá koe dtcòm? Dùú sa Tsi gha kúrú? ³¹ Gatá ka xòò ga nea ko tchàa-xgóós koe Mana ta ko ma tcièè péréan tc'óó. Ncēe i ma góásea a ko máá: ‘Nqarikg'ai koe guua hãa péré nem kò màa ne ne tc'óó,’ témé khamaga ma,” ta ne méé.

³² Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Moshem tama me e kò ii, ēe nqarikg'ai koe guua hãa péréan màa tu ua ba, igaba Abo Me e kò ii, ēe tseegu di péréan nqarikg'ai koe guua hãa màa tu ua ba. ³³ Nqarim di péréa ne Gaam ēe nqarikg'ai koe guu a xoana hãam ga Me e khama, nqóó ba kg'òèan máana hãa ba,” tam méé.

³⁴ Ne bìrí Me a máá: “X'aigaè, ēe péréan wèè cáma ka màa ta a,” témé.

³⁵ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a. Dìim wèem ēe ko Tíí koe hàà ba cuiskaga xàbà hãa tite, me dìim wèem ēe ko Tíí koe dtcòm ba cuiskaga gaicara cáma hãa tite. ³⁶ Igaba ēer ma bìrí tua khama: bóò Tea tu hãa igaba tu qanega dtcòm tama. ³⁷ Wèem khòem ēem Abo ba màa Tea hãa ba gha Tíí koe hàà, Ra dìim wèem ēe gha ko Tíí koe hàà ba tchàa koe aagua hãa tite. ³⁸ Nqarikg'ai koer guu a xoana hãa, hààr gha Tíí ko tc'ēe sa kúrú ka tamase, igaba ēe tséé Tea hãam ko tc'ēe sar gha hàà kúrú ka khama. ³⁹ Ncēea Gaam ēe tséé Tea hãam ko tc'ēes ga si i: wèè ne khòè ne ēem màa Tea hãa ne ka méém táá cúim ga ba aaguse guu, igaba méém còò dim cáma ka ghùè. ⁴⁰ Ncēea Abom ko ma tc'ēe ga a khama: Wèem ēe ko Cóá ba bóò, a ko Gam koe dtcòm ba gha chòò tamas kg'òè sa úú. Ra gha nxãaska Tíí còò dim cáma ka x'ooan koe ghùè me,” tam méé.

⁴¹ Ne kò Juta ne tshoa-tshoa a Gam ka kg'ui-kg'uisse, ncēetam kò méé a máá: “Tíí Ra nqarikg'ai koe guu a xoana hãar Péré Ra a,” ta mééa hãa khama. ⁴² A ne a máá: “Ncēe ba gáé Jesom tama baa, Josefam ka Cóáse ba, ncēe xòò ba hēé naka xòò sa hēéthēé khara ta q'ana hãa ba? Ntama ba gha ncēeska máá: ‘Nqarikg'ai koer guu a xoana hãa,’ témé?” ta ne méé.

⁴³ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Táá tu gatu ka kg'ui-kg'uisse guu. ⁴⁴ Cúí khòè ga cuiskaga Tíí koe hàà tite, Abom ncēe tsééa óá Tea hãam kòò Tíí koe tsééa úú u ne cúí ga a, Ra gha còò dim cáma ka x'ooan koe ghùè ne. ⁴⁵ Góásea i hãa porofiti xu di zi Tcgāya zi koe, a ko máá: ‘Wèéa nea gha Nqarim ka xгаа-xгааè,’ témé. Me gha dìim wèem ēe ko Abom koe komsana a ko Gam koe xгаа-xгааe ba Tíí koe hàà. ⁴⁶ Cúí khòè ga Nqari ba bóò ta ga hãa, Gaam ēe Nqarim koe guua hãam Cúim oose. Gaam Cúí ba Abo ba bóda hãa. ⁴⁷ Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Gaam ēe ko dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa. ⁴⁸ Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a. ⁴⁹ Gatu ka tsgòose ga xua kò tchàa-xgóós koe Mana ta ko ma tcièè péréan tc'óó, a kò x'óó. ⁵⁰ Igaba nqarikg'ai koe guua hãa Péréan ga ncēe e, ncēe khòèan ga tc'óó, a táá x'óó o. ⁵¹ Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a nqarikg'ai koe guua hãa Ra. Ncēe c'ēem khòem kòò ncēe Péréan tc'óó nem gha chòò tamase kg'òè. I ncēe Péréan Tiri cgàa a, ncēer gha nqóóm di kg'òèan di iise tcg'òó o.

⁵² Ne kò Juta ne xgòase kg'ui cgoaku a máá: “Ntama ba gha ncēm khòè ba cgàaa ba màa ta a ta tc'óó?” ta ne méé.

⁵³ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tseeguan kar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Khóèm dim Cóám di cgàan tu kò tc'óó tama, a tu a c'áòà ba kg'áà tama ne tu gatu koe kg'òèan úú tama. ⁵⁴ Díím wèém ãe gha Tiri cgàan tc'óó, a Tiri c'áòan kg'áà ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, Ra gha còo dim cáám ka x'ooan koe ghùì me. ⁵⁵ Tirim cgàa baa tseegu dim tc'óo me e, i Tiri c'áòan tseegu di kg'áà gúú u khama. ⁵⁶ Díím wèém ãe ko Tiri cgàan tc'óó a ko Tiri c'áòan kg'áà ba gha Tíí koe hãa, Ra gha Tíí gam koe hãa. ⁵⁷ Eëm ma kg'òèa hãam Abo ba ma tsééa óá Tea hãa, Ra Abom domka kg'òèa hãa, khamagam gha ma ãe ko Tíí tc'óó Te ba Tíí domka kg'òè. ⁵⁸ Ncèe nqarikg'ai koe guu a xoana hãa Péréan ga a. Gatu ka tsgòose ga xua Mana ta ko ma tcièè péréan tc'óó, a x'óóa hãa, igabagam gha ãe gha ncèe Péréan tc'óó ba chòò tamase kg'òè,” tam méé.

⁵⁹ Ncèe zi gúú zim kò ãem kò Kaperenaume dim còrè-nquum koe hãa a ko xгаа-xгаа ka kg'ui.

Chòò tamas kg'òès di kg'uia ne

⁶⁰ Kái xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Jesom di xu kò kóm Me, ka xu ko máá: “Ncèe kg'uia nea qóm m. Díina gha kóma q'ãa a?” témé.

⁶¹ Me kò Jeso ba Gam ka q'ana hãa, Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò gaan ka kg'ui-kg'uisse sa, khamam kò tèè xu a máá: “Ncèes gúú sa gáé ko tshúù-tshuu tcáo xao o? ⁶² Kháé xaoa gha nta méé, ncèè Khóèm dim Cóa ba xao kòò bòò Me ko ãem ko kg'aia hãa koe qàò ne? ⁶³ Tc'èe ba ko kg'òèan máàm ga Me e, me cgàa ba cúí hùì ga úú tama. Eër kò kg'ui cgoa tu u kg'uia nea kg'òèan ko máàm tc'èem koe guua hãa. ⁶⁴ Igaba ne gatu ka c'èe ne hàna ncèe dtcòm tama ne,” tam méé. (Díina dtcòm tama, i gha díin khòè ne tshàù q'oo koe tcãà Me sam kò Jeso ba tshoa-tshoases koe ga guu a q'ana hãa khama.) ⁶⁵ Me gaia kg'ui a máá: “Gaa domkar kò bìrí tua hãa a ko máá: Cúí khòè ga Tíí koe hàà tite, ncèè Abom kò kgoara máá a tama ne, témé,” tam méé.

⁶⁶ Eëm x'aèm koe guu ka ne kò kái ne xгаа-xгаа-kg'ao ne Gam di ne kháóka tòóa dìbise a táá xùri Me.

⁶⁷ Me Jeso ba 12 xu tèè a máá: “Gaxao igaba xaoa qòò kg'oana?” témé.

⁶⁸ Me Simone Petere ba xoa Me a máá: “X'aigaè, díin koe xae gha qòò? Tsáá Tsia chòò tama kg'òèan di kg'uiàn úúa hãa ka! ⁶⁹ Dtcòm xae ko, a xae a q'ana hãa Tsáá Tsia Nqarim di Tsi i sa, ncèe Tcom-tcomsa Tsi,” tam méé.

⁷⁰ Me Jeso ba xoa a máá: “Tíí ga Ra gáé kò gaxao 12 xao nxára tcg'òóa mááse tama? Igabam gaxao ka c'èe ba dxãwa me e,” témé. ⁷¹ (Jutasem, Simonem Isekariotem ka cóáse bam kòò nxàe, Jutase ba kò xгаа-xгаа-kg'ao xu ka c'èe me e, igabam kò khòè ne tshàù q'oo koe hàà tcãà Me khama.)

7

Jeso ba hēé naka qōese ga xu hēéthēé e

¹ Eë zi gúú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba Galilea koe qòda te, Juta ne di xu kaia xu kò cg'óo Me kg'oana hãa khamam kò Jutea koem gha qòda te sa tc'èe tama. ² Me kò x'aèm Juta ne di zi xhài zi tshàò dis kòès di ba cúú me e, ³ xu kò Jesom ka qōese ga xu bìrí Me a máá: “Ncèe koe méé Tsi tcg'oa naka Tsia Jutea koe qòò, naka ne Tsari ne xгаа-xгаа-kg'ao ne síí nxãasega kúru Tsi ko zi gúú zi bòò. ⁴ Cúí khòè ga káà a gaan di zi gúú zi gha xàia hãase kúru u, q'ãaè i gha sa i ko tc'èe ne. Gaa domka méé Tsi nqóóm koe x'áise!” témé. ⁵ Xu kò Gam ka qōese ga xu igaba Gam koe dtcòm tama khama.

⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tirim x'aèm qãè ba qanega hàà ta ga hãa, igaba i gaxao ka wèè x'aèan ga qãèa máá xaoa hãa. ⁷ Nqóò ba cuisaga gaxaoa hòre xao o tite, igabam Tíí hòre Tea, cg'ãè zi tséé zi ãem ko kúru zir ko nxàea tseegukagu khama. ⁸ Qòò xao kòès koe gaxao ka. Tíí kam x'aè ba qanega hàà ta ga hãa khamar síí tite ke,” témé. ⁹ Ncèetam ko méé kam kò Galilea koe qàù.

Jeso ba ko xhài zi tshàò dis kòès koe xгаа-xгаа

¹⁰ Eẽ xu ko qõese ga xu kõès koe qõò, kam kò Gam igaba thëé xgoaba a qõò, khòè ne ka hòè tamase igaba xàa hãase. ¹¹ Xu kò Juta xu kõès koe qaa Me a tõe a máá: “Gaam Khòè ba nda?” témé.

¹² Eẽ zi xg'ae zi khòè ne di zi koe i kò Gam ka kái kg'ui-kg'uissean hãa. Ne kò c'ëe ne máá: “Qãem khòè Me e,” témé, ne ko c'ëe ne máá: “Eẽ èe, khòè nem ko hoàkagu,” témé.

¹³ Igaba i kò cúí khòè ga kgoarasease Gam ka kg'ui tama, Juta xu ne kòò bèe khama.

¹⁴ Me kò Jeso ba kõès nqàè koe tempelem koe tcãa, a xгаа-xгаа. ¹⁵ Ka xu kò Juta xu kaisase are a xu a tõe a máá: “Ncẽem khòè ba ncẽe xгаа-xgaan ntama ma hòèa, ncẽe qanegam xгаа-xгааè e tama ka?” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Tiri xгаа-xгаа nea Tiri tama. Igaba i Gaam èe tséé Tea hãam koe guua. ¹⁷ Ncẽe c'ẽem khòem kòò Nqarim ko tc'ëe sa kúru kg'oana hãa, nem gha bóda tcg'òò, Tiri xгаа-xgaan Nqarim koe guua hãa, kana Ra ko Tíí ka kg'ui sa. ¹⁸ Gaam èe ko cúíaga gam ka kg'ui ba ko dqòmkuuan qaara mááse. Igaba gaam èe tséé mea hãam di dqòmkuuan ko qaa ba tseegu di me e, i gam koe cúí cg'àè ga kàa a. ¹⁹ Moshe ba gáé x'àè-kg'áman máa tu u ta ga hãa? Gataga i ii, igaba i cúí tu ga x'àè-kg'áman ko méé sa kúru tama! Dùús domka tu ko cg'õo Te tu gha sa tc'ëe?” tam ma tõe ne.

²⁰ Si xg'ae sa xoa Me a máá: “Dxãwa tc'ëean Tsi úúa hãa! Dìí na cg'õo Tsi kg'oana?” témé.

²¹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Cúís tséés are-aresa sar kò kúru, tu kò wèea tu ga are.

²² Moshe ba kò x'àè-kg'áman gatu di xu cóa xu tu gha q'ãe nqãa-qgai khòò di máa tua hãa, tu ko Sabata dim cáim ka gatu di cóan q'ãe nqãa-qgai khòò (èe x'àèa nea kò Moshem koe guu tama, a kò khòè xuku xu koe guua hãa igaba), ²³ nxãasega tu gha Moshem di x'àè-kg'áman komsana ka. Kháé nxãaska ncẽe cóám kò ko Sabata dim cáim ka q'ãe nqãa-qgai khòè, Moshem di x'àè-kg'áman gha táá ncoèè ka, ne tu ko dùús domka xgòá cgae Tea máá, ncẽe Sabata dim cáim kar kò khòem dim tc'áróm wèé ba qãèkagu ne? ²⁴ Táá tu tcgáan di bóò-q'oan cgoa bóda tcg'òò guu, igaba méé tu bóda tcg'òò qãè bóda tcg'òòan cgoa,” tam méé.

Jeso ba Krestem ga baa?

²⁵ Gaa domka ne kò c'ëe ne khòè ne Jerusalema di ne tshoa-tshoa a tõe a máá: “A gaam khòem tama baa ncẽe cg'õoa ba ko qaaè ba? ²⁶ Bòò tu, ncẽe gam ko kgoarasease kg'ui, igaba ne cúí gúu ga Gam ka kg'ui tama. A tseeguan kaga xu tc'ãa-cookg'ai xu ncẽem khòem Kreste Me ii sa q'ana hãa? ²⁷ Ncẽem khòem guua hãa qgáan ta q'ana hãa. Igaba Krestem ko hàam x'aem ka i gha cúí khòè ga c'úua hãa guuam hãa qgái,” ta ne méé.

²⁸ Kam kò nxãaska Jeso ba tc'amaka kg'ui, èem tempelem koe hãa a ko xгаа-xгаа ka a máá: “Tíí tu q'ãa Tea hãa, a tu a thëé èer guua hãa qgáan q'ana hãa. Tíí kar óágase tama, igabam èe tsééa óá Tea hãa ba tseegu di Me e, ncẽe tu gatu c'úua hãa ba. ²⁹ Tíí ra q'ãa Mea hãa. Gam koe gar guua hãa, Me tsééa óá Tea hãa khama,” témé.

³⁰ Qgóó Me kg'oana xu kò hãa. Igaba i kò cúí khòè ga táá gaan di tshàuan tòò cgae Me, Gam dim x'àè ba kò qanega hàà tama khama. ³¹ Igaba ne kò èes xg'aes koe kái ne khòè ne Gam koe dtcòm a ne a máá: “Krestem kò ko hàà ne ba gha hàà ncẽem khòem kúrua hãa zi x'ái zi nqáea hãa zi kúru? Ka ncẽe ba gáé Gaam Krestem tama baa?,” ta ne ma tõe ku.

³² Farasai xu kò khòè ne ko ma Gam ka ma kg'ui-kg'uisse sa kóm, ka xu ko kaia xu peresiti xu hëé naka Farasai xu hëéthëé tempelem di xu kòre-kg'ao xu tsééa úú, síí xu gha qgóó Me ka.

³³ Me Jeso ba nxãaska máá: “Gatu cgoar gha qanega xòm x'aè-coa ba hãa, a Ra a gha Gaam èe tséé Tea hãam koe kabise. ³⁴ Qaa Te tu gha, igaba tu hòè Te tite, a tu a èer hãa qgái koe cuiskaga hàà tite,” témé.

³⁵ Xu nxãaska Juta xu tõe ku a máá: “Ncẽem khòè ba gha nda koe qõò, xae gha táá hòè Me? Gatá di ne khòè ne tsai-tsaisea hãa ne Gerika ne koe ba gha qõò, a síí Gerika ne xгаа-xгаа? ³⁶ Dùú sa ba ko méé ncẽem ko máá: ‘Qaa Te tu gha, igaba tu hòè Te tite,’ a ko máá: ‘Hàna Ra gha hãa qgái koe tu cuiskaga hàà tite,’ témé ka?” ta xu méé.

³⁷ Còo dim cárm kòès dim kiam kam kò Jeso ba tc'amaka kg'uia ghùì a máá: “Ncèè c'èem khòèm kò cárna hãa ne méém Tíí koe hàà naka kg'áà. ³⁸ Eè ko Tíí koe dtcòm ba, ‘Kg'òèan di tshàan di tsgòrèa ne gha ncãaa ba koe guu a ntcãa,’ èe zi ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi ma nxàea khama,” tam méé. ³⁹ Eèem kòo Jeso ba ncèe gúùan nxàe kam kòo Tc'èem ka kg'ui, èe ko Gam koe dtcòm ne gha hòò Me ka. Tc'èe ba ne ko qanega máàè tama, Jeso ba kò qanega x'áàkaguè tama khama.

⁴⁰ Gam di kg'uian ko kómse ka ne kò c'èe ne khòè ne máá: “Tseegukagam ncèem khòè ba Porofiti Me e,” témé. ⁴¹ Ne kò c'èe ne máá: “Kreste Me e,” témé. Igaba ne kò c'èe ne tèè a máá: “Haò! Ntama ba gha ma Kreste ba Galilea koe guu? ⁴² *Nqarim di zi Tcgãya* zi gáé máá: ‘Dafitem dis qhàòs koem Kreste ba guua hãa’ témé tama, Betelehema koe, Dafitem kò x'ãèa hãam x'áé ba?” ta xu ma tèè. ⁴³ Si kò Jesom domka kias q'aa-q'aase sa khòè ne xg'aeku koe hãa. ⁴⁴ C'èe nea kò qgóó Me kg'oana hãa. Igaba i kò táá cúí khòè ga gaan di tshàuan tòò cgae Me.

Juta ne di xu tc'ãà-cookg'ai xu di dtcòm tama ne

⁴⁵ Ka xu kò tempelem di xu kòre-kg'ao xu ncèe ko tséèa hãa xu kaia xu peresiti xu koe hëé naka Farasai xu koe hëéthëé kãbise. Xu nxãa xu tèè xu a máá: “Dùús domka xaoa kò óá Me tama?” témé. ⁴⁶ Xu kòre-kg'ao xu xòa a máá: “Cúí khòè ga Gam khama kg'ui ta ga hãa!” témé. ⁴⁷ Ka xu kò Farasai xu xòa xu a máá: “Gaxao igaba ba gáé qàe-qae xaoa hãa? ⁴⁸ Tc'ãà-cookg'ai xu ka c'èe baa, kana Farasai xu ka c'èem ga ba gáé Gam koe dtcòmãa? ⁴⁹ Igaba ncèe ne khòè ne, ncèe x'áè-kg'áman c'úùa hãa nea cgúíèa!” ta xu méé.

⁵⁰ Nikodemasem ncèe kò Jesom koe kg'aia síí ba, gaxu ka c'èe kò ii ba, nxãa ba kò bìrí xu a máá: ⁵¹ “Gaxae dim x'áè-kg'ám ba koáé kuri khòèan xgàra, dùú sa i ko gaan koe kúru sa kg'aia kóm tamase?” témé.

⁵² Xu xòa me a máá: “Tsáá igaba tsi gáé Galilea di tsia? *Tcgãya zi koe qaara tcg'óò* naka bóò, porofitian Galilea koe guu tama sa,” témé.

*Khòès cg'áràn kúru koe qgóòea sa**

⁵³ [Me kò wèem khòè ba x'áéa ba koe kãbise.

8

¹ Kam ko Jeso ba Olife dim xàbim koe qòò. ² Me kò ntcúúkg'ai cgoa gaicara tempelem koe síí, i kò wèè khòèan ga síí cgae Me, Me ntcóó a xгаа-xгаа ne. ³ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëé khòès hãa a ko cg'áràn kúru koe qgóòea sa óá. A xu a hàà khòè ne cookg'ai koe tòò si. ⁴ A xu a bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, khòès ncèe sa cg'árà nes hãa a ko kúru koe qgóòea. ⁵ Igabam kò Moshe x'áèan máá ta a, ncèeta ii zi khòè zi méé zi nxòán cgoa xg'áma cg'òòè di i, ka Tsi ko Tsáá nta méé?” témé. ⁶ Ncèem kg'ui ba xu kò ko kg'ui, qáé Me xu gha qgálan xu kò ko qaa khama, a xu a ko chibi-chibi Me xu gha zi dàò-kg'ám zi qaa. Kam ko Jeso ba qámse, a tshàua ba cgoa gómankg'ai koe góá.

⁷ Qanega xu hãa a ko tèè Me kam ko tèè a bìrí xu a máá: “Ncèè c'èem khòèm káà chibi iim kò gaxao xg'aeku koe hãa, ne méém tc'ãà naka nxõá sa sèè naka xao si,” témé. ⁸ A ba a gaicara qámse a gómankg'ai koe góá.

⁹ Ncèe sa xu ko kóm ka xu kò kaia xu koe guu a tshoa-tshoa a cúimana-cúí tcg'oara qòò. Me Jesom cúim ga ba síí qau, naka gaas khòè sa hëéthëé e, si qanega gaa koe téé-téé. ¹⁰ Me Jeso tèè a ba a tèè si a máá: “Khòè seè, nda xua? Ncãa i gáé cúí khòè ga táá chibi bóò si?” témé. ¹¹ Si máá: “Ncãa i táá cúí khòè ga chibi bóò te, X'aigaè,” témé. Me Jeso ba máá: “Nxãaskar Tíí igaba cúí gúú kaga chibi bóò si tama, ke qòò, naka sia ncèe koe guus ka táá gaicara chibi kúru guu,” témé.]

Jeso ba nqóóm dim X'áà Me e

* 7:52: c'èe zi Gerika di zi tcgãya zi ncíí zi ncèe xg'aekuan 7:53–8:11 úú tama.

¹² Me Jeso ba gaicara khòè ne cgoa kg'ui a máá: “Tíí Ra nqǒóm dir X'áà Ra a. Dìím wèém ãe gha xùri Te ba ntcùúan q'oo koe qǒda hãa tite, igabam gha kg'òèan di x'áàn úúa hãa,” témé.

¹³ Xu kò Farasai xu bìrí Me a máá: “Tsáá ka Tsi ko nxàea tseegukagu, khamas Tsáá ko Tsáá ka nxàea tseegukagu sa tchàno tama,” témé.

¹⁴ Me Jeso ba xǒa xu a máá: “Tíí kar kò nxàea tseegukagu igabagas tiris nxàea tseegukagu sa tchàno si i, ãer guua hãa qǒàia ner q'ana hãa, a Ra a gataga ãer ko qǒò qǒàian q'ana hãa. Igabaga xao gaxao ãer guua hãa qǒàian hãe, naka Ra ko qǒò qǒàian hãe hãe c'úúa hãa khama. ¹⁵ Gaxao ko tc'aró ba xǒara, Tíí Ra cúí khòè ga xǒara tama. ¹⁶ Igaba ncèè xǒarar kò ne i xǒara-q'ooa Te tchàno o, Tíí Ra Tíí ka cúise xǒara tama khama, igaba Ra Abom ncèè tsééa óa Tea hãam cgoa hãa. ¹⁷ Gaxao di x'áèan koe i góásea hãa a ko máá: ‘Cám khòèan dis nxàea tseegukagu sa cgáé si i,’ témé. ¹⁸ Gaas ãe Tíí ka tseegu ii sar kò Tíí nxàea tseegukagu. Me ko gataga thèé Abom ncèè tsééa óa Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagu,” tam méé.

¹⁹ Xu nxãaska tèè Me a máá: “Saò ba nda?” témé.

Me Jeso ba xǒa xu a máá: “C'úú Te xao hãa, a xao a Abom ga ba c'úúa hãa, a ncèè q'ãa Tea xao kò hãa ne xao ga ko thèé Abom ga ba q'ana hãa,” tam méé.

²⁰ Jeso ba kò ncèè kg'uiian tempelem q'oo koem hãase kg'ui, aban ko tòòèm qǒàim qàe koe. Igaba i kò táá cúí khòè ga qǒó Me, Gam dim x'aè ba kò qanega hàà tama khama.

²¹ Me kò Jeso ba gaicara bìrí xu a máá: “Qǒò Ra ko, xao gha qaa Te, a xao a gha gaxao di zi chibi zi q'oo koe ga x'óó. Tíí ko qǒò koe xao cuiskaga sí tite,” témé.

²² Xu nxãaska Juta xu tèèku a máá: “Cg'òose ba gha? Ncèem ko máá: ‘Tíí ko qǒò koe xao cuiskaga sí tite’ témé ka?” témé.

²³ Me bìrí xu a máá: “Gaxao nqãaka di xao o, Ra Tíí tc'amaka di Ra a; ncèem nqǒóm di xao o, Ra Tíí ncèem nqǒóm di tama. ²⁴ Gaa domkar kò bìrí xao o, a ko máá: ‘Gaxao di chibian koe ga xao gha x'óó,’ témé. Ncèè Tíí Ra gaar ga Ra a tar ko méé sa xao ko dtcòm tama, ne xao gha tseeguan kaga gaxao di chibian koe x'óó,” tam méé.

²⁵ Xu bìrí Me a máá: “Kháé Tsi Tsáá díí Tsia?” témé.

Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Ncèer kò ma tshoa-tshoas koe guu a bìrí xao o khama cúí ga Ra ko méé. ²⁶ Kái zi gúú zi Ra úúa hãa bóda Ra ga tcg'òò a gaxao ka nxàe zi, igaba Gaam ãe tsééa óa Tea ba tseegu di Me e, Ra ko ãer kò Gam koe kóm sa nqǒò ba bìrí,” tam méé.

²⁷ Xòòm kam kò ko kg'ui cgoa xu sa xu kò kóma q'ãa tama. ²⁸ Kam ko nxãaska Jeso ba bìrí xu a máá: “Eè xao ko Khòèm dim Cóa ba tc'amaka ghúia xg'ara, ne xao gha nxãwa q'ãa Gaar ga Ra a sa, a Tíí ka cúise gúú zi kúru tama, igaba Ra ko Abom ma xgaa-xgaa Tea hãa khama ma kg'ui. ²⁹ Me Gaam ãe tséé Tea hãa ba Tíí cgoa hãa, a cúise guu Te ta ga hãa, wèè x'aè kar ko ãe ko qãè-tcaokagu Me sa kúru khama,” tam méé.

³⁰ Ncèè gúúa nem ko nxàe ka i ko kái khòèan Gam koe dtcòm.

Abrahamam di ne cóa ne

³¹ Me Jeso ba nxãaska Gam koe ko dtcòmà ne Juta ne bìrí a máá: “Tirim kg'ui ba tu kò ko komsana a ko qǒó qari me, ne tu gha tseegukaga Tiri tu xgaa-xgaase-kg'ao tu ii. ³² A tu a gha nxãaska tseeguan q'ãa, i gha tseeguan kgoara tu u,” témé.

³³ Ne xǒa Me a máá: “Abrahamam di ta cóa ta a, a ta a qanega c'ãe khòè di qãà kúru ta ga hãa, ka Tsi nta méé-q'ooa, ncèè Tsi ko máá, kgoarasea ta gha hãa, témé ka?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xǒa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Dìím wèém ãe ko chibian kúru ba chibian dim qãà me e. ³⁵ Me qãà ba chòò tamase x'áé koe hãe tama, igabam ko cóa ba chòò tamase x'áé koe hãe. ³⁶ Gaa domkaga tu gha, ãem ko Cóa ba kgoara tu u, ne tseeguan kaga kgoarasea hãa. ³⁷ Abrahamam di tu cóa tu u sar q'ana hãa, igaba tu cg'òò Te kg'oana hãa, Tirim kg'ui ba tcáoà tu q'oo koe x'ãè-q'ooan úú tama khama.

³⁸ “Tirim Xòòm koer bóda hãa zi gúú zi kar ko kg'ui, tu ko gatu, gatu ka xòòga xu koe tu kóma hãa zi kúru,” tam méé.

³⁹ Ne xǒa Me a máá: “Gatá ka xòò ba Abrahamam me e,” témé.

Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Ncēe Abrahamam di tu cóá tu kò ii ne tu ga ko Abrahamam kò kúrú zi kúrú. ⁴⁰ Igaba tu ncēeska cg'õo Te kg'oana, Tíí ncēe Nqarim koer kómá tseeguan kò bìrí tu ur khòe Ra. Abrahama ba kò ēeta ii gúù kúrú tama. ⁴¹ Gatu ka xòò ga xu kòò kúrú zi gúù zi tu ko kúrú,” tam méé.

Ne bìrí Me a máá: “Sita cg'áràn di ta cóá ta tama ta a; sita dim Xòòm cúím úúa ta hãa ba Nqari Me e,” témé.

⁴² Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Ncēe Nqarim kò gatu ka Xòò ba ii, ne tu ga kò ncàm Tea hãa, Nqarim koe Ra guu a hààraa khama. Tiri qarian kar ncēe koe hàà tama, igabam Gabá tsééa óá Tea hãa. ⁴³ Dùús domka tua ēer ko kg'ui sa kómá q'ãa tama? Eēr ko kg'uis kóm ka tu ko tààè domka a. ⁴⁴ Gatua gatu ka xòòm dxāwam di tu cóá tu u, a tu a gatu ka xòòm ko tc'ēe zi gúù zi kúrú kg'oana. Tshoa-tshoases kagam kò cg'õo-kg'ao me e, a ba a tseeguan cgoa tchõà úú tama, tseegua nem úú tama khama. Ncēe tshúù-ntcõan ábà cgoaèa hãa khamam ko ma kg'ui ii ba. Tshúù-ntcõa-kg'ao me e, a tshúù-ntcõan ka xòò me e khama. ⁴⁵ Igabar ko Tíí tseeguan nxàe, domka tu Tíí koe dtcòm tama. ⁴⁶ Ndaka kg'áíá tu ga chìbiga Ra a sa x'áí? Ncēe tseegua ner kò ko nxàe, ne tu kháe nxãaska dùús domka dtcòm Te tama? ⁴⁷ Gaam ēe Nqarim di ba ko Nqarim di kg'uian komsana, igaba tu gatu Nqarim di tama, gaa domkaga tu komsana a tama,” tam méé.

Jeso ba hēe naka Abrahama ba hēéthēe e

⁴⁸ Xu Juta xu xõa Me a máá: “Tseegu tama xae gáé kò hãa ncēe xae kòò máá: ‘Samaria di Tsi i, a Tsi a dxāwa tc'ēean úúa hãa,’ témé ka,” témé.

⁴⁹ Me Jeso ba xõa a máá: “Dxāwa tc'ēea ner úú tama, igabaga Ra Abo ba tcoma hãa, xao ko gaxao Tíí ntcoe Te. ⁵⁰ Tíí Ra Tíí ka dqòmkuuan qaara mááse tama, igabagam qaa a ko ba hàna, ncēe gha xgàra ba. ⁵¹ Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Dìím wèém ēe gha Tirim kg'ui ba qgóóa qari ba chõò tamase x'óóa hãa tite, témé,” tam méé.

⁵² Xu kò Juta xu nxãaska bìrí Me a máá: “Dxāwa tc'ēean Tsi úúa hãa sa xae ncēeska q'ana hãa. Abrahama ba x'óóa, xu porofiti xu thēe x'óóa hãa, igabaga Tsi ko Tsáá máá, dìím wèém ēe ko Tsari kg'uian qgóóa qari ba chõò tamase x'óóan xám tite, témé. ⁵³ Gaxae ka xòòm Abrahamam ka Tsi Tsáá kaia? X'óóam hãa, xu gataga thēe porofiti xu x'óóa hãa. Ka Tsi gáé Tsáá tc'ēea máá, dìí cgáé Tsi ii, ta tc'ēea?” ta xu méé.

⁵⁴ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Ncēe Tíí kòò dqòmse, ne i Tiri dqòmsean káà hùì i. Tíí ko dqòm Te ba Abo Me e, ncēe gaxao ko máá, gatu dim Nqari Me e, témé ba. ⁵⁵ Igabaga xao c'úù Mea, Ra Tíí q'ãa Mea. Ncēe c'úù Mea Ra hãa tar kòò méé ner nxãaska tshúù-ntcõa-kg'ao Ra a, gaxao khamaga ma. Igabaga Ra q'ãa Mea, a Ra a ko kg'uia ba qgóóa qari. ⁵⁶ Gaxao ka xòòm Abrahama ba kò Tirim cárn bam ko hàà bóò khama qãè-tcao hãa, a kò bóò me a qãè-tcao.

⁵⁷ Xu nxãaska Juta xu bìrí Me a máá: “Qanega Tsi 50 kuri ga úú tama, igaba Tsi Abrahama ba bóò hãa dèe?” témé.

⁵⁸ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Abrahamam ko ábàès cookg'ai koe, Ra hàna,” témé.

⁵⁹ Ka xu ko nxõán sàà, xao Me xu gha ka, igabam ko Jeso ba tempelem q'oo koe ts'ana tcg'oa a qòò.

9

Jeso ba ko káà tcgáise ábàèam khòe ba qãèkagu

¹ Eēm Jeso ba xóe a ko qòò kam kò káà tcgáise ábàèa hãam khòèm cgoa xg'ae. ² Ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dìín chìbi domka ba káà tcgáise ábàèa? Gaam chìbia kana xòò ba dia, ncēe kúrú mem káà tcgáise ábàèa hãa?” témé.

³ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Ncēem khòèm chìbi tama a, gataga xòò ba di chìbi tama a, igabagas ncēe sa kúrúse cgae mea hãa, nxãasega i gha Nqarim di qarian bóòè a ko gam koe tséé ka. ⁴ Qanega i koaba di x'aè e, ka méé xae ncēe tsééa óá Tea hãam di tsééan kúrú,

ntcùúa nea ko hàà ke, ncēe cúí khòè ga tséé tite e. ⁵ Eēr qanega nqōóm koe hãa x'aè kar nqōóm dir X'áa Ra a," tam méé.

⁶ Ncēe zi gúù zim ko kg'uia xg'ara kam kò gómankg'ai koe tcg'ae, a kg'ám-tsharà ba cgoa tcoàn kúrú a gaa tcoàn khòèm tcgái koe tcgáu, ⁷ a ba a gaam khòè ba bìrí a máá: "Qōò, naka tsia síí Siloame dim tèbem koe xg'aà-kg'ai," témé. (Ncēm kg'uim Siloame di ba ko máá 'Tsééa úúèa' témé.) Me ko qōò a síí xg'aà-kg'ai, a ba a kabisem ko ka ko bóò.

⁸ X'áé qàea ba di ne khòè ne hēé, naka kg'áiga kò ko bóò me, me ko dtcàrà ne hēéthēéa kò tèese a máá: "Ncēea gáé gaam khòèm xg'ao ko káise ntcōóa te a ko dtcàrà tam baa?" témé. ⁹ C'ēe ne kò máá: "Gaam ga me e," témé, ne ko c'ēe ne máá: "Eē ēe, kg'ama tsara tc'èèkua hãa," témé. Me kò gaam khòè ba máá: "Tíí ga ra a," témé. ¹⁰ Ne tèè me a máá: "Kháé i nxāaska tcgáia tsi ntama ma xgobekg'ammèa?" témé. ¹¹ Me xōa ne a máá: "Jeso ta ko ma tciièm Khòè ba kò tcoàn kúrú a tcgáia te tcgáu, a bìrí te a máá, síí méér Siloame dim tèbem koe xg'aà-kg'ai, témé, ra síí xg'aà-kg'ai, a gaa koe ga bóò," témé. ¹² Ne tèè me a máá: "Gaam khòè ba nda?" témé. Me xōa ne a máá: "C'úua ra hãa," témé.

Farasai xu ko Jesom di kg'òèkaguku-kg'áman di dàdan qaa

¹³ Ka ne ko gaam khòèm ēe kò káa tcgáise ábàèa hãa ba sèè a Farasai xu koe úú. ¹⁴ Nxāaskam kò, gaam cárn ēem kò Jeso ba tcoàn kúrú, a khòè ba xgobekg'am tcgái ba Sabata di me e. ¹⁵ Ka xu ko Farasai xu khòè ba tèè, ntama i ma qōò hãa me ko bóò sa. Me xōa xu a máá: "Tcoà nem kò tcgáia te koe tcgáu, ra síí xg'aà-kg'ai, a kò gaa koe ga guu a bóò," témé.

¹⁶ Xu kò c'ēe xu Farasai xu máá: "Ncēm Khòè ba Nqarim koe guu tama, Sabata dim cárn bam qgóóa qari tama khama," témé. Xu c'ēe xu máá: "Ntama ba ga ma chibi-kg'ao ba ncēeta ii zi x'ái zi kúrú?" témé. Xu kò tc'ēe-kg'ám zi koe q'aara hãa.

¹⁷ Ka xu ko kabisem a gaicara ēe kò káa tcgái ii ba bìrí a máá: "Xgobekg'am tcgái tsia baa ka tsi ko tsáá Gam ka nta méé?" témé. Me xōa xu a máá: "Porofiti Me e," témé.

¹⁸ Xu kò Juta xu qanega dtcòm tama, káa tcgái me e kò ii, a ba a kúrúè a ko ncēeska bóò sa, khama xu khòèan tséé i síí xōò ga khara tcii. ¹⁹ A hàà tèè khara a, a máá: "Ncēea gakhao dim cóám ga baa, ncēe kò koma káa tcgáise ábàèa hãa ba? Kháé nxāaska i ntama ma qōò hãa me ko ncēeska bóò?" témé.

²⁰ Khara xōò ga khara xōa xu a máá: "Sikham dim cóá me e sa kham q'ana hãa, a kham a gataga q'ana hãa, káa tcgáisem ábàèa hãa sa. ²¹ Igaba kham gakhama ntama i ma qōò hãa me ko ncēeska bóò sa c'úua hãa, naka diín xgobekg'am tcgái mea hãas ga sa hēéthēé e. Ke xao gaxao tèèa máase me, kuria ba tc'āda hãa, me gha xōara máase xao o ke," témé.

²² Khara kò xōò ga khara ncēeta ma xōa, Juta xu khara kòò bèe khama. Nxāakamaga xu kò kg'uia xg'ara hãa, ncēè c'ēem khòèm kò nxāea tseegukagu Jeso ba Krete Me e sa, ne i gha gaa khòèan còrè-nquum koe xhàiguè sa khama. ²³ Gaa domka khara kò ko xōò ga khara máá: "Kuria ba tc'āda hãa, ke méé xu tèè me," témé.

²⁴ Xu cárn dis ka gaam khòèm ēe kò káa tcgái ii ba tcii, a xu a bìrí me a máá: "Nqari ba dqòm tseeguan kg'ui ka, ncēm Khòè ba chibi-kg'ao Me e sa xae q'ana hãa ke," témé.

²⁵ Me xōa xu a máá: "Chibi-kg'ao ba ga ii kana ba ga chibi-kg'ao tama sar tíí c'úua hãa. Cúis gúùs tíí q'ana hãa saà: káa tcgái ra a kò ii, igaba ra ko ncēeska bóò si i," témé.

²⁶ Xu tèè me a máá: "Dúú sa ba kò kúrú cgae tsi? Ntama ba kò ma tcgáia tsi xgobekg'am?" témé.

²⁷ Me xōa xu a máá: "Ncāar nxāakamaga bìrí xao o, xao ncāa táá kóm te, ka xaoa ko dùús domka gaicara kóman gaan di qaa? Kana xaoa Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kúrúse kg'oana thēé?" témé.

²⁸ Xu xhóré me a máá: "Tsáá tsia Gam di tsi xgaa-xgaase-kg'ao tsi i! Sixaea Moshem di xae xgaa-xgaase-kg'ao xae e. ²⁹ Nqarim xg'ao Moshem cgoa kg'ui sa xae q'ana hãa, igaba ncēm Khòèm ka xae ndam guua sa c'úua hãa," témé.

³⁰ Me khòè ba xōa xu a máá: "Cg'āèse i are-aresa a, Me guua hãa qgáian ga xao c'úua hãa, igabagam xgobekg'am tcgái tea hãa khama. ³¹ Nqari ba chibi-kg'ao ne komsana tama sa ta q'ana hãa: igaba ncēè c'ēem khòèm kòò Nqari ba dqòm, a ko Gam ncàma hãa

sa kúrú, nem ko Nqari ba komsana me. ³² Xg'aom kò ntcōó a nqōó ba tshoa-tshoase ne ta qanega kóm naka i máá, díim ga ba khòem káá tcgáise ábàèa ba xgobekg'am tcgáia hãa témèè ta ga hãa. ³³ Ncēm Khòem kò Nqarim koe guu tama nem ga kò cúí gúú ga kúrú tama!" tam méé.

³⁴ Xu gaa kg'uian ncēe tc'amkg'ai koe xoa me a máá: "Chìbian q'oo koe tsi ábàèa, ka tsi tsáá dùú sa xгаа-xгаа xae e kg'oana?" témé. A xu a tchàa koe xhàigu me.

Jeso ba ko tcgáian úú tamas ka kg'ui

³⁵ Jeso ba kò gaam khòè ba xu xhàigua hãa sa kóm, ãem ko hòè me kam kò tèè me a máá: "Khòem dim Cóám koe tsia ko dtcòm?" témé. ³⁶ Me gaam khòè ba tèè Me a máá: "Kháé díi baa, X'aigaè? Bìrì te Me nakar gha nxãasega Gam koe dtcòm!" témé.

³⁷ Me Jeso ba máá: "Ncēe tsi ko bóò, Me ko tsáá cgoa kg'ui ba, Gaam ga Me e," témé. ³⁸ Kam kò khòè ba máá: "Dtcòm r ko, X'aigaè," témé, a cookg'aia ba koe cg'áé a dqòm Me.

³⁹ Me Jeso ba máá: "Xgàrar gha domkar ncēm nqōóm koe hààraa, nxãasega ne gha ãe káa tcgáí ne bóò, ne ãe ko bóò ne káan tcgáí ka," témé.

⁴⁰ Xu c'èe xu Farasai xu ãem kò ncēe gúúan nxàe ka kò hãa cgoa mea xu kóm, a xu a tèè Me a máá: "Dùú dèè? Sixae igaba xae thèé káa tcgáí xaea dèè?" témé.

⁴¹ Me Jeso ba bìrì xu a máá: "Káa tcgáí xao kò ii ne xao ga ko ncēska chìbi úú tama. Igaba xao tcgáíga xao o sa bìrìsea hãa, khama i gha gaxao di chìbian gataga ma hãa cgoa xao o.

10

Ghùu Kòre-kg'ao ba hēé naka Gam di zi ghùu zi hēéthēé e

¹ "Tseegukar ko tseeguan bìrì tu u, a ko máá: Khòem ãe ghùu zi dis xgàris-kg'ám koe tcàa tama a ko nqurì si, kana c'èem dàòm ka q'ooa sa koe tcàa ba ts'ãa-kg'ao me e, a cg'ãe kúrú-kg'ao me e. ² Igaba gaam ãe ko xgàris-kg'ám koe tcàa ba ghùu zi dim kòre-kg'ao me e. ³ Xgàris-kg'ám ko xgobekg'am ba ko gaam ghùu kòre-kg'ao ba xgobekg'ama máá, zi ghùu zi kg'ui-q'ooa ba kóm, me gam di zi ghùu zi cg'òèa zi ka tcii, a tc'ãa-cookg'ai zi. ⁴ ãem kò gam di zi wèéa zi tcg'òóa xg'ara nem ko tc'ãa-cookg'ai zi, zi ghùu zi xùri me, kg'ui-q'ooa ba zi q'ana hãa khama. ⁵ Igaba zi cuisaga tãám khòè ba xùri tite, a gha bèe me a qgóé, tãá khòèan di kg'ui-q'ooan zi c'úua hãa khama," tam méé.

⁶ Jeso ba kò ncēs sere-sere sa gaxu koe tséékagu, igaba xu kò ãem ko bìrì xu sa táá kómá q'ãa.

⁷ Kam ko nxãaska Jeso ba gaicara máá: "Tseegukar ko tseeguan bìrì xao o, a ko máá: Tíí Ra ghùu zi dir Xgàri-kg'ám Ra a. ⁸ Wèé xu ãe kò Tíí ka tc'ãa a hàà xua ts'ãa-kg'ao xu u, a cg'ãe kúrú-kg'ao xu u, igaba zi kò ghùu zi táá komsana xu. ⁹ Tíí Ra Xgàri-kg'ám Ra a. Díim wèem ãe ko Tíí koe tcàa ba gha kgoaraè, a ba a gha tcàa a tcg'oa a gha dxóó-q'ooan hòè. ¹⁰ Ts'ãa-kg'ao ba kg'amaga hàà tama, a ts'ãa sa hēé naka cg'òo sa hēé naka kòbe sa hēéthēé cúíga hààraa máána. Ra Tíí hààraa, nxãasega ne gha kg'òèan úú ka, a gataga kaisase úú u ka.

¹¹ "Tíí ra qàèr ghùu Kòre-kg'ao Ra a. Me ko qãem Kòre-kg'ao ba gam di kg'òèan ghùu zi tcg'òóa máá. ¹² Gaam ãe ghùu zi kòre dis tséés koe tcààèa ba ghùu kòre-kg'aom tama me e, a ba a ghùu zi ka q'òòsem tama me e, ãem ko ncuutshaan bóò i ko hàà nem ko ghùu zi guu a qgóé, me ncuutshaa ba hàà ntcàu zi a tsai-tsai q'aa zi khama. ¹³ Ghùu zi kòre di tséèan máàèam khòè ba ko guu zi a qgóé. Kg'amagam máàèa hãa tséé e, khamam tchòà úú cgoa zi tama.

¹⁴ "Tíí ra qàèr Kòre-kg'ao Ra a, a Ra a Tiri zi ghùu zi q'ana, zi Tiri zi ghùu zi q'ãa Tea, ¹⁵ ncēm ma Abo ba ma q'ãa Tea, Ra gataga Tíí ma q'ãa Mea khamaga ma. Ra ko Tiri kg'òèan ghùu zi tcg'òóa máá. ¹⁶ C'èe zi ghùu zir úúa hãa, ncēm xgàrim-q'oo di tama zi. Gataga méér óága zi thèés gúú si i, naka zi hàà kg'ui-q'ooa Te kóm naka zia ncēe zi ghùu zi cgoa xg'ae naka cúí zi ghùu zi dis xg'ae sa kúrú, cúim kòre-kg'aom di zi.

¹⁷ "Ncēs gúús kam Abo ba ncàm Tea, Tiri kg'òèa ner ghùu zi tcg'òóa máána hãa khama, nxãasegar gha gaicara sèèa kabi i ka. ¹⁸ Khòem Tíí koe gha kg'òèa Te sèèa kabi ba káa me

e, igaba Ra ko Tíí ka tcg'òó o. Qari ner úúa hãa tcg'òó or gha di i, a Ra a qarian úúa hãa gaicara Ra gha séèa kabi i di i. Ncēm x'áè-kg'ám bar Abom koe hòòà,” tam méé.

¹⁹ Eē xu ko Juta xu ncēe kg'uian kóm ka xu kò tc'ēe-kg'ám zi koe gaicara q'aa. ²⁰ Kái-kg'áí ne kò máá: “Dxāwa tc'ēea nem úúa, a temeā, ka ba ko dùús domka kómme?” témé.

²¹ Igaba ne kò c'ēe ne máá: “Ncēe zi gúú zi ga táá dxāwa tc'ēean ka tcāàèam khòem ka mééè. Dxāwa ba káà tcgám khòè bam ga xgobekg'am tcgái di qarian úúa hãa ii?” témé.

Juta ne di dtcòm tama ne

²² Me x'aè ba tcāà, si tempelem ko kaba-kabaè dis kōè sa xóé Jerusalema dim x'áém koe. Sao di x'aè e kò ii. ²³ Me kò Jeso ba tempelem koe hãa a ko caate, Solomonem dis xàò-xao sa ta ko ma tciiès xàò-xaos koe. ²⁴ Ka ne ko Juta ne Gam koe hààraa xg'ae, a nxāma-nxāma Me a máá: “Nta noo x'aèan Tsi ko hàà séè a ghùia tòò ta a? Ncēè Kreste Tsi kò ii ncēm Nqari ba nqòòkagu taa hãa Tsi ne kg'ama kgoarasease bìrí ta a,” ta ne méé.

²⁵ Me Jeso ba xọa ne a máá: “Bìrí tu ur kò, igabaga tu kò táá dtcòm. Tséé zi ncēer ko Abom cg'òè cgoa kúrú zia ko Tíí ka nxàea tseegukagu, ²⁶ igaba tu dtcòm tama, Tiri tu ghùu tu tama tu u khama. ²⁷ Tiri zi ghùu zia ko kg'ui-q'ooa Te kóm, Ra q'āa zia, zi ko xùri Te. ²⁸ Chòò tama kg'òèa ner ko máà zi, zi chòò tamase kaà tite, i cúí khòè ga tshàu q'ooa Te koe séèa tcg'òó zi tite. ²⁹ Abom ncēe máà Te zia hãa ba wèé gúúan kaga kaia, i cúí khòè ga Abom tshàu q'oo koe séèa tcg'òó zia hãa tite. ³⁰ Tíí hēé naka Abo ba hēéthēé Tsama cúí Tsam m,” tam méé.

³¹ Ka ne ko Juta ne gaicara nxōá zi sáà, xao Me ne gha ka, ³² igabam kò Jeso ba xọa ne a máá: “Kái zi tséé zi qāè zi Ra x'áí tua, Abom koe guua hãa zi. Ka tua ko gazi xg'aeku koe ndakas domka nxōán cgoa xao Te?” témé.

³³ Ne Juta ne xọa Me a máá: “C'ēs tséés qāès domka ta xao Tsi tama, igaba Tsi ko Nqari ba còè domka a, kg'ama Tsi khòè Tsi i, igaba Tsi ko Nqari Tsi ii khama ma séèe domka a,” témé.

³⁴ Me Jeso ba xọa ne a máá: “Gatu di X'áèan koe i gáé ncēeta ma góásea naka máá: ‘Gatu kar ko máá: nqàrí tu u,’ témé tama? ³⁵ Eē Nqarim di zi Tcgāya zi koe ko méése sa chòò tamase tseegu si i sa ta q'ana hãa. Me kò Nqari ba gane ēe Gam dim kg'ui ba kò máàèa hãa ne nqàrí ta ma tcii. Ncēè Nqarim kò ko gaa ne khòè ne ēe ne nqàrí ta ma tcii, ³⁶ ne tua nxāaska gatu dìí tua ncēe ko máá, Nqari bar ko còè témé tu, Nqarim dir Cóa Ra a tar ko méé domka, Tíí ncēe Abom nxará tcg'òó, a nqóómkg'ai koe tsééa óá Ra! ³⁷ Ncēè Abom di zi tséé zir kò kúrú tama ne méé tu nxāaska táá Tíí koe dtcòm guu. ³⁸ Igaba ncēè kúrú zir kò, igaba tu kò Tíí koe dtcòm tama ne méé tu nxāaska ēer ko kúrú zi tséé zi koe dtcòm, naka tua gha nxāasega q'āa naka kóíma q'āa, Abom Tíí koe hãa, Ra Tíí Gam koe hãa sa,” tam méé.

³⁹ Ne gaicara qgóó Me ne gha sa tc'ēe, Me tcg'oaragu ne.

⁴⁰ Me nxāaska Jeso ba Jorotanem ka ncii za ka xòèa ba koe kabise, Johanem kò ko kg'aika khòè ne tcguù-tcguum qgám koe, a ba a síí gaa koe hãa. ⁴¹ Ne kái ne khòè ne Gam koe síí a ne a máá: “Johane ba xg'ao táá c'ēs x'áís ga sa kúrú, igabam xg'ao ncēm Khòem ka bìrí ta a zi gúú zi wèé zia tseegu zi i,” témé. ⁴² Ne kò ēem qgám koe kái ne khòè ne Jesom koe dtcòm.

11

Lasarom dis x'oo sa

¹ Nxāaskam kò c'ēm khòem Lasaro ta ko ma tciiè ba ko tsàa, Betania koe guua ba, Maria sa hēé naka gas ka káíkhoes Mareta sa hēéthēé sara dim x'áé-coa ba. ² Ncēes Maria sa gaas ncēe kò X'aigam Nqari ba tshāá di nxúlan cgoa tcgáu nqàrèa hãas ga si i, a c'òòà sa cgoa tchùu u, ncēe káímkhoem Lasarom kò tsàa sa. ³ Ka sara kò nxāaska khòè qòeku sara Jesom koe kg'uian tsééa úú, a máá: “X'aigae, ēe Tsi ncàma hãa ba ko tsàa,” témé.

⁴ Eēm ko ncēe sa kóm, kam kò Jeso ba máá: “Ncēes tcii sa cuiskaga cg'òo mea hãa tite, igabas Nqari ba dqòm di si i, nxāasegam gha Nqarim dim Cóa ba dqómme ka,” témé.

⁵ Me kò Jeso ba Mareta sa hěé naka qōese sa hěé naka Lasaro ba hěéthěé ncàma.
⁶ Khama ěem ko Lasaro ba ko tsàa sa kóm, kam kò càm càm tsara hãa ěem ko hãam qgám koe.

⁷ A ba a nxãaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Hàa naka xae Jutea koe gaicara kabise,” témé.

⁸ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Juta ne ncãaga nxōán cgoa xao Tsi kg'oana, igaba Tsia ko gaicara gaa koe ga kabise?” témé.

⁹ Me Jeso ba xoa a máá: “Cám ba gáé 12 aoaran úú tama? Koaba ka ko qōòm khòe ba cuiskaga cg'áéa hãa tite, ncēm nqōóm di x'áa nem ko bóò khama. ¹⁰ Igaba ncē khòem kò ko ntcùuan q'oo koe qōò nem ko cg'áé, x'áa nem úú tama khama,” tam méé.

¹¹ Ncētam ko mééa xg'ara kam kò bìrì xu a máá: “Gaxae ka c'ēm Lasaro ba x'òma hãa, Ra ko gaa koe síí tc'oman koe ghùì me,” témé.

¹² Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì Me a máá: “X'aigaè, x'ómam kò hãa nem gha qāè,” témé.

¹³ Me kò Jeso ba x'óam hãa sa nxàe, igaba xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'ēea máá, tc'oman ncē tseegu di Gam ko nxàe, ta tc'ēea.

¹⁴ Kam kò nxãaska Jeso ba tchànose bìrì xu a máá: “Lasaro ba x'óóa hãa. ¹⁵ Ra gaxao domka qāè-tcoa, kàa ra a kò ii khama, nxãasega xao gha dtcòm ka. Igaba hàa naka xae síí cgae me,” tam méé.

¹⁶ Kam kò Tomase ncē kò Didimo ta ma tciè ba; ncēs cg'òè sa ko máá: ‘Hoo-hore’ témé ba gam ka c'ēe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Hàan xae thěé qōò, naka xae nxãasega síí x'óó cgoa Me,” témé.

Jeso ba ko khòe qōeku sara qgài-qgai tcáo

¹⁷ Eēm ko Jeso ba hàa kam ko hàa sao-xg'ae, me Lasaro ba nxãakamaga 4 cãmán tc'ámns q'oo koe úúa hãa. ¹⁸ (Nxãaska i kò Jerusalema koe guu a Betania koe sífan 3 kilomitar khama noo. ¹⁹ Ne kò kái ne Juta ne hàaraa, hàa ne gha Mareta sa hěé naka Maria sa hěéthěé sara qgài-qgai tcáo ka, gasara ka káikhoem di x'ooan koe.)

²⁰ Eēs ko Mareta sa Jesom ko hàa sa kóm kas kò tcg'oa a síí xg'ae cgoa Me, si kò Maria sa nquum q'oo koe hãa.

²¹ Si kò Mareta sa Jeso ba bìrì a máá: “X'aigaè, thuu Tsi kò ncē koe hãa nem ga kò tíí kíí ba x'óóa hãa tama. ²² Ra ncēs kaga igaba q'anaa, wèés gúús ěe Tsi ko Nqarim koe dtcàrà sam gha Nqari ba máá Tsi sa,” témé.

²³ Me Jeso ba bìrì si a máá: “Sáa kíí ba gha x'ooan koe tēe,” témé.

²⁴ Si Mareta sa xoa Me a máá: “Q'ana ra hãa me gha x'ooan koe tēe, còò dim cãm x'ooan koe i ko tēem ka,” témé.

²⁵ Me Jeso ba bìrì si a máá: “Tíí Ra x'ooan koe Tēe Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Gaam ěe ko x'óó igaba ko Tíí koe dtcòm ba gha kg'òè, ²⁶ me díím wèém ěe kg'òèa hãa a ko Tíí koe dtcòm ba cuiskaga x'óó tite. Ncē sa sia ko dtcòm?” tam méé.

²⁷ Si bìrì Me a máá: “Èè, X'aigaè, dtcòm ra ko Kreste Tsi i sa, Nqarim di Tsi Cóa Tsi, ncē kò nqōómkg'ai koe hàa Tsi,” témé.

²⁸ Ncē zi gúù zis ko nxàea xg'ara kas kò qōò a síí qōeses Maria sa dxùukg'ai koe tciia tcg'òò a bìrì si a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao ba ncãa hàa, a ko tcií si,” témé. ²⁹ Eēs ko ncē sa kóm kas kò qháése tēe a síí cgae Me. ³⁰ Nxãaskam kò Jeso ba qanega x'áé-coam koe tcàa ta ga hãa, igabam kò Mareas ncãa xg'ae cgoa Me koe ga qanega tēe. ³¹ Eē kò Marias cgoa nquu q'oo koe hãa a ko qgài-qgai tcáo si ne Juta ne ko bóò, si ma qháése tēe a tcg'oara hãa sa, ka ne kò còò si, tc'ámns koes ko síí hãa a kg'ae, ta ne kò tc'ēea khama.

³² Eēs ko Maria sa Jesom hãas qgáís koe síí, a ko bóò Me kas kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a máá: “X'aigaè, thuu Tsi kò ncē koe hãa nem ga kò tíí kíí ba x'óóa hãa tama,” témé.

³³ Eēm ko Jeso ba bóò sis ko kg'ae, naka ěe kò xùri si a hàaraa ne Juta ne hěéthěé ko kg'ae, kam kò kaisase xg'ai, i tcáo ba nxùrù. ³⁴ Me tēè ne a máá: “Nda koe tu xóò mea?” témé. Ne bìrì Me a máá: “X'aigaè, hàa naka bóò,” témé.

³⁵ Me Jeso ba kg'ae. ³⁶ Ne kò nxāaska Juta ne máá: “Bòò, nta noosem ncàm me sa,” témé. ³⁷ Igaba ne kò c'ëea ne máá: “Ncëem khòem ncëe thuu káa tcgáim khòe ba xgobekg'am tcgáia hãa ba gáe kò táá ncëem khòe ba kúru me x'óóa hãa tite?” ta ma tèeku.

Jeso ba ko Lasaro ba x'ooan koe ghù

³⁸ Me kò Jeso ba gaicara kaisase xg'aia hãase tc'ams koe sí. Xòam q'oo koes kò hãa, si nxōá sa kg'ána ba koe tòóea. ³⁹ Me Jeso ba máá: “Nxōá sa tcg'òó,” témé.

Si ãe kò x'óóa hãam khòem ka qōeses Mareta sa birí Me a máá: “X'aigàe, ncëem x'aem kam hmmsam xg'ãò ba hãa, 4 cáma nem úúa a kg'ónòea hãa khama,” témé.

⁴⁰ Kam kò Jeso ba birí si a máá: “Birí si ta ga Ra gáe hãa, dtcòm si kòo ne si gha Nqarim di x'aàn hòò sa?” témé. ⁴¹ Ka ne ko nxōá sa tcg'òó. Me Jeso ba tc'amaka ghù-k'gai a máá: “Aboè, qãe-tcaoa Ra ko máá Tsi, kóm Tea Tsi hãa domka. ⁴² Q'ana Ra hãa wèe x'aè ka Tsi ko kóm Te sa, igabar ko ncëe tãe ne khòe ne domka ncëe sa nxàe, nxāasega ne gha dtcòm, Tsáa Tsia tséea óa Tea hãa sa ka,” témé. ⁴³ Ncëetam ko méea xg'ara kam kò tc'amaka hãam dòm cgoa q'au a máá: “Lasaroè, tchàa koe tcg'oa!” témé. ⁴⁴ Me x'óóa kò hãam khòe ba tcg'oa, tshàua ba hëe naka nqàrèa ba hëéthëe kò lapian cgoa tcármèa, i kg'áia ba c'ëem qgáim cgoa tcármèa. Me Jeso ba birí ne a máá: “Kgoara tcg'òó cgae me qgáia ne nakam qòò,” témé.

Juta ne ko Jesom di cg'ooan qg'áikua máá

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Nxāaska ne kò kái ne Juta ne ncëe kò Maria sa dàra hãa ne, a kò Jesom kò kúrua hãa zi gúu zi bóda ne, Gam koe dtcòm. ⁴⁶ Igaba ne kò c'ëe ne Farasai xu koe sí a birí xu Jesom dùú sa kúrua hãa sa. ⁴⁷ Ka xu kò nxāaska kaia xu peresiti xu hëe naka Farasai xu hëéthëe xg'ae sa tcii a tèeku a máá: “Dùú sa xae gha kúru? Ncëem Khòe ba ko kái zi x'ái zi kúru ka. ⁴⁸ Guu Me xae kò Me ko ncëe zi gúu zi qanega kúru, ne i gha wèe khòean Gam koe dtcòm, ne gha Roma ne nxāaska hàà sixae dim nqōó ba hëe naka khòe ne hëéthëe xhùu cgae xae e,” ta xu méé.

⁴⁹ Igaba gaxu ka c'ëem Kaifase ta ko ma tciiè ba, ncëe kò ãem kurim ka kaim peresiti ii ba kò kg'ui a máá: “Cúí gúu ga xao c'úúa hãa! ⁵⁰ Bóda xao gáe q'ãa tama, cúim khòe ba guu me wèe ne khòe ne x'óóa máá sa qãe si i, wées qhàò sa guu si kaakaguèan ka sa?” témé.

⁵¹ Ncëe sam kò gam koe guuase nxàe tama, igabam kò ãem kurim ka kaim peresiti me e khama porofita, Jeso ba gha ko Juta dis qhàò sa x'óóa máá sa, ⁵² naka ães qhàòs cúis tama sa, igaba gataga Nqarim di ne cóa ne ncëe tsai-tsaisea xõe ne hëéthëe e, xg'ae-xg'ae nem gha, ne cúis gúu sa ii ka.

⁵³ Xu kò nxāaska ãem cáim koe ga guu a qg'áiku, cg'õo Me xu gha ka.

⁵⁴ Me kò Jeso ba nxāaska táa kgoarasease Juta ne xg'aeku koe caate. Igabam kò gaa koe tcg'oa a tchàa-xgóós qàe koe hãam qgáim koe qòò, Eferaime ta ko ma tciiè ba, a sí gaa koe Gam di xu xgaa-xgaase-k'ao xu cgoa hãa.

⁵⁵ Juta ne dis Pasekas dim x'aè ba kò cúu me e, ne kò Pasekas cookg'ai koe kái ne nqóóm koe guu a Jerusalema koe qòò, sí ne gha q'ano-q'anoè ka. ⁵⁶ Ne kò Jeso ba qaa, a ne a ko ãe ne tempelem q'oo koe hãa ka tèeku, a ko máá: “Dùú sa tu ko tc'ëe? Cuiskaga ba gáe kòès koe hàà tite?” témé. ⁵⁷ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu hëe naka Farasai xu hëéthëe x'aèan tcg'òóa hãa, ncëe c'ëem khòem kò ndam hãa sa q'ana hãa ne méem q'ãa-q'ãa xu sa, nxāasega xu gha qgóó Me ka.

12

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa ntcãa nqàrèè

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ 6 cáman Paseka dim cáim cookg'ai di kam kò Jeso ba Betania koe qòò, Lasarom kò x'ãèa hãa koe, ncëem kò x'ooan koe ghùia hãa ba. ² Me kò Jeso ba gaa koe dqòa di tc'ooan máàè.

Si kò Mareta sa nxàa máá xu, me kò Lasaro ba ãe ko Jesom cgoa tc'óó xu ka c'ëe me e. ³ Kas kò nxãaska Maria sa nareta cgoa cúí kúrúèa tshãán dim ts'óó-c'óám kaia ba* sèè, ncëe kaisa marian cgoa ko x'amámèem tshãá ba, a Jesom nqàrè koe ntcãá, a sa a c'òda sa cgoa tchùu nqàrè Me. Me kò nquu ba ãem tshãám di xg'ãóan ka cg'oè.

⁴ Igabagam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ëem Jutase Isekariote ba, (ncëe gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba) máá: ⁵ “Dùús domka ba kò ncëem tshãá ba x'amáguè tama, kurim di marian cgoa, naka i maria ba dxàua ne khòè ne máàè?” témé. ⁶ Ncëes gúù sam kò dxàua ne khòè nem ncàmà hãa domka nxàe tama, igaba ts'ãà-kg'ao me e domka a. A kò mari dtcòbè sam qg'óó hãa khama, q'oo koe marian séèa mááse kg'oana.

⁷ Me Jeso ba xq̄a a máá: “Guu si tu, Tiri kg'ónò cáma nes tòóa máá mea ke. ⁸ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hãa, igaba tu wèè x'aè ka Tíí cgoa hãa tite,” tam méé.

Lasaro ba ko qg'áikua mááè

⁹ Eëe ko kaias xg'aes Juta ne di sa Jeso ba hàna sa kóm, ka ne kò gaa koe síí, Jesom domka cúí tamase, igaba ne gha kúúa hàà Lasaro ba bóò ka hëéthëé e, ncëem kò x'ooan koe ghùia hãa ba. ¹⁰ Nxãaska xu kò kaia xu peresiti xu qg'áiku, Lasarom ga ba xu gha thëé cg'óo sa. ¹¹ Gaam domka ne kò ko kái ne Juta ne Jesom koe síí, a ne a ko Gam koe dtcòm khama.

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹² Q'uu dim cáma ka ne kò kái ne khòè ne ãe kò kōès koe hààraa ne kóm, Jeso ba ko Jerusalema koe hàà sa. ¹³ Ka ne kò mokolane dis hiis di tqàràan séè a tcg'oa, a síí xg'ae cgoa Me, a ne a q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'eekg'aièa baa,

Gam ãe ko X'aigam Nqarim di cg'òèan cgoa hàà ba,

ncëe Iseraele dim X'aiga ba!”

ta ne méé.

¹⁴ Me kò Jeso ba donghi-coa ba hòò a ba a qábì me, ncëe i ko ma góá tòòèa khamaga ma a ko máá:

¹⁵ “Táá q'ád guu, Sione di si cóá seè;

bóò, sarim X'aiga ba ko hàà,

donghi-coam koe qábì ntcóó a ke,”

téméè khama.

¹⁶ Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'ãà dis ka ncëe zi gúù zi kórna q'ãa tama. Igaba ãem ko Jeso ba x'áakaguè ka cúíga xu kò bóò q'ãa, ncëe zi gúù zi Nqarim dis Tcgãyas koe góáèa hãa zi ko Gam ka kg'ui, a zi a Gam koe kúrúèa hãa sa.

¹⁷ Eëem ko Lasaro ba tc'áms koe tciia tcg'òó, a ko x'ooan koe ghùì me ka kò hãa cgoa Meas xg'ae sa kò Gam ka nxàea tseegukagu. ¹⁸ Ncëes x'ái sam kúrúa hãa sa ne kò kóm, domka ne kò kái ne khòè ne síí xg'ae cgoa Me. ¹⁹ Ka xu kò Farasai xu nxãaska bìríku a máá: “Bóò tama xao gáé hãa, cúí gúù kúrú xae gha ga káà a sa? Bóò, wèém nqóó ba ko xùri Me!” témé.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui

²⁰ Nxãaska xu kò ãe kò qòò a síí ko Jerusalema dis kōès koe còrè ne xg'aeku koe c'ëe xu Gerika xu hàna. ²¹ Ka xu kò Filipim koe hàà, ncëe ko Betesaida dim x'aém Galilea dim koe guua ba, a dtcàrà me a máá: “Aboè, Jeso ba xae bóò kg'oana,” témé. ²² Me kò Filipi ba síí Anterea ba bìrí, tsara kò Anterea ba hëé naka Filipi ba hëéthëé tsara síí Jeso ba bìrí.

²³ Me Jeso ba xq̄a tsara a, a máá: “X'aè ba hààraa, Khòèm dim Cóám gha x'áakaguè ba. ²⁴ Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Mabere cgùrim kòò gómankg'ai koe tcheè, a x'óó tama, nem cúim cgùri me e. Igaba ãem kòò x'óó nem ko kái cgùrian kúrú. ²⁵ Khòèm ãe

* 12:3: qáó-qáoseam litaram khama noo ba.

gam dis kg'òè sa ncàma hãa bas gha aaguse cgae, igaba khòem ãe gam dis kg'òè sa ncẽem nqõóm koe hòrea hãa ba gha chõò tamase hòò si. ²⁶ Dìim wèem ãe ko tséa máa Te ba méem xùri Te, ãer hàna koem gha Tirim tséé-kg'ao ba thée hãa, Me gha Abo ba ãe ko tséa máa Te ba dqòm.

²⁷ “Ncẽeskas tiris tcáo sa tshúú qgái koe hãa, ka Ra gha nta méé? ‘Aboè, ncẽem x'aèm koe kgoara Te,’ ta ra gha méé? Eẽ-ẽe, ncẽes gúús domka ga Ra ncẽem x'aèm koe hààraa. ²⁸ Aboè, cg'òèa Tsi x'áakagu!” tam méé.

Kam kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máa: “Ncãar x'áakagu u, a Ra a gha gaia x'áakagu u,” témé. ²⁹ Gaa koe hànas xg'aes ko kóm kas kò máa, túúm ts'oo-q'oo o, témé. Ne ko c'ẽe ne máa: “Moengele ba ncãa kò kg'ui cgoa Me,” témé.

³⁰ Me Jeso ba xoa ne a máa: “Ncẽem dòm ba gatu domka hààraa, Tíi domka tamase. ³¹ Ncẽe ba ncẽeska ncẽem nqõóm gha xgàraè dim x'aè me e, me gha ncẽeska x'aiga-coam ncẽem nqõóm di ba xhàiguè. ³² Ra gha Tíi, nqõómkg'ai koer kòò ghùie ne wèé khòean Tíi koe tcéa óa,” tam méé. ³³ Ncẽe sam kò ko nxàe, hààm ko x'óós x'oo-kg'ám sam gha x'ái ka.

³⁴ Si xg'ae sa xoa Me a máa: “X'áèan koe ta kóma hãa i ko máa, Kreste ba gha chõò tamase hãa, téméè, ka Tsi gáé ko Tsáa nta hées ka máa: ‘Khòem dim Cóa ba gha ghùie,’ témé? Khòem dim Cóm ncẽe ba díi baa?” ta ne méé.

³⁵ Kam kò Jeso ba bìri ne a máa: “X'áa ne gha cg'aré x'aè-coan gatu xg'aeku koe hãa. Ke tu qõò te, qanega tu x'àan úúa hãa x'aè ka, naka i gha nxãasega táa ntcúuan tcãa cgae tu u. Khòem ãe ko ntcúuan q'oo koe qõò ba c'úua hãa nda koem ko qõò sa ke. ³⁶ Eẽ tu qanega x'àan úúa hãa x'aè ka méé tu gatu di tcoman x'àan koe tòó, naka tua gha nxãasega x'àan di tu cóa tu ii,” tam méé. Eẽm ko Jeso ba kg'ui cgoa nea xg'ara kam kò tcg'oa a qõò a síi xài-kg'ai ne.

Juta nea gane dis dtcòm tamas koe qanega hãa

³⁷ Jeso ba kò kái zi x'ái zi tcg'ái-q'ooa ne koe kúru, igaba ne kò qanega Gam koe dtcòm tama. ³⁸ Si kò ncẽe sa kúru, nxãasega i gha porofitim Isaiam di kg'uian nxàea tseegukaguè ka, ncẽe ko máa:

“X'aigaè, díi na gatà di kg'uian ncẽe ta nxàea hãa koe dtcòmaa?

Me gataga X'aigam dim x'òà ba díin x'áiea hãa?”

témé e.

³⁹ Ncẽes gúús domkaga ne kò dtcòmman ka tààè. Isaia ba kò gaicara máa:

⁴⁰ “Gane di tcg'áa nem kaàkagu hãa,

a tcáóa ne x'óó-x'ooa hãa,

nxãasega ne gha táa gane di tcg'áan cgoa bóò ka,

a ne a gane di tcáóan cgoa táa kóma q'ãa ka,

a ne a Tíi koe táa kabise,

Ra Tíi qãèkagu ne ka,”

tam Nqari ba méea khama.

⁴¹ Isaia ba kò ncẽe zi gúú zi kg'ui, Jesom di x'áa nem kò hòda hãa, a ko Gam ka kg'ui khama.

⁴² Gatà i ii igaba xu kò kái xu tc'áa-cookg'ai xu Gam koe dtcòm. Igaba xu kò Farasai xu domka gaxu di dtcòmman táa x'ái, nxãasega xu gha táa còrè-nquum koe xhàiguè ka.

⁴³ Khòe ne di dqòmkuu xu kaisase ncàma hãa Nqarim dian ka khama.

⁴⁴ Kam kò Jeso ba q'aua kg'ui a máa: “Khòem kò ko Tíi koe dtcòm nem Tíi koe cúi dtcòm tama, igabam ko thée ãe tséa óa Team koe dtcòm. ⁴⁵ Eẽm kòò bóò Te, nem ko Gaam ãe tséé Tea hãa ba bóò. ⁴⁶ Nqõóm koer X'áa iise hààraa, nxãasega i gha táa cúi khòe ãe ko Tíi koe dtcòm ga ntcúú q'oo koe hãa ka.

⁴⁷ “Ncèè khòem kòò Tiri kg'uian kóm, igabam kò qg'óoa qari i tama, ne Ra Tíi xgàra tama. Nqõó ba hàà xgàra di ser hàà tama, igaba Ra nqõó bar gha hàà kgoara ka hààraa khama. ⁴⁸ Gam ãe ko xguì Te, a kg'uia Te kóm tama ba xgàra me ko ba úúa: ãer kg'uia hãa kg'uia ne gha còò dim cáim ka xgàra me. ⁴⁹ Tíi ka Ra kg'uia máase tama, igabam Abom

ncêe tséé Tea hãa ba x'âe Tea, dùú sar gha kg'ui a nxàe sa. ⁵⁰ Ra q'ana hãa Gam di x'âe-kg'áma nea chòò tamas kg'òè si i sa. Gaa domkas wèés gúùs ãer ko nxàe sa, Ra ko ãem ma Abo ba ma bìrí Te sia hãa khama ko ma nxàe si,” tam méé.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xгаа-xгаа; Gam dim còrè ba (13–17)

13

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xg'àa nqàrè

¹ Paseka dis kòès cookg'ai i kò ii. Me kò Jeso ba q'ana hãa, x'aè ba hààraa, ncèem nqòó bam gha tcg'oaragu a Abom koe qòò di ba sa. Gam di ne khòè ne nqòóm koe hãa nem kò ncàma hãa, khamam kò cg'oèasem ncàm nea sa x'ái ne.

² Dqòa di tc'òoa ne kò kúrúè, me dxãwa ba nxãakamaga Jutasem Isekariotem tcáo koe tcana, Simonem ka cóáse ba, Jeso bam gha khòèan tshàu q'oo koe tcãa ka. ³ Jeso ba kò q'ana, Abo ba wèé zi gúù zi Gam di qarian koe tòóa hãa sa, Me Nqarim koe guua hãa, a ba a ko Nqarim koe ga kabise sa. ⁴ Kam kò nxãaska tc'òoan ko tc'òóè qgái koe tãe, a ba a tc'amakam hana qgáian nxòo, a tchùuse cgoa dim qgái ba tcám kháó. ⁵ A gaa koe guus ka, xg'aàse cgoa dis gãbas koe tshàan ntcãa, a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a xg'aà nqàrè, a tcám kháóam kò hãam qgáim tchùuse cgoa dim cgoa tchùu nqàrè xu.

⁶ A ba a Simonem Peterem koe hàà, me Petere ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, hàà Tsia gáé ko Tsáa nqàrèa te xg'aà?” témé. ⁷ Me Jeso ba xoa me a máá: “Ncèer ko kúrú sa tsi cuiskaga ncèeskaga bóòa q'ãa tite, igaba tsi gha nxãwa kháóka bóòa q'ãa si,” témé. ⁸ Kam kò Petere máá: “Cuiskaga Tsi nqàrèa te xg'aàra hãa tite,” témé. Me Jeso ba xoa me a máá: “Ncèè xg'aà nqàrè tsi tamar kò hãa ne tsi Tíí koe hãa tama,” témé. ⁹ Me Simone Petere ba máá: “Kháé nxãaska, X'aigaè, nqàrèa te cúí tamase, igaba tshàua te hãe naka tcúúa te ga hãéthèé xg'ààò,” témé.

¹⁰ Me Jeso ba xoa a máá: “Khòèm ãe ncãa xg'aàse ba ko nqàrèa ba cúíga xg'aàn tc'èe, wèé tc'áróa ba ga q'ano o khama. Xao gaxao q'ano xao o, wèéa xaoa q'ano tama igaba,” témé. ¹¹ Q'anam kò hãa díí ba ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Me sa khama, gaa domkagam kòò máá: “Wèéa xao ga q'ano tama,” témé.

¹² Eëm ko nqàrèa xu xg'aà cgoa xg'ara kam kò Gam di zi qgái zi hãa a ntcòó-q'ooa ba koe kabise, a ba a tãe xu a máá: “A bóòa xao ko q'ãa, ncèer ncãa kúrú cgae xao o sa? ¹³ ‘Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè,’ ta xao ko ma tcii Te, a ko máá: ‘X'aiga Tseè,’ témé, tseeguse, gaar ga Ra a domka. ¹⁴ Ra Tíí gaxao dir X'aiga, a Xгаа-xгаа-kg'ao Ra ncãa nqàrèa xao xg'aà, ke méé xao gaxao igaba thãé gaxao ka c'èea xu di nqàrèan xg'aà. ¹⁵ Sere-sere sar kúrúa máá xaoa, ke méé xao gaxao igaba ãer ma kúrúa hãa khamaga ma thãé kúrú. ¹⁶ Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Gam ka q'òòsem ka kaia hãam qãa ba kãa me e, me gataga ãe tséèa hãa ba ãe tséé meam ka kai tama. ¹⁷ Ncèeska xao ncèe zi gúù zi q'ana hãa, khama xao gha kúrú zi xao kòò ne ts'ee-ts'eekg'aiè.

Jeso ba ko khòè ne tshàu q'oo koe tcãakus ka kg'ui

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

¹⁸ “Wèéa xao gar nxàe tama, ãer nxará tcg'òóa hãa xur q'ana hãa. Igabas ko ncèe sa Nqarim dis Tcgãyas koe góásea hãa sa nxàea tseegukagu, ncèe ko máá: ‘Gaam ãe ko tíí cgoa pérean tc'òó ba tirim cg'òo-kg'ao ba kúrúa hãa,’ témé sa. ¹⁹ Ra ko kúrúse tama ias cookg'ai koe ncèeska bìrí xao o, nxãasega xao gha ãe i kòò kúrúse ne, Tíí ga Ra a sa dtcòm ka. ²⁰ Tseegu ner ko bìrí xao o, a ko máá: Wèém ãe ko ãer tsééa úúa hãa ba qãèse hàakagu ba ko Tíí ga Ra qãèse hàakagu, me ko díím wèém ãe ko Tíí qãèse hàakagu Te ba ãe tsééa óága Tea ba qãèse hàakagu,” tam méé.

²¹ Ncèetam ko Jeso ba mééa xg'ara ka i kò tcáoá ba tshúù qgái koe hãa, Me kò nxàea tseegukagu a máá: “Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Gaxao ka c'èe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Te, témé,” tam méé.

²² Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ko téé a bóòku, gaxu ka ndaka bam ko nxàe sa c'úua hãase. ²³ Me kò gaxu ka c'ëem ncëe kò Jesom ka kaisase ncàmmea hãam xгаа-xгааse-kg'ao ba Gam koe ghãasea ntcõe. ²⁴ Me kò Simone Petere ba gaam xгаа-xгааse-kg'ao ba tcgáia ba cgoa qãe a birí me a máá, ndaka bam ko nxàe sa tõe Me, témé.

²⁵ Me Jesom koe ntcõóa ghãase, a tõe Me a máá: “X'aigaè, díi baa?” témé.

²⁶ Me Jeso ba xõa me a máá: “Gaam ãer ko ncëes péré qàmà sa máà me e, ãer kò gãbas q'oo koe tcguù-tcguu sia xg'ara ne,” témé. Eëm ko gaas péré qàmà sa tcguù-tcguua xg'ara, kam kò Jutase Isekariote ba máà si, Simonem ka cóase ba. ²⁷ Eëm ko Jutase ba péré qàmà sa sée kagam ko satana ba tcãa cgae me. Me Jeso ba birí me a máá: “Kúru kg'oana tsi hãas gúu sa qháese kúru,” témé. ²⁸ Igaba tc'õõe ko qgái koe i kò cúí khòe ga táá q'ãa, dùús domkam ko Jeso ba ãeta méé sa. ²⁹ Jutase ba kò mari dtcòbè sa úúa hãa khama xu kò c'ëe xu tc'ëea máá, Jeso ba ko birí me, kòes koe ko tc'ëese zi gúu zim gha x'ámá sa, kana c'ëe gúu-coa nem gha ãe dxàua hãa ne máà sa, ta tc'ëea. ³⁰ Eëm ko Jutase ba péréan sèea xg'ara kam kò kúuga tcg'oa. I kò ntcùu u.

Kãbam x'ãe-kg'ám ba

³¹ Eëm ko qõò, kam kò Jeso ba máá: “Ncëeskam ko Khòem dim Cóá ba x'áakaguè, Me ko Nqari ba Gam koe x'áakaguè. ³² Ncëe Nqarim kò ko Gam koe x'áakaguè, nem gha Nqari ba nxãaska thée Cóá ba Gam koe x'áakagu, a ba a gha cúí q'oro x'áakagu Me.

³³ “Cóá xaoè, xòm x'aèa ner gha hãa cgoa xao o. Qaa Te xao gha. Eër kò ma Juta ne ma biría khamaga Ra ko ma ncëeska birí xao o a ko máá: Eër ko qõò koe xao cuiskaga síia hãa tite.

³⁴ “Ra ko kãbam x'ãe-kg'ám ba máà xao o, a ko máá: Gaxao ka c'ëe ne ncàm. Ncëer ma ncàm xaoa hãa khama méé xao ma gaxao ka c'ëea ne thée ncàm. ³⁵ Ncëes gúús ka i gha wèe khòean q'ãa, Tiri xao xгаа-xгааse-kg'ao xao o sa, gaxao ka c'ëean xao kò ncàmà hãa ne,” tam méé.

Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàe

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Me Simonem Petere ba birí Me a máá: “X'aigaè, nda koe Tsi ko qõò?” témé.

Me Jeso ba xõa me a máá: “Ncëer ko qõò koe tsi cuiskaga kgoana naka xùri Tea hãa tite, igaba tsi gha kháóka nxãawa xùri Te,” témé.

³⁷ Me Petere ba Gam ka máá: “X'aigaè, dùús domka ra gáé ga ncëeskaga xùri Tsi tama? Tsáá domkar gha kg'õèa te tcg'òó,” témé.

³⁸ Me Jeso ba xõa me a máá: “Tíi domka tsia gha kg'õèa tsi tcg'òó? Tseegukar ko tseeguan birí tsi a ko máá: Ghòrò ba kg'aea hãa tite, tsi gha nqoana q'oro xõase Te,” témé.

14

Jeso ba dàò Me e, Abom koe ko síi ba

¹ “Táá méé i tcáóa tu nxùrù qgái koe hãa guu. Nqarim koe hée naka Tíi koe hée thée tcoman úú. ² Abom dim nquum q'oo koe i kái x'ãe-q'ooan hàna; ncëe gatà i kò ii tama ner ga kò q'ãa-q'ãa tua hãa, síir ko x'ãe-q'ooan kg'ónòna máá tu u sa. ³ Ncëe qõòr kò a ko síi x'ãe-q'ooan kg'ónòna máá tu u, ner gha kãbise a hàà sèea máase tu u, nxãasega tu gha gatu igaba thée síi Tíi hàna qgái koe hãa ka. ⁴ Tu gataga qõòr kom qgáim di dàòan q'ana hãa,” tam méé.

⁵ Me Tomase ba birí Me a máá: “X'aigaè, qõò Tsi kom qgái ba xae c'úua, ka xae ga ntama ma gaa qgái dim dàò ba q'ãa?” témé.

⁶ Me Jeso ba xõa me a máá: “Tíi Ra Dàò Ra a, a Tseegu Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Tíi ka oose ko Abom koe síim khòem cúim ga ba káà me e. ⁷ Ncëe q'ãa Tea xao kò hãa ne xao ga kò thée Abo ba q'ana hãa. Igaba xao ncëeska q'ãa Mea, a bóò Mea hãa,” tam méé.

⁸ Me Filipi birí Me a máá: “X'aigaè, Abo ba x'ái xae e, nxãaska xae gha qãe xae e,” témé.

⁹ Me Jeso ba birí me a máá: “Ncëetar ma qád x'aèan gaxao cgoa hãa igaba Tsi ko c'úu Te, Filipiè? Díim wèem ãe bóò Tea hãa ba Abo ba bóò hãa. Nta tsi gha máá: ‘Abo ba x'ái

xae e, témé? ¹⁰ A dtcòm tama tsia Abom koer hãa, Me Abo ba Tíí koe hãa sa? Kg'uiian ncëer ko gaxao cgoa kg'ui nea Tíí koe guu nakar kg'ui i tama, igaba Abom ncëe Tíí koe x'ãèa hãa ba ko tsééa ba kúrú. ¹¹ Dtcòm méé xao, Abom koer hãa, Me Gabá Tíí koe hãa sa. Ncëè gatà i kò ii tama ne méé xao nxãaska dtcòm are-aresa zi tséé zi ãer ko kúrú zi domka. ¹² Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Dìím wèém ãe ko Tíí koe dtcòm ba gha ãer ko Tíí kúrú sa kúrú, a ba a gha ncëe tsééan ka kaia hãa tsééan kúrú, Tíí Ra ko Abom koe qòò khama. ¹³ A Ra a gha dùús wèés ãe xao ko Tíí cg'òè koe dtcàrà sa kúrú, nxãasegam gha Abo ba Cóm koe guu a dqòmè ka. ¹⁴ Ncëè c'èes gúù sa xao kò Tíí cg'òè koe dtcàrà ner gha kúrú si.

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba nqòòkagu

¹⁵ “Ncëè ncàm Tea xao kò hãa ne xao gha x'ãè-kg'árna Te qgóóa qari. ¹⁶ Ra gha Abo ba dtcàrà Me gha c'èem Hùì-kg'ao ba tsééa úúa máá xao o, gaxao cgoa gha chòò tamase hãa ba. ¹⁷ Ncëè ba tseeguan dim Tc'èe Me e. Nqòò ba cuiskaga hòò Me tite, bóò Meam hãa tite, a ba a c'úù Mea khama. Igaba xao gaxao q'ãa Mea, gaxao cgoam x'ãèa, a ba a gha gaxao koe hãa khama.

¹⁸ “Cuiskagar khãadoma-coa khama ma guu xaoa hãa tite, a gha kabise a hàà cgae xao o. ¹⁹ Xòòm x'ãè q'oo koem nqòò ba gaicara hòò Tea hãa tite, igaba xao gha gaxao hòò Te, kg'òèa Ra hãa domka, xao gha gaxao igabaga kg'òè khama. ²⁰ Gaam cáń ka xao gha q'ãa, Tíí Ra Abom koe hãa, xao gaxao Tíí koe hãa, Ra Tíí gaxao koe hãa sa. ²¹ Dìím wèém ãe x'ãè-kg'árna Te úúa, a qgóóa qari ana ba gaam ncàm Tea hãam ga me e. Gaam ãe ncàm Tea hãa ba gha Abom ka ncàmmè, Ra gha Tíí igaba thèé ncàm me a gha gaam koe x'áise,” tam méé.

²² Me Jutase (ncëe Isekariote tama ba) bìrí Me a máá: “X'aigaè, dùús domka Tsia gha x'áise xae e, nqòò ba x'áise tamase?” témé.

²³ Me Jeso ba xoa a máá: “Ncëè khòèm kò ncàm Tea hãa nem gha kg'uia Te qgóóa qari, Me gha Abo ba ncàm me, Tsam gha hàà cgae me, a Tsam a gha Sitsam di x'ãè-q'ooan gaam koe kúrú. ²⁴ Gaam ãe ncàm Te tama ba kg'uia Te qgóóa qari tama; i gataga kg'uiian ãe xao ko kóm, Tíí koe guu tama, igaba i ncëe tsééa óá Team Abom koe guua.

²⁵ “Ncëe gúúa ner bìrí xaoa hãa, ãer kò qanega gaxao cgoa hãa ka. ²⁶ Igaba Hùì-kg'aom ncëe Tcom-tcomsam Tc'èe ii ba, ncëem gha Abo ba Tiri cg'òèan cgoa tsééa óá ba, nxãa ba gha wèè gúúan ga xgae-xgae xao o, a ba a gha wèè gúúan ãer bìrí xaoa hãa tc'èe-tc'èesekagu xao o.

²⁷ “Tòókuan cgoar ko guu xao o, Tiri tòókua ner ko máá xao o. Nqòóm ko ma máá xao o khamar ma máá xao o tama. Táá méé i tcáóa xao nxùrù qgái koe hãa guu, kana méé xao táá q'ád guu. ²⁸ Kóm tea xao kò hãa Ra ko bìrí xao o a ko máá: ‘Qòò Ra ko, a Ra a gha kabise a hàà cgae xao o,’ témé. Ncëè ncàm Tea xao kò hãa ne xao ga kò Abom koer ko qòò khama qãè-tcaoa, Abo ba Tíí ka kaia hãa khama. ²⁹ Ra ncãa ncëeska bìrí xao o, qanega i kúrúse tama cookg'ai koe, nxãasega xao gha ãe i kòò kúrúse ne dtcòm ka. ³⁰ Gaicarar qáòse kg'ui cgoa xaoa hãa tite, ncëem nqòóm dim x'aiga ba ko hàà khama. Cúí qari gam Tíí koe úú tama, ³¹ igaba méém nqòò ba q'ãa, Abo ba Ra ncàma hãa, a ko Abom ma x'ãè Tea hãa khama ma tséé sa.

“Tèe xao ncëeska, naka hààn xae qòò,” tam méé.

15

Jeso ba tseegu dim Kg'om Me e

¹ A ba a máá: “Tíí Ra tseegu dir Kg'om Ra a, Me Tirim Xòò ba Xhàrà-kg'ao Me e. ² Tíí koe hãam nxãam wèém ãe tc'ároan kúrú tama bam ko q'ãea tcg'òò, a ba a ko wèém nxãam ãe ko tc'ároan kúrú ba dcàò, nxãasegam gha q'ano a kái tc'ároan kúrú ka. ³ Nxãakamaga tu ncëer kò kg'ui cgoa tu um kg'uim ka q'anokaguèa. ⁴ Tíí koe tu hãa nakar Tíí gatu koe hãa. Cúím nxãam ga ba cúíam kò hãa ne tc'ároan kúrú hãa tite, kg'om dis hìis koem kò hãa ne cúí ga a, gatu igaba tu gatà hèéa tite, Tíí koe tu kò hãa ne cúí ga a.

⁵ “Tí Ra Kg'om Ra a, tu gatu nxãa tu u. Gaam ãe Tí koe hãa, Ra Tí gam koe hãa ba, gam kái tc'áróan ko kúrú ga me e, Tí ka oose tu cúí gúú ga kúrú hãa tite khama. ⁶ Ncèè khòem kò Tí koe hãa tama, nem ko nxãam khama ma xaoaguè, a ba a xgóó; ãeta ii nxãa ne ko sàà xg'ae, a c'eean q'oo koe síí xaoa tcãà, a dàdè. ⁷ Ncèè Tí koe tu kò hãa, i Tiri kg'uian gatu koe hãa ne tu gha ãe tu ko tc'ees wèé sa dtcàrà, a tu a gha kúrú mááè si. ⁸ Si ko ncèe sa Tirim Xòdò ba x'áakagu: kái tc'áróan tu gha kúrú, a tu a gha gatà iim dàòm ka Tiri tu xgaa-xgaase-kg'ao tu ii. ⁹ Ncèem ma Abo ba ncàm Tea hãa khamagar ma ncàm tu ua hãa. Ke méé tu ncèeska Tiri ncàm kuan koe hãa. ¹⁰ Ncèè Tiri x'áèan tu kò qgóóa qaria, ne tu gha Tiri ncàm kuan koe hãa, ncèer ma Tirim Xòòm di x'áèan ma qgóóa qaria, a Gam di ncàm kuan koe ma hãa khamaga ma.

¹¹ “Ncèe gúua ner bìrí tua hãa, nxãasega i gha Tiri qãè-tcaoan gatu koe hãa ka, naka gatu di qãè-tcaoan gha cg'oè ka hëéthéé e. ¹² Tirim x'áè-kg'ám ba ncèe me e: ncàm gatu ka c'èea ne, ãer ma ncàm tua hãa khamaga ma. ¹³ Cúí khòe ga ncèes ncàm ka kaia hãas ncàm sa úúa hãa tama, ncèe khòem ko ãem ncàm hãa ne khòe ne gam di kg'òèan tcg'òóa máá sa. ¹⁴ Tu gatu ãer ko x'áè tu u sa tu kò kúrú ne Tiri tu ncàm-khoe tu u. ¹⁵ Cuiskagar gaicara qãà ta ma tcii tua hãa tite, qãà ba gam ka q'òsem ko dùú sa kúrú sa c'úua hãa khama. Ncèes gúús téé-q'oo koe Ra ko ncàm-khoe tu ta ma tcii tu u, wèes gúús ãer Tirim Xòòm koe xgaa-xgaase hãa sar q'áakagu tua hãa khama. ¹⁶ Gatua nxará tcg'òó Te ta ga hãa, igabar Tí nxará tcg'òó tua hãa, a Ra a qòd tu gha a síí tc'áróan kúrú ka nxará tcg'òó tua, tc'áróan ncèe gha qád x'áèan hãa a, nxãasegam gha Abo ba wèes gúús ãe tu gha ko Tí cg'òè koe dtcàrà sa máá tu u ka. ¹⁷ Ncèea Ra ko ma x'áè tu u ga a, a ko máá, gatu ka c'èe ne ncàm, témé.

Nqòó ba ko Jesom di xgaa-xgaase-kg'aoan hòre

¹⁸ “Ncèè nqòóm kò hòre tua hãa ne méé tu q'ãa, gatuam hòre tua hãa cookg'ai koem kò Tí hòre Tea hãa sa. ¹⁹ Ncèè nqòóm di tu kò ii nem ga kò nqòó ba gam di tu iise ncàm tua hãa; igaba tu nqòóm di tu tama tu u, Ra kò nqòóm koe guu a nxará tcg'òó tu u, gaa domkam ko nqòó ba hòre tu u. ²⁰ Ncèer kò kg'ui cgoa tu u kg'uian méé tu tc'èe-tc'èese, a ko máá: ‘Qãà ba gam ka q'òsem ka tc'amaka hãa tama,’ témé sa. Ncèè xgàra Te ne kòd ne, ne gha gataga thëé xgàra tu u. A ncèè Tiri xgaa-xgaa ne ne kòd qgóóa qari ne ne gha gataga thëé gatu dian igabaga qgóóa qari i. ²¹ Igaba ne gha wèé gúúan ncèe ga Tiri cg'òèan domka kúrú cgae tu u, Gaam ãe tsééa óá Tea hãa ba ne c'úua hãa domka. ²² Ncèè thuur kò hàà kg'ui cgoa ne tama ne, ne ga kò chìbian úú tama. Igaba ne ncèeska gane di chìbian koe ne gha qgóóa mááem dàdò ba úú tama. ²³ Gaam ãe hòre Tea ba gataga Tirim Abo ba hòrea. ²⁴ Ncèè c'èe khòe ga qanega kúrú tama sar kò gane koe kúrú ta ga hãa, ne ne ga kò chìbi úú tama. Igaba ne ncèe zi x'áí zi bóda hãa, a ne a Tí ga Ra hëé naka Tirim Xòòm ga ba hëéthéé Tsam hòrea. ²⁵ Igabas ko ncèe sa x'áèan koe góásea hãa sa nxàea tseegukagu, ncèe ko máá: ‘Hòrea ne máá tea hãas gúú sa káà si i,’ témé sa.

²⁶ “Igaba ãem kò Hùì-kg'ao ba hàà, ncèer gha Abom koe guu a gatu koe tsééa úú ba, tseeguan dim Tc'èe ba, ncèe ko Abom koe guu a tcg'oa ba, nem gha Gabá Tí ka nxàea tseegukagu. ²⁷ Gatu igaba tu gha Tí ka hàà nxàea tseegukagu, Tí cgoa tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a hãa khama.

16

¹ “Ncèe gúúan wèer bìrí xaoa hãa, nxãasega xao gha táá gaxao di dtcòmàn aagu ka. ² Còrè-nquuan koe ne gha xhàigu xao o, me gha gataga x'áè ba hàà, wèem khòem ãe ko cg'òo xao om gha tc'èea máá, Nqari bam ko tsééa máá, ta tc'èea ba. ³ Ncèe zi gúú zi ne gha kúrú cgae tu u, Abo ba kana Tí ga Ra ne c'úua hãa khama. ⁴ Igabar ncèe gúúan bìrí xaoa hãa, nxãasega xao gha ãem kòd gaan dim x'áè ba hàà ne tc'èe-tc'èese, gaan kar q'ãa-q'ãa xaoa hãa sa ka.

Tcom-tcomsam Tc'èem di tsééa ne

“A ra a kò ncèe zi gúú zi tshoa-tshoas koe táá bìrí xao o, gaxao cgoar kò hãa khama. ⁵ Igabar ko ncèeska Gam ãe tséé óá Team koe qòd, igaba i gaxao ka cúía xao ga tèè Te

naka máá: ‘Nda koe Tsi ko qõò?’ témé tama. ⁶ Igaba ncêe gúua ner nxàea hãa domka xao tshúù-tcaoan ka cg'òe cgaeèa hãa. ⁷ Gatà i ii igabar ko tseeguan bìrì xao o: Gaxaoa i qãèa máá xaoa hãa qõòr gha sa. Ncêe qõò tamar kò hãa nem Hùì-kg'ao ba hàà cgae xaoa hãa tite khama. Igaba ãe qõòr kòo ner gha gaxao koe tsééa úú Me. ⁸ Eẽm kòo hàà nem gha hàà nqõó ba xгаа-xгаа a chibi-chibi; chibian domka hẽé, naka tchànoan domka hẽé, naka xgàrakuan domka hẽéthẽé e. ⁹ Chibian kam *gha xгаа-xгаа*, Tíí koe ne dtcòm tama khama. ¹⁰ Tchànoan kam *gha xгаа-xгаа*, Tirim Xõòm koer ko qõò, xao gaicara hòò Te tite khama. ¹¹ Xgàra-kg'aman kam *gha xгаа-xгаа*, ncẽem nqõóm dim x'aiga ba nxãakamaga xgàràa hãa khama.

¹² “Qanegar káí zi gúú zi úúa, gaxao cgoar gha nxàe zi, igaba xao ncẽeska kgoana zia hãa tite. ¹³ Igaba ãem kòo tseeguan dim Tc'ẽe ba hàà, nem gha wèe tseeguan koe úú xao o. Cuiskagam Gam koe guua zi ka kg'uia hãa tite, igabam gha ãem ko kóm's ka cúí kg'ui, a ba a gha hààko zi gúú zi ka bìrì xao o. ¹⁴ X'áàkagu Tem gha, ãe Tiri ii sam gha sèè, a ba a bìrì xao o si khama. ¹⁵ Wèéan ãe Abom úúa hãa nea Tiri i. Gaa domkar ko máá: Eẽ Tiri ii sam gha Tc'ẽe ba sèè, a ba a bìrì xao o si, témé.

¹⁶ “X'aè-coa ba xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,” tam méé.

Xгаа-xгааe-kg'ao xu di tshúù-tcaoa ne gha kabise a qãè-tcaoan kúru

¹⁷ Xu kò Gam di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu c'ẽe xu tẽèku a máá: “Dúú sa ba ko nxàe, ncẽem ko máá: ‘X'aè-coa ba xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,’ témé ka, a ko gataga máá: ‘Tirim Xõòm koer ko qõò domka a,’ témé?” ta xu méé. ¹⁸ Xu hãa a tẽèe a ko máá: “Dúú sa ba koáé nxàe: ‘X'aè-coam q'oo koe,’ tam kòo méé ne? Dúú sam ko nxàe sa xae kórna q'ãa tama,” ta xu méé.

¹⁹ Me kò Jeso ba bóda q'ãa, ncẽes gúús ka xu tẽè Me kg'oana hãa sa, khamam kò nxãaska bìrì xu a máá: “Ntar ko méé sa xao koáé tẽèku, ncẽer ko máá: ‘X'aè-coam q'oo koe xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,’ témé ka? ²⁰ Tseegua ner ko bìrì xao o, a ko máá: Kg'ae xao gha, a gha thõò-tcaoase kg'ae, igabam gha nqõó ba qãè-tcaoa hãa. Thõò-tcaoa xao gha hãa, igaba i gha gaxao di thõò-tcaoan kabise a qãè-tcao sa ii. ²¹ Eẽ khòès kòo cóán ábà di thõò koe hãa nes tshúù-tcaoa hãa, gas dim x'aè ba hààraa khama. Igaba ães ko cóán ábà xg'ara nes gaicara thõòan tc'ẽe-tc'ẽese tama, qãè-tcaoan ãe cóá nea nqõómkg'ai koe ábàèa hãa di domka. ²² Khama xao gaxao ncẽeska tshúù-tcaoan úúa hãa, igabar gha gaicara hàà bóò xao o, xao gha qãè-tcao, i cúí khòè ga gaxao di qãè-tcaoan sèè cgae xaoa hãa tite. ²³ Eẽm cáím ka xao cuiskaga cúí gúú ga dtcàrà Tea hãa tite. Tseegukar ko tseeguan bìrì xao o, a ko máá: Wèés gúús ãe xao ko Tíí cg'òè cgoa Abom koe dtcàrà sam gha máà xao o. ²⁴ Ncẽeska igaba xao qanega cúí gúú ga Tíí cg'òè cgoa dtcàrà tama. Dtcàrà, máàè xao gha ke, naka xaoa gha nxãasega qãè-tcaoan ka cg'òè.

²⁵ “Ncêe gúua ner kò sere-sere zi cgoa bìrì xao o, igabam ko x'aè ba hàà, gaxao cgoar gaia sere-sere zi cgoa kg'uia hãa tite ba, igabar gha hàà kgoarasea hãase Tirim Xõòm ka bìrì xao o. ²⁶ Eẽm cáím ka xao gha Tíí cg'òè koe dtcàrà. Gaxao téé-q'oo koer gha Abo ba hàà dtcàrà, tar méé tama. ²⁷ Abo ba Gam ka ncàm xaoa hãa, ncàm Tea xao hãa domka, a xao a Nqarim koer guua sa dtcòmna hãa khama. ²⁸ Abom koer guu a nqõóm koe hààraa. A Ra a ko gaicara nqõó ba guu, a Abom koe kabise,” tam méé.

²⁹ Xu kò nxãaska Gam di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu máá: “Bóò, ncẽeska Tsi ko kgoarasea hãase kg'ui, a Tsi a cúís sere-seres ga sa tséékagu tama. ³⁰ Ncẽeska xae ko bóò wèé gúúan Tsi q'ana hãa sa, a Tsi a gataga c'ẽe khòè ga gha tẽè Tsi sa qaa tama. Ncẽes gúús domka xae ko dtcòm Nqarim koe Tsi guua hãa sa,” ta xu méé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncẽeska xaoa ko dtcòm? ³² Bóò, x'aè ba ko hàà, a ba a hààraa xg'ara, ãe xao gha wèéa xao ga x'áéa xao koe guu a tsai-tsaise ba, a xao a gha cúíse qàù Te. Igabar cúíse hãa tama, Tirim Xõò ba Tíí cgoa hãa khama.

³³ “Ncêe gúua ner bìrí xaoa hãa, nxãasega xao gha Tíí koe tòókuan úú ka. Ncêem nqõóm koe xao gha qóman cgoa qgóoku. Igaba méé xao tòón tcáó! Nqõó bar tààa hãa ke,” tam méé.

17

Jeso ba ko còrèa mááse

¹ Eẽm ko Jeso ba ncêe sa kg'uia xg'ara kam ko nqarikg'ai koe ghùi-kg'ai a máá: “Aboè, x'aè ba hààraa. Tsarim Cóa ba x'áakagu, nakam gha nxãasega Tsarim Cóa ba x'áakagu Tsi, ² wèé ne khòè ne tc'amkg'ai koe Tsi qarian máà Mea hãa ke, nxãasegam gha chòò tamas kg'òè sa wèé ne ãe Tsi máà Mea hãa ne máà ka. ³ Si chòò tamas kg'òè sa ncêe si i: q'ãa Tsi ne gha, Tsáá Tsia cúísega tseegu di Tsi Nqari Tsi i sa, naka Jeso Krestem ncêe Tsi tsééa óága hãa ba q'ãa sa hēéthēé e. ⁴ Nqõómkg'ai koer x'áakagu Tsia hãa, ãe Tsi kò máà Tea hãa tsééan kúrúá xg'ara-xg'ara ka. ⁵ Ke ncêeska, Aboè, hàna Tsia koe x'áàn máà Te, ncêe nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koer kò Tsáá cgoa úúa hãa a.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu còrèa máá

⁶ “Eẽ Tsi kò nqõómkg'ai koe guu a máà Te xu khòè xu koer kò Tsari cg'òèan q'áakagu. Tsari xu u kò ii, Tsi kò máà Te xu, xu kò Tsarim kg'ui ba qgóoa qaria. ⁷ Ncêeska xu q'ana, ãe Tsi máà Tea hãa gúuan wèéa Tsáá koe guua hãa sa. ⁸ Eẽ Tsi kò máà Tea kg'uia ner máà xua hãa khama, xu kò cáàm tshàua máá a. A xu a kò tseeguan kaga q'ãa, Tsáá koer guua hãa sa, a kò Tsáá Tsia tséé Tea hãa sa dtcòm. ⁹ Nqõó bar còrèa máá tama, a ko gaxu ãe Tsi máà Tea hãa xu còrèa máá, Tsari xu u khama. ¹⁰ Wèés ãer úúa hãa sa Tsari si i, si wèés ãe Tsi úúa sa Tiri si i. Ra gaxu koe guu a x'áakaguèa. ¹¹ Nqõómkg'ai koe Ra gaia hãa tite, igaba xu gaxu qanega nqõómkg'ai koe hãa, Ra ko Tíí sencgaga Tsáá koe síí. Tcom-tcomsa Tsi Abo Tseè, Tsarim cg'òèm di qarian cgoa xgàèa máá xu - cg'òèm ncêe Tsi máà Tea ba, naka xu gha nxãasega cúí ii, ncêe Tsam ma cúí ii khamaga ma. ¹² Eẽr kò gaxu cgoa hãa kar kò xgàèa máá xu, a ãe Tsi kò máà Tea hãam cg'òèm cgoa kòre xu. Cúía xu ga kò táá aaguse, gaam ãe kò kaàkaguèm gha sa tééa máána hãam cúím oose, Nqarim dis Tcgāyas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka.

¹³ “Igabar ko ncêeska Tsáá koe síí, a Ra a ko ncêe zi gúú zi kg'ui, nqõómkg'ai koer qanega hãase, nxãasega xu gha Tiri qàè-tcaoan ka cg'òèa hãa ka. ¹⁴ Tsarim kg'ui bar máà xua, me nqõó ba hòre xua, nqõóm di xu tama xu u khama, ncêer Tíí ma nqõóm di tama khamaga ma. ¹⁵ Tiri còrèa ne máá, nqõóm koe méé Tsi séèa tcg'òó xu, témé tama, igaba méé Tsi ãe cg'áè iim koe xgàèa máá xu si i. ¹⁶ Nqõóm di xu tama xu u, ncêer Tíí ma nqõóm di tama khamaga ma. ¹⁷ Tcom-tcomsakagu xu tseeguan cgoa, Tsarim kg'ui ba tseeguan di me e ke. ¹⁸ Eẽ Tsi ma nqõómkg'ai koe ma tsééa óá Tea hãa khamagar ma nqõómkg'ai koe tsééa úú xua hãa. ¹⁹ Gaxu domkar ko tcom-tcomsakaguse, nxãasega xu gha gaxu igaba thēé tseeguan koe tcom-tcomsakaguè ka.

Jeso ba ko wèé ne dtcòm-kg'ao ne còrèa máá

²⁰ “Gaxu cúí xur còrèa máá tama. Eẽ gha gaxu di kg'uian koe guu a Tíí koe dtcòm ner ko gataga thēé còrèa máá, ²¹ wèéa ne ga gha cúí ii sa, ãe Tsi ma Tsáá Aboè Tíí koe hãa, Ra ma Tíí Tsáá koe hãa khamaga ma. Gane igaba méé ne thēé Gatsam koe hãa, nakam gha nxãasega nqõó ba Tsáá Tsia tséé óá Tea hãa sa dtcòm. ²² Eẽ Tsi máà Tea hãa x'áà ner máà nea, nxãasega ne gha cúí ii ka, ncêe Tsam ma Gatsam ma cúí ii khamaga ma. ²³ Tíí Ra gane koe hãa, Tsi Tsáá Tíí koe hãa, nxãasega ne gha cg'òèase cúí ii ka, me gha nxãasega nqõó ba q'ãa, Tsáá Tsia tsééa óá Tea hãa sa ka, a Tsi a ncàm nea, ãe Tsi ma ncàm Tea hãa khamaga ma ka.

²⁴ “Aboè, ãe Tsi máà Tea hãa ne gha Tíí cgoa ncêer hãa koe hãa sar ko tc'èe, nxãasega ne gha Tiri x'áàn bóò, ncêe Tsi máà Tea hãa a, nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Tsi kò guu a ncàm Tea hãa khama. ²⁵ Abo Tsi tchàno Tseè, ãetam ga ma nqõó ba c'úú Tsia igaba Ra Tíí q'ãa Tsia, ne q'ana hãa Tsáá Tsia tsééa óá Tea sa. ²⁶ Cg'òèa Tsi q'áakagu nea,

a Ra a gha kúru i q'aaè, nxãasega i gha ncàm kuan ncêe Tsi kò ncàm Tea hãa gane koe hãa ka, Ra gha gataga thêe Tíi ga Ra gane koe hãa ka,” tam ma còrè.

Jesom di xgàrasean hêe naka Gam dis x'oo sa hêe naka Gam di x'ooan koe tãean hêéthêe e (18-21)

18

Jeso ba ko qáéè

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Eëm ko Jeso ba còrèa xg'ara, kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa xgoaba, a Kiterone dim dòm ba tchoaba. C'ëem xòem koem kò Olife di zi hii zi dim xhàrà ba hãa. Xu kò Gabá hêe naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hêéthêe xu gaa koe tcãa.

² Nxãaskam kò Jutasem, ncêe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba gaam qgái ba q'anaa, Jeso ba kò gaa koe kái-kg'aise Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae khama.

³ Me kò nxãaska Jutase ncõo-kg'ao xu dis xg'ae sa hêe naka kaia xu peresiti xu ka c'ëea xu hêe naka Farasai xu hêéthêe cgoa gaa koe síi. X'áa zi xu kò qgóóa, lampian hêe naka ncõo gaban hêéthêe e.

⁴ Me kò Jeso ba wèéan ãe gha hàà kúruce cgae Me sa q'ana hãase tcg'oa a tõe xu a máá: “Dii ba xao ko qaa?” témé. ⁵ Xu xoa Me a máá: “Jesom Nasareta di Me e,” témé.

Me Jeso ba máá: “Tíi ga Ra a,” témé. (Me kò Jutasem, khòe ne tshàu q'oo koe tcãaku-kg'ao ba gaxu cgoa téé-tëe.) ⁶ Eëm ko Jeso ba máá: “Tíi ga Ra a,” témé, ka xu kò tééa dìbi, a xu a gómankg'ai koe cg'áé.

⁷ Me kò gaicara tõe xu a máá: “Dii ba xao ko qaa?” témé. Xu máá: “Jesom Nasareta di Me e,” témé.

⁸ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncãar birí xao o, ncêe ga Ra a sa. A ncêe Tíi xao kòo qaa Te ne méé xao nxãaska ncêe xu khòe xu guu naka xu qòò,” témé. ⁹ Ncêe sa kò kúruce, kg'uian ãem kg'uia hãa gha nxãasega tseegukaguè ka, ncêe kòo máá: “Eë Tsi kò máa Te xu kar c'ëem ga ba qanega aagu tama,” témé sa.

¹⁰ Me kò nxãaska Simonem Petere ba ntcàu bam úúa hãa khama tsgúua tcg'òo me, a kaim peresitim dim qãa ba gáò, a kg'áò xòè dim tcee ba xg'aoa tcg'òo. (Qãam di cg'òea ne kò Malekose e.) ¹¹ Kam kò nxãaska Jeso ba Petere ba birí a máá: “Kabi tsarim ntcàu ba naka qòè! Cuiskaga Ra gáé ga Abom máa Tea hãas kubis xgàrasean dis koe kg'áà hãa tite?” témé.

Jeso ba ko Anasem koe úúè

¹² Si kò nxãaska ncõo-kg'ao xu dis xg'ae sa hêe, naka gaas dim tc'ãa-cookg'ai ba hêe, naka Juta di xu tc'ãa-cookg'ai xu hêéthêe Jeso ba qgóó, a qáé, ¹³ a xu a kg'aia Anasem koe úú Me, ncêe kò Kaifasem ka c'uise ii ba, ncêe kò ãem kurim ka kaim peresiti ba ii ba.

¹⁴ Kaifase ba gaam khòem Juta xu kò tc'ëe sa máam ga me e, a máá: “Qãe e gha ii, ncêe c'ëem khòem kòo khòe ne x'óóa máa ne,” témé ba.

Peterem dis xqases tc'ãa di sa

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵ Simonem Petere ba hêe naka c'ëem xгаа-xgaase-kg'ao ba hêéthêe kò Jeso ba xùri. Ncêem xгаа-xgaase-kg'ao ba kò kaim peresitim ka q'ãaèa, khamam kò Jesom cgoa kaim peresitim x'áé koe tcãa. ¹⁶ Igabam kò Petere ba tchàa koe téé, xhàrom-kg'ám koe. Kam ko c'ëem xгаа-xgaase-kg'aom ncêe kò kaim peresitim ka q'ãaèa ba kabise a tcg'oa, a dxàe-coas ãe kò xhàrom-kg'ám koe hãas cgoa kg'ui, a Petere ba q'oo koe tcãa.

¹⁷ Si kò qãas ãe kò xhàrom-kg'ám koe tõe sa Petere ba birí a máá: “A tsáa tsia gáé ncêem khòem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'ëe tsi tama tsia?” témé. Me xoa a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

¹⁸ Qgàisa a kò ii, xu kò qãa xu hêe naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hêéthêe xu ãe xu kò dxúua hãas c'ees koe téé-tëe, a ko x'òè-x'oose. Petere ba kò gataga thêe gaxu cgoa téé-tëe, a ko x'òè-x'oose.

Kaiam peresiti ba ko Jeso ba tõe
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹ Me kò nxãaska kaiam peresiti ba Jeso ba tõe, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka hëé naka Gam di xгаа-xgaan ka hëéthëé e. ²⁰ Me Jeso ba xоа me a máá: “Xgobekg'amseaser kò wèém nqõóm cgoa kg'ui, a Ra a kò ko wèé x'aè ka còrè-nquuan koe hëé, naka tempelem koe hëéthëé xгаа-xгаа, ncëe wèé Jutan ko xg'ae koe. Cúí gúù gar kò táá xàìase nxàe. ²¹ Kháé tsia ko dùús domka tõe Te? Tõe èe kò kóm Tea hãa ne, tseeguan kaga ne q'ana dùú sar nxàea hãa sa,” tam méé.

²² Eëm ko Jeso ba ncëe gúúan kg'uia xg'ara kam kò c'ëem kòre-kg'aom, cúuse kò tõe ba Jeso ba x'ábú, a máá: “Ncëea Tsi ga ko ma kaiam peresiti ba ma xоа gaa?” témé. ²³ Me Jeso ba xоа me a máá: “Ncëe c'ëe gúúan cg'ãè Ra kò kg'uia hãa ne méé tsi nxàea tseegukagu, dùú sa cg'ãè si i sa. Igaba ncëe tchànoser kò kg'uia hãa ne tsi ko dùús domka x'ábú góó Tea máá?” témé.

²⁴ Me nxãaska Anase ba kaiam peresitim Kaifasem koe tsééa úú Me, qanegam qáéèa hãase.

Peterem dis xоases cam di sa hëé naka nqoana di sa hëéthëé e
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ Eëm Simonem Petere ba hãa a ko kùru-kuruse kam kò tõeè a máá: “Tsáá tsia gáé Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'ëe tsi tama tsia?” témé. Me xоase a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

²⁶ Me kò c'ëem qãàm kaiam peresitim di ba, ncëe Peterem kò xg'aoa tcg'òó tceeam khòem dim qhàò ba tõe me a máá: “Gaam cgoa ra gáé kò Olife dim xhàrà m q'oo koe bóò tsi tama?” témé. ²⁷ Me gaicara Petere xоase e, me kò kúúga ghòrò ba tshoa-tshoa a kg'ae.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Xu kò Juta xu Jeso ba Kaifasem dim nquum koe guu a, Roma ne dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe úú. Gaa x'aèan èe ka i kò kaisa ntcúúkg'ai cgoa a. Xu kò Juta xu táá xu gha cg'uriga domka nquum q'oo koe táá tcãà, nxãasega xu gha Paseka di tc'õoan tc'õó ka.

²⁹ Khamam kò Pilato ba tcg'oa a sí cgae xu, a tõe xu a máá: “Dùútsa chibi sa xao ko ncëem Khòè ba tcee?” témé. ³⁰ Xu xоа me a máá: “Chibi kúru-kg'ao tamam kò ii ne xae ga kò tsáá koe óá Me tama,” témé.

³¹ Me Pilato nxãaska bìrí xu a máá: “Séèa xao mááse Me, naka xaoa sí gaxao di x'aèan cgoa xgàra Me,” témé. Xu Juta xu xguì a bìrí me a máá: “Igaba xae c'ëem khòè ba xae gha x'ooan koe xgàra di qari úú tama,” témé. ³² Ncëe sa kò kúru-kg'ae, èem kò Jeso ba kg'uia hãa, nta iis x'oo sam gha hàà x'óó di kg'uian gha hàà nxãasega tseegukaguè ka.

³³ Me kò nxãaska Pilato ba kabise a nquum q'oo koe tcãà, a Jeso ba tcii, a tõe Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi x'aiga Tsi?” témé. ³⁴ Me Jeso ba xоа a máá: “Tsáá ka tsi ko ma cuiaga tõe Tea, kana c'ëe khòèa Tí ka tsáá cgoa kg'uia hãa?” témé.

³⁵ Me Pilato xоа a máá: “Kháé tí ga ra gáé Juta raa? Tsari ne khòè ne hëé naka Tsari xu kaia xu peresiti xu hëéthëéa tí tshàu q'oo koe tcãà Tsia. Ka Tsia dùú sa kúru-kg'ae hãa?” témé. ³⁶ Me Jeso ba xоа a máá: “Tiri x'aia nea ncëem nqõóm di tama. Ncëe gatà i kò ii, ne xu ga kò Tiri xu tséé-kg'ao xu ncõo sa x'ãà hãa, nxãasegar gha táá Juta ne tshàu q'oo koe tcãàè di sa. Igaba i ncëeska Tiri x'aian ncëem nqõóm di tama a,” tam méé.

³⁷ Me Pilato nxãaska tõe Me a máá: “Kháé Tsia x'aiga Tsia?” témé. Me Jeso ba xоа a máá: “X'aiga Ra a, ta tsi ko méé. Gaas gúús domkaga Ra àbàèa, a Ra a ncëes gúús domkaga nqõómkg'ai koe hààraa, hààr gha nxãasega tseeguan nxàea tseegukagu ka. Wèé khòèan èe tseeguan dia ko kg'uia Te komsana,” tam méé.

³⁸ Me Pilato ba bìrí Me a máá: “Tseegua nea dùúá?” témé.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Ncées gúù sam ko mééa xg'ara kam kò tchàa koe tcg'oa, a gaicara Juta xu koe síí, a bìrí xu a máá: “Cúí chibi gar hòò cgae Me tama gaan kam gha chibi-chibiè e. ³⁹ Igaba i gatu di cau u, Paseka di x'aè ka méér c'ëem chibi-kg'ao ba kgoara máá tu u sa. Ka tu ko tc'ëe, Juta ne dim X'aiga ba méér kgoara máá tu u sa?” témé. ⁴⁰ Xu q'au a xõa me a máá: “Eë-ëe, Gam ka tamase, Barabase ba máà ta a,” témé. Barabase ba kò ts'àà-kg'ao me e.

19

¹ Nxãaskam kò Pilato ba Jeso ba sèè a úú, Me síí qoaè. ² Xu kò ncõo-kg'ao xu dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábáagu Me, a xu a ncoàm qgái ba hãakagu Me, ³ a téé a qõda máá Me a ko máá: “Tcgáìò, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé. A xu a tshàua xu cgoa x'ábú góó Me.

⁴ Me kò Pilato ba gaicara tcg'oa a Juta xu bìrí a máá: “Bòò, tcg'òó ra ko a gaxao koe óa Me, nxãasega xao gha q'ãa, tíí ra cúí chibi ga hòò cgae Me tama sa ka,” témé. ⁵ Eëm ko Jeso ba tcg'oa, dxàman dis cába sa cába hãase, a ncoàm qgái ba hãana, kam ko Pilato bìrí xu a máá: “Bòò! Ncëe ga Me e khòè ba!” témé.

⁶ Eë xu ko kaia xu peresiti xu hëé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hëéthëé ko bóò Me, ka xu kò q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé. Igabam kò Pilato xõa xu a máá: “Gaxao sèè naka síí xgàu Me, tíí ra cúí chibi ga hòò cgae Me tama ke,” témé.

⁷ Xu Juta xu xõa a máá: “X'àèan ta úúa; gaa x'àèan èe ka méém x'óós gúù si i, Nqarim dim Cóa Me e tam ko méé khama,” ta xu méé.

⁸ Eëm ko Pilato ncées gúù sa kóm kam kò kaisase q'áò, ⁹ a ba a kabise a gaicara nquum q'oo koe tcàa, a Jeso ba tèè a máá: “Nda koe Tsi guua?” témé. Igabam kò Jeso ba táá cúí xõa ga kúrú. ¹⁰ Me Pilato ba tèè Me a máá: “Tíí cgoa kg'uian Tsi tc'ëe tama? C'úúa Tsia, qaria ner úúa, kgoara Tsi gha di i kana xgàu Tsi di i sa?” témé. ¹¹ Me Jeso ba xõa a máá: “Cúí qari ga tsi Tíí koe úú tama, ncëè nqarikg'ai koe tsi kò guu naka máàè e tama ne. Gaa domkam gaam èe tshàu q'ooa tsi koe tcàa Tea ba chibiga me e, kaias chibi sa,” tam méé.

¹² Gaa koe guus kam kò Pilato ba Jeso bam gha kgoara cgoa dàdan qaa, igaba xu kò Juta xu q'au a ko máá: “Eë tsi kò ncëem khòè ba kgoara ne tsi *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram ka tcàràse tsi tama tsi i. Wèém khòèm èe ko máá, x'aiga Me e, témé ba ko Kaesaram cgoa ntcoeku,” témé.

¹³ Eëm ko Pilato ncëe kg'uian kóm kam kò Jeso ba tchàa koe tcg'òó, a ba a xgàra-kg'aom dis ntcõo-q'ooos koe síí ntcõó, 'Nxõán dim nqám ba' ta ko ma tciièm qgáim koe (Hebera dis kg'uis ka ko Gabata ta ma tciiè ba). ¹⁴ Paseka dim cárn ba kg'ónòsea máá dim cárn me e kò ii, i kò koaba di x'aè e. Kam kò Pilato ba Juta ne bìrí a máá: “Bòò, ncëe ga Me e gatu dim X'aiga ba,” témé. ¹⁵ Igaba xu kò q'au a máá: “Tcg'òó Me! Tcg'òó Me! Xgàu Me!” témé. Me Pilato tèè xu a máá: “Kháé méér gaxao dim X'aiga ba xgàu dèe?” témé. Xu kaia xu peresiti xu xõa a máá: “X'aiga ta úú tama, Kaesaram oose,” témé.

¹⁶ Me kò nxãaska Pilato máà xu Me, nxãasegam gha xgàuè ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu Jeso ba sèè, ¹⁷ Me Gam dis xgàu sa dcëé a tcg'oa, a 'Tcúú c'óá' ta ko ma tciiès qgáis koe síí (ncëè ko Hebera dis kg'uis ka ko 'Gologota' ta ma tciiè sa). ¹⁸ Gaa koe xu kò xgàu Me, naka c'ëe tsara khòè tsara hëéthëé e Gam cgoa, cúí ba c'ëe xòèa ba za, me c'ëe ba c'ëe xòèa ba za, Me Jeso ba nqàè koe téé.

¹⁹ Me kò Pilato x'ái sa góá hãa, a xgàus koe qáéa tòó sia; ncëetas kò ma nxárase: “NASARETA DIM JESO BA, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” ta ma ma. ²⁰ Ne kò kái ne Juta ne ncées x'ái sa nxárá, èem kò Jeso ba xgàuèam qgái ba kò x'áé-dxoom ka cúú me e khama. Si kò x'ái sa Hebera dis kg'uis ka hëé, Latini dis ka hëé naka Gerika dis ka hëéthëé góáèa. ²¹ Xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu Juta ne di xu Pilato ba bìrí a máá: “Táá góá naka máá: 'Juta ne dim X'aiga ba,' témé guu, igaba máá: 'Ncëem khòè ba kò máá, Juta ne dim X'aiga Me e,' témé,” ta xu méé. ²² Me Pilato xõa a máá: “Eër góá hãa sar góá hãa,” témé.

²³ Eẽ xu ko ncõo-kg'ao xu Jeso ba xgàu ka xu kò qgáí ba séè, a 4 zi dtcõò zi cgoa q'aa-q'aa a, si dtcõò sa khòèm di sa ii, me q'oo koe ko hãaèm qgáím cúí ba qau. Ncẽem qgáí ba kò qgãé-dào úú tama, a cúí xòè koe tc'amaka guu a nqãaka xõas koe qgãéèa.

²⁴ Xu kò biríku a máá: “Hàn xae táá tòà me guu, igaba hàà naka xae cgúúan ntcòo naka bóò díina gha séè me sa,” témé. Ncẽe sa kò kúrúse, ãe *Nqarim dis Tcgãyas* koe góáèas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka, ncẽe kòo máá:

“Qgáí Te xu kò q'aa-q'aaku,
a Tiri qgáían domka cgúúan ntcòo,”
témé sa. Ncẽea ncõo-kg'ao xu kò hẽé ga a.

²⁵ Jesom dis xgàus qàe koes kò xòò sa tẽe, naka Gam ka xòòs ka qõese sa hẽé, Marias ncẽe Kelopasem dis khòè sa, naka Maria Magatalena sa hẽéthéé e. ²⁶ Eẽm ko Jeso ba xòò sa ãe koe bóò, naka xгаа-xgaase-kg'aom ãem kò ncàma hãa ba hẽéthéé e me qàea sa koe tẽe, kam kò xòò sa birí a máá: “Khòè seè, sarim cóám ga me e ncẽe ba!” témé. ²⁷ A ba a xгаа-xgaase-kg'ao ba birí a máá: “Bóò, saòs ga si i ncẽe sa,” témé. Me kò xгаа-xgaase-kg'ao ba ãem x'aèm koe guu a séè a x'áéa ba koe úú si.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Wèè gúua nea xg'ara hãa sa q'ana hãasem kò Jeso ba ncẽes gúús qãá q'oo koe máá: “Cáma raal!” témé. Ncẽes gúú sa kò kúrúse, *Nqarim di zi Tcgãya* zi gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka. ²⁹ Si kò tsau tshàan ka cg'oèa hãas gàba sa hãa, khama xu kò tsau tshàan ka cg'oèa hãas x'úrú sa tcìika-tcamkuan dim hìim koe tòò, a ghùì a kg'áma ba koe úú. ³⁰ Eẽm ko Jeso ba tsau tshàan kg'áa xg'ara kam kò máá: “Xg'ara-xg'araèa ia!” témé. A ba a tcúúa ba qám, a sònda tcg'óò.

³¹ Kg'ónòsean dim cáím me e kò ii, me kò q'uu dim cáím ba cgáém cáím Sabata di me e. Ne kò Juta ne Sabata dim cáím ka i gha tc'áróan xgàuan koe tceesea téé sa tc'ãe tama, khama ne kò Pilato ba dtcàrà c'óán gha khòàè, i tc'áróan xòòè sa. ³² Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu hàà, a hàà tc'ãà dim khòèm di c'óán khóá, ncẽe kò Jesom cgoa xgàuèa ba, naka c'ẽem dian hẽéthéé e. ³³ Igaba ãe xu ko Jesom koe hàà, ka xu kò sao-xg'ae Mem nxãakamaga x'óóa hãa, xu kò táá c'óáa ba khóá. ³⁴ Igabam kò ncõo-kg'ao xu ka c'ãe ba Jeso ba kg'áó-xgàom cgoa gád dxàbè, i kúúga qháése c'áòan hẽé naka tshàan hẽéthéé gaa koe guu a ntcãa. ³⁵ (Khòèm ãe kò bóò o ba kò nxàea tseegukagu u, si gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i. Me q'anaa, tseegu sam ko nxàe sa, a ba a ko nxàea tcg'óò o, gatu igaba tu gha thẽé nxãasega dtcòm ka.) ³⁶ Ncẽe zi gúú zia kò kúrúse, ãe *Nqarim dis Tcgãyas* koe góáèas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka, ncẽe kòo máá: “C'óáa ba ka cúían ga khóàè tite,” ta méé sa. ³⁷ Si ko c'ẽes *Tcgãyas Nqarim di* sa gataga máá: “Bóò xu gha gaam ãe xu gáòà hãa ba,” témé.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Ncẽe zi gúú zi qãá q'oo koem kò Josefam Arimatea di ba, ncẽe kò Jesom di xгаа-xgaase-kg'ao ii ba, Jesom dim tc'áró ba xàia hãase Pilatom koe dtcàrà, Juta nem kòo q'áò khama. Me kò Pilato ba kgoara máá me me. Me hàà a Gam dim tc'áró ba séè. ³⁹ Nikodemasem ncẽe kò kg'aia Jeso ba ntcúú ka dàraa hãa ba kò hãa cgoa mea. Nikodemase ba kò tshãán hẽé, naka tcgáúse di nxúian hẽéthéé óá, 30 qóm-q'ooan khama noo o. ⁴⁰ Jesom dim tc'áró ba tsara kò séè, a tsara a tshãán cgoa xg'ae-xg'ae a q'úú qgáí cgoa kúrúèa kòan cgoa tcám me. Ncẽe sa kò caus Juta ne ko ma kg'aiga kg'ónòkus ga si i. ⁴¹ Eẽm kò Jeso ba xgàuèa hãam qgáím koem kò xhàrà ba hãa, me kò kãbam hãém tc'áms di ba xhàrà q'oo koe hãa, ncẽe cúí khòè ga qanega gam koe kg'ónòè tama ba. ⁴² Juta ne dim cáím kg'ónòsean di me e kò ii, si kò tc'ám sa cúú si i, khama ne kò Jeso ba gas koe ga kg'ónòè.

20

*Kàa gúùs tc'ám sa**(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)*

¹ Tc'ãa dim cárn bekem dim di ntcùúkg'ai cgoa, qanega i ntcùú u koes kò Maria Magatalena sa tc'áms koe hàà, a hàà nxõá sa bód si tc'áms-kg'ám koe ghànèa tcg'òòèa.

² Si ko Simonem Peterem koe hëé naka c'ëem xгаа-xgaase-kg'aom koe hëéthëé qgóéa síí, ncëe kò Jesom ka ncàmmèa ba, a síí bìrí tsara a a máá: “X'aiga ba xu tc'áms koe séèa tcg'òòèa hãa, ta c'úua hãa nda koe xu úú Mea hãa sa!” tas méé.

³ Me kò nxãaska Petere gaam xгаа-xgaase-kg'aom cgoa xgoaba, tsara tc'áms koe qòò. ⁴ Wèéa tsara ga kòò qàrò, igabam kò gaam xгаа-xgaase-kg'ao ba Petere ba qgóéa guu, a tc'áms koe tc'ãa a síí. ⁵ Téém ko a qámse a xhõo a bód kam kò q'úú qgáí cgoa kúrúèa kòàn cúí ga bód i gaa koe hãa, igabam kò táá q'oo koe tcãa. ⁶ Me kò nxãaska Simonem Petere ba kháóka xùri me a hàà, a hàà tc'áms koe tcãa; a q'úú qgáían cgoa kúrúèa kòàn bód i gaa koe xõe, ⁷ naka kg'ónò cgoa dim qgáím ncëe kò Jesom tcúú koe hãa ba hëéthëé e. Qgáí ba kò kòàn cgoa hãa tama a kò cúíaga qabesea ntcõe. ⁸ Me kò nxãaska gaam xгаа-xgaase-kg'aom, ãe kò tc'áms koe tc'ãa a síí ba, q'oo koe tcãa thëé, a bód, a dtcòm. ⁹ Qanega tsara kò Nqarim dis Tcgãya sa kómá q'ãa tama, Jeso ba méém x'ooan koe tès gúú si i ta kòò méé sa. ¹⁰ Tsara kò nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao tsara x'áé koe kábise a dìbi.

*Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise**(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)*

¹¹ Igabas kò Maria sa tc'áms ka tchàa koe téé a ko kg'ae. Eës hãa a ko qanega kg'ae kas kò qámse a tc'áms q'oo koe xhõo a bód, ¹² a sa a cárn moengele tsara q'úúse hana tsara bód, tsara Jesom dim tc'áróm kò xõe koe ntcõóa-ntcõe, c'ëe ba kò tcúúba kò hãa koe ntcõe, me c'ëe ba nqàrèa ba kò hãa koe ntcõóa-ntcõe. ¹³ Tsara tõe si a máá: “Khòè seè, dùús domka si ko kg'ae?” témé. Si máá: “Tirim X'aiga ba xu tcg'òòèa hãa, ra c'úua hãa nda xu úú Mea sa!” témé.

¹⁴ Ncëetas ko méé kas kò kábise a Jeso ba bód Me tééa-tëe, igabas kò Jeso Me e sa táá bódèa q'ãa.

¹⁵ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Khòè seè, dùús domka si ko kg'ae? Dìí ba si ko qaa?” témé. Xhàrà-kg'ao Me e, tas kò tc'ëea hãa khamas kò bìrí Me a máá: “Aboè, ncëe tsáá ga tsi kò séè Mea hãa ne bìrí te nda koe tsi xòó Mea hãa sa, nakar séè Me,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Mariaè!” témé.

Si tééa kábise a q'óá-kg'ai Me, a Hebera dis kg'uis ka máá: “Raboni!” témé. (Ncëe sa ko máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè,’ témé.)

¹⁷ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Táá qgóó Te guu, qanega Ra Abom koe kábise ta ga hãa ke. Igaba méé si Tíí qõe ga xu koe qòò naka síí bìrí xu naka máá: ‘Kábiser ko Tirim Abom koe, gaxao dim Abo ba; a Tirim Nqari ba, gaxao dim Nqari ba,’ ” témé.

¹⁸ Si kò Maria Magatalena sa xгаа-xgaase-kg'ao xu koe qòò a síí bìrí xu a máá: “X'aiga bar bódèa hãa!” témé. A sa a bìrí xu ncëe zi gúú zim bìrí sia sa.

*Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise**(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)*

¹⁹ Tc'ãa dim cárn bekem dim di dqòan ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu xg'aea hãa, i kò Juta ne di bèan ka nquu-kg'ámán qarika tcëekg'ammèa. Kam kò Jeso ba hàà xg'ækua xu koe téé a ba a bìrí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé. ²⁰ Eëm ko ncëe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hëé naka xòèa ba hëéthëé x'ái xu. Eë xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu X'aiga ba bód ka xu kò qãè-tcao.

²¹ Me gaicara Jeso ba bìrí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa! Ncëem ma Abo ba ma tsééa óá Tea khamaga Ra ko ma tsééa úú xao o ke,” témé. ²² Eëtam ko mééa xg'ara kam kò dqòmà tcãa cgae xu u, a máá: “Tcom-tcomsam Tc'ëe bar ko máà xao o. ²³ Ncëe c'ëe khòèan xao kòò gaan di chìbian qgóóa máá ne i qgóóa máàèa, a ncëe qgóóa máá a tama xao kò hãa, ne i qgóóa máàè tite,” tam méé.

Jeso ba ko Tomasem koe x'áise

²⁴ Nxãaskam kò Tomasem (ncēe Didimo ta kòo ma tcièm) 12 xu ka c'ēe ba gaxu cgoa hãa tama, ēem kò Jeso hààraa ka. ²⁵ Khama xu kò c'ēe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì me a máá: “Ncãa xae X'aiga ba bóò!” témé.

Igabam kò bìrì xu a máá: “Cgabìan di xg'ama ner kòo tshàua ba koe bóò tama, a tshàua te gaa xg'aman koe tcãa tama, naka tshàua te xòèa ba koe tcãa tama ner cuiskaga dtcòmà hãa tite,” tam méé.

²⁶ Bekem qãa q'oo koe xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu nquum koe gaicara xg'aea hãa, me kò Tomase ba hãa cgoa xua. Nquu-kg'ám ne kò tcēekg'amsea hãa, igabam kò Jeso ba gaxu xg'aeku koe hàà téé, a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé. ²⁷ A nxãaska Tomase ba bìrì a máá: “Tshàua tsi ncēe koe tcãa, naka tsia tshàua Te bóò. Tchoanà tshàua tsi naka xòèa Te koe tcãa a. Káise tc'ēe-tc'ēesean cgoa q'aa naka dtcòm,” témé.

²⁸ Me Tomase xqa Me a máá: “Tiri Tsi X'aiga Tseè, a tiri Tsi Nqari Tseè!” témé.

²⁹ Me nxãaska Jeso ba bìrì me a máá: “Ncēe tsi ncãa bóò Te ka tsia ko dtcòm? Eè bóò tama igaba ko dtcòm nea ts'ee-ts'eekg'aièa!” témé.

Dùú domkas ncēes tcgāya sa góàèa sa

³⁰ Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cookg'ai koe kái zi x'ái zi c'ēe zi kúrú, ncēes tcgāyas koe góáse tama zi, ³¹ igaba i ncēean góàèa hãa, nxãasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóa Me e sa ka, a tu a gha dtcòmàn ka Gam dim cg'òem koe kg'òèan úú ka.

21

Jeso ba ko 7 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise

¹ Ncēe zi gúù zi qãa q'oo koem kò Jeso ba gaicara Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise, Tiberia dim tshàam koe. Ncēetam ma x'áisea. ² Simonem Petere ba hēé, naka Tomase ba hēé (ncēe kò Didimo ta ma tcièe ba), naka Nataniele ba hēé, ncēe kò Kana koe guua ba, Galilea di i, naka Sebetem di tsara cóá tsara hēé, naka xгаа-xgaase-kg'ao tsara c'ēe tsara hēéthēé xua kò xg'aea hãa. ³ Simonem Petere ba kò c'ēe xu bìrì a máá: “Qòòr ko a síi x'aùan qgóó,” témé. Xu máá: “Qòò cgoa tsi xae gha,” témé. Xu tcg'oa a xu a síi dxòrom koe q'ábà, igaba xu kò ēem ntcùúm ka táá cúí guù ga qgóó.

⁴ Kaisa ntcùúkg'ai cgoam kò Jeso ba tshàam-kg'ám koe téé-tēe, igaba xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu táá Jeso Me e sa bóò q'ãa. ⁵ Me Jeso ba tcii xu a máá: “Cóa xaoè, cúí x'aù ga xao gáé hòò tama?” témé. Xu xqa Me a máá: “Eè-ēe!” témé. ⁶ Me bìrì xu a máá: “Gaxao dis c'uisí sa kg'ádò xòèan dxòrom di koe xaoa tcãa, c'ēe gúù xao gha hòò ke,” témé. Xu xaoa tcãa si, a xu a dxòrom q'oo koe tcéèa tcãa sa ka tààè, x'aùan di kái-q'ooan ka.

⁷ Me kò nxãaska xгаа-xgaase-kg'aom ēe Jesom kò ncãmha hãa ba Petere ba bìrì a máá: “X'aiga Me e!” témé. Eēm ko Simonem Petere ba kórì X'aiga Me e sa kam kò gam di qgáian hãa (tséé sam kò nxòòà máá ana hãa khama), a ba a tshàn q'oo koe nxàia tcãa.

⁸ Igaba xu kò c'ēe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dxòrom cgoa tshàam tsam-tsáo koe síi, x'aùan ka cg'òèa hãas c'uisí sa tcéè a. Nqóómkg'ai ka xu kò nqúù tama, 100 khama noo zi náà-q'oo zi cúí zi kò qàua hãa. ⁹ Eè xu ko nqóómkg'ai koe hàà ka xu kò gaa koe bóò si c'ee sa dxùúsea hãa, a x'aùan úúa hãa naka péréan hēéthēé e.

¹⁰ Me kò Jeso ba bìrì xu a máá: “C'ēe x'aùan ēe xao ncãa qgóó xao óá,” témé.

¹¹ Me kò Simone Petere ba q'ábà, a c'uisís x'aùan ka kò cg'òèa sa tcéèa tcg'òò, 153 i kò ii. Kái i kò ii igabas kò c'uisí sa táá tòà. ¹² Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Hàà xao naka hàà tc'òò,” témé. Nxãaska i kò xгаа-xgaase-kg'aoman kgoarase tama, tēè Me i gha a máá: “Díi Tsia?” témé ka. X'aiga Me e sa xu kò q'ana hãa khama. ¹³ Me Jeso ba hàà, a hàà péréan séè, a máá xu. A ba a gataga hēé x'aùan ka.

¹⁴ Ncēea kò nqoana dim x'aèm ga me e, ncēm kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise ba, ēem kò x'ooan koe ghùèa ka.

Jeso ba hēé naka Petere ba hēéthēé tsara

¹⁵ Eẽ xu ko tc'õóa xg'ara kam kò Jeso ba Simonem Petere ba bìrí a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncêe xu khòe xu ka tsia ncàm Tea?” témé. Me bìrí Me a máá: “Èè, X'aigaè, ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana,” témé. Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tiri ghùu-coan dxòókagu,” témé.

¹⁶ Me kò gaicara Jeso ba bìrí me a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàm Tea tsia?” témé. Me bìrí Me a máá: “Èè, X'aigaè, ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana,” témé. Me Jeso ba máá: “Tiri ghùuan kòre,” témé.

¹⁷ Nqoana dis kam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàm Tea tsia?” témé. Petere ba kò tshùu-tcao, Jeso ba kò nqoana q'oro tēè me a máá: “Ncàm Tea tsia?” témé khama, kam kò máá: “X'aigaè, wèè zi gùù zi Tsi q'ana; ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana!” témé. Me Jeso ba máá: “Tiri ghùuan dxòókagu. ¹⁸ Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi a ko máá: Eẽ tsi xg'ao cg'aré ii ka tsi xg'ao ko hãakaguse, a ko kg'ama tēè a qòò ēè tsi ko tc'ēè koe. Igaba ncēè tsi kaia hãa ka tsi gha tshàua tsi tchoanà, me gha c'ēm khòè ba hãakagu tsi, a ba a ēè tsi tc'ēè tama koe úú tsi,” tam méé. ¹⁹ (Ncēeta mééan kam kò Jeso ba Peterem gha hàà x'óóm dàò ba nxàè, a ba a Nqari ba x'áakagu.) Kam kò nxãaska bìrí me a máá: “Xùri Te!” témé.

²⁰ Petere ba kò ntcēè, a c'ēm xгаа-xgaase-kg'aom Jesom kò ncàmà hãa ba qãáa ba koe bóò, me ko xùri tsara a. (Ncēè ba gam ēè kò dqòà di tc'õoan koe, Jesom koe ghãase ntcōem ga me e, ncēè kò tēè Me a ko máá: “X'aigaè, dína ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcàà Tsi?” témé ba.) ²¹ Eēm ko Petere bóò me, kam kò Jeso ba tēè a máá: “X'aigaè, kháé gam ka ntamaà?” témé. ²² Me Jeso ba xọa me a máá: “Kg'òèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síí k̄abise sar kòò tc'ēè ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàè? Tsáá méé tsi xùri Te,” tam méé.

²³ Si kò ncēes tchõà sa khòè qòeku xu koe qòàrase, ncēem xгаа-xgaase-kg'ao ba x'óó tite di sa. Igabam kò Jeso ba máá, x'óóm tite, témé tama, kg'amam kòò máá: “Kg'òèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síí k̄abise sar kòò tc'ēè ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàè?” témé.

²⁴ Ncēem xгаа-xgaase-kg'ao ba gam ncēè zi gùù zi kò nxàea tseegukaguam ga me e, a kò góá zi ba. Ta q'ana hãa gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i sa.

Tcgãyas dis chõò-q'oo sa

²⁵ Jeso ba kò gataga thēè c'ēè zi gùù zi kái zi kúrú. Ncēè wèéa zi ga kò cúí-cúí góáèa hãa nem ga kò, bóòr ko ka, nqõóm ga ba kgoana naka wèè zi tcgãya zi ncēè zi qgóó tama, ēè ga kò góáèa hãa zi.

TSÉÉ ZI
x'áè úú-kg'ao xu di zi
Téé-cookg'ai sa

“Tséé zi x'áè úú-kg'ao xu di zi” dis tcgāya sa ko Lukam dis tcgāya sa còoka qòòkagu. Luka ba ko ncées tcgāyas koe góá, ntama ne kò ma Jesom di ne xùri-kg'ao ne tc'āà di ne ma Tcom-tcomsam Tc'ēem ka tc'āà-cookg'aiès ka, a qāè tchōàn Gam ka tsai-tsai: “Jerusalem koe hēé naka Jutea koe hēé naka Samaria koe hēé naka nqōóm chōò-q'oo koe hēéthēé e” (1:8). Kaisases ko ncées tcgāya sa birí ta a, Nqarim kò ntama ma kg'aia Juta ne xg'aeku koe ma tséé sa, igabagam kò gaa koe guus ka Gam di x'aian wèém nqōóm koe ma tsai-tsais ka hēéthēé e.

“Tséé zi” dis tcgāya sa nqoana xòèan cgoa q'aa-q'aasea hāa, a ko x'ái, Jesom di qāè tchōàn kò ma xгаа-xгааè sa hēé, naka si kò ma kereke sa tshàoèa sa hēéthēé e:

1. Dtcòm-kg'ao ne kò Jerusalem koe tshoa-tshoa
2. Iseraele di c'ēe xòèan khama noose ne kò qòò
3. Càùsea ne kò qòò, a wèém nqōóm koe síí, Roma khama noose

“Tséé zi” dis tcgāyas koe ta ko kaisase Tcom-tcomsam Tc'ēem di zi tséé zi ka nxará. Qarian cgoam kò xōa ncēe kò dtcòm-kg'ao ne Jerusalem koe hàna ne koe Pentekoste òm cárn ka hàà a. A ba a kò kereke sa tc'āa-cookg'ai a qari-qari.

X'áè úú-kg'ao xu di xгаа-xgaan hēé naka Nqarim òm kg'uim di qarian hēéthēéa ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe qāèse x'áise.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Tcom-tcomsam Tc'ēe ba
- nxàea tseegukagu-kg'ao
- kereke sa
- kgoarasea ne
- tǎá zi qhàò zi di ne khòè ne

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jesom di nqarikg'ai koe qàda ne (1)
- Petere ba hēé naka c'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé di tsééa ne Jerusalem koe (2-7)
- Filipia xu Peterea xu di tsééa ne Jutea hēé naka Samaria hēéthēé koe (8-12)
- Paulom di tsééa ne wèém nqōóm koe: (13-28)
 - Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs tc'āà di sa (13:1-14:28)
 - Jerusalem dis xg'ae sa (15:1-35)
 - Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs cárn di sa (15:36-18:22)
 - Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs nqoana di sa (18:23-21:16)
 - Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcāàè, a Roma koe síí (21:17-28:31)

Jesom di nqarikg'ai koe qàda ne (1)

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ēem gha hàà sa nqòòkagu

¹ Teofilaè, tc'āà dis tcgāyas tiris q'oo koer kò wèè zi gúù zi ncēm kò ko Jeso ba tshoa-tshoa a kúru a xгаа-xгаа zi ka góáa hāa. ² Me nxāk'g'aiga nqarikg'ai koem ko sèè a úuèm cárn ba síí tcāà, ēem kò Tcom-tcomsam Tc'ēem di qarian ka ēem nxará tcg'òóa hāa xu x'áè úú-kg'ao* xu x'áèan máa ka. ³ A ba a kò ēem ko xgàrasea xg'ara ka, gaxu koe kái zi dàò zi cgoa x'áise, kg'òèam hāa sa. ⁴ A cárn nem kò x'áise xu, a ko Nqarim di x'aian di zi gúù zi ka kg'ui cgoa xu. ⁴ A kò ēem hāa a ko tc'óò cgoa xu ka ncēe x'áèan máa xu a máa: “Táá méé xao Jerusalem koe tcg'oa guu, igaba méé xao kg'aia Abom nqòòkagua hāa sa qāà, ncēe xao Tíí koe kóma hāa sa. ⁵ Johane ba kò tshàn cgoa tcguù-tcguu, igaba

* 1:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

tu gha gatu cg'orò cáman qáá q'oo koe hàà Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa tcguù-tcguuè," tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe séè a úúè
(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Khama ãe xu ko xg'ae cgoa Me ka xu kò tãe Me a máá: "X'aigàè, ncãem x'aèm ka Tsia gáé ga táá Iseraele ne gane di x'aian kabia máá?" témé. ⁷ Me *Jeso ba* bìrí xu a máá: "Ncãem Abo ba Gam di qarian ka tòóa x'aèan hãé naka cáman hãéthãé xao gha q'ãa sa gaxao di tama. ⁸ Igaba ãem ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hàà cgae xao o ka xao gha qarian hòò, a xao a gha Tiri xao nxàea tseegukagu-kg'ao xao ii: Jerusalema koe hãé, naka wèem xg'aekum Jutea dim koe hãé, naka Samaria dim xg'aekum koe hãé, naka nqõóm chõò-q'oo koe ga hãéthãé e," tam méé. ⁹ Ncãetam ko mééa xg'ara kam kò téé a xu a ko bóò Me koe ga séè a *nqarikg'ai koe* qàòkaguè, si túú-c'òò sa tcgáí-q'ooa xu koe ga qàbia tcãà Me.

¹⁰ Eè xu nqarikg'ai koe tcgáía xu qãea tòóa, ãem ko ma qõò khama ma, ka tsara ko kúúga q'úúe hãna tsara khòè tsara hàà qàea xu koe téé, ¹¹ a tsara a máá: "Galilea di xao khòè xaoè, dùús domka xao ncãe koe téé-tãe a téé a ko nqarikg'ai koe bóò? Jesom ncãe gaxao koe séè a *nqarikg'ai koe* úúèa hãa ba gha gaam dàòm ncãe xao bóò Mem ko qõòm cgoa ga kabise a hàà," ta tsara méé.

Matiasè ba ko Jutasem dis téé-q'oo sa séè
(Mt 27:3-10)

¹² Ka xu ko nxãaska x'áè úú-kg'ao xu Olife ta ko ma tcièm xàbìm koe guu a Jerusalema koe kabise. Xàbìm ncãe ba kò Jerusalema ka cúu me e, Sabata dim cáman ka tsi ko kgoara mááè a síí cgae me khama noo qáò-q'ooa ne. ¹³ Eè xu ko *Jerusalema koe* tcãà ka xu kò tc'amaka hãam nquum koe síí, ncãe xu kò gaa koe cg'orò cáman hãa ba: Petere ba hãé, naka Johane ba hãé, naka Jakobo ba hãé, naka Anterea ba hãé, naka Filipi ba hãé, naka Tomase ba hãé, naka Baretolomaio ba hãé, naka Mataio ba hãé, naka Jakobom Alefaiom ka cóáse ba hãé, naka Simonem ncãe kò tòókuan x'ãà máá ba hãé, naka Jutasem Jakobom ka cóáse ba hãéthãé xu u kò ii. ¹⁴ Wèéa xu ncãe xua kò khòè zi hãé, naka Marias Jesom ka xòò sa hãé, naka Gam ka qõese ga xu hãéthãé cgoa xg'ae a tcãà tcáo a cúim tc'ëem cgoa còrè.

¹⁵ Si kò khòè ne dis xg'ae sa 120 khama noo. Me kò ãe xu cáman xu ka Petere ba tãe a qõese ga xu xg'aeku koe téé a ba a máá: ¹⁶ "Tíí qõe ga xaoè, ncães gúús *Nqarim dis* Tcgãyas koe góásea hãa sa méés tseegukaguè, ncãem kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba Dafitem kg'ám koe guu a Jutasem ka kg'ui sa, gaam ncãe Jeso ba kò hàà qgóò xu khòè xu dim tc'ãà-cookg'ai kò ii ba. ¹⁷ Jutase ba kò sixae ka c'ëe me e, a kò sixae cgoam gha cúis tséé sa kúú ka nxárá tcg'òòèa hãa. ¹⁸ Eëm ko Jutase cg'ãè cauan kúú kam kò ãem kò suruta cgoaè marian cgoa xháà ba x'ámá. Ncãem kò gaam koe cg'áé a x'óó, a q'arase nqàè, i wèè q'oo gúú ba tcg'oa ba. ¹⁹ Ne kò wèè ne khòè ne ãe kò Jerusalema koe x'ãèa hãa ne gaas gúú sa q'ãa, me gaa domkaga gaam xháà ba gane dis kg'uis ka kò Akele-dama ta ma tciè. Ncãe sa ko máá, 'Xháà c'áòan di ba,' témé. ²⁰ Pesalema zi dis Tcgãyas koe i góásea hãa khama a ko máá:

'Gam di x'áèan méé i nqoo-nqoosam qgáí ba ii,
naka i táá cúí khòè ga gaa koe x'ãè guu,'
téméè, a i a ko gaicara máá:

'C'ëem khòè ba méém gam di téé-q'ooan máàè,'

téméè. ²¹ Gaa domkagam kò c'ëem khòè ba qaase, ncãe kò sixae cgoa wèè x'aè ka hãa, ãem kò ko X'aigam Jeso ba qõò te cgoa xae e ka ba, ²² Johanem di tcguù-tcguukuan dim x'aèm koe guu a tshoa-tshoa, a síí Jesom kò sixae koe guu a *séè a nqarikg'ai koe* úúèm x'aèm koe tcãàn koe. Ncãe xu khòè xu ka c'ëe ba méém sixae cgoa hàà nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii, Jesom x'ooan koe tãea hãa di ba," tam *Petere* méé.

²³ Xu kò cáman khòè tsara nxárá tcg'òò, Josefam ncãe kò Barenabase ta ma tciè ba, ncãe kò Juseto dis cg'òès ka q'ãèa hãa ba hãé, naka Matiasè ba hãéthãé tsara. ²⁴ Ne kò nxãaska còrè a máá: "X'aigàè, ncãe wèè khòèan di tcáoan q'ana hãa Tseè, x'ái ta a xg'aekua tsara

koe Tsi ndaka ba nxará tcg'òóa máásea hãa sa, ²⁵ nakam ncēe tsééan koe tcãà, x'áè úú-kg'ao di i, ncēm kò Jutase aagua a, a ba a ãem ko qaam qgàim koe† qòò,” témé. ²⁶ A ne a kò cgúúan xg'ám, i cgúúan Matiase ba nxáá, me 11 xu x'áè úú-kg'ao xu koe tcãàè.

Petere ba hēé naka c'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé xu di tsééa ne Jerusalema koe (2-7)

2

Tcom-tcomsam Tc'ēem di hàà-q'ooa ne

¹ Eēm ko Pentekoste dim cárn ba hàà, ka ne kò wèéa ne ga cúim qgàim koe xg'aea hãa. ² Me kò kúúga tcēé-tcēe ba nqarikg'ai koe guu a tc'irìa ne hãa koe hàà, ka iam tc'áám di ts'oo-q'ooan khama xam ba, a hàà ēe ne ko hãam nquum koe cg'oè. ³ I kò c'eean di taman khama ii gúúan hòòse, a tsai-tsai q'aase, a gane koe ntcóó. ⁴ Ne wèéa ne ga Tcom-tcomsam Tc'ēem ka cg'oè cgaèè, a ne a tshoa-tshoa a tãáka zi tam zi kg'ui, ēem kò Tc'ēe ba ma máà nea khama.

⁵ Nxãaska ne kò Nqari-tcáóa ne Juta ne Jerusalema koe x'ãèa hãa, wèé zi qhàò zi nqarikg'ai ka nqãaka hãa zi di ne. ⁶ Eē ne ko ncēes tcēé-tcēe sa kóm, ka ne kò kái ne khòè ne hààra xg'ae, wèém khòè ba ne kò kóm me ko gam di taman kg'ui. ⁷ Ne kò are, a xháé, a ne a máá: “Kháé ncēe ko kg'ui ne khòè ne wèé ne gáé Galilea di ne tama nea? ⁸ Ka ta koáé dùús domka kháé kóm ne ne ko sita dis kg'ui sa kg'ui, ncēe ta ábà cgoaèa hãa sa? ⁹ Paretia ta hēé, naka Mede ta hēé, naka Elame ta hēé, naka Mesopotamia koe x'ãèa hãa ta hēé, naka Jutea di ta hēé, naka Kapatokia di ta hēé, naka Ponto di ta hēé, naka Asia di ta hēé, ¹⁰ naka Ferugia di ta hēé, naka Pamfilia di ta hēé, naka Egepeto di ta hēé, naka Libia di c'ēe xòè di ta hēé, Kurene ta ko ma tciēm x'áém qàe koe hàna a, Roma koe guua ta cg'áè-kg'ao ta hēé, ¹¹ Juta ta hēé, naka Juta khama kúrúsea ta hēé, naka Kereta ta hēé, naka Arabia ta hēéthēé e - wèéa ta ga ko kóm ne ne ko are-aresa tsééan Nqarim di sita di taman cgoa kg'ui,” ta ne méé. ¹² Ne kò wèéa ne ga kaisase are a q'ãa tama khama ne kò tēèku a máá: “Dúú sa ko nxàes gúú sa gáé ncēe sa?” témé. ¹³ Igaba ne kò c'ēe ne ncoi ne a máá: “Kái gōéa ne ne kg'áà hãa,” témé.

Petere ba ko khòè ne cgoa kg'ui

¹⁴ Igabam kò Petere 11 xu cgoa téé-tēe, a ba a khòè ne cgoa kaisase tc'amaka kg'ui a máá: “Gaxao khòè xao Jutea di xao hēé, naka gatu wèé tu ncēe Jerusalema koe x'ãèa tu hēéthēé méé tu komsana te, nakar bìrí tu u, ncēes gúús ko dùú sa nxàe sa. ¹⁵ Ncēe ne khòè nea nqàre tama, ēe tu ma tc'ēea khama, qanega i 9 di x'áè e ntcúúkg'ai cgoa di i khama. ¹⁶ Igabas ko ncēes gúú sa porofitim Joelem ka nxàeès ga si i, ncēm kò Nqari ba máá:

¹⁷ Còò di xu cárn xu kar gha Tíí Nqari Ra
wèém khòèm koe Tirim Tc'ēe ba ntcãa.
Xu gha gatu di xu cóá xu hēé naka cóá zi hēéthēé porofita,
xu gha gatu di xu qárí-kg'ao xu x'ái zi bóò,
xu gha gatu di xu xòòkhoe xu gataga sōokuri zi sōokuri.

¹⁸ Tiri qãàn koe ga igaba,
kg'áòan hēé naka dxàean hēéthēé
koer gha ēe xu cárn xu ka
Tirim Tc'ēe ba ntcãa,
ne gha porofita.

¹⁹ Are-aresa zi gúú zir gha tc'amaka x'ái,
nqarikg'ai koe,
a Ra a gha are-aresa zi x'ái zi nqãaka x'ái,
nqóómkg'ai koe,
c'áòan hēé naka c'eean hēé naka ts'énèan hēéthēé di zi.

† 1:25: ēem ko qaam qgàim koe - Gerika sa ko máá: “qgáia ba koe” témé.

²⁰ Cárí sa gha ntcùú sa kúrú,
me gha nxoe ba c'áòan khama ii,
Nqarim dim cárí hàà tamas cookg'ai koe,
ncēe kaia hãa a ko x'ám cárí ba.

²¹ Me gha wèém
ēe ko X'aigam Nqarim dim cg'òè ba tcii ba kgoaraè,'
tam Joele mééa.

²² “Gaxao khòè xao Iseraele di xaoè, ncēe kg'uiian xao komsana: Jesom Nasareta di ba kò Khòèm Nqarim ka xao nxará tcg'òóa mááèa hãa Me e; qarian di zi tséé zi hēé, naka are-aresa zi x'ái zi hēéthēém kò Nqari ba Jesom koe guu a gaxao xg'aeku koe kúrú, ncēe xao ma q'ana khamaga ma. ²³ Nqari ba kò nxākamaga kàa sa úúa hãa, a ba a bóòà tcg'òóà hãase kò Jeso ba tshàu q'ooa xao koe tcàà, xao kò cg'òo Me, cg'ãè cau xu khòè xu máà xu xgàus koe tceea ba ka. ²⁴ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me, a ba a x'ooan di thòòan koe kgoara Me, x'ooa nea qg'óó Me i gha di qarian úú tama khama.

²⁵ “Me kò Dafite ba Gam ka kg'ui a máá:
'X'aigam Nqari bar kò wèé x'aè ka cookg'aia te koe bóò.

Tirim x'òàm kg'òm xòè zam hàna
khamar cuiskaga ntcàà-ntcàèa hãa tite.

²⁶ Gaa domka i tcáóa te qãè-tcaoa;
i tama te thēé qãè-tcaoa,
me gha tirim tc'áróm ga ba thēé gataga nqòòan koe kg'òè.

²⁷ Cuiskaga Tsi tc'èea te
x'óóa ne khòè ne dim qg'ám koe aagua hãa tite,
kana Tsi gataga cuiskaga Tsarim Tcom-tcomsa ba
guu nakam ts'óóa hãa tite khama.

²⁸ Kg'òèan koe ko úú te dàòan Tsi x'ái tea hãa;
a Tsi a gha hàna Tsi ko hãa ne
qãè-tcaoaan ka cg'òè-cg'oe te,' tam Dafite ba mééa.

²⁹ “Tíí kíí ga xaoè, kgoarasea hãaser gha gaxae ka tsgòosem Dafitem ka bìrí xao o, x'óóam hãa a kg'ónòèa hãa sa, si gam dis tc'ám sa ncēe cárí ka igaba qanega gatá xg'aeku koe hãa. ³⁰ Porofiti me e kò ii, a q'ana hãa Nqarim ma nqòòkagu mea hãa sa, a máá, gam di x'aian dis ntcóó-q'ooos koem gha gam dim qhàò ba ntcóó, téméa sa. ³¹ Còokam kò bóòà hãa, a kò gaa domka Krestem di x'ooan koe tēean ka kg'ui, a máá, *Kreste ba* kò x'óóa ne khòè ne dim qg'ám koe táa aaguè, i kò gataga cgàaa ba táa ts'óó, témé. ³² Ncēm Jeso bam kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa, ta sita wèéa ta ga gaan di ta nxàea tseegukagu-kg'ao ta a. ³³ Eēm ko Jeso ba tc'amaka dis ntcóó-q'ooos Nqarim dim x'òàm kg'ádò xòè dim dis koe ghùì a úúè, kam kò nqòòkaguèam Tcom-tcomsam Tc'èe ba Xòòm koe hòò, a ba a kò wèés gúús ncēe tu ko bóò a ko kóm sa ntcãa xòó. ³⁴ Dafite ba kò nqarikg'ai koe qaò tama khama, igabam kò máá:

'X'aiga ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

'Kg'ádò x'òàa Te xòè koe ntcóó,

³⁵ nakar gha nxākkg'aiga síí Tsari cg'òo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrèa Tsi ka nqàaka hãa,''

témé.

³⁶ “Gaa domka méé ne wèé ne Iseraele ne ncēe sa qãèse q'ãa: ncēe tu kò xg'àum Jeso bam Nqari ba X'aiga ba hēé naka Kreste ba hēéthēé kúrú,” tam Petere méé.

³⁷ Eē ne ko khòè ne ncēe sa kóm ka i kò tcáóa ne qhòmse, ne Petere ba hēé naka c'èe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé bìrí a máá: “Sita ka qōese ga xaoè, nta ta gha hēé?” témé.

³⁸ Me Petere xoa a máá: “Tcóóse gatu di chìbian koe naka tua wèéa tu ga Jeso Krestem dim cg'òèm koe tcguù-tcguuè, nxàasega i gha gatu di chìbian qg'óóa máàè ke. A tu a gha Tcom-tcomsam Tc'èe ba abas khama hòò. ³⁹ Nqòòkaguku sa gatu hēé, naka gatu di cóán

hěé, naka wèéan ěe nqúù ka hàna hěéthěé di si i khama, wèé ne ěem gha X'aigam gatá dim Nqari ba tcii ne,” tam méé.

⁴⁰ A ba a kái kg'uiian cgoa nxàea tseegukagu, a ntcàm ne a máá: “Kgoarase ncées qhàòs cg'ǎè caus koe,” témé. ⁴¹ Ne kò gane ěe kò gam di kg'uiian dtcòm ne tcguù-tcguuè, ne kò 3,000 ne ěem cáń ka càuse.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma kg'ǒèa xg'ae sa

⁴² Wèé x'aè ka ne kò x'ǎè úú-kg'ao xu di xгаа-xgaan koe máàse, a kò xg'ae a cúis gúù sa kúrú, a ne e péréan tc'ǒó, a còrè. ⁴³ Ne kò wèé ne khòè ne q'ǎòs ka tcǎàè, zi kò kái zi gúù zi are-aresa zi hěé naka x'ǎí zi hěéthěé x'ǎè úú-kg'ao xu ka kúrúè. ⁴⁴ Ne kò wèé ne dtcòm-kg'ao ne xg'aea hǎa, a cúis gúù sa xg'aea máána hǎa. ⁴⁵ A ne a wèé zi gúù zi ěe ne q'ǒòa hǎa zi x'ámágu, a ne a q'aa-q'aaku, ěem ma wèém khòè ba ma tcàoa hǎa khama ma. ⁴⁶ A ne a kò wèé cáń ka tempelem koe xg'ae, a kò x'ǎé xu ma xùrikua khama péréan tc'ǒó; qǎè-tcaoa hǎa a auku di tcáóan úúa hǎase ne kò tc'ǒó. ⁴⁷ Nqari ba ne kòo dqòm, a ne a kò wèé khòèan ka ncàmmèa hǎa. Me kò Nqari ba wèé cáń ka gane di nxáráse-q'ooan càù ěe kò kgoaraèa hǎa ne cgoa.

3

Nqara hǎam dtcàrà-kg'ao ba ko qǎèkaguè

¹ C'ěem cáń ka tsara kò Petere ba hěé naka Johane ba hěéthěé tsara còrè di x'aè ka tempelem koe qǒò, nqoana di x'aè ka. ² Me kò ábà nqais koe ga guu a nqara hǎam khòè ba 'T'ǒè' ta ko ma tciièm tempelem-kg'ám koe hàna. Wèé cáń kam kò gaa koe sée a úúè a síí tòòè a ko ěe ko tcǎà ne khòè ne máàku zi dtcàrà ba. ³ Eěm ko Peterea tsara Johanea tsara bóò tsara ko tempelem-kg'ám koe tcǎà kam kò máàku sa dtcàrà tsara a. ⁴ Tsara téé a tcgǎí-q'ooa ba koe bóò me, ka tsara ko Petere tsara bìrí me a máá: “Bóò tsam m,” témé. ⁵ Me khòè ba qǎèse bóò tsara a, au me tsara gha di tcoman úúa hǎase. ⁶ Igabam kò Petere ba máá: “Selefera ga hěé naka gauta ga hěéthěér úú tama, igabar gha ěer úúa hǎa sa máà tsi: Jeso Krestem Nasareta dim cg'ǒè ka těe naka tsia qǒòa te!” témé. ⁷ A ba a kg'ádòm x'ǒàm gam dim cgoa qgóóa ghùì me, i khòèm di nqàrèan hěé naka nqǒáa ba hěéthěé kúúga q'am. ⁸ Me nxàia těe a nqàrèa ba ka téé a tshoa-tshoa a qǒòa te, a ba a gatsara cgoa tempelem q'oo koe tcǎà; qǒòam ko téé a nxàì a Nqari ba dqòm. ⁹ Eě ne ko wèé ne khòè ne bóò me, me ko qǒò a ko Nqari ba dqòm, ¹⁰ ka ne ko bóò a q'ǎa me, me gaam khòèm ncěe kòo káise tempelem 'T'ǒè kg'ám' ta ko ma tciièm koe ko ntcóò a ko dtcàrà me e sa, ka ne ko kaisas ares ka tcǎàè, dùús kúrúse cgae mea hǎa sa.

Petere ba ko tempelem koe kg'ui

¹¹ Gaam khòèm qanega Peterea tsara Johanea tsara cgoa tc'àmà-tc'amasea hǎa ka ne kò khòè ne qàròa síí cgae xu, xào-xaos Solomonem di sa ta ko ma tciiès qgǎis koe, kaisas ares ka tcǎàèase. ¹² Eěm ko Petere ncěe sa bóò, kam ko bìrí ne a máá: “Khòè xao Iseraele di xaoè, dùús domka sa ko ncěe sa arekagu xao o? Dùús domka xao ko ma bóò tsam maà? Sitsam di qarian hěé kana sitsam di Nqari-tcáóan hěéthěé domka tsam kúrú mem ko qǒò, ta xao tc'ěea? ¹³ Nqarim Abrahamam di ba, a Isakam di ba, a Jakobem di ba, Nqarim gaxae ka xòò ga xu di ba, nxǎa ba Gam dim Qǎàm Jeso ba x'ǎàkagua. Tcg'ǒó Me xao kò, síím gha cg'ǒòè ka, a xao a kò Pilatom cookg'ai koe c'úúse Me, ncěe kò qǒòm gha ka kgoara Mea hǎa ba. ¹⁴ A xao a kò Tcom-tcomsa a Tchàno ii ba c'úúse, a dtcàrà máàse cg'ǒò-kg'aom gha kgoaraè sa. ¹⁵ X'aigam kg'ǒèan di ba xao kò cg'ǒò, igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me. Ncěes gúùs di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e. ¹⁶ Dtcòm ka i kò Jesom di cg'ǒèan ncěem khòèm, ncěe tu ko bóò a q'ana ba, qarian máána hǎa. I Jesom koe guua dtcòmān ncěem khòè ba gatu wèé tu cookg'ai koe kg'ǒèkagua.

¹⁷ “Ncěeska, tíí kǐí gatuè, q'ana ra hǎa, c'úúa tu kò hǎa domka tu ncěes gúù sa kúrú hǎa sa, gatu di xu tc'ǎà-cookg'ai xu kò hěéa khama. ¹⁸ Nqari ba wèé xu porofiti xu kg'ám koe guu a kg'aiga nxàea hǎa a ko máá, Gam dim Kreste ba gha xgàraè, témé. A ba a kò ncěe kg'uiian ncěem dàòm ka tseegukagua. ¹⁹ Gaa domka méé tu gatu di chǐbian koe tcóóse,

naka *Nqarim* koe kabise, naka i gha nxãasega chibia tu tchùua tcg'òòè, ²⁰ nxãasega i gha kaba-kaban tc'ëe di x'aèan X'aigam koe guu a hàà ka, a ba a gha Jeso ba tsééa óá, Krete ii ba, ncēm nxãakamaga nxará tcg'òóa máá tua hãa ba. ²¹ Nqarikg'ai koe méém hãa, me gha nxãakg'aiga síí x'aè ba hàà, Nqarim gha wèé zi gúù zi kúrúa kabi di ba, ãem ko ncísega Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu kg'ám koe guu a kg'uia hãa sa ba. ²² Moshe ba kò kg'ui a máá: 'X'aigam gatu dim Nqari ba gha gatu di ne khòè ne xg'aeku koe guu a tíí khama iim porofiti ba tsééa óá máá tu u. Ke méé tu wèés gúùs ãem gha ko bìrí tu u sa komsana. ²³ Díim wèém ãe porofiti ba komsana tama ba gha gam di ne khòè ne xg'aeku koe q'ãea tcg'òòè,' témé. ²⁴ Xu kò ncísega wèé xu porofiti xu ncèe xu cáim xu ka kg'uia hãa: Samuele ba hëé naka ãe kháóka hàaraa xu hëéthëé e. ²⁵ Gatua porofiti xu hëé naka Nqarim kò gatu ka xòò ga xu cgoa kúrúa hãas qáé-xg'ae sa hëéthëé di tu cóá tu u. Ncēm kò Abrahamam cgoa kúrúa hãa sa, a birí me a máá: 'Wèé zi qhàò zi nqóòmkg'ai di zia gha tsaris qhàòs domka ts'ee-ts'eekg'aiè,' témé. ²⁶ Eēm ko Nqari ba Gam dim Qãm Jeso ba ghùì, kam kò kg'aia gatu koe tséé úú Me, síim gha ts'ee-ts'eekg'ai tu u ka, wèéa tu gam gha gatu di zi dàò zi cg'ãè zi koe tcg'òò ka," tam Petere méé.

4

Peterea tsara Johanea tsara kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe

¹ Eē tsara Peterea tsara Johanea tsara hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka xu kò peresiti xu hëé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu ka kaia hãa ba hëé, naka Saduke xu hëéthëé xu hàà cgae tsara a, ² xg'aia xu kò hãa, ãe tsara x'áè úú-kg'ao tsara kòò khòè ne xgae-xgae, a kòò Jesom x'ooan koe tēas ka khòè ne xgae-xgae khama. ³ Dqò a kò ii khama xu kò qgóò a qáé-nquus koe tcãa tsara a, me nxãakg'aiga síí xùrikom cáim ba hàà. ⁴ Igaba ãe kò *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ne koe ne kò kái ne dtcòm, i kò khòè xu di nxárase-q'ooan 5,000 khama noo.

⁵ Xùrikom cáim ka xu ko tc'ãa-cookg'ai xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu hëé naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu hëéthëé Jerusalema koe xg'ae. ⁶ Me kò Anase kaia peresiti ba hàna, Kaifase ba hëé, naka Johane ba hëé, naka Alekesantere ba hëé, naka wèé xu khòè xu kaia peresitim x'áè di xu hëéthëé e. ⁷ Xu *Peterea tsara Johanea* tsara xg'aekua xu koe tòò, a tshoa-tshoa a tèè tsara a, a máá: "Dùútsa qarim ka kana cg'òèm cgoa tsaóa kò ncèeta hëéa?" témé.

⁸ Me kò nxãaska Petere ba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaea hãase bìrí xu a máá: "Gaxao khòè ne di xao tc'ãa-cookg'ai xao hëé naka kaia xao hëéthëé xaoè! ⁹ Ncēm cáim ka tsam kò ko nqòara hãam khòè ba kúrúse cgaeas gúùs ncèes qãès ka ko tèèè, ntamam ma qãèkaguèa hãa sa ne ¹⁰ méés nxãaska ncèes gúù sa gaxao hëé naka wèé ne khòè ne Iseraele di ne hëéthëé koe q'ãase, Jeso Kretem Nasareta dim di cg'òèan cgoa a, ncèe xao kò xgàua hãa ba, ncēm kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa ba, Gam domkam ncēm khòè ba cookg'aia xao koe qãè a téé-tëe. ¹¹ Ncèea gaxao 'tshào-kg'ao xao ka xguèa hãam nxõám ga Me e, ncèe cgáés nxõá sa kúrúa hãa ba. ¹² I kgoarakuan c'ëe khòè koe ga káa a, me gataga c'ëem khòèm* ga ba nqarikg'ai ka nqãaka káa me e, ncèe *Nqarim* ka khòèan xg'aeku koe máàèa hãa ba. Gam dis cg'òès koe méé ta guu naka kgoaraè," tam méé.

¹³ Eē xu ko Peterea tsara Johanea tsara di kgoarasean bóò, a xgae-xgae tama tsara hãa sa bóò, a kg'amaga khòè tsara a sa, ka xu ko are, a xu a bóò q'ãa, Jesom cgoa tsara kò hãa sa. ¹⁴ Eē xu ko tc'ãa-cookg'ai xu gataga khòèm ãe qãèkaguèa hãa ba bóò me gatsara cgoa tèe, ka xu kò kg'ui xu gha gúù ga úú tama. ¹⁵ A xu a x'áè a máá, *Peterea* xu méé xu xg'aes koe tcg'oa. Ka xu kò tshoa-tshoa a xu a kg'uia xg'ae, ¹⁶ a máá: "Nta xae gha ma ncèe tsara khòè tsara kúrú? Wèém khòèm Jerusalema koe x'áèa hãa ba q'ana hãa, *are-aresas* x'ái sa tsara kúrú hãa sa, xae gaxae igaba cuiskaga ntcoea hãa tite sa ka. ¹⁷ Igaba ncèes gúùs gha khòè ne koe táá còoka tsai-tsaisea qòò domka méé xae ncèe tsara khòè tsara dqàè naka tsara táá cúí khòè cgoa ncèes cg'òès ka kg'ui guu," ta xu méé.

* 4:12: khòèm Gerika sa ko máá, "cg'òè," témé.

¹⁸ Ka xu kò nxãaska gaia q'oo koe tciia tcãa tsara a, a x'áè tsara a, táá méé tsara gaia Jesom di cg'õèan ka kg'ui sa, kana gaan ka xгаа-xгаа sa. ¹⁹ Igabaga tsara kò Peterea tsara Johanea tsara xõa xu a máá: “Gaxao ka bóda mááse, Nqarim tcgái q'oo koe i tchàno o sa, gaxao méé xao kaisase komsanaè sa, Nqarim ka oose? ²⁰ Sitsama ko tààè, ncèe tsam bóda a kóma hãa zi gúù zi tsam ga nqoo cgoan ka ke,” ta tsara méé. ²¹ Eè xu ko dqàè tsara xg'ara ka xu kò guu tsara a tsara qõd, xu gha ma xgàra tsara a sa kò kàà si i khama, wèe ne khòè nea kò èe kò kúrúsea hãas gúùs ka Nqari ba dqòm khama. ²² Are-aresam dàòm ka qàèkaguèam khòem di kuria ne kò 40 sa nqáea hãa khama.

Dtcòm-kg'ao ne dim còrè ba

²³ Eè tsara ko guuè ka tsara kò gatsara ka c'èe ne koe kabise a síi xàaa máá ne, kaia xu peresiti xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu hëéthëéa ko gatsara ka nta mééa sa. ²⁴ Eè ne ko ncèe gúùan kóm kaga ne kò wèea ne ga cúí koe tchàa-tchaa dòm, a Nqari ba còrè a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, nqarikg'ai hëé, naka nqõõkg'ai hëé, naka tshàa ba hëé, naka wèe zi gúù zi gaa koe hàna zi hëéthëé kúrúa hãa Tseè. ²⁵ Ncèe ko gatá ka xòm Dafitem Tsarim qàam kg'ám koe guu a, Tcom-tcomsam Tc'èem koe guu a kg'ui a máá:

‘Táá zi qhàd zia dùús domka xgòà hãa,

ne ko khòè ne kàà hùì zi kàa zi kúrú?

²⁶ Nqõõmkg'ai di xu x'aiga xu

téé-q'ooa xu séèa hãa, x'ãà xu gha ka,

xu tc'ãà-cookg'ai xu xg'aea hãa,

X'aigam Nqari ba hëé

naka Gam ka ntcãa tcúúèa ba hëéthëé cgoa

xu gha x'ãàku ka,

tam Dafite méé.

²⁷ Tseeguan kaga xu kò ncèem x'áé-dxoom koe Herote ba hëé naka Pontiose Pilato ba hëé, táá zi qhàd zi di ne hëé naka Iseraele di ne hëéthëé nea xg'aea hãa a ko Tsarim tcom-tcomsam Tséé-k'gom Jesom cgoa x'ãàku, ncèe Tsi ntcãa tcúúa hãa ba. ²⁸ A ne a èe Tsi kò Tsari qarian koe hëé naka Tsari tc'èean koe hëéthëé bóda tcg'òóa hãa sa kúrú, ncèe gha hàà kúrúse sa. ²⁹ Ke ncèeska X'aiga Tsi Nqari Tseè, gane di q'aekagukuan koe tòn tcgái, naka Tsia Tsari ta qãa ta di tcáóan ghùì-ghui, naka ta Tsarim kg'ui ba kgoarasea hãase xóe naka kg'ui, ³⁰ naka Tsi Tsari x'òàn tchoanà xòó naka i qàèkagu, naka zi gataga x'ái zi hëé naka are-aresa zi gúù zi hëéthëé kúrúè, Tsarim tcom-tcomsam Tséé-k'gom Jesom cg'õè koe,” ta ne ma còrè.

³¹ Eè ne ko còrèa xg'ara kagam ko èe ne kò hãam qgái ba cgùru, ne wèea ne ga Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'òè cgaeè, a Nqarim dim kg'ui ba kgoarasea hãase xóe a kg'ui.

Dtcòm-kg'ao ne ko gane di gúùan q'aa-q'aaku

³² Wèe ne dtcòm-kg'ao nea kò tcáóa ne hëé naka tc'èea ne hëéthëé koe cúí ne e. Cúím ga ba kò gam q'òda hãa gúùan cúía kàoa mááse tama, igaba ne kò èe ne q'òda hãa gúùan wèea ne ga q'aa-q'aaku. ³³ Xu kò x'áè úú-k'gom xu X'aigam Jeso ba x'ooan koe tãea hãa di tchõàn kaisa qarika nxàea tseegukagu; i kò kaisa cgómkuan gane wèea ne koe ga hãa, ³⁴ c'èe gúù ko tcào khòèa kò gane xg'aeku koe kàa a khama. Wèém khòem èe xhàràan úúa kana nquuan úúa hãa ba kò x'ámágu u, a èe ne ko x'ámágu u ka ne hòda hãa marian ko úú, ³⁵ a ne a kò x'áè úú-k'gom xu di nqàrè-k'gom aman koe hàà tòò o khama, me kò wèém khòè ba èem ma tcàoa hãa khamaga ma samaè e. ³⁶⁻³⁷ Me kò Josefa ba gataga q'òdam kò hãam xhàrà ba x'ámágua, a kò marian cgoa hàà, a hàà x'áè úú-k'gom xu nqàrè-k'gom koe tòò o. Lefi dis qhàdòs di me e kò ii, a Kuperò koe guua hãa, a ba a kò x'áè úú-k'gom xu ka Barenabase ta ma tciie, ncèe ko máá: ‘Ghùì-ghui-tcáókuan dim cóa ba,’ témèè ba.

¹ Igabam kò c'èem khòè ba hàna a kòo Ananiase ta ma tciie. A ba a kò dxàeses Safiras cgoa hàna, a c'èe gùuan gakhara di x'ámágu hãa. ² A ba a kò c'èe marian sèe a tòóa mááse, gam dis khòès q'ana hãase, a c'èe xòèan síí x'áè úú-kg'ao xu nqàrè-kg'am koe tòó.

³ Me Petere ba máá: “Ananiaseè, dùús domka tsi ko satana ba *guu me* tcáóa tsi cg'oè-cg'oe, tsi kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba tshúù-ntcōaa máá, a tsi a kò c'èe marian xháràm di sèe a tòóa mááse? ⁴ X'ámágu me tama tsi hãa cookg'ai koe ba kò tsari tama? Eëm ko x'ámáguè ka ia kò gataga marian tsari tama? Dùús domka tsi ko nxãaska kháé ncèes gúu sa tcáóa tsi koe tcãà? Tíí tsi qàe-qae tea hãa tama, igaba tsi Nqari ba qàe-qaea hãa!” témé. ⁵ Eëm ko Ananiase ncèe zi kg'ui zi kóm kam kò cg'áé a x'óó. Ne kò wèe ne gaas gúu sa kómá hãa ne kaias q'áòs ka tcãà. ⁶ Xu qáí-kg'ao xu hàà tc'áróa ba sèe a tcám a tcg'òó, a síí kg'ónò o.

⁷ Si kò nqoana khama noo aoaran qãá q'oo koe gam ka dxàe sa tcãà, dùú sa kúrúsea hãa sa c'úua hãase. ⁸ Me Petere ba tèe si a máá: “Bìrí te, gaam marim xhàrà ba khao x'ámágu cgoam ga me e sa?” témé, si máá: “Èè, gaam marim ga me e,” témé.

⁹ Me Petere ba tèe si a máá: “Nta khao gha ma dtcòmku a X'aigam *Nqarim* dim Tc'èe ba kúrúá bóò? Q'ãa méé si: khòè xu sarim khòè ba kò síí kg'ónò xu di dàda nea nquum-kg'ám koe hàna, xu gha sáá sèe a tcg'òó si thèé,” témé. ¹⁰ Kas ko gaa x'aè kaga qháésega nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a x'óó, xu qáí-kg'ao xu tcãà, a sao-xg'ae sis x'óóa hãa, xu sèe a tcg'òó a síí dxàesem qàe koe kg'ónò si. ¹¹ Si kò wèes xg'aes dtcòm-kg'ao ne dis koe hèe naka èe kò ncèe gùuan kóm ne koe hèéthèé kaisas q'áò sa xóé.

X'ái zi hèé naka are-aresa zi gúu zi hèéthèé e

¹² Xu x'áè úú-kg'ao xu kái zi x'ái zi hèé naka are-aresa zi gúu zi hèéthèé khòè ne xg'aeku koe kúrú. Ne kò wèe ne dtcòm-kg'ao ne wèe x'aè ka Solomonem dis xào-xaos koe xg'aea hãa. ¹³ Ne kò c'èe ne khòè ne èes xg'aes koe tcãàn bèe, igaba ne kò khòè ne tcom nea hãase qgóó ne. ¹⁴ Eëta i ii igaba ne kò kái ne dtcòm-kg'ao ne Nqarim koe càuse, kái xu khòè xu hèé naka kái zi khòè zi hèéthèé e. ¹⁵ Ka ne kò tcìi-khoe ne tchàa koe tcg'òó, a síí gane di tcoàn cgoa dàdan qàe koe xòòè, nxãasega ne gha èem kòo Petere gaa koe nqáé ne sómá ba ga sóm-som ne ka. ¹⁶ Jerusalem ba nxama-nxamaa hãa zi nqóó zi koe ne kò khòè ne guu a xg'aeku, a èe tcìia hãa ne óága, naka dxãawa tc'èean ka ko xg'àèè ne hèéthèé e, ne wèea ne ga hàà kg'òèkaguè.

X'áè úú-kg'ao xu ko xg'àèè

¹⁷ Igabam kò kaiam peresiti ba hèé naka wèe xu gam cgoa kò hãa xu hèé naka Saduke xu dis xg'aes di xu hèéthèé tauan ka tcãà, ¹⁸ a xu a kò x'áè úú-kg'ao xu qgóó a qáé a síí x'áé-dxoom dis qáé-nquus koe tcãà xu. ¹⁹ Me ntcúu ka X'aigam *Nqarim* dim moengele ba qáé-nquum-kg'ám xgobekg'am, a tcg'òó xu, a bìrí xu a máá: ²⁰ “Qòò xao naka síí tempelem koe téé, naka khòè ne cgoa kg'ui wèe kg'uiian ncèe *kaba* kg'òèan di i,” témé. ²¹ Eë xu kò kóm ka xu kò qòò a q'uu i ko ka síí tempelem koe tcãà, a xgaa-xgaa.

Me kò kaiam peresiti ba hèé naka èem kò hãa cgoa xu hèéthèé ko hàà, ka xu kò tc'ãà-cookg'ai xu hèé naka Iseraele di xu kaia xu dis xg'ae sa hèéthèé tciia xg'ae, a xu a qáé-nquus koe c'èe xu tsééa úú, síí xu gha x'áè úú-kg'ao xu tciia óá ka. ²² Eë ko tsééa xu ncõo-kg'ao xu ko qáé-nquum koe síí ka xu kò síí táá sao-xg'ae xu, ka xu ko kábise a síí xàà a, a máá: ²³ “Ncãa xae qáé-nquu ba bóò me qarika tcèekg'ammèa, xu kòre-kg'ao xu wèe xu heke-kg'ám zi koe téé-tèe, igaba èe xae ko heke-kg'ám zi xgobekg'am ka i kò cúí khòè ga q'oo koe káà a,” ta xu méé. ²⁴ Eë xu ko tc'ãà-cookg'aim tempelem di xu kòre-kg'ao xu di ba hèé naka kaia xu peresiti xu hèéthèé xu ncèe gùuan kóm, ka xu kò are, dùútsa gúus ko kúrúse sa. ²⁵ Me kò c'èem khòè ba hàà bìrí xu a máá: “Bóò, gaxao thuu qáé-nquum koe tcana hãa xu khòè xua tempelem koe téé-tèe a ko khòè ne xgaa-xgaa,” témé. ²⁶ Me nxãaska tc'ãà-cookg'ai ba gam di xu kòre-kg'ao xu cgoa qòò, a síí sèe a óága xu, chùu xu tamase, nxõán cgoa xu gha khòè ne ka xaoè sa xu kòo bèe khama.

²⁷ Xu ko óága xu a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú xu. Me kò kaiam peresiti ba tēe xu, ²⁸ a máá: “Qarika xae kò x'áè xaoa a máá, táá xao ēes cg'òès ka xгаа-xгаа guu témé, igaba bóò, Jerusalema ba xao gaxao di xгаа-xgaan ka cg'òè-cg'oea hãa, ncēm khòem di chìbian xao gaxae koe óá kg'oana,” témé.

²⁹ Igabam kò Petere hēe naka c'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēe xoa a máá: “Nqari ba mēe ta khòean ka kaisase qámse máá. ³⁰ Gaxae ka xòòà xu dim Nqari ba Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa, ncēe xao kò xgàù* koe tceea ba ka cg'òo ba. ³¹ Nqari ba Gam dim x'òàm kaiam xòè koe ghùì Mea, Tc'āa-cookg'ai a Kgoara-kg'ao bam gha ii ka, a ba a gha Iseraele ne kúrú ne chìbian koe tcóòse, a chìbia ne qgóóa máàè ka. ³² Sixaea ēe zi gúú zi di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e, sixae hēe nakam Tcom-tcomsam Tc'ēe ba hēéthēe e, ncēm kò Nqari ba ēe qámse hãa ne máàa ba,” ta xu mēe.

³³ Eē xu ko ncēe sa kóm ka xu kò kaisase xgòá a cg'òo xu kg'oana. ³⁴ Igabam kò c'ēm Farasaim Gamaliele ta ko ma tciie ba xg'aes koe tēea tēe, ncēe kò wèe khòean ka tcommèam x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ii ba. X'áèa nem kò tcg'òó, x'áè úú-kg'ao xu mēe xu xòm x'áè tchàa koe tcg'òóè di i, ³⁵ a ēe q'oo koe hàna xu bìrí a máá: “Gaxao Iseraele di xao khòe xaoè, ēe xao ko hàà ncēe xu khòe xu koe kúrús gúús ka mēe xao q'āa tc'ēea hãase kúrú. ³⁶ Ncēe xu cárn xu cookg'ai koem kò Tutase ba tēe, a ba a máá khòe cgáé me e témé, xu kò 400 khama noo xu khòe xu xùri me. Igabam kò cg'òòè, i kò wèean ēe ko xùri me tsai-tsaise, a kaà. ³⁷ Eēm khòem qāá q'oo koem kò Jutasem Galilea di ba tēe, khòe ne ko nxáràè x'aèan ka, a kò kái ne khòe ne ka xùriè. Me gaam igaba kaà, i kò wèean ēe kò xùri me ga tsai-tsai q'aase. ³⁸ Khamar ko ncēska bìrí xao o a ko máá: ncēe xu khòe xu koe mēe xao tcg'òóse, guu xu mēe xao. Ncēe gaxu dis tséés kana gaxu dis kàas kò khòe ne di sa ii, nes gha kaàkaguè ke. ³⁹ Igaba ncēe Nqarim dis kò ii ne xao cuiskaga kòbe sia hãa tite. Nqarim cgoa ga xao gha ko x'āaku,” témé. ⁴⁰ Xu kò gam cgoa dtcòmku, a x'áè úú-kg'ao xu tcii, a hàà xg'ám qāá xu, a dqàè xu, táá mēe xu Jesom di cg'òèan ka gaicara kg'ui guu sa, a guu xu xu qòò.

⁴¹ Xu kò qāè-tcaoa hãase xg'aes koe guu a tcg'oa, Jesom di cg'òèan domka xgàràèa ne kò kg'ano xua hãa khama. ⁴² A xu a kò wèe cáman ēe ka tempelem q'oo koe hēe naka khòe ne x'áè koe hēéthēe xгаа-xgaan cgoa chòò tama, a ko xгаа-xгаа Jeso ba *nqòòkaguèa hãam* Krete Me e sa.

6

7 xu kaia xu kerekes di xu ko nxárá tcg'òóè

¹ Eē xu cárn xu ka ne ko xгаа-xgaase-kg'ao ne càùse a kái, ka ne ko Gerika di ne Juta ne mēeku Hebera di ne Juta ne cgoa, wèe cáman tc'òoan ko gàbaè x'aè ka zi kò Gerika di zi dxàè-ntcōa zi qāèse máàè tama khama. ² Xu 12 xu x'áè úú-kg'ao xu wèe ne xгаа-xgaase-kg'ao ne tciia xg'ae a máá: “Qāèa i máá xae e tite, Nqarim dim kg'uim di tséean guu a sí tc'òoan gàbakagu ne. ³ Gaxae ka qōese ga tuè, gatu xg'aeku koe 7 xu khòe xu nxárá tcg'òó, q'ana tu hãa xu Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'òèa a tc'ēega xu, naka xae ncēe tséean máa xu. ⁴ Igaba xae gha sixae còrèan hēe naka *Nqarim dim* kg'ui ba hēéthēe dis tséé sa tcāà tcáóa máá,” ta xu mēe.

⁵ Me kg'uim ncēe ba wèes xg'ae sa qāè-tcaokagu. Ne Stefane ba nxárá tcg'òó, khòem ncēe kò dtcòmman ka hēe naka Tcom-tcomsam Tc'ēm ka hēéthēe cg'òèa ba; naka Filipi ba hēe, naka Perokoro ba hēe, naka Nikanore ba hēe, naka Timone ba hēe, naka Paremenase ba hēe, naka Nikolao ba hēéthēe xu, ncēe kò Antioke koe kò guua hãa a Juta dis dtcòmms koe máàsea hãa ba. ⁶ Ne kò ncēe xu khòe xu x'áè úú-kg'ao xu cookg'ai koe tòó, ncēe kò còrè a tshàua xu tòó cgae xu xu.

⁷ Me kò Nqarim dim kg'ui ba tsai-tsaise. Ne xгаа-xgaase-kg'ao ne Jerusalema di ne qháése càùse a kaisase kái, si gataga thēe peresiti xu dis xg'aes kaia sa dtcòmman koe máàse.

Stefane ba ko qáèè

* 5:30: xgàù - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

⁸ Stefane ba ko Nqarim di cgomkuan hée naka qarian hée hēé ka cg'oè cgaeàm khòe me e, a kò are-aresa zi gúù zi hēé naka kaia zi x'ái zi hēé hēé khòe ne xg'aeku koe kúru.

⁹ Igaba xu kò c'ēe xu khòe xu ncēe kò còrè-nquum qāàn di tséean koe guu a kgoaraèa xu khòe xu di ba ta ko ma tciièm di xu, ncēe kò Juta xu Kurene hēé naka Alekesanteria hēé hēé di ii xu hēé, naka c'ēe xu Kilikia hēé naka Asia hēé hēé di xu Stefanem cgoa ntcoeku. ¹⁰ Igaba xu kò gam di tc'ēean hēé naka Tcom-tcomsam Tc'ēm ēem kò ko Gam di hùian ka kg'uim cgoa hēé hēé tc'āòku tama.

¹¹ Nxāaska xu ko c'ēe xu khòe xu qg'ái, xu Stefanem ka máá: “Ncēm khòe ba xae kóma hāa me ko Moshem di x'áèan hēé naka Nqarim ka hēé hēé cg'āese kg'ui,” témé. ¹² Xu kò nxāaska khòe ne hēé naka kaia xu hēé naka x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēé hēé kòbi-kòbi. Ne qgóó me a ne a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú me. ¹³ A xu a tshúù-ntcōan di tééa-máa-kg'aoan qg'ái i máá: “Ncēm khòe ba ncēm tcom-tcomsam tempelem* ka hēé naka x'áèan ka hēé hēé tshúuse kg'uian cgoa chòò tama. ¹⁴ Kóm mea xae hāa me ko máá: ‘Ncēm Jesom Nasareta di ba gha ncēs qgái sa kòbe, a ba a gha Moshem máa xaea hāa cauan qg'urì,’ témé khama,” ta xu méé. ¹⁵ Xu kò kaia xu wèe xu ēe kò xg'aes q'oo koe ntcōe xu tcgáa xu Stefanem koe qāea tòò, a kg'áa ba bód i moengelem dian khama ii.

7

Stefane ba ko xqara máase

¹ Me nxāaska kiam peresiti ba tēe me a máá: “Kháé zi ncēe zi chibi-chibiku zi tseegu zia?” témé. ² Me Stefane xqo a máá: “Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, komsana te! X'áàn dim Nqari ba kò gatá ka xòòm Abrahamam koe hòòse, qanegam kò Mesopotamia koe hāa ka, qanegam Harane koe x'àè tamas cookg'ai koe, ³ a bìrí me a máá: ‘Tcg'oa tsarim nqóòm koe hēé naka tsari ne qhàò ne koe hēé hēé, naka tsia x'ái tsir gham nqóòm koe qòò,’ témé. ⁴ Me nxāaska Kaletea ne dim nqóòm koe tcg'oa a ba a Harane dim x'áè-dxoom koe síí x'àè. Me Nqari ba xòòm dis x'oos qāá q'oo koe gaa koe tcg'òò me, a ncēe tu ncēska x'āèa hāam nqóòm koe tsééa óa me. ⁵ Me kò nqóòm di c'ēe xòèan ga táá máa me, a cúim nqàrèm ga bam gha tòò qgái ga táá máa me, igabam kò nqòòkagu me, gabá hēé naka qāaa ba dis qhàòs ga sa hēé hēé gha ēem nqóò ba máa ne q'òò sa, Abrahama ba kò cóa úú tama igaba. ⁶ Me kò Nqari ba gam ka ncēeta méé a máá: ‘Tsarís qhàò sa gha gane di tamam nqóòm koe c'úusea hāa, a gha qāa kúruè, a gha 400 khama noo kurian táá qāese qgóòè. ⁷ Igabar gha ēe ne ko tsééa máás qhàò sa xgàra, ne gha ēe zi gúù zi qāá q'oo koe tcg'oa, a hàà ncēs qgáís koe dqòm Te,’ tam Nqari ba méé. ⁸ A ba a kò q'āe nqāa-qgai khòokus dis qáé-xg'ae sa máa me. Me kò Abrahama ba Isaka ba ábà, a ba a kò 8 dim cámi ka q'āe nqāa-qgai khòò me; me kò Isaka ba Jakobe ba ábà, me kò Jakobe ba 12 xu cóa xu ábà, ncēe tc'āà di xu tsgōo xu gatá di xu.

⁹ “Xu kò gatá ka tsgōose ga xu, gaxu ka qōesem Josefam cgoa tauan úú, a xu a kò Egepeto koe qāase x'ámágu me. Igabam kò Nqari ba hāa cgoa mea, ¹⁰ a kò gam di zi xháé zi wèe zi koe kgoara me, a Egepeto dim x'aigam Farom cookg'ai koe cgomkuan hēé naka q'āan di tc'ēean hēé hēé máa me, me kò Faro ba Egepeto koe hēé naka wèem x'ám gam dim koe hēé hēé tc'āà-cookg'ai ba kúru me. ¹¹ Si kò nxāaska wèem nqóòm Egepeto dim koe hēé naka Kanana dim koe hēé hēé xàbà sa tcāà, a kaisa thòðan óaga, xu kò gatá ka xòò ga xu táá tc'ōoan hòò. ¹² Eēm ko Jakobe ba kóm i ko máá, Egepeto koe i maberean hāa, téméè kam kò gatá ka xòò ga xu tc'āà dis dàras gaxu dis koe tsééa úú. ¹³ Me kò Josefa ba cámi dis dàras gaxu dis ka káikhoe ga xu q'āakaguse, si kò Josefam dis qhàò sa Farom koe q'āase. ¹⁴ Ncēs gúús qāá q'oo koem kò Josefa ba khòèan tsééa hāa, i síí gam ka xòòm Jakobe ba hēé naka gam di qhàòan wèe ga hēé hēé tcii. Wèéa ne ga kò 75 ne e. ¹⁵ Me kò nxāaska Jakobe ba Egepeto koe síí, ncēe xu kò gabá hēé naka gatá ka xòò ga xu hēé hēé síí x'óó koe. ¹⁶ Gaxu di tc'áróa ne kò kabi a Shekeme koe úúè, a síí ncēm xg'ao Abrahama ba Hamorem di xu cóa xu koe marian tc'āà cgoa x'ámás tc'ám koe xòòè.

* 6:13: tempele - Gerika sa ko máá: “qgái” témé.

¹⁷ “Eēm ko Nqarim xg'ao Abrahamama ba nqòòkagua hāam x'aè ba cúu, ka ne kò khòè ne Egepeto koe kái a càusea. ¹⁸ Me kò c'èem x'aiga ba nxāakg'aiga sí Egepeto koe tc'āa-cookg'ai, ncēe kò Josefa ba c'úua hāa ba. ¹⁹ A ba a kò gatá di ne khòè ne cgoa cg'āem dàòm ka tséé, a ko gatá ka xòò ga xu chùu, xu cóá-coan tchàa koe tcg'òó, nxāasega i gha cg'òòè ka.

²⁰ “Me kò ēem x'aèem ka Moshe ba ábàè, a ba a kò Nqarim cookg'ai koe kaisase t'òè me e. A kò xòòm dim nquum koe nqoana nxoean kòrèè. ²¹ Eēm sí tchàa za tòòèa kas kò Farom ka cóáse sa sèè a gas dim cóám khama ma kaikagua mááse me. ²² Me kò Moshe ba Egepeto ne di q'āan di tc'ēean wèé ga xгаа-xгааè, a ba a kò kg'uiian hēé naka tsééan hēéthēé koe qari me e.

²³ “Eēm Moshe 40 kuri ii kam kò bīrīse, gam ka c'ēe ne Iseraele nem gha dàra sa. ²⁴ Me kò gam ka c'ēe ba bóò me ko *Egepetom* ka ghāaè a ko xg'ámme, kam ko ēe ko ghāaè ba hùu, a ncēèa máá me, a Egepeto ba xg'árín. ²⁵ Me Moshe tc'ēea máá, gam di ne khòè ne gha bóòa q'āa Nqari ba kò tséékagu me a ko kgoara ne sa, ta tc'ēea, igaba ne kò táá bóòa q'āa. ²⁶ Me q'uu dim cárn ka Moshe x'āaku ko tsara Iseraele tsara koe hàà. Kúrúu ko a xg'aekua tsara koe tòókuan óá kg'oana, khamam ko máá: ‘Khòè tsaoè, qōekua tsaoa! Dùús domka tsao ko thòò-thòoku?’ témé. ²⁷ Igabam kò khòèm ēe kò c'ēe ba ghāa ba Moshe ba dxùukg'ai za xàbùu tcg'òó a máá: ‘Díina sitsam koe tc'āa-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?’ ²⁸ A cg'òo te kg'oana tsia, ncēe tsi ncāa ma ncāaka cárn ka Egepeto ba ma cg'òo khama ma?’ témé. ²⁹ Eēm ko Moshe ba ncēe sa kóm kam kò Midiane dim nqōóm koe qgóóa sí, ncēm kò gaa koe sí x'āè koe, gaam nqōóm dim khòèm tamam iise, a ba a kò gaa koe cárn cóá tsara ábà.

³⁰ “Eē i ko 40 kurian nqáéa xg'ara kam kò Sinai dim xàbim koe moengele ba qāáka hāas hīs kārukos koe hòòse cgae me. ³¹ Eēm ko Moshe ba ēes gúu sa bóò kam kò ares ka tcāàè, a cúu-cuuse, qāesem gha sí bóò ka, kam kò X'aigam *Nqarim* dim dòm ba kórínse a ko máá: ³² ‘Tí Ra Nqarir saò ga xu di Ra a, Nqarir Abrahamama ba hēé naka Isaka ba hēé naka Jakobe ba hēéthēé di Ra,’ témé. Me Moshe q'áòan ka cg'òè cgaeè a gaa zam gha bóò sa bèe. ³³ Me X'aigam *Nqari* ba bīrī me a máá: ‘Nqàrèa tsi koe nxàboan tcg'òó, ēe tsi téé-tēem qgái ba tcom-tcomsam nqárín me e ke. ³⁴ Tseeguan kagar Tiri ne khòè ne Egepeto koe hàna ne di xháé-q'ooan bóò, gane di sònò ntcòòse-q'ooa ner kórín hāa, a Ra a hààra hāa, hààr gha kgoara ne ka, ke ncēeska hàà nakar Egepeto koe tsééa úú tsi,’ témé.

³⁵ “Ncēe ba gaam Moshem ga me e, ncēe ne kò xguà hāa a máá: ‘Díina tc'āa-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?’ témé ba. Nqari ba kò ncēe ba tsééa hāa, tc'āa-cookg'ai a kgoara-kg'ao bam gha kúrú ka, moengelem ncēe kò *kārukos* hīs koe x'áise mea hāam di hùian ka. ³⁶ Me kò Egepeto koe guu a sèèa tcg'òó ne. Gaa koem kò are-aresa zi gúu zi hēé naka x'ái zi hēéthēé kúrú, naka Ncòàm Tshàam koe hēé, naka tchàa-xgóós koe hēéthēé e, 40 kuria ne.

³⁷ “Ncēe gaam Moshem ga me e, ncēe kò Iseraele di ne khòè ne bīrī a máá: ‘Nqari ba gha gatu di ne khòè ne xg'aeku koe guu a tí khama iim Porofiti ba tsééa óá máá tu u,’ témé ba. ³⁸ Gaam ga me e ncēe kò tchàa-xgóós koe Iseraele di ne khòè ne dis xg'aes q'oo koe gaam moengelem cgoa hāa ba, ncēe kò Sinai dim xàbim koe gam cgoa hēé naka gatá ka xòò ga xu hēéthēé cgoa kg'ui ba. Me kò kg'òèa hāa kg'uiian *Nqarim* di hòò, nxāasegam gha hàà gatá koe óága a ka ba.

³⁹ “Igaba ne kò gatá ka xòò ga ne komsanaa ba xguì. A ne a dxùukg'ai za xàbùu tcg'òó me, a ne a kò tcáóa ne q'oo koe Egepeto koe úú-kg'ai, ⁴⁰ a ne a Arone ba bīrī a máá: ‘Nqàrìan kúrúa máá ta a, cookg'aia ta koe gha qòò o. Moshem ncēe kò Egepeto dim nqōóm koe sèèa tcg'òó ta am koes dùú sa kúrúsea sa ta c'úua hāa ke,’ témé. ⁴¹ Gaa x'aèan ēe kaga ne kò ghòè-coam dis iis koe nqàrì ba kúrúa mááse, a ne a dàò-mááku zi óágaa máá me, a gane di tshàuan kúrúas gúús dis kòè sa kúrú. ⁴² Igabam kò Nqari ba q'aumana ne, a ba a guu ne ne nqarikg'ai di zi tconò zi qámseá máá, ncēe i ma porofiti xu dis Tcgāyas koe ma góáèa hāa a ko máá:

‘Iseraele di tu khòè tuè,

40 kurian ncēe tu kò tchàa-xgóós koe hãa
ka tua gáé kò dàda-mááku zi hěé
naka qhàea-mááku zi hěéthěé Tíí kúrúá máá Tea?

⁴³ Igaba tu kò wèé zi qgái zi ēe tu ko qōò zi koe
Molokem dim còrè-nquu ba hěé,
naka gatu dim nqàrìm Rafanem
dim tçonò ba hěéthěé tsara dqòm,
xommèa nqàrian tu gatu kúrúá máásea,
dqòm m tu gha ka.

Gaa domkar gha tòèkagu tu u,
a Babilonem ka ncí za úú tu u,
témé khamaga ma.

⁴⁴ “Gatá ka xōò ga xu kò tchàa-xgóós koe xgàuèkom còrè-nquu ba úúa, ncēe Nqarim kò khòè ne cgoa kg'ui koe. Nqarim kò Moshe ba ma x'áíá, a x'áè me hãa khama kò ma kúrúèa ba. ⁴⁵ Xu gatá ka xōò ga xu gaam còrè-nquu ba máàèa, a xu a sèè a ncēem nqōóm koe óá me, Joshuam kò tc'āa-cookg'ai xua ka. Xu kò nqōó ba sèè, Me Nqari ba gaam nqōóm koe kò x'āèa zi qhàò zi gaxu cookg'ai koe xhàiaigu. Gaam xgàuèkom còrè-nquu ba kò hàna, i síí nxāakg'aiga Dafitem di x'aèan ga tcāà, ⁴⁶ ncēe kò Nqarim tcgái-q'oo koe cgómkuan hòò ba. A ba a kò Nqari ba dtcàrà, còrè-nquu bam gha Jakobem dim Nqari ba tshàoa máá sa, ⁴⁷ me kò Solomone ba nquu ba tshàoa máá Me.

⁴⁸ “Igabam kò kaisase tc'amaka hànám Nqari ba khòè tshàu ka kúrúèa hãa nquuan koe x'āèa tama, porofitim ko ma kg'ui khama, ⁴⁹ a ko máá:

'Nqarikg'ai ne Tiri x'aian dis ntcōó-q'oo si i,
me nqōó ba nqàrèa Ter ko tòó qgái i.

Nta iim nquu ba tu gha tshàoa máá Te?
Kana sãa-q'ooa Te di qgàia nea ndakaa?

⁵⁰ Wèé zi gúù zi ncēe zia gáé Tiri tshàuan ka kúrúèa tama?
tam X'aigam Nqari ba méé.

⁵¹ “Gaxao khòè xao qari-tcúú xaoè, ncēe tcáóa xao hěé, naka tceea xao hěéthěé koe q'āe nqāa-qgai khòè ta ga hãa xaoè! Gaxao ka xōò ga xu khamaga xao ii: wèé x'āè ka xao ko Tcom-tcomsam Tc'ēem cgoa x'āàku! ⁵² Gaxao ka xōò ga xu kò wèé xu porofiti xu xgàraa hãa, a xu a kò ncēe xu *porofiti xu*, ncēe kò x'āè cookg'ai koe tchànóm Khòèm di hàà-q'ooan nxàea hãa xu cg'ōò, *Jesom* ncēe xao gaxao ncēeska x'ámágua, a Gam di xao cg'ōò-kg'ao xao ii ba. ⁵³ Gaxao ncēe kò moengele xu ka xao kò máàèa hãa x'āèan kò cáim tshàua máá, igaba kò táá komsana a xao,” tam Stefane méé.

Stefane ba ko nxōán cgoa xaoa cg'ōòè

⁵⁴ Ncēe zi gúù zi xu ko kóm ka xu kaisase tcg'ain tcáo a xu a dqurì cgae me. ⁵⁵ Igabam kò Stefane ba Tcom-tcomsam Tc'ēem ka cg'oè cgaeèa hãase nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ba a Nqarim dim x'āà ba bóò, naka Jeso ba hěéthěé e, Me Nqarim dim kg'áòm x'ōàm xòè za téé-tēe. ⁵⁶ Kam ko máá: “Bóò, nqarikg'ai nea xgobekg'amsea ra ko bóò, Me Khòèm dim Cóa ba Nqarim dim kg'áòm x'ōàm xòè za téé-tēe,” témé.

⁵⁷ Xu kò khòè xu ncēes gúùs ka tceea xu tcēekg'am, a xu a kaisase q'au a qàrà síí cgae me, ⁵⁸ a xu a x'áé-dxoom qāá koe tceea tcg'óò a úú me, a gaa koe síí nxōán ka xgàrùbe me. Nxàea tseegukagu-kg'ao xu kò gaxu di qgáian Saulo ta ko ma tcièm qárí-kg'aom nqàrè-kg'am koe tòó.

⁵⁹ Eè xu hãa a ko Stefane ba nxōá zi cgoa xgàrùbe kam kò Nqari ba tcii a máá: “X'aiga Tsi Jeso Tseè, tirim tc'ēe ba sèè,” témé. ⁶⁰ Kam ko qhòm tsi qurù a ba a kaiam dòm cgoa q'au a máá: “X'aigaè, ncēe ne ko tíí koe kúrús gúùs koe táá chibi bóò ne guu,” témé. Eèm ko gatà mééa xg'ara kam kò x'óó*.

* 7:60: x'óó - Gerika sa ko máá: “x'óm,” témé.

8

¹ Me kò Saulo ba *Stefanem* di cg'òokuan dtcòmà máána hãa.

Filipia xu Peterea xu di tsééa ne, Jutea hěé naka Samaria hěéthěé koe
(8-12)

Saulo ba ko kereke sa xgàra

Eēm cárn kas kò Jerusalema dis kerekes koe kaias xgàraku sa tshoa-tshoase, ka ne kò wèéa ne ga Jutea hěé naka Samaria hěéthěé di tsara nqóó tsara koe tsai-tsaise, xu x'áé úú-kg'ao xu cúí xu qaù. ² Ne kò Nqari-tcáóa ne khòè ne Stefane ba kg'ónò, a kò kaisase kg'ae cgae me.

³ Igabam ko Saulo tshoa-tshoa a nquu xu koe tcana te a kereke sa dxàua q'aa, a khòè xu hěé naka khòè zi hěéthěé tcéèa tcg'òó a síí qáé-nquuan koe tcàa.

Qàè tchòà ne ko Samaria koe xgaa-xgaaè

⁴ Ne kò gane èè kò tsai-tsaisea hãa ne, wèè qgàian èè ne ko síí koe qàè tchòàn xgaa-xgaa. ⁵ Me kò Filipi Samaria dim x'áé-dxoom koe síí, a gaa koe síí nqòòkaguèa hãam Krestem ka xgaa-xgaa ne. ⁶ Eè zi ko xg'ae zi khòè ne di zi Filipi ba kóm a ko kúrúm ko zi x'ái zi *are-aresa* zi bóò, ka zi ko wèéa zi ga cúù-cuuse a qàèse kóm me. ⁷ Dxāwa tc'èea ne kò kái ne khòè ne koe kiam q'aum cgoa q'aua tcg'oa khama, ne kò gataga kái ne khòè ne x'óó xòèa kò hãa ne hěé naka nqpara kò hãa ne hěéthěé qàèkaguè. ⁸ Si kò èem x'áé-dxoom koe kaias qàè-tcao sa xóé.

Simonem tsòò-kg'ao ba

⁹ Igabam kò c'èem khòèm Simone ta ko ma tciiè ba gaam x'áé-dxoom koe hàna, tsòò-kg'ao kò ii ba, a kò Samaria di ne khòè ne arekagu. A ba a kòò gabá cgáém khòè me e sa koase. ¹⁰ Ne kò wèé ne khòè ne, èè nqāaka hãas téé-q'oos di ne hěé naka tc'amaka hãas téé-q'oos di ne hěéthěé qàèse komsana me, a ne a ko q'aua kg'ui a ko máá: “Ncèem khòè ba Nqarim di qarian úúa, ncèe kaia qari ka q'āasea a,” témé. ¹¹ Gam koe ne ko qàèse komsana, tc'āda kuri nem ko sèè a ko gam di tsoò-kg'áman kàan di cgoa arekagu ne khama. ¹² Igaba èè ne ko Filipi ba dtcòm, èem kòò Nqarim di x'aian hěé, naka Jeso Krestem di cg'òèan hěéthěé di qàè tchòàn xgaa-xgaa ka, ka ne kò wèéa ne ga tcguù-tcguuè, kg'ád-khoean ga hěé naka dxàe-khoean ga hěéthěé e. ¹³ Simonem igabam ko thěé dtcòm, a ba a kò èem ko tcguù-tcguuèa xg'ara ka Filipi ba wèè qgàian èem ko qòò koe xùri. A ba a kò èem ko *are-aresa* zi x'ái zi hěé naka kaia qarian kúrúse ko hěéthěé bóò ka kaisase are.

¹⁴ Eè xu ko x'áé úú-kg'ao xu Jerusalema koe hàna xu kóm, Samaria di ne khòè nea Nqarim dim kg'ui ba dtcòmà hãa sa, ka xu kò Petere ba hěé naka Johane ba hěéthěé tsara tsééa úú cgae ne. ¹⁵ Ncèe kò èè tsara ko síí ka còrèa máá ne tsara, nxāasega ne gha Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò ka. ¹⁶ Tcom-tcomsam Tc'èe ba kò qanega cúía ne koe ga hàà tcàa ta ga hãa khama, ne ko kg'amaga X'aigam Jesom dim cg'òè koe tcguù-tcguuèa. ¹⁷ Ka tsara kò nxāaska tshàua tsara tòò cgae ne, ne Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò.

¹⁸ Eèm ko Simone, Tcom-tcomsam Tc'èem ko x'áé úú-kg'ao tsara di tshàuan tòò cgaekus ka máàkuè sa bóò, kam kò marian tcg'òó a máà tsara a, èè qaria nem gha x'ámá ka, ¹⁹ a máá: “Eè qarian tsao thěé máà te naka i gha nxāasega wèè khòèan èè ra ko tshàua te tòò cgae e Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò,” témé. ²⁰ Me Petere xò me a máá: “Maria tsi méé i tsáa cgoa kaà, Nqarim dis máàkus ka tsi tc'èea máá, marian cgoa tsi gha x'ámá si, ta tc'èea ke! ²¹ C'èe xòè-coa ga tsi ncèes tséés koe úú tama, i tcáóa tsi Nqarim cookg'ai koe tchàno tama khama. ²² Gaa domka méé tsi tsari chìbian koe tcóóse naka tsia tsari tsééan cg'àè tcg'oaragu, naka X'aigam koe còrè, nakam gha èeta ii tc'èean tcáóa tsi q'oo koe tsi úúa domka qgóóa máá tsi. ²³ Cg'āèan ka tsi cg'oè cgaeèa, a chìbian ka qgóóèa sar ko bóò khama,” tam méé. ²⁴ Me Simone xò a máá: “Nxāaska tsao gatsao X'aigam Nqari ba còrèa máá te, naka i gha nxāasega táá ncèe tsao ko méé cgae te gúùn kúrúse cgae te,” témé.

²⁵ Eë tsara ko X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba nxàea tseegukagu, a ko xгаа-xгааа xg'ara, ka tsara ko Peterea tsara Johanea tsara Jerusalema koe kabise, a dàòm q'oo koe tsara hãase qàè tchòn kái xu x'áé-coa xu Samaria di xu koe xгаа-xгаа.

Filipi ba hëé naka Etiopia dim khòè ba hëéthëé e

²⁶ Me nxãaska moengelem X'aigam di ba Filipi ba bìrí a máá: “Tëe naka koaba nqàè ka qòò, dàòm ncëe Jerusalema koe guu a ko Gaasa koe qòòm cgoa, ncëe tchàa-xgóós di ba,” témé. ²⁷ Me xgoaba a qòò, a gaa x'aè kaga dàòm q'oo koe Etiopia dim khòèm cgoa xg'ae, ábà tama kò hãa ba, kiam mari qgóó-kg'aom Kandakes di ba, x'aigas Etiopia ne di sa. Ncëem khòè ba kò Jerusalema koe hààraa, a ko hàà Nqari ba còrè. ²⁸ Me kò ìem xóé a ko gam dis karas q'oo koe hãase dibia qòò ka porofitim Isaiam dis Tcgãya sa ko nxará qòò. ²⁹ Me *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba Filipi ba bìrí a máá: “Qòò èe síí hãas karas koe naka síí qàea sa koe xóén qòò,” témé.

³⁰ Me nxãaska Filipi qàrà síí karas koe, a ba a kóm me ko khòè ba porofitim Isaiam koe ko nxará. Me *Filipi* tètè me a máá: “Kóma tsi ko q'ãa dùú sa tsi ko nxará sa?” témé. ³¹ Me xoa me a máá: “Nta ra gha ma q'ãa, c'ëe khòè kò qàèse bìrí tchàno-tchano te e tama ne?” témé. A ba a Filipi ba dtcàrà, q'ábàm gha a hàà qàea ba koe ntcóó sa. ³² Eëm khòè ba kòò ncëem tceem *Nqarim* dis Tcgãyas dim koe nxará, ncëe kò ncëeta ma góàèa a ko máá: “Ghùu-coam khamam kò ma cg'òoku dis qgáis koe chùia úúè, a ba a kò nqoo-nqoosase ko dqòmmèm ghùu-coam khama ma táa xgobekg'am kg'ám.

³³ Sau-cgaekaguèm gha kam kò táa qàèse qgóóè. Dìí na gha gam dis qhàòs hààkos cgoa kg'ui? Ncëe nqóòmkg'ai koem kg'òèa ba sée cgaèèa ka,” ta i ma góàèa koe.

³⁴ Me ábà tama kò hãam khòè ba Filipi ba tètè a máá: “Bìrí te, cgómna, dìín ka ba gáé ko porofiti ba kg'ui, gabá ko nxàese kana ba ko c'ëe khòè ka kg'ui?” témé. ³⁵ Me Filipi tshoa-tshoa a kg'ui, a ba a gaam tceem èem cgoa ga tshoa-tshoa a xгаа-xгаа me qàè tchòn Jesom di ka.

³⁶ Eë tsara xóé a ko dàòm q'oo koe qòò, ka tsara ko tshàn kò hãam qgáim koe hàà, kam ko ábà tamam khòè ba máá: “Bòò, tshàn ga ncëe e. Ka dùúka ko tàà ra tcguù-tcguuè tite?” témé. ³⁷ [Me bìrí me a máá: “Ncëe wèè tcáóa tsi cgoa tsi kòò dtcòm ne i kgoarasea,” témé. Me xoa me a máá: “Dtcòm ra ko Jeso Krete ba *Nqarim* dim Cóa Me e sa,” témé.]

³⁸ Me x'áèan tcg'òò me kara qáé-kg'ao ba téé. Tsara wèèa tsara ga tshàn q'oo koe tcãà, Filipi ba hëé naka ábà tamam khòè ba hëéthëé e, me Filipi tcguù-tcguu me. ³⁹ Eë tsara ko tshàn q'oo koe tcg'oas kagam ko kúúga X'aigam *Nqarim* dim *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba Filipi ba sèèa tcg'òò, me ábà tamam khòè ba táa gaicara hòè me, igabagam ko kg'ama qòò qàè-tcaoise. ⁴⁰ Igabam kò Filipi Asetote koe síí hòòse a ko gaa koe caate, a ba a ko wèè xu x'áé xu koe qàè tchòn xгаа-xгаа, a ba a nxãakg'aiga Kaesarea koe síí tcãà.

9

Saulo ba ko Jesom cgoa xg'ae

(*Tsee 22:6-16; 26:12-18*)

¹ Eë x'aè kam kò Saulo qanega tcg'ai-tcaoa, a X'aigam *Nqarim* di ne xгаа-xгааe-kg'ao ne cg'òo kg'oana, khamam kò kiam peresitim koe síí, ² a síí dtcàrà me, Damaseko koe hàna xu còrè-nquu xum gha tcgãya zi góá máá sa, ncëe gha qarian máà me zi, me èem kòò *Nqarim* dim dàòm di ne khòè ne síí hòò ne qáé ne a Jerusalema koe úú ne sa - kg'áò khòèa ga ii kana dxàea ga ii igaba.

³ Eëm gam dis qòòs-q'oo koe hànasem ko Damaseko koe cúù, kam ko kúúga x'áà ba dxùukg'aia ba koe nqarikg'ai koe guu a x'áà. ⁴ Me cg'áé gómankg'ai koe, kam ko dòm ba kóm me ko máá: ‘Saulòè, Saulòè, dùús domka tsi ko xgàra Tea máá?’ témé. ⁵ Me Saulo máá: “Dìí Tsia, X'aigaè?” témé. Me xoa me a máá: “Tíí Ra a Jeso Ra, ncëe tsi ko xgàra Ra.

⁶ Ke ncēeska tēe naka tsia x'áé-dxoom q'oo koe tcāà, gaa koe tsi gha sí bìrìè dùú sa tsi gha kúrú sa ke,” tam ma x̄o me.

⁷ Xu kò khòè xu ēe kò Saulom cgoa hãa xu kg'ama tée káà kg'uise, dòm ba xu kò kóm, igabaga xu kò táá cúí khòè ga hòò khama. ⁸ Me Saulo ba gómankg'ai koe tēe, igaba ēem ko xgobekg'am tcgáí kam kò cúí gúú ga bóò tama. Ka xu ko qgóó me tshàua ba ka, a Damaseko koe úú me. ⁹ Me kò nqoana cáman sèè, a táá bóò, a ba a táá c'ēe gúú ga tc'óó kana kg'áà.

¹⁰ Me kò Damaseko koe xгаа-xgaase-kg'aom Ananiase ta ko ma tciiè ba hàna. Me kò X'aigam Nqari ba gam koe x'áise, a tcii me a máá: “Ananiaseè!” témé. Me x̄o Me a máá: “Eè, X'aigaè, ncāa ga ra a,” témé. ¹¹ Me X'aiga ba bìrí me a máá: “Jutsem x'áé koe ncēm tchànóm cgoa qōò, naka khòèm Tareso koe guua hãam Saulo ta ko ma tciiè ba tēè me, hãa a ba a ko còrè ke. ¹² X'áís koem khòèm Ananiase ta ko ma tciiè ba x'áìèa hãa, me tcāa a ko tshàua ba tòó cgae me, tcgáí ba gha bóò ka ke,” tam méé. ¹³ Me kò Ananiase x̄o Me a máá: “X'aigaè, kái ne khòè ne koer kórna hãa ēem khòèm ka, ntamam kò ma Tsari ne khòè ne tcom-tcomsa ne Jerusalema koe hàna ne koe cg'āèan kúrú sa. ¹⁴ Me ncēeska ncēe koe kaia xu peresiti xu di qarian úúa, hààm gha qgóó ēe ko Tsari cg'ōèan tcii ne ka,” témé. ¹⁵ Igabagam kò X'aigam Nqari ba Ananiase ba bìrí a máá: “Ncēm khòè bar nxará tcg'óóa máásea hãa a ko hàà tséékagu me, me táá zi qhàò zi di ne hēé, naka x'aiga xu hēé, naka Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe hēéthēé cg'ōèa Te úúa te. ¹⁶ Ra gha x'áí me, Tiri cg'ōèan domkam gha nta noose xgàrase sa. Ke qōò!” tam méé.

¹⁷ Nxāaskam ko Ananiase qōò a síí nquum q'oo koe tcāà. A ba a Saulom koe tshàua ba tòó a máá: “Sauloè, tíí qōèè, X'aigam Jesom ncēe kò dàòm q'oo koe tsi hãase ko tsáá koe x'áise ba tsééa óá tea, nxāasega tsi gha gaicara bóò, a tsi a gha gataga Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'òè-cg'oeè ka,” témé. ¹⁸ I kò kúúga tsoro khama ii gúúan tcgáí ba koe q'òèa, me Saulo gaicara bóò, a ba a tēe a tcguù-tcguuè. ¹⁹ Eēm ko tc'óóa xg'ara, kam ko gaicara qarian hòò.

Saulo ba ko Damaseko koe hēé naka Jerusalema koe hēéthēé xгаа-xгаа

Saulo ba kò cg'orò cáman sèè a ba a xгаа-xгаа-kg'ao xu Damaseko koe hàna xu cgoa hàna. ²⁰ A ba a kò kúúga còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа, Jesom Nqarim dim Cóm ii sa. ²¹ Ne kò wèè ne ēe ko kóm me ne are, a ne a tēè a máá: “Gaam khòèm tama ba gáé ncēe ba, ncēe kò Jerusalema koe tshúú sa óágara hãa ba, gane ēe kò ncēm cg'òè ba tcii ne koe? Ncēe kò ncēe koe hààra ba, hààm gha khòè ne qáé, a kaia xu peresiti xu cookg'ai koe úú ne ka ba?” ta ne ma tēèku. ²² Igabagam kò Saulo càuse qarian koe, a Damaseko koe x'āèa ne Juta ne arekagu, qāèsem kò x'áí ne, Jeso ba nqòòkaguèam Krestem ga Me e sa khama.

²³ Kái cáman qāá q'oo koe ne kò Juta ne qg'áiku a cg'ōo me kg'oana. ²⁴ Igabagam kò Saulo ēe ne kò kúrú kg'oana hãa sa q'āakaguè. Ne kò x'áé-dxoom di heke-kg'áman ntcúú ba hēé naka koaba ba hēéthēé q'óé, cg'ōo me ne gha ka. ²⁵ Igabaga ne kò gam di ne xгаа-xгаа-kg'ao ne ntcúú ka ts'āàkagu me gābas koe tcāà me a x'áé-dxoom dim xhàrom tc'amkg'ai koe guu a xhoròkagua ba ka.

²⁶ Eēm ko Jerusalema koe síí kam ko xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa xg'ae kg'oana, igabaga xu kò wèè xu ga bèe me, a xu a kò xгаа-xгаа-kg'ao me e sa tcom tama. ²⁷ Igabagam kò Barenabase sèè a x'áè úú-kg'ao xu koe úú me, a Saulom ntama ma X'aiga ba dàòm q'oo koe bóò hãas ka bìrí xu, naka X'aigam kò ma kg'ui cgoa me sa hēéthēé e. Gatagam kò Damaseko koem kò Saulo ma kgoarasease Jesom cg'òè ka ma xгаа-xгаа sa bìrí xu. ²⁸ Nxāaskam ko Saulo hãa cgoa xu, a ba a qōòa te Jerusalema koe, a kgoarasea xóé a X'aigam cg'òè ka kg'ui. ²⁹ Juta ne Gerika sa ko kg'ui ne cgoam kò kg'ui a ntcoeku, igabaga ne kò cg'ōo me kg'oana. ³⁰ Eē ne ko gam di ne khòè ne ncēs gúú sa bóò q'āa ka ne ko sèè a Kaesarea koe úú me, a Tareso koe tsééa úú me.

³¹ Si ko wèès kerekes Jutea di sa hēé, naka Galilea di sa hēé, naka Samaria di sa hēéthēé tòókuan úúa hãa, a sa a kò qari-qariè, a kò Nqari ba q'áà hãa, a kò Tcom-tcomsam Tc'ēm ka ntcàm qaoè, a sa a ko càuse.

Enease ba hěé naka Dorekase sa hěéthěé e

³² Eēm kò Petere wèé xu xòè xu nqǒóm di xu koe qǒò te kam kò Lita dim nqǒóm koe ko hàna ne dtcòm-kg'ao ne dàra. ³³ Gaa koem kò khòèm Enease ta ko ma tciie ba xg'ae cgoa, nqoara kò hãa ba, 8 kurian kò kgàrom koe xõe ba. ³⁴ Me Petere ba bìrí me a máá: “Eneaseè, Jeso Krete ba ko qǎèkagu tsi, ke tēe naka tsarim kgàro ba kg'ónò,” témé. Me kúúga tēe. ³⁵ Ne kò wèé ne khòè ne ēe kò Lita hěé naka Sarone hěéthěé koe x'ǎèa hãa ne bóò me, a ne a kò X'aigam *Nqarim* koe kabise.

³⁶ Si kò Jopa koe c'ēes xgaa-xgaase-kg'ao sa hàna, Tabita ta kò ma tciie sa. *Gerika di* cg'òèa sa kò Dorekase ii sa, ncēe kg'uiua tsi kòò kabi i ne tsi ga “Tcaí” ta ma tciie sa. Ncēe kò wèé x'aè ka qǎè tsééan kúrú a ko dxàua ne khòè ne hùì sa. ³⁷ Gaam x'aèm ēem kas kò tsàa a sa a x'óó, i kò tc'áróa sa xg'aàè a tc'amaka kò hànam nquum-q'oo koe tòòè. ³⁸ Lita dim nqǒ ba kò Jopa dim ka cúù me e, khama ne kò ēe ne ko xgaa-xgaase-kg'ao ne Peterem Lita koe hàna sa kóm, ka ne ko càm khòè tsara gam koe tsééa úú, tsara sí dtcàrà me a máá: “Cgómna táá ão guu naka sita koe hàà,” témé.

³⁹ Me kò Petere xgoaba a qǒò cgoa tsara a, a ba a ēem ko gaa koe sí ka tc'amaka hànam nquum-q'oo koe úúè. Wèé zi dxàe-ntcōa zia kò *Peterem* qàe koe hàà tée a kg'ae, a zi a hãaèko xu qgáí xu hěé naka c'ēe qgáían hěéthěé x'ái me, Dorekases kò gazi cgoa qanega hãa x'aè kas kò qgāea hãa a. ⁴⁰ Me Petere wèéa ne ga tchàa koe xhàigu, a ba a qúrúa ba ka ntcōó a còrè. Eēm ko x'óóas khòès dim tc'áróm koe kabise kam ko máá: “Tabitaè, tēe!” témé, si tcgáí sa xgobekg'am, a Petere ba bóò a sa a tēe a ntcōó. ⁴¹ Me kò tshàua sa ka sèe si a ba a nqàrèa sa ka téékagu si. A ba a dtcòm-kg'ao ne hěé naka dxàe-ntcōa zi hěéthěé tciia xg'ae, a kg'òèas hãase x'ái ne si. ⁴² Si kò ncēes gúù sa wèém Jopam koe q'āase, ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe dtcòm. ⁴³ Me kò Petere ba Jopa koe, khòò tséé-kg'aom Simone ta ko ma tciiem cgoa tc'āda cámán sèè.

10

Petere ba hěé naka Koniliase ba hěéthěé e

¹ Kaesarea koem kò khòè ba hàna Koniliase ta kò ma tciie ba, tc'āa-cookg'ai me e kò ii, ncōo-kg'ao xu ncēe kòò Italea ta ko ma tciie xu di ba. ² Gabá hěé naka wèé ne khòè ne x'áéa ba di ne hěéthěéa kò Nqari-tcáóa ne khòè ne e, a kò Nqari ba q'ád. Khòè nem kò kái aban máà, a ba a kòò wèé x'aè ka Nqari ba còrè. ³ Me kò c'ēm koabam ka, nqoana di zi x'aè zi ka, x'ái sa bóò ncēe gaas koem kò qǎese moengelem *Nqarim* di ba bóò sa, me ko tcāa, a ko bìrí me a máá: “Koniliaseè,” témé. ⁴ Me gam koe qǎea tòon tcgáí a bóò me, a q'áòs ka tcāaè a máá: “Dúú saà, X'aiga Tseè?” témé. Me xoa a máá: “Tsari còrèan hěé naka tsari aban hěéthěéa tc'ēe-tc'ēses iise *Nqarim* koe tc'amaka qada hãa, ⁵ ke ncēska khòè xu Jopa koe tsééa úú, naka xu sí Simonem ncēe ko Petere ta ma tciie ba óá; ⁶ c'ēm Simonem x'áé koem dàra hãa, khòò tséé-kg'ao ba, ncēe gam dim nquum tshàa-dxoom qàe koe hàna ba ke,” témé.

⁷ Eēm ko moengelem ēe kò kg'ui cgoa me ba qǒò kam kò gam di xu qǎa xu ēe kò tsééa máá me xu koe guu a càm qǎa tsara tciie, naka Nqari-tcáóam ncōo-kg'ao ba hěéthěé e, ⁸ a ba a wèés gúùs ēe kúrúsea hãa sa bìrí xu, a Jopa koe tsééa úú xu.

⁹ Xùrikom càm di koaba ka, ēe xu gaxu dis qǒòs koe hãa, a x'áé-dxoom koe cúù xu u, kam ko Petere nquum tcoobe koe q'ábà a sí gaa koe còrè. ¹⁰ Si kò xàbà sa tcāa me, me c'ēe gúù tc'óóm gha tc'ēe. Eē i hãa a ko tsāaguè kam ko sōokuris khama xañs gúùs ka tcāaè, ¹¹ kam ko nqarikg'aian bóò i ko xgobekg'amse, me c'ēm gúùm qáòm qgáím khama ii ba, gaa koe guu a ko nqāaka xōa, a ko 4 c'ama ba cgoa gómankg'ai koe xòòè. ¹² Gam koe i kò wèé kg'oo-coa-qhàòan hěé, naka ncāa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hěé, naka tsaràn hěéthěé hàna. ¹³ Me nxāaska dòm ba kóm me ko máá: “Tēe Peterè; cg'òo naka kg'oo,” témé. ¹⁴ Igabam kò Petere ba máá: “Eē-ēe X'aigàè, qanegar cg'uriga gúùan tc'óó ta ga hãa kana tc'òokuan kg'ano tama gúùan gar tc'óó ta ga hãa thée,” témé. ¹⁵ Me kò dòm ba càm dis ka gaicara bìrí me a máá: “Eē *Nqarim* q'ano iise kúrúas ka táá máá, q'ano

tama saa, témé guu,” témé. ¹⁶ Ncēe sa kò nqoana q'oro kúrúse, me gúù ba nqarikg'ai koe qháésega séèa kabiè.

¹⁷ Eēm Petere qanega hãa a ko are, ãem ncãa ko bòos x'ái sa ko dùù sa nxàe sa, ka xu ko kúúga Koniliasem ka tséèa xu khòe xu hàà heke-kg'árns koe téé, Simonem dim nquum ka xu kò tèèa hãa khama. ¹⁸ Q'au xu kò a tèè, Simonem ncēe Petere ta ko ma tciiè ba ãe koe x'ãèa hãa sa.

¹⁹ Eēm Petere hãa a ko ães x'áis ka tc'ãe, kam ko *Tcom-tcomsam* Tc'ãe ba bìrí me a máá: “Bòd, nqoana xu khòe xu hãa a ko qaa tsi. ²⁰ Ke tèe naka xõa, naka tsia qòd cgoa xu, c'ãe gúù tc'ãe-tc'ãese tamase, Tíí ra tséé xua hãa ke,” témé. ²¹ Me Petere xõa a khòe xu koe síí a ba a máá: “Bòd, tíí ga ra a, qaa xao ko ra, dùù sa xao ko qaara máá te?” témé. ²² Xu xõa me a máá: “Koniliasem ka xae tsééa óàèa, ncõo-kg'ao xu dim tc'ãa-cookg'ai ba, tchànóm khòem, Nqari ba ko q'ád ba, ncēe gam ka i ko qãèse kg'uiè ba, wèes qhàòs Juta ne dis ka. *Tcom-tcomsam* moengelem kam kò q'ãakaguè, tsáá koem gha khòèan tsééa úú, tsi síí tciiè, a gam dim nquum koe hàà, me hàà kóm nta tsi ko méé sa ka,” témé. ²³ Me Petere tciià tcãà xu, a x'óm-q'ooan máá xu.

Q'uu dim cárn kam kò tèe a gaxu cgoa qòd, xu kò c'ãe xu dtcòm-kg'ao xu Jopa di xu qòd cgoa me thée. ²⁴ Xùrikom cárn ka xu ko Kaesarea koe tcãà, Koniliasem ba kò qãà nea, a gam di qhàòan tciià xg'aea, naka ncàmam hãa a tòòku cgoa khòèan hēéthēé e. ²⁵ Eēm ko Petere tcãà kam kò Koniliasem cgoa xg'ae, me nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a dqòm me. ²⁶ Me Petere ghùì me a máá: “Táá ãeta hēé guu, khòe ra a, a tsáá khamaga ii ke,” témé.

²⁷ Eēm ko kg'ui cgoa me, kam kò tcãà a kái ne khòe ne bòd ne hààra xg'aea. ²⁸ Me bìrí ne a máá: “Gatu igaba tu gatu ka qãèse q'ana hãa, x'ãèa nea kgoara máá tama, Juta ba gha c'ãe zi qhàò zi di ne cgoa xg'ae kana dàra ne sa. Igabam Nqari ba x'ái tea, táá méér cúí khòe ga q'ano tama ia kana kg'amaga di i ta ma tcii guu sa, ²⁹ khama ãer ko khòèan tsééa mááèa kar kò xguì tamase kg'ama hàà. Khamar ko ncēeska tèè, dùú sar tciià mááèa sa,” témé. ³⁰ Me Koniliasem ba xõa a máá: “4 cárnan ncēe nqáèa koe, ncēe x'aèan nqoana di kaga, ra kò hãa a ko tirim nquum koe còrè, kam kò kúúga tcãà qgáíkom khòe ba cookg'aia te koe hàà téé, ³¹ a máá: ‘Koniliasem, tsari còrèa ne komsanaèa, i tsari aban Nqarim cookg'ai koe tc'ãe-tc'ãeseèa. ³² Ke nxãaska Jopa koe c'ãe khòèan tsééa úú naka i Simone ba síí dtcàrà, ncēe ko Petere ta ma tciiè ba. Simonem khòd tséé-kg'aom x'áé koem hàna, ncēe tshàa-dxoom qàe koe x'ãèa ba,’ tam méé. ³³ Ra kò nxãaskaga kúúga khòèan tsáá koe tsééa úú, tsi qãèse hēé a hààraa. Ta ncēeska wèèa ta ga ncēe koe hàna Nqarim cookg'ai koe, a ko hàà komsana wèèan ãe X'aigam *Nqarim* x'áè tsia, tsi ko hàà kg'ui i,” tam méé.

³⁴ Me kò nxãaska Petere tshoa-tshoa a kg'ui cgoa ne a máá: “Tseeguan kagar ko ncēeska bóda q'ãa, Nqari ba khòèan tãákase qgóó tama sa, ³⁵ igaba wèes qhàòs koe, wèem ãe ko q'ád Me, a ko ãe tchànò ii sa kúrú bam ko Gam koe qãèse hàakagu. ³⁶ Q'ana tu hãa, Iseraele di ne khòe ne koem kò kg'uiàn tsééa úú hãa sa, Jeso Krestem koe guua tòókuan di qãè tchòà nem kòd xgaa-xgaa, ncēe X'aigam *Nqari* ba wèèa ne di Me e di i. ³⁷ Eè tchòà nea kò Galilea koe tshoa-tshoase a síí Jutea koe tsai-tsaie sa tu q'ana, tcguù-tcguukus ncēe Johanem kò nxàes koe guu a, ³⁸ ntam ko ma Nqari ba ma Jesom Nasareta di ba ma *Tcom-tcomsam* Tc'ãe ba hēé naka qarian hēéthēé cgoa ntcãá tcúú sa, ntam ko ma qòda te a qãèan kúrú sa, naka ãe wèèa ne ãe kò dxãwam ka qgóóèa hãa ne khòe ne wèè nem ko ma kg'òèkaguan ka, Nqari ba ko Gam cgoa hãa khama. ³⁹ Ta wèèa ta ga ãem kúrú hãas koe nxàea tseegukagu-kg'ao ta a, Juta ne dim nqòóm koe hēé naka Jerusalema koe hēéthēé e. Cg'õo Me ne kò, xgàus* koe tceea ba ka, ⁴⁰ igabam kò Nqari ba nqoana dim cárn ka ghùì Me, a kúrú Mem x'áise, ⁴¹ wèè khòèan koe tamase, igaba sixae koe ncēe Nqarim ka ko nxárá tcg'òóèa xae, nxàea tseegukagu-kg'ao xae gha ii ka, ncēe ko tc'òó, a kg'áà cgoa Me xae, x'ooan koem tèeas qãá q'oo koe. ⁴² Me kò x'áè xae e, khòe ne xae gha xgaa-xgaa ka, a Gam ga Me e sa x'ái, Nqarim ka nxárá tcg'òóèa ba, a ba a gha ãe kg'òèa ne hēé naka x'óóa ne hēéthēé dim Xgàra-kg'ao ba ii ba ka. ⁴³ Wèé xu profiti xu kò Gam ka nxàea

* 10:39: xgàu - Gerika sa ko máá: 'hì' témé.

tseegukagu, wèém ãe ko Gam di cg'õèan koe dtcòm ba gha qgóóa-máákuan chìbian di hòd sa," tam Petere ba méé.

⁴⁴ Eëm Petere qanega hãa a ko kg'ui kam kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba wèéa ne ãe kò kg'ui ba komsana ne koe tcãà. ⁴⁵ Ne kò Juta di ne dtcòm-kg'ao ne, ncëe ko Peterem cgoa hààraa ne kaisas ares ka tcãà, Tcom-tcomsam Tc'ëe ba kò abas iise tãá zi qhàd zi di ne koe igabaga thëé tcãà khama. ⁴⁶ Ne kò kóm ne ne ko tãáka xu tam xu cgoa kg'ui, a ko Nqari ba kaikagu khama. Nxãaskam ko Petere máá: ⁴⁷ "A c'ëe ba hàna tshàan gha xguì ba, ncëe ne khòè ne gha tãá tcguù-tcguuè ka, ncëe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hòda ne, sita khama?" témé. ⁴⁸ Me x'áè, khòè ne gha Jeso Krestem dim cg'õèm cgoa tcguù-tcguuè sa. Ne kò dtcàrà me, cárm-coa nem gha x'ãè cgoa ne sa.

11

Petere ba ko xqara mááse Jerusalema koe hànas kerekes koe

¹ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu hëé naka c'ëe xu dtcòm-kg'ao xu Jutea di xu hëéthëé kóm, tãá zi qhàd zia gataga thëé Nqarim di kg'uian dtcòmã hãa sa. ² Xu kò nxãaska ãem ko Petere Jerusalema koe síi ka q'ãe nqãa-qgai khòèa xu dtcòm-kg'ao xu chìbi-chìbi me, ³ a xu a máá: "Q'ãe nqãa-qgai khòèe tama xu khòè xu di nquuan koe tsi tcana, a tsi a gaxu cgoa síi tc'õóa," témé.

⁴ Me Petere ba tshoa-tshoa a wèé gúuan ma qõda sa chóa máá xu, a máá: ⁵ "Jopa dim x'áè-dxoom koer kò hàna a ko còrè, kar ko sòokuris q'oo koe bódkaguè, kiam qgáim khama iim gúu ba, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa ãer hàna koe, 4 c'ama ba cgoa ko xòdè ba. ⁶ Ra kò qãese ntcãa me, kar kò kg'oo-coan bóò, x'áéan dian hëé naka qãáka dian hëé, naka ncãa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hëé, naka tsaràn hëéthëé e. ⁷ Ra kò dòm ba kóm Me ko bìrì te a ko máá: 'Petereè, tãe naka cg'õo naka kg'oo,' témé. ⁸ Ra kò xqo a máá: 'Eë ãe X'aigãe, q'ano tama zi hëé kana tc'õókuan kg'ano tama zi hëéthëéa qanega tíi kg'ám-q'oo koe tcãa ta ga hãa,' témé. ⁹ Me kò dòm ba gaia cárm di sa nqarikg'ai koe guu a kg'ui a máá: 'Eë Nqarim q'anos iise kúrúas ka tãá máá q'ano tama sa témé guu,' témé. ¹⁰ Ncëe sa kò nqoana q'oro kúrúse, si wèés gúu sa gaia séèa ghùèe a nqarikg'ai koe kabìe. ¹¹ Eë x'áè kaga xu kò nqoana xu khòè xu hànar kò hãam nquum koe hàà téé, Kaesarea koe guu a tíi koe tséèa xu. ¹² Me kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba bìrì te a máá, tãá méér tãákase khòèan qgóó guu naka qõd cgoa xu, témé. Xu kò ncëe xu dtcòm-kg'ao xu 6 xu gataga tíi cgoa qõd, xae síi khòèm dim nquum koe tcãa. ¹³ Me kò Koniliase ba bìrì xae e, moengele bam ma gam dim nquum-q'oo koe bóda sa, naka gaam moengelem kò ma x'áè me a máá: 'Khòèan Jopa koe tséèa úú naka i Simone ba tcii, Petere ta ko ma tciiè ba. ¹⁴ Kg'uia nem gha ógara máá tsi, ncëe gha tsáa hëé naka wèés x'áés tsari sa hëéthëé kgoara a ke,' tam méé. ¹⁵ Eër ko tshoa-tshoa a ko kg'ui cgoa ne kagam ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tcãa cgae ne, ncëem kò ma kg'aia gatá koe ma tcana khamaga ma. ¹⁶ Ra nxãaskaga X'aigam Jeso ba nta mééa sa tc'ëe-tc'ëese, ncëem kò máá: 'Johane ba tshàan cgoa tcguù-tcguuè, igaba tu gha gatu Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa tcguù-tcguuè,' témé sa. ¹⁷ Ncèè Nqarim kò gatáa cúis aba sa máa ta a, ncëem kò máa ta as khama ii sa, gatá ncëe X'aigam Jeso Krestem koe ko dtcòm ta, ne ra tíi nxãaska díi raà, Nqarim cgoa ga ntcoeku ra?" tam méé.

¹⁸ Xu ãe xu ko ncëe gúuan kóm ka tãá cúí gúu ga kg'ui, a Nqari ba dqòm a máá: "Cèè, Nqari ba gáé gatá thëé tãá zi qhàd zi gha gane di chìbian koe tcóóse a zi a kg'õèan hòd sa kgoara máána hãa!" témé.

Kerekes Antioko koe hàna sa

¹⁹ Stefanem kò cg'õès qãá q'oo koe ne kò dtcòm-kg'ao ne tsai-tsaie, xgàràe ne kò khama, ka ne kò nquú ka qõd, Finikia koe hëé, Kupero koe hëé naka Antioko koe hëéthëé e, a ko Juta ne cúí ne Nqarim di kg'uian bìrì. ²⁰ Igaba i ko c'ëea xu hàna, khòè xu Kupero di xu hëé naka Kurene di xu hëéthëé e, ãe xu ko Antioko koe hàà ka xu ko gataga thëé Gerika ne cgoa kg'ui, a ko X'aigam Jesom di qãè tchòàn xgaa-xgaa ne. ²¹ Me kò X'aigam

Nqarim dim tshàu ba gaxu cgoa hãa, ne kò kái ne khòè ne dtcòm, a X'aigam *Nqarim* koe kabise.

²² I kò tchòàn ncêe Jerusalema koe hànás kerekes koe sí kómse, xu Barenabase ba Antioke koe tsééa úú. ²³ Eëm ko hàà a ko hàà cgómkuan *Nqarim* di bóò, kam ko qãè-tcao, a ba a wèéa ne ga korè, X'aigam *Nqarim* koe ne gha tseeguse hãa sa, tòón-tcaoase.

²⁴ *Barenabase* ba kò qãèm khòè me e khama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka kò cg'oè cgaèèa ba, kaisa dtcòmman kò úúba ba, ne kò kái ne khòè ne X'aigam *Nqarim* koe óágaè.

²⁵ Me *Barenabase* ba Tareso koe qòò, a sí Saulo ba qaa. ²⁶ A ba a ãem ko hòò me kaga Antioke koe úú me. Tsara kò Barenabasea tsara Sauloa tsara nxãaska wèém kuri ba hëé a kerekes di ne khòè ne cgoa xg'ae, a kái ne xgaa-xgaa. Ne kò *Nqarim* di ne xgaa-xgaa-se-kg'ao ne Antioke koe tc'ãa a dtcòm-kg'ao ne ta ma tciè.

²⁷ Eë x'aè ka xu kò c'ëe xu porofiti xu Jerusalema koe guu, a xu a ko Antioke koe sí. ²⁸ Me gaxu ka c'ëem porofitim Agabose ta ko ma tciè ba tãe, a ba a Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaèèase bìrí ne, kaisas xàbà sa gha wèém nqóò ba xõa cgae sa. Si kò ncêe sa kúrúse Kelaodiam ko *Roma* koe tc'ãa-cookg'aia x'aè ka. ²⁹ Ne xgaa-xgaa-se-kg'ao ne wèé ne dtcòmku, gane di kg'òè-q'ooan khama ne gha ma gane ka qõesea ne hùì sa, ncêe Jutea koe hàna ne. ³⁰ Ncêe sa ne kò kúrú, a Barenabasea tsara Sauloa tsara cgoa aban gane di kaia xu koe tsééa úú.

12

Herote ba ko kereke sa xgàra

¹ Gaa x'aè kam kò x'aigam Herote ba tshoa-tshoa a kerekes di xu c'ëe xu xgàra. ² A ba a x'àèan tcg'òò, me kò Jakobom, Johanem ka káimkhoe ba, ntcàum cgoa cg'òò. ³ Eëm ko bóò, si ncêe sa Juta ne tcgái q'oo koe qãè si i, kam kò còoka qòò, a x'àèan tcg'òò, me Petere ba thëé qáèè. Cárí xu ãe xua kò péré gãé-gãé úú tamás pérés ko tc'òòè xu cárí xu u. ⁴ Eëm ko qgóó mea xg'ara kam ko qáé-nquum koe tcãa me, me 4 zi xg'ae zi ncõo-kg'ao xu di zi ka kòrèè. Me kò *Herote* bìríse, Paseka dis kòès qãá q'oo koem gha khòè ne cookg'ai koe óa me sa.

⁵ Me kò Petere ba gataga ma qáé-nquum koe kòrèè. Igabas kò kereke sa *Nqarim* cookg'ai koe qarika còrèan kúrúa máa me.

Petere ba ko qáé-nquum koe guu a kgoaraè

⁶ Eëm gha Herote khòè ne koe tcg'òò a úú mem cárí dim ntcùum cookg'ai koem kò Petere cárí tsara ncõo-kg'ao tsara xg'aeku koe x'òma, a ba a cárí tsara táù tsara cgoa qáèèa, kòre-kg'ao xu ko nquum-kg'ám koe hãa, a xu a kò qáé-nquu ba kòre. ⁷ Igabam kò kúúga moengelem X'aigam *Nqarim* di ba gam koe hàà téé, me qáé-nquum q'oo koe x'áa ba x'áa. Me Petere ba nxàraa ba koe ntcãa-ntcãa, a ghùì me, a máá: “Tãe qháése,” témé. I táùan q'òma ba koe guu a kgoarase. ⁸ Me moengele ba bìrí me a máá: “Kg'ónòse naka tsia nxàboa tsi nxàbo,” témé. Me gatà hëé. Me bìrí me a máá: “Hãa tsarim qgái ba naka tsia xùri te,” témé. ⁹ Me Petere xùri me, a tcg'oa cgoa me. Ncêe moengelem ka ko kúrúè sa tseegu si i sam kò c'úua hãa, sòokuris q'oo koem kò x'ái sa bóò, tam ko tc'ëea khama. ¹⁰ Eë tsara ko tc'ãa di kòre-kg'aoan nqáé, a ko cárí dian nqáé ka tsara ko sí qano dis heke-kg'ám koe tcãa, heke-kg'ám x'áé-dxoom koe i ko tcg'oa a síé sa. Igabas ko kg'ama cuiaga xgobekg'amsea máa tsara a. Tsara tchàa koe tcg'oa, a tsara a c'ëem dàòm cgoa tcg'oa, me moengele ba kúúga guu me.

¹¹ Eëm ko Petere sí cuiaga bóò q'ãa kam ko máá: “Ncëskar tseegukaga q'ana hãa, *Nqarim* Gam dim moengele ba tsééa óágara hãa sa, hààm gha Herotem tshàu-q'oo koe kgoara te ka, naka wèés gúús Juta ne kò nqòò cgae teas koe hëéthéé e,” témé.

¹² Eëm ko ães gúú sa tc'ëea xg'ara kam ko Marias dim nquum koe sí, Johanem ka xõo sa, Mareko ta ko ma tciè ba. Kái ne khòè nea kò gaa koe xg'aea, a ko còrè. ¹³ Nquu-kg'ám bam kò xg'ám-xg'am kas ko c'ëes qãàs, Roda ta ko ma tciè sa sí komsana. ¹⁴ Eës ko Peterem dim dòm ba kómá q'ãa kagas ko táá sí xgobekg'ama máa me, a qãè-tcaoan domka qàràa tcãa q'oo koe, a sa a sí Peterem nquu-kg'ám koe tãe sa nxàe. ¹⁵ Ne bìrí si

a máá: “Teme si ko,” témé, si gataga cúíga ma bírí ne, gaan ga a sa. Ne máá: “Gam dim moengele me e,” témé.

¹⁶ Me Petere háa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am. Xgobekg'am ne kò, a bóò me a kaisase are. ¹⁷ Me kò tshàua ba cgoa x'ái ne, nqoo ne gha ka, me chóà máá ne X'aigam Nqarim ma qáé-nquum q'oo koe tcg'òó mea sa. Me bírí ne a máá: “Ncées gúù sa méé tu Jakobo ba bírí, tíí qōe ga ne hēéthēé e,” témé. Kam ko tcg'oa, a tǎá qgái koe síí.

¹⁸ Eē i ko q'uu kas ko kaias xháé sa ncōo-kg'ao xu koe tcāà, Peterem kas dùú sa kúrúsea di sa. ¹⁹ Me Herote qaa a tǎá hòò me, kam ko kòre-kg'ao xu xgòàse tēè, a cg'òòe xu gha di x'àèan tcg'òó. A ba a Jutea koe tcg'oa a Kaesarea koe síí, a síí gaa koe ão.

Herotem dis x'oo sa

²⁰ Herote ba kò Turea tsara Sitonea tsara di ne khòè ne cgoa mēéku. Gane di tsara nqōó tsara kò Herotem kò tc'āà-cookg'aiaam qgáim koe guu a gane di tc'ōoan hòò. Kas ko xg'aes gane di sa Belasetom koe síí, tcom-tcomsam qāam x'aigam Herotem di ba, a síí tòókuan dtcàrà.

²¹ Eē kò nxará tòòèam cárm kam ko Herote x'aian di qgáian háa, a síí x'aian dis ntcōó-q'ooos koe ntcōó, a khòè ne cgoa kg'ui. ²² Ne kò khòè ne qāè-tcaoan ka q'au a máá: “Ncēea Nqarim dim dòm me e, khòèm dim tama me e!” témé. ²³ Herote ba kò Nqari ba tǎá dqōmá máá, khamam kò Nqarim dim moengele ba qháése xg'ám me, me nxāian ka kg'ooè, a x'óó.

²⁴ Me kò Nqarim dim kg'ui ba càùse a kái.

²⁵ Barenabasa tsara Sauloa tsara kò tsééa tsara kúrúá xg'ara ka tsara ko Jerusalema koe kabise, Johane ba tsara ko séè, Mareko ta ko ma tcièè ba.

Paulom di tsééa ne wèém nqōóm koe (13-28) Paulom di xgaa-xgaan dis qōòs tc'āà di sa (13:1–14:28)

13

Barenabasa tsara Sauloa tsara ko tsééa tcg'òòè

¹ Antioke koe hànas kerekes q'oo koe xu ko porofiti xu hēé, naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé xu hàna: Barenabase ba hēé, naka Simonem ncēe ko Nigere ta kò ma tcièè ba hēé (ncēe kg'uia i ko kabìè ne i ko máá, ntcùúm khòè ba téméè ba), naka Lukiom Kurene di ba hēé, naka Manaenem ncēe kò tc'āà-cookg'aim Herotem cgoa xg'ae a kaikaguèa ba hēé, naka Saulo ba hēéthēé xu u kò ii. ² Háa a xu a kò X'aiga ba dqōm a ko tc'ōoan carase, kam ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba bírí xu a máá: “Nxará tcg'òóa máá Te Barenabasa tsara Sauloa tsara, naka tsara tsééan tciia Ra máá tsara síí kúrú,” témé. ³ Eē xu ko tc'ōoan carase a ko còrèa xg'aras kaga xu ko tshàua xu gatsara koe tòò a tsééa tcg'òó tsara a.

Barenabasa tsara Sauloa tsara Kupero koe

⁴ Gatsara ēe kò Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tsééa tcg'òóèa tsara ko Selukia koe qōò, a tsara a gaa koe síí skepe sa q'ábà a tshàam ka nxāma-nxāmaèam nqōó-coam Kupero dim koe qōò. ⁵ Tsara Salamise koe síí a gaa koe Nqarim dim kg'ui ba Juta ne di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa. Me Johane ba gatsara cgoa háa gatsara dim hùì-kg'aom iise.

⁶ Tshàam ka nxāma-nxāmaèam nqōóm wèém ēe ba tsara kò caate, a tsara a nxāakg'aiga Pafose *dim x'áém* koe síí tcāà, a gaa koe Juta dim tsòò-kg'aom cgoa xg'ae, ncēe kò gataga thēé tshúù-ntcōa dim porofiti ii ba, Bare-Jeso ta kò ma tcièè ba. ⁷ Me kò tc'āà-cookg'aim Seregio Paulom cgoa ko háa, tc'ēega kò iim khòè me e. Me Barenabasa tsara Sauloa tsara tcií, Nqarim dim kg'ui bam kò kóm kg'oana khama. ⁸ Igabam ko tsòò-kg'aom Bare-Jeso, Elemase ta ko ma *Gerikas ka ma* tcièè ba ncoe tsara a, a ba a gataga *tc'āà-cookg'ai* bam gha dtcòman koe tcg'òó sa tc'ēe. ⁹ Me nxāaska Saulom, ncēe kò gataga Paulo ta ma tcièè ba, Tcom-tcomsam Tc'ēm ka ko cg'òè cgaeèa ba qāea tòón tcgái *Elemasem koe* a máá: ¹⁰ “Tsáá dxāwam di tsi cóá tseè, wèè zi gúù zi tchàno zi di tsi cg'òò-kg'ao tseè! Wèè kàan x'ooan hēé naka xhùukuan hēéthēé di ka cg'òè cgaea tseè, cuiskaga tsi gáé X'aigam Nqarim di dàdan ncēe tchàno guua háa tite kàma-kama a tamase?”

¹¹ “Ncéeska bóò, X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba tsáá cgoa tééa q'aara. Kàà tcgáí tsi gha, a gha gataga qádòm x'aè ba séè a táá cáms di x'ààn hòò a bóò,” tam méé. Me kúúga qháésega nqara-nqau sa hēé naka ntcùú sa hēéthēé ka cg'áé-kg'aiè, me qōda nxama-nxama a qgóó-hìi me gha khòèan qaa. ¹² Eēm tc'āa-cookg'aim ko dùús kúrúsea sa bóò kagam kò dtcòm, xгаа-xgaan ēe X'aigam *Nqarim* dia ko kaisas are sa tcāa mea khama.

Pauloa tsara Barenabase tsara Antioke Pisidia di koe

¹³ Pafose koem kò Paulo ba gam ka c'ēea tsara cgoa skepe sa q'ábà, a Perega koe síí, Pamfilia di i. Me kò Johane síí gaa koe q'aa cgoa tsara a, a Jerusalema koe kabise. ¹⁴ Perega koe guus ka tsara kò Antioke Pisidia koe hàna koe síí. Ka tsara ko Sabata dim cárm ka còrè-nquum q'oo koe tcāa, a tsara a ntcóó. ¹⁵ X'àèan hēé naka porofiti xu hēéthēé di zi tcgāya zi ko nxáràèa xg'ara, ka xu kò còrè-nquum di xu tc'āa-cookg'ai xu khòèan tsééa úú, i síí dtcàrà tsara a, a máá: “Gaxae ka káíkhoa tsaoè, ghùì-tcáókuan dim kg'ui ba tsao kò úúa, ncēè khòè ne tsao gaam cgoa x'áè kg'oana ba, ne tsao khòè ne bìrì me,” témé.

¹⁶ Me Paulo ba tēem ko ka, x'ōàa ba cgoa nqookagu ne a máá: “Iseraele di tu khòè tuè, naka gatu c'ēe zi qhàò zi di tu hēéthēé e, gatu ncēe Nqari ba ko q'ád tu, komsana te méé tu! ¹⁷ Nqarim, Iseraele di ne khòè ne di ba kò gaxae ka xōò ga xu nxárá tcg'òóa máásea, a ko khòè ne di kg'ōèan qāèse qōòkagu, Egepeto koe ne ko x'āèa ka, a ba a ko kaisa qarían cgoa gaam nqōòm koe séèa tcg'òó ne, ¹⁸ a ba a kò 40 khama noo kurían tchàa-xgóós koe gane di kg'òòan qád-tcaoa máá. ¹⁹ A ba a kò Kanana koe ēem ko 7 zi qhàò zi cg'ōoa xgāá kam ko khòè ne nqōóan gane di máá, q'òò o ne gha ka.

²⁰ “Wèé zi gúú zi ncēe zia ko 450 khama noo kurían séè. Me kò ncēe zi gúú zi qāá q'oo koe Nqari ba x'aigan máà ne, i kò nxāakg'aiga porofitím Samuelem di x'aèan síí tcāa.

²¹ Ne kò khòè ne nxāaska x'aiga ba dtcàrà, Me Nqari ba Saulo ba máà ne, Kishem ncēe Benjamenem dis qhàòs di ko iim ka cóáse ba, me 40 kurían tc'āa-cookg'ai ne. ²² Saulo bam ko x'aigan koe tcg'òós qāá q'oo koem kò *Nqari ba* Dafite ba x'aiga ba tòó. A gam ka nxàea tseegukagu a máá: ‘Dafitem Jesem ka cóáse bar hòò, tcáo-c'ōáa te dim khòè me e, tíí ko tc'ēes gúús wèé sam gha kúrú,’ témé. ²³ Ncēem khòèm dis qhàòs koem kò Nqari ba guu a Kgoara-kg'aom Jeso ba Iseraele ne koe tsééa óá, ncēem kò ma nqòòkagua khama. ²⁴ Jesom hàà tamás cookg'ai koem kò Johane ba chibian koe tcóósean di tcguù-tcguukuan ka wèé ne khòè ne Iseraele di ne xгаа-xгаа. ²⁵ Eēm ko Johane tsééa ba cgoa xg'ara qōò kam kò tēè a máá: ‘Tíí ra dìí ra, ta tu tc'ēea? Eē tu nqòòkaguèar tama ra a, igaba bóò, C'ēe ba ko qāáa te koe hàà, ncēe nxàbo tcaia ba kgoara gar kg'ano tama ba,’ tam méé.

²⁶ “Tíí kíí ga xaoè, a Abrahamam ka cóáse ga xaoè, naka gatu ncēe ko Nqari ba q'ád tu, qhàò zi di tuè, kg'uian ncēe kgoarasean dia gatá koe tsééa óágaèa. ²⁷ Jerusalema koe x'āèa hāa ne khòè ne hēé naka gane di xu tc'āa-cookg'ai xu hēéthēéa kò Jeso ba bóò q'āa tama kana kórna q'āa tama. Igaba ne kò chibi-chibi a xgàra Me, a ne a ko ncēem dàòm ka porofiti xu di kg'uian tseegukagu, ncēe wèé cáman Sabata di ka ko nxáràè e. ²⁸ Táá xu kò q'āa, dùútsa dàòm ka xu gha chibi-chibi a cg'ōo Me sa, igaba xu kò Pilato ba dtcàrà, cg'ōo Mem gha sa. ²⁹ Eē xu ko Gam ka ko góásea gúúan wèé tseegukagua xg'ara ka xu ko xgàus* tc'amkg'ai koe xòò Me, a tc'ámms koe tcāa Me. ³⁰ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me. ³¹ Me kò gataga káí cáman ga bóòè ēe kò ko Gam cgoa Galilea koe guu a ko Jerusalema koe qōò ne ka. Ncēes noose ga ne gatá di ne khòè ne koe Gam di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne e. ³² Tsam ncēe koe hààraa, hàà tsam gha qāè tchòàn xгаа-xгаа tu u ka. Nqòòkagukus Nqarim gatá ka xōò ga xu máàna hāa ³³ sam ncēeska tseegukagua gatá ka, gaxu di ta cóá ta, Jeso ba x'ooan koe ghùian ka. Ncēe i gataga ma cárm dim pesalemam koe ma góásea khama a ko máá:

‘Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóá Tsi i;

Ra ncēem cárm koe guu a Tsarir Xòò Ra a,'

témèè khama. ³⁴ Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea, táám gha gaia ts'óó ka, di tseeguan di kg'uian ga ncēe e *Baebeles* koe ncēe ko máá:

* 13:29: xgàu - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

'Tcom-tcomsa a tseegu di ts'ee-ts'eekg'aikua
ner gha máà tu u,
ncēe Dafite bar kò gaan ka nqòòkagua a,
témé e.

³⁵ I gataga c'ēe koe ncēeta ma góásea a ko máá:
'Cuiskaga tsi tcom-tcomsam Qāàm tsari ba guu,
nakam ts'óóa hāa tite,' témé.

³⁶ Dafite ba kò gam di x'aèan ka Nqarim ko tc'ēea sa kúrú, a ba a kò x'óó, a ba a gam ka
xòò ga xu cgoa kg'ónòè, i tc'áróa ba ts'óó. ³⁷ Igaba Gaam ēe Nqarim ka kò x'ooan koe
ghùìèam di tc'áróa ne kò táá ts'óó. ³⁸ Gaa domka méé xao q'āa, tíí kíí ga xaoè, qgóóa-
máákuan chibian dia ncēm Khòem Jesom koe hàna sa. Ncēe tchōà nea gaan xгаа-xгаа
xao o tsam ko ga a. Moshem di x'aèan qgóóa qari ka tu kò táá tchàno tu iise bóòè, ³⁹ igabam
ko wèém ēe ko *Jesom koe* dtcòm ba Gaam domka tchànóm iise bóòè. ⁴⁰ Ke méé tu q'ōése,
nakas táá porofiti xu nxàeas gúù sa kúrúse cgae tu u guu, ncēe ko máá:

⁴¹ 'Bòò, gatu ntcoe-kg'ao tu,
are méé tu naka tua x'óóa xgāáse,
hààr gha gatu di xu cárn xu ka c'ēes gúù sa kúrú,
c'ēe ne khòè ne kòò gaas ka bìrí tu u
ne tu dtcòm tite sa,' "

tam Paulo ba méé.
⁴² Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* còrè-nquum koe guu a ko qòò, ka ne kò khòè
ne dtcàrà tsara a, kabise tsara gha a hààkom Sabatam ka gaicara xгаа-xгаа ne sa. ⁴³ Eēs
ko xg'ae sa qòò q'aa ka ne kò kái ne Juta ne hēé, naka Nqari-tcáóa ne khòè ne ncēe Juta
di cauan koe dtcòmà ne hēéthēé, *Pauloa tsara Barenabasea tsara* xùri, ncēe ko síí kg'ui
cgoa ne, a korè ne, Nqarim di cgòrnkuan koe méé ne kg'ama gataga cúí ma hāa sa tsara.

⁴⁴ Xùrikom cárn Sabata dim ka ne ko wèé ne khòè ne x'áé-dxoom ēem di ne hàà ne gha
X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ka qòò xg'ae ne kò cg'orò ne táá síí. ⁴⁵ Eē ne ko Juta ne
xg'ae zi khòè ne di zi bóò, ka ne ko chii di tc'ēean ka cg'oè cgaeè, a ne a Paulo ba ncoi,
a ēem ko kg'ui zi gúù zi ka ntcoeku cgoa me. ⁴⁶ Tsara nxāaska *Pauloa tsara Barenabasea*
tsara kgoarasease xoa xu a máá: "Kg'aia méé tsam ga kò Nqarim dim kg'ui ba gatu bìrí
tu us gúù si i. Igabaga tu xguì Mea, a gataga x'áía hāa, chòò tama kg'òèan tu kg'ano tama
sa, khama tsam gha ncēeska tǎá zi qhàò zi di ne koe síí. ⁴⁷ Ncēea X'aigam *Nqarim* ma x'áè
tsama hāa ga a khama a máá:

'Tǎá zi qhàò zi dim x'áà bar kúrú tu ua hāa,
nxāasega tu gha Tiri kgoarasean nqòóm chòò-q'oo koe úú ka,
témé," ta tsara méé.

⁴⁸ Tǎá zi qhàò zi di ne ko ncēe gúùan kóm ka ne ko qāè-tcao, a ne a X'aigam *Nqarim*
dim kg'ui ba dqòm. Ne kò wèé ne ēe kò nxará tcg'òòèa ne chòò tama kg'òèan ne gha hòò
ka dtcòm.

⁴⁹ Me kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba wèém nqòóm ēem koe tsai-tsaise. ⁵⁰ Igaba ne kò
Juta ne tcom-tcomsa zi khòè zi dtcòmà hāa zi hēé, naka x'áé-dxoom di xu tc'āà-cookg'ai
xu hēéthēé ntcàma ghùì, a khòè ne kúrú, ne *Pauloa tsara Barenabasea tsara* cgáé-q'oo
koe téé, a ne a gane dim nqòóm koe xhàigu tsara a. ⁵¹ Tsara nxāaska gaa koe ga nqàrè
tc'amkg'aia tsara di tsharàn qāè-qāè, a tsara a Ikonio dim nqòóm koe qòò. ⁵² Gatà i ko ii
igaba ne kò xгаа-xgae-kg'ao ne qāè-tcaoan ka cg'oè cgaeè, Tcom-tcomsam Tc'ēm ka
hēéthēé e.

14

Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio koe

¹ Kg'aiga tsara ko hēé khama tsara ko *Pauloa tsara Barenabasea tsara* Ikonio koe síí còrè-
nquum Juta ne dim koe tcāà. Gaa koe tsara kò qarika kg'ui, ne gaa koe kái ne khòè ne
Juta di ne hēé naka Gerika di ne hēéthēé dtcòm. ² Igaba ne kò Juta ne ēe kò dtcòmàn xguì
ne tǎá zi qhàò zi di ne kúrú ne cg'āè tc'ēean ka tcāàè, a ne a kò táá dtcòm-kg'ao ne cgoa

kómku. ³ Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* gaa koe tc'ãò a x'aèan sèè a hãa, a tsara a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kgoarasea xóé a kg'ui, Me Nqari ba x'ái Gam di cgómkuan dim kg'ui ba tseegu me ii sa, qarian máà tsara ka, x'ái zi hëé naka are-aresa zi guú zi hëéthéé tsara gha kúrú di i. ⁴ Ne kò khòè ne x'áé-dxoom di ne q'aa-q'aaè. C'èe nea kò Juta ne cgoa kómku, ne c'èe ne x'áè úú-kg'ao tsara cgoa kómku. ⁵ Qhàò zi di ne hëé, naka Juta ne hëé, naka gane di xu tc'ãà-cookg'ai xu hëéthéé ne kò qg'áikua máá tsara a, xgàè tsara ne gha, a nxõán cgoa xao tsara a ka. ⁶ Igaba tsara kò gaas kàa sa bóò q'ãa, a Lukonia di tsara x'áé-dxoo tsara koe bèe a qgóéa síí, Lusera hëé naka Derebe hëéthéé di tsara x'áé-dxoo tsara koe, naka gatsara x'áé tsara nxama-nxama hãa xu x'áé xu koe hëéthéé e. ⁷ A tsara a kò gaa koe qàè tchõàn xgaa-xgaa.

Pauloa tsara Barenabasea tsara Lusera koe hëé naka Derebe koe hëéthéé e

⁸ Lusera koem kò nqàrèa ba koe kò nqàra hãam khòè ba hàna, kg'aiga kò gataga ma ábàèa ba, a xg'aom ko ntcõò a ábàè ne qòò tama ba. ⁹ Paulo bam kò komsana èem ko ma xgaa-xgaa khama. Me kò Paulo ba qàea tòon tcgái gam koe, a bóò me me dtcòman úúa hãa kg'òèkagu me gha a. ¹⁰ Kam ko q'aua kg'ui cgoa me a máá: “Tèe naka nqàrè ka téé tchànose!” témé. Me kò gaa x'aè kaga khòè ba tc'ãò ta ma tèe a tshoa-tshoa a qòò.

¹¹ Eè ne ko khòè ne Paulom ncãa kúrús guú sa bóò ka ne ko Lukonia dis kg'uis cgoa q'au a máá: “Nqària ne ncãa xõa-kg'ai ta a, khòèan dis iis koe,” témé. ¹² A ne a kò Barenabase ba Zese ta ma tcii *nqàrim tc'amaka ka ba*, a Paulo ba Heremese ta ma tcii, kg'ui-kg'ao me e kò ii khama. ¹³ Me kò peresitim Zesem di ba, ncèe gam dim tempelem kò x'áé-dxoom cookg'ai koe hãa ba, ghòèan hëé naka x'aa zi hëéthéé óá, heke-kg'áms x'áé-dxoom dis koe, gabá hëé naka khòè ne hëéthééa ko dàò-mááku zi x'áè úú-kg'ao tsara kúrú máá kg'oana khama.

¹⁴ Igaba èe tsara x'áè úú-kg'ao tsara Barenabasea tsara Pauloa tsara kò ncèes guús ka kóm ka tsara ko qgáia tsara tòò q'aa, a khòè ne koe qgóéa síí, a tsara a q'au a máá: ¹⁵ “Khòè tuè, dùúska tu ko hëéa? Gatsam igaba tsam khòè tsam m gatu khamaga ma ka, qàè tchõàn tsam ko óágara máá tu u, cg'ãa-cg'ana zi guú zi ncèe zi méé tu guu, naka kg'òèa hãam Nqarim koe kabise, ncèe nqarikg'ai hëé naka nqóók'g'ai hëé naka tshàa ba hëé naka wèé zi gaan koe hàna zi hëéthéé kúrú ba. ¹⁶ Ncèe nqáéa x'aè kam kò wèé zi qhàò zi guu, zi dàò zi èe zi ko ma tc'èe khama ma qòò. ¹⁷ Gatà i ii igabam kò nxàea tseegukagu, hàna baa sa, qàè zi guú zi kúrúan ka, a ba a nqarikg'ai koe guu a túúan máà tu u, naka tc'õoan ko tcuùè x'aèan hëéthéé e, a ba a kò tcáóa tu tc'õoan cgoa xg'ãakagu, a qàè-tcaokagu tu u,” tam méé. ¹⁸ Ncèeta xám kg'uiian tsara ko kg'ui igaba i kò qaria máá tsara a, xgàè-kg'am ne tsara ga sa, dàò-máákuan kúrú máá tsara an koe.

¹⁹ Nxãaska ne ko c'èe ne Juta ne Antioke koe hëé naka Ikonio koe hëéthéé guua ne xg'ae sa kg'uia tàà a máá, *Pauloa tsara tshúu tsara a*, témé. Ne kò Paulo ba nxõán cgoa xg'ám, a ne a x'áé-dxoom ka tchàa za tcéèa tcg'óò me, x'óóa baa, ta ne kò tc'èea khama. ²⁰ Igaba èe xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ko qàea ba koe nxama-nxama me kagam ko tèe, a ba a x'áé-dxoom koe kabise. Xùrikom cárn kam ko gabá hëé naka Barenabase ba hëéthéé tsara Derebe koe qòò.

Pauloa tsara Barenabasea tsara ko Antioke koe kabise

²¹ A tsara a gaam x'áé-dxoom koe qàè tchõàn xgaa-xgaa, a kái xgaa-xgaase-kg'aoan hòò. Nxãaska tsara ko Lusera koe hëé naka Ikonio koe hëé naka Antioke koe hëéthéé kabise. ²² A tsara a síí xgaa-xgaase-kg'aoan qari-qari, a ntcám ne, dtcòman koe ne gha qgóóa qari ka. Tsara birí ne a máá: “Kái xgàrakuan koe méé ta hãa naka nxãatama Nqarim di x'aian koe tcãà,” témé. ²³ Ne kò kaia xu wèés kerekes koe nxará tcg'óóa mááse. A ne a còrè a tc'õoan carase a ne a Nqarim cookg'ai koe tòò xu, ncèe Gam koe xu dtcòma hãa ba.

²⁴ Eè tsara ko Pisidia tchoaba ka tsara ko Pamfilia koe hàà, ²⁵ a ko Perega koe *Nqarim* dim kg'ui ba xgaa-xgaa, ka tsara ko Atalia koe xõa. ²⁶ A tsara a kò gaa koe guu a skepes cgoa Antioke koe síí, ncèe khòè ne kò gaa koe còrèa máá tsara a koe a ne a kò Nqarim di

cgómkuan di qarian dòm q'oo koe tsééa úú tsara a, tséés ãe tsara kò ncēeska xg'ara-xg'ara hãas koe.

²⁷ Gaa koe tsara ko tcãa ka tsara ko kereke sa xg'ae-xg'ae, a tsara a wèé gúú ãem Nqari ba kúru cgoa tsaraà nxàe, naka Nqarim ma tãá zi qhàò zi di ne heke-kg'áms dtcòmàn di sa kgoara máána hãa sa. ²⁸ Gaa koe tsara kò xгаа-xgaase-kg'ao ne cgoa qáòm x'aè ba sèe a hãa.

Jerusalema dis xg'ae sa (15:1-35)

15

¹ Xu kò c'ãe xu khòe xu Jutea koe guu a *Antioke koe* dtcòm-kg'ao ne sí xгаа-xгаа, a kò máá: “Moshem di x'áe-kg'áman ka xao ko q'ãe nqãa-qgai khòe tama ne xao cuiskaga kgoaraè tite,” témé. ² Ncēe sa kò Paulo ba hēe naka Barenabase ba hēéthēe tsara kúru tsara ntcoeku cgoa xu, a qarika tēeku cgoa xu. Tsara kò Paulo ba hēe naka Barenabase ba hēéthēe tsara, c'ãe xu dtcòm-kg'ao xu cgoa nxárá tcg'òòe, Jerusalema koe xu gha qòò ka, a x'áe úú-kg'ao xu hēe naka kaia xu koe hēéthēe sí ncēs tēs ka kg'ui ka.

³ Si kò kereke sa tsééa tcg'òò xu, xu ko Finikia koe hēe naka Samaria koe hēéthēe tcãa, a xu a nxàe, nta ne ma tãá zi qhàò zi di ne Nqarim koe kabisea hãa sa. Ncēe tchòà nea kò wèe ne dtcòm-kg'ao ne kúru ne kaisase qãe-tcao. ⁴ Eẽ xu ko Jerusalema koe tcãa ka xu kò kereke sa hēe naka x'áe úú-kg'ao xu hēe naka kaia xu ka hēéthēe qãese hàakaguè. A tsara a kò ãem Nqari ba gatsara koe kúrua hãa zi gúú zi wèe zi nxàe. ⁵ Igaba ne kò c'ãe ne dtcòm-kg'ao ne ncēe kò Farasai xu dis xg'aes koe hãa ne tēea-téé a máá: “*Nqòóm di zi qhàò zi di* ne méé ne q'ãe nqãa-qgai khòe, naka nea bìrìe Moshem di x'áe-kg'áman méé ne qgòóa qari sa,” témé.

⁶ Xu kò x'áe úú-kg'ao xu hēe naka kaia xu hēéthēe xu ncēs tchòà sa xg'aea máá a nxàe. ⁷ Me kò Petere kaias nxàes qãá q'oo koe tēea-téé a bìrì xu a máá: “Tíi ka c'ãe xaoè, q'ana xao hãa me kò kg'aiaka x'aè ka Nqari ba gatu xg'aeku koe nxárá tcg'òò sa kúrua hãa, tíi kg'ám koe ne gha tãá zi qhàò zi di ne guu a qãe tchòàn kóm sa, a ne a dtcòm ka. ⁸ Nqarim ncēe khòem dis tcáó sa q'ana ba ko x'ái ne, qãesem ko hàakagu ne sa, Tcom-tcomsam Tc'ēe ba máá ne ka, ncēm kò sixae ka hēe khama. ⁹ Sita hēe naka gane hēéthēe xg'aeku koem kò cúí q'aa-q'oo ga táá kúru, gane di tcáóa nem kò dtcòmàn cgoa q'ano-q'ano khama. ¹⁰ Dùús domka xao ko Nqari ba kúrua bóda máá? Dùús domka xao ko xгаа-xgaase-kg'ao ne qg'áo koe jokoan xòò, ncēe gaxae kana gaxae ka xòò ga xu kò gaan dcéé ka tààe e? ¹¹ Igaba xae ko tseeguan kaga dtcòm, cgómkuan X'aigam Jesom di ka ta gha gane khamaga ma kgoaraè sa,” tam méé.

¹² Xu wèe xu khòe xu nqoo, a Barenabasea tsara Pauloa tsara komsana, tsara ko ma x'ái zi hēe naka are-aresa zi gúú zi hēéthēe ma nxàe sa, ãem kò Nqari ba tãá zi qhàò zi di ne koe gatsara ka kúrua zi. ¹³ Eẽ tsara ko kg'uia xg'ara kam ko Jakobo xoa a máá: “Tíi ka c'ãe xaoè, komsana te xao: ¹⁴ Simone ba ko nxàe, me ma Nqari ba ma tãá zi qhàò zi di ne ma kg'aia dàra hãa sa, gaa zi koem gha cg'òèa ba domka khòe ne nxárá tcg'òóa mááse ka. ¹⁵ Kg'uiian porofiti xu di igabaga i ko ncēs gúús cgoa dtcòmku, ncēe i ma ncēeta ma góáèa koe, ncēm ko Nqari ba máá:

¹⁶ ‘Ncēe zi gúú zi qãá q'oo koer gha kabise,
a Ra a gha Dafitem dim nquu ba kabise tshào, ncēe cg'áèa ba.

Eẽ cg'áèa hãa xòèa ba Ra gha gaia tshàoa ghùì,
a gha kúru me me tchànose téé,

¹⁷ nxãasega ne gha ãe qàua ne khòe ne X'aigam Nqari ba qaa ka,
naka wèe ne tãá zi qhàò zi di ne hēéthēe e,
ncēe cg'òèa Te ka ko tciie ne.

¹⁸ Nqarim ko ma kg'ui i,
ncēe ko ncìsega ncēe zi gúú zi nxàea tcg'òò zi q'ãèa ba,' tam méé.

¹⁹ Gaa domkaga ra bóda tcg'òóa, a ko còò dis ka ko máá: Ncēe tãá zi qhàò zi di ne kò Nqarim koe kabise ne méé ta táá xgàe ne guu. ²⁰ Igaba méé xae góá máá ne, naka ne táá

kúru mááseèa nqàrian máàèa hãa zi gúu zi tc'óó guu, naka nea gataga táá cg'áràn kúru guu, naka nea táá chúu-chuuèa kg'oo-coan di kg'òóan kg'oo guu, naka nea táá c'áàn tc'óó guu. ²¹ Ncìisega i ko Moshem di x'áèan x'áé-dxoo xu koe xгаа-xгааè, ncèe i ko ma còrè-nquuan koe wèé Sabatan ka nxáràè khama,” tam méé.

Tcgāyas dtcòm-kg'ao ne ko góá mááè sa

²² Ka xu ko nxāaska x'áè úú-kg'ao xu hēé, naka kaia xu hēé, naka wèés kereke sa hēéthēé bóó i qāè e, cām khòè tsara ne gha xg'aes koe guu a nxárá tcg'òó, a Paulo ba hēé naka Barenabase ba hēéthēé tsara cgoa Antioke koe tsééa úú sa. Jutasem ncèe kò Baresabase ta ma tciiè ba hēé naka Silase ba hēéthēé tsara kò nxárá tcg'òóè, ncèe kò dtcòm-kg'ao ne ka kaisase tcommèa hãa tsara. ²³ Ka xu ko tcgāyas ncèeta ma góásea hãa sa gatsara cgoa tsééa úú, ncèe ko máá:

“Gaxae x'áè úú-kg'ao xae hēé naka kaia xae hēéthēéa ko, gataga gatu ka káikhoe ga xae ko tsgámkagu tu u, gatu dtcòm-kg'ao tu táá zi qhàò zi di tu, Antioke koe hēé, Siria koe hēé, naka Kilikia koe hēéthēé hàna tu, a xae a ko máá:

²⁴ Gaxae ka c'èea xua gaxae dis xg'aes koe tcg'oara hãa sa xae kóma hãa, a xu a kg'uian cgoa tcg'ome tcúú tua, a tshúu-tshuu tc'èe tua sa, gaxae x'áèan máá xu tama koe. ²⁵ Gaa domka xae xg'ae a dtcòmkuu, a cām tsara khòè tsara nxárá tcg'òóa, a gatu koe tsééa úúa hãa, gaxae di tsara ncàm-khoe tsara Barenabasea tsara Paulo tsara cgoa tsara gha qòò ka, ²⁶ khòè tsara ncèe kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem domka gatsara di kg'òèan cg'oè-cg'oegam qgáim koe tcana hãa tsara. ²⁷ Gaa domka xae ko Jutase ba hēé naka Silase ba hēéthēé tsara gatu koe tsééa úú, síi tsara gha ncèe koe xae góáa hãas gúu sa kg'áma tsara ka chòá máá tu u ka. ²⁸ Tcom-tcomsam Tc'èe ba hēé naka gaxae hēéthēéa kò bóó i qāèa máá xaea hãa, táá méé xae cúí gúu qóm ga xgámkagu tu u guu sa, ncèe zi gúu zi gatu koe ko qaase zi ka oose, ncèe ko xùri zi: ²⁹ táá méé tu kúru mááseèa nqàrian ko máàè tc'òoan tc'óó guu, naka tua c'áàn tc'óó guu, naka tua táá chúu-chuu a cg'òèè kg'oo-coan kg'oo guu. Naka tua gataga táá cg'áràn kúru guu. Ncèe x'áè-kg'áman tu kò ko xùri ne tu gha ko qāèse hēé. Qāèse tu hãa.”

³⁰ Eè xu ko tsééa tcg'òóè ka xu kò Antioke koe síi tcāà, a xu a kò gaa koe khòè ne xg'ae-xg'ae, a tcgāya sa máá ne. ³¹ Eè ne ko nxárá si ka ne kò ghùì-ghui-tcáókuan di kg'uian qāè-tcaoa máá. ³² Ka tsara kò Jutasea tsara Silasea tsara, porofiti tsara a kò ii khama qáò x'áèan sèè a dtcòm-kg'ao ne cgoa kg'ui, a ghùì-ghui tcáó ne, a qari-qari ne. ³³ Eè tsara kò gaa koe x'áèan sèèa hãa, ka tsara kò dtcòm-kg'ao ne ka tòókuan cgoa tsééa kabìè, a tsara a kò gane èe kò tsééa úú tsara hãa ne koe kabìse. ³⁴ [Igaba i ko Silase ba qāèa máá gaa koem gha qau sa.]

³⁵ Igaba tsara ko Paulo tsara Barenabasea tsara Antioke koe qau, ncèe gatsara hēé naka kái ne khòè ne c'èe ne hēéthēé kò X'aigam Nqarim di qāè tchòàn xгаа-xгаа koe.

Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs cām di sa (15:36–18:22)

Paulo ba hēé naka Barenabase ba hēéthēé tsara ko qòda q'aa

³⁶ Cg'orò cāman qāa q'oo koem kò Paulo Barenabase ba bìrí a máá: “Hàn tsam kabìse naka tsama síi wèé xu x'áé-dxoo xu koe gatsam ka c'èe ne kabi, ncèe tsam kò X'aigam dim kg'ui ba xгаа-xгаа hãa xu, naka bóò nta ne ma hãa sa,” témé. ³⁷ Me kò Barenabase tc'èe, Johanem ncèe Mareko ta kò ma tciièm cgoa tsara ga qòò sa. ³⁸ Igabam kò Paulo tc'èe a bóò, i qāèa máá tsara tama gatsara cgoam gha qòò sa, Pamfilia koem kò q'aa cgoa tsara a, a kò táá còoka tsééa qòò cgoa tsara a khama. ³⁹ Kas kò kaisas ntcoekus tshúu sa tēe, tsara kò gaa koe ga q'aa. Me Barenabase ba Mareko ba sèè, a ba a Kupro koe skepes cgoa qòò. ⁴⁰ Me Paulo Silase ba nxárá tcg'òóa mááse, a ba a xgoaba, ne kò dtcòm-kg'ao ne còrèa máá tsara a, Nqarim di cgómkuan gha hãa cgoa tsara a ka, ⁴¹ tsara kò Siria hēé naka Kilikia koe hēéthēé tcana nqáè a kò gaa koe kereke zi qari-qari.

¹ Me kò Paulo gataga Derebe koe qòò, a sí Lusetera koe tcàà. Gaa koem kò c'èem xгаа-xгааse-kg'aom Timoteo ta kòò ma tcièè ba x'ãèa, ncèe xòòs kò Juta dis qhàòs di ii, a dtcòm-kg'ao sa ii, me xòò ba Gerika dis qhàòs di ii ba. ² Dtcòm-kg'ao ne Lusetera hée naka Ikonio héeéthée di nea kò ko qàè zi guú zi gam ka kg'ui. ³ Me kò Paulo ba tc'èe, Timoteom gha xùri me sa, khamam kò sèè me a q'ãe nqãa-qgai khòò me, Juta ne èe zi nqòò zi koe hàna ne domka, xòò ba Gerika me e sa ne kò wèéa ne ga q'ana hãa khama. ⁴ Eè xu ko ma x'áé-dxoo xu koe ma qòòa te khama xu kò ma x'áè úú-kg'ao xu hée naka kaia xu Jerusalema koe hàna xu héeéthée xu kúrúa hãa x'áèan bìrí ne, a xu a qarika méé ne qgòò o sa bìrí ne. ⁵ Zi kò kereke zi dtcòmman koe qari-qariè, a wèé cárm ka càuse.

Paulom dis bóðkaguè sa Teroa koe

⁶ Xu Ferugia hée naka Galatia héeéthée di xu xg'aeku xu koe qòò, Asia dim xg'aekum koe xu ga kg'ui ba xгаа-xгаа sam kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba cara xua hãa khama. ⁷ Eè xu ko Misia dim xg'aekum koe cúu, ka xu kò Bitunia dim xg'aekum koe xu gha tcàà sa x'ãà máá, igabam kò Jesom dim Tc'èe ba táá kgoara máá xu. ⁸ Khama xu kò Misia dim xg'aekum koe tcana nqáé, a Teroa dim x'áé-dxoom koe sí. ⁹ Eè ntcúum kam kò Paulo Maketonia dim khòem dis x'ái sa bóðkaguè, me téé-tèe a ko dtcàrà me a ko máá: “Tchoaba naka Maketonia koe hàà hùì ta a,” témé. ¹⁰ Eè ko Paulo èes x'ái sa bóða xg'ara ka xae kò qháése Maketonia koe xae gha sí sa kg'ónòsea máá, gaa koe xae gha qàè tchòàn sí xгаа-xгаа ne sam kò Nqari ba tciia máá xaea hãa sa xae kò bóða tcg'òóa khama.

Filipi koes ko Lidia Jesom koe dtcòm

¹¹ Teroa koe xae ko skepes cgoa guu ka xae kò tchànose Samoterake koe qòò, a xùrikom cárm ka Neapolise koe sí. ¹² Gaa koe xae kò guu a Filipi koe sí tcàà, kaiam x'áé-dxoom Maketonia dim xg'aekum di ba, Roma dim nqòóm di qarian dòmm q'oo koe hãa ba. Eè x'áé-dxoom koe xae kò cg'orò cárm-coan sèè.

¹³ Sabata dim cárm ka xae kò x'áé-dxoom dis heke-kg'áms koe tcg'oa, a tshàam koe sí, còrè di qgáia ne ko gaa koe hàna, ta xae kò tc'èea khama. Khòè zi èe kò gaa koe xg'aea hãa zi cgoa xae kò ntcòò a kg'ui. ¹⁴ Gazi ka c'èe sa kò Lidia si i, Tiatira dim x'áé-dxoom di sa, Nqari ba kòò còrè sa, ncèe kò ko ncoà a tcaàko qgáian t'òè x'ámágu sa. Paulom ko kg'ui zi guú zis kò qarika komsana, Nqari ba kò xgobekg'am tcáó sia hãa khama. ¹⁵ Eè ne ko gasá hée naka gas dim x'áé-q'oom di ne héeéthée tcguù-tcguuè, kas ko x'áéa sa koe tciia úú xae e, a máá: “Ncèè X'aigam Nqarim koe dtcòmman khòèr ii sa xao kò bóða hãa ne méé xao nxãaska x'áéa te koe hàà, naka tíí cgoa hãa,” témé. A kò qarika dtcàrà xae e, xae síí cgae si.

Pauloa tsara Silasea tsara qáé-nquum koe

¹⁶ C'èem cárm ka, èe xae xóé a ko còrè dim qgáim koe qòò ka xae kò qãàs cgoa xg'ae, ncèe kò tc'èean úú sa, hààko zi guú zi gha nxàe di i sa, ncèe kò ko hààko kúrúse zi guú zi nxàean ka gas ka q'òòse ga ne kái marian kúrúa máá sa. ¹⁷ Ncèes cóá sa kò Pauloa xae q'aua xùri, a ko máá: “Ncèe xu khòè xua kaisase tc'amaka hãam Nqarim di xu qãà xu u, ncèe ko kgoarase tu gha di dàòan ka bìrí tu u xu,” témé. ¹⁸ Kái cáma nes kò sèè a ncèes guú sa kúrú, me Paulo xg'ai a ba a kãbise a dxãwa tc'èe ba bìrí a máá: “Jeso Krestem cg'òè kar ko bìrí tsi, a ko máá, gas koe méé tsi tcg'oa,” témé. Me dxãwa tc'èe ba gaa x'áè kaga tcg'oa cgae si.

¹⁹ Eè xu ko q'òòsea xu bóða q'ãa, gaicara xu marian hòò tite sa, ka xu ko Pauloa tsara Silasea tsara qgòó a x'ámágu dis qgáis koe úú, tc'ãà-cookg'ai xu koe. ²⁰ Eè xu ko Roma di xu kaia xu cookg'ai koe sí cgoa tsara a ka xu kò máá: “Ncèe tsara khòè tsara Juta tsara a, a ko x'áé-dxoom koe ncòoan kúrú, ²¹ a tsara a ko gataga táá cauan khòè ne xгаа-xгаа, Roma di ta khòè ta di x'áèan koe tc'èese tama a, ta dtcòm m tama,” témé.

²² Si kò xg'aes khòè ne di sa thée qarú cgae tsara a, xu kò Roma di xu kaia xu qgáian méé tsara tcg'òò cgaeè naka qoaè sa x'áè. ²³ Eè tsara ko thòðkase xg'ámmea xg'ara ka tsara kò qáé-nquum koe tcààè, me kò kòre-kg'ao ba qàèse méém kòre tsara a sa x'áèè.

²⁴ Eēm kò máàèa hãa x'áèa nem kò tséékagu, a ba a kò q'oo koe hànám qáé-nquu-coam q'oo koe tcãà tsara a, a hìi-tcúrían koe nqàrèa tsara qáéa ntcòo.

²⁵ Ntcùú nqàè ka tsara ko Paulo tsara Silasea tsara còrè, a Nqari ba cìian nxáèa máá, xu kò c'èe xu khòè xu qáéèa kò hãa xu kóm tsara a. ²⁶ Si kò kúúga kaias cgùrus nqóòm di sa kúrúse, si kò qáé-nquum ko tc'amkg'ia sa koe tshàoèa hãas tshoa-tshoase-q'oo sa kòri, i kúúga wèè qáé-nquuan di kg'áman xgobekg'amse, i wèém khòèm di táuan kgoarase. ²⁷ Eēm ko qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba tēe kam kò bód i qáé-nquum di kg'áman xgobekg'amse hãa, kam ko ntcàu ba tsgúua tcg'òo a cg'õose ka hēé, khòè xua qgóóa hãa, tam kò tc'èea hãa khama. ²⁸ Igabam kò Paulo ba kaisase q'au a máá: “Táá tshúú gúú kúrú cgaese guu, wèéa xae ga ncēe koe hàna ke,” témé.

²⁹ Me qáé-nquum dim khòè ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa dtcàrà a qháése tcãà, si kò cgùru sa tcãà me, me kò Paulo tsara Silasea tsara nqàrè-kg'am koe cg'áé. ³⁰ A ba a tchàa koe tcg'òo tsara a, a tēè tsara a, a máá: “Khòè tsaoè, dùu sa ra gha kúrú a nxãasega Nqarim di kgoarakuan hòò?” témé. ³¹ Tsara xòe me a máá: “X'aigam Jesom koe dtcòm, tsáá hēé naka x'áéa tsi di ne hēéthēé tu, nxãaska tu gha kgoaraè ke,” témé. ³² Ka tsara kò X'aigam Nqarim dim kg'ui ba gabá hēé, naka wèè ne èe kò gam x'áé koe hàna ne hēéthēé bìrí.

³³ Eēm ntcùú kagam kò qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba sèè tsara a, a síí gatsara di chìbian xg'aà-kg'am, ne kò gaa x'aè kaga gabá hēé naka gam dis x'áé-q'oos di ne hēéthēé tcguù-tcguuè. ³⁴ A ba a gam dim nquum koe úú tsara a, a tc'õoan máà tsara a. Gabá hēé naka gam dis x'áé-q'oos di ne hēéthēéa kò qãè-tcaoan ka cg'oè cgaèè, ncēeska ne Nqarim koe dtcòmà hãa khama.

³⁵ Xùrikom *cám ka* ntcùúkg'ai cgoa di x'aè ka xu kò Roma di xu kaia xu x'áèan pirisean cgoa tsééa úú ncēe kò máá: “Eè tsara khòè tsara kgoara naka tsara qòò,” témé e. ³⁶ Me qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba gaa kg'uian Paulo ba bìrí a máá: “Kaia xu ncãa kgoaraè mée tsao di x'áèan tcg'òo, ke tsao ncēeska tòókuan cgoa tcg'oa naka qòò,” témé.

³⁷ Igabam kò Paulo bìrí xu a máá: “Khòè ne cookg'ai koe ne kò xg'ám tsam m, qãèse tēèa cgáé-cgae naka chìbi-chìbi tsam m tamasega, Roma di tsam khòè tsam m igaba, a kò qáé-nquum koe tcãà tsam m, ka xua ko ncēeska ts'ãà ka tcg'òo tsam m sa tc'èe? Cuiskaga a! Gaxu mée xu hàà naka hàà gaxu ka tcg'òo tsam m,” témé.

³⁸ Pirise xua kò Roma di xu kaia xu ncēe kg'uian bìrí. Eè xu ko Roma di tsara khòè tsara ii sa kóm ka xu kò q'ád, ³⁹ a xu a hàà qgóóa-máákuan dtcàrà, a tcg'òo tsara a, a dtcàrà tsara a, x'áé-dxoom koe tsara gha tcg'oa sa. ⁴⁰ Tsara èe tsara ko qáé-nquum koe guu ka Lidia sa dàra, ka tsara kò gaa koe dtcòm-kg'ao ne cgoa xg'ae, a tsara a ghùì-ghui tcáó ne ko kg'uian máà ne, a xgoaba.

17

Tesalonika koe

¹ Eè tsara ko Paulo tsara Silasea tsara Amfipolise hēé naka Apolonia hēéthēé tchoaba ka tsara kò síí Juta ne dim còrè-nquum Tesalonika koe hàna hãam koe tcãà. ² Me Paulo caua ba a kò ii khama síí còrè-nquum q'oo koe tcãà, a nqoana xu cárn xu Sabata di xu sèè a qarika khòè ne cgoa kg'ui, Nqarim di zi Tcgāya zi koe guu a. ³ A ba a kabì, a bìrí kg'ónò ne, qaase i ko Krestem ncēe nqòòkaguèa ba méém xgàrase naka ba x'ooan koe tēe sa. Bìrí nem kò a máá: “Jesom ncēer ko bìrí tu u ba, Gaam Krestem ga Me e,” témé. ⁴ Ne kò c'èe ne Juta ne ncēe kò ncēe gúuan kóm ne kaisase nxùrù-tcáóa máá Paulo tsara Silasea tsara xùria ne. Kaias xg'aes Nqari ba ko còrè ne Gerika ne di sa hēé, naka kái zi khòè zi tc'amaka hàna téé-q'ooan di zi hēéthēé e kò ii.

⁵ Igaba ne kò c'èe ne Juta ne tau di ne e khama ne kò c'èe ne khòè ne dàòan qàe koe x'áèa hãa ne cg'áè cau ne xg'ae-xg'ae a tshúuan ghùì. Jasonem dim x'áé ba ne kò qaru cgae, síí ne gha Paulo tsara Silasea tsara qaara tcg'òo a khòè ne cookg'ai koe úú tsara a ka. ⁶ Igaba èe ne kò táá hòò tsara a ka ne kò Jalone ba hēé naka c'èe ne dtcòm-kg'ao ne hēéthēé tcéèa tcg'òo, a x'áé-dxoom di xu tc'ãà-cookg'ai xu koe úú ne, a q'au a máá:

“Khòè tsara ncēe kò ko nqōó ba tshúu-tshuu tsara ncēeska ncēe koe hàna, ⁷ me Jasone ba x'áéa ba koe tciia tcāa tsaraa hāa. Xu ko wèéa xu ga *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram di x'áè-k'g'áman xguì, a kò máá: ‘C'ēem X'aigam Jeso ta ko ma tciie ba hāa,’ ” témé. ⁸ Eē ne ko khòè ne hēé naka tc'āa-cookg'ai xu hēéthēé ncēes gúu sa kóm ka ne kò kaisase xg'ai. ⁹ Xu *kaia* xu Jasone ba hēé naka c'ēe ne hēéthēé surutakagu, a guu ne ne qōò.

Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe

¹⁰ Eēm ntcúum kaga ne kò kúuga dtcòm-k'g'ao ne, Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe tsééa úú. Eē tsara ko síi ka tsara kò Juta ne dim còrè-nquum koe tcāa. ¹¹ Berea di ne khòè ne ko qāè ne khòè ne e Tesalonika di ne khòè ne ka t'òè-tcáo ne, khama ne kò kg'ui ba wèé tcáoa ne ka séèa mááse, a ne a kò *Nqarim di zi Tcgāya* zi wèé cárm ka nxará, Paulom kg'uia hāas tseegu ii sa ne kò bóò kg'oana hāa khama. ¹² Ne kò kái ne dtcòm, kái zi khòè zi tcom-tcomsa zi Gerika di zi hēé naka kái xu khòè xu Gerika di xu hēéthēéa kò dtcòm.

¹³ Igabaga ēe ne ko Juta ne Tesalonika koe hàna ne Paulom ko *Nqarim* dim kg'ui ba Berea koe xгаа-xгаа sa kóm, ka ne kò gaa koe síi, a síi ncōoan ghui. ¹⁴ Ne nxāaska dtcòm-k'g'ao ne Paulo ba tshàa-dxoom qāe koe qháése tsééa úú, igaba tsara kò Silasea tsara Timoteo tsara Berea koe qāu. ¹⁵ Eē kò Paulo ba úúa tòó xu khòè xua kò Atene noose qōò cgoa me, a síi Berea koe kabise, Silasea tsara Timoteoa tsara méé tsara qháése síi cgae me di x'áè-k'g'áman cgoa.

Paulo ba Atene koe

¹⁶ Eēm kò Paulo qanega Atene koe Silasea tsara Timoteoa tsara qāa hāa, kam kò ēem ko x'áé-dxoom koe i kúrúa mááseèa hāa nqárian cg'oèa hāa sa bóò ka kaisase tshúu-tcao. ¹⁷ A ba a kò ko wèé cárm ka còrè-nquum koe Juta ne hēé, qhàò zi di ne ncēe Nqari ba kò ko còrè ne hēé, naka khòè ne ncēe kò ko wèé cárm ka gúu zi ko x'amáguèm qgáim koe nqáé ne hēéthēé cgoa qarika kg'ui. ¹⁸ Xu kò gataga thēé c'ēe xu Epikuria hēé naka Setoike hēéthēé *di sara dtcòm sara* di xu q'āa-k'g'ao xu ntcoeku cgoa me. C'ēe xua kò ko máá: “Dùús tc'amkg'ai koe ba gáé ko ncēm khòè ba kg'ui?” témé. Xu c'ēe xu xoa a máá: “Kúrúa mááseèa nqárian kam ko kg'ui khama i xám,” témé. Paulo ba kò ko Jesom ka hēé naka x'oan koe tēes ka hēéthēé xгаа-xгаа domka xu kò ko ncēeta méé khama. ¹⁹ Ne nxāaska tc'āa-cookg'ai xu dis xg'aes Areopago ta ko ma tciies cookg'ai koe séé a úú me, a máá: “Q'āa kg'oana ta hāa, dùútsa xгаа-xgaas kabas ka tsi ko kg'ui sa. ²⁰ C'ēe zi gúu zi ēe ta ko kóm tsi tsi ko nxàe zia gatá koe are-aresa zi i, ta dùú zi ko nxàe sa q'āa kg'oana,” ta ne méé. ²¹ Wèé ne x'áè-k'g'ao ne Atene di ne hēé naka tāá xu nqōó xu koe guua ne khòè ne, ncēe kò gaa koe x'āèa hāa ne hēéthēéa kò ko tc'ēe, gane di x'aèan ne gha kabase ne ko nxàe a ko kóm zi gúu zi koe nqáékagu sa.

²² Me kò nxāaska Paulo ba Areopagom dis xg'aes nqáè koe tēe a téé a máá: “Gaxao khòè xao Atene di xao koer ko wèé zi dàò-k'g'ám zi koe bóò, dtcòmman xao úúa hāa sa. ²³ Eēr kòo caate gatu dim x'áé-dxoom koe kar kò ēe tu ko còrè zi qgái zi bóò kar kò altaram ncēeta ma góásea hāa ba bóò: ‘NQARIM C'ÚÛSEA HĀAM DI BA,’ ta ko méèè ba. Tu kò díim ii sa tu c'úúa hāa igaba còrè Me, ra ko ncēeska Gam kar ga bìrí tu u sa tc'ēe.

²⁴ “Nqarim ga Me e, ncēe nqōómkg'ai hēé naka wèé zi gúu zi gaam koe hāa zi hēéthēé kúrúa hāa ba. X'aigam nqarikg'ai hēé naka nqōómkg'ai hēéthēé di ba, khòèan tshàu ka kúrúèam tempelem koe x'āè tama ba, ²⁵ kana c'ēe gúu ko qaa khòè khama ma khòèan tshàu ka kúrúa máàè tama ba, Gabá ko wèé khòèan ga kg'òèan hēé naka sònðan hēé naka wèés gúu sa hēéthēé máà khama. ²⁶ Cúim khòèm koem guu a *nqōóm di zi qhàò* zi wèé zi kúrúa hāa, wèém nqōóm koe zi gha x'āè ka, Me x'aèan hēé naka hàà zi ko x'āè qgálan hēéthēé q'aa-q'aa máá zia hāa. ²⁷ Nqari ba ne gha nqòðan úúa hāase qaa ka, a gha c'ēedaoka ēe ne ko qaa Me ka hòò Me. Gatàm ma gatá wèé ta ka nquù tama igaba. ²⁸ Ncēe ta ko c'ēea ta méé khama a ko máá:

‘Gam koe ta kg'òèa, a ko qòða te, a hàna hāa.’

Ncēe ne ko gatu di ne dqòm-k'g'ao ne méé a ko máá,

‘Gatá igaba ta thēé Gam di ta cóá ta a,’

témé khama.

²⁹ “Ncēe ta Nqarim di ta cóá ta ii, ka méé ta táá tc'ēea máá, Nqari ba khóèan tshàu ka kúrúèa hãa, kana t'òè nxǒán tcàako hēé naka seleferan hēéthhēé cgoa kúrúèa hãa, ta tc'ēea guu. ³⁰ Nqari ba xg'ao ko khòè ne di tc'irì-tc'irisean bóda guu, igabagam ko ncēeska wèé zi qgái zi koe khóèan bìrí, kúrúá mááseèa hãa nqárian méé ne tcg'oaragu, naka gane di chibian koe tcóóse sa. ³¹ Cám bam tòóa hãa, Gam kam gha nqóó ba bóó q'oo a Gam nxará tcg'òóa hãam Khóèm cgoa xgàra me ba khama. Ncēe sa tseegu si i sam wèé ne khòè ne x'áí hãa, x'ooan koe ghùia ba ka.

³² Eē ne ko Paulo ba kóm me ko x'ooan koe ghùies ka kg'ui, ka ne kò c'ēe-kg'áí ne tsaruan kúrú u, igaba ne kò c'ēe ne máá: “Gaicara tsi gha ncēs gúus ka kg'ui sa ta ko tc'ēe,” témé. ³³ Me nxāaska Paulo gane xg'aeku koe tcg'oa. ³⁴ Igaba xu kò c'ēe xu khòè xu hàà cgae me, a xu a dtcòm. Gaxu cgoam kò Dionisio, Areopagom x'áé di ba, xg'aes dim tc'āa-cookg'ai ba hēé naka c'ēes khóès Damarise ta ko ma tciiè sa hēé, naka c'ēe ne hēéthhēé hàna.

18

Paulo ba Korinta koe

¹ Ncēe zi gúù zi qāá q'oo koem kò Paulo ba Atene koe guu a ba a Korinta koe qōò, ² a ba a kò gaa koe Akilam cgoa xg'ae, ncēe kò Juta dis qhàòs di ii ba, Ponto koe kò ábàèa ba, me kò gam dis khóès Perisilas cgoa Italea koe guu a kabasega hààraa, Kelaodiase ba kò wèé ne Juta ne ēe Roma koe hãa ne méé ne tcg'oa di x'áèan tcg'òóa hãa khama. Me kò Paulo gaa koe síí xg'ae cgoa khara a, ³ a ba a kò síí hãa cgoa khara a, a tséé cgoa khara a, gakhara khamam kò ko ma xgàùèko nquu-coan kúrú khama. ⁴ Wèé cáman Sabata di kam kò ko còrè-nquuan koe khòè ne cgoa qarika kg'ui, a ba a kò ko Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthhēé tchàno dàdan x'áí.

⁵ Eē tsara ko Silasea tsara Timoteoa tsara Maketonia koe síí tcāa kam kò Paulo qāè tchòàn xgaa-xgaa koe tcāan tcáó, a kò Juta ne Jesom ka nxàea tseegukagua máá, nqòòkaguèam Krestem ga Me e sa.

⁶ Igaba ēe ne kò Juta ne Paulo ba ntcoe, a ne a ko cg'āèse gam ka kg'ui, kam kò qgáí ba di tsharàn qāè-qāe, a ba a bìrí ne a máá: “Gatu tcúú koe i cúíaga c'áòan cg'oèa hãa, tíí ra tchàno ra a. Ncēe koe guus kar ko táá zi qhàò zi di ne koe qōò,” témé. ⁷ Me Paulo ba còrè-nquum koe guu, a ba a c'ēem khóèm Titio Jusetò ta ko ma tciièm dim nquum ncēe kò qàea ba koe hãam koe síí tcāa, ncēe kò ko Nqari ba còrè ba. ⁸ Ne kò còrè-nquum dim tc'āa-cookg'aim Kerisepo ba gam x'áé-q'oo di ne hēéthhēé cgoa X'aigam koe dtcòm. Ne kò kái ne c'ēe ne Korinta koe kò x'āèa hãa ne ncēe qāè tchòàn kóm, a ne a kò dtcòm, a tcguù-tcguuè.

⁹ C'ēem ntcúúm kam kò Paulo X'aigam ka bóòkaguè, Me X'aiga ba kg'ui cgoa me, a ba a máá: “Táá bèe guu, igaba méé tsi kg'ama kg'ui naka táá nqoo guu, ¹⁰ Tíí ra tsáá cgoa hãa, i cúí khòè ga gaan di tshàuan tòó cgae tsia hãa tite, ncēm x'áé-dxoom koer kái ne khòè ne úúa hãa ke,” tam méé. ¹¹ Me kò nxāaska Paulo gaa koe kuri ba hēé naka 6 nxoëan hēéthhēé hãa, a khòè ne Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaa.

¹² Igabaga ēem ko Galio Akaia dim tc'āa-cookg'ai ba tòòè ka ne kò Juta ne Paulo ba xg'aea máá a qaru cgae, a ne a qhàis koe úú me, síím gha chibi-chibiè ka, ¹³ a ne a kò máá: “Ncēm khòè ba ko khòè ne qg'ái, a ko máá, Nqari ba méé ne còrè, témé, sita di x'áèan koe qaase tamas gúù sa,” ta ne méé.

¹⁴ Igaba ēem Paulo ba kg'ui kg'oana hãa kam ko Galio ba Juta ne bìrí a máá: “Ncèè gatu Juta tu kò cg'āè gúúan kúrú dis chibi sa kana xgòàs chibi sa kúrú hãa, ner ga kò komsana tua hãa. ¹⁵ Igaba tséékaguèa xu kg'ui xu hēé, naka cg'òèan hēé naka gatu di x'áè-kg'áman hēéthhēé di zi tèè zi i, ke tu gatu bóda mááse tu ga ma kg'ónò zi sa. Cuiskagar tíí gaa zi di dàdan bóda tcg'òóa máá tu u tite ke,” tam méé. ¹⁶ A ba a nxāaska qhàis koe xhàigu ne. ¹⁷ Ne kò wèéa ne còrè-nquum dim tc'āa-cookg'aim Sosenese ba qaru cgae. A ne a qhàis cookg'ai koe xg'ám me. Igabam kò Galio ba táá cg'áres kaga nqábé ne.

Paulo ba ko Antioke koe kabise

¹⁸ Paulo ba ko Korinta koe tc'ãda x'aè-coan dtcòm-kg'ao ne cgoa x'ãè, a ba a nxãaska Perisila khara Akila khara cgoa xgoaba a skepes cgoa Siria koe qõò. Eëm ko Kenkerea koe síis cookg'ai koem kò tcúúá ba dqòm, gaiseam kò hãas gaises domka. ¹⁹ Ne Efeso koe síí tcãà, ncëe gaa koem kò Paulo síí Perisila khara Akila khara qaù koe. A ba a gabá síí còrè-nquum koe tcãà, a ba a síí Juta ne cgoa qarika kg'ui. ²⁰ Eë ne ko khòè ne dtcàrà me, cg'árésem gha hãa cgoa ne sa, kam kò xguì. ²¹ Igabaga eëm ko xgoaba kam kò x'áè ne a máá: “Ncëè Nqarim kò ncàma hãa ner gha kabise cgae tu u,” témé. A ba a nxãaska Efeso *dim x'áé-dxoom* koe skepes cgoa qõò.

²² Eëm ko Kaesarea *dim x'áé-dxoom* koe síí skepes cgoa tcãà, kam ko gaa koe guus ka kerekes *Jerusalema koe hãnas koe* síí tcãà, a khòè ne tsgámkagu a ba a nxãaska Antioke *dim x'áé-dxoom* koe kabise.

Paulom di xгаа-xgaan dis qõòs nqoana di sa (18:23–21:16)

Apolose ba Efeso hëé naka Korinta hëéthëé koe

²³ Gaa koem kò x'aè-coa sée a hãa, a ba a nxãaska wèém xg'aekum Galatia *dim koe hëé* naka Ferugia *dim di xu x'áé xu koe hëéthëé* tcana te, a ko wèé ne xгаа-xgaase-kg'ao ne qari-qari.

²⁴ Me c'ëem Jutam Apolose ta ko ma tciie ba, Efeso *dim x'áé-dxoom* koe hàà, ncëe kò Aleksanteria *dim x'áé-dxoom* koe ábàèa ba. Qãèse ko kg'uim khòè me e kò ii, Nqarim di zi Tcgãya zi kò qãèse q'ana ba. ²⁵ Gatagam kò Nqarim *dim dàò* ba qãèse xгаа-xгааèa, a ko kgoara-tcaoase kg'ui, a ko Jesom ka tseeguse xгаа-xгаа, Johanem di tcguù-tcguukuan ka cúím kò q'ana igaba. ²⁶ Tshoa-tshoam kò a còrè-nquum q'oo koe kgoarasease kg'ui. Eë khara ko Perisila khara Akila khara kg'uia ba kóm kaga khara ko x'áéa khara koe sée a úú me, a síí Nqarim *dim dàòm* ka qãèse cg'oèase bìrí me.

²⁷ Me nxãaska Apolose Akaia *dim xg'aekum* koem gha qõò sa bìríse, ne kò dtcòm-kg'ao ne Efeso koe hàna ne hùì me, a tcgãya sa dtcòm-kg'ao ne Akaia koe hàna ne góá máá, a kò dtcàrà ne, qãèse ne gha hààkagu me sa. Eëm ko síí gaa koe tcãà kam kò gane èe kò Nqarim di cgómkuan domka dtcòm-kg'ao ii ne kaisase hùì. ²⁸ Wèém khòèm cookg'ai koem kò Juta ne cgoa ntcoeku khama, a *Nqarim di zi Tcgãya* zi cgoa x'áí, Jeso ba *nqòðkaquèam* Krestem ga Me e sa.

19

Paulo ba Efeso koe

¹ Eëm kò qanega Apolose Korinta koe hãa, kam kò Paulo nqõóm nqáè koe tchoaba a nqáé, a ba a Efeso koe síí tcãà. Gaa koem kò c'ëe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae. ² Kam ko tèè xu a máá: “Xg'ao xao ko dtcòm ka xaoa xg'ao Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hòò?” témé. Xu xqà me a máá: “Qanega xae Tcom-tcomsam Tc'ëem ka kóm ta ga hãa,” témé. ³ Me tèè xu a máá: “Kháé nxãaska xaoa dùútsa tcguù-tcguukus ka tcguù-tcguuèa?” témé. Xu xqà me a máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku si i,” témé. ⁴ Me Paulo máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku sa chibian koe tcóóse a Nqarim koe kabisean di si i. Khòè nem kò bìrí, Gaam èe ko gam qãá q'oo koe hààm koe ne gha dtcòm sa, ncëe Jeso ba,” tam méé.

⁵ Ncëe sa xu kò kóm ka xu kò X'aigam Jesom di cg'òèan koe tcguù-tcguuè. ⁶ Eëm ko Paulo gaxu koe tshàua ba tòó kam kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tcãà cgae xu, xu tãáka tãman ka kg'ui, a xu a porofita. ⁷ Wèéa xu kò 12 xu khòè xu u.

⁸ Me kò Paulo ba còrè-nquum q'oo koe tcãà, a gaa koe nqoana nxoean Nqarim di x'aian ka kgoarasease kg'ui, a ko tèèku a ko xqaku cgoa ne. ⁹ Igaba ne ko c'ëea ne kóman xguì, a ne a táá dtcòm, a ne a ko khòè ne cookg'ai koe *Nqarim dim dàòm* ka cg'ãèse kg'ui. Me kò Paulo ba nxãaska guu ne, a ba a xгаа-xгаа-kg'ao xu sée, a wèém cárn ba Turano *dim xгаа-xгаа-nquum* koe qarika kg'ui. ¹⁰ Ncëe sa kò cárn kurian sée, nxãasega ne gha wèè ne Asia *dim nqõóm* koe kò x'ãèa hãa ne Juta ne hëé naka Gerika ne hëéthëé X'aigam *Nqarim dim kg'ui* ba kóm ka.

Sekefam di xu cóá xu

¹¹ Me kò Nqari ba Paulom di tshàuan cgoa are-aresa zi x'áí zi kúrú, ¹² i kò ìem kò khùbuan tchùu cgoa qgáían hěé naka tc'amakam ko hãa qgáían hěéthěé tsàako ne khòe ne koe sée a úúè, i tciian guu ne, i dxãwa tc'ëean tcg'oaragu ne.

¹³ Xu kò nxãaska c'ëe xu Juta xu, ncëe kòo nqóó ba nxama-nxama a ko caate xu, gane ìe kò dxãwa tc'ëean ka cg'oè cgaeèa ne koe tshoa-tshoa a dxãwa tc'ëean tcg'òó, X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba tciian ka, a xu a kò máá: “Jesom cg'òè kar ko x'àè tsi, ncëe Paulom kò Gam ka xгаа-xгаа ba, a ko máá, tcg'oa,” témé. ¹⁴ Juta ne dim kaian peresitim Sekefam di xu cóá xu 7 xua kò ncëes gúú sa kúrú. ¹⁵ Igabam kò dxãwa tc'ëe ba xoa xu a máá: “Jeso bar q'ana, a ra a Paulom ka q'ana, ka xaoa gaxao díí ga xaoa?” témé. ¹⁶ Me kò dxãwa tc'ëean úúam khòè ba nxài cgae xu, a ba a wèéa xu ga tàà. Xg'ám xum kò a thòò-thòò xu, xu kò nquum koe guu a hãa tamase qgóéa tcg'oa.

¹⁷ Ne kò wèè ne Juta ne hěé naka Efeso koe x'ãèa ne Gerika ne hěéthěé ne ncëe gúúan q'ãa. Wèéa ne ga kò q'áòs ka tcãàè, i kò X'aigam Jesom di cg'òèan kaikaguè. ¹⁸ Ne kò kái ne dtcòm, a ne a hàà gane di zi tséé zi ìe ne kò kúrú zi cg'ãè zi nxàe. ¹⁹ Kái ne ìe kòo tsoðan ka xгаа-xгаа nea kò gane di zi tcgãya zi óága, a ne a síí wèè khòèan cookg'ai koe dàò zi. Gaa zi tcgãya zi di mari ne kòo nxárá xg'ae ne i 50,000 xu qano mari xu selefera di xu khama noo. ²⁰ Me kò ncëem dàòm ka X'aigam dim kg'ui ba kaisase càuse a kaisa qarian úú.

Ncõo sa Efeso koe

²¹ Ncëe zi gúú zi ko kúrúsea xg'ara kam kò Paulo bìríse, Maketonia hěé naka Akaia hěéthěé koem gha nqáé a Jerusalema koe qòò sa, a máá: “Gaa koer ko síí hěéa xg'ara ne méer Roma koe síí dàra,” témé. ²² Me kò cam tsara hùi-kg'ao tsara gam di tsara, Timoteo ba hěé naka Eraseto ba hěéthěé tsara Maketonia koe tsééa úú. A ba a gabá x'aè-coa ba Asia dim nqóóm koe qaù.

²³ Gaam x'aèm ìem kas kò kias ncõo sa Nqarim dim dàòm ka tcãà. ²⁴ Me kò c'ëem khòem Demeterio ta kò ma tciie ba hàna, seleferan di gúúan kòo kúrú ba, tempelem c'ëes nqáris Aretamese dis di sere-serean ko seleferan cgoa kúrú ba, i kòo gam di tsééan kái marian óága gam cgoa kò kúrú xu tséé-kg'ao xu koe. ²⁵ Kam ko gaa xu tséé-kg'ao xu hěé naka c'ëe xu gatà iise ko tséé xu hěéthěé tciia xg'ae, a ba a máá: “Khòè xaoè, q'ana xaoa, ncëes tséés koe xae qguù sa úúa hãa sa. ²⁶ Ncëeska xao bóò a kómá hãa, ncëem khòem Paulo ba kái khòèan qg'áia hãa sa, Efeso dim x'áé-dxoom koe cúí tamase, igaba wèem nqóóm Asia dim koe ga hěéthěé e, a ba a ko tshàu cgoa kúrúèa nqária ne nqári tama a, témé, a tc'ãda hãa khòèan séèa kabia hãa. ²⁷ Cg'ãès gúú sa gha hàà kúrúse, sixae dis tséés qãè sa cg'ãa-cg'ana di iise cúí bóòè tite, igabam gha thée tempelem kias nqáris Aretameses di ba kg'amaga kàà hùise hãa, i gha gataga thée gas di dqòmmeàn, nqóó xu Asia di xu koe hěé naka wèem nqóóm koe hěéthěé kaakaguè!” tam méé.

²⁸ Eè ne ko ncëes gúú sa kóm ka ne kò kaisase xgòà, a ne a tshoa-tshoa a q'au a máá: “Kaia saa Aretameses Efeso di sa!” témé. ²⁹ Me kò kúúga wèem x'áé-dxoo ba kias tcëé-tcëes ka tcãàè. Ne khòè ne kòèan dim qgáim koe xg'ae a qàrà tcãà, a ne a kò Paulom cgoa ko qòò te tsara khòè tsara, Maketonia di tsara, Gaiò ba hěé naka Arisetareko ba hěéthěé tsara, kòèan dim qgáim koe tcéèa tcãà. ³⁰ Paulo ba kò xg'aes koe tcãà kg'oana, igabaga xu kò xгаа-xгаа-kg'ao xu xgáè-kg'am me. ³¹ C'ëe xu tc'ãà-cookg'ai xu Asia dim nqóóm di xu, ncëe kò gam di ncàm-khoe ii xua kò thée kg'uian tsééa úú, kòèan dim qgáim koe méem táá síí di i.

³² Si kò xg'ae sa dùús ko kúrú sa q'ãa tama. C'ëe nea kò cúís gúús ka q'au, ne ko c'ëe ne c'ëes ka q'au. Ne kò kái-kg'aise khòè ne dùús domka ne ko ìe koe xg'aea hãa sa q'ãa tama. ³³ Juta ne kò Alekesantere ba xg'aes q'oo koe xàbúa tcãà, ne c'ëe ne xg'aes di ne dùú sam gha kúrú sa bìrí me. Me kò xòara mááse kg'oana kam kò tshàua ba cgoa dtcàrà, nqoo ne gha sa. ³⁴ Igabaga ne kò Juta me e sa bóòda q'ãa, ka ne ko cam aoaran wèéa ne ga cúí koe ntcoon-kg'ám a q'au, a máá: “Aretameses Efeso di sa kaia hãa!” témé.

³⁵ Igabam kò x'áé-dxoom dim góá-kg'ao ba xg'ae sa nqookagu, a ba a máá: “Efeso di tu khòe tuè, wèém khòe ba q'ana hãa* , Efeso dim x'áé-dxoo ba kaia hãas Aretameses dim tempelem dim kòre-kg'ao me e sa, naka nqarikg'ai koe guu a cg'áéa hãas sere-sere sa hēéthēé e! ³⁶ Ncēe zi gúù zia ntcoèè tama, gaa domka méé tu nqooa hãas gúù si i, naka táá c'ēe gúù ga qháése kúrú guu. ³⁷ Ncēe xu khòe xu ncēe tu ncēe koe óágara xua ts'ãà tama, a xu a gataga gatá dis nqári sa còe tama. ³⁸ Khama ncēè Demeterio ba hēé naka gam di xu tséé-kg'ao xu hēéthēé ko c'ēm khòem cgoa ncōoan úúa hãa ne, xu x'aiga-coa xu hàna, i qhàian xgobekg'amsea. Guu xu naka xu gaa koe sí chibi-chibiku. ³⁹ Igabaga ncēe xao kò c'ēe gúù úúa hãa, ncēe xao còoka úú kg'oana hãa a, ne xao gha kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe nxàe e. ⁴⁰ Ncēe i ma ncēe cárn ka ii khama, ta gha ncēe kúrúseas gúùs ka kaias cg'ãès q'oo koe hãa. Xqara mááse ga káà a, gaan cgoa ta ga ncēes tcēé-tcēe sa ncēèa mááse e khama,” tam méé. ⁴¹ Ncēetam ko mééa xg'ara kam kò xg'ae sa qòda q'aakagu.

20

Maketonia koe hēé naka Akaia koe hēéthēé e

¹ Eēs ko tcēé-tcēe sa chòd kam ko Paulo xgaa-xgaase-kg'aoan tciaa xg'ae, a ba a ghùì-ghui tcáo ne, a x'áè ne, a ba a tcg'oa a Maketonia koe qòd. ² Eē xu qgái xum ko tchoaba, a kò khòe ne kái kg'uiian cgoa ghùì-ghui tcáo, a ba a sí Akaia koe tcãà, ³ a gaa koe sí nqoana nxoean x'ãè. Siria koem kò qòd kg'oana kam kò bóda q'ãa, Juta xu qg'áikua máá mea hãa sa, khamam kò Maketonia koem gha kabise dis tc'ēe sa kúrú. ⁴ Gam cgoa kò hãa xu khòe xua kò Sopaterem Pirom ka cóásem ncēe Berea koe guua ba hēé, naka Tesalonika koe kò guua tsara Arisetarekoa tsara Sekumadua tsara hēé, naka Gaiom Derebe koe ko guua ba hēé, naka Timoteo ba hēé, naka Asia dim nqòóm koe ko guua tsara Tigikoa tsara Terofimoa tsara hēéthēé e. ⁵ Ncēe xu khòe xu kò sixae cookg'ai koe qòd, a sí Teroa koe qãa xae e. ⁶ Igaba xae kò sixae skepes cgoa Filipi koe guu a qòd, péré gãé-gãe úú tamas pérés ko tc'òòès kòès qãá q'oo koe. A xae a 5 cárn qãá q'oo koe Teroa koe sí cgae xu, a xae a kò sí gaa koe 7 cárn hãa.

Paulom dis dàra sa Teroa koe

⁷ Tc'ãà dim cárn bekem dim ka xae kò hààra xg'ae a xae a péréan tc'òó. Paulo ba kò khòe ne cgoa qarika kg'ui, i nxãakg'aiga sí ntcúú nqàèan tcãà, xùrikom cárn kam gha qòd sam kò dtcãasea hãa khama. ⁸ Eē ta kò xg'aea hãam nquum tc'amaka hãam koe i kò kái lampian hàna hãa. ⁹ Me kò qári-kg'ao-coam Etiko ta ko ma tciiè ba fensteres koe ntcōe, ncēe kò Paulom kò ko qàòse kg'ui ka ko kaisase x'òma cg'áé ba. Tc'oms ko tàà me kam kò nqoana dim nquum koe guu a gómankg'ai koe cg'áé, a síim ko ghùìè ka x'óóa. ¹⁰ Me kò Paulo ba xõa, a ba a qári-kg'ao-coam tc'amkg'ai koe ncemea xòose, a ba a x'õàa ba ka xgábé me, a máá: “Táá q'ae guu, kg'òèam hãa ke,” témé. ¹¹ A ba a gaicara tc'amaka hãam nquum koe qàd, a sí péréan tc'òó. Kg'ui cgoa nem ko i nxãakg'aiga sí cárn tcg'oa, me xgoaba. ¹² Ne kò khòe ne qári-kg'ao-coa ba kg'òèam hãase x'áéan koe sèè a úú, a ne a kò kaisase qgài-qgai tcáóè.

Teroa koe guu a Milete koe qòda ne

¹³ Xae xgoaba a skepes q'oo koe tcãà a xae a Asose koe qòd, ncēe gaa koe xae kò Paulo ba sí skepes cgoa sèè kg'oana koe. Ncēetam kò ma kg'ónòsea, nqàrè cgoam kò ko gaa za sí khama. ¹⁴ Eēm ko Asose koe sí xg'ae cgoa xae e ka xae ko sèè me, a xae a skepes cgoa Mitilene koe sí. ¹⁵ Q'uu dim cárn ka xae kò skepes cgoa qòd, a Kiose koe sí tcãà. Eēm cárn qãá q'oo koe xae kò tchoaba a sí Samose koe tcãà, a q'uu dim cárn ka Mileto koe sí. ¹⁶ Me Paulo Efeso koem gha nqáé a qòd sa bìrìse, nxãasegam gha táá Asia dim nqòóm koe sí qàd x'aèan hãa ka. Pentekoste dim cárn cookg'ai kam gha sí Jerusalema koe tcãà sam kò qháéa máána hãa khama.

Paulo ba ko Efeso di xu kaia xu cgoa còd di sa kg'ui

* 19:35: Wèém khòe ba q'ana hãa - Gerika sa ko máá: “Dí ba gáé c'úua hãa?” témé.

¹⁷ Mileto koem ko guu kam kò Paulo ba Efeso koe khòèan tsééa úú, sí i gha kerekes di xu kaia xu tciaa máá me ka. ¹⁸ Eẽ xu ko gam koe hàà kam ko bìrí xu a máá: “Q'ana xaoa, ntar kò ko ma kg'òè sa, wèè x'aèan ncèer kò gaxao cgoa hàna ka, tc'ãà dim cáim Asia dim nqõóm koer ko hààm koe guu a. ¹⁹ Juta ne kò kúrúá bód te, a ne a kàa zi ka qarika xgàè te, igabar X'aigam Nqari ba cg'áré-cg'aresean cgoa hēé naka tcgáí tshàran cgoa hēéthēé kúrúá máána hãa. ²⁰ Q'ana xao hãa, c'èe gúù gatuar ga hùì cgoa tuar kò táá gatu koe chóm sa, igabar kò wèè ne khòè ne cookg'ai koe hēé naka x'áéa tu koe ga hēéthēé gaan ka xgaa-xgaa tu u. ²¹ Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēér qarika bìrí hãa, gane di chibian koe ne gha tcóóse a Nqarim koe kabise a gatá dim X'aigam Jesom koe dtcòm sa.

²² “Igaba bód, ncèeskar ko Jerusalema koe qõð Tcom-tcomsam Tc'èem ka chùìe a, gaa koe gha sí kúrúse cgae te sar c'úúa hãase. ²³ Wèém x'áé-dxoom èer kò tcãàm koem kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba qarika bìrí te, qáé-nquuan koe hēé naka qóm cgoa qgóókuan hēéthēéa tééa máá tea hãa sa. ²⁴ Gatà i ii igabar kò táá tiris kg'òè sa cgaés iise séèa mááse. Nooase cgaéa máá teas gúù sa X'aigam Jesom máà tea hãa tsééan xg'ara-xg'ara si i khama. Wèè qaria te cgoar ko gaan koe tséé, qàrò-kg'aom kòès koe ko qàròm khama ma. Ncèes tséé sa ko khòè ne qarika qàè tchòàn Nqarim di cgómkuan di ka bìrían di si i.

²⁵ “Q'ana ra hãa, xao gaicara kg'áía te hòd naka bóda hãa tite sa, gaxao ncèe wèéa xao xg'aeku koer kòo qõða te a ko x'aian nqarikg'ai di ka xgaa-xgaa xao. ²⁶ Gaa domkar ko ncèem cáim ka bìrí cgaé-cgae xao o, ncèe c'èe-kg'áía tu kò ko aaguse ne i tíi chibi tama a gha ii sa. ²⁷ Wèés Nqarim ko tc'èe sar bìrí tua, c'èe gúù gar chóm-kg'ai tu u tama. ²⁸ Q'óésea méé xao hãa, naka xaoa wèés xg'aes ghùuan di sa thée q'óé. Tcom-tcomsam Tc'èe ba kòre-kg'ao iise gaxaoa tòò xaoa hãa, kerekes Nqarim di sa xao gha kòre ka, ncèe Gam di c'ádan kam x'ámáa sa. ²⁹ Q'ana ra hãa, qõðar hãa koe i gha bèe-beesa ncuutshaan xg'aekua tu koe hàà tcãà sa, ncèe cuiskaga ghùuan bóda guua hãa tite e. ³⁰ Gatú xg'aeku koe ga igaba xu gha kàma zi gúù zi ko kg'ui xu khòè xu guu a tcg'oa, a xu a gha xgaa-xgaa-kg'ao ne tseguan dim dàòm koe tcg'òó, xùri xu ne gha ka. ³¹ Ke méé tu kókòda hãa! Naka tua tc'èe-tc'èese, nqoana kurian ncèe nqáéa hãa kar ko koaba ba hēé naka ntcúú ba hēéthēé wèéa tu ga tcgáí-tshàran cgoa tchàno-tchano sa.

³² “Ncèeskar ko Nqarim tshàu q'oo koe tcãà tu u. Gam dim kg'uim cgómkuan di ba méé tu tc'èe-tc'èese. Ncèe ba qarian úúa, tshàoam gha ghùì tu u di i, a gha gataga ts'ee-ts'ee-kg'aikuan máà tu u, wèè ne èe Nqari ba máàsea hãa nem ko ma máà khama. ³³ C'èem khòèm di selefera, kana gauta, kana qgáían gar ncóó ta ga hãa. ³⁴ Gaxao igaba xao q'ana hãa, tiri tshàuan ncèea ko èer tcàoa hãa gúúan máà te sa, naka tíi ka c'èea xu tcàoa hãa gúúan hēéthēé e. ³⁵ Wèé zi gúù zi èer kúrúá hãa zi koer x'ái xaoa, ncèeta ma tsééan ka méé ta èe kg'amka ne hùì sa, naka ta gataga X'aigam Jesom di kg'uian tc'èe-tc'èese, ncèem kòo máá: ‘C'èem khòè ba c'èes gúù sa tcg'òó a máà nea kaisase ts'ee-ts'ee-kg'aièa, tchoanà tshàu a séèan ka, 'témé sa,’ tam Paulo méé.

³⁶ Ncèetam ko mééa xg'ara kam kò wèéa xu cgoa ga qhòm tsi qurú a còrè. ³⁷ Xu wèéa xu ga kaisase kg'ae, a xu a Paulo ba xgábé, a x'obè me. ³⁸ Me kò ma x'áé xua sa kò kaisase tshúù-tcaokagu xu, ncèe cuiskaga xu gaicara kg'áía ba hòd naka bóda hãa tite sa.

21

Paulo ba ko Jerusalema koe qõð

¹ Eẽ xae ko gaxu cgoa q'aa, ka xae kò skepes cgoa qõð, a xae a tchàno a Kose koe síi, a xùrikom cáim ka Rotese koe síi tcãà, a gaa koe guus ka Patara koe qõð. ² Xae Finikia koe ko qõðs skepe sa sao-xg'ae, a gaas koe tcãà, a qõð. ³ Eẽ xae ko tshàan ka nxama-nxamaèa hãam nqõó-coam Kuperò di ba hòd, ka xae kò dxàe xòè za ntcòo me, a Siria koe qõð, a Ture koe síi tcãà, gaa koes kòo skepe sa èes nqàda hãa zi gúù zi xòo khama. ⁴ Gaa koe xae kò xgaa-xgaa-kg'ao xu hòd, a xae a kò 7 cáman gaxu cgoa hãa. Tcom-tcomsam Tc'èem di qarian ka xu kò Paulo ba bìrí, táá méém Jerusalema koe nqáé sa. ⁵ Igaba èe i ko gaxae di cáman xg'ara ka xae kò xgoaba, a dàda xae koe qõð. Ne kò wèéa ne ga, khòè zi hēé naka cóán ga hēéthēé, úúa tòó xae e. Ta nxãakg'aiga x'áé-dxoom ka tchàa koe síi, a èe ta

ko tshàam-kg'ám koe sí ka ta kò qúrùta ta cgoa qom, a còrè. ⁶ Xae kò nxāaska x'áè ne a skepes koe tcāà, ne gane x'áéan koe kabise a dìbi.

⁷ Eẽ xae ko Ture koe guuam dàòm cgoa xg'ara, ka xae kò Petolemaia koe tcāà, a xae a kò sixae ka c'èa ne tsgámkagu, a gane cgoa cúim cárn ba hāa. ⁸ A xae a q'uu dim cárn ka xgoaba, a Kaesarea koe hàà, a xae a Filipim dim nquum koe sí tcāà, qāè tchōan dim kg'ui-kg'ao ba, ⁷ xu *hùi-kg'ao xu Jerusalema koe kò nxará tcg'òòèa xu ka c'èe ba*, a gam cgoa hāa. ⁹ Qanega séèè ta ga hāa zi cóa zi 4 zim kò úúa hāa, ncēe kò porofita zi.

¹⁰ Eẽ xae gaa koe cárn-coa xu hāa, kam kò Agabose ta ko ma tcièm porofita ba Jutea koe guu a hàà. ¹¹ Sixae koem ko hàà kam kò Paulom dim bàne ba séè a nqàrèa ba hēè naka q'órna ba hēéthēé qáé, a máá: “Ncēea Tcom-tcomsam Tc'èem ko méé ga a: Ncēm bànem dim khòem gha ma Jerusalema di ne Juta ne ka ma qáèè ga a, a ne a tǎá zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcāà me,” témé.

¹² Eẽ xae ko sixae hēè naka ēe koe kò hàna ne khòè ne hēéthēé ncēs gúu sa kóm, ka ta kò Paulo ba dtcàrà, táam gha Jerusalema koe qòò sa. ¹³ Igabam kò Paulo xoa ta a, a máá: “Dùu sa tu ko kúrú ncēe tu ko kg'ae a ko thòò-thòo tcáo te ka? Qáé-nquum koe tcāàèan cúí ra kg'ónòsea máá tama, igaba ra X'aigam Jesom di cg'òèan domka Jerusalema koe x'óòan ga thēè kg'ónòsea máána,” témé. ¹⁴ Eẽ ta ko bóò, kg'uia ta tàà mea hāa tite sa, ka ta kò guu me, a máá: “X'aigam *Nqarim* ko tc'èe sa méés kúrúse,” témé. ¹⁵ Eẽ xu cárn xu qǎá q'oo koe xae kò Jerusalema koe abagu, a qòò. ¹⁶ Xu kò c'èe xu xgae-xgaase-kg'ao xu Kaesarea di xu qòò cgoa xae e, a kò Menaso ta ko ma tcièm khòem Kuperom dim x'áé koe úú xae e, kg'aiakam xgae-xgaase-kg'ao ba, ncēe xae gha sí x'áè cgoa ba.

Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcāàè, a Roma koe sí (21:17–28:31)

Paulo ba ko Jakobo ba dàra

¹⁷ Eẽ xae ko Jerusalema koe hàà ka ne kò dtcòm-kg'ao ne qāèse-hàakagu xae e. ¹⁸ Xùrikom cárn kam kò Paulo ba sixae cgoa Jakobom koe qòò, xu kò wèè xu kaia xu hàana. ¹⁹ Eēm ko tsgámkagu xua xg'ara kam kò wèés gúus ēem Nqari ba gam di tsééan koe guu a qhàò zi di ne koe kúrú hāa sa cúí cúí qāèse bìrí xu.

²⁰ Eēs gúu sa xu ko kórna xg'ara ka xu kò Nqari ba dqom. A xu a nxāaska bìrí me a máá: “Bòò tsi ko, sixae ka qōese tseè, nta noo tcám-tcāma nea Juta ne xg'aeku koe dtcòma hāa sa, a ne a wèèa ne ga Moshem di x'áèan qgóóa qaria hāa. ²¹ Tsáa ka ne bìrièa hāa, wèè ne Juta ne ēe tǎá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe hāa ne tsi ko xgae-xgae, Moshem di x'áèan ne gha ntcoe sa, a ko bìrí ne, táá ne gha gane di cóán q'āe nqāa-qgai khò, kana Jutan di cauan xùri sa. ²² Kháé sa gha nxāaska dùu sa kúrúè? Tseegukaga ne gha kóm, hàaraa tsi hāa sa. ²³ Ke ncēe xae ko bìrí tsiis gúu sa kúrú. Gaisea hāa xu khòè xu 4 xua ncēe koe hàna. ²⁴ Ke gaxu cgoa tempelem koe qòò, naka q'ano-q'anoSean dis xg'aaku sa gaxu cgoa tcana máá. Suruta máá xu naka xu gha nxāasega tcúúu xu dqom. Nxāaska ne gha wèè ne khòè ne q'āa, wèè gúuan ēe tsáa ka ko nxàèè nea tseegu tama sa, igaba tsi ko Nqarim di x'áèan qgóóa qari sa. ²⁵ Igaba tǎá zi qhàò zi di ne ncēe dtcòma hāa ne: xae tcgāya sa góá máána hāa, sixae ma bóò hāa sa, a máá, táá méé ne kúrú mááseèa nqárian ko máàè tc'òoan tc'óò guu, naka nea c'áòan tc'óò guu, naka nea táá chúú-chuu a cg'òòè kg'oo-coan kg'oo guu, naka nea cg'aràn kúrú guu, ta ko méé sa,” ta xu méé.

²⁶ Me kò Paulo ba gaa xu khòè xu séè, a ba a xùrikom cárn ka gaxu cgoa xg'ae a q'ano-q'anoSean dis xg'aaku sa tcana máá. A ba a tempelem koe tcāà, a nxàè, n-cárna i gha gaa q'ano-q'anoSean di cárn chòò sa, a gataga nxàè, gaxu di dàò-máákuan gha n-cárna kúrúè sa.

Paulo ba ko qáèè

²⁷ Eẽ i 7 cárn nqáéa hāa ka xu kò c'èe xu Juta xu Asia koe guu xu tempelem koe bóò me; a xu a kò wèè xu khòè xu qg'ái, xu tshàua xu cgoa qgóó me, ²⁸ a q'au a máá: “Iseraele di xao khòè xaoè, hùi xae e! Ncāa ga me e khòem wèè khòèan ko wèè qgáian koe xgae-xgae ba, gatá di ne khòè ne hēé, x'áè-kg'áman ga hēé, naka ncēm qgáim kaga hēéthēé ko tshúu gúuan kg'ui ba, a Gerikan gataga tempelem koe óágara hāa, a gatà hēés ka ncēm

qgàim tcom-tcomsa ba cg'ãè-cg'ãea hãa!" témé. ²⁹ Ncēeta xu kò méé, Terofimom Efeso di ba xu kò Paulom cgoa x'áé-dxoom koe bóda hãa khama, a xu a kò tc'ëea máá, Paulo ba tempelem koe tcãa mea, ta tc'ëea hãa.

³⁰ Me kò wèém x'áé-dxoo ba xháés ka tcãè, ne khòè ne wèè ne qgóea xg'ae a tempelem q'oo koe Paulo ba qgóo a tceea tcg'òó, i kò tempelem di nquu-kg'áman kúúga tcēekg'ammè. ³¹ Paulo ba ne kò cg'õo kg'oana kam ko Roma di xu ncõo-kg'ao xu dim kaia ba bìriè, Jerusalem wèè ba tshúù qgài koe hãa sa. ³² Kam ko cúí q'oro ncõo-kg'ao xu hēè naka ncõo-kg'ao di xu tc'ãà-cookg'ai xu hēéthēé sèè, a khòè ne koe qgóea tcãa. Eè ne ko khòè ne ncõo-kg'ao xu cgoa bódo me ka ne kò Paulom xg'ám guu.

³³ Me kò nxãaska ncõo-kg'ao xu dim kaia ba gaa koe síí a Paulo ba qgóo a qáé me, a x'áè, cáim táuan cgoa méém qáèè sa. A ba a tēè, díim ii sa, a gataga dùú sa kúrúá hãa sa. ³⁴ Ne kò xg'aes koe c'èe ne cúís gúú sa q'au, ne c'èe ne tãá sa q'au. Are sa kò hàna khamam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba táá q'ãa, dùús ko kúrúse sa, a kò gam di xu ncõo-kg'ao xu x'áè, Paulo ba xu gha sèè a ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe úú sa. ³⁵ Eè xu ko q'ábà qadò dim qgàim koe síí kam kò Paulo ba ncõo-kg'ao xu ka qgóoa ghùìè, khòè ne di xgòan ka. ³⁶ Wèèa ne kò xùri me, a kò q'au a ko máá: "Cg'õo me," témé khama.

Paulo ba ko tééa mááse

³⁷ Eè xu ncõo-kg'ao xu gaxu dim x'áém koe tcãa me kg'oana, kam ko Paulo ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tēè a máá: "C'èes gúú sa ra gáé ga kg'ui cgoa tsi?" témé. Me máá: "Gerika sa tsi koáé cèè kg'ui? ³⁸ Kháé tsi nxãaska Egepeto tsi tama tsia, ncēè kò nqáéa x'aèan ka tshúù sa ghùia tsi, a 4,000 xu cg'õo-kg'ao xu qãáka úúá tsi?" tam ma tēè me. ³⁹ Me Paulo xòá a máá: "Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, cgáém x'áé-dxoom dir x'ãè-kg'ao ra. Cgómna guu te nakar khòè ne cgoa kg'ui," témé.

⁴⁰ Me kgoara máá me, me Paulo q'ábà ko qadè qgài koe tēèse tshàua ba cgoa khòè xu x'ái, nqoo xu gha ka. Eè xu ko qhái ta ma nqoo kam ko Paulo Hebera sa kg'ui cgoa xu, a máá:

22

¹ "Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, ncēeska xao tiris tééa mááse sa komsana, ncēer ko ncēeska gaxao cookg'ai koe nxàe sa," témé. ² Eè xu ko kóm me ko Hebera dis kg'ui sa kg'ui cgoa xu ka xu kò kaisase nqoo.

Me nxãaska Paulo ba máá: ³ "Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, a ra a ncēm x'áé-dxoom koe kaikaguèa, a ra a kò x'áèan àbo ga xu di ka Gamalielelem di nqàrè-kg'aman koe qarika xgaa-xgaaè, a kò Nqari ba qarika tsééa máá, gaxao wèè xao ncēè cáim ka ii khama. ⁴ Xùri-kg'ao ne ncēm dàòm Jesom di ner kò x'ooan koe xgàra, kg'ádò-khoean hēè naka dxàe-khoean hēéthēér kòo qáé, a ra a kòo qáé-nquuan koe tcãa a, ⁵ ncēm ga ma kiam peresiti ba hēè naka kaia xu dis xg'ae sa hēéthēé ma nxàea tseegukagua máá tea hãa khama ma. Tcgãya zi Damaseko di xu Juta xu góá mááèa hãa zir kò sèè, a ra a Damaseko koe úú, a ra a gaa koe síí khòè ne qáé, a sèè a Jerusalema koe óá ne, nxãasega ne gha xgàràè ka.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa (Tsee 9:1-19; 26:12-18)

⁶ "Eèr ko koaba di x'aè ka Damaseko qàe koe hàà, kam ko kúúga kaisase tcààkom x'áà ba nqarikg'ai koe guu a x'áà-x'aa te, ⁷ kar ko gómankg'ai koe cg'áé, a ra a kg'ui ba kóm me ko bìrí te a máá: 'Sauloè! Sauloè! Dùús domka tsi ko xgàra Te?' témé. ⁸ Ra tēè Me a máá: 'Díí Tsia X'aigaè?' témé. Me xòá te a máá: 'Tíí Ra Jeso Ra a, Nasareta di Ra, ncēè tsi ko tsáá xgàra Ra,' témé. ⁹ Xu kò tíí cgoa kò hãa xu khòè xu x'áà ba bódo, igaba xu ko táá Gaam èè kò tíí cgoa kg'uim di kg'ui-q'ooan kóm. ¹⁰ Ra tēè Me a máá: 'X'aigaè, dùú ra gha kúrú?' témé. Me X'aigam Nqari ba bìrí te a máá: 'Tēè, naka tsia Damaseko koe qòò, gaa koe tsi gha síí bìriè wèè zi gúú zi Tíí x'áè tsia hãa zi, kúrú tsi gha zi,' témé. ¹¹ Xu tíí cgoa kò hãa xu khòè xu qgóo hìi a Damaseko koe úú te, x'áàm di tcàà-q'ooa nea ko cg'õo tcgái tea hãa khama.

¹² “Me kò Ananiase ta ko ma tcièm khòè ba hàà bóò te. Nqari-tcáóam khòèm x'áèan ko komsana me e kò ii, a ba a kò wèé ne Juta ne gaa koe x'áèa ne ka kaisase tcommèa. ¹³ Me dxùukg'aia te koe téé a ba a máá: ‘Tíi qōe tsi Saulo tseè, bóò gaicara!’ témé. Ra kò gaam x'aèm èem kaga bóò me. ¹⁴ Kam ko nxáaska máá: ‘Nqarim gatá ka xòò ga xu di ba nxará tcg'òó tsia hãa, x'áèa ba tsi gha q'ãa ka, a tsi a tchànóm Khòèm Jeso ba bóò ka, a Gam kg'ám koe guuam kg'ui ba kóm ka. ¹⁵ Eè tsi bóò a kóma hãa zi koe tsi gha Gam dim nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii ka, wèé khòèan koe. ¹⁶ Ka ncēeska tsi ko dùú sa qãà? Tèe naka tsia tcguu-tcguuè naka i chibia tsi xg'àara tcg'òòè, tcii cg'òè Me kose,’ témé.

Paulo ba ko tciè a síi qhàò zi di ne xгаа-xгаа

¹⁷ “Eèr ko Jerusalema koe kabise, a ra a ko tempelem koe còrè, kar ko c'èes sōokuris ka tcãè. ¹⁸ A ra a X'aigam Nqari ba bóò Me ko tíi cgoa kg'ui a ko máá: ‘Qhái, naka ncēeskaga Jerusalema koe tcg'oa, cuisakaga ne Tíi ka nxàea tseegukaguan tsari dtcòmã hãa tite ke,’ témé. ¹⁹ Ra kò xoa a máá: ‘X'aigàè, ncēe xu khòè xua q'ana, wèém còrè-nquum koer kò ko tcãa a ko èe kò Tsáá koe dtcòmã ne qáé, a ra a ko xg'ám ne sa. ²⁰ Eè i ko Tsarim nxàea tseegukagu-kg'aom Stefanem di c'àðan ntcãaguè, kar ko tíi ga ra gaa koe tééa-tèe a ra a ko gaxu cgoa dtcòmku, a kò èe ko cg'òo me xu di qgáian kòre,’ témé. ²¹ Me nxáaska X'aiga ba birí te a máá: ‘Qòò, nquù kar gha tsééa úú tsi, tãá zi qhàò zi di ne koe ke,’ témé,” tam Paulo méé.

Paulo ba ko xg'ámmè, Roma dim khòè me e igaba

²² Xu kò khòè xu Paulo ba komsana, me nxáakg'aiga qòò a síi ncēeta méé. Xu kaisase q'au a máá: “Ncēeta iim khòè ba méém nqòómkg'ai koe tcg'òòè, qãè tama ia, kg'òèm gha sa ke,” témé. ²³ Eè xu ko q'au, a ko qgáia xu xaoa q'aa, a ko góman dōea kãé tc'amaka, ²⁴ kam ko tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim ncōo-kg'ao xu di ba x'áè, me Paulo síi ncōo-kg'ao xu dim x'áém koe tcãè, a ba a xg'ámmèkose tèèè. *Tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba kò q'ãa kg'oana, dùús domka xu ko khòè xu èeta ma q'au cgae me sa khama.* ²⁵ Eè xu ko qáéa xòò me, síi xu gha xg'ám me ka, kam kò Paulo ncōo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'aim èe kò qàea ba koe tēm ncēe nqãaka hãnas téé-q'oos dim ka máá: “A x'áèa ne kgoara hãa, Roma dim khòèm gha xg'ámmè sa, ncēe kg'ui zi cgoa kò táá tèèe a nxáata ma chibi-chibiè ba?” témé.

²⁶ Nqãaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim ko ncēes gúù sa kóm kam ko tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe síi xàà si, a máá: “Nta tsi gha hēé? Ncēm khòè ba Roma dim khòè me e ka,” témé.

²⁷ Me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba Paulom koe síi, a tèè me a máá: “Bìrì te, Roma di tsi khòè tsi ii sa?” témé. Me máá: “Èè, gaar ga ra a,” tam ma xoa. ²⁸ Me nxáaska tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba máá: “Tíi ra kaisa surutan surutaa, nxáasegar gha Roma dim x'áè-kg'ao ba kúrú ka,” témé. Me Paulo ba xoa a máá: “Igabar tíi nqòóm dir x'áè-kg'aor iise ábàèa,” témé.

²⁹ Xu èe kò tèè me kg'oana hãa xu qháièe guu me. Me tc'amaka hãnas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba q'ae, èem ko bóò q'ãa, Paulo ba Roma dim khòèm me e, igabam táuan cgoa qáé mea sa ka.

Paulo ba Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu dis xg'aes koe

³⁰ Ncōo-kg'ao xu dim kaia ba kò qãèse q'ãa kg'oana, dùús kam ko Paulo ba Juta ne ka chibi-chibiè sa, khamam kò q'uu dim cárm ka kgoara me, a ba a x'áèan tcg'òó, kaia xu peresiti xu hēé naka kaia xu dis xg'ae sa hēéthéé xu méé xu xg'ae sa. Me kò nxáaska Paulo ba cookg'aia xu koe óága.

23

¹ Me Paulo ba kaia xu dis xg'ae sam qãèse téé a ko tcgái-q'ooa sa koe bóò koe máá: “Tíi kíi ga xaoè, Nqarim cookg'ai koer q'anós tcáós cgoa tchànós kg'òè sa kg'òèa hãa ncēes koosega,” témé. ² Kam ko nxáaska kaia peresitim Ananiase ba èe kò Paulom qàe koe téé-tèe xu bìrì a máá, xg'ám kg'ám me méé xu, témé. ³ Me nxáaska Paulo bìrì me a máá:

“Nqari ba gha xg'ám tsi, tsáá ãe q'úúse xg'aàèam nquum cgáé-q'oo khama ii tseè! Eë koe tsi ntcõe a ko chibia te bóò x'áèan ma ii khama, igaba tsi ko tsáá ga tsi x'áèan ntcoe, thõð-thõòè mée ra, ta mééan ka,” témé.

⁴ Eë kò Paulom qàe koe téé-tëe xu kò bìrí me a máá: “Kaiam peresitim Nqarim di ba tsi koáé cgúí?” témé. ⁵ Me Paulo ba xoa xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, kaiam peresiti me e sar kò bóòà q'áa tama; góásea i hãa a ko máá: ‘Táá tc'ãà-cookg'aim tsari ne khòè ne dim ka cg'áè gúù kg'ui guul’ téméè khama,” tam méé.

⁶ Me kò nxãaska Paulo ba, c'ëea xu Saduke e, xu c'ëea xu Farasai e sam kò q'ana hãa khama xg'aes cookg'ai koe q'aua tcg'òò a máá: “Tíí kíí ga xaoè, tíí ra Farasai ra a, Farasai khara ka cóáse ra a. Tëèkus q'oo koer hãa, x'óóa ne gha x'ooan koe tãe di nqòòà ner úúa hãa khama,” témé.

⁷ Eëm ko ncëeta mééa xg'ara kas ko Saduke xu hëé naka Farasai xu hëéthëé xg'aeku koe méeúku sa tãe, si xg'ae sa q'aa-q'aase. ⁸ Saduke xu kòò máá, x'ooan koe tãe sa káà si i, i moengelean ga káà a, me tc'ëe ba thëé káà me e, témé khama. Igaba xu kòò Farasai xu ncëe gúúan wéé ga hàna sa dtcòm. ⁹ Si kò kaisas tcëé-tcëe sa tãe, xu c'ëe xu x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu ncëe kòò Farasai di ii xu tãe a kaisase ntcoeku a máá: “Ncëem khòem ka xae cúí gúù tshúù ga hòò tama. Kháé dùú sa gha ii, ncëe c'ëedaokam kò tc'ëe ba kana moengele ba kg'ui cgoa mea ne?” ta xu méé. ¹⁰ Si xg'ae sa kaisase méeúku, me tc'amaka hànas téé-q'oo dim ncõo-kg'ao ba q'áò, Paulo ba xu gha sèè a tòà q'aas gúùs ka, khamam ncõo-kg'ao xu bìrí, xõa xu gha a síí qarika sèèa tcg'òò me, a ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe úú me ka.

¹¹ Xùrikom ntcùúm kam ko X'aigam Nqari ba Paulom qàe koe hàà téé a máá: “Tòòon tcáó! Ncëe tsi kò Tíí ka ma Jerusalema koe nxàea tseegukagua khama méé tsi gataga ma thëé Roma koe nxàea tseegukagu,” témé.

Paulom gha cg'òòè dis kàa sa

¹² Q'uu i ko ka xu ko Juta xu tcúú qáé, a xu a kaias gáises cgoa gáise, cuiskaga xu tc'òò kana kg'áà tite di sa, Paulo ba xu cg'òò tamas cookg'ai koe. ¹³ Ncëes gáise sa kò kúrúa hãa xu khòè xua kò 40 sa nqáéa hãa. ¹⁴ Kaia xu peresiti xu hëé naka khòè ne di xu kaia xu hëéthëé koe xu kò síí a máá: “Gáisea xae hãa kaias gáises cgoa, cúí gúù ga xae xám tite sa, Paulo ba xae cg'òò tamas cookg'ai koe. ¹⁵ Ke méé xao ncëeska gaxao hëé naka kaia xu dis xg'aes di xu hëéthëé ncõo-kg'ao xu dim kaia ba bìrí nakam máà xao o me, gam ka xao qãèse q'áa kg'oana khama ma kúrúse ná. Sixaea ncëe koem hàà tamas cookg'ai koe cg'òò ba kg'ónòsea máána hãa ke,” témé.

¹⁶ Igaba ãem ko Paulom ka qõeses dim cóá ba gaas kàa sa kórín, kagam ko síí Paulo ba bìrí si, ncõo-kg'ao xu dim x'áém q'oo koe. ¹⁷ Me nxãaska Paulo ba c'ëem tc'ãà-cookg'aim nqãaka hànas téé-q'oo di ba tcii, a bìrí me a máá: “Ncëem qáíí-kg'ao ba sèè naka tc'amaka hànas téé-q'oo dim tc'ãà-cookg'aim koe úú, c'ëes gúù sam úúa hãa bìrí mem gha sa ke,” témé. ¹⁸ Me nxãaska sèè me, a ba a tc'amaka hànas téé-q'oo dim tc'ãà-cookg'aim koe úú me. A ba a máá: “Paulom qáéèa ba tséé tea, ncëem qáíí-kg'ao bar gha tsáá koe óá ka, c'ëe gúùm úúa, bìrí tsi kg'oanam hãa a khama,” témé.

¹⁹ Me tc'amaka hànas téé-q'oo dim tc'ãà-cookg'ai ba qáíí-kg'ao ba sèè, a dxùukg'aia ba za tcéèa nqáékagu me, a tãe me a máá: “Dùú sa tsi úúa hãa, bìrí te kg'oana tsi hãa sa?” témé. ²⁰ Me máá: “Juta xu kg'uia xg'aea hãa, dtcàrà tsi xu gha, tsi q'uu ka Paulo ba kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe óága ka, gam ka xu qãèse tãèa kg'ónò kg'oana khama xu kò hëé. ²¹ Igaba táá nqábé xu guu, 40 sa nqáéas xg'aes khòè xu di sa qae mea hãa ke. Gáisea xu hãa, tc'òò a xu a kg'áà tite sa, cg'òò me tama xu hãas cookg'ai koe ke. Kg'ónòsea xu hãa ncëeska, a qãà hãa nxàe tsi ghas cúí sa, gaxu dis dtcàràs koe.

²² Me tc'amaka hànas téé-q'oo dim tc'ãà-cookg'ai ba qáíí-kg'ao ba bìrí me qòò, a q'ãa-q'ãa me, a ba a máá: “Táá cúí khòè ga ncëe gúúan ncëe tsi tíí koe xààa hãa bìrí guu,” témé.

Paulo ba ko Kaesarea koe úúè

²³ Me nxãaska c'ëe tsara nqãaka hàna téé-q'ooan di tsara tc'ãà-cookg'ai tsara tcii, a bìrí tsara a, a máá: “Kg'ónòse tsao naka 200 xu ncõo-kg'ao xu sèè, 70 xu bìí qábì-kg'ao

xu hěe naka 200 xu kg'áo xaose xu hěéthěe e, naka xao Kaesarea koe ncēm ntcùúm ka 9 di x'aè ka qòd, ²⁴ Paulo ba bìian qgóóa máá, nakam nxāasega tc'āà-cookg'aim Felikisem koe qāèse úúe,” témé. ²⁵ A ba a kò tcgāya sa ncēeta ma góá:

²⁶ “Tíí ra Kelodiase Lisiase ra a,

“Tc'āà-cookg'aim Felikisem tcom-tcomsa bar ko góá máá:

“Tsgámkua ne!

²⁷ “Khóèm ncēer kò tcgāyas cgoa tséé úú ba Juta xu ka qgóóa, xu kò cg'ōo me kg'oana, igabar kò tiri xu ncōo-kg'ao xu cgoa hàà, a hàà hùì me, Roma dim khòè me e sar kò kómá hāa khama. ²⁸ Q'āa kg'oana ra kò hāa, dùús domka xu ko chibi-chibi me sa, khamar ko nxāaska gaxu dis xg'aes kaias koe óá me. ²⁹ Ra kò bóò, chibi-chibi mes gaxu di sa kò gaxu di x'àèan di ii sa, igaba i ko cg'ōoem gha kana qáéem gha di chibia ba kg'anoa hāa di chibian káà a. ³⁰ Eēr ko ēem khóèm koe gha hàà kúrúses kàa sa q'āakaguè, kar ko cúí q'oro tsáá koe tsééa úú me. A ra a gataga ēe ko chibi bóò me xu thěe x'àèan máá, chibian ēe xu úú cgoa mea xu gha tsáá koe úú ka,” témé.

³¹ Xu kò nxāaska ncōo-kg'ao xu gaxu di zi x'àè-kg'ám zi komsana, a xu a Paulo ba sèè a ntcùú ka Antipatirise koe úú. ³² Xu q'uu dim cáń ka nqàrè cgoa hàna xu khòè xu, ēe kò bìian qábìà hāa xu guu xu Paulo ba úú, xu gaxu ncōo-kg'ao xu dim x'àém koe kabise.

³³ Eē xu ko bìian qábìà hāa xu khòè xu Kaesarea koe síí, ka xu kò tc'āà-cookg'ai-kg'aom koe tcgāya sa tcg'òó a úú, a Paulo ba gam tshàu q'oo koe tcāà. ³⁴ Me tc'āà-cookg'ai-kg'ao ba tcgāya sa nxárá, a ba a ndakam nqóóm koem guua hāa sa tēè. Kilikia koem guua hāa sa kò bóò q'āase ³⁵ kam ko máá: “Ncēè chibi ko bóò tsi xu khòè xu kò ncēe koe hàà ner gha hàà tsaris tchōà sa kóm,” témé. A ba a nxāaska x'àè, Paulom gha Herotem dim nquum x'aian dim koe qāèse qgóó, a q'ōèè sa.

24

Paulo ba ko Juta xu ka chibi-chibiè

¹ 5 cáńan ko nqáé kam kò kaian peresitim Ananiase ba Kaesarea koe síí, c'ēe xu kaia xu hěe naka x'àè q'āa-kg'aom Teretalase ba hěéthěe cgoa, a ko síí gaxu ko ma Paulo ba chibi bóò sa tc'āà-cookg'aim koe nxàe. ² Eēm ko Paulo ba tcia tcāàè, kam kò Teretalase ba tshoa-tshoa a chibi-chibi me, a máá:

“Qāè-tcaoa ta máána hāa, qáòm x'aèm ncēe ta tsáá dòm q'oo koe tòókuan cgoa x'āèa hāa ba. Tsari tc'āà-cookg'aia ne kái còoka-kg'ōèa-qòðan óágara hāa, sita di ne khòè ne kúrúá kabi di i. ³ Felikise tsi kaisase tcom-tcomsa tseè, wèè dàðan koe ga hěe naka wèè za ga hěéthěe ta ko ncēes gúú sa dtcòm, wèè qāè-tcaoan cgoa. ⁴ Igaba nxāaska, nqúú ka tchōà sa úú tamaser ko còrè tsi, tsari qāèan koe tsi gha guu a xòmse komsana xae e sa.

⁵ “Ncēm khòè ba ta ko bóò me ghāàku-kg'ao me e, a ba a ko wèém nqóóm koe wèè ne Juta ne qg'ái. A ba a gataga Nasareta dis xg'aes dim tcúú me e. ⁶ A ba a kò gataga tempele bam gha cg'uri-cg'uri di dàðan qaa, ta kò nxāaska qgóó a qáé me. ⁷ * ⁸ Tēèa xańa ba ka tsi gha tsáá ga tsi tseeguan hòò, chibi zi ncēe zi wèè zi ncēe xae kò tcee me zi koe,” tam méé.

⁹ Xu kò Juta xu gataga chibi bóò ba koe tcāà, a wèè gúúan ēea tseegu u sa nxàe.

Paulo ba ko Felikisem cookg'ai koe tééa mááse

¹⁰ Eēm ko tc'āà-cookg'ai ba kg'uim gha di x'aèan máà me, kam kò Paulo ba kg'ui a máá: “Q'ana ra hāa, tsi ncēes qhàò sa tc'āà kurian tc'āà-cookg'aia hāa, ra ko qāè-tcaoase cookg'aia tsi koe xqara mááse. ¹¹ Thamkase tsi gha nxàea cgáékagu u, ¹² ga nqáé tama cáńan kar kò Jerusalema koe síí ko còrè sa. ¹² Tiri xu chibi-chibi-kg'ao xu kò hòò te nakar cúí khòè cgoa ga tempelem koe ntcoeku tama, kana c'ēe khòè gar kò còrè-nquuan koe qg'ái tama, kana x'àé-dxoom q'oo koe ga igaba. ¹³ Gataga xu cuiskaga qāèse x'ái tsi tite,

* ^{24:7}: c'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úú: “a ta a kò tc'ēe, sita di x'àèan cgoa ta ga xgàra me sa. ⁷ Igabam kò ncōo-kg'ao xu dim kaian Lisiase ba hàà a hàà kgāa ka tshàu-q'ooa ta koe sèèa tcg'òó me. ⁸ A ba a ēe ko chibi-chibi me ne x'àè, tsáá cookg'ai koe méé ne hàà sa.”

chìbi-chìbia xu kò ko máá tes gúù sa. ¹⁴ Gatá i ii igaba, xu ko ncēes gúùs cúis ka tseegu, ncēe xu ko máá, Nqarim ncēe sita ka xòò ga xu di bar ko dqòm gaam dàòm ncēe xu ko tshúù-ntcōa iise séem ka. Igabagar ko wèes gúùs Moshem di x'áèan koe góáèas koe hēe naka ncēe porofiti xu koe góáèas koe hēéthēe dtcòm. ¹⁵ A ra a gataga ncēe xu khòè xu khamaga ma gaas nqòòs cúis ga sa Nqarim koe úúa hãa, ncēe x'ooan koe tēe sa gha ēe tchàno ne koe ga hēe naka ēe chibiga ne koe ga hēéthēe hãa di sa. ¹⁶ Ra ko gaa domkaga wèe qaria te cgoa kúrú, Nqari ba hēe naka khòè ne cookg'ai koe hēéthēer gha wèe x'áè ka tchàno tcáóan úúa hãa sa.

¹⁷ “Jerusalem koer kò kái kurian nqáéase hàà, tiri ne khòè ne dxàua ner gha máàku zi óágara máá ka, a ra a hàà dàòà-máàku zi kúrú ka. ¹⁸ Eē ne ko tempelem koe bóò ter ko ncēeta hēe kar ko x'áèan koe ko qaase sa kúrú hãa. Kaias xg'ae sa kò tíi cgoa hãa tama, i kò tcēé-tcēean kàà a. ¹⁹ Igaba i kò c'ēe Jutan hàna, Asia dim xg'aekum koe guua a, ncēe tsáá cookg'ai koe ga kò hààraa a, a hàà chìbia te nxàe, úú ana ra kò hãa ne. ²⁰ Kana ncēe koe hàna xu igaba méé xu ēer kò xg'aes cookg'ai koe tēé-tēe ka xu kò dùútsa chìbi sa bóò tea hãa sa nxàe. ²¹ Cúis gúùs *chìbi-chìbi te xu ga ko sa*, ncēer kò q'au si i, ēer ko cookg'aia xu koe tēe ka, a máá: ‘X'ooan koe tēean dis gúù si i, ncēer tíi gaxao cookg'ai koe chibian q'oo koe hãa sa,’ témé sa,” tam méé.

²² Me kò nxãaska Felikisem, ncēe ko dtcòm-kg'aoan di kg'òèan di dàòan ka qãese q'ana ba gane di còoka-qòòan téékagu, a ba a máá: “Eēm ko Lisiasem ncōo-kg'ao xu dim tc'amaka hànas tēé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà ner gha gaxao dis tchòà sa hàà bóò,” témé. ²³ A ba a kò ēe nqãaka hànas tēé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí, Paulo bam gha kòre sa, igaba méém kgoarasean máà me, naka gam ka c'ēe xu táá cara guu, gam ko tc'ēe gúúan máà mea ne.

Paulo ba Felikise khara Derusila khara cookg'ai koe

²⁴ C'ēe cáman nqáéasem kò Felikise ba gam dis khòès Derusilas cgoa hàà, ncēe Juta kò ii sa. A ba a Paulo ba tcii, a hàà kóm me, me ko Jeso Krestem di dtcòmman ka kg'ui. ²⁵ Igabaga ēem ko Paulo ba tchàno sa hēe naka qgóóse sa hēe naka hààkos xgàraku sa hēéthēe ko bìrí me, kam ko Felikise q'áòs ka tcãàè a ba a máá: “Tc'ãà i hãa, ke qòò ncēeska! Eēr ko x'áèan hòò ner gha síi tcii tsi ke,” témé. ²⁶ Eēm x'aèm kam kò gataga tcoma hãa, Paulom gha ts'ãà ka mari cgoa x'ámá me sa, khamam kò káise tcii me kg'ui cgoa mem gha ka.

²⁷ Cãm kurian nqáéa kam kò Porekio Feseto ba ntcōó-q'ooan Felikisem di sée, igabam kò Felikise Juta ne hùì kg'oana khamam kò Paulo ba qáé-nquuan koe guu.

25

Paulo ba Fesetom cookg'ai koe

¹ Eēm ko Feseto gam dim xg'aekum koe hàà kam kò nqoana cáman qãá q'oo koe Jerusalema koe qòò, Kaesarea koe guu a. ² Xu kò kaia xu peresiti xu hēe naka Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu hēéthēe gam cookg'ai koe síi x'áise, a xu a Paulom di chibian nxàe, a Feseto ba dtcàrà, ³ Paulo bam gha Jerusalema koe úú sa, kàa sa xu kò kg'ónòà, dàòm q'oo koe xu gha cg'òo me di sa khama. ⁴ Me kò Feseto ba xòà a máá: “Paulo ba Kaesarea koe qgóóèa, ra ko tíi ga ra thēe gaa za qòò. ⁵ Ke guu naka xu gaxao di xu kaia xu c'ēe xu tíi cgoa qòò, naka gaa za síi khòè ba chìbi-chìbi, ncēe c'ēe gúù tshúùm kò kúrú ne,” témé.

⁶ Eēm ko 8 kana 10 cáman nqáéa tama cáman Jerusalema koe hãa kam kò Kaesarea koe qòò, a q'uu dim cáman ka qhàis koe síi ntcōó-q'ooa ba koe ntcōó, a ba a x'áèan tcg'dó, Paulom gha cookg'aia ba koe tciaa óàe sa. ⁷ Eēm ko Paulo hàà ka xu ko Jerusalema koe guua xu Juta xu hàà tééa nxãma-nxãma me, a kái zi chìbi zi qóm zi tcee cgae me, ncēe tseegukagu tama xu hãa zi.

⁸ Me nxãaska Paulo xòara mááse a máá: “Cúì chìbi ga ra kúrú hãa tama, Juta ne di x'áèan ntcoean koe, kana tempelem koe ga igaba, kana *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram koe ga igaba,” témé.

⁹ Me Fesetom, ncēe Juta ne ko hùì kg'oana ba Paulo ba bìrí a máá: “Jerusalema koe qòò sa tsia ko tc'ēe, a tsi a síi cookg'aia te koe tēé, a chibian ncēe xòara mááse?” témé.

¹⁰ Me Paulo x̄o a máá: “Ncēskar Kaesaram dis qhàis koe téé-tēe, ncēe gaa koe méer ga ko hàà x̄oara máásekaguè koe. Cúí gúù tshúù gar Juta ne koe kúrúa hãa tama, ncēe tsáá ga tsi ma thēé t'òèse q'ana khama. ¹¹ A ncēè chibigar kò ii, x'óó ra gha sa ko qaas chibi sa, ner x'óó sa xguìa hãa tite, igaba ncēè chibi ne ko bóò te qgái kò káà ii ne i cúí khòè ga qari úú tama, gane tshàu q'oo koe i gha tcàà te di i. Kaesara bar ko dtcàrà mááse!” témé.

¹² Eēm ko Feseto gam dis xg'aes cgoa chóà xg'ara kam ko nxàe a máá: “Kaesara ba tsi dtcàrà máásea, khama tsi gha Kaesaram koe qòò,” témé.

Paulo ba Ageripa khara Berenise khara cookg'ai koe

¹³ Cg'orò cáím-coan qãá q'oo koe khara kò x'aigam Ageripa ba hēé naka Berenise sa hēéthēé khara Kaesarea koe hàà, a sí Feseto ba tsgámkagu. ¹⁴ Káí cáímán khara ko gaa koe hãa kam kò Feseto ba Paulom dis tchòàs ka x'aiga ba chóà cgoa, a ba a máá: “Ncēe koem c'ēem khòè ba hàna Felikisem ka qáé-nquum koe qaùèa ba. ¹⁵ Eēr ko Jerusalema koe sí ka xu ko kaia xu peresiti xu hēé naka kaia xu Juta ne di xu hēéthēé chibi-chibi me, a xu a dtcàrà te, chibiga me e, tar gha méé sa. ¹⁶ Ra ko bìrí xu, Roma ne dis kg'òòs tama si i sa, khòèm gha khòè ne máàè, qanegam chibi ko bóò mem khòèm cgoa q'oaku naka máàèa baa chibian koe x'aèan hòè naka x̄oara mááse tamas cookg'ai koe sa. ¹⁷ Eē xu ko ncēe koe xg'ae, kar kò tchòà sa táá ão-ão, igabar kò q'uuan ka qhàis koe sí ntcòò-q'ooa te koe ntcòò, a ra a khòèm gha ógaè di x'aèan tgcg'òò. ¹⁸ Eē xu ko chibi ko bóò me xu tēe a ko kg'ui ka xu ko táá cúí gúù kaga chibi-chibi me tí ko nqòòà hãa a. ¹⁹ Gaan téé-q'oo koe xu ko kg'ama kg'uiian úúa ntcoeku cgoa me xu kòò o, gaxu dis dtcòm̄s ka naka Khòèm x'óóam ka hēéthēé e, Jeso ta ko ma tciie ba, ncēe Paulom kò máá kg'òèam hãa, témé ba. ²⁰ Aagusear kò hãa, ntar ga ma chibian ēe ma xùri dàò sa, khamar kò tēe me, Jerusalema koe qòòà nem ko tc'ēe sa, a gaa koe sí chibian x̄oara mááse sa. ²¹ Eēm ko Paulo dtcàrà mááse, Kaesaram dis bóòs koem gha úúè sa, kar ko x'áè, qgòòèm gha sa, ra nxãakg'aiga Kaesaram koe sí tsééa úú me,” tam méé.

²² Me nxãaska Ageripa Feseto ba bìrí a máá: “Tíí kar ncēm khòè ba kóm kg'oana,” témé. Me x̄o a máá: “Q'uu ka tsi gha kóm me,” témé.

Paulo ba Ageripam cookg'ai koe

²³ Xùrikom cáím ka khara kò Ageripa ba hēé naka Berenise sa hēéthēé khara hàà, x'ai-x'áisean cgoa, a khara a hàà komsanan dim nquum koe tcàà, tc'amaka hãas téé-q'oos di xu ncòo-kg'ao xu cgoa, naka q'ãaèa xu khòè xu x'áé-dxoom di xu hēéthēé cgoa. Fesetom di x'áè-kg'ámán kam kò Paulo ógaè. ²⁴ Feseto ba ko máá: “X'aigam Ageripa ba hēé, naka wèè ne khòè ne ncēe koe gatsam cgoa hãa ne hēéthēé tuè, ncēm khòè ba tu ko bóò! Wèè ne khòè ne Juta di nea còrè tea gam ka, Jerusalema koe hēé naka ncēe Kaesarea koe hēéthēé e, a ko q'au cgae te, táá méém ga qanega kg'òèas gúùs ka. ²⁵ Ra bóò me cúí gúù ga kúrúa hãa tama, x'oo sam ga kg'anoa a, igabam ko nxãaska x'aiga-dxoom Roma dim koes gha tchòà sa úúè sa dtcàrà mááse, ra nxãaska bóò Roma koer gha úú me sa. ²⁶ Igabar cúí gúù ga úú tama, gam kar gha x'aiga-dxoom tiri ba góá máá a. Khamar gaa domkaga óga mea wèèa tu cookg'ai koe, gataga kaisase tsáá x'aiga tsi Ageripa tsi cookg'ai koe, nxãasegar gha ncēe xùri dàòan di x̄oan koe c'èes gúù sa hòò, a nxãan ka góá ka. ²⁷ Bòòr ko i káà hù i khama, qáèèam khòè ba tsééa úúa ne, chibi-chibièam ko mááès gúù sa qãèse nxàe tamase,” tam méé.

26

¹ Me kò nxãaska Ageripa Paulo ba bìrí a máá: “Kgoara tsi mááèa kg'uiia tsi gha mááse sa,” témé. Kam kò nxãaska Paulo x'òàa ba ghùì, a ba a x̄oara mááse, a máá:

² “X'aiga tsi Ageripa tseè, bóòr ko ts'eekg'ai ra a sa, ncēer ncēe cáím ka tsáá cookg'ai koe tēe ka, a ko wèè chibian tiri ncēe Juta ne koe guua hãa koe x̄oara mááse. ³ Qãèse tsi q'ana hãa, Juta ne di kg'òòan hēé naka ntcoeku-kg'ámá ne hēéthēé e khama. Gaa domkar ko dtcàrà tsi, qãèse tsi gha komsana te sa.

⁴ “Cg'aré ra a koe ga ne guu a wèè ne Juta ne kg'òè-q'ooa te q'ana hãa. Q'ana ne hãa, ntar kò ko ma tiri ne khòè ne xg'aeku koe hēé naka Jerusalema koe hēéthēé tshoa-tshoases koe

ga guu a ko ma kg'òè sa. ⁵ Qád x'aèa ne ne q'āa tea, a ne a ga nxàea tcg'òó, tc'ēe ne kòo ne, qari dàdan sita dis dtcòm di koer kò kg'òè sa, Farasai ra iise. ⁶ Ra ncēeska ncēe koe tēe, tēekus koe, nqòòs ncēer úúa hāas di sa, nqòòkagukus ncēe Nqarim kò sita ka xòda xu nqòòkagua hāas koe. ⁷ Sita di zi qhàò zi 12 zi Iseraele di zi ko koaba ba hēé naka ntcùú ba hēéthēé Nqari ba qarika tsééa máá, ncēes nqòòkaguku sa ne gha hòò di tcoma ne ne úúa hāa khama. Oo, x'aigaè, ncēes nqòòs domkar ko Juta ne ka chibi-chibiè. ⁸ Dùús domka tu dtcòm úú tama, Nqari ba ga khòèan x'ooan koe ghù di i?

⁹ “Igabar kò tíí, tíí ka bóòda hāa, kái zi gúú zi méér ga kúrú naka Jesom Nasareta dim di cg'òèan ntcoé sa. ¹⁰ Ncēea Jerusalema koer kò kúrú ga si i: Kaia xu peresiti xu koer hòòda qarian cgoar kò kái dtcòm-kg'aoan* qáé-nquuan koe tcāà, gatagar kò tíí igaba ēer ko kóm cg'òòè ne ko sa ka, ēes gúú sa dtcòma máána hāa. ¹¹ Káiser kò ko còrè-nquu xu koe tcana te a xgàra ne, a ra a kò kúrú ne, gane dis dtcòm sa ne gha còè ka. Kaisase gane koe xgòàn kar kò gataga tǎá nqòóan di x'áé-dxooan koe ga síí xgàra ne.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa
(Tsee 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ncēes tc'ēe sa úúaser kò Damaseko koe qòò, kaia xu peresiti xu koe guua qarian hēé naka x'áèan hēéthēé úúa hāase. ¹³ X'aigaè, koaba di x'aè e kò ii, ēer kò dàò q'oo koe hàna kar kò nqarikg'ai koe guuam x'áà ba bóò, kaisase ko cáms ka x'áà ba, me ko tíí koe x'áà, naka ēe kò tíí cgoa hāa xu koe hēéthēé e. ¹⁴ A ēe xae wèéa xae ga gómankg'ai koe cg'áéa hāa kar kò dòm ba kóm, me ko Hebera dis kg'uis ka kg'ui cgoa te a ko máá: ‘Saulòè, Saulòè, dùú sa tsi ko xgàra Tea máá? Tc'íí tsi kòò kǎbi ne tsi ko thòò-thòose, ghòèm khama dqàbi hìi ba ko tc'íí ba,’ témé. ¹⁵ Ra tēè a máá: ‘Díí Tsia, X'aigaè?’ témé. Me X'aigam Nqari ba xòa a máá: ‘Jeso Ra a, ncēe tsi ko xgàra Ra. ¹⁶ Igabaga tēe naka nqàrèa tsi cgoa tēé, ncēes gúús domkar tsáá koe x'áisea hāa ke: Tiri tsi qāà tsi gha ii kar nxará tcg'òó tsia, a Tíí koe tsi bóòda hāa zi gúú zi hēé naka x'ái tsir gha zi gúú zi hēéthēé di tsi nxàea tseegukagu-kg'ao tsi ii ka hēéthēé e. ¹⁷ Tsari ne khòè ne koe hēé naka tǎá zi qhàò zi di ne koe hēéthēér gha kgoara tsi, ncēer gha gane koe tsééa úú tsi ne, ¹⁸ tcg'áia ne tsi gha xgobekg'am ka, a ntcùúan koe kǎbi a tcg'òó ne a x'áàn q'oo koe tcāà ne ka, a satanam di qarian koe tcg'òó ne a Nqarim koe úú ne ka, nxāasega ne gha chìbian di qgóóa-máákuan hòò, a ne a gha Tíí koe dtcòmman ka Nqarim di ne khòè ne ii ka,’ témé.

Paulo ba ko gam di xgaa-xgaan ka nxàe

¹⁹ “Khamar x'aiga tsi Ageripa tseè, nqarikg'ai dis x'ái sa ntcoé tama. ²⁰ Igabar kò kg'aia Damaseko di ne koe síí nxàe si, a nxāaska Jerusalema koe hēé naka Jutea dim nqòóm koe hēé, naka gataga tǎá zi qhàò zi di ne koe ga hēéthēé síí nxàe si a ko máá, gane di chìbian koe méé ne tcóóse naka Nqarim koe kǎbise, naka tcóósea ne hāa sa ko x'ái zi tséé zi kúrú. ²¹ Ncēes gúús domka ne kò Juta ne tempelem koe qgóó te, a ne a cg'òò te kg'oana. ²² Igaba ra wèè x'aèan ncēe kaga Nqarim koe hùian hòòda, a ncēe koe tēe, a ko wèè ne khòè ne ēe nqāaka hàna ne hēé naka tc'amaka hàna ne hēéthēé koe nxàea tseegukagu. C'ēe gúú tíí tc'ēe koe tcg'oara hāar nxàe tama, igabar ko porofiti xu hēé naka Moshe ba hēéthēé xu nxàea hāa, a máá, kúrúses gha témés gúú sa nxàe. ²³ Ncēe xu kòò máá, Krete ba gha xgàrase, a ba a gha tc'āà a x'ooan koe tēe, a gha ncēm dàòm ka Iseraele di ne khòè ne koe hēé naka tǎá zi qhàò zi di ne koe ga hēéthēé x'áàn ka kg'ui, témé sa,” tam Paulo ba méé.

²⁴ Paulom qanega hāa a ko gam di xòara máásean ka nxàe kam kò Feseto ba tcāà kg'árn-q'oo me, a q'au a máá: “Temea tsia, Pauloè! Kaisase xgaa-xgaasean tsaria temekagu tsia!” témé.

²⁵ Igabam kò Paulo ba máá: “Teme tama raa, tcom-tcomsa tsi Feseto tseè, igaba ra ko tchàno tseeguan kg'ui. ²⁶ Ncēe zi gúú zi kam x'aiga ba q'anaa hāa khamar ko gam cgoa kgoarasease kg'ui, a gataga tcoma hāa, c'ēe gúúan ga kò tǎá nqáé me sa, ncēe zi gúú zia

* 26:10: dtcòm-kg'ao ne - Gerika sa ko máá: “tcom-tcomsa ne,” témé.

kò xàise kúrúè tama khama. ²⁷ X'aiga tsi Ageripa tseè, porofiti xu tsia ko dtcòm? Q'ana ra hãa dtcòm xu tsi ko sa," tam méé.

²⁸ Me kò Ageripa Paulo ba bìrí a máá: "Xòm x'aè ka tsi gha kúrú ter dtcòm-kg'ao ba kúrú, sa tsi koáé tc'èe!" témé.

²⁹ Me Paulo xoa a máá: "Xòm x'aè kana qáo x'aè i ko sèè *igabar tchòà úú tama*, a ko Nqari ba còrè, tsáá cúí tsi tama tsi méé tsi ii sa, igaba gataga wèéa ne ncèe ko ncèe cárm ka komsana te ne méé ne tíí khama *dtcòm-kg'ao ba kúrú sa, igaba ra tc'èe tama tíí khama tu gha ii sa, ncèe zi táù zi úúan ka*," tam Paulo ba méé.

³⁰ Me nxãaska x'aiga ba tée, naka tc'ãà-cookg'ai ba hée, naka Berenise sa hée, naka wèé ne èe ko gane cgoa ntcõe ne héethée e. ³¹ Eè ne ko qòò ka ne ko bìríku a máá: "Ncèem khòè ba cúí chìbi ga kúrú tama, cg'òoem gha sa ko qaa a, kana qáé-nquuan koem gha tcãèè di i!" témé.

³² Me kò Ageripa Feseto ba bìrí a máá: "Ncèem khòè ba ga kò kgoaraèa, ncèè Kaesaram koe tchòà sa úúa nem kò dtcàrà máásea tama ne," témé.

27

Paulo ba ko tshàa ba tchoaba a Roma koe qòò

¹ Eè i ko dtcòmkuèa Italea koe xae gha qòò sa, ka xu kò Paulo ba hée naka c'èe xu èe kò qáèèa hãa xu héethée, xu ncõo-kg'ao xu dim kaia Juliom tshàu q'oo koe tcãèè, ncèe kò Kaesara ta ko méèès xg'aes di ba. ² Xae Aderamitime koe guua hãas skepe sa q'ábà, ncèe kò Asia di xu nqòó-coa xu tshàam qàe koe hàna xu koe qòò sa tééa máána hãa sa. Xae kò tshàan q'oo koe tcãà. Arisetarekom cgoa xae kò hàna, Maketonia dim nqòóm di ba, ncèe kò Tesalonika koe guua ba. ³ Q'uu dim cárm ka xae kò Sitone koe tcãà, me kò Julio ba Paulo ba qãèse qgóóa hãa khamam kò kgoara me, tcàràse ga xu koem gha síí ka, xu síí èem ko tc'èe gúúan koe hùì me ka. ⁴ Eè koe guus ka xae kò Kuperò qàe koe síí nqáé, tc'ãá sa kò q'óá-kg'am xaea khama. ⁵ Eè xae ko Kilikia hée naka Pamfilia héethée q'óá-kg'amam tshàa ba tchoaba, ka xae kò Mira koe síí, ncèe kò Likia koe hàna a. ⁶ Gaa koem kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba Alekesanteria dis skepes, Italea koe ko qòò sa hòò, a gaas koe nqàò xae e.

⁷ Káí cármán xae kò kgàesase qòò, a qóm cgoa qgóókua hãase Kenito koe síí tcãà. Tc'ãá ba kò guu xae e naka xae còoka qòò tama, khama xae ko nxãaska *tshàm ka nxãma-nxãmaèam nqòó-coam* Kereta dim qàe koe síí nqáé, Salemonè q'óá-kg'ama hãase. ⁸ Qóm ba qgóóa hãase xae kò qòò a c'èem qgáim koe síí tcãà, 'Qàem qgáim skepe zi ko téé ba,' ta ko ma tcièè ba, ncèe Lasea dim x'áé-dxoom qàe koe hàna ba.

⁹ Káí x'aèa ne kò nqáéa, skepes cgoa tshàa ba tchoaba nea kò cg'oe-cg'oega a, tc'òoan carasean di x'aèan qã q'oo o kò ii khama, me kò Paulo ba nxãaska q'ãa-q'ãa xu ¹⁰ a máá: "Khòè xaoè! Bòòr ko kam gha gaxae dim dàò ba cg'oe-cg'oega ii, skepes koe hée naka gúù zi koe héethée cúí tamase, igaba gaxae di kg'òèan koe ga héethée e," témé. ¹¹ Igabam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba, Paulo bam ga komsana kámá ka, chùì-kg'ao ba hée naka skepes ka q'òòse ba héethée tsara di bìríkuan komsana. ¹² Skepean ko téés qgáì sa ko sao di x'aè ka qàè tama, khama xu kò káí xu dtcòmku, kg'ama xu gha qòò sa, c'èedaoka xu gha Fenekise koe síí dis nqòò sa úúa hãase, a sao di x'aè ka gaa koe hãa. Ncèe sa kò skepean ko téés qgáì si i, Kereta di sa, dtcèèan xòè hée naka tcg'aoan xòè héethée dim xg'aekum koe.

Kaia tc'ãá ba

¹³ Eè ko dtcèè xòè dim tc'ãám nqaea hãa ba tshoa-tshoa a ko tc'ãá, ka xu ko tc'èea máá, ncãa xu ncèeska tc'èe xu ko sa nxãwa hòò, ta tc'èea, a xu a nxãaska skepe sa ko qgóóa tòò gúúan tcg'òò, a xgoaba a Kereta qàe dim tshàam dxùukg'ai sèè a qòò. ¹⁴ Xòm x'aè qã q'oo koem kò dxãwa tc'ãám Erakilo ta ko ma tcièè ba Kereta koe guu, a kaisase tc'ãá hàà. ¹⁵ Si kò skepe sa tc'ãám ka qgóòè, a kò gãá ba ka tààè. Xae kò nxãaska guu me a *kg'ama q'ooa ba koe ntcõó, i kò tshàan gaan ko tc'èe koe xàbùà úú xae e*. ¹⁶ Eè xae ko tshàam ka *nxãma-nxãmaèa hãam nqòó-coam cg'árém* Kauda ta ko ma tcièè qàe koe

hàa nqáé, ka xae ko skepe-coas ncēe skepe-dxoos kháó koe hàna sa qóm cgoa qgóókua hãase kgoana a kòre, táás gha kòbese ka. ¹⁷ Eẽ xu ko khóè xu tc'amaka ghùì a ko tcãa sia xg'ara ka xu ko skepes dòm q'oo koe dqùian qáéa ntcòo, qgóó xu gha tòó si ka. Siretise di góm dtcòdan koe xu gha síí ncemea tcãàsean bèe ka xu ko skepe sa ko qgóóa tòó qanoan tshàam q'oo di qáú, a xu a skepe sa guu si tshàan ka ghànèa úúè. ¹⁸ Dxāwa tc'āá ba kò tshúù qgáì koe tòó xaea, xu nxāakg'aiga q'uu dim cáím ka skepes q'oo koe xu nqàda hãa zi gúù zi xaoa tcg'òó. ¹⁹ Nqoana dim cáím ka xu kò skepes ko tséé cgoaè zi gúù zi tshàa xu tc'áró ka xaoa tcg'òó. ²⁰ Cáím sa hēé naka tçonò zi hēéthēéa kò káí cáíman hòðse tama, i kò tc'āan qanega tc'āá, i hùian xae gha hòð di nqòð ga kàa a.

²¹ Eẽ xu ko qáòm x'aè ba úú a tc'òó tama kam ko Paulo xg'aekua xu koe tēe, a máá: “Khóè xaoè, komsana tea xao ga kò hãa, a ga kò táá Kereta koe guu a xgoaba hãa, ncēeska xao ga kò ncēe cg'āèan koe hēé naka aaguse-cgaesean koe hēéthēé tcg'òósea hãa. ²² Igabar ko ncēeska bìrí xao o a ko máá, tòón tcáó méé xao, témé! Cúía xao ga kg'òèa xao ka aaguse cgaeèa hãa tite ke. Igabas gha skepes cúí sa tshúù-tshuùè. ²³ Ncēe ncãa nqáém ntcùúm kam ncãa, ncēer Gam di ii a ko gataga tsééa máám Nqarim dim moengele ba hàa qàea te koe téé, ²⁴ a ba a máá: ‘Táá q'ád guu, Pauloè. *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram cookg'ai koe tsi gha tééa mááse. Bòð, Nqari ba wèè xu èe tsi ko tshàa ba tchoaba cgoa xu, Gam di cgómkuan ka kg'òèa xu kgoara hãa,’ témé. ²⁵ Ke xao khóè xaoè, ghùì tcáó, Nqarim koer tcoman úúa hãa ke, èer ma bìrìèa khamaga i gha ii sa. ²⁶ Gatà i ii igaba méé xae tshàam ka nxāma-nxāmaèam nqòð-coam c'èem koe xaoa tcãàè,” tam méé.

Skepes x'oo-q'oo

²⁷ 14 dim ntcùúm ka xae ko qanega Ateria dim tshàam q'oo koe ko ghànèa úúè. Xu skepes di xu nqàri-kg'ao xu nqòð ba xu sao-xg'aea sa ntcúú nqáè ka bóða q'āa. ²⁸ Xu kò qàm-q'ooan ko tc'ãð-tc'ãom gúù ba tshàan q'oo koe tcãa a bóð i 40 xu mitara xu di qàman úúa. Xòðm x'aè qāá q'oo koe xu ko gaia tc'ãð-tc'ão, i 30 xu mitara xu di qàm-q'ooan qgóó. ²⁹ Nxōá xàbìan koe xae gha xg'árma ntcòðsean bèe ka xu ko 4 qanoan skepe sa ko qgóóa tòó kháóa sa koe guu a xòo, a xu a q'uu i gha sa còrè. ³⁰ Skepes di xu nqàri-kg'ao xu kò skepes koe ts'ana tcg'oa kg'oana khama xu kò skepe-coa sa tshàan q'oo koe xòo, skepe sa ko qgóóa tòó qanoan xu kò síí skepe sa ko qòðkagus qanos koe guu a xòó témé a. ³¹ Nxāaskam kò Paulo ba ncōo-kg'ao xu dim kaia ba hēé naka ncōo-kg'ao xu hēéthēé bìrí a máá: “Khóè xu ncēe xu kò skepes q'oo koe hãa tama ne xao cuiskaga kg'òèa hãa tite,” témé. ³² Xu kò nxāaska ncōo-kg'ao xu skepe-coa sa qgóóa hãa dqùian q'āea qhòm, a guu sis cg'áéa tcãa.

³³ Eẽ i ko qhòase kam kò Paulo ba wèèa xu q'āa-q'āa, tc'òó méé xu sa, a máá: “Ncēe 14 dim cáím me e, xae ko kg'ama bóða mááse ba, a xàbàs cgoa hãa, a cúí gúù ga tc'òó ta ga hãa. ³⁴ Gaa domkar ko ncēeska dtcàrà xao o, tc'òó xao gha sa, kg'òèan di qaria ne i gha máa xao o, gaxao ka c'èem cúím ga ba gaam dim tcúú-c'òòm cúím kaga aaguse cgaeèa hãa tite khama,” témé. ³⁵ Gatàm ko mééa xg'ara kam ko péréan sèè, a ba a wèè xu cookg'ai koe Nqari ba qàè-tcaoa máá, a khōá q'aa a, a ba a tshoa-tshoa a tc'òó. ³⁶ Xu kò wèèa xu ga ghùì-ghuin tcáóè, a xu a gaxu igaba tshoa-tshoa a tc'òoan tc'òó. ³⁷ Wèèa xae xg'ae-q'ooa kò 276 xae khóè xae e, èe kò skepes koe q'ábà hãa xae. ³⁸ Eẽ xu ko tc'òóa tc'ãð ka xu kò skepe sa xu gha subu-subu ka maberean tshàam q'oo koe ncemea tcãa.

³⁹ Q'uu i ko ka xu ko nqòð ba táá bóða q'āa, igaba xu ko tshàam-kg'ám hòð gómán úúa a, ncēè qàèse xu kò ko bóð ne xu gha gaa koe skepe sa tòó ka. ⁴⁰ Khama xu kò skepe sa ko tshàan q'oo koe qgóóa tòó qanoan qgóóa ghùì, a xu a gaa x'aè kaga skepe sa ko qòðkagu xu hii xu koe qáése hãa xu dqùì xu kgoara, a nxāaska còoka hànám sari ba tc'āám úú-kg'aia xòè koe tchoanà a gómán hàna qgáian koe síí. ⁴¹ Igabas kò skepe sa góm-dtcòdan koe xg'árma tcãàse. I kò skepes di còo-kg'aian nqàè, a táá kòri, i kháóa sa tshàan di qhonèan ka xg'ámmè a khoana tòòm-tomse.

⁴² Xu kò ncōo-kg'ao xu èe qáèèa hãa xu khóè xu cg'òo kg'oana, tshàa ba xu gha b̄ara a síí tcg'oa a ts'āà khama. ⁴³ Igabam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba, ncēe kò Paulo ba

kg'òèkagu kg'oana hãa ba, gaxu ko tc'ëes gúùs koe cara xu. A ba a bìrí xu, ãe b̄ara q'ana xu méé xu kg'aika tshàan q'oo koe nxàia tcãa naka xua b̄ara, na gómankg'ai koe síí sa.
⁴⁴ Naka xu ãe qaùà hãa xu wèé xu nqaoan hëé naka skepes di qàmàn hëéthhëé cgoa síí, témé. Xu kò gataga ma wèéa xu gómankg'ai koe bèea síí.

28

Paulo ba Maleta koe

¹ Eë xae ko tshàam ka nxama-nxamaèam nqõóm koe qãèse síí, ka xae ko Maleta me e sa kóm. ² Ne kò gaam nqõóm di ne qãèse qgóó xae e. Tuu i kò ko a gataga qgàisa a khama ne ko c'ee sa dxúúa máá xae e, a wèéa xae ga cg'áè xgàu. ³ Paulo ba kò c'ee-tcaruan sáa a c'eean koe tcãa, kas kò dcàù sa c'eean di kùruan ka tcg'òòè a sa a tshàua ba koe q'ámse. ⁴ Eë ne ko x'ãè-kg'ao ne cg'ao sa bódò, si Paulom tshàu koe ntcãa-ntcanasea tãe ka ne ko bìríku a máá: “Tseegukagam ncëem khòè ba khòè cg'òo-kg'ao me e, tshàam koem qãèse tcg'oara hãa, igaba i Xgàrakuan guu mem kg'òèa hãa tite,” témé. ⁵ Igabam kò Paulo ba cg'ao sa c'eean q'oo koe xaoa tcãa, a ba a táá c'ëe gúù ga tsàa. ⁶ Khòè ne kò tc'ëea máá, gãem gha kanam gha qhãése ga cg'áé a x'óó, ta tc'ëea. Igaba ãe ne qádòm x'aè ba sèè a qãà mea, a ne a bódò i cúí gúù tshúù ga kúrúse cgae me tama ka ne kò tc'ëea kabi a ne a máá, nqàri me e, témé.

⁷ C'ëem x'áé ba kò gaa koe cúuse hàna, Pubilio ta ko ma tcièm khòèm di ba, gaam tshàam ka nxama-nxamaèam nqõóm dim x'aiga ba. Ncëe kò x'áéa ba koe qãèse hàakagu xae e ba, a kò nqoana cáman qãèse qgóó xae e. ⁸ Pubiliom ka xòò ba kòò tsàa a kgàrom koe xòe. Cg'òà ba hëé naka c'áðan úúam q'oo ba hëéthhëem kò ko tsàa. Me kò Paulo ba síí cgae me, a ba a còrè, a ba a gam koe tshàua ba tòó, a kúrú mem qãè. ⁹ Ncëe gúúan kúrúsea qãá q'oo koe ne kò ãem nqõóm di ne khòè ne tcìia kò hãa ne wèéa ne hàà, a ne a kò gataga thëé hàà kg'òèkaguè. ¹⁰ Kái zi aba zi ne kò máá xae e, a ne a kò ãe xae ko xgoaba ka wèé gúúan ãe ko qaase máá xae e.

Paulo ba ko Roma koe hàà

¹¹ Nqoana nxoean qãá q'oo koe xae ko Alekesanteria dis skepes cgoa xgoaba, ncëe ko gaam nqõóm koe saolan nqáékagua hãa sa, a ko tcúúa sa koe ‘Hò-hore tsara nqàri tsara’ ta ma góásea sa. ¹² Sirakuse koe xae ko hàà tcãa a xae a gaa koe nqoana cáman hãa. ¹³ Gaa koe guus ka xae kò gaia xgoaba a xae a Regume koe síí tcãa. Me kò q'uu dim cáman ka tc'áá ba tshoa-tshoa a dtcèè xòè koe guu a tc'áá. Xae kò cáman dim cáman ka Puteoli dim x'áé-dxoom koe hàà. ¹⁴ Gaa koe xae kò dtcòm-kg'ao xu c'ëe xu cgoa xg'ae, xu ko dtcàrà xae e, 7 cáman xae gha gaxu cgoa hëé sa. Xae kò nxãaska Roma koe síí tcãa. ¹⁵ Xu kò dtcòm-kg'ao xu ãe xu ko sixae ka kóm kaga hàà, c'ëe xua kò Apiom di x'ámágu qgái hëé naka ‘Nqoana nquuan cg'áèan di’ ta ko ma tcièm qgái ba hëéthhëé khama noose nqúù ka guu a hàà, xg'ae cgoa xae e xu gha ka. Paulom ko bódò xu kam kò Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ba a ghui-ghui tcáóè.

Paulo ba ko Roma koe xgaa-xgaa

¹⁶ Eë xae ko Roma koe hàà kam ko Paulo ba cúisem gha hëé sa kgoara máàè, ncõo-kg'aom q'òé me gham cgoa.

¹⁷ Paulo ba ko nqoana cáman qãá q'oo koe Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu x'áé-dxoom di xu xg'aes koe tciia óá, a ba a kò ãe xu hààra xg'aea ka bìrí xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, qanegar cúí gúù ga kúrú tama gaxae di ne khòè ne ka, gaxae ka tsgõosea ne di kg'òðan igaba gar tsaá hãa tama, igabar kò Jerusalem koe guu a tcg'òòèa, a kò Roma xu tshàu q'oo koe tcãaè. ¹⁸ Tèè tea xu ko xg'ara ka xu ko Roma xu kgoara te kg'oana, cúí chibi gar kò úú tama x'oos di xgàrakuan kg'anoa a khama. ¹⁹ Eë xu ko Juta xu xguì kar kò Kaesaram koe tchòà sa úúan ka cúí qaùà máàèa. Khòè ne tiri ner gha ma chibi-chibi sa ko káa si i igaba. ²⁰ Gaa gúúan domkagar kò dtcàrà máásea, bódò xao or gha sa, a ra a gataga chòà cgoa xao o. Iseraele ta di nqòðan domkar táúan ncëe cgoa qáèèa,” tam méé.

²¹ Xu xɔa me a máá: “Tsáá ka ko kg'ui tɕgãyan xae qane cgoa ga hòò tama Jutea koe guua a. Xu sixae ka c'èea xu, gaa koe ko guu a ncèe koe hàà xua tsáá ka cɕ'ãè gúù ga xàà tama, kana kg'ui ta ga hãa. ²² Igaba xae ko tsáá koe kóm sa tc'èe, nta tsi ko tsáá ma bóò sa, wèè qgâi koe ne khòè ne ncèes xg'ae sa ma x'óóa sa xae q'ana khama,” ta xu méé.

²³ Xu kò c'èem cárn ba tòó Paulom cgoa xu gha xg'ae ba, ka xu ko kái a èem ko Paulo hêé koe hàà. Me kò ntcùúkg'ai cgoa koe guu a kg'ui cgoa xu i síí dqòà. A ba a Nqarim di x'aian ka nxàea tseegukagu, a ko Jesom ka kg'uia tàà xu kg'oana, Moshem di x'áèan koe hêé, naka porofiti xu di Tɕgãyan koe hêéthêé guu a. ²⁴ Xu kò c'èea xu kg'uia ba dtcòm, xu c'èe xu táá dtcòm m. ²⁵ Xu ko ntcoeku cgoaku, a gataga qòò q'aa. Paulom ko ncèem kg'uim còò di ba kg'uia xg'ara, a ko máá: “Tcom-tcomsam Tc'èe ba gaxao ka tsgòose ga xu koe tseeguan kg'uia, èem kò ko porofitim Isaiam koe guu a ko kg'ui ka a ko máá:

²⁶ ‘Khòè ne ncèe ne koe qòò naka síí máá:

‘Kóm tu gha igaba tu kórn q'ãa tite,

a tu a gha bóò,

igaba tu cuiskaga bóò q'ana hãa tite.

²⁷ Ncèe ne khòè ne di tcáóa nea x'óóa khama,

ne ko tshùù-xamse tceea ne cgoa kóm,

a ne a tɕgáía ne tcèekg'ama,

táá ne gha tɕgáía ne cgoa bóò ka,

a gataga táá tceea ne cgoa kóm ka,

a ne a gha táá tcáóa ne cgoa kórn q'ãa ka,

a ne a gha táá Tíí koe kabise ka,

Ra gha táá qãè-qãe ne ka,

ta i ma góáèa.’

²⁸ “Khama ra ko tc'èe, q'ãa tu gha, Nqarim di kgoarakua nea tãá zi qhàò zi di ne koe tsééa úúèa sa, ne gha komsana a,” tam méé. ²⁹ [Ncèetam ko mééa xg'ara ka xu ko Juta xu xgoaba a qòò, kái kg'uian úú cgoakuase xg'aekua xu koe.]

³⁰ Me kò Paulo ba cárn kurian x'ãè, èem kò cɕóbèa hãam nquum koe, a ba a gataga wèè ne èe ko dàra me ne qãèse hààkagu. ³¹ A ba a kò Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа, a ko X'aigam Jeso Krestem ka xгаа-xгаа, kaisase kgoarasease, i kò cúí khòè ga xgáè-kg'am me tama.

ROMA NE
Paulom dis tcgāya sa
Roma ne koe
Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncēes tcgāya sa Roma di ne dtcòm-k'ao ne góá máá, Roma dis kereke sam kò dàra kg'oana khama. Gam dis tc'ēe sa kò dtcòm-k'ao ne cgoa síí gaa koe cg'árése hāa, a nxāwa còoka qòò si i.

Dtcòm-k'ao ne ko qāèse bìrì, dtcòm-k'ao ba ko dùús koe dtcòm sa, naka dtcòm ko wèé cáman di kg'òèan koe dùú sa nxàe sa.

Paulo ba ko 1:17 koe góá, tcgāyas ko nxàe gúuan ka: Baebele sa ko nxàea tcg'òó, Nqari ba ko ntama ma khòè ne Gam ka tchànokagu sa: dtcòm koe guu a, “gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síí gaas di chòò-q'ooan koe tééan koe.”

Me ko nxāaska Paulo ba 1-3 di xu tcee xu koe x'áí, wèé ne khòè ne (Juta ne hēé naka tāá zi qhàò zi di ne hēéthēéa) cg'āèan di qarian dòm q'oo koe hāa, ke méé ne Nqarim cgoa xg'ae-xg'aese sa. Jeso Krestem koe dtcòm koe cúí ne ko khòè ne guu a Nqarim koe tchànokaguè (3:22).

Dtcòm-k'ao ne ko Krestem koe guu a Nqarim koe tòókuan hòò (5:1), naka k̄abas kg'òè sa hēéthēé e (6 dim tceem koe). Nqarim dim Tc'ēe ba ko dtcòm-k'ao ba kgoara, x'áèan di qarian koe hēé, cg'āèan koe hēé naka x'oos koe hēéthēé e (7-8 di tsara tcee tsara koe).

Me ko nxāaska Paulo góá, nta ne kò ma Juta ne hēé naka qhàò zi di ne hēéthēé ma Nqarim ko ma nqòóm di ne khòè ne ma tc'ēea máás koe ma tcāa sa (9-11).

Còò dis kam ko Paulo ba dtcòm-k'ao ne gha ma kg'òès ka góá, kái-k'aise c'ēe ne khòè ne cgoa tsééa xg'aean ka (12-16 di xu tcee xu koe).

Qaa-qaasa kg'uía ne:

- dtcòm sa (1:16, 17; 5:1)

- tchànokagu (5:1)

- q'anokagu (6:22)

- cgàa ba - Tc'ēe ba (8:5-9)

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai sa hēé naka tc'ēe-k'ám zi hēéthēé e (1:1-17)

- Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18-3:20)

- Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21-4:25)

- K̄abas kg'òè sa Krestem koe (5:1-8:39)

- Nqarim dis tc'ēe sa Iseraele koe hēé naka qhàò zi di ne koe hēéthēé e (9:1-11:36)

- Dtcòm-k'ao ne ko ma tséé sa (12:1-15:13)

- Chòò-q'oo sa hēé naka tsgámku zi hēéthēé e (15:14-16:27)

Téé-cookg'ai sa (1:1-17)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir qāa ra, ncēe x'áè úú-k'ao* bar gha ii ka tcièa hāa ra, a ra a Nqarim di qāè tchòàn dise nxára tcg'òó a cúia tòóèa. ² Nqari ba kò nxāakamaga Gam di xu porofiti xu koe guu a ncēe qāè tchòàn nqòòkagu taà hāa, Tcom-tcomsa zi Tcgāya zi Nqarim di zi koe, ³ ncēe ko Gam dim Cómam ka kg'úi i, ncēe kò khòèan dis iis koe Dafitem ka tsgoose-coa ii ba, ⁴ a kò èem kò x'ooan koe tēe ka Tcom-tcomsam Tc'ēem koe guu a qarian cgoa x'áíèa ba, Nqarim dim Cómam ii sa - gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba. ⁵ Ncēe xae kò Gam koe guu a cgómkuan hēé naka x'áè úú-k'ao xae gha ii sa hēéthēé hòò ba, nxāasega xae gha wèé ne khòè ne qhàò zi di ne Gam di cg'òèan domka tciia óá, ne gha nxāasega

* 1:1: x'áè úú-k'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

dtcòm̄s koe guua komsanan úú ka. ⁶ Tu gatu thêé gane ka c'êe tu u, Jeso Krestem di iise tciîèa hãa tu.

⁷ Wèéa tu ãe Roma koe hàna tu ncêe Nqarim ka ncàm̄mèa hãa, a hàà tu gha tcom-tcomsa ii ka tciîèa hãa tu kar ko máá:

Nqarim gatá ka Xòò ba hêé naka X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara koe guua hãa cgóm̄kuan hêé naka tòókuan hêéthêé mée i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba Roma koe dàran xgónèa

⁸ Tc'ãa dis kar ko Jeso Krestem koe guu a gatu wèé tu domka tirim Nqari ba qãè-tcaoa máá, gatu dis dtcòm̄ sa ko wèém nqõóm̄ koe nxàèè khama. ⁹ Nqarim, ncêe ko wèé tcáóa te cgoa Cóásem di qãè tchõàn xгаа-xgaan koe tsééa máá ba tirim tééa-máa-kg'ao Me e, xòm̄ x'aèser ko tc'êe-tc'êese tu u di ba. ¹⁰ Tiri còrèan koer ko wèé x'aè ka dtcàrà, còò dis ka i gha, Nqarim kò ncàm̄a hãa ne, dàdan xgobekg'amsea máá te, ra síf cgae tu u sa. ¹¹ Bòda tur xgónèa hãa khama, nxãasegar gha c'êes máàkus Tcom-tcomsam Tc'êem di sa máà tu u, tu gha qari-qariè ka. ¹² Méér ko saa, tíí hêé naka gatu hêéthêé ta ga korèku si i, ncêe ta gatá wèéa ta úúa hãa dtcòm̄an cgoa, gatu hêé naka tíí ga ra hêéthêé e.

¹³ Tíí qõe ga tuè, q'ãa tu gha sar ko tc'êe, kái q'oro ra ko hàà cgaea tu bìrîsea hãa, nxãasegar gha hàà gatu koe ga thêé tc'áróan kúrú ka, ncêe ma tãá zi qhàò zi di ne c'êe ne koe hêéa khamaga ma; igabagar ncêes noosega xgàèa tòòèa. ¹⁴ Kúrú méér gas tséés kaia sar úúa hãa, Gerika ne koe hêé naka Gerika tama ne koe ga hêéthêé e, ãe tc'èega ne koe hêé naka ãe káà tc'êe ne koe ga hêéthêé e. ¹⁵ Gaa domkar ko kaisase tc'êe, gatu ãe Roma koe hàna tu koer gha gataga thêé qãè tchõàn xгаа-xгаа sa.

Qãè tchõàn di qaria ne

¹⁶ Qãè tchõàn domkar sau-cgaekaguè tama, Nqarim di qari i khama, ãe ko dtcòm̄ wèém gha kgoarase di i, tc'ãa dis ka Juta ne koe, naka gataga Gerika ne koe hêéthêé e. ¹⁷ Nqarim di tchànoa ne ko dtcòm̄s koe guu a qãè tchõàn koe x'áíè khama, gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síf gaas di chõò-q'ooan koe tééan koe, ncêe i ma góásea a ko máá: “Eè tchàno ii ba gha dtcòm̄s koe guu a kg'òè,” téméè khamaga ma.

Ggoarasean koe ko qaase sa (1:18–3:20)

Wèém khòè ba cg'uri-kg'ao me e

¹⁸ Nqarim di xgòà ne ko nqarikg'ai koe guu a wèés ãe Nqari-tcáó tama sa hêé naka khòèan di cg'ãè tcáóan koe hêéthêé x'áíè khama, ncêe ko gaan di cg'ãè cauan cgoa tseeguan náà ntcòò o. ¹⁹ Ncêe Nqarim ka ga q'ãàè sa ne x'áíèa hãa khama, Nqari ba x'áí ne sia hãa domka. ²⁰ Chõò tama qarian Nqarim di hêé naka Gam di ii-q'ooan hêéthêé ncêe hòòse tama, nea kò nqõóm̄ tshoa-tshoase koe guu a ãem Nqari ba kúrúa hãa gúúan koe ga bóda q'ãase a ko x'áíse, nxãasega ne gha khòè ne táá máá, c'úúa ne kò hãa, témé ka. ²¹ Eèta ne ma Nqari ba q'ana hãa igaba ne Nqarim iise dqòm̄ Me tama, kana qãè-tcaoa máá Me tama khama, igaba i gane di tc'êe-kg'áman káà hùis gúú sa kúrúa, i gane di tcáóan ncêe káà tc'êe e ntcúú-ntcuuèa hãa. ²² Eèta ne ko máá, tc'èega ne e, témé, igaba ne kò kaàn tc'êe, ²³ a ne a kò chõò tamam Nqari ba ne gha dqòm̄ kámá ka, chòòko khòèan di zi sere-sere zi hêé, tsaràn di zi hêé, naka kg'oo-coan di zi hêé naka ncàa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan di zi hêéthêé dqòm̄.

²⁴ Gaa domkam kò Nqari ba cg'ãè zi gúú zi tcáóa ne ko tc'êe zi guua máá ne, ne kò cgáé-q'ooa ne koe sau-sauga zi gúú zi kúrú cgaeku. ²⁵ Nqarim di tseeguan ne kò tshúù-ntcõan kúrú, a ne a kò xommèa hãa zi gúú zi dqòm̄ a tsééa máá zi, Kúrú-kg'ao ba ne gha dqòm̄ khama ii x'aè ka - ncêe ko chõò tamase dqòm̄mè ba! Amen.

²⁶ Ncêes gúús domkam kò Nqari ba tcáóa ne koe ne ko qaa zi gúú zi sau-sauga zi máa ne. Zi kò gane di zi khòè zi gazi khama ma dxàè zi khòè zi cgoa séèkuan kúrú. ²⁷ Gatá iim dàòm̄ kaga xu kò khòè xu thêé khòè zi cgoa séèkuan kúrú guu, a xu a gaxu khama ma kg'áò-khoe xu cgoa séèku di tc'èean ka tcààè. A kò gaxu khama ma kg'áò-khoe xu cgoa sau-sauga tsééan kúrú, a kò gaxu di cg'ãè tsééan koe guu a xgàrasean óága cgaese.

²⁸ Ncēe ne khóè ne kò Nqarim q'ãa cgoa tchõà úú tama, khamam kò cg'ãè tc'ëean guua máá ne, ne kúrúè ta ga kò hãa zi gúú zi kúrú. ²⁹ Wèé zi cau zi cg'ãè zi ka ne kò cg'oè cgaeè, cg'ãèan hēé, cēèan hēé naka cg'ãè tc'ëean ka hēéthēé e. Wèés ncóo sa cg'oè cgae nea, naka cg'õo sa hēé, kómku tama sa hēé, kàaku sa hēé naka cg'ãè tcáo sa hēéthēé e. C'amku-kg'ao ne e, ³⁰ ncoiku-kg'aoan hēé, Nqarim di ne hòre-kg'ao ne hēé, dxàesere ne hēé, bóðseko ne hēé, dqòmseko ne hēé, cg'ãè zi gúú zi di ne kúrú-kg'ao ne hēé, gane di xòðan ntcoea hãa ne hēéthēé e. ³¹ Kàà tc'ëe ne e, a tcom-tcomsa tama, a gane ka c'ëe ne ncàm tama, a ne a thòð-xama-máákuan úú tama. ³² Eèta ne ma tchàno x'áèan Nqarim di q'ana hãa, ãe zi gúú zi ko kúrú khóèa nea x'oos ka kg'anoèa di i, igaba ne ncēe zi gúú zi cúí zi kúrú tama, a ko gataga thēé ãe ko kúrú zi ne cgoa qãè-tcao.

2

Nqarim di xgàrakua nea tchàno o

¹ Gaa domkaga tsi gha méé gúua kàà a, tsáá ncēe c'ëe khóèan ko xgàra tsi, díí tsia ga igaba. Eè tsi ko ma c'ëe khóèan xgàra khamaga tsi ko ma xgàrase, tsáá ãe ko c'ëe khóèan xgàra tsia ko gaan ko hēé khamaga hēé khama. ² Ta q'ana hãa, Nqarim di xgàrakua ne ãe ko ncēe zi gúú zi kúrú ne koe tchàno o sa. ³ Khama tsáá, ncēe kg'ama khóè ii tsi, nxãa tsi kò ko ncēe zi gúú zi ko kúrú khóèan xgàra, a tsi a ko tsáá ga tsi thēé gataga kúrú zi, ne tsi gáé tc'ëea máá, Nqarim di xgàrakuan tsi gha nxànagu, ta tc'ëea? ⁴ Kana tsia ko Gam di qãèan hēé, naka Gam di qgóósean hēé naka Gam di qád tcáoan hēéthēé dis qguù sa tana? A c'úua tsia Nqarim di qãèa ne ko chìbian koe tcóósean koe úú tsi sa? ⁵ Igaba tsari qari tcúúan hēé naka tcóóse tamasa tcáós tsari sa hēéthēé domka tsi ko Nqarim di xgòan xg'ae-xg'ae cgaese, Nqarim di xgòan dim cárm ka, ncēe i gha Gam di xgàrakuan tchàno hàà x'áise ba. ⁶ Nqari ba gha wèém khóè ba ãem ma tsééa hãa khamaga ma kabia máá: ⁷ Gane ãe qãèan kúrú koe qád tcáoá hãa ne, a ko gatà hēéan ka *Nqarim koe* dqòmkuan hēé, naka tcomkuan hēé, naka ãe kàà tama sa hēéthēé qaa, nem gha Nqari ba chòò tamasa kg'òè sa máà. ⁸ Igaba gane ãe ko xaù, a tseeguan xùri tama, igaba ko cg'ãèan xùri ne koe i gha *Nqarim di* xg'àian hēé naka xgòan hēéthēé hãa. ⁹ Xgàrase sa hēé naka qóm zi hēéthēéa gha wèém khóè ãe ko cg'ãèan kúrú koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hēéthēé e. ¹⁰ Igaba i gha dqòmkuan hēé, naka tcomkuan hēé, naka tòókuan hēéthēé wèém khóè ãe ko qãèan kúrú koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hēéthēé e. ¹¹ Nqari ba tãákase khóèan qgóó tama khama.

¹² Qhàò zi di nea x'áèan dòm q'oo koe hãa tama, a ne a gha chìbian kúrú a x'áèan dòm q'oo koe hãa tamase ga kaàkaguè; ne *Juta ne* x'áèan dòm q'oo koe hãa, a ko chìbian kúrú, a ne a gha x'áèan ka xgàràè. ¹³ Eè ko x'áèan kóm nea Nqarim cookg'ai koe tchàno ne iise bóðè tama khama, igaba ãe ko x'áèan ko méé sa kúrú ne ko tchàno ne iise bóðè. ¹⁴ Tãá zi qhàò zi di nea *Moshem di* x'áèan úú tama, igaba ncēè ãe ne kòò tcáoá ne q'oo koe ne q'ana hãa sa kúrú nes nxãa sa *Moshem di* x'áèan koe ko qaases ga si i, a ne a gane ka x'áèan úúa hãa, èeta ne ma *Moshem di* x'áèan úú tama igabaga. ¹⁵ Gane di qgóóse-kg'áman koe i ko x'áise, ãe ko x'áèan koe qaase sa tcáoá ne q'oo koe goásea hãa sa. Gataga ne tc'ëe-kg'áman úúa hãa ncēe ko ãe qãè iis ka hēé naka ãe qãè tamasa ka hēéthēé birí ne e. Si ko ncēe sa x'áèa nea tcáoá ne q'oo koe hàna sa nxàea tseegukagu. Gaa kaga i ko gane di tc'ëean c'ëe x'aè ka chìbi-chibi ne, a c'ëe x'aè ka kúrú ne ne kg'uia mááse. ¹⁶ Ncēe xgàrakua ne gha hàà kúrúse, Nqarim ko hàà khóèan di zi tséé zi chómseza zi Jeso Krestem koe guu a xgàram cárm ka, ãer ko ma qãè tchòàn koe ma xgaa-xgaa khamaga ma.

Juta ne hēé naka Moshem di x'áèan hēéthēé e

¹⁷ Igaba tsáá, ncēe Juta ka ko tciise tsi, a x'áèan koe dtcàasea hãa tsi, a ko Nqarim cgoa dqòmse tsi, ¹⁸ tsáá ãem *Nqari ba* tc'ëea hãa sa q'ana tsi, a ko ãe cgáé ii zi bóða tcg'òó tsi, *Moshem di* x'áèan koe tsi xgaa-xgaa zia hãa khama, ¹⁹ tsáá ãe kàà tcgáí ne khóè ne ko qgóó-hii tsi, naka ãe ntcúú q'oo koe hàna ne di tsi x'áà tsi di tcoman úúa hãa tsi, ²⁰ tsáá ãe kàà tc'ëe ne di tsi tchàno-tchano-kg'ao tsi, naka ãe cg'aré ne di tsi xgaa-xgaa-kg'ao

tsi, (q'āan di tc'ēean hēé, naka tseeguan hēéthēé tsi x'áèan koe úúa hāa domka). ²¹ Kháé nxāaska tsáá ncēe c'ēe ne ko xгаа-xгаа tsi, te tsi koáé tsáá xгаа-xгаа? Tsáá ēe ts'āàn méé i guuès ka ko xгаа-xгаа tsi, nxāa tsia gáé ko ts'āà? ²² Tsáá ēe ko máá, khòè ne méé ne táá cg'áràn kúrú témé tsi, nxāa tsia gáé ko cg'áràn kúrú? Tsáá ēe kúrúa mááseèa hāa nqárian ko xguì tsi, nxāa tsia gáé ko tempelean koe tcāa a ts'āà? ²³ Tsáá ēe Nqarim di x'áèan tsi úúa hāa sa ko dqòmse tsi, Nqari ba tsia ko sau-cgaekagu Gam di x'áèan ko méé sa kúrú taman ka? ²⁴ Ncēe i ma góásea hāa khama a ko máá: “Gatu domka i ko Nqarim di cg'òèan táá zi qhàò zi di ne ka cg'uri-cg'uriè,” téméè khama.

²⁵ Ncēè x'áèan tsi kòo komsana nes tsaris q'āe nqāa-qgai khòè sa cgáé si i; igaba ncēè x'áèan tsi kòo tsaa nes nxāaska tsaris q'āe nqāa-qgai khòè sa gaas tama si i. ²⁶ Ncēè ēe q'āe nqāa-qgai khòè tama ne kò ko x'áèan ko qaa sa qgóóa qari, ne ne gáé ēe q'āe nqāa-qgai khòèa ne khama ma bóòè tite? ²⁷ Tsáá ēe góá tòòèa x'áèan úúa hāa a q'āe nqāa-qgai khòèa hāa tsi, igabaga ko x'áèan khóá tsia gha chibi-chibi a xgàràè, ēe tc'áróa ne koe q'āe nqāa-qgai khòè tama igaba ko x'áèan komsana ne ka. ²⁸ Khòè ba tc'áróa ba koem kò q'āe nqāa-qgai khòèa hāa ne cúíga tseegu dim Jutam tama me e, si gataga tseegu dis q'āe nqāa-qgai khòè sa tchàa di kana tc'áróm koe ko kúrúès tama si i. ²⁹ Igaba tseegu dim Juta ba ēe q'oo za Juta ii me e, si q'āe nqāa-qgai khòè sa ko tcáós koe kúrúè, Tc'ēm ka, góá tòòèa hāa x'áèan ka tamase. Eēta iim khòè ba khòèan kam gha dqòmme sa kg'ano tama, igabam Nqarim kam gha dqòmme sa kg'anoa.

3

¹ Kháé nxāaska dùútsa cgáé sa hàna, Juta tsi kòo ii ne? Kana i ko q'āe nqāa-qgai khòèan dùú sa hùí? ² Wèè zi xòè zi koe ga i kaisase cgáé e! Tc'āà dis ka ne Juta ne Nqarim di kg'uian máàèa hāa khama.

³ Igaba kháé, ncēè c'ēe-kg'áía ne kò xg'ao tcom-tcomsa tama ne i ga kò nta ii? Gane dis tcom-tcomsa tama sa gha Nqarim dis tcom-tcomsa sa kaàkagu? ⁴ Nxāas tama si i! Ncēe sa méés q'āase: Nqari ba méém tseegu ii, nakam wèém khòè ba tshúù-ntcōa-kg'ao ba ii. Ncēe i ma góáèa a ko máá:

“Nxāasega Tsi gha *Tsáá Nqari Tsi*
Tsari kg'uian koe guu a tchàno Tsi iise bóòè ka,
a gha Tàà-kg'ao ba ii,
ēe Tsi kòo *qhàis koe xgàrà ne*,”
téméè khama.

⁵ Igaba ncēè gatá di tchàno taman kòo Nqarim di tchànoan x'áí, ne ta gha dùú sa méé? Méé ta gha a máá, Nqari ba qāèse hēé tama, gatá koe xgòàn ka? témé. (Khòèan ga méé khamar ko méé.) ⁶ Nxāas tama si i! *Nqarim kò tchàno tama* ne ba gha nta hēés ka nqóó ba xgàrà?

⁷ Igaba i ga c'ēe khòèan máá: “Tiri tshúù-ntcōan kòo Nqarim di tseeguan càu a kaisa dqòmkuan máà Me ne, ra ko dùús domka qanega chibi-kg'aom khama ma bóòèa máá?” témé. ⁸ Kháé nxāaska ta ko dùús domka máá: “Hàa naka ta cg'āè gúúan kúrú, naka i gha nxāasega qāè gúúan hàà,” témé tama? C'ēe ne ncēe ko chibi-chibi ta a, a ko máá, ta ko méé ga a témé ne khama. Eē ne ii khamaga ne gha ma xgàràè, si gha ēe sa tchàno si i.

Cúí khòè ga tchàno tama

⁹ Kháé ta gha nxāaska dùú sa nxàè? *Sita Juta ta gáé cgáé taà?* Cg'arés kaga i gatà ii tama! Ncìsegar x'áía hāa, Juta ne hēé naka qhàò zi di ne hēéthēéa cúíta ga ma chibian dòm q'oo koe hāa sa. ¹⁰ Ncēe i ma góáèa khama a ko máá:

“Cúí khòè ga kàà a, tchàno o.

¹¹ Cúí khòè ga kàà a, kórna ko q'āa a,
i cúí khòè ga kàà a, Nqari ba ko qaa a.

¹² Wèéa ne ga *Nqari ba q'aumana* hāa,
a ne a wèéa ne ga kàà hùí ne e,
wèéa ne ga.

Cúim qãè tsééan ko kúrúm ga ba káà me e.”

¹³ “Gane di dòma nea
xgobekg'amsea zi tc'ám zi khama ii,
i ko gane di taman qàe-qaeku sa kúrú.”
“I cg'aoan di dqãèan kg'áma ne koe hãa.”

¹⁴ “Gane di kg'áma nea cgúíkuan hëé
naka xgón hëéthëé ka cg'oèa hãa.”

¹⁵ “Gane di nqàrèa ne c'áðan ntcãagu ka qháé e.

¹⁶ Eë ne nqáéa hãam dàðm koes kobe sa hëé
nakas cg'ãa-cg'anakagu sa hëéthëé hàna,

¹⁷ ne tòókuan dim dàð ba c'úua.”

¹⁸ “Tcgái q'ooa ne koe i Nqarim q'áo ga káà a.”

¹⁹ Ta q'ana hãa, wèés gúús ëe i ko x'áèan nxàe sa, i ko ëe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne cgoa nxàe sa, nxãasegas gha wèés kg'ám sa nqookaguè, me gha wèém nqõó ba Nqarim koe xõara mááse ka. ²⁰ Gaa domkam Nqarim cookg'ai koe cúim khóèm ga ba x'áèan komsanan ka, tchànóm iise bóðèa hãa tite; x'áèan koe ta ko guu a chìbian ka q'ãa khama.

Nqarim dim dàðm kgoarasean di ba (3:21–4:25)

Dtcòmán koe guua hãa tchànoa ne

²¹ Igaba i ncëeska x'áèan koe guu tama, a Nqarim koe guua tchànoan x'áisea hãa, gatà i ko ma x'áèan hëé naka porofiti xu hëéthëé ma gaan ka nxàe tseegukagu igaba. ²² Ncëe tchànoa ne Nqarim koe guua, Jeso Krestem koe dtcòmán ka, wèé ne ëe ko dtcòm ne di iise. Cúí q'aa-q'oo ga káà a khama, ²³ wèéa ne ga chìbian kúrúa hãa, a Nqarim di x'áàn tcàoa hãa domka, ²⁴ a ne a ko Gam di cgómkuan domka tchàno ne iise bóðè, Jeso Krestem koe hàna kgoarakuan koe guu a, si ncëe sa kg'amaga dis máàku si i. ²⁵ Ncëem kò Nqari ba qhàea-máàkus iise tcg'óó ba, nxãasega ta gha Gam koe dtcòmán ka, Gam di c'áðan koe guu a gatá di chìbian qgóóa máàè ka. Ncëe sa kòo Nqarim di tchànoan x'ái, kg'aia kò kúrúsea hãa chìbian nem kò kg'ama bóða guu di i. ²⁶ Ncëe sam kò Gam di qáo tcáóan koe guu a kúrú, Gam di tchànoa nem gha nxãasega ncëem x'aèm koe x'ái ka. Gataga i ko thëé x'ái, Gabá tchàno Me e sa, ëe ko Jesom koe dtcòm ba tchànóm iise bóðan ka.

²⁷ Kháé ta gha nxãaska dùús cgoa dqòmse? Gúú cgoa tama a! Dùús domka? X'áèan ko méé sa kúrú domka? Nxãan tama a, igaba dtcòmán domka a. ²⁸ Khóè ba ko dtcòm koe guu a tchànóm iise bóðè sa ta q'ana hãa khama, x'áèan ko méé sa kúrús ka tamase. ²⁹ Ka ba gáé Nqari ba Juta ne cúí ne di baa, a tãá zi qhàð zi dim tama baa thëé? Tãá zi qhàð zi di Me e gataga thëé, ³⁰ Nqari ba cúí Me e khama, a gha ëe q'ãe nqãa-qgai khòoèa hãa ne gane di dtcòmán koe guu a tchàno ne iise bóð, a gha gataga thëé ëe q'ãe nqãa-qgai khòoèe tama ne gane di dtcòmán koe guu a tchàno ne iise bóð. ³¹ Ka sa ko nxãa sa nxãaska máá, dtcòmán domka ta ko x'áèan aagu, témé? Nxãas tama si i! Igaba ta ko x'áèan qgóóa qari.

4

Abrahamam dis x'ái sa

¹ Dùú sa ta gha kháé nxãaska Abrahamam ka nxàe, khóèan dis iis koe kg'aika dim xòòm gatá di ba. Dùú sa kò kúrúse cgae me? ² Ncëe Abrahamam kò ëem kúrúa hãa zi tséé zi domka tchànóm iise bóðèa hãa, nem ga kò dqòmse cgoam ko sa úúa hãa, igaba Nqarim cookg'ai koe tamase. ³ Nqarim dis Tcgãya sa ko máá: “Abrahama ba kò Nqarim koe dtcòm, a ba a kò gam dis dtcòm koe guu a tchànóm iise bóðè,” témé khama. ⁴ Tséé-kg'aom kò tsééa hãa nem gam di surutan máàkus iise máàè tama, igabam ko ëem tséé-kg'am hãa sa suruta-kg'ammè. ⁵ Igaba ëe tséé tama, a Nqarim koe tcoman úúa hãa ba, Nqarim ncëe ëe Nqari-tcáó tama ba ko tchàno iise bóð ba, nxãam di dtcòmna nea ko Nqarim ka tchàno iise bóðè. ⁶ Ncëem kò gataga Dafite ma khóèm di ts'eekg'aian ma nxàe khamaga ma; khóèm ncëe kò Nqarim ka tchànóm iise bóðè ba, gam di zi tséé zi bóð ka oose, a ko máá:

⁷ “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ëe gane di tsééan cg'ãè ko qgóóa máàè ne,

ncēe gane di chìbian ko qàbi-kg'aiè ne!

⁸ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa

khòem ãe gam di chibia nem

Nqari ba tcee cgae me tite ba,”

tam méé.

⁹ Ncēes ts'ee-ts'eekg'aiku sa gáé q'ãe nqãa-qgai khòoèa ne dis cúí saà, kana saa thée q'ãe nqãa-qgai khòoèa tama ne di saa? Ncēeta ta ko méé a ko máá: “Abrahama ba kò gam dis dtcòm̄s domka tchànóm̄ iise bóòè,” témé ka. ¹⁰ Nta iis téé-q'oos koe ba kò tchànóm̄ iise bóòè? Eēm kò q'ãe nqãa-qgai khòoèa qãá q'oo koea kò ii, kana ãem ko q'ãe nqãa-qgai khòoèa cookg'ai koea kò ii? Eēm kò q'ãe nqãa-qgai khòoèa qãá q'oo koe tama a kò ii, igaba ãem kò q'ãe nqãa-qgai khòoèa cookg'ai koe e. ¹¹ A ba a kò q'ãe nqãa-qgai khòoèam hãa dis x'áís dtcòm̄an koe guua hãa tchànóan ka ko nxàea tseegukagu sa hòò, dtcòm̄an ãem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòoèa tama kam kò úúa hãa a. Nxãasegam gha wèè ne ãe ko dtcòm̄, igaba qanega q'ãe nqãa-qgai khòoèa tama ne dim xòò ba ii, ne nxãasega tchànó ne iise bóòè ka. ¹² A ba a gataga gane ãe q'ãe nqãa-qgai khòoèa ne dim xòò me e (ãe q'ãe nqãa-qgai khòoèa ne cúí ne ka tamase, igaba thée ãe dtcòm̄s dim dàòm̄ koe ko qòò ne, ncēm̄ ko gatá ka xòm̄ Abrahama ba úúa hãa sa, ãem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòoèa tama ka.)

Nqarim dis nqòòkaguku sa ko ãe dtcòm̄a hãa ne ka hòòè

¹³ Abrahama ba hée naka gam dis qhàò sa héeéthéa kò nqòóm̄ di ne q'òò-kg'ao ne ne gha ii dis nqòòkaguku sa x'áèan domka hòò tama khama, igaba dtcòm̄s koe guua tchànóan domka a. ¹⁴ Ncēè *Nqarim* kò ãem ko nqòòkaguas gúú sa ãe ko x'áèan *komsana ne máá*, nes nxãaska dtcòm̄ sa káà tséé si i khama, si nqòòkaguku sa thée káà hùì si i. ¹⁵ X'áèa ne ko *Nqarim di xgòàn óá khama*. Igaba ãe x'áèan káà a koe, i x'áèan tsaa káà a.

¹⁶ Gaa domkagas nqòòkaguku sa dtcòm̄an koe guua, nxãasegas gha cgóm̄ku dis gúú sa ii ka, a sa a gha wées qhàòs *Abrahamam dis* koe qarika téé - x'áèan di ne cúí ne ka tamase, igabaga gane ãe Abrahamam dis dtcòm̄s koe hàna ne koe héeéthé e, gatá wéèa ta dim xòò ba. ¹⁷ Ncēe i ma góásea a ko máá: “Káí zi qhàò zi dim xòò bar kúú tsia hãa,” téméè khama. *Nqarim* ncēm̄ kò Gam koe dtcòm̄, Nxãam cookg'ai koem *gatá dim xòò me e*, - *Nqarim* ncēe ãe x'óóa hãa ne ko kg'òèkagu, a kò ãe kg'aiga káà ii zi gúú zi kúú zi hãa ba. ¹⁸ Nqòòda ne kò káà a, igabam kò Abrahama nqòòdan úúa hãa, a dtcòm̄, a hàà káí zi qhàò zi dim xòò ba kúú, ãem kò ma bìrìè a máá: “Tsaris qhàò sa gha gatá ii,” téméèa khamaga ma. ¹⁹ Eētam kò ma gam dim tc'áró ba cg'ãa-cg'anasea hãa sam kò bóò, i kuria ba 100 qàe koe hãa, si Sarah sa gataga thée cóán ábà tite, tchòoa sa ko x'óóa hãa khama, igabam kò gam dis dtcòm̄s koe táá xhōen-tcáo. ²⁰ A ba a kò gam dis dtcòm̄ úú tamasa ka *Nqarim* dis nqòòkagukus ka táá káíse tēese, a táá gam di dtcòm̄an cgoa ntcoeku, igabam kò dtcòm̄an koe qari-qariè, a kò Nqari ba dqòm̄. ²¹ A kò kaisa tcoman úúa hãa, Nqari ba qarian úúa, ãem nqòòkagu mea hãa sam gha kúú di i. ²² Ncēes gúús domkagam kò “dtcòm̄an koe guu a *Nqarim* ka tchànóm̄ iise bóòèa hãa.” ²³ Me ncēm̄ kg'uim “tchànó iisem bóòèa hãa” di ba gaam cúí ba góá tòóa máàè tama, ²⁴ igabam gatá di me e thée, gatá ncēe gha *Nqarim* ka tchànó ta iise bóòè ta, ncēe ko Gam koe dtcòm̄ ta, Gaam ncēe Jesom gatá dim X'aiga ba x'ooan koe ghùia hãa ba. ²⁵ Ncēe kò gatá di chìbian domka x'ooan koe tcàèè ba, a kò x'ooan koe ghùie ba, tchànó iise ta gha bóòè ka.

Kãbas kg'òè sa Krestem koe (5:1–8:39)

5

Tòòku sa hée naka qãe-tcao sa héeéthé e

¹ Gaas gúús domkaga a, ncēe ta dtcòm̄an koe guu a tchànó ta iise bóòèa hãa a, domka ta *Nqarim* cgoa tòòkuan úúa, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a, ² Gam koe ta ko guu a dtcòm̄an koe kgoarasea hãase Gam di cgóm̄kuan ncēe koe tcàà, ncēe ta gaan tc'amkg'ai koe téé-tēe e, a ko *Nqarim* dim x'áàm̄ dis nqòòkagukus koe qãe-tcao o. ³ Gaan

ka cúí tamase, igaba ta ko gataga thée xgàrasean ka qãè-tcao, q'ana ta hãa i ko xgàrasean qarika téékagu ta a khama; ⁴ Me gha *Nqari ba*, qarika ta kò téé ne cgáé ta iise bóò ta a; ta gha *Nqarim* kòò cgáé ta iise bóò ta a ne, nqòò sa úúa hãa. ⁵ Si nqòò sa sau-cgaekagu ta a tama, Gam di ncàmkuuan cgoam *Nqari ba* tcáóa ta cg'oè-cg'oea hãa khama, ncēm máa ta a hãam Tcom-tcomsam Tc'ēm ka.

⁶ Eē ta ko qanega kg'amka ii kam kò Kreste ba qãem x'aem ka *Nqari-tcáó* tama ne domka x'óó khama. ⁷ Kái-kg'aise i thamka tama, khòem ga tcg'òóse a ēe tchàno iim khòem domka x'óó sa, khòem ēe *kaisase* qãem ka i ga kúrúse, c'ēm khòem ga tcg'òóse a gaam domka x'óó sa. ⁸ Igabagam *Nqari ba* gatá koem úúa ncàmkuuan x'áíá hãa, qanega ta kò chibi-kg'ao ta ii kam Kreste ba x'óóa máa ta a hãa di i.

⁹ Khama nxãaska, ncēe ta ncēeska Gam di c'áòan ka tchàno ta iise bóòèa, ka ta gha nta noose Gam koe guu a *Nqarim di* xgòàn koe kgoaraè? ¹⁰ *Nqarim di* ta cg'õo-kg'ao ta a kò ii, igaba ta kò Gam dim Cómam dis x'oos koe guu a Gam cgoa tòóku. Ncēe ta Gam cgoa tòókua hãa ka ta gha nta noose kgoaraè, *Krestem* dis kg'òès ka? ¹¹ Ncēes gúùs ka cúí tama a, igaba ta ko thée *Nqarim* koe qãè-tcao gatá dim X'aigam Jeso *Krestem* koe guu a, ncēe ta Gam koe guu a *Nqarim cgoa* tòókuan hòò ba.

X'oo sa cúím khòem (Adam) koe guua, si kg'òè sa cúím Khòem (Krestem) koe guua

¹² Gaa domka i chìbian cúím khòem *Adam* koe guu a nqõóm koe tcana, a i a x'oo sa ógara hãa, si x'oo sa ncēm dàòm ka wèe khòèan koe hààraa, wèe khòèa nea chìbian kúrúá hãa domka. ¹³ X'áèan kò tcg'òóès cookg'ai koe, i kò nqõómkg'ai koe kg'aiga chìbian hàna khama, igaba ēe i x'áèan káà a koe i chìbian x'áíse tama. ¹⁴ Igabas kò *Adam* di x'áèan koe guu a síí Moshem di x'áèan koe chòò koe x'oo sa tc'ãà-cookg'aia hãa, gane ēe chìbian gane di kò *Adam* di zi tséé zi cg'ãè zi khama ii tama ne koe ga igaba, *Adam* ncēe kò *Krestem* ēe gha hààm dis sere-seres khama ii ba.

¹⁵ Igabas *Nqarim* dis aba sa *Adam* ka kúrúèa cg'áèan khama ii tama. Eēm khòem cúím di cg'ãè tsééan domka

ne kò kái ne khòè ne x'óó,
igabas *Nqarim* dis cgómku sa hēé naka Gam dis abas ncēm kò cúím Khòem Jeso *Krestem* di cgómkuuan koe guu a máa ta a sa hēéthēé

kái ne khòè ne koe *kaisase* càusea.

¹⁶ *Nqarim* dis aba sa hēé naka cúím khòem dis chibi sa hēéthēé sara xg'aeku koe i gataga q'aa-q'ooan hàna hãa:

Cúís tséés cg'ãès qãá q'oo koe i bóòà tcg'òóèa hãa,

khòè ba méém xgàraè sa,

igaba ne gha khòè ne kái zi tséé zi cg'ãè zi qãá q'oo koe *Nqarim* dis máàkus domka tchàno ne iise bóòè.

¹⁷ Eēm khòem cúím *Adam* dis tséés cg'ãès domkas kò

x'oo sa gaam khòem cúím koe guu a tc'ãà-cookg'aia hãa.

Igaba ncēm Khòem cúím Jeso Kreste ba

ncēes gúù sa nqáéa hãase kúrúá hãa: ēe ko kaisa cgómkuuan hēé naka abas tchànoan di sa hēéthēé hòò ne gha Gam koe guu a kg'òèan koe tc'ãà-cookg'ai ka.

¹⁸ Gaa domka, ncēe ne kò ma wèe ne khòè ne cúím khòem dis tséés cg'ãès koe guu a chìbiga ne iise bóòè, khamaga ne kò wèe ne khòè ne cúím Khòem di tsééan tchànoan di koe guu a tchàno ne iise bóòè, a gha kg'òèan úúa hãa. ¹⁹ Ncēe ne kò ma kái ne cúím khòem di komsana taman domka chibi-kg'ao ne kúrúè, khamaga ne gha ma kái ne cúím Khòem di komsanan domka tchàno ne iise bóòè khama.

²⁰ I kò x'áèan ga thée hàà, nxãasega i gha chìbian càù ka. Igaba ēe i kò chìbian càùse, koe i kò cgómkuuan *kaisase* càùse. ²¹ Nxãasegas gha, ēes ma x'oo sa chìbian ma tc'ãà-cookg'aia hãa khamaga ma gataga cgómku sa thée tchànoan koe guu a tc'ãà-cookg'ai, a gha gatá dim X'aigam Jeso *Krestem* koe guu a chòò tamas kg'òè sa óá ka.

6

Chìbian koe ta guu a x'óóa hãa, igaba ta Krestem koe kg'òèa hãa

¹ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? Chìbian méé ta x'ãèa máá na kúrú saa, naka i gha nxãasega cgómkuan càuse? ² Nxãas tama si! Chìbian x'óóa guua hãa ta khòè ta a, ka ta gha ntama ma gaan koe qanega kg'òè? ³ Kana tua c'úúa hãa, wèéa ta èe Jeso Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa ta Gam di x'ooan koe tcguù-tcguuèa sa? ⁴ Gam dis x'oos koe tcguù-tcguuèan ka ta Gam cgoa kãèèa hãa. Igabagam kò Kreste ba Xòòm di x'áàn ka gataga thée x'ooan koe ghùìè, nxãasega ta gha gatá igaba thée kãbas kg'òè sa kg'òè ka.

⁵ X'oos koe ta Gam cgoa cúí ta a, khama ta gha gataga thée x'ooan koe ghùikus koe Gam cgoa cúí ii. ⁶ Q'ana ta hãa, si gatá dis ncìís ii-q'oos khòèan di sa Gam cgoa xgàuèa hãa, nxãasega i gha gatá di tc'áróan ncèe chìbian di kaàkaguè, ta gha táá gaicara chìbian di ta qãa ta ii ka, ⁷ díím wèém èe x'óóa hãa ba chìbian dòm q'oo koe hãa tama khama.

⁸ Ncèè Krestem cgoa ta kò x'óóa hãa, ne ta ko dtcòm, gataga ta gha thée Gam cgoa kg'òè sa. ⁹ Kreste ba x'ooan koe ghùìèa hãa sa ta q'ana hãa khama, a cuiskaga gaicara x'óóa hãa tite, si x'oo sa gaia Gam koe qari úú tama. ¹⁰ X'oos èem kò x'óós koem kò chìbian koe cúí q'oro x'óó, igaba kg'òès èem kò kg'òè sam kò Nqari ba kg'òèa máá khama. ¹¹ Gaam dàòm cúím kaga méé tu Jeso Krestem koe: chìbian x'óóa guua hãa, igaba ko Nqari ba kg'òèa máá tu khòè tu khama ma qgóóse.

¹² Gaa domka méé tu táá chìbian hée naka i gatu di tc'áróan ncèe kaàko koe x'aiga ii guu, naka tu cg'ãè zi tc'èe zi gaan di zi komsana guu. ¹³ Táá méé tu gatu di tc'áróan di xòèan chìbian tcg'dòóa máá guu, cg'ãè zi tsée zi koe gha tséékaguè gúúan iise. Igaba méé tu Nqari ba máàse, khòè ne ncèe x'ooan koe tcg'dòóa a kg'òèan koe tcãàèa hãa ne khama ma, naka tua gatu di xòèan tchàno zi gúú zi koe gha tséékaguè di iise máà Me. ¹⁴ X'áèan dòm q'oo koe tu hãa tama, igaba tu cgómkuan dòm q'oo koe hãa, ke méé i chìbian gatu koe táá qarian úú guu.

Tchànoan di ne qãa ne

¹⁵ Kháé méé ta nxãaska nta hée? Chìbian méé ta kúrú saa, x'áèan dòm qòò koe ta hãa tama, a cgómkuan dòm q'oo koe hãa domka? Nxãas tama a si! ¹⁶ C'úúa tu gáé hãa, c'èem khòèm komsana koe tsi kò máàsea hãa ne tsi gaam khòèm di tsi qãa tsi i sa? Chìbian ncèe ko x'oo sa óága di tsi qãa tsia ga ii, kana tsia ga komsanan, ncèe ko tchànoan óága di tsi qãa tsi ii igaba. ¹⁷ Nqari ba méém qãè-tcaoa máàè, chìbian di tu qãa tu u kò ii, igaba tu kò èe tu kò máàè xgaa-xgaan wèè tcáóa tu cgoa komsana domka. ¹⁸ Chìbian koe tu kgoaraèa hãa, a tu a ncèeska tchànoan di tu qãa tu u.

¹⁹ Khòèan ga ko méé khamar ko méé, gatu di ii-q'ooan koe tu kg'amka tu u khama, a ra a ko máá: èe tu kò ma gatu di tc'áróan di xòèan ma kúrú hãa, i cg'urian hée naka chòò tama zi tsée zi cg'ãè zi hée thée di qãa ii, khamaga méé tu ma ncèeska kúrú u naka i tchànoan di qãa, naka tu gha nxãasega q'ano-tcáo ii. ²⁰ Qanega tu kò chìbian di tu qãa tu ii, ka tu kò tc'èea máá, kgoarasea tu hãa a èe tchàno ii sa kúrú tite, ta tc'èea hãa khama. ²¹ Dùú sa kò èem x'aèm ka kãbisea máá tu u? Ncèeska zi ko gaa zi gúú zi sau-cgaekagu tu u ka. Si gaa zi gúú zi dis chòò-q'oo sa x'oo si! ²² Igaba tu ncèeska chìbian koe kgoaraèa, a tu a Nqarim di tu qãa tu u, a gatu dis kãbisea mááku sa hòòà, si gha q'ano-tcáo kagu tu u, i gha chòò-q'ooa sa chòò tamas kg'òè sa ii. ²³ Chìbian di suruta nea x'oo si i, igabas Nqarim dis aba sa chòò tamas kg'òè si i khama, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe.

7

Séèkuan dis x'ái sa

¹ Tíí qòe ga tuè, gatu ncèe x'áèan q'ana hãa, tu gáé c'úúa hãa, x'áèa nea khòèm koe qarian úúa hãa sa, kg'òèam hãas noose? ² Gaa domkas séèa hãas khòè sa x'áèan koe guu a gas dim khòèm koe qáèsea hãa, èem kg'òèa hãas noose; igaba gas dim khòèm kòò x'óó nes séèkuan di x'áèan koe kgoarasea. ³ A ncèè gas dim khòèm qanega kg'òèa hãa koes

kò c'ëem khòè ba sèè, nes ko cg'ára-kg'ao sa ta ma tciie; igaba ncèè gas dim khòèm kòo x'óo nes gha èe x'àèan koe kgoarasea hãa, a c'ëem khòè bas kòo sèè ne cg'ára-kg'ao tama.

⁴ Tíí qòe ga tuè, gatu ka igabaga i gatà ii, gatu igaba tu kò Krestem dim tc'áróm koe guu a x'àèan koe x'óo, nxãasega tu gha C'ëem èe x'ooan koe ghùèa hãam di ii ka, ta gha nxãasega Nqari ba tc'áróan kúrúa máá ka. ⁵ Eè ta kò qanega nqóóm di ta ii, ka zi kò gúú zi èe chìbian ka ncàmmèa hãa zi, x'àèan ka kúrúè a cgáé-q'ooa ta koe tséé, nxãasega ta gha x'oo sa tc'áróan kúrúa máá ka. ⁶ Igaba ta ncèeska x'àèan koe kgoarasea hãa, a èe kò qáé taa hãa sa x'óoa guua, nxãasega ta gha táá ncíís kg'òès góá tòòèa hãa zi gúú zi dis koe tséé, igaba ta gha kaba kg'òèan Tc'ëem di koe tséé ka.

Chìbian cgoa x'ãaku sa

⁷ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? X'àèa nea chìbigaa? Nxãas tama si i! X'àèan tama kò ii ner ga kò chìbian c'úua hãa. X'àèan kò méé naka máá, “Táá ncóó guu,” témé tama ner ga kò ncóós dùú sa ii sa c'úua hãa khama. ⁸ Igaba i chìbian ncèem x'àè-kg'ám koe guu a kòm ba hòò, a wèé zi ncóó-kg'ám zi tíí koe óágara hãa; x'àèan káà a koe i chìbian x'óoa hãa khama. ⁹ Tíí igabar kò c'èe x'àè ka x'àèan káà a koe kg'òèa, igaba èem ko ncèem x'àè-kg'ám ba hàà ka i kò chìbian tshoa-tshoa a kg'òè, ¹⁰ ra tíí x'óo. Ra kò bóò q'ãa, gaam x'àè-kg'ám èe kò ko kg'òè sa óága ba, tíí koe x'oo sa óágara hãa sa. ¹¹ Chìbia ne kò ncèem x'àè-kg'ám koe kòm ba hòò a qàe-qae te, a gaam koe guu a cg'òo te khama.

¹² Khama ra ga nxãaska máá, x'àèa ne tcom-tcomsa a, me x'àè-kg'ám ba gataga tcom-tcomsa, a tchàno, a qàè me e, témé. ¹³ Ka sa kò kháé nxãaska gaas gúús èe qàè sa kabise a tíí koe x'oo sa kúrú? Nxãas tama si i! Igaba chìbi si i kò ii ncèe kò tíí koe x'oo sa kúrú sa, nxãasegas gha chìbi sa x'áise chìbi si i sa ka, ncèe kò qàès gúús koe guu a tíí koe x'oo sa óágara hãa sa. Ncèem dàòm kas kò kaisase x'áise, kaias chìbi si i sa, ncèem x'àè-kg'ám koe guu a.

¹⁴ X'àèa nea tc'ëem di i sa ta q'ana hãa, igaba ra tíí cgàam cgoa kúrúèa, a chìbian koe qàè iise x'amáguèa, ¹⁵ a èer ko kúrú sa bóò q'ãa tama. Èer kúrú kg'oana hãa sar kúrú tama khama, igaba èer kúrú sa tc'èe tama sa, gaas kúrú ra kos ga si i. ¹⁶ Igaba ncèè èer kúrú sa tc'èe tama sar kòò kúrú, ner ko dtcòm, x'àèa ne qàè e sa. ¹⁷ Ncèe i ii khama ra tíí tama ra a ncèe ko kúrú u ra, igaba tíí koe x'ãèa hãas chìbi si i. ¹⁸ Q'ana ra hãa, si cúús gúús qàès ga sa tíí koe x'àèa hãa tama khama, nxãa tar ko méé ner ko máá, tirim cgàam koe témé. Ncàma ner úua hãa, qàèa ner ga kúrú di i, igabar ko gaan kúrú ka tààè khama. ¹⁹ Èer kúrú kg'oana hãas gúús qàè sar kúrú tama, igaba èer kúrú sa tc'èe tamas cg'ãè saa, gaas kúrú kos ga si i khama. ²⁰ Nxãaska, ncèè èer kúrú sa tc'èe tama sar kòò kúrú ner tíí tama ra a èe ko kúrú si ra, igaba tíí koe x'ãèa hãa chìbi ii èe ko kúrú si i.

²¹ Ra ko bóò, i ko ncèe qarian tíí koe tséé: qàèa ner kúrú kg'oana, igaba i cg'ãèan gaa koe ga tíí cgoa hàna. ²² Tcáóa te q'oo koe ra ko Nqarim di x'àèan koe qàè-tcao khama; ²³ igabar ko c'èe qarian bóò, i ko cgáé-q'ooa te di zi xòè zi koe tséé, a ko tc'èea te di qarian cgoa x'ãaku, a ko chìbian di qarian dim qàa ba kúrú te, ncèe cgáé-q'ooa te di zi xòè zi koe hàna a. ²⁴ Tsóágase cgómgar khòè ra gáé! Dìí na gha ncèem tc'áróm x'ooan dim koe kgoara te? ²⁵ Igaba méém Nqarim ncèe ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a kgoara te ba qàè-tcao máàè!

Ncèe sa gha nxãaska tiris téé-q'oo sa ii: Tc'èea te koer Nqarim dim x'àèm dòòm q'oo koe hãa, igabar cgàaa te koe chìbian di qarian dòòm q'oo koe hãa sa.

8

Tcom-tcomsam Tc'ëem koe kg'òèa ne

¹ Gaa domka i ncèeska gane èe Jeso Krestem koe hãa ne koe cúí xgàrakuan ga káa a. ² Kg'òèan dim Tc'ëem di qaria nea Jeso Krestem koe guu a chìbian hèé naka x'ooan hèéthèé di qarian koe kgoara taa* hãa khama. ³ Moshem di x'àèa ne kò cgàam di

* 8:2: taa - Gerika sa ko máá: “tsi” témé. Ncèes gúú sa ko wèé ne dtcòm-kg'ao ne nxàè khamam kò “ta” dim kg'ui ba tséékaguè.

kg'amkan domka kgoara ta ka tààè, igabam kò Nqari ba Gam dim Cóám koe guu a kgoara ta a khama. Ncêe kò chibi-kg'aom khama ma tsééa tcg'òòèa hãa ba, a ko hàà cgàa ii, a hàà gaam cgàam koe chibian dis tcg'òòèa mááku sa ii ba. ⁴ Nxãasega ta gha x'àèan koe ko qaase tchànoan kúrú ka, a ta a Tc'èem ko ma qaa khama ma kg'òè, cgàam ko ma qaas ka tamase.

⁵ Eë cgàam di nea ko gane di tc'èean cgàam di zi gúù zi koe tcãà, igaba ne ko gane èe Tc'èem di ne gane di tc'èean Tc'èem di zi gúù zi koe tcãà khama. ⁶ Si cgàam koe tcãà tc'èe sa x'oo si i, si Tc'èem koe tcãà tc'èe sa kg'òè sa hëé naka tòóku sa hëéthëé e. ⁷ Cgàam koe tcãà tc'èe sa Nqarim cgoa kómku tama si i, cgàa ba Nqarim di x'àèan dòm q'oo koe máàse tama khama, a máàse ana hãa tite. ⁸ Ne gane èe cgàam koe hãa ne cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite.

⁹ Igaba tu gatu cgàam koe hãa tama, a Tc'èem koe hãa, ncêe tseeguan kagam kò Krestem dim Tc'èe ba gatu koe x'àèa hãa ne. Igaba ncêe c'èem khóèm kò Krestem dim Tc'èe ba úú tama nem Krestem di tama. ¹⁰ Igaba ncêe Krestem kò gatu koe hãa, nem gatu dim tc'èe ba tchànoan domka kg'òèa hãa, èetam ga ma gatu dim tc'áró ba chibian domka x'óóa igaba. ¹¹ Ncêe Gaam èe Jeso ba x'ooan koe ghùia hãam dim Tc'èem kò gatu koe x'àèa hãa, nem gha thëé Gaam èe Krete ba x'ooan koe ghùia hãa ba gatu di tc'áróan ncêe kaàko o gha kg'òèan máà, Gam dim Tc'èem ncêe gatu koe x'àèa hãam koe guu a.

¹² Gaa domka ta kúrú ta gas tséé sa úúu hãa, tí qõè ga tuè - cgàam ko ma tc'èe khama ma kg'òè di tama sa, ¹³ cgàam ko ma tc'èe khama tu kòo ma kg'òè ne tu gha x'óó khama, igaba ncêe Tc'èem di qarian ka tu kòo tc'áróm di zi tséé zi cg'òo ne tu gha kg'òè. ¹⁴ Wèéa ne èe Nqarim dim Tc'èem ka tc'ãà-cookg'aièa nea Nqarim di ne cóá ne e khama. ¹⁵ Qãàn ko kúrú tu um Tc'èe ba tu mááè tama khama, gaicara gha q'áðan koe tcãà tu u ba, igaba tu cóá tu gha ii dim Tc'èe ba mááèa, ncêe ta ko tcii a ko máá, “Aboè, gatá ka Xòð Tseè!” témé ba. ¹⁶ Tc'èe ba ko Gaam ka gatá dim tc'èem cgoa xg'ae a nxàea tseegukagu, Nqarim di ta cóá ta a sa. ¹⁷ Ncêe Nqarim di ta cóá ta kò ii, ne ta nxãaska x'aian di ta q'òð-kg'ao ta a, Nqarim di x'aian di ta q'òð-kg'ao ta, Krestem cgoa xg'ae a Nqarim di x'aian q'òða hãa ta. Igaba méé ta gataga Gam cgoa xg'ae naka xgàràè, naka taa nxãasega Gam di x'ààn koe tcãà.

Hààko x'àè di x'àà ne

¹⁸ Tí ko bóð ka i gatá di xgàrakuan ncêe x'àè di gúù cgáé tama a, ncêe gha hàà gatá koe x'áíè x'ààn cgoa i kòo tòóa xg'aeè ne. ¹⁹ Wèém nqõó ba kaisa tcoman cgoa Nqarim di ne cóá ne gha hàà x'áíèm x'àè ba qãà hãa khama. ²⁰ Nqõó ba gha hàà cg'ãa-cg'anase domka, èem gaam nqõóm ga ba ma tc'èea khama tamase, igaba Gaam èe kò gaatama ma xgàra mem kò ma tc'èea hãa khama ma; *me nqõó ba* nqòðan úúu hãa, ²¹ ts'óóm tite di i, a ba a gha kgoaraè a gaicara qãà-khoe ii tite, a gha nxãasega Nqarim di ne cóá ne di kgoarasean hëé naka x'ààn hëéthëé máàè ka. ²² Q'ana ta hãa khama, me ko wèém nqõó ba ncéeskaga igaba thòð-tcaoase kg'ae, ábàn di thòðan koe hãas khóès khama ma. ²³ Me nqõóm cúim tama me e ncêe ko thòð-tcaoase kg'ae ba, igaba ta ko gatá igaba thëé thòð-tcaoase kg'ae, ncêe Tc'èe ba úúu hãa ta. Me Tc'èe ba tc'ãà a kúrúsea hãam tc'áró me e, ncêe hààko x'àè di kg'òèan di nqòðan máà ta a hãa ba, ta hãa a ko Nqarim gha hàà Gam di ta cóá ta ii sa x'áím cáím ba qãà, tc'áróa tam gha kgoarasean máà ba. ²⁴ Ncêe nqòðan úúu hãase ta kò kgoaraè khama. Si hòðsekos nqòð sa cg'árés kaga nqòðs tama si i: díi na ga èe i hòða hãas koe nqòð? ²⁵ Igaba ncêe èeta hòð tamás koe ta kò nqòðan úúu hãa, ne ta ko qáð tcáóan cgoa qãà si.

²⁶ Gatá iim dàòm kagam ko Tc'èe ba gatá di kg'amkan koe hùì ta a thëé. C'úua ta hãa dùú sa ta ga còrè a dtcàrà sa, naka ta ga ma còrè sa, igabam ko Tc'èe ba Gam ka gatá téé-q'oo koe thòð-tcaoase còrèa máá ta a, a ba a ko kg'uian cgoa nxàèè tite nxãa kg'uian cgoa kg'aea máá ta a. ²⁷ Me Nqarim ncêe ko tcáóa ta q'oo koe hãa zi bóð ba *Tcom-tcomsam* Tc'èem di tc'èe-kg'áman q'ana hãa, Gam di ne khóè ne téé-q'oo koem ko Tc'èe ba èem ko ma Nqari ba tc'èe khama ma còrèa máá ne khama.

²⁸ Ta q'ana hãa, wèé zi gúù zia ko gane ãe Nqari ba ncàmã hãa ne koe tsééa xg'ae sa, nxãasega i gha qãè ka, gane ãem nxãakamaga Gam di tc'ëean koe guu a tciia hãa ne koe. ²⁹ Gane ãem Nqari ba nxãakamaga q'ana hãa nem nxará tcg'òóa hãa khama, Gam dim Cómã dis iis koe ne gha hãa ka. Nxãasegam gha Gam dim Cómã ba kái qõea ba xg'ae ku koe qgáé-kg'ai di ba ii ka. ³⁰ Me Nqari ba nxãaska gane ãem nxará tcg'òóa hãa ne tciia hãa, a ãem tciia hãa ne ko tchàno ne iise bóò, a ãem ko tchàno ne iise bóò ne Gam di x'áàn máana hãa.

Nqarim di ncàmkuãa ne

³¹ Kháé ta gha nxãaska ncëe zi gúù zi ka dùú sa nxàe? Ncëe Nqarim kò gatá xòè koe hãa ne i gha díin gatá cgoa x'ãaku? ³² Gaam ãe kò Gam dim Cómã tc'áro-tc'aro ga táá bóóa guu, igaba kò gatá wééa ta domka tcg'òó Me ba, nxãa ba gáé cuiskaga Gam cgoa wéé zi gúù zi máa ta a hãa tite thée? ³³ Díi na gha ãe Nqarim ka nxará tcg'òóea hãa ne chibi-chibi? Nqari ba ko tchàno ne iise bóò ne. ³⁴ Díi na gha xgàra ne? Jeso Kreste ba x'óóa hãa! Si gataga kaisas gúù sa: x'ooan koem ghùiea hãa si i, a gataga Nqarim dim kg'ám x'óm xòè koe hãa, a ko gataga còrèa máa ta a! ³⁵ Díi na gha Krestem di ncàmkuãa cgoa q'aa-q'aa ta a? A tcabà zia, a qóm zia, a xháé zia, a xàbà saa, a dxàu saa, a cg'ãe saa, a ntcàu baa? ³⁶ Ncëe i ma Nqarim di zi Tcgãya zi koe ma góásea hãa a ko máá:

“Tsáá domka ta ko wéém koaba-dào ba cg'òòè,
a ta a ko cg'òòè ko zi ghùu zi khama ma bóòè,”

téméè khama. ³⁷ Nxãan tama a, igaba ta wéé zi gúù zi ncëe zi koe kaia ta tàà-kg'ao ta a, Gaam ãe ncàm ta am koe guu a. ³⁸ Kaisa tcoma ner úúa hãa, Nqarim di ncàmkuãa cgoa ga q'aa-q'aa ta as gúù sa káa si i sa khama: a kg'òè saa ga igaba, a moengele xua ga igaba, a tc'ãa-cookg'aia ga igaba, a ncëem x'aem di zi gúù zia ga igaba, a hàakom x'aem di zia ga igaba, a c'ëe qaria ga igaba, ³⁹ a tc'amaka hãam nqóó baa ga igaba, a nqãaka hãa baa ga igaba, a c'ëes gúùs ncëem nqóómkg'ai di saa ga igaba, nxãa zia cuiskaga Nqarim di ncàmkuãa cgoa q'aa-q'aa ta a hãa tite, ncëe Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe hãa a.

Nqarim dis tc'ëe sa Iseraele koe hëé naka qhàò zi di ne koe hëéthëé e (9-11)

9

Nqari ba Gam di ne khòè ne nxará tcg'òóa

¹ Tseegua ner ko Krestem koe kg'ui, a tshúù-ntcõa tama, i ko tiri tcáóan Tcom-tcomsam Tc'ëem koe nxàea tseegukagu, ² kaisa tshúù-tcaoa ner úúa, a chòò tamas thòò sa tcáóa te koe úúa hãa. ³ Ncàmãr kò hãa, tíi ra ga kò tíi ka cgúiea sa, a ga kò Krestem koe guu a q'ãea tcg'òóea hãa, tíi qõe ga ne domka, ncëe tiris qhàòs di ii ne. ⁴ Iseraele di ne khòè nem Nqari ba nxará tcg'òóa Gam di ne cóá ne gha ii ka, a ba a Gam di x'áàn x'ái nea, a gane cgoa qáé-xg'ae sa kúrúãa hãa, a Gam di x'áèan máa nea, a ba a xgaa-xgaa nea hãa nta ne gha ma dqòm Me sa, ncëem gataga thée Gam di zi nqòòkaguku zi máana hãa ne, ⁵ ncëe kò Nqarim ka tsééa tcg'òóea xu khòè xuku xu ka tsgõose-coa ne; khòèan dis iis ka i kòò kg'uiè nem ncëem Kreste ba gane dis qhàòs koe guua hãam ga Me e. Nqarim ncëem wéé zi tc'amkg'ai koe hãa ba. Chòò tamase méém dqòmè. Amen.

⁶ Eëm kò Nqari ba Iseraele ne nqòòkagua hãas kam tààèa hãa tar méé tama. Wééa ne ãe Iseraele koe ábàèa nea Iseraele di tama khama. ⁷ Ne gataga Abrahamam ka tsgõose-coa ne wéé ne Nqarim di ne cóá ne tama ne e. Nqari ba kò Abrahamam ba birí a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ãer nqòòkagu tsia tsgõo-coan úú,” témé khama. ⁸ Ncëe sa ko máá, cgàam di ne cóá ne tama ne e ncëe Nqarim di ii ne, igaba nqòòkagukus di ne cóá nea, gane Abrahamam di ne cóá ne ne e, témé. ⁹ Ncëea nqòòkagukus kò ma nxàèea hãa ga a khama: “Tchànóm x'aem kar gha kabise, si gha Sarah sa cóá ba ábà,” tam méé.

¹⁰ Ncëes gúùs cúis tama si i, igaba tsara kò thée Rebekas di tsara cóá tsara cúim xòòm ka ábàè, gatá ka tsgõosem Isaka ba. ¹¹⁻¹² Nqarim di tciikua ne kaisase cgáé e, i khòèan ko kúrú tsééan cgáé tama. Nqari ba ko Gam di tc'ëean koe guu a nxará tcg'òó - ncëes gúù sa méés qarika tééa mááse sa. Si ko ncëes gúù sa ncëe koe x'áise: qanega tsara cóá tsara

ábàè tama cookg'ai koe, a qanega tshúù kana qãè gúù ga kúrú tamas cookg'ai koem kò Nqari ba gatsara ka xòòs Rebeka sa bìrí a máá: “Kaia ba gha cg'aré ba tsééa máá,” témé.
¹³ Ncēe i ma góásea hãa khama a ko máá: “Jakobe bar ncàmà hãa, a Esau ba hòrea hãa,” téméè khama.

¹⁴ Kháé ta gha dùú sa nxàè? Nqari ba tchàno tama saa? Nxãas tama si i! ¹⁵ Moshem kam kò máá:

“Èèr ko thòò-xama máá bar gha thòò-xama máá,
 a èèr ko cgóm̃ ba cgóm̃,”

témé khama. ¹⁶ Khama i nxãaska khòèm dis ncàm̃s koe kana tsééa ba koe guu tama, igaba i Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guua. ¹⁷ Si ko *Nqarim dis Tcgãya* sa Faro ba bìrí a máá: “Kaikagu tsia raa, Tiri qaria ner gha tsáá koe x'ái ka, nxãasega i gha Tiri cg'òèan wèèm nqóòm koe nxàèè ka,” témé khama. ¹⁸ Gaa domkam ko nxãaska Nqari ba èèm thòò-xama máá kg'oana hãa ba thòò-xama máá, a ba a ko èèm qari-qari tcúú kg'oana hãa ba qari-qari tcúú.

Nqarim di xgòàn hëé naka Gam di thòò-xama-máákuan hëéthëé e

¹⁹ Me gha nxãaska gatu ka c'èe ba bìrí te a máá: “Ncēeta i kò ii ne ba ko nxãaska Nqari ba dùús domka chibi-chibi taa máá? Nqarim tc'èea hãa sa i gha dìín ntcoe?” témé. ²⁰ Ka tsi gáé tsáá tc'èea máá díí tsi i ta tc'èea, khòè tseè, Nqarim cgoa ga ntcoeku tsi? Ka sa gáé ga èe xommèa hãa sa èe xom sia hãa ba bìrí naka máá: “Dùús domka tsia ncēer ii khama ma kúrú tea hãa?” témé? ²¹ Gàba zi dim kúrú-kg'ao ba gáé xom cgoa di góman koe, cúús dtcòos koem ga càmm gàba sara kúrú di qarian úú tama, si c'èe sa cgáé zi tséé zi di sa ii, si c'èe sa kg'amaga di zi tséé zi di sa ii?

²² *Igaba tsi ko nta méé ncēes* gúús ka: Nqari ba kò èèm xgòà cgaea hãa gàban, ncēe kaàkagukuan tééa máána hãa koe Gam di xgòàn x'ái kg'oana, a Gam di qarian q'ãakagu kg'oana. Igabam kò qàò tcáóse hãa cgoa ne, ²³ Gam di x'ààn kaisam gha nxãasega gataga cgóm̃kuan di gàban koe x'ái ka, ncēem nxãakamaga x'ààn kg'ónòa máána hãa a, ²⁴ gatá ncēem tciia hãa ta koe, Juta ne cúí ne koe tamase, igaba tãá zi qhàò zi di ne koe ga hëéthëé e. ²⁵ Ncēem ko *Hoseam dis Tcgãyas* koe méé khama a ko máá:

“Gane èe kò *kg'aiga* Tiri ne khòè ne tama
 ner gha Tiri ne khòè ne ta ma tcii,
 a ra a gha gaas èe kò *kg'aiga* ncàm̃mè tama sa
 tiris ncàm̃-khoe sa ta ma tcii,” témé.

²⁶ “Ne gha gaam qgáim èe ne kò biríèa hãa a máá:

‘Tiri tu khòè tu tama tu u,’
 téméèam koe ne gha biríè a máá:
 ‘Kg'òèa hãam Nqarim di tu cóá tu u,’

téméè.”

²⁷ Me ko Isaia ba Iseraelem ka q'au a ko máá:

“Èèta ne ga ma tshàa-dxoom qàe di góman
 khama ma kái ne e igaba
 ne gha cg'orò ne kgoaraè,”

témé.

²⁸ X'aigam *Nqari* ba gha xòm x'aè-coan q'oo koe

chòò tamase nqóó ba xgàra khama.

²⁹ Èèm xg'ao Isaia ba mééa khamaga i ii, ncēem kò máá:

“Ncēè X'aigam qarim wèèm kò xg'ao
 c'èe qhàòan ga qàua máá ta a tama,
 ne ta ga kò Sodoma khama ii,
 a ga kò Gomora khama ma kúrúsea,”

témé khama.

Paulo ba ko Iseraele ne còrèa máá

³⁰ Kháé ta gha nxāaska dùú sa nxàe? Tāá zi qhàò zi di ne, ncēe kò tchànoan qaa tama, nea tchànoan hòòà ka, tchànoan ncēe dtcòm̄s koe guua a. ³¹ Igaba ne kò Iseraele ne, ncēe x'áèan koe guua tchànoan kòò qaa ne táá hòò o. ³² Dùús domkaà? Dtcòm̄an koe ne kò guu a qaa a tama, igaba ne kòò tséé zi koe guu a qaa a khama. A ne a kò nxōás tc'amkg'ai koe tcgàba, ³³ ncēe i ma góásea a ko máá:

“Q'āa, nxōá sar ko Sione koe tòó,
khòe ne gha kúrú ne tcgàba sa,
nxōám kúrú ne gha ne cg'áé ba;
me gha diím wèém ãe ko Gam koe dtcòm̄ ba
táá sau-cgaekaguè ka,”
tam méé.

10

¹ Tíí qōe ga tuè, tcáóa te q'oo koer ko kaisase tc'ēe *Iseraele* ne gha kgoaraè sa, a ra a ko gataga Nqarim koe còrèa máá ne. ² Nqarim koe ne máàsea hāa khama, ra ko ncēe sa nxàea tseegukagu, igabaga i gane di máàsean tseeguan di q'āan koe guu tama. ³ Nqarim koe guua hāa tchànoan ne bóòà q'āa tama khama, a ko gane di tchànoan ne gha kúrúa mááse sa qaa, a Nqarim di tchànoan koe máàse tama. ⁴ Krete ba ko x'áèan chòòkagu khama, *nxāasega ta gha táá x'áèan ko qaa sa kúrúan ka tchànokaguè ka*, igabagam gha diím wèém ãe ko dtcòm̄ ba tchànokaguè.

Kgoarakuan di qāè tchōà nea wèém khòem di i

⁵ Moshe ba x'áèan koe guua hāa tchànoan ka ncēe sa góáa hāa a ko máá: “Diím wèém ãe ko x'áèan ko qaa sa komsana ba gha gaan ka kg'òè,” témé khama. ⁶ Igaba i ko dtcòm̄s koe guua tchànoan ncēeta méé a ko máá: “Táá tcáóa tsi q'oo koe máá, ‘Díí na gha nqarikg'ai koe qao?’ témé guu” (ãe sa Krete ba nqāaka úú si i ke), ⁷ “kana máá: ‘Díí na gha nqāaka hāam nqōóm koe síí?’ témé guu” (ãe sa Krete ba x'ooan koe ghùì si i ke). ⁸ Kháé i ko nxāaska dùú sa méé? Ncēe si i: “Kg'ui ba tsáá ka cúú me e, kg'áma tsi koe hēé naka tcáóa tsi koe hēéthēé e,” ta i ko méé. Ncēe ba dtcòm̄s dim kg'ui me e, ncēe xae ko gaam ka xгаа-xгаа ba, ⁹ ncēe ko máá: “Ncēè tsáá ka tsi kòò kg'áma tsi cgoa nxàea tseegukagu Jeso ba X'aiga Me e sa, a kòò tcáóa tsi koe dtcòm̄ Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea hāa sa, ne tsi gha kgoaraè,” témé ba. ¹⁰ Tcáóa ta cgoa ta ko dtcòm̄, a ta a ko tchànokaguè, a ko kg'áma ta cgoa nxàea tseegukagu, a ko ncēm dàòm ka kgoaraè khama. ¹¹ *Nqarim di Tcgāya* sa ko máá: “Diím wèém ãe ko Nqarim koe dtcòm̄ ba cuiskaga sau-cgaekaguè tite,” témé khama. ¹² Juta ne hēé naka qhàò zi di ne hēéthēé xg'aeku koe i cúú q'aa-q'oo ga káa a; cúúm Nqari ba X'aigam wèè ne di Me e, a ba a ko wèé ne ãe ko tcii Me ne qguūan cgoa ts'ee-ts'eekg'ai khama. ¹³ “Diím wèém ãe gha Nqarim dim cg'òè ba tcii ba gha kgoaraè,” *ta i ko mééè khama.*

¹⁴ Kháé ne gha nxāaska ntama ma cg'òèa ba tcii, ncēè Gam koe ne kò dtcòm̄ tama ne? A ne a gha ntama ma Gam koe dtcòm̄, ncēè qanega ne kò Gam ka kóm̄ tama ne? A ne a gha ntama ma kóm̄, ncēè xгаа-xгаа ne gha ba ne kò úú tama ne? ¹⁵ Me gha ntama ma gaam ãe ko tchōàn xгаа-xгаа ba xгаа-xгаа, ncēè tsééam kò úúè tama ne? Ncēe i ma *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe ma góásea a ko máá: “Tsóágase i gáé qāè tchōàn di xàà-kg'aoan di hàà-q'ooan t'òèa!” téméè khamaga ma. ¹⁶ Igaba ne kò kái-kg'aise táá qāè tchōàn komsana. Isaia ba kò máá: “X'aigàè, díí ba gaxae di kg'uian komsana hāa?” témé khama. ¹⁷ I ko nxāaska dtcòm̄an ãe ko kóm̄mès koe guu, si ko ãe ko kóm̄mè sa Krestem dim kg'uim ka ko xгаа-xгааès koe guu.

¹⁸ Igabar ko ãe ne kóm̄ ta ga hāas ka tèè. Tseeguan kaga ne kóm̄a hāa! Ncēe *Nqarim di zi Tcgāya* zi ko méé a ko máá:

“Wèém nqōóm koe ga i dòma xu síía hāa,
i gaxu di kg'uian nqōóm chòò-q'oo koe ga síía hāa,”
témé khamaga ma.

¹⁹ Ra ko gaicara tēè, Iseraele ne kò kóma q'ãa tama sa? *Kóma ne kò q'ana hãa!* Moshe ba kò tc'ãa dis ka máá:

“Kúru tu ur gha tu gane ãe qhàòs di tama ne koe tau di,
a ra a gha kãa tc'ães qhàòs di ne cgoa xgòakagu tu u,”
témé khama.

²⁰ Me kò gataga Isaia ba kgoarasea hãase *Nqarim mééa hãa sa nxàe a máá:*

“Gane ãe qaa Te tama ne kar hòdèa hãa,
a Ra a kò gane ãe tc'ãe Te tama ne koe x'áisea hãa,”
témé.

²¹ Igabam kò Iseraele ba bìrí a máá:

“Wèém cárm kar tshàua Te tchoanà xòóa máána hãa
khòè ne ãe komsana tama a ko ntcoeku cgoa Te ne,”
témé.

11

Nqarim di thòò-xama-máákua ne Iseraele ne koe

¹ Ra ko nxãaska tēè a máá: “Nqari ba gáé kò Gam di ne khòè ne xguì?” témé. Nxãas tama si i! Tíí ga ra thēé Iseraele ra a khama, a Abrahamam ka tsgõose-coa ra a, Benjaminem dis qhàòs di ra. ² Nqari ba kò Gam di ne khòè ne ncēe kg'aigam kò q'ana hãa ne táá xguì. C'úua tu gáé hãa *Nqarim dis* Tcgãyas ko Elijam ka méé sa? Me ko ma Nqarim cookg'ai koe Iseraele ne ma chibi-chibi sa, a ko máá: ³ “X'aigaè, Tsari xu porofiti xu ne cg'õoa hãa, a Tsari altaran kòbea hãa, ra tíí cúí ga ra qaù, ne ko cg'õoa te xaù,” témé. ⁴ Ka ba kò kháé Nqari ba ntama ma xoa me? *Nqari ba kò xoa a máá:* “7,000 xu khòè xur tòóa máásea hãa, ncēe qanega Baale ba qámsea máá tama xu,” témé. ⁵ Ncēeskaga i gataga ii: qaù hãa nea hàna, cgómkus koe guu a nxará tcg'òòea hãa ne. ⁶ Igaba ncēe cgómkus koe i kò guua hãa ne i nxãaska *gane di* tsééan koe guu tama; ncēe gatà i kò ii nes nxãaska cgómku sa cgómkus tama si i.

⁷ Kháé nxãaska dùú saa? Iseraele ne kò ãe ne kòo qaas gúú sa táá hòdè. Khòè ne ãe nxará tcg'òòea hãa ne cúí ne kò hòdè si, igaba ne kò ãe qaù hãa ne qari-qarin tcúúé. ⁸ Ncēes ko *Nqarim dis* Tcgãya sa méé khama a ko máá:

“Nqari ba kò tcáóa ne hēé naka tc'ãea ne hēéthēé ntcúú-ntcuu,
a tcgáía ne ga táá bódkagu
a tceea ne ga táá kórmkagu
ncēm cárm kaga igaba,”
témé khama.

⁹ Gatagam ko Dafite ba máá:

“Gane dis suu* sa méés ntcóm sa ii naka xhám sa ii,
nxãasega ne gha cg'áéa tcãa,
a gha gane di xgàrasean kabia mááè ka.

¹⁰ Gane di tcgáían méé i ntcúú-ntcuuè
naka ne nxãasega táá bóò,
naka i gane di qhùrian chòò tamase najè,”
tam kò méé.

¹¹ Ra ko nxãaska tēè a máá: Eè ne kòo *Juta ne* tcgàba ka nea gáé kò cg'áé, táá ne gha gaicara tēe ka? Nxãas tama si i! Igaba gane di cg'áé-q'ooan gha tãá zi qhàò zi di ne koe kgoarasean óága domka a, nxãasega ne gha Juta ne chii ka. ¹² Gane di cg'áé-q'ooa ne kò nqõò ba qguùkagu, i kò gataga tààè-q'ooa ne tãá zi qhàò zi di ne qguùkagu. Ka nea gha *nxãaska tãá zi qhàò zi di ne* nta noose *qguùkaguè*, ncēè cg'oèas tc'ãò-tc'ãos Juta ne dis kò hãa ne?

Tãá zi qhàò zi di ne di kgoarasea ne

* 11:9: suu - Gerika sa ko máá: “cháà sa” témé - tc'õoan ko tòó a tc'õòès qgái si i.

¹³ Gatu cgoar ko kg'ui, tǎá zi qhàò zi di tuè: tǎá zi qhàò zi di ne koer x'áè úú-kg'ao ra a domka ra ko ncées tsées tiri sa kaikagu, ¹⁴ tiris tsées koer gha c'èedaoka tiris qhàòs di ne khòè ne kúrú ne chii di ii domka, ra gha nxāasega c'èe ne kgoara ka. ¹⁵ Ncèè *Nqarim ka xguìès Juta* ne dis kò ko dàò ba xgobekg'am, me nqóò ba Nqarim cgoa tòókuan úú ne sa gha gane *Juta* ne dis dtcòmme sa dùú sa ii? X'ooan koe guu a kg'òè si i gha ii! ¹⁶ Ncèè tc'āà dis péré-qàmàs kò Nqari ba tcg'òóa mááèa, nem nxāaska wèém péré ba gataga thée Gam di me e, a ncèè hìis di tòbean kò Gam di ii, ne i nxāan ga thée Gam di i. ¹⁷ A ncèè c'èe xu nxāa xu olife dis hìis di xu kòò q'āea tcg'òóè, tsi tsáá ncèe qāáka ka dis olifes di tsi *nxāa tsi* gaa koe q'āma tòòè, a ko c'èe xu cgoa ès hìis tòbe di qguàn q'aa-q'aaku, ¹⁸ ne méé tsi tǎá gaxu nxāa xu koe bóò-boose guu. Ncèè bóò-boose tsi kòò ne *mée tsi tc'èe-tc'èese*, tsáá tsia tòbean qgòó tòó tama, igaba i tòbean qgòó tòó tsia hāa sa.

¹⁹ Igaba tsi gha máá: “Nxāa xua q'āea tcg'òóèa hāa, nxāasegar gha tíí q'āma tòòè ka,” témé. ²⁰ Eè sa tseegu si i. Gaxu di dtcòmman úú taman domka xu q'āea tcg'òóèa hāa, tsi kò tsáá tsari dtcòmman domka tééa hāa. Ke méé tsi tǎá bóò-boose guu, igaba méé tsi q'áòà hāa. ²¹ Ncèè Nqarim kòò hìis kg'aiga úúá hāa nxāan bóòà guu tama, ne tsi tc'èea máá, tsámam gha bóòà guu tsi, ta tc'èea?

²² Ke méé tsi Nqarim di qāèan hée naka Gam di xgòan héeéthée q'ana hāa. Xgòà Me e èe *chìbian kúrú ka* cg'áéa hāa ne koe, igabam tsáá koe qāè Me e, ncèè Gam di qāèan koe tsi kòò hāa ne. Tama kò ii ne tsi gha tsáá igaba thée q'āea tcg'òóè. ²³ A ncèè Juta ne kò gane dis dtcòmman koe kúúá hāa tama, ne ne gha gaicara q'āma tòòè, Nqari ba qarian úúá hāa, gaicaram gha q'āma tòò ne di i khama. ²⁴ Ncèè kg'aiga qāáka ka dis hìis olife dis koe tsi kò tsáá guu a q'āea tcg'òóèa hāa, a olife dis hìis xháràèas koe q'āma tòòèa hāa, ncèe i ga kg'aiga ii tama khama, ne ba gha Nqari ba nxāaska nta noose *kābi* a kg'aigaka di nxāan gaan dis hìis olife dis koe gaicara q'āma tòò?

Iseraele ba gha kābi a tòòà kg'ónòè

²⁵ Tíí qōe ga tuè, ncées gúús chómsea hāa sa tu gha q'āa sar ko tc'èe, nxāasega tu gha tǎá tc'èega tu ii sa bìrìse ka. Ncées gúús chómsea hāa sa ncèe si i: qari tcúúan Iseraele di ne khòè ne díà xòm x'áè q'oo† di i, si gha nxāakg'aiga síí cg'òèa hāas nxáràse-q'ooos tǎá zi qhàò zi di ne di sa *Nqarim* koe hàà. ²⁶ Ne gha ncèem dàòm ka wèè ne Iseraele ne kgoaraè, ncèe i ma góásea hāa a ko máá:

“Kgoara-kg'ao ba gha Sione koe guu a hàà,
a ba a gha Jakobem *ka tsgōose-coa* ne koe
cg'āè tcáóan tcg'òó.

²⁷ Si gha ncèe sa Tiris qáé-xg'ae sa ii gane cgoa,
gane di chibia ner gha ko séèa tcg'òó cgae ne ka,”
téméèa khama.

²⁸ *Juta* nea qāè tchòàn xguà hāa khama ne *Nqarim* di ne cg'òo-kg'ao ne e, *nxāasega* i gha qāè tchòàn gatu qhàò di tu koe hàà ka. Igaba ncèè nxará tcg'òóa mááses ka ta kòò kg'ui ne ne Nqarim ka ncàmmea hāa, gane ka tsgōose ga xu *cgoam kúrúá hāas qáé-xg'aes* domka. ²⁹ Nqari ba aban èem ko tcg'òó ka hée naka èem ko tcii ne ka héeéthée tc'èea *kābi* tama khama. ³⁰ Gatu qhàò zi di tua kò c'èe x'áè ka Nqari ba komsana tama, igaba tu ncéeska, *Juta* ne di komsana taman domka, Nqarim di cgómkuan hòòà. ³¹ Gane igabaga ne ncéeska èeta iim dàòm ka Nqarim máà tua hāa cgómkuan domka komsana tama, nxāasega ne gha thée ncéeska Nqarim di cgómkuan hòò ka. ³² Nqari ba kò wèè ne khòè ne kúrú ne komsana taman koe tòóse, nxāasegam gha wèèa ne ga cgómkuan x'áí ka khama.

Nqari ba dqōma ne

³³ Tsóágase i gáé Nqarim di qguàn kaia!
Tsóágase i gáé Gam di q'āan di tc'èean hée
naka q'āa-kg'áma ba héeéthée tchàà-a!
Díí na gha Gam di zi tc'èe-kg'ám zi bóòà q'āa?

† 11:25: xòm x'áè q'oo - kana “c'èe xòè za”.

Díi na gha Gam di zi dàò zi qaara tcg'òò a xùri?

³⁴ *Nqarim dis Tcgãyas ko méé a ko máá:*

“Díi na X'aigam di tc'ëe-kg'áman q'ana?

Díi na ga tchàno-tchano Me?

³⁵ Kana ia xg'ao díin c'ëe gúù máà Me,

Me ga gaa gúùan suruta kabi?”

témé khama.

³⁶ Wèé zi gúù zia Gam ka kúrúèa,

a zi a Gam koe guua,

a Gam domka hàna.

Nqari ba méém chòò tamase dqòmme! Amen.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1–15:13)

12

Nqari ba tsééa máá

¹ Gaa domkar ko Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guu a dtcàrà tu u, tíi qõe ga tuè, tc'áróa tu tu gha dàò-máákus iise tcg'òò sa, kg'òèa hãa, a tcom-tcomsa, a ko Nqari ba qãè-tcaokagu sa - ncëea tc'ëem di tsééan gatu ga còrè cgoa ga a khama. ² Táá méé tu ncëem nqòóm di cauan xùri guu, igaba méé tu tc'ëe-kg'áma tu koe kaba-kabaè, naka tua gha nxãasega Nqarim dis tc'ëe sa q'ãa, gaas èe qãè ii, a ko qãè-tcaokagu Me, a tchàno ii sa.

³ Cgòmkuuan ncëer máàèa hãa domkar ko wèém khòèm èe gatu xg'aeku koe hãa ba bìrí a ko máá: Táá méém tc'ëe-q'ooa ba koe tc'amakam hãa sa bìrísea hãa guu, igaba méém wèém khòè ba tc'ëe-kg'áma ba koe, èem Nqari ba máà mea hãas tc'ãò-tc'ãos dtcòmman dis cgoa qgóóse. ⁴ Cúím tc'áróm koe ta kái xòèan úúa hãa, i wèé xòèan cúís tséé sa kúrú tama khama. ⁵ Ncëem dàòm ka ta ko, èeta ta ma kái ta a igaba cúím tc'áró ba Krestem koe kúrú, me wèém xòè ba c'ëe xu xòè xu cgoa xg'ae-xg'aeèa hãa. ⁶ Ke méém wèém khòè ba tááka zi aba zi èem Nqari ba Gam di cgòmkuuan ka máà taà hãa zi tséékagu: ncèè porofitan kò ii ne méém èem úúa hãa dtcòmman dis tc'ãò-tc'ãos cgoa tséékagu u. ⁷ Naka ncèè c'ëe ne tsééa máás kò ii ne méém tsééa máá ne, naka ncèè xgaa-xgaa kò ii ne méém xgaa-xgaa, ⁸ naka ncèè c'ëe ne korès kò ii ne méém korè ne. Ncèè c'ëe ne hùis kò ii ne méém kgoarasea hãase hùì ne. Ncèè c'ëe ne tc'ãà-cookg'ais kò ii ne méém wèé tcáóa ba cgoa gatà hëé. Ncèè c'ëe ne koe cgòmkuuan x'áís kò ii ne méém qãè-tcaoan cgoa x'ái i.

Dtcòm-kg'ao ne dis kg'òè sa

⁹ Ncàmku sa méés tseegu di sa ii. Eè cg'ãè ii sa hòre, qgóóa qari èe qãè ii sa. ¹⁰ Gatu ka c'ëea ne kaisase ncàm, khòè qòeku ne ga ma ncàmkuua hãa khama ma. Gatu nqáéase tu gatu ka c'ëe ne tcom. ¹¹ Táá méé tu xhòen-tcáo guu; gatu dim tc'ëe ba méém karu; X'aiga ba méé tu tsééa máá. ¹² Nqòòan koe méé tu qãè-tcaoa hãa, naka tua xgàrasean koe qád tcáo ii, naka còrèan koe qgóóa qari. ¹³ C'ëe ne dtcòm-kg'ao ne kòò xháé ne méé tu èe tu úúa hãa sa gane cgoa q'aa-q'aaku. X'áéa tu koe c'ëe ne qãèse hàakaguan koe tu tcãan tcáo.

¹⁴ Ts'ee-ts'eekg'ai èe xgàra tu u ko ne; ts'ee-ts'eekg'ai ne, táá cgúí ne guu. ¹⁵ Eè ko qãè-tcao ne cgoa qãè-tcao, naka èe ko kg'ae ne cgoa kg'ae. ¹⁶ Cúíta noose tu qgóóku; táá bód-boose guu, igabaga èe nqãaka hànas téé-q'oos di ne cgoa tsééa xg'ae; táá tc'èega tu ii sa bìrísea guu.

¹⁷ Táá c'ëem khòèm cg'ãèan kúrúa máá tua ba cg'ãèan cgoa kabia máá guu. Eè wèém khòèm koe qãè iis koe méé tu tcãà tc'ëe. ¹⁸ Ncèè tààè tama tu kò hãa, i gataga gatu koe guua hãa, ne méé tu wèé khòèan cgoa tòóku. ¹⁹ Ncàm-ncamsa tuè, táá méé tu cg'ãèan kabia máá guu, igaba tu Nqarim di xgòàn guua máá a; ncèe *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko X'aigam ka méé a ko máá:

“Kabia mááku sa Tiri si i,
Ra gha Tíía kabia máá,”

témé khama.

²⁰ Igaba

ncèè gatu dim cg'õo-kg'aom kò xàbà hãa ne

tc'õoan máà me nakam tc'õó,

naka cáman kò hãa ne

tshàan máà me nakam kg'áà.

Eèta hëéan ka tu gha ko kúru mem saucgae a chìbi bóòse.*

²¹ Táá méé tu cg'àèan ka tààè guu, igabaga méé tu qãè gúuan cgoa cg'àèan tàà.

13

Tc'ãà-cookg'aian qámsea máá sa

¹ Wèém khòè ba méém tc'ãà-cookg'aian qámsea máá. Nqarim ka kgoara máàèa hãa tama tc'ãà-cookg'ai nea káà a ke, igaba ãe hàna ne Nqarim ka tòòèa hãa. ² Dìim wèém ãe ko tc'ãà-cookg'aian ntcoè ba ko Nqarim nxará tcg'òó hãa sa ntcoè, me gha díim wèém gatà ko hëé ba xgàrakuan óága cgaese. ³ Tc'ãà-cookg'ai xua ãe qãèan ko kúrum ka bèèè tama khama, igaba xu ko ãe cg'àèan ko kúrum ka bèèè. Eè tc'ãà-cookg'aia hãam bèè tsi kò tc'èè tama ne méé tsi nxãaska qãè gúuan kúru nakam gha dqòm tsi. ⁴ Nqarim dim tséé-kg'ao me e, tsari qãèan domka ko tséé ba khama. Igaba ncèè cg'àèan tsi kò kúru ne méé tsi bèè, ntcàum ãem qgóó hãa bam kg'amaga qgóó tama ke. Nqarim dim tséé-kg'ao me e, a ko Nqarim di xgòàn óá, ãe ko cg'àèan kúru ne koem gha xgàrakuan qòòkagu khama. ⁵ Gaa domka méé tsi ãe tc'ãà-cookg'aia hãam koe qámsea hãa, Nqarim di xgàrakuan bèè domka cúí tamase, igaba tsari tc'èè-tc'èesean domka hëéthéè e. ⁶ Ncèes gúus domkaga tu ko nqóóm ko tcg'òó máàè marian tcg'òó, tc'ãà-cookg'ai xua Nqarim di xu tséé-kg'ao xu u khama, ncèè ko tsééa xu kúru xu. ⁷ Ke méé tsi ãe tsi ga wèém khòè ba úú cgoa hãa sa máà me: nqóóm ko tcg'òó máàè mari kò ii ne tcg'òó o, ncèè mari kò ii ne méé i mari ii, táòkg'aikus kò ii ne méés táòkg'aiku sa ii, naka kaikagukus kò ii ne méés kaikaguku sa ii.

Tsáá ka c'èè ba ncàm sa

⁸ Táá méés cúí khòè koe ga qanega tsi suruta tamasa chìbi sa hãa guu, tsáá ka c'èè ba ncàm cúis oose. Eè gam ka c'èè ba ncàm hãa ba ko x'àèan ko qaa sa kúru ke. ⁹ X'àèan ncèè ko máá: “Táá méé tsi cg'áràn kúru guu; táá méé tsi cg'õo guu; táá méé tsi ts'ãà guu; táá méé tsi ncóó guu,” naka c'èè x'àè-kg'ámán hëéthéèa cúim x'àè-kg'ám koe qgóóa xg'aèèa, ncèè ko máá: “Tsáá ka c'èè ba ncàm ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma,” témé ba. ¹⁰ Ncàmku sa tsáá ka c'èè ba chìbi kúru cgaes tama si i. Gaa domkagas ko ncàmku sa x'àèan ko méé sa kúru.

X'ààm q'oo koe kg'òè

¹¹ X'àèm ncèè ta ko gaam q'oo koe kg'òè ba tu q'ana hãa, ke méé tu ncèè sa kúru. Tc'oman koe tu gha tãe dim x'àè ba hààraa. X'àèm kgoarakus di ba ncèeska kaisase cúú me e ke, ncèè ta kò tshoa-tshoa a ko dtcòm kam kò ii tama khama. ¹² Ntcúúa ne nqáèa hãa, i koaban cúú u. Ke hàà naka ta ntcúú-q'oo di tsééan dxùukg'ai za tòó naka taa x'ààn di zi ncóo gàba zi hãa. ¹³ Hàà naka ta qãèm dàòm ka qgóóse, cáms di x'ààn q'oo koe hãa ne khòè ne khama ma, ãe kaisase ko tc'õó, a ko kg'áà ne hëé, naka cg'áràn ko kúru a káà qgóóse-q'oo ne hëé, naka mēéku a tau di ii ne hëéthéè ka tamase. ¹⁴ Igaba méé tu X'aigam Jeso Krete ba hãa, naka tua cgàa ba tu ga ma qãè-tcaokagu di zi tc'èè-kg'ám zi chòòkagu.

14

Kg'amka ne hëé naka qari ne hëéthéè e

¹ Eè dtcòma hãa, igaba gam di dtcòmán koe kg'amka ba, qãèse hààkagu, ãem tc'èèa hãas koe ntcoeku cgoa me tamase. ² C'èem khòèm dis dtcòm sa ko kgoara máá me, me

* 12:20: kúru mem saucgae a chìbi bóòse - Gerika sa ko máá: “karuko zi c'ee ntcom zi tcúúa ba koe xg'ae-xg'ae,” témé.

wèés gúù sa tc'óó, igaba khòèm ãe gam dis dtcòm̃s kg'amka ii ba ko tsobèan cúí ga tc'óó. ³ Khòèm ãe ko wèés gúù sa tc'óó ba méém táá ãe wèés gúù sa tc'óó tama ba ntcoea hãase sèè guu, nakam ãe wèés gúù sa tc'óó tama ba táá ãe ko wèés gúù sa tc'óóm qãèse hëé tama sa bódò guu, Nqari ba qãèse hàakagu mea hãa ke. ⁴ Díí tsia tsáá, c'ëem khòèm ðim qãàm qãèse hëé tama ta ko méé tsi? Gam ka q'òðsem koe i guua hãa ãem ko kúru tséean koem gha tééa qari kanam gha cg'áé sa. Igabam gha tééa qari, X'aiga ba qarian úúa hãa khama, kúru mem gham tééa qari di i.

⁵ C'ëem khòèm kam c'ëem cáím ba c'ëe xu cáím xu ka cg'áé me e, me ko c'ëem khòè ba wèè cáíman ga cúíta noose sèè. Wèém khòè ba méém tc'ëea ba q'oo koe bìrísea hãa, ãem tc'ëea hãa sa gaas ga si i sa. ⁶ Gaam ãe ko c'ëem cáím ba c'ëe xu ka tãákase sèè ba ko X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé. Me ko gaam ãe ko tc'óó ba thëé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé, Nqari bam ko qãè-tcaoa máá khama. Me ko gaam ãe c'ëe zi tc'óo zi tc'óó tama ba thëé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé, a ba a ko Nqari ba qãè-tcaoa máá. ⁷ Gatà ka c'ëem cúía ko gam ka kg'òèa mááse ba káà me e, me gataga c'ëem cúía ko gam ka x'óóa mááse ba káà me e khama. ⁸ Ncèè kg'òè ta kòò ne ta ko X'aiga ba kg'òèa máá, a ncèè x'óó ta kòò ne ta ko X'aiga ba x'óóa máá. Khama nxãaska, kg'òè ta ga ko kana ta ga ko x'óó igabaga, ta X'aigam di ta a. ⁹ Krete ba kò ncèes gúús domka x'óó, a kò gaicara kg'òè, nxãasegam gha ãe x'óóa hãa ne hëé naka kg'òèa hãa ne hëéthëé ðim X'aiga ba ii ka khama. ¹⁰ Kháé nxãaska tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõem qãèse hëé tama sa bódò, kana tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõe ba ntcoea hãase sèè? Wèéa ta ga gha Nqarim dis ntcóò-q'oos xgàrakuan dis cookg'ai koe hàà téé ka. ¹¹ Ncèeta i ma góásea a ko máá:

“Kg'òèar hãas noosem gha

wèém qúru ba cookg'aia Te koe qom̃,

me gha wèém tam ba Nqarir ii sa dqom̃,”

témèè khama. ¹² Me gha nxãaska wèém khòèm gatá xg'aeku koe hàna ba gam ka Nqarim koe xqara mááse.

Táá tsáá qõe ba chibi kúrukagu

¹³ Ke méé ta táá xgàraku guu. Igaba méé ta tc'ëea ta koe bìrísea hãa, gaicara ta gatá ka qõesem cookg'ai koe xgàè-kg'am me gha kana gha chibian koe tcàa me sa tòóa hãa tite sa. ¹⁴ Q'ana ra hãa, a X'aigam Jesom koe kaisa tcoman úúa hãa, cúís gúús gaas ka q'ano tama sa káà si i sa. Igaba ncèè c'ëem khòèm dis bódòs kas kò q'ano tama, nes nxãaska gaam koe q'ano tama. ¹⁵ A ncèè tsáá ko tc'óós kòò tsáá qõe ba tshúù-tshuu tc'ëe, ne tsi ncàm̃kuan x'ái tama. Táá méé tsi hëé nakas tc'óó tsi ko sa tsáá qõe ba hoàkagu guu, ncèe Kretem kò gaam domka x'óó ba. ¹⁶ Táá hëé nakas ãe gatu ka ko qãè iise bódè sa c'ëe ne ka cg'áè iise nxàèè guu. ¹⁷ Nqarim di x'aia nea tc'óó sa hëé naka kg'áà sa hëéthëé di tama a khama, igaba i Tcom-tcomsam Tc'ëem koe tchànoan hëé, naka tòókuan hëé naka qãè-tcaoan hëéthëé di i. ¹⁸ Díím wèém ãe ko ncèem dàòm ka Krete ba kúrua máá ba ko Nqari ba qãè-tcaokagu, a ko khòèan ka tchànóm iise bódè.

¹⁹ Gaa domka méé ta wèè qaria ta cgoa tòókuan ko óá zi gúù zi hëé naka gatá ka c'ëe ne ko tshàoa ghù zi gúù zi hëéthëé kúru. ²⁰ Táá Nqarim kúrua hãa sa tc'óoan domka kobe guu. Wèés gúù sa q'ano si i, igaba ncèè c'ëem khòèm kòò c'ëes gúù sa tc'óó, si nxãa sa c'ëem khòè ba kúru me chibiga ii ne i qãè tama. ²¹ Qãès gúù sa, táá méé tsi kg'òóan kg'oo, kana gõéan kg'áà, kana c'ëes gúús tsáá ka c'ëe ba ko chibian kúrukagu sa kúru guu.

²² Gaa domka méés dùús wèés ãe tsi c'ëes gúús ka dtcòm̃a hãa sa tsáá hëé naka Nqari ba hëéthëé tsao ka cúí ga q'ãaèa hãa. Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm ãe gam koe qãè ii sa kúruan ka ntcoese tama ba. ²³ Igaba khòèm ãe tc'óóm kò ko ne ko káise tèèse ba xgàràèa hãa, dtcòm̃an cgoam tc'óó tama khama; si wèés gúús ãe dtcòm̃an koe guu tama sa chibi si i.

¹ Gatá ncêe qari ii ta méé ta gane êe dtcòmà ne koe kg'amka ii ne gane di tààè-q'ooan koe hùi, naka taa táá gatá qâè-tcaokaguse guu. ² Wèém khòè ba méém gam ka c'êe ba qâè-tcaokagu, nxãasegam gha qâèan hòd a tshàoa ghùiè ka. ³ Krestem igabam kò táá qâè-tcaokaguse khama, igaba ncêe i ma góásea a ko máá: “Gane êe cóè Tsia hãa ne di cóèkua nea Tíí koe hààraa,” témèè khamaga ma. ⁴ Wèé zi guú zi ncêe xg'ao góáèa hãa zia góáèa, xгаа-xгаа ta a zi gha ka, nxãasega ta gha Nqarim di zi Tcgãya zi koe guua hãa qád tcáoan hêé naka ghùi-ghui-tcáoquan hêéthêé koe guu a nqòdan úú ka.

⁵ Nqarim ncêe qád tcáoan hêé naka ghùi-ghui-tcáoquan hêéthêé di ba méém kg'òèa xg'aean dim tc'êe ba máà tu u, êe tu ko Jeso Kreste ba xùri ka, ⁶ naka tu nxãasega xg'ae naka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòd ba cúim dòm cgoa dqòm.

Qâè tchòà nea Juta ne hêé naka qhàd zi di ne hêéthêé di i

⁷ Gaa domka méé tu gatu ka c'êe ne qâèse hààkagu, êem ma Kreste ba ma qâèse hààkagu tua hãa khamaga ma, nxãasegam gha Nqari ba dqòmme ka. ⁸ Bìrí tu ur ko khama a ko máá, Kreste ba kò èe q'âe nqãa-qgai khòèa hãa ne dim qâa ba kúrúse, Nqari ba tseegu di Me e sam gha x'ái ka, nxãasega zi gha Abrahama xuku xu kò nqòdkaguèa hãa zi guú zi tseegukaguè ka, ⁹ naka gataga êe táá zi qhàd zi di ne gha Nqari ba Gam di cgómquan domka dqòm ka, ncêe i ma góáèa hãa a ko máá:

“Gaa domkar gha táá zi qhàd zi di ne xg'aeku koe dqòm Tsi,
a ra a gha cg'òèa Tsi nxáè,”

témèè khama,

¹⁰ a i a ko gaicara máá:

“Qâè-tcao tu, táá zi qhàd zi di tuè,
Gam di ne khòè ne cgoa,” témèè.

¹¹ A ko gaicara máá:

“X'aiga ba dqòm, gatu wèé tu táá zi qhàd zi di tuè,
naka méé ne wèé ne khòè ne dqòm Me,”

témèè.

¹² Me ko gaicara Isaia ba máá:

“Jesem díim Tobe ba gha hàà,

Gaam êe gha tãe a táá zi qhàd zi di ne dim Tc'âà-cookg'ai ii ba,
ne gha táá zi qhàd zi di ne Gam koe nqòdan úú,”

témèè.

¹³ Nqarim ncêe nqòdan ko Gam koe guu ba méém wèé qâè-tcaoan hêé naka tòókuan hêéthêé cgoa cg'oè-cg'oe tu u, êe tu ko Gam koe dtcòm ka, naka tua gha nxãasega Tcom-tcomsam Tc'êem di qarian ka cg'oèa nqáése nqòdan koe.

Chòd-q'oo sa hêé naka tsgámku zi hêéthêé e (15:14–16:27)

Paulo ba táá zi qhàd zi dim x'âè úú-kg'ao me e

¹⁴ Tíí qõe ga tuè, tíí igabar gatu ka kaisa tcoman úúa hãa, gatu qâèan ka cg'oèa, a q'âan di tc'êean wèé ka cg'oè-cg'oeèa hãa sa, a tu a qarian úúa hãa xгаа-xгаа tu gha di i. ¹⁵ Igaba ra kò c'êe zi qgái zi koe kgoarasea hãase góá máá tu u, a ko tc'êe-tc'êese tu u, cgómquan ncêe Nqarim ka máàèa domka, ¹⁶ nxãasegar gha táá zi qhàd zi di ne koe Jeso Krestem dim tséé-kg'ao ba ii ka. Peresitim khamar ko ma Nqarim di qâè tchòan xгаа-xгаа, nxãasega ne gha táá zi qhàd zi di ne dàda-mááku sa ii, ncêe gha Tcom-tcomsam Tc'êem ka qáda tcg'òd a cúia tòòè, a Nqarim ka qâèse hààkaguè sa.

¹⁷ Gaa domkaga ra ko Jeso Krestem koe, tiri tsééan Nqari bar kúrúa máána hãa domka dqòmse, ¹⁸⁻¹⁹ a cuiskaga c'êe guú kaga kg'uia hãa tite, Krestem tíí koe kúrúa hãas tséés ka cúí oose. Tiri kg'uian hêé naka tsééan hêé, naka x'ái zi hêé naka are-aresa zi guú zi di qarian hêéthêé cgoa, naka Nqarim dim Tc'êem di qarian cgoa hêéthêém ko Kreste ba táá zi qhàd zi di ne kúrú ne Nqari ba komsana. Ra kò gatà iim dàdò ka Jerusalema koe guu, a ra a wèém nqóð ba nxama-nxama, a Iliriko koe ga síí, a síí Jeso Krestem di qâè tchòan cg'oèa hãase xгаа-xгаа. ²⁰ Wèé x'aèan kar kò ko êem Kreste ba q'âèe tama koer gha qâè

tchõàn xгаа-xгаа sa tc'ëe, nxãasegar gha táá c'ëem khòem dis tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe guu a tshàoa ghùì ka. ²¹ Igaba ncëe i ma góásea hãa a ko máá:

“Gane ãe qanega Gam ka bìrié tama
ne gha bóò,
ne gha gane ãe Gam ka kómí tama
ne kómá q'ãa,”

téméè khama.

²² Ncëes gúús domkar kòo káise xgáè-kg'ammè a hàà cgae tu u tama.

Paulo ba ko Roma ne gam di zi kàa zi ka bìrí

²³ Igaba ncëeska, ncëe zi xg'aeku zi koer gha tséé qgáia káa a, ra kò gataga ncìisega hàà cgaea tu xgónèa hãa, ²⁴ khamar bìrisea hãa gatàr gha hëé sa, ãer ko Spaine koe qòò ka. Ëer ko *Roma koe* tcana nqáé kar gha bóò tu u di nqòòà ner úúa hãa khama, ra gataga nqòòàan úúa, ãer kò xòm x'aè-coan gatu ka qãè-tcaokaguèa xg'ara ka tu gha tiris qòòs koe hùì te di i. ²⁵ Igabar ncëeska dàò q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qòò, gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne di hùia ner gha úú ka. ²⁶ Maketonia hëé naka Akaia hëéthéé *di ne dtcòm-kg'ao ne* kò bóò i qãèa máá nea hãa, Jerusalema koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne ãe dxàua hãa ne ne ga aban tcg'òóa máá sa khama. ²⁷ Gatà hëéan ka ne kò qãè-tcaokaguèa hãa, i kò gataga kg'anoa hãa gatà ne ga hëé sa. Ncëe *Juta ne* kòo tc'ëem di ts'ee-ts'eekg'aikuan táá zi qhàò zi di ne máà, ne i gataga thëé kg'anoa hãa *táá zi qhàò zi di ne* ga nqòóm di zi gúú zi ãe ne úúa hãa zi thëé *Juta ne* máà sa khama. ²⁸ Ra gha nxãaska ãer ko ncëes tséé sa kúrúa xg'ara, a ko tseeguan kaga ne ncëe aban hòòà hãa sa bóò, kar gha Spaine koer ko qòò ka tcàa cgae tu u a nqáé. ²⁹ Ra q'ana hãa ãer ko hàà cgae tu u, ner gha cg'oèa hãa ts'ee-ts'eekg'aikuan Krestem di cgoa hàà sa.

³⁰ Tíí qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka hëé naka Tc'ëem di ncàmkuhan ka hëéthéé, ra ko dtcàrà tu u, tíí cgoa tu gha xg'ae a qarika Nqari ba còrèa máá te sa. ³¹ Nxãasegar gha ãe dtcòm-kg'ao tama ne Jutea koe hàna ne koe kgoaraè ka, i gha gataga tiri tsééan Jerusalema di gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne qãè-tcaokagu ka, ³² nakar gha nxãasega Nqarim kò ncàma hãa ne qãè-tcaoan cgoa hàà cgae tu u, naka raa gatu dis xg'aes ka kàba-kàbàè. ³³ Nqarim tòókuan di ba méém gatu wèè tu cgoa hãa. Amen.

16

Tsgámkaguku zi

¹ Gatá ka qõeses Febe sar ko koara máá tu u, Kenkerea koe hànas kerekes dis qãa sa, ² a ko dtcàrà tu u, X'aigam koe tu gha qãèse hààkagu si sa, dtcòm-kg'ao ne kg'anoa hãam dàòm cgoa, naka tua ães ga ko hùikuan qaa qgáì koe hùì si, káí ne khòè nes hùia hãa domka, tíí ga ra hëéthéé e.

³ Perisila* sa hëé naka Akila ba hëéthéé khara tsgámkagu, ncëe ko Jeso Krestem koe tíí cgoa tséé khara. ⁴ Tíí domka khara kò kg'òèa khara cg'oèè-cg'oegas qgáìs koe tcàa. Tíí cúí ra qãè-tcaoa máá khara a tama, igaba zi ko táá zi qhàò zi di zi kereke zi wèè zi thëé qãè-tcaoa máá khara a. ⁵ Gakhara dim nquum koe ko xg'aes kereke sa thëé tsgámkagu.

Tirim ncàm-khoem Epeneto ba thëé tsgámkagu, ncëe Asia dim khòem tc'àa a Krestem koe máàsea hãa ba.

⁶ Maria sa tsgámkagu, ncëe kaisase tséé tua hãa sa.

⁷ Anteroniko ba hëé naka Juniase ba hëéthéé tsara tsgámkagu, tiris qhàòs di tsara, ncëe xae kò xg'ae a qáèèa hãa tsara. C'ëe xu x'aè úú-kg'ao xu ka kaisase tcommèa hãa tsara, a tíí ka kg'aia Krestem koe hààraa tsara.

⁸ Ampeliato ba tsgámkagu, tirim ncàm-khoe ba, X'aigam koe.

⁹ Urebano ba tsgámkagu, gatá cgoa ko Krestem koe tséé ba, naka Setakuse ba hëéthéé e, tíí tcàràncàm-ncamsa ba.

* 16:3: Perisila - Gerika sa ko “Perisika” témé.

¹⁰ Apelese ba tsgámkagu, ncêe kò Krestem koe kúrua bóòè, a tchàno ii ba. Arisetobulom dis x'áé-q'oos di ne tsgámkagu.

¹¹ Tirim qhàòm Herodione ba tsgámkagu.

Narekisom dis x'áé-q'oos di ne tsgámkagu, gane ãe X'aigam koe hàna ne.

¹² Terufena sa hêé naka Terufosa sa hêéthêé sara tsgámkagu, X'aigam di sara tséé-kg'ao sara.

Tíí tcáràs ncàm-ncamsas Peresise sa tsgámkagu thêé, ncêe X'aigam koe kaisase tsééa hãa sa.

¹³ Rufase ba tsgámkagu, X'aigam ka nxará tcg'òòèa ba, naka gam ka xòò sa hêéthêé e, ncêe kò gataga tiris xòò sa ii sa.

¹⁴ Tsgámkagu Asunekireto ba hêé, naka Felegone ba hêé, naka Heremese ba hêé, naka Paterobase ba hêé, naka Heremase ba hêé naka tíí qõe ga xu hêéthêé e, ãe gaxu cgoa hàna xu.

¹⁵ Tsgámkagu Filolego ba hêé, naka Julia sa hêéthêé khara, naka Nereo ba hêé, naka gam ka qõese sa hêé, naka Olumpase ba hêé, naka wèé ne dtcòm-kg'ao ne ãe gane cgoa hàna ne hêéthêé e.

¹⁶ Tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tu tsgámkaguku.

Wèé zi kereke zi Krestem di zia ko tsgámkagu tu u.

¹⁷ Tíí qõe ga tuè, dtcàrà tu ur ko, gane ãe ko q'aa-q'aasean óága ne, a ko ãe tu xgaa-xgaaèa hãa gúúan ko ntcoe zi gúú zi dàòà tu q'oo koe tòó ne koe tu gha q'õése sa; tcg'oaragu ne. ¹⁸ Eêta ii ne khòè nea gatá dim X'aigam Kreste ba tsééa máá tama, igaba ne ko gane di ncààn kúrua máá. Gane di kg'uiian t'òè-t'òèèa hãa, a qãè khama xaàm cgoa ne ko ãe kg'amka tc'èe ne di tcáóan qàè-qae. ¹⁹ Wèém khòè ba gatu di komsana-q'ooan ka q'ana hãa, ra gaa domkaga gatu domka qãè-tcaoa hãa. Igabagar ko tc'èe, tc'èega tu gha ii sa ãe qãè iis koe, naka tua gha káà chibi ii ãe cg'ãè iis koe.

²⁰ Nqarim tòókuan di ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe satana ba nqàrè-kg'ama tu koe cg'ám-cg'am.

Gatá dim X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

²¹ Timoteom tíí cgoa ko tséé ba ko tsgámkagu tu u. Xu ko gataga thêé tiri xu qhàò xu Lukio ba hêé, naka Jasone ba hêé naka Sosipatere ba hêéthêé xu tsgámkagu tu u.

²² Tíí Teretio ra, ncêes tcgãyas dir góá-kg'ao ra ko X'aigam koe tsgámkagu tu u.

²³ Gaio ba ko tsgámkagu tu u, ncêer x'áéa ba koe x'ãèa hãa ba, si ko wèés kereke sa x'áéa ba koe xg'ae.

Erasetom ncêe kòre-kg'aom x'áé-dxoom di marian di ba ko tsgámkagu tu u, naka gatá ka qõesem Kareto ba hêéthêé e. ²⁴ †

Cò di dqòmkuu ne

²⁵ Nqari ba méém dqòmme! Qãè tchòàn ãer kòò Jeso Krestem ka xgaa-xgaa cgoa gha qari-qari tu u di qarin úúa ba. Xgòre-kg'aisean ncêea kò c'úúsea hãa tseeguan ga a, ncêe kò nqáéa hãa kurian kái ka kò chómsea hãa a, ²⁶ igabaga ncêeska xgòre-kg'aièa hãa a, a porofiti xu ka góàèa zi Tcgãya zi koe guu a x'áíèa hãa, a chòò tamam Nqarim tcg'òóa hãa x'áèan koe guu a wèé zi qhàò zi q'ãakaguèa hãa, nxãasega zi gha dtcòm a komsana Me ka.

²⁷ Ncêem Nqarim cúísega tc'èega ba méém Jeso Krestem koe guu na chòò tamase dqòmme! Amen.

† 16:24: C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncêe xùri ko kg'uiian úúa: 24Cgómkuan gatá dim X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu wèé tu cgoa hãa. Amen.

1 KORINTA NE

Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa

Korinta ne koe

Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncëes tcgãya sa góá, c'ëe zi qóm zia kò kerekes Korinta dis koe hàna khama. Gaa x'aè èe kam kò Korinta ba kaia hãam x'áé-dxoom Gerika ne di me e. X'amágu sa hëé naka x'amá sa hëéthëéa kò Korinta koe hàna. Gaam nqõó ba kò cg'uria ba hëé naka tãáka zi dtcòm zi hëéthëé ka q'ãasea hãa. Paulo ba ko kái zi gúù zi ka góá, ncëe ko xùri zi: q'aa-q'aasea ka hëé (1-4), naka kerekes koe ko kúrúè cg'áràn ka hëé (5-6), naka xóé cgoakuan di tēèan ka hëé naka séèkuan ka hëé (7) naka kerekes ko ma tséés ka hëé (8-11) naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di aban ka hëé (12-14) naka x'oos koe tēèan (15) ka hëéthëé e.

13 dim tcee ba ko ncàmkus ka kg'ui a ko máá, kaisase cgáés abas Nqarim dis ga si i, Gam di ne khóè nem máàna hãa sa, témé. Ncëem tcee ba gaas tcgãyas koe kaisase q'ãaèa hãam ga me e.

Qaa-qaasa kg'ui a ne:

- q'ãan di tc'ëea ne
- kgoarasea ne
- tcom-tcomsa
- Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)
- Séèkuan di x'àè-kg'aman hëé naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áman hëéthëé e (5-7)
- Dtcòm-kg'ao ne hëé naka dtcòm-kg'ao tama ne hëéthëé e (8-10)
- Kerekes di kg'òèan hëé naka Nqari ba qámseá máán hëéthëé e (11-14)
- X'ooan koe tēe sa (15)
- Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, tcièa ra Jeso Krestem dim x'áé úú-kg'ao* bar gha ii ka Nqarim ma tc'ëea khama, a ra a gatá ka qōesem Sosenesem cgoa hãa.

² Tsam ko ncëes tcgãya sa Korinta koe hànas kerekes Nqarim di sa góá máá. Jeso Krestem domka tu Nqarim di tu khóè tu kúrúèa, a tu a Nqarim ka tcièa Gam khama tu gha ma tcom-tcomsa ii ka. Gatú hëé naka wèè ne khóè ne wèè qgái za hàna ne hëéthëé tsam ko góá máá, ncëe X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba ko tciè ne - gane hëé naka gatá hëéthëé dim X'aiga ba, a tsam a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hëé naka X'aigam Jeso Krete ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé mée i gatú cgoa hãa, témé.

Qãè-tcaoa-mááku sa

⁴ Wèè x'aè kar ko tirim Nqari ba gatú ka qãè-tcaoa máá, cgómkuan èem Jeso Krestem koe máà tua hãa domka. ⁵ Gam koe tu wèè zi gúù zi koe qguùkaguèa khama - wèè kg'ui an koe hëé naka wèè q'ãan di tc'ëean koe hëéthëé e - ⁶ tchòàs Krestem di sa ncëeska gatú koe nxàea tseegukaguèa khama. ⁷ Gaa domka tu cúis abas Nqarim koe guuas ga sa tcaò tama; èe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krete ba qãà ka, hààm gha x'áise ka. ⁸ Kúrú tu um gha tu chòò-q'oos koe ga igaba qari, a gha nxãasega táá chibi-chibiè gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cárú ka. ⁹ Nqari ba tcom-tcomsa Me e, ncëe tciè tua ba, hàà tu gha Cóasem Jeso Krestem gatá dim X'aigam cgoa xg'ae a cúis gúù sa kúrú ka.

* 1:1: x'áé úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe

¹⁰ Tíí qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cg'òèan cgoar ko dtcàrà tu u, a ko máá: gatu wèé tu méé tu dtcòmku naka i nxãasega xg'aekua tu koe q'aa-q'aasean kaà, naka tu gha qãèse xg'ae naka cúíta ma tc'èe, naka cúíta ma tc'èe-tc'èese. ¹¹ Tíí qõe ga tuè, c'èe ne Keloas x'áé-q'oo di nea q'ãa-q'ãa tea, xg'aekua tu koe i mēékuan hàna hãa sa. ¹² Méér ko sa ncēe si i: Gatu ka c'èe ne ko máá: “Tíí ra Paulom di ra a,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Tíí ra Apolosem di ra a,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Tíí ra Peterem† di ra a,” témé, ne qanega c'èe ne máá: “Tíí ra Krestem di ra a,” témé. ¹³ Kreste ba q'aa-q'aaèa ii? Paulo baa kò ii ncēe gatu domka kò xgàuèa ba? Kana tua Paulom cg'òè koe tcguù-tcguuèa ii?

¹⁴ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, gatu ka cúím ga bar tcguù-tcguu ta ga hãa khama, Kerisepoa tsara Gaiò tsara oose. ¹⁵ Nxãasega i gha cúí khòè ga táá hãa, tíí cg'òè koe tu tcguù-tcguuèa ta gha méé e ka. ¹⁶ Ra gataga Stefanasem dis x'áé-q'oos di ne tcguù-tcguua, a gaas x'áé-q'oos ka oose ra c'èe khòè ga tc'èe-tc'èese tama, tcguù-tcguua ra hãa a. ¹⁷ Kreste ba hààr gha tcguù-tcguu ka tsééa óá te ta ga hãa, igabam qãè tchõà ner gha hàà xgaa-xgaa ka tsééa óá tea, khòèm di tc'èegan di kg'uian ka tamase, táás gha nxãasega Krestem dis xgàu sa káà hùise bódè ka.

Kreste ba Nqarim di qarian hēé naka q'ãan di tc'èean hēéthēé Me e

¹⁸ Gane èe aagusea hãa ne koe i xgàus di tchõàn cg'ãa-cg'ana a khama, igaba i gatá ncēe ko kgoaraè ta koe Nqarim di qari i. ¹⁹ Ncēeta i ma góásea:

“Eè tc'èega ne di tc'èea ner gha cg'òo,
a gha èe q'ana ne di q'ãan xguì,”

ta i mééèa khama.

²⁰ Tc'èegam khòè ba ndaà? Góá-kg'ao ba ndaà? Kg'ui q'ãa-kg'aom ncēm nqõóm di ba ndaà? A Nqari ba gáé q'ãan di tc'èean ncēm nqõóm di cg'ãa-cg'anasekagu tama?

²¹ Nqari ba kò Gam di q'ãan di tc'èean ka khòè ne kúrú, ne gane di tc'èegan ka táá bóda q'ãa Me. Me kò Nqari ba qãè-tcaokaguè, cg'ãa-cg'ana xgaa-xgaan ncēe xae ko tséekagu koe guu a èe ko dtcòm ne kgoaran ka. ²² Juta nea ko are-aresa zi x'ái zi ne gha x'áé sa qaa, ne ko Gerika ne tc'èean ne gha máàè sa qaa khama. ²³ Igabaga ta ko gatá Krestem ncēe xgàuèa hãam ka xgaa-xgaa. I ko ncēe tchõàn Juta ne tomagugu tcgái, a táá zi qhàò zi di ne koe cg'ãa-cg'ana di i, ²⁴ igaba èe Nqarim ka tciìèa hãa ne, Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēé koem Kreste ba Nqarim dim qari Me e, a ba a gataga Nqarim dim tc'èem q'ãan di Me e. ²⁵ Eè ko cg'ãa-cg'anase bóðès Nqarim di sa cgáé si i, khòèan dis èe ko cgáése bóðès ka, i Nqarim di kg'amkan khòèan di qarian tàà hãa.

²⁶ Tíí qõe ga tuè, tc'èe-tc'èese tu nta tu kò ii sa èem kò Nqari ba tciì tu u ka. Nqõóm di ne cgoa tu kò ko nxará xg'aèe ne tu kò kái-kg'aise tc'èega tama, a cgáé tama, a kò x'aian q'oo koe ábàè tama. ²⁷ Igabagam Nqari ba cg'ãa-cg'ana zi gúù zi nqõómkg'ai di zi nxará tcg'òóa hãa, nxãasegam gha èe tc'èega ne sau-cgaekagu ka. A ba a kg'amka zi gúù zi nqõómkg'ai di zi nxará tcg'òóa, nxãasegam gha èe qari ne sau-cgaekagu ka. ²⁸ Nqari ba nxará tcg'òóa nqãaka hànas téé-q'oos di zi gúù zi nqõómkg'ai di zi, ncēe ntcoèèa hãa zi hēé naka cgáé tama zi hēéthēé e, nxãasegam gha èe cgáé ii zi kaàkagu ka, ²⁹ nxãasega i gha táá cúí khòè ga Nqarim cookg'ai koe dqòmse ka. ³⁰ Nqari ba xg'ae-xg'ae tua Jeso Krestem koe khama, a Kreste ba kúrú, Me hàà gatá koe q'ãan dim tc'èe ba ii, ta ko Gam domka tchàno ta iise bóðè, a ko Gam ka q'ano-q'ano tcáóè, a ta a Gam ka x'ámá tcg'òóèa. ³¹ Gaa domkaga i ncēeta ma góásea hãa a ko máá: “Eè c'èem khòè ba dqòm kg'oana ba méém X'aiga ba dqòm,” téméè.

2

Jeso Krestem xgàuèa hãa di tchõà ne

† 1:12: Peterem - Gerika sa ko máá: “Kefasem di” témé.

¹ Tíí qõe ga tuè, ãer kò hàà cgae tu u, kar kò táá t'õè-t'õèa kg'uiian cgoa hàà cgae tu u, kana tc'ëegan cgoa, ncëer kò ko hàà chómsea zi gúù zi Nqarim di zi ka bìrí tu u ka. ² Bìrìsear kò hãa, Jeso Krestem ncëe xgàuèa hãam ka cúí gha tc'ëe-tc'ëese a bìrí tu u sa khama. ³ A ra a kò kg'amkan hëé, q'áàan hëé naka kaisa cgùruan hëéthëé cgoa hàà cgae tu u. ⁴ Tiri kg'uiian hëé naka xgaa-xgaan hëéthëéa kò khòè ne di kg'uiian tc'ëegan di tama a, ncëe khòè ne ko kúru ne thamkase tc'ëea kabi i, igaba i kò Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian x'ái, ⁵ nxãasega i gha gatu di dtcòmman táá khòèan di tc'ëegan koe hãa, igaba Nqarim di qarian koe hãa ka.

Q'ãa di tc'ëean Nqarim di i

⁶ Gatà i ii, igaba xae ko ãe dtcòmman koe q'ama hãa ne koe tc'ëean di kg'uiian kg'ui, ncëe tc'ëea ne ncëem nqõóm di tama, kana tc'ãa-cookg'ai xu ncëem nqõóm di xu di tama a, ncëe ko hàà kaakaguè xu. ⁷ Igaba xae ko Nqarim di tc'ëean ncëe c'úusea, a chómsea hãa ka kg'ui. Nqõóm qanega kúruè tamasa cookg'ai koem kò Nqari ba bóda tcg'òóa, ncëes tc'ëe sam gha máa ta a sa, Gam di x'áàn koe ta gha nxãasega hãa ka. ⁸ Táá i kò cúí tc'ãa-cookg'aian ncëem nqõóm di ga ncëes gúù sa kóma q'ãa. Kóma i kò q'ana hãa, ne i ga kò x'áàn dim X'aiga ba táá xgàua khama. ⁹ Igaba ncëe i ma góasea, a ko máá:

“Cúím tcgáím ga ba bóò zi ta ga hãa,
me cúím tceem ga ba kóm zi ta ga hãa,
zi cúís tcáós koe ga tcãa ta ga hãa,

gazi gúù zi ãem Nqari ba

ãe ncãm Mea hãa ne

kg'ónòna máana hãa zi,”

témèè khamaga ma. ¹⁰ Igabam ko Nqari ba Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a ncëe zi gúù zi nxàea tcg'òóa máá ta a.

Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ko wèè zi gúù zi qaara tcg'òó khama, ãe chómsea zi gúù zi Nqarim di zi hëéthëé e. ¹¹ Ndakam khòè ba c'ëem khòem tc'ëe q'oo koe hãa sa q'anaa? Gaam khòem dim tc'ëem cúí ba q'ana. Gatà iim dàòm kam cúím khòem ga ba Nqarim tc'ëea hãa sa c'úua, Nqarim dim Tc'ëem oose. ¹² Nqõóm di tc'ëe-kg'áman ta máàè ta ga hãa, igabaga ta Nqarim koe guuam Tc'ëe ba máàèa, nxãasega ta gha Nqarim máa taà zi gúù zi bóda q'ãa ka. ¹³ Ta ko nxãa zi ka kg'ui, khòèan di tc'ëegan ka ta xgaa-xgaaèa kg'uiian cgoa tamase, igaba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ta xgaa-xgaaèa kg'uiian cgoa, a ta a ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di tseeguan kg'uiia tchàno-tchano, ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úua ne koe. ¹⁴ Khòem ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úu tama ba Nqarim dim Tc'ëem di zi gúù zi cgoa xg'ae tama, gaam koe zi cg'ãa-cg'ana di zi i khama. Me gataga kgoana naka bóda q'ãa zi tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cúí zi ko bóda tcg'òóè khama. ¹⁵ Khòem ncëe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úua ba ko wèè zi gúù zi qãèse bóda tcg'òó, igabagam gabá khòè ne c'ëe ne ka bóòè naka nxàèè tama.

¹⁶ “Dìí ba nxãakamaga X'aigam Nqarim di tc'ëean q'ana hãa,
a ga tchàno-tchano Me?”

Igabaga ta gatá Krestem di tc'ëean úua.

3

Jeso Krestem ka, sixae ka tamase

¹ Tíí qõe ga tuè, táá ra kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úua ne khòè ne khama ma kg'ui cgoa tu u, igaba ra kò nqõóm di ne khòè ne khama ma kg'ui cgoa tu u - Krestem koe cg'aré ne cóá ne khama ma. ² Bìian ra kò kg'áakagu tu u, a ra a kò táá qari tc'òoan máa tu u, tc'ãò o tama tu kò hãa khama, ncëe tu qanega ma tc'ãò o tama khamaga ma. ³ Ncëes noosega tu qanega nqõóm di tu u, qanega i tauan hëé naka mēékuan hëéthëé xg'aekua tu koe hãa khama, ka tua nqõóm di tu tama tua? Nqõóm di ne khòè ne ko hëé khama tu gáé hëé tama? ⁴ Ncëe c'ëem khòem kò máá: “Paulo bar ko xùri,” témé, me c'ëe ba máá: “Apolose bar ko xùri,” témé, ne tua nqõóm di ne khòè ne ko hëé khama hëé tama?

⁵ Kháé ba nxãaska Apolose ba díí baà? Me Paulo ba díí baà? Ncêe kg'ama tsam hùì-kg'ao tsam m ka, sitsam koe tu ko guu a dtcòm tsam, ncêem ma X'aiga ba ma wèéa tsam ga ma tsééan máàna hãa khamaga ma. ⁶ Tíí ra kò xhàrà, me kò Apolose *xhàrà* kg'áakagu, igabam kò Nqari ba kaikagu u. ⁷ Gaa domkagam ãe ko xhàrà ba, kana ko *xhàrà* kg'áakagu ba gúù cgáé tama, igabam Nqarim cúí ba cgáé Me e, ncêe ko gúù zi kaikagu ba. ⁸ Khóèem ãe ko xhàrà ba hêé naka ãe ko *xhàrà* kg'áakagu ba hêéthêé tsara cúís tséé sa úúa, a tsara a gha wèéa tsara ga surutaè, ãe tsara ma gatsara dis tséé sa ma kúrúá hãa khamaga ma. ⁹ Nqarim cgoa ko tsééa xg'ae tsam khòè tsam m khama, gatu Nqarim di tu xhàrà tu u, a Nqarim di tu nquu tu u.

¹⁰ Nqarim máà tea cgómkuan kar kò tc'èegam tshào-kg'aom khama ma tshoa-tshoa sa tshào, me ko c'èem khòè ba tc'amkg'aia sa koe tshào. Igaba méém wèém khòè ba q'òésea hãa, ntam ko ma tc'amkg'aia sa koe tshào sa. ¹¹ Cúím khòèem ga ba káà me e khama, tshoa-tshoa sa ga tshào ba, ncêe nxãakamaga tshàoèas téé-q'oo koe, ncêe Jeso Kreste ba ii sa. ¹² Dùútsa gúùs wèés ãe khòèem ga ko tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe tshào cgoa sa: a gauta di saa, a selefera di saa, a t'òè nxòán di saa, a hì di saa, a dcãa di saa, kana tc'áà di saa ga igaba, ¹³ wèém khòèem dis tséé sa gha hàà qàése bóòse, *Jesom ko hàà qabisem cárn ba gha x'ái si khama*, si gha c'ee sa wèém khòèem dis tséé sa tcg'òó, a gha kúrúá bóò dùútsa tséé si i sa. ¹⁴ Ncêe c'èem khòèem tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe kúrúas tséés kò ko c'ees koe guu a kg'òèase tcg'oa nem gha surutaè. ¹⁵ Ncêe c'èem khòèem di tsééan kò dàòà cg'òòè nem gha kaisas xháés koe tcãà, igabam gha gabá kgoaraè, c'ee ba gãá a nqáéa hãam khòèem khama ma.

¹⁶ C'úúa tu gáé hãa Nqarim di tu còrè-nquu tu u sa, me Nqarim dim Tc'èe ba gatu koe x'ãèa sa? ¹⁷ Ncêe c'èem khòèem kò Nqarim dim còrè-nquu ba cg'òò nem gha Nqari ba cg'òò me, Nqarim dim còrè-nquu ba tcom-tcomsa me e khama, tu gatu gaam còrè-nquum ga me e.

¹⁸ Táá méém cúím khòèem ga ba qàe-qaese guu. Ncêe c'èem khòèem kò gatu xg'aeku koe tc'èea máá, nqòómkg'ai koem tc'èega me e ta tc'èea ne méém “káà tc'èe” ba ii naka baa gha nxãasega tc'èega ba ii. ¹⁹ Ncêem nqòóm di tc'èega nea Nqarim tcgái q'oo koe káà hùì i khama. Góásea i hãa a ko máá: “Nqari ba ko ãe tc'èega ne gane di kàan koe qgóó,” téméè khama. ²⁰ I ko gaia máá: “X'aigam Nqari ba tc'èega ne di tc'èe-kg'áman q'ana hãa, káà hùì i sa,” téméè. ²¹ Gaa domkaga méé i cúí khòè ga táá c'èe khòèan koe bóòse guu. Wèé zi gúù zia gatu di zi i ke, ²² Paulor ga ii igaba, kana Apolosem ga ii igaba, kana Peterem* ga ii igaba, kana nqòóm ga ii igaba, kana kg'òès ga ii igaba, kana x'oos ga ii igaba, kana ncèeskaga ko kúrúse zi gúù zi ga ii igaba, kana hààko x'aè ka ko hàà kúrúse zi gúù zi ga ii igaba; wèé zi ãe zia gatu di zi i. ²³ Tu gatu Krestem di tu u, Me Kreste ba Nqarim di Me e.

4

Krestem di xae tséé-kg'ao xae e, ke xùri xae e

¹ Khòèan méé i Krestem di xae tséé-kg'ao xae khama ma qgóó xae e, ncêe chómsea zi gúù zi Nqarim di zi ko q'òé a ko xgaa-xgaa xae. ² Tséé-kg'aom koe ko kái-kg'aise qaases gúù sa tcommè méém si i. ³ Igaba tíí ka kaisase cg'árés gúù si i, gatu ka xgàrà sa, kana khòèan dis qhàis ka igabaga, tíí igabar tíí ka xgàrase tama khama. ⁴ Cg'ãès gúùs kúrúar hãa sar tc'èe-tc'èese tama, igabas nxãa sa kúrú te nakar tchàno tama. X'aigam cúí Me e ncêe ko xgàra te ba. ⁵ Gaa domka méé tu táá xgàra guu nxará tòòèam x'aèm cookg'ai koe, X'aigam hàà tamasa cookg'ai koe. Ncêe gha hàà ntcúúan q'oo koe chómsea zi gúù zi x'áàn koe óá ba, a ba a gha tcáós q'oo koe hàna zi x'ái. Me gha nxãaska wèém khòè ba Nqarim koe guua dqómkuan hòò.

⁶ Tíí qòe ga tuè, gatu domka tsam Apolosea tsam ncêe zi gúù zi tséékagua, kg'uim ko méé sa tu gha nxãasega sitsam koe xgaa-xgaae ka, ncêem ko máá: “Táá góásea tãe sa tsáá guu,” témé ka. Nxãaska tu cuiskaga c'èem khòè ba tcom naka c'èe ba ntcoea hãa tite. ⁷ C'èe ne ka cgáése kúrú tua ba díí baa? Dùú sa tu úúa, máàè tama tu kò hãa sa?

* 3:22: Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

Ncèè máàè sia tu kò hãa, ne tu ko dùús domka máàkus tama si i khama noose dqòmsea máá?

⁸Nxãakamaga tu wèès gúús tc'èe tu ko sa úúa hãa na! A tu a nxãakamaga qguù! X'aiga tu u, sixae x'aiga tamase ga! X'aiga tu u ga kò ii, xae ga kò nxãasega gatu cgoa xg'ae a x'aiga ii! ⁹Tíí ko bóò kam Nqari ba sixae x'áè úú-kg'ao xae khaokakas téé-q'oo sa máana hãa, x'oo sa tòóa máàèa xu khòè xu khama ma, wèèm nqóò ba tcgáí tòó xaea hãa khama, moengelean ga hëé naka i khòèan ga hëéthëé e. ¹⁰Krestem domka xae káà tc'èe xae e, tu gatu Krestem koe tc'èega tu u! Kg'amka xae e, tu gatu qari tu u! Tcommèa tua, xae sixae tcommè tama! ¹¹Ncèes noosega xae ko xàbà a ko cáám, a ncòbèan hãana, a ko xgáèè, a x'áè-q'ooan úú tama. ¹²Qómse xae ko tshàua xae cgoa tséé. Khòèan kò ko sixae ka cg'áè gúúan nxàe ne xae ko ts'ee-ts'eekg'ai i. Eë xae ko xgàràè ne xae ko qari-qari-tcoa máa a. ¹³Ncèè ntcoèè xae kòò ne xae ko qàèse xoa. Ncèem nqóóm di cg'urian xae kúrúèa, a ncèes noosega ko wèèa ne kaga tcg'óbèan khama ma bóòè.

¹⁴Ncèes gúú sar sau-cgaekagu tu ur gha ka góá tama, igaba tchàno-tchano tu ur gha ka a, tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tu iise. ¹⁵Eëta tu ga ma 10,000 khòèan Krestem koe ko kòre tu u úúa hãa igaba tu káí xu xòò xu úú tama, qàè tchòàn koer kò guu a Jeso Krestem koe ábà tu u khama. ¹⁶Gaa domka ra ko dtcàrà tu u, sere te tu gha sa. ¹⁷Ncèes gúús domkar tirim cóám Timoteo ba, ncèe X'aigam koe ncàm-ncamsa a tcom-tcomsa ba, gatu koe tsééa úúa. Tiri kg'òè-kg'áman Jeso Krestem di koe gha tc'èe-tc'èe tu u ba, ncèer ko ma wèès kerekes koe ma wèè za xgaa-xgaa a khamaga ma.

¹⁸Gatu ka c'èe ne tc'èea máá, hàà ra tite, ta tc'èea, khama ne ko bóò-boose. ¹⁹Igabagar gha qháèse hàà cgae tu u, X'aigam Nqarim kò tc'èe ne, èe ko bóò-boose ne di kg'uiian hàà qaa ka tamase, igaba hàà gane di qarian qaa ka. ²⁰Nqarim di x'aia nea kg'ui di tama a, a qari di i khama. ²¹Dùú sa tu ko tc'èe? Tsám cgoa ra gha hàà cgae tu u, kana ncàmkuian hëé naka kgàeam tc'èem cgoa hëéthëéa?

Sèèkuan di x'áè-kg'ama ne naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áma ne (5-7)

5

Cg'árà ne kerekes di ne koe

¹Gatu xg'aeku koe i cg'áràn hãa sa tseegukaga nxàèèa hãa, cg'áràn ncèe dtcòm-kg'ao tama ne koe kúrúse tama a, ncèe khòèm ko gam ka xòòm dis khòès cgoa xóé e. ²Igaba tu ko qanega bóò-boose! A tu a tshúù-tcaose kg'ae ta ga hãa. Gaam èe ncèes gúú sa kúrú hãa ba méém gatu xg'aeku koe séèa tcg'òòè! ³Eëta i ga ma tc'áróa te gatu xg'aeku koe káà a, igabagam tirim tc'èe ba gatu cgoa hãa. Ra ncèes gúú sa kúrú hãa ba nxãakamaga xgàraku sa tcg'òóa máana hãa, hàna kò hãam khòèm khamaga ma, ⁴gatá dim X'aigam Jesom dim cg'òèm koe tu kò xg'aea hãa koe, me tirim tc'èe ba gatu cgoa hãase, i gatá dim X'aigam Jesom di qarian hãa cgoa tua, ⁵ncèem khòè ba satana ba máà, naka i gam di cg'áè cauan kaàkaguè, nakam gha nxãasega gam dim tc'èe ba X'aigam dim cáám ka kgoaraè.

⁶Gatu di dqòmse ne qàè tama. C'úúa tu gáé hãa, cg'aré péré gáé-gáe ne ko wèès péré sa gáekagu sa? ⁷Xg'aàra tcg'òó cg'uria tu ncèe ncíí péré gáé-gáean di i, naka tua gha nxãasega kaba tu péré tu ii, nxãakamaga tu péré tu péré gáé-gáe úú tamas pérés di tu u ke, Me gataga gatá dim Ghùu-coam Paseka di ba, ncèe Krete ii ba, dàòà-máàkus di iise úúèa hãa khama. ⁸Ke tu hàà naka ta kòè sa kúrú, cg'urian hëé naka cg'áèan hëéthëé di péré gáé-gáean ncíí cgoa tamase, igaba péré gáé-gáe úú tamas pérés cgoa, péréan ncèe tcom-tcomsa, a tseegu di i.

⁹Tcgāyas tiris góár kò máá tu us koer góáa hãa, táá méé tu cg'áràn ko kúrú khòèan cgoa xg'ae-xg'aese sa. ¹⁰Ncèes gúú sar ko méé kar máá, táá méé tu cg'árés kaga ncèem nqóóm di ne cg'árà-kg'ao ne, kana hòà-hòànasen-tcáóko ne, kana ts'áà-kg'ao ne, kana kúrú mááseèa hãa nqárian ko còrè ne cgoa xg'ae guu, témé tama. Nxãaska méé tu ncèem nqóóm koe tcg'oa si i gha ii khama. ¹¹Igaba ra ko ncèeska góá máá tu u a ko

máá: “Táá méé tu wèém ãe ko dtcòm-k'ao ka tciise igaba cg'árà-k'ao ba, kana hoà-hònasen-tcáoko ba, kana kúrú mááseèa hãa nqárian ko còrè ba, kana c'amku-k'ao ba, kana kg'áà-k'ao ba, kana ts'ãà-k'ao cgoa xg'ae guu. Eèta iim khòem cgoa táá tc'òó ga hëé guu,” témé.

¹² Dùúska ra ga ko kerekes ka tchàa za hàna ne xgàraa máá? Kerekes q'oo di ne tama ne gáé ncèe tu ga ko xgàra ne? ¹³ Nqari ba ko ãe tchàa za hàna ne xgàra. “Ke cg'ãè caum khòe ba gatu xg'aeku koe xhàigu.”

6

Dtcòm-k'ao ne di chibi-chibikuan ne

¹ Ncèè gatu ka c'èem kò c'èem cgoa kómku tama, ne ba ga kgoara tcáó a ãe dtcòm tama ne * cookg'ai koe séé a úú me, sí ne gha xgàra me ka, Nqarim di ne khòe ne koem gha úú me khama ii x'áè ka? ² C'úua tua Nqarim di ne khòe ne gha c'èem cáim ka nqóó ba xgàra sa? Ncèè nqóó ba tu kò ko xgàra ne tu gáé cg'aré chibian ga kgoana naka xgàra hãa tite? ³ C'úua tu gáé hãa moengelean ta gha xgàra sa? Ncèè gatá i kò ii ne ta ko kgoana a ncèes kg'òès di zi gúú zi xgàra. ⁴ Kháé nxãaska, ncèè ntcoekuan ncèes kg'òès di tu kò úua ne tu ko dùús domka kerekes ka nqãaka hãa ne khòe ne koe úú ana máá? ⁵ Ncèe gúua ner ko sau-cgaekagu tu ur gha ka nxàe. Gatu xg'aeku koe i gáé cúí khòe tc'èega ga káàa, ncèe gha dtcòm-k'ao ne xg'aeku koe hàna zi kómku tama zi xgàra a? ⁶ Igaba ncèes gúús téé-q'oo koem ko dtcòm-k'ao ba gam khama ma dtcòm-k'ao ba séé a qhàis koe úú, a ncèe sa dtcòm-k'ao tama ne cookg'ai koe kúrú!

⁷ Ncèeta ii zi chibi-chibiku zi gatu xg'aeku koe hàna zia ko x'ái, tààèa tu hãa sa. Qãè i gáé tite, ncèe gatu kò ko c'èe ne khòe ne ka chibi bóðè ne? Qãè i gáé tite gatu kò ko kààe ne? ⁸ Igaba tu ko gatu c'èe ne chibi bóð, a ko khòèan kàa, a ko ncèe zi gúú zi gatu ka qòese ga ne koe kúrú!

⁹ C'úua tu gáé hãa ãe cg'ãè cau nea Nqarim di x'aian q'òò tite sa? Táá qàe-qaeè guu: gane ãe cg'áràn ko kúrú ne hëé naka kúrú mááseèa hãa nqárian ko còrè ne hëé naka dxùukg'ai di séekuan ko kúrú ne hëé naka x'amáguse ko xu khòe xu hëé naka gaxu khama kg'áo xu cgoa ko xóé xu hëé, ¹⁰ naka ts'ãà-k'ao ne hëé naka hoà-hòanan-tcáóa ne hëé naka kg'áà-k'ao ne hëé naka ntcoe-k'ao ne hëé, naka xaù-k'ao ne hëéthëéa cuiskaga Nqarim di x'aian q'òò hãa tite. ¹¹ Gatu ka c'èe ne kò ncèeta ga ii, igabaga tu kò *chibia tu koe* q'ano-qanoè, a tu a ko séèa tcg'óó a cúia tòòè, Nqarim di tu gha ii ka, a kò X'aigam Jeso Krestem dim cg'òèm koe hëé naka gatá dim Nqarim dim Tc'èem koe hëéthëé tchàno tu iise bóðè.

Nqari ba tc'árom koe hëé naka tc'èem koe hëéthëé dqom

¹² C'èem khòe ba ga máá: “Wèés gúús kúrú ra kgoara máàèa,” témé - igabagar ko tíí máá, wèés gúú sa hùian úua hãa tama. “Wèés gúús kúrú ra kgoara máàèa,” tar ga méé - igabaga ra cuiskaga cúí gúú kaga tcèè-tcereèa hãa tite. ¹³ *Gaicaram ga* c'èem khòe ba máá: “Tc'òoa ne ncàas di i, si ncàa sa tc'òoan di si i,” témé. Igabam gha Nqari ba wèéan ga kaàkagu. Tc'áro ba cg'áràn domka hãa tama, igabam X'aigam domka hàna, Me X'aiga ba tc'árom di Me e. ¹⁴ Nqari ba X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia, a ba a gha qaria ba cgoa gatá igaba thëé ghùia ta a.

¹⁵ C'úua tu gáé hãa, tc'ároa tua Krestem di zi xòè zi i sa? Ka ra gha kháé nxãaska Krestem di zi xòè zi séé a cg'árà-k'ao di zi cgoa xg'ae-xg'ae? Cuiskaga a! ¹⁶ C'úua tu gáé hãa, ãe ko cg'árà-k'ao cgoa xg'ae-xg'aese ba gaas cgoa cúim tc'áro me e sa? Ncèeta i ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe góàèa: “Cáma ne gha cúim tc'áro ba ii,” téméèa khama. ¹⁷ Igaba gaam ãe ko X'aigam cgoa xg'ae-xg'aese ba gha X'aigam cgoa Tc'èem koe cúí ii.

¹⁸ Cg'áràn bèè! Wèé chibian c'èe, ncèe khòèan ka ko kúrúè nea tc'árom koe kúrúè tama, igaba gaam ãe ko cg'áràn kúrú ba ko gam dim tc'árom koe kúrú u. ¹⁹ C'úua tua, gatu di tc'ároa nea Tcom-tcomsam Tc'èem dim tempele me e sa, ncèe gatu koe hàna ba,

* 6:1: dtcòm tama ne - Gerika sa ko máá: “tchàno tama ne,” témé.

ncêe tu Nqarim ka máàèa ba, tu gatu q'òòse tama sa? ²⁰ Nqari ba kaiase suruta máá tua, ke tc'áróa tu cgoa Nqari ba dqòm.

7

Séèku sa

¹ Ncêeska gúù zi ãe tu góáa hãa zi ka: khòem ka i qãe e, táá méém khòe sa sèe sa. ² Igaba cg'áràn ncêe kái domka méém wèém khòe ba gam dis khòe sa úúa, nakas wèes khòe sa gas dim khòe ba úúa. ³ Khòe ba méém gam dis khòes ko tc'ãe sa máà si, nakas gataga thèe khòe sa gas dim khòem ko tc'ãe sa máà me. ⁴ Khòe sa gas di tc'áróan koe qari úú tama, gas dim khòem oose, me gataga thèe khòe ba gam di tc'áróan koe qari úú tama, dxàeses oose. ⁵ Táá xóe cgoakuan cèe cgaeku guu. Igaba còrèan koe máàsean domka khao kò gatà hèe kg'oana ne méé khao dtcòmku naka xòm x'aè-coa q'oo koe gatà hèe, naka khaoa gaia xg'ae, nakam nxãasega satana ba táá kúrúa bóò khao o guu gakhao di qgóóse úú taman domka. ⁶ Ncêea tí tc'ãea si i, khamar bìrí tu u tama gatà tu gha hèe sa. ⁷ Tc'ãe ra kòò, wèém khòem ga kò tí khama ii sa, igabam wèém khòe ba Nqarim koe guu a táákase máàèa hãa. C'ãe ba gam di sa úúa, me c'ãe ba c'ãe sa úúa.

⁸ Ncêeskar ko sèe tama khòèan hèe naka dxàe-ntcòan hèéthèe ka máá: Kg'ama hèea ne qãe e, sèe tamase, ncêer tí hèea khama, témé. ⁹ Igabaga ncèe qgóóse tama ne kò hãa ne méé ne sèe, sèe sa cgáé si i ke, kg'ama hãa a ncóóan ka.

¹⁰ Eè sèea hãa ner ko ncêe x'áèan máà, tí ka tamase igaba X'aigam koe guu a: khòe sa mées gas dim khòe ba táá aagu guu. ¹¹ Igabaga ncèe aagu mes kò ko ne mées kg'ama hèe sèe tamase, kana nxãaska tòókuan kúru xg'aekua khara koe. Gataga méém khòe ba thèe gam dis khòe sa táá aagu guu.

¹² Igaba ncêea tí ko c'ãe ne ka méé ga a, X'aigam ka tamase: Ncèe c'ãem dtcòm-kg'aom kò dtcòm-kg'ao tamas khòe sa úúa, si ko x'ãe cgoa ba tc'ãe ne méém táá aagu si guu. ¹³ Si kò gataga thèe khòe sa dtcòm-kg'ao tamam khòe ba úúa hãa, me ko x'ãe cgoa sa tc'ãe ne mées táá aagu me. ¹⁴ Khòem ãe dtcòm tama ba nxãakamaga gam dis khòes di dtcòm koe guu a q'anokaguèa hãa, si gataga khòes ãe dtcòm tama sa nxãakamaga gas dim khòem di dtcòm koe guu a q'anokaguèa hãa khama. Ncèeta i kò ii tama ne i ga kò gatu di cóán q'ano tama, igaba i ncèeta ii domka i ncêeska cóáa tu q'anokaguèa hãa. ¹⁵ Igabaga i kò c'ãe-kg'áía khara ãe dtcòm tama a qòò kg'oana ne méé i guuè naka qòò. Dtcòma hãam khòe ba kana dtcòma hãas khòes igabagas ãeta ii zi qgái zi koe xgáe-kg'ammèe tama. Tòókuan tu gha úú kam Nqari ba tcii tua khama. ¹⁶ Nta si ma q'ana, khòe seè, sarim khòe ba si gha kgoara sa? Kana tsi ntama q'ana, khòe tseè, tsaris khòe sa tsi gha kgoara sa?

¹⁷ Wèém khòe ba méém ãem ma X'aiga ba máà mea khama ma kg'òe naka ãem ma Nqari ba tcii mea khama hèéthèe e. Ncêea wèe zi kereke zi koe tirim x'áem ga me e. ¹⁸ A khòe ba kò kg'aiga q'ãe nqãa-qgai khòeà ãem ko tciiè x'aè ka? Táá méém q'ãe nqãa-qgai khòem gha sa qaa guu. A khòe ba kò q'ãe nqãa-qgai khòeà tama ãem kò tciiè ka? Táá méém q'ãe nqãa-qgai khòoku sa qaa guu. ¹⁹ Q'ãe nqãa-qgai khòoku sa gúù cgáés tama si i, si gataga thèe q'ãe nqãa-qgai khòeà tama sa gúù cgáés tama si i, igabaga cgáés gúù sa Nqarim di x'áe-kg'áíman qgóóa qari si i. ²⁰ Wèém khòe ba méém ãem kò Nqari ba tcii mea kam kò hàna hãas téé-q'oos koe hãa. ²¹ Qãà tsia kò ii ãe tsi kò tciiè ka? Táá hèe nakas nxãa sa ntcãa-ntcãa tsi guu. Igabaga kgoarasean dim x'aè ba tsi kò hòe ne, tséekagu me. ²² Gaam ãe kò qãà ii, ãem ko X'aiga ba tcii me ka ba X'aigam dim khòem kgoarasea hãa me e, me gataga gaam ãe kò kgoarasea hãa ãem ko tciièm ka, ba Krestem dim qãa me e ke. ²³ Nqari ba kaisase suruta máá tua hãa, ke táá khòèan di qãàn kúru guu. ²⁴ Tí qõe ga tuè, wèém khòe ba méém ãem kò Nqari ba tcii me kam kò hãas téé-q'oos koe Nqarim cgoa hãa.

Khòèan ãe sèe tama a

²⁵ Ncêeska, sèe tama ne khòe ne ka. X'aigam koe guua hãa x'áea ner úú tama, igabagar ko ncêe tí tc'ãea hãa sa bìrí tu u, X'aigam di thòò-xama-máákuan ka tcom-tcomsar khòe ra iise. ²⁶ Ncèem x'aèm q'oo koer hàna zi tcabà zi domkar tc'ãea máá, qãe e khòem gha

ẽem ii khama ma ii sa, ta tc'ẽea. ²⁷ Khòe sa tsi kò úúa ne, táá aagu si tsi gha sa tc'ẽe guu, a ncèe khòe sa tsi kò úú tama ne, táá khòe sa tsi gha sèe sa tc'ẽe guu. ²⁸ Igabaga sèe tsi kò ko ne tsi chibi kúrú tama, gataga ncèe qanega xóe cgoaè tamas khòes kò ko sèe nes chibi kúrú tama. Igaba ẽe ko sèe ne gha kái zi tcabà zi gaas kg'òes di zi koe tcãà, ra ncèe zi tcabà zi koe tcg'òó tu u kg'oana.

²⁹ Tíí qõe ga tuè, méer ko sa ncèe si i: *X'aigam ko hàà x'aèa nea cúu u*. Ncèe koe guus ka méé xu ẽe khòe zi sèea hãa xu, úú zi tama khama ma hãa; ³⁰ gataga méé ne ẽe ko kg'ae ne kg'ae tama khama ma hãa; naka ne ẽe qãe-tcaoa hãa ne, qãe-tcao tama khama ma hãa; naka ne ẽe ko x'ámá ne, gúuan ẽea gane di tama khama ma hãa; ³¹ ẽe ko nqõóm di zi gúú zi tséékagu ne méé ne gataga kaisase gazi koe tséé tama khama ma hãa, ncèem nqõó ba ko ncèem kámám ka chòò ke.

³² Káise tc'ẽe-tc'ẽesean koe tu gha kgoarasea hãa sar ko tc'ẽe. Sèe tamam khòe ba X'aigam di zi gúú zi koe tcãà tc'ẽea, X'aiga bam ga ma qãe-tcaokagus koe. ³³ Igaba ẽe sèea hãam khòe ba nqõóm di zi gúú zi koe tcãà tc'ẽea, gam dis khòe sam ga ma qãe-tcaokagus koe - ³⁴ i tc'ẽe-kg'árna ba q'aa-q'aasea. Khòes ẽe sèe ta ga hãa sa kana kg'áò-khoe cgoa qanega xóe tamas khòe sa X'aigam di zi gúú zi koe tcãà tc'ẽea, nxãasegas gha tc'áróa sa hée naka tc'ẽea sa héeéthée koe X'aigam koe tcom-tcomsa ii ka. Igaba khòes ẽe sèea hãa sa nqõóm di zi gúú zi koe tcãà tc'ẽea, gas dim khòe bas ga ma qãe-tcaokagus koe. ³⁵ Ncèe gúua ner ko húa tu domka nxàe, xgàe-kg'am tu u tamase, igaba tu gha tchànóm dàòm koe kg'òe ka, a tu a X'aigam koe x'ãe a táá wèe za sèea tòòe.

³⁶ Ncèe khòem kò tc'ẽea máá, ẽem séekuan nqòokagua hãas dxàe-coas qanega xóe cgoaè tama sa sèean kam qães gúú sa kúrú tama, ta tc'ẽea, igabagam kò tcáóa ba q'oo koe kaisase ncàm sia a qgóósean ga úú tama ne méém guuè naka ba ẽem tc'ẽea hãa sa kúrú naka baa sèe si, tshúús gúú sam gha kúrú tama ke. ³⁷ Igaba khòem ẽe tcáóa ba q'oo koe kgàea a tcomsea ba, c'ẽe gúú kaga chùie tama ba, igaba ẽem tc'ẽea a kúrú kg'oana hãas koe qgóósea hãa ba, qanega xóe cgoaè tamas khòe sam sèe tite sa bìrísea hãa ba, nxãa ba ko qães gúú sa kúrú. ³⁸ Khama nxãaska ẽe ko qanega xóe cgoaè tamas khòe sa sèe ba ko qães gúú sa kúrú, igabaga ẽe sèe tama ba ko kaisase cgáés gúú sa kúrú.

³⁹ Khòe sa x'àean dòm q'oo koe hãa, gas dim khòem kg'òea hãas noose. Igabaga ẽem ko gas dim khòe ba x'óó nes tc'ẽes kom khòe ba sèean koe kgoarasea hãa, igabaga méém X'aigam di ba ii. ⁴⁰ Tíí ko bóò kas gha kaisase qãe-tcaoa, sèe tamases kò hãa ne. Ra gataga tc'ẽea máá, tíí igabagar thée Nqarim dim Tc'ẽe ba úúa hãa, ta tc'ẽea.

Dtcòm-kg'ao ne hée naka dtcòm-kg'ao tama ne héeéthée e (8-10)

8

Kúrú mááseèa nqàrian ko máàe tc'òoa ne

¹ Ncèeska, kúrú mááseèa hãa nqàrian ko máàe tc'òoan dim *kg'uim dim xoa ba*: Q'ana ta hãa, wèea ta ga q'ãan di tc'ẽean úúa hãa sa. Q'ãan di tc'ẽea ne ko kúrú ta a ta bóò-boose, igabagas ko ncàmku sa tshàoa ghù ta a. ² Khòem ẽe tc'ẽea máá, c'ẽe gúum q'ana hãa, ta tc'ẽea ba qanega cúí gúú ga q'ãa tama, ẽem ga kò ma q'ãa ana hãa khama. ³ Igabaga khòem ẽe Nqari ba ncàm ba Nqarim ka q'ãaèa.

⁴ Khama ncèeska, kúrú mááseèa hãa nqàrian ko máàe tc'òoan tc'òós ka: Q'ana ta hãa, kúrú mááseèa hãa nqària nea nqõómkg'ai koe cg'ãa-cg'ana a sa, i gataga c'ẽe nqàri káa a, igabam cúím Nqari ba hàna. ⁵ Nxãata i ma kái nqàrian nqarikg'ai koe hée kana nqõómkg'ai koe héeéthée hàna igaba - ncèe i tseeguan kaga ma kái "nqàrian" hée naka "x'aigan" héeéthée ma hàna khamaga ma, ⁶ igabam gatá ka cúím Nqari ba hàna, Xòò ba, ncèe wèe zi gúú zi kúrú hãa ba, ta Gam ka kg'òea ba, naka cúím X'aigam Jeso Krete ba héeéthée e, ncèe wèe zi gúú zi Gam koe guu a kúrúea ba, ncèe Gam ka ta kg'òea ba.

⁷ Ncèes gúú sa wèe khòe koe q'ãase tama. Igabaga ne c'ẽe ne khòe ne qanega tc'ẽea máá, kúrú mááseèa hãa nqàri ne kg'òea, ta tc'ẽea. Gaa domkaga ne tc'ẽea máá, kúrú mááseèa hãa nqàrian di tc'òoa ne ko tc'òòe, ta tc'ẽea. I ncèem dàòm ka gane di tcáóan

nxāakamaga cg'uri-cg'urièa, kg'amka a khama. ⁸ Igaba tc'ōoa nea Nqarim koe cúu-cuu ta a tama. Tc'ōó ta ga ko kana ta ga tc'ōó tama igaba ta cg'áé tama.

⁹ Q'ana méé tu hãa naka táá gatu di kgoarasean tséékagu naka ãe kg'amka ne kúrú naka ne chìbian koe tc'āa guu. ¹⁰ Ncèè c'èem khòem tc'áóa ba koe kg'amkam kò ko tsáá tc'èega tsi bóò, tsi ko kúrúa mááseèa hãa nqárian dim còrè-nquum koe tc'ōó, ne sa nxãa sa ghùì tc'áo me nakam kúrúa mááseèa hãa nqárian di tc'ōoan tc'ōó tite? ¹¹ Me gha ncèem dàòm ka kg'amkam qòem tsari ba, ncèe Krestem gaam domka x'óóa hãa ba, nxãa ba gha tsari “tc'èegan” ka cg'òè. ¹² Eè tu kò kg'amka tc'áoan gatu ka qòese ga ne di thòò-thòò, a ko gatu ka qòese ga ne koe chìbian kúrú, ne tu ko ncèem dàòm ka Krestem koe chìbian kúrú. ¹³ Khama, ncèè tc'ōoan kò ko tíí qòe ba kúrú me ko chìbian koe tc'āa ner gaicara chòè tamase kg'òóan kg'ooa hãa tite, nxãasegar gha chìbian koe táá tc'āa me ka.

9

X'àè úú-kg'aom di kgoarasease hãa ne

¹ Kgoarasea tama ra gáé hãa? X'àè úú-kg'ao ra tama ra gáé? Qanega ra gáé gatá dim X'aigam Jeso ba bóò ta ga hãa? Tiri tsééan X'aigam koer kúrúa hãa koe tu gáé guu tama?

² Eètar ga ma c'èe ne koe x'àè úú-kg'ao ra tama ra a, igabagar tseeguan kaga gatu koe x'àè úú-kg'ao ra a! Tu gatu X'aigam koe tiri tu x'ái tu u, x'àè úú-kg'ao ra ii di tu khama.

³ Eè tshúù xòèa te ko qaa ne koer gha ncèèa mááse ncèeta ma xòan ka: ⁴ Tc'ōóan hèè naka kg'àan hèèthèé koe tsam gáé kgoarasea hãa tama? ⁵ Dtc'òma hãas khòè sa sèè a nxãas cgoa caatean koe tsam gáé kgoarasea hãa tama, ncèe c'èe xu x'àè úú-kg'ao xu hèè naka X'aigam Jesom ka qòesea xu hèè naka Petere* ba hèèthèé xu ko hèè khama ma? ⁶ Kana tíí hèè naka Barenabase ba hèèthèé tsam cúí tsam méé tsam tséé naka kg'òèkaguses gúù saa? ⁷ Ndakam ncòo-kg'ao ba ko gam di tsééan koe suruta mááse? Díí ba ko kg'om xhàrà ba xhàrà a táá tc'áróa ba tc'òó? Díí ba ko piri zi kòrè bña zi kg'àà tamase?

⁸ Ncèe zi gúù zi tíí tc'èe koe tcg'oa tama, a zi a ko thèé Baebeles kaga nxàèè. Tseegu tama raà? ⁹ Moshem di x'àèan koe i góásea khama a ko máá: “Ghòem kò ko maberean náa gáí a ko dxòó ne méé tsi táá dxòóan cara me guu,” témèè. Nqari ba gáé kò ko ghòem ka cúí tc'èe-tc'èese? ¹⁰ Gatá ka ba gáé kò kg'ui tama? Eè, gatá domka i ko góáèa hãa, xhàrà-kg'ao ba méém nqòòan úúa hãase xhàrà nakam náa gáí-kg'ao ba nqòòan úúa hãase náa gáí, gaan koe tsara gha kg'òèan hòò di i. ¹¹ Eè xae ko qàè tchòàn birí tu u ka xae kò Tcom-tcomsam Tc'èem di cgùrian gatu koe xhàrà. Ka xae gáé nxãaska, gatu koe xae gha gúù zi tcuàn di qarian úúa tama? ¹² Ncèè c'èe xu kò qarian úúa hãa èeta ii hùian xu gha gatu koe hòò di i, ne tsam gáé sitsam gane ka kaisa qarian úúa tama gatu koe tsam ga hòò o di i?

Gatà i ii igaba tsam ncèe qarian tséékagu ta ga hãa. Igaba tsam ko kg'ama wèés gúù sa qád tc'áoan cgoa kúrú, nxãasega tsam gha táá Krestem di qàè tchòàn di xгаа-xgaan xgáè-kg'am ka. ¹³ C'úúa tu gáé hãa ãe ko tempelem koe tséé xua ko gaxu di tc'ōoan tempelem koe hòò sa, xu ko ãe ko altaram koe tséé xu ãe dàò-máákus ko tcg'òóa máàèan koe gaxu di xòè-coan hòò sa? ¹⁴ Gatà iim dàòm cúím kam ko X'aigam Nqari ba x'àèan tcg'òó, ãe ko qàè tchòàn xгаа-xгаа xu méé xu gaxu di kg'òèan gaan koe hòò sa.

¹⁵ Igabagar ncèe qarian ka cúían ga tséékagu ta ga hãa. A ra a gataga kúrú tu gha máá te zi di nqòòan úúa hãase ncèe zi gúù zi góá tama. Kg'ama ra ga x'óó, c'èem khòè ba guu nakam hàà tiris koase sa ntcoe ka tamase. ¹⁶ Qàè tchòà ner ko xгаа-xгаа domkar koasea hãa tite, kaisase ko tíí koe qaases gúù si i khama. Cg'ãè i gha ii ncèe qàè tchòà ner kò xгаа-xгаа tama ne! ¹⁷ Ncèes gúù sar kò ko tíí tc'èe koe guu a ko kúrú ner ga kò surutan qaa. Igabagar ko tíí tc'èe koe guua hãa sa kúrú tama, a ra a ko kg'ama Nqarim máà tea tsééan kúrú. ¹⁸ Ka nxãaska ra gha dùútsa surutaku sa qaa? *Káà si!* Gaa domka méér khòèan surutakagu tamase qàè tchòàn xгаа-xгаа. Naka ra táá tiri qarian qàè tchòàn xгаа-xгаа koe tséékagu guu.

* 9:5: Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

¹⁹ Eëtar ma kgoarasea, a c'ëe khòè dir qàar tama ra a, igaba ra kò wèém khòèm koe qàa ba kúrúse, nxāasegar gha kái ne khòè ne Nqarim koe kabi ka. ²⁰ Juta ne koer kò Jutam khama ma qgóóse, nxāasegar gha Juta ne Nqarim koe kabi ka. Ncëe x'áèan dóm q'oo koe hàna ne koer kò tíí igaba x'áèan dóm q'oo koe hàna khama ma qgóóse, (ëetar ma x'áèan dóm q'oo koe hãa tama igaba), nxāasegar gha ëe x'áèan dóm q'oo koe hàna ne Nqarim koe kabi ka. ²¹ Eë x'áèan úú tama ne koer kò x'áè úú tamam khama ma qgóóse, nxāasegar gha gane ëe x'áèan úú tama ne Nqarim koe kabi ka (ncëe sa máá, Nqarim di x'áèa ner komsana tama témé tama, Krestem di x'áèa ner ko komsana khama). ²² Eë kg'amka ne koer kò kg'amkam khama ma qgóóse, nxāasegar gha kg'amka ne Nqarim koe kabi ka. Wèés gúù sar wèé khòèan koe kúrúsea, nxāasegar gha wèé zi qgái zi koe c'ëea ne ga kgoara ka. ²³ Wèé zi ncëe zir ko qàè tchòàn domka kúrú, nxāasegar gha qàè tchòàn di ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò ka.

²⁴ C'úua tu gáé hãa, qàròs di qgái koe i ko wèé qàrò-kg'aoran qàrò, igabam ko cúí ba surutan hòò sa? Ke tu gataga qàrò thée naka tua gha nxāasega surutan hòò. ²⁵ Wèém khòèm ëe tàaku dis kòès koe ko tcàa ba ko thòðkas xgaa-xgaases qarís koe tcàa. Eë sa ne ko kúrú, nxāasega ne gha chòðkos cába sa cábákaguè ka; igaba ta ko gatá chòð tamás cábas domka kúrú si. ²⁶ Khamar còoka bóò úú tamam qgóé-kg'aom khama ma qgóé tama, a ra a tc'áám cgoa ko x'áakum khòèm khama ma x'áa tama. ²⁷ Igabar ko tirim tc'áró ba qgóó xgáè, a ra a ko qàa ba kúrú me, khòè ner ko xgaa-xgaa qáá q'oo koer gha nxāasega táá xhàiguè ka.

10

Iseraele koe kúrúsea zi gúù zi di dqàèkua ne

¹ Tíí qòe ga tuè, tc'ëe-tc'ëese tu gha sar ko tc'ëe, gatá ka tsgóose ga ne wèé ne kò túú-c'òòs dóm q'oo koe hãa, a kò wèéa ne ga tshàa-dxoo ba tchoaba sa. ² A ne a kò wèéa ne ga túú-c'òòs koe hée naka tshàa-dxoom koe hée thée Moshem koe hãase tcguù-tcguuè. ³ A ne a kò wèéa ne ga cúís tc'òos tc'ëem di sa tc'óó. ⁴ A ne a kò wèéa ne ga cúís gúús kg'áa di sa kg'áa tc'ëem di sa, ëe ko xùri nem nxóám tc'ëem ðim koe ne kò kg'áa khama; me kò ëem nxóá ba Kreste Me e. ⁵ Igabam kò Nqari ba kái-kg'áia ne táá qàè-tcaoa máá, i kò tc'áróa ne tchàa-xgóós koe dxàua q'aaè.

⁶ Zi kò ncëe zi gúù zi gatá koe x'ái zi iise kúrúse, nxāasega ta gha cg'áè zi gúù zi táá tcáoa ta koe tcàa ka, ëe ne ko gane hée khama. ⁷ Táá kúrúa mááseèa hãa nqárian dqom guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hée khama. Ncëe i ma góásea a ko máá: “Khòè nea kò ntcóó, a tc'óó a kg'áa a ne a ko tée a ntcàa,” témé khama. ⁸ Táá méé ta cg'áràn kúrú guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hée khama, i ko cúím cárn ka 23,000 khama noo khòèan x'óó. ⁹ Táá méé ta Kreste ba kúrúa bóò guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hée khama, a ko cg'aoran ka cg'òoè. ¹⁰ Táá méé ta kg'ui-kg'uise guu, ncëe gane ka c'ëe ne kò hée khama, a ne a kò cg'òokom moengelem ka cg'òoè.

¹¹ Ncëe zi gúù zi kò gane koe kúrúse, gatá koe zi gha x'ái zi ii ka, a ko q'áa-q'áa ta a zi gha ka góá tòòè, gatá ncëe chòð ðim x'aèm ka hàà cgaeèa ta ka. ¹² Khama ncëe qarika tsi tée, ta tsi kò tc'ëea, ne méé tsi q'óése naka táá cg'áé! ¹³ Wèé kúrúa bóòkuan ëe gatu koe ko kúrúse nea khòèan koe ko kúrúsean ga a. Igabam Nqari ba tcom-tcomsa Me e, a ba a cuiskaga guu naka tu tàa tu u kos ka kúrúa bóòè tite, igabam gha ëe ko hàà cgae tu us kúrúa bóòkus koe dàò ba máa tu u, tu gha ma nxāa si sa, nxāasega tu gha qáò-tcaoa máá si ka.

Kúrúa mááseèa hãa nqárian dis kòè sa hée naka X'aigam Nqarim dis tc'óo sa hée thée e

¹⁴ Ncàm-ncamsa tu tiri tuè, gaa domka méé tu kúrúa mááseèa hãa nqárian bèe. ¹⁵ Tc'ëega tu khòè tu iiser ko kg'ui cgoa tu u, ke tu bóða tcg'òóa mááse dùú sar ko kg'ui sa. ¹⁶ Kubis ncëe ts'eekg'aian di còrèan ko gaas koe nxàèè sa, ncëe ta ko Nqari ba gaas koe qàè-tcaoa máá sa, nxāa sa gáé Krestem di c'áòan cgoa xg'ae-xg'ae ta a tama? I péréan

ncêe ta ko khôá Krestem dim tc'áróm koe xg'ae-xg'ae ta a tama? ¹⁷ Cúím péré ba hàna, domka ta gatá ncêe kái ta cúím tc'áro me e, wèea ta ga ko cúím péré ba tc'óó khama.

¹⁸ Iseraele di ne khòe ne ka tc'êe-tc'êese: gane êe ko altaram koe dàda-mááku sa tc'óó ne, nxâa nea gáé Nqarim di tséean altaram koe ko kúrúe koe xg'aea hãa tama? ¹⁹ Kana ra ko dùú sa nxàe? Kúrúá mááseèa nqárian dis dàda-mááku sa gúú cgáé si i saà, kana kúrúá mááseèa hãa nqári nea gúú cgáé e saà? ²⁰ Eê-êe, nxâas tama si i. Méér kos gúú sa ncêe si i: kúrúá mááseèa hãa nqárian di zi dàda-mááku zi ko dxãwa tc'êean kúrúá mááè khama zi Nqari ba kúrúá mááè tama, ra tc'êe tama dxãwa tc'êean cgoa tu gha xg'ae sa. ²¹ Cuiskaga tu X'aigam dis kubis koe ko kg'áà, naka tua dxãwa tc'êean dis kubis koe ga thêé kg'áà hãa tite. Cuiskaga tu X'aigam dim tafolem koe ko tc'óó naka tua gataga dxãwa tc'êean dim tafolem koe ga thêé tc'óó hãa tite. ²² Kana ta X'aiga ba taukagu kg'oana? Kana ta tc'êea máá, Gam ka ta qari ta a, ta tc'êea?

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasease hãa ne

²³ C'êe khòea ne ga máá: “Wèés gúús kúrú ta kgoara mááèa,” témé, igabar ko tíí máá: “Wèés gúú sa hùian úúa hãa tama,” témé. *I ga c'êe khòean máá: “Wèés gúús kúrú ta kgoara mááèa,” témé, ra ko tíí máá: “Igabas wèés gúú sa tshàoa ghùì tsi tama,” témé.* ²⁴ Táá méém c'êem khòe ba gam ko tc'êes gúú sa qaa guu, igaba méém c'êe ne ko tc'êe zi gúú zi qaa.

²⁵ Wèés gúús kg'òóan ko x'amáguè qgái koe ko x'amáguè sa tu ga tc'óó, káise tc'êe-tc'êese naka têe tamase. ²⁶ Nqóó ba hêé naka wèés gúús êe gaam koe hàna sa hêéthêea Nqarim di i khama.

²⁷ C'êem khòem dtcòm-kg'ao tamam kò tc'óóan nqai koe tcii tu u, tu kò síí kg'oana ne méé tu síí naka wèés gúús cookg'aia tu koe ko tòòe sa tc'óó, káise tc'êe-tc'êese naka têe tamase. ²⁸ Igaba ncêe c'êem khòem kò bìrí tu u a ko máá: “Ncêe sa dàda-máákus koe guua,” témé ne táá tc'óó si guu, gaam khòem êeta ma bìrí tua hãa ba hêé naka káise tc'êe-tc'êesean hêéthêé domka. ²⁹ Káise tc'êe-tc'êesea ne, tar kò ko méé ner gatu dian nxàe tama, a ko c'êem dian nxàe. Nta i gha ma c'êem khòem di káise tc'êe-tc'êesean tiri kgoarasean koe xgáè-kg'am te? ³⁰ Ncêe qãè-tcaoser kò tc'óó ne ra ko dùús domka cg'ãèse kg'ui cgoaèa máá? Nqari bar ko qãè-tcaoa máá ka.

³¹ Igaba nxãaska, tc'óó tu ga ko kana tu ga ko kg'áà kana dùú wèé êe tu ga ko kúrú igabaga, wèéan êe ga Nqarim di dqòmàn di iise kúrú. ³² Khòean *gaan di dtcòmàn koe qóman qgóokagu* tama tu khòe tu méé tu ii, Juta nea ga igaba, kana Gerika nea ga igaba, kana Nqarim dis kereke saa ga igaba. ³³ Ncêer ko tíí ma wèé zi dàò zi ka ma wèé ne khòe ne qãè-tcaokagu khama ma. Tiri qãèa ner qaa tama igabar ko kái ne di qãèan qaa khama, nxãasega ne gha kgoaraè ka.

11

¹ Serè te tu, ncêer ko ma Kreste ba ma serè khama ma.

Kerekes di kg'òèan hêé naka Nqari ba qámsea máán hêéthêé e (11-14)

Còrèan di qgáian koe qãèse qgóósea ne

² Eêr kò máá tu u xgaa-xgaan tu ko xùri, a tu a ko wèés gúús koe tc'êe-tc'êese te khamar ko dqòm tu u. ³ Igabar ko tc'êe, bóda tu gha q'ãa sa, wèém khòem dim tcúú ba Kreste Me e, me khòes dim tcúú ba gas dim khòe me e, Me Krestem dim tcúú ba Nqari Me e sa. ⁴ Khama khòem êe cába hãase ko còrè ba kana ko porofita ba ko gam dim tcúú ba sau-cgaekagu. ⁵ Si ko wèés khòes êe cába tamase ko còrè kana ko porofita sa, gas dim tcúú ba sau-cgaekagu; tcúúa sas dqòma hãa khamaga i ii khama. ⁶ Khòes ko cába tama ne méés gataga c'òda sa thêé dqòm. Igaba ncêe khòes ga dqòma tcg'òós kò sau-saugas gúú sa ii, ne méés nxãaska cába. ⁷ Khòe ba méém táá cábas gúú si i, Nqarim dis ii sa hêé naka x'áa ba hêéthêé me e ke, si khòe sa khòem dis x'áa si i. ⁸ Khòe ba khòes koe guu naka kúrúe tama, igabas khòe sa khòem koe guu a kúrúèa hãa khama. ⁹ Me kò gataga khòe ba khòes domka kúrúe tama, igabas kò khòe sa khòem domka kúrúèa hãa. ¹⁰ Ncêes gúús domka

hěé naka moengele xu domka hěéthěé méés khòè sa cába hãa naka khòèm di qarian koes hãa sa x'ái.* ¹¹ Igabas X'aigam Nqarim koe khòè sa khòèm ka cúia hãa tama, nakam khòè ba khòès ka cúia hãa tama. ¹² Ncées ma khòè sa khòèm koe guua hãa khamagam ma khòè ba khòès ka ábàèa khama; i wèè gúuan ga Nqarim koe guua.

¹³ Bòda tcg'òóa mááse: khòès gha cába tamase Nqari ba còrèa ne qãè e sa? ¹⁴ Gúu zi di ii-q'ooan koe ga i gáé guu naka x'ái tu u tama, khòèm kò qád c'òðan úúa ne i sau-sauga a sa, ¹⁵ igaba ncèè khòès kò qád c'òðan úúa ne i gas di x'áa a? Qád c'òðan nes máàèa, qàbi tcúú cgoa as gha ka khama. ¹⁶ Igaba ncèè c'èe khòèan kò ncèe sa ntcoe kg'oana ner ko máá: 'Sita èeta ii kg'òðan úú tama, zi Nqarim di zi kereke zi igabaga èeta ii kg'òðan úú tama,' témé.

X'aigam Nqarim dis tc'òo sa

(Mt 26:26-29; Mk 14:22-25; Lk 22:14-20)

¹⁷ Igabaga ncèe ko xùri zi x'áè zi kar dqòm tu u tama: xg'aea tu kò hãa ne tu ko kaisa cg'ãèan kúru, qãèan ka khama. ¹⁸ Tc'áa dis gúus kar ko kóm, kerekes koe tu ko hààraa xg'aea hãa ne i q'aa-q'aasean gatu xg'aeku koe hàna hãa sa, ra tc'èea máá c'èe koe i tseegu u, ta tc'èea. ¹⁹ Q'aa-q'aasean méé i gatu xg'aeku koe hãa, naka ne gha nxãasega èe tchàno ii ne bóda q'ãaè. ²⁰ Èè tu kò hààraa xg'aea hãa ne i nxãan Nqarim dis tc'òos dqòda dis tama si i. ²¹ Tc'òó tu kò ne tu qãaku tama khama, me ko wèém khòè ba gam ka tc'òóa mááse, me c'èe ba xàbà, me c'èe ba nqàre. ²² X'áéan tu gáé úú tama, kg'áa tu ga, a tc'òó di i? Kana tua ko Nqarim dis kereke sa ntcoe, a èe káa gúu ne sau-cgaekagu? Dùú sa ra gha gatu ka méé? Dqòm tu u méér? Igabar ncées gúus koe guu a cuiskaga gatà hěéa tite.

²³ X'aigam Nqarim kar máàèa hãa ncèer ko gataga thée máa tu u sa khama: X'aigam Jeso ba kò èem gha hàà khòèan tshàu q'oo koe tcãàèm ntcúum ka péréan sèè, ²⁴ a èem ko Nqari ba qãè-tcoa máa ka khóá q'aa si, a máá: "Ncèea Tiri tc'áróan ga a, ncèe gatu di i; ncèeta méé tu hěé, nxãasega tu gha tc'èe-tc'èese Te ka," témé. ²⁵ Gaam dàòm cúim kam kò tc'òóa xu ko xg'ara ka kubi sa sèè, a máá: "Ncées kubi sa kabas qáé-xg'ae si i c'áda Te koe; ncèeta méé tu hěé, wèé x'aèan èe tu ko kg'áa ka, nxãasega tu gha tc'èe-tc'èese Te ka," témé. ²⁶ Wèè x'aèan èe tu ko ncèe péréan tc'òó, a ko ncées kubis koe kg'áa, ne tu ko Nqarim dis x'oo sa nxàea tseegukagu, Me nxãakg'aiga síi hàà khama.

²⁷ Gaa domkam gha èe saucgaekaguko cauan cgoa ko péréan tc'òó a ko Nqarim dis kubis koe kg'áam khòè ba chibiga ii, a ba a gha ko X'aigam Nqarim dim tc'áró ba hěé naka c'áda ba hěéthěé cg'uri-cg'uri. ²⁸ Gaa domka méém khòè ba kg'aika tcáóa ba q'oo qãèse bóò naka baà nxáwa péréan tc'òó naka baà Nqarim dis kubis koe kg'áa. ²⁹ Ncèè c'èem khòèm kò tc'òó a ko kg'áa, Nqarim dim tc'áró ba ko dùú sa méé sa bóda q'ãa tamase, nem gha ko èem ko tc'òó a ko kg'áa ka gam dis xgàraku sa óága cgaese khama. ³⁰ Gaa domkaga i gatu xg'aeku koe kái-kg'áia tu kg'amka a, a ko tsàa, i c'èe-kg'áia tu x'óóa. ³¹ Igaba ncèè gatá ka ta kòo xgàrase ne ta Nqarim di xgàrakuan dòm q'oo koe hãa tite. ³² Igaba ncèè X'aigam kò ko xgàra ta a nem ko tchàno-tchano ta a, nxãasega ta gha táá nqóòm di ne cgoa cg'òoè ka.

³³ Ke tu nxãaska tíi qòe ga tuè, èe tu kò hààraa xg'ae a ko tc'òó ne méé tu qãaku. ³⁴ Ncèè khòèm kò xàbà hãa ne méém x'áéa ba koe tc'òó, naka tu gha xg'aea tu kò hãa ne nxãasega táá xgàraè guu.

Hàar ko x'áè kar gha hàà c'èe zi gúu zi ka qãèse bìria tchàno-tchano tu u.

12

Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi

¹ Ncéeska, tíi qòe ga tuè, tc'èe ra ko Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi ka tu gha q'ãa sa. ² Q'ana tu hãa, qanega tu xg'ao dtcòm-kg'ao tama ka tu xg'ao kúrua mááseèa hãa nqárian koe tceea úúèa sa, ncèe kg'ui tama a. ³ Gaa domkar ko tc'èe, ncées gúu sa méé tu q'ãa sa: Nqarim dim Tcom-tcomsam Tc'èem ka gha kg'uikaguè a máá: "Jeso ba méém

* 11:10: méés khòè sa cába hãa naka khòèm di qarian koes hãa sa x'ái - Gerika sa ko máá: "Khòè sa méés tcúúa sa koe qarian úúa hãa," témé.

cgúìe” témém khòè ba káà me e, me gataga káà me e, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka hàà cgaeè tamase gha máá: “Jeso ba X'aiga Me e” témé ba.

⁴ Tãáka zi aba zi hàna, igabagam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hàna. ⁵ Tãáka zi dàò-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúím Nqari ba hàna. ⁶ Tãáka zi tséé-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúím Nqari ba hàna, ncëe ko wèéa zi ga wèém khòèm koe kúru zi tséé ba.

⁷ Wèém khòèm koe i ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di aban tãákase x'áise, nxãasega ne gha wèé ne khòè ne tsééa xg'ae ka. ⁸ Tcom-tcomsam Tc'ëem kam ko c'ëe ba tc'ëean di kg'uian máàè, me c'ëe ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ëem kaga q'ãan di tc'ëean di kg'uian máàè. ⁹ Me c'ëe ba Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem kaga dtcòm sa máàè, me c'ëe ba Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem kaga khòèan qãèkagu di zi aba zi máàè. ¹⁰ Me c'ëe ba are-aresa zi gúu zi kúru di qarian máàè, me c'ëe ba porofitan dis aba sa máàè, me c'ëe ba tãáka xu tc'ëe xu bóda q'aa-q'aa dis aba sa máàè, me c'ëe ba tãáka xu tam xu ka kg'uian dis aba sa máàè, me c'ëe ba tãás kg'ui sa kg'uia kabi dis aba sa máàè. ¹¹ Cúí a Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem di tséé e ncëe wèé e, Me ko wèém khòè ba q'aa-q'aa máá a, ãem ko ma Gabá ma tc'ëe khama.

Cúím tc'árom kái xòèan úúa ba

¹² Ncëe tc'árom ma cúí ii, igabam kái xòèan úúa, i gam di xòèan kái i igaba i ko cúím tc'áro ba kúru, khamaga i Krestem ka ii. ¹³ Wèéa ta cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem ka tcguù-tcguuèa hãa, cúím tc'áro ba ta gha kúru ka khama, Juta ne hëé, Gerika ne hëé, qãa ne hëé naka ãe kgoarasea hãa ne ne hëéthëé e, me kò wèéa ta koe ga cúím Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ntcãa tcãàèa hãa.

¹⁴ Tc'áro ba cúím xòèm tama me e, igaba kái zi xòè zi i khama. ¹⁵ Ncèè nqàrèm kò xg'ao máá: “Tshàur tama ra a khamar tc'árom dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúùs domka táá tc'árom dim xòè ba ii? Cuiskaga a! ¹⁶ Ncèè tceem kò xg'ao máá: “Tcgáír tama ra a khamar tc'árom dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúùs domka táá tc'árom dim xòè ba ii? Cuiskaga a! ¹⁷ Ncèè wèém tc'árom kò xg'ao tcgáí ba ii ne ba ga ko ntama ma kórín? Ncèè wèém tc'árom kò xg'ao tcee ba ii ne ba ga ko ntama ma hñm xám? ¹⁸ Igabagam Nqari ba wèém tc'árom di xòèan tchànose tòóa hãa, Gam ko ma tc'ëe khama. ¹⁹ Ncèè wèéan ga kò xg'ao cúím xòè ba ii ne ba ga kò tc'áro ba ndaa hàna? ²⁰ Ncèe i ma ii khama i kái xòèan hàna, igabam tc'áro ba cúí me e.

²¹ Tcgáí ba cuiskaga tshàu ba bìrí naka máá: “Tc'ëe tsi tama raa,” téméa hãa tite, si tcúú sa cuiskaga nqàrèan bìrí naka máá: “Tc'ëe tsao o tama raa,” téméa hãa tite. ²² Igaba, gaa xòèan tc'árom di ncëe kg'amka khama ii nea gaan kaisase ko qaasean ga a. ²³ Ta ko gataga c'ëe xòèan tc'árom di ncëe cg'árese ncàmmea khama ii i, nxãan kaisa ncàmman cgoa qgóó. A ta a ko c'ëe xòèan gatá di ncëe chómsea a, cgáése q'òé, ²⁴ i gatá di xòèan ncëe tchàa za hàna a, cgáé q'òékuan qaa tama. Igabam Nqari ba tc'árom di zi xòè zi gatá ma xg'ae-xg'aea, a ncàmme tama zi xòè zi kaisa ncàmman máana hãa, ²⁵ nxãasega i gha q'aa-q'aasean tc'árom koe táá hãa ka, me gha wèém xòè ba cúíta noose c'ëe ba qãése qgóó ka. ²⁶ Cúím xòèm kò thòè ne i ko wèé xòèan ga thòè, cúím xòèm kò dqòmme ne, i ko wèé xòèan ga qãè-tcao cgoa me.

²⁷ Tu gatu Krestem di tu tc'áro tu u, a wèéa tu ga Gam di tu xòè tu u. ²⁸ Me Nqari ba kerekes koe khòè ne tãáka zi téé-q'oo zi koe tòóa: tc'ãà dis koe x'áè úú-kg'ao xu, cam dis koe porofiti ne, nqoana dis koe xgaa-xgaa-kg'ao ne, naka are-aresa zi gúu zi di ne tséé-kg'ao ne hëé, naka qãèkagu di qarian úúa ne khòè ne hëé, naka khòèan ko hùì ne hëé, naka khòèan tc'ãà-cookg'aia ne hëé naka tãáka xu tam xu cgoa ko kg'ui ne hëéthëé e. ²⁹ Ka nea kháé wèéa ne ga x'áè úú-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga porofiti nea? Kana nea wèéa ne ga xgaa-xgaa-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga are-aresa zi gúu zi di ne tséé-kg'ao nea? ³⁰ Kana nea ko wèéa ne ga aban khòèan qãèkagu di máàèa? Kana nea ko wèéa ne ga tãáka xu tam xu cgoa kg'ui? Kana nea ko wèéa ne ga tãás kg'ui sa kg'uia kabi?

³¹ Igabaga méé tu kaisase kaia zi aba zi qaa.

Ra gha ncëeska kaisase qãèm dàò ba x'ái tu u.

13

Ncàmku sa

- ¹ Ncèè tãáka tãman khòè ne di cgoar kòo kg'ui
naka moengelean dian cgoa hěéthěé e,
igabar kò ncàmkuan úú tama
ner nxãaska kg'ama ko tcěé-tcěes qanos khama ii
kana xg'árna ko xg'aeè sara qano sara khama.
- ² A ncèè porofitan dis aba sar kò úúa,
a ra a wèé zi gúù zi chómsea zi q'ana,
a ra a wèé tc'ěean q'ãan di ga úúa,
a ra a wèé dtcòmman ga úúa ncèe xàbian ko nxònokagu u,
igabar kò ncàmkuan úú tama
ner gúù cgáér tama ra a.
- ³ A ncèè ēer q'òòà hãan wèé gar kò ko ēe dxàua ne máá,
a ra a ko tc'áróa te tcg'òò, dàdè i gha ka,
igabar kò ncàmkuan úú tama
nes ēe sa cúí gúù ga kabi máá te tama.

⁴ Ncàmku sa

- qádò tcáo si i,
a sa a qãè tcáo si i,
ncàmku sa tau di tama,
a sa a bód-boose di tama,
a sa a koase di tama,
⁵ a sa a tshúù cau tama,
a sa a qaara mááse tama,
a sa a qháése xgòakaguè tama,
a sa a cg'àè gúùan kúrúèa hãa tcáo sa koe tòò tama,
⁶ a sa a cg'ãè zi gúù zi ka qãè-tcaokaguè tama,
igabagas ko tseeguan di zi gúù zi ka qãè-tcaokaguè,
⁷ a sa a ko wèé gúùan koe qgóóse,
a sa a ko wèé gúùan koe dtcòm,
a sa a wèé gúùan koe nqòòan úúa,
a sa a ko wèé gúùan qádò-tcaoa máá.

- ⁸ Ncàmku sa chòò tite,
si gha porofita sa kaà;
si gha tãá xu tãm xu cgoa kg'ui sa chòò;
i gha q'ãa di tc'ěean kaà.

- ⁹ Gatá di q'ãa di tc'ěea nea tc'ãò tama,
i gatá di porofitan ga tc'ãò tama khama.

- ¹⁰ Igaba ēe tc'ãòan kò ko hàà,
ne i gha ēe tc'ãò taman kaà.

- ¹¹ Xg'aor cóá ii kar kòo cóá khama ma kg'ui,
a ra a kòo cóá khama ma tc'ěe,
a ra a kòo cóá khama ma xoa,
a ēer ko hàà kaiam khóè ba kúrú
kar kò cóán di zi dàò-kg'árni zi chòòkagu.

- ¹² Ncēeska ta ko bód-kg'áís koe nxòmase bód khama,
igaba ta gha hàà tchànose q'óáku cgoa *Me* a bód *Me*.
Ncēeskar cg'árés xòè-coa sa q'ana,
igabar gha ēem x'aèm ka kaisase q'ãa,
ncēer ma kaisase q'ãaèa khamaga ma.

13 Zi gha ncēeska
 dtcòm sa hēé,
 nqòò sa hēé,
 naka ncàmku sa hēéthēé zi hãa,
 ncēe zi nqoana zi,
 si gaa zi ka kaia sa
 ncàmku si i.

14

Porofitan hēé naka tam xu cgoa kg'uian hēéthēé e

¹ Ncàmkuan koe tu tcàan tcáó, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi tcàan tcáó hãase qaa, igabaga méé tu kaisase qaas guú sa porofita si i. ² Eê ko tam xu cgoa kg'ui ba khóean cgoa kg'ui tama a ko Nqarim cgoa kg'ui ke. Cúí khòe ga kómá q'ãa me tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian kam ko chómsea zi guú zi kg'ui khama. ³ Igaba khóem ēe ko porofita ba ko khóean cgoa kg'ui, tshàoom gha ghùì i, a ba a ghùì-ghui tcáó o, a qgài-qgai tcáó o ka. ⁴ Gaam ēe ko tam xu cgoa kg'ui ba ko gaam cúí ba tshàoa ghùise, igaba ēe ko porofita ba ko kereke sa tshàoa ghùì. ⁵ Ncàm̄ar kò hãa, gatu wèéa tu ga tam xu cgoa kg'ui sa, igabar ko kaisase tc'ēe porofita méé tu sa. Gaam ēe ko porofita ba ēe ko tam xu cgoa kg'uim ka cgáé me e ke, ncēè kg'uia xu ko kabìèe tama ne. Igabaga ncēè tam xu kòo kg'uia kabìèe nes gha kereke sa tshàoa ghùìe.

⁶ Ncēeska tíí qōe ga tuè, ncēè gatu koer ko hàà a ko hàà tam xu cgoa kg'ui ne ra gha ko dùús qāe sa kúrúa máá tu u, ncēè méé xu ko sar ko x'áí tu u tama, kana q'ãan di tc'ëean máá tu u tama ne, kana porofitan máá tu u tama ne, kana c'ēe guú ga xgaa-xgaa tu u tama ne? ⁷ Cii cgoa di zi guú zi kg'òèa hãa tama zi ka igaba, ncēe fulutuan hēé kana harepan hēéthēé khama ii zi, nta ba gha ma c'ëem khòe ba q'ãa ndakam tcgái ba ko ciie sa, tcgáian koe i kò q'aa-q'ooan hãa ne cúíga a? ⁸ Gataga ncēè torompitam ncōoan ka ko q'ãa-q'ãam kò qāese ts'oo tama ne i gha díin ncōoan kg'ónòsea máá? ⁹ Gataga i gatu koe ii. Ncēè kómá q'ãase tama kg'uian tu kòo gatu di taman koe kg'ui ne, ba gha ntama c'ëem khòe ba q'ãa dùú sa tu ko nxàe sa? Kg'ama tu gha ko tc'ãán q'oo koe kg'ui. ¹⁰ Ncēe ta ko ma bóò khama, zi kái zi kg'ui zi tãáka zi nqòómkg'ai koe hàna, a ko wèéa zi ga kómá ko q'ãase gúúan nxàe. ¹¹ Ncēè c'ëem khóem ko nxàe sar kò kómá q'ãa tama ner gaam koe tãá za guuar khòe ra a, me gabá tíí koe tãá za guuam khòe me e. ¹² Khama gatu ka igaba, Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi tu úú kg'oana, ke méé tu ēe gha kereke sa tshàoa ghùì zi qaa naka gazi ka cg'oèe cgaeè.

¹³ Gaa domka méém wèém khóem ēe gha ko tam xu cgoa kg'ui ba aba sa dtcàrà, ēem ko kg'ui sam gha kg'uia kabì di sa. ¹⁴ Eēr ko tam xu cgoa còrè nem gha ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba tirim tc'ëem koe còrè, igaba i tiri tc'ëean tc'áróan kúrú tama. ¹⁵ Kháé ra gha nxãaska dùú sa kúrú? Tc'ëem koe hãase ra gha còrè, igabar gha gataga thēé tc'ëea te cgoa còrè; tc'ëem koe hãase ra gha nxàè, igabar gha gataga thēé tc'ëea te cgoa nxàè. ¹⁶ Ncēè Nqari ba tsi kò ko tc'ëem koe tsi hãase dqòm, ne ba gha ntama ma gaam ēe kómá q'ãa tsi tama ba tsari qāe-tcaoa-máákuan ka máá: “Amen” témé, c'úuam hãa dùú sa tsi ko nxàe sa ka? ¹⁷ Qāese tsi gha ko Nqari ba qāe-tcaoa máá, igabas ēe sa c'ëem khòe ba tshàoa ghùì tama.

¹⁸ Nqari bar ko qāe-tcaoa máá, wèé tu nqáeaser ko tam xu cgoa kg'uis gúús domka, ¹⁹ igabar kerekes koe tc'ëea te cgoa 5 xu kg'ui xu kómako q'ãase xu kg'ui kg'oana, a nxãasega c'ēe ne xgaa-xgaa; tam xu cgoar ko 10,000 kg'uian kg'ui ka tamase.

²⁰ Tíí qōe ga tuè, cg'áré cóá khama ma tc'ëean tu chòòkagu. Cg'àè zi guú zi koe méé tu cóá ii, igaba méé tu tc'ëea tu koe kaia hãa. ²¹ Nqarim di x'àèan koe i ncēeta ma góásea: “Ncēe ne khòe ne cgoar gha kg'ui tãá zi kg'ui zi ko kg'ui ne khòe ne hēé naka tãá za guua ne khòe ne di kg'áman cgoa hēéthēé e, igabaga ne komsana Tea hãa tite,”

tam kò X'aigam Nqari ba méé.

²² Khamas tam xu cgoa kg'ui sa ãe dtcòm-k'ao tama ne dis x'ái si i, a dtcòm-k'ao ne di tama, igaba porofita sa, nxãa sa dtcòm-k'ao ne dis x'ái si i, a ãe dtcòm-k'ao tama ne di tama.

²³ Khama ncëe wées kerekes kòo hààra xg'ae, me ko wèém khòe ba tam xu cgoa kg'ui, ne c'ëe ne ncëe ãe tu ko kúru sa kóma q'ãa tama a c'ëem-k'ám ka dtcòm-k'ao tama ne hàà ne, nea cuiskaga máá, temea tua, ta mééa hãa tite? ²⁴ Igaba ncëe wèém khòem kò hãa a ko porofita, me dtcòm-k'ao tama ba kana ãe kóma q'ãa tama ba tcãà, nem gha wèéan koe qãese x'áise chibi-k'gom ii sa, a gha kháóa wèéan koe ga xoara mááse, ²⁵ i gha tchòàn ãe tcáóa ba koe chómsea a tchàa koe tcg'oa. Me gha ncëem dàòm ka kg'áia ba cgoa cg'áé, a Nqari ba dqòm, a nxàe a máá: "Tseguan kagam Nqari ba gatu xg'aeku koe hãa," témé.

Tchànose dqòm ne

²⁶ Dùu sa ta gha kháé nxãaska nxàe, tí qõe ga tuè? Eë tu kò hààra xg'ae nem wèém khòe ba c'ëes gúu sa úúa, ciim ga ba, kana xgaa-xgaa sa, kana Nqarim x'ái mea sa nxàea tcg'óo sa, kana tam xu cgoa kg'ui sa, kana tam xu ko méé sa kg'uia kabi sa. Wèéan ncëe ga méé i kúrué nakas gha nxãasega kereke sa tshàoa ghuié. ²⁷ Ncëe c'ëe khòeàn kò tam xu cgoa kg'ui ne méé i cam kana nqoanan cúiga gatà hëé, nakam ko wèe x'aè ka cúí ba kg'ui, nakam gataga cúí ba hànaa kg'uia ko kabi ba. ²⁸ Ncëe kg'uia-kabi-k'gom kò kàà ii ne méém kg'ui-k'gom ba kerekean koe nqoo, naka baa gam ka kg'ui cgoase naka Nqarim cgoa hëéthëé e. ²⁹ Cam kana nqoana xu porofiti xu méé xu kg'ui, naka ne c'ëe ne gane di zi kg'ui zi qãese bóoa tcg'óo. ³⁰ Ncëe c'ëem khòem kò xg'aes koe hãa, a ba a gaa x'aè kaga Nqarim ka c'ëes gúu sa x'áie ne méém ãe hãa a ko kg'ui ba nqoo. ³¹ Wèéa tu ga gha cúí mana cúí porofita, nxãasegam gha wèém khòe ba xgaa-xgaa, a ba a gha korèe ka. ³² Porofiti xu ko gaxu di tc'ëean gaxu di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa. ³³ Nqari ba kómku tam dim Nqarim tama Me e, igabam tòókus di Me e khama.

Ncëe i wèe zi kereke zi tcom-tcomsa ne di zi koe ii khama ³⁴ méé zi khòe zi kerekean koe nqoo. Kg'ui zi gha sa zi kgoara mááè tama, igabaga méé zi máàsea hãa, ncëe i ko Moshem di x'áean méé khamaga ma. ³⁵ Ncëe c'ëes gúus ka zi kò q'ãa kg'oana hãa ne, méé zi gazi di xu khòe xu x'áean koe tõe, khòes gha kerekean koe kg'ui sa sau-sauga si i ke.

³⁶ Nqarim dim kg'ui ba gáé gatu koe guu a hààraa? Kana baa gatu koe cúiga hààraa? ³⁷ Ncëe c'ëem khòem kò tc'ëea máá, porofiti me e, ta tc'ëea, kana Tcom-tcomsam Tc'ëem di aba nem úúa, ta tc'ëea, ne méém dtcòm ãer ko góá máá tu u sa X'aigam dis x'áe si i sa. ³⁸ Ncëes gúus kam kò tc'irì-tc'irise ne, i gha gam ka thëé gataga tc'irì-tc'iriseè.

³⁹ Ke ncëeska, tí qõe ga tuè, porofitan koe tcãà tcáóa tu, naka tua táá tam xu cgoa kg'uian xgáè-k'gom guu. ⁴⁰ Igaba méé zi wèe zi gúu zi tcom-tcomsam dàòm tchànóm cgoa kúrué.

X'ooan koe tõe sa (15)

15

X'ooan koe tõe Krestem di sa

¹ Tí qõe ga tuè, qãe tchòàn ncëer kòo xgaa-xgaa tu u kar ko tc'ëe-tc'ëe tu u, ncëe tu kò thëé séea mááse e, a tu a kò gaan koe téé-tõe e, ² ncëe gaan ka tu ko kgoara e, ncëer ma xgaa-xgaa tu ana khama tu kòo ma qgóo o ne. Nxãata tu kò hëé tama ne tu kg'amaga kàà hùise dtcòm hãa.

³ Eër kò máàea hãa sar kò gataga thëé kaisase cgáés gúus iise máà tu u khama: ncëe Krestem gatá di chibian domka x'óóa máána hãa sa, Nqarim di zi Tcgãya zi ko méé khamaga ma, ⁴ a ba a kò kg'ónòè, a nqoana caman qãá q'oo koe x'ooan koe tõe, Nqarim di zi Tcgãya zi ko méé khamaga ma, ⁵ a ba a kò Peterem koe* x'áise, naka 12 xu xgaa-xgaa-k'gom xu koe hëéthëé e. ⁶ A kò gaa koe guus ka cúí x'aè ka 500 sa nqáea hãa ne xùri-k'gom

* 15:5: Petere - Gerika sa ko "Kefasem koe," témé.

ne Gam di ne koe x'áise, ncēe kái-kg'aise i gane ka c'ēea ne qanega kg'ōèa hãa ne, i c'ēea ne x'óóa† hãa ne. ⁷ A kò gaa koe guus ka Jakobom koe x'áise, a ba a gaa koe guus ka wèe xu x'áè úú-kg'ao xu koe x'áise.

⁸ Wèéa ne ka kháókam kò gataga tíí koe x'áise, c'ēem khòem x'aèa ba ka ábàè tamam khama ma. ⁹ Wèe xu x'áè úú-kg'ao xu ka cg'árér ga ra a khama, a x'áè úú-kg'ao tar gha ma tciie sa kg'ano tama, Nqarim dis kereke sar kò xgàra khama. ¹⁰ Igaba Nqarim di cgómkuan kar ncēer ii khamaga ma ii, i kò cgómkuan ēem máa tea hãa a tíí koe táá káàn tséé. Igabagar wèe xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tsééa hãa, tiri qari tama a kò ii igaba, a kò Nqarim di cgómku u ncēe kò tíí cgoa hãa a. ¹¹ Khama nxãaska, tíí koe i ga guua kana gaxu koe i ga guua igabas ncēe sa wèéa xae ko xgaa-xgaas ga si i, si ncēe sa gaas koe tu kò dtcòm̄s ga si i.

X'ooan koe tēes ēe x'óóa hãa ne di sa

¹² Ncēeta i ko ma xgaa-xgaaè a ko máá: Kreste ba x'ooan koe tēea, téméè, ka ne gha ntama ma gatu ka c'ēe ne máá, x'ooan koe tēe sa káa si i, témé? ¹³ Ncēè x'ooan koe tēes kò káa sa ii nem nxãaska Krestem ga ba x'ooan koe ghùie ta ga hãa. ¹⁴ Ncēè Krestem kò x'ooan koe ghùie ta ga hãa, ne i sixae di xgaa-xgaan káa hùì i, i gatu di dtcòm̄an ga thée káa hùì i. ¹⁵ Nxãaska ne gha khòè ne gataga bóda tcg'òó, tshúù-ntcōa di xae nxàea-tseegukagu-kg'ao xae Nqarim di xae e sa, Nqarim ka tseeguan nxàe tama xae, Nqari ba Kreste ba x'ooan koe ghùia, téméan ka. Ncēè ēe x'óóa ne kò ghùie tama nem Nqari ba Kreste ba thée ghùì ta ga hãa khama. ¹⁶ Ncēè ēe x'óóa ne kò ghùie tama nem nxãaska Krestem igabaga ghùie ta ga hãa khama. ¹⁷ Ncēè Krestem kò ghùiea hãa tama ne i gatu di dtcòm̄an káa tséé e, tu qanega gatu di chìbian koe hàna. ¹⁸ Nxãaska ne gane ēe Krestem koe dtcòm̄a hãase x'óóa‡ hãa ne thée aagusea hãa. ¹⁹ Ncēes kg'òès koe cúí ta kò Krestem koe nqòòan úúa hãa ne ta wèe khòèan nqáéa hãase cgóm̄ga ta a.

²⁰ Igaba, ncēe i ii khamagam Kreste ba x'ooan koe ghùiea hãa! Tc'ãa a kúrúseam tc'áróm̄ dis x'áís iise ēe x'óóa§ hãa ne gha ghùie di sa. ²¹ Eēs ma x'oo sa khòem koe guu a hàaraa khamagas gha ma x'ooan koe tēe sa thée khòem koe guu a hàà khama. ²² Ncēe i ko ma Adam koe ma wèe khòèan ga x'óó khama i gha ma Krestem koe wéèan ga kg'òèkaguè khama. ²³ Igabam gha wèem khòè ba gam di x'aèan ka ghùie: Kreste ba tc'ãa a kúrúseam tc'áróm̄ ga Me e, ne gha nxãaska Gam di ne xùri Me, ncēe hàaram kò hãa ne. ²⁴ Si gha nxãaska chòò-q'oo sa hàà. Eēm ko Kreste ba wèe tc'ãa-cookg'aian hée naka ēe qarian qgóóan hée naka qarian hée thée kaakagua xg'ara kam gha Nqarim Xòò ba hàà x'aian máa. ²⁵ Kreste ba méém̄ tc'ãa-cookg'ai nakam gha Nqari ba nxãakg'aiga síí Gam di cg'òo-kg'aoan wèe ga Gam di nqàrèan ka nqáaka tòó khama. ²⁶ Kháóka dim cg'òo-kg'aom hàà gha cg'òoè ba x'oo si i. ²⁷ Nqarim dis Tcgāya sa ko máá: “Nqari ba wèe gúuan nqàrèa ba ka nqáaka tòó,” témé khama. Eē i kò máá, wèe zi gúù zia Gam qari koe tòóèa, témé ne i tchàno o, Me Gabá q'oo koe káa Me e, Gaam ēe kò wèe zi gúù zi nqàrèa ba ka nqáaka tòó ba. ²⁸ Wèe zi gúù zi kò Gam qari koe tòóèa, nem gha nxãaska Cóám̄ igaba thée Gam qari koe hãa, Gaam ēe wèe zi gúù zi ko nqàrèa ba ka nqáaka tòó ba, nxãasegam gha Nqari ba wèe ne khòè ne koe wèes gúù sa ii ka.

²⁹ Ncēè ēe x'óóa ne kò tseegukaga ghùie tama ne, i ko nxãaska dùús domka c'ēe khòèan qanega ēe x'óóa ne di tée-q'ooan koe tcguù-tcguuè? Dùútsa gúù sa ia ko nxãaska hùì, gane tée-q'oo koe tcguù-tcguuèa ne? ³⁰ Dùús domka ta ko nxãaska wèe x'aè ka tshúù-xam zi qgáì zi koe tcàèsea máá? ³¹ Tíí qōe ga tuè, tseegua ner ko bìrí tu u - koasean ncēer gatu domka Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe úúa hãa domkar ko wèe cáám̄ ka x'óó. ³² Dùú sa gha kabisea máá te, ēer kò Efeso koe qááka di kg'oo-coan cgoa x'ãaku ne, khòèan di zi tc'ēe-kg'ám̄ zi cgoa? Ncēè ēe x'óóa ne ko x'ooan koe ghùie tama ne ta ga nxãaska máá:

“Hàà naka ta tc'òó naka kg'áà q'uu ka ta ko x'óó ke!”

† 15:6: x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'óm̄a,” témé. ‡ 15:18: x'óó - 6 koe bóò. § 15:20: x'óó - 6 koe bóò.

témé.

³³ Táá qàè-qaeè guu: “Cg'ǎè tc'ěe khóèan cgoa xg'aea ne ko qǎè gúùan tshúù-tshuu ke.” ³⁴ Gatu di qǎè tc'ěean koe kabise, naka tua táá chìbian kúrú guu. C'ěe nea Nqarim ka c'úúa hǎa ke. Sau-cgaekagu tu ur gha kar ko ncěe gúùan nxàe.

X'ooan koe tēeam tc'áró ba

³⁵ Igabam ga c'ěe ba tēè a máá: “Nta iim dàòm ka ne ko ēe x'óóa hǎa ne ghùìè? Nta iim tc'áró ba ne gha úúa?” témé. ³⁶ Tsáá kǎà tc'ěe tsi khóè tseè! Eē tsi ko xháràm cgùri ba méém kg'aika x'óó naka baa nxāwa kg'òè. ³⁷ Eē tsi kòo xhàrà, ne tsi kúrúse gham tc'áró ba xhàrà tama, igabaga tsi ko kg'ama cgùri ba xhàrà, c'ěem kg'amka péréan di ba kana c'ěe tc'óoan dim ga ba. ³⁸ Igabam ko Nqari ba Gam tc'ěea máá ana hǎa tc'áróan máa a, gatagam ko wèém cgùri ba gam dim tc'áró ba máa.

³⁹ I cgàan cúíta ii tama: khóèan dia ne hàna, i kg'oo-coan dian hàna, i tsaràn dian hàna, i x'àuan dian hàna. ⁴⁰ Nqarikg'ai di tc'áróa ne hàna, i nqǒómkg'ai di tc'áróan hàna; igabaga i nqarikg'ai di tc'áróan di x'ààn cuiaka a, nqǒómkg'ai di tc'áróan di x'ààn ka. ⁴¹ Cám sa c'ěem x'áà ba úúa, me nxoe ba c'ěe ba úúa, i tconòan c'ěe ba úúa. C'ěem tconòm di x'áà-q'ooa nea c'ěem dian ka tǎáka a khama.

⁴² Ncēeta i gha ii ēe x'óóa ne ko hàà x'ooan koe ghùìè ne. Eē ko xhàrà sa ko kaà, igabas ēe ko ghùìè sa kaà tite; ⁴³ Cg'ǎès iises ko xhàrà, igabas gha hàà t'òès iise ghùìè; kg'amka iises ko xhàrà, igabas gha hàà qari úúase ghùìè; ⁴⁴ tc'áróm kòo xhàrà nem nqǒómkg'ai dim tc'áró me e, igabam gha hàà ghùìè a nqarikg'ai dim tc'áró ba ii.

Ncēem ma nqǒómkg'ai dim tc'áró ba hàna khamagam gataga thēé nqarikg'ai dim tc'áró ba hàna. ⁴⁵ Nqarim di zi Tcgāya zi koe i ncēeta ma góásea a ko máá: “Kg'aika dim khóèm Adam ba kò kg'òèa hǎam khóèm iise kúrúèa,” témé, igabagam Adam, kháóka ka di ba kg'òèan ko kúrúm Tc'ěe Me e. ⁴⁶ Tc'ěe ba tc'ǎà naka hàà tama, igabagam tc'áró ba tc'ǎà a hààraa, me nxāwa kháóka tc'ěe ba hààraa. ⁴⁷ Tc'ǎà dim khóè ba kò nqǒómkg'ai koe guua, a kò tshàran cgoa kúrúèa, me kò cám dim khóè ba nqarikg'ai koe guua. ⁴⁸ Khóè ne nqǒómkg'ai di nea nqǒómkg'ai dim khóèm khama ii, ne nqarikg'ai di ne nqarikg'ai dim khóèm khama ii. ⁴⁹ Ncēe ta ma nqǒómkg'ai dim khóè ba ma tc'ěèa hǎa khamaga ta gha ma nqarikg'ai dim khóè ba tc'ěè.

⁵⁰ Bìrí tu ur ko, tíí qōe ga tuè, a ko máá: “Cgàa ba hēé naka c'áòan hēéthēéa Nqarim di x'aian q'òò tite, si gataga kaàko sa cuiskaga ēe kaà tama sa q'òò hǎa tite,” témé.

⁵¹ Komsana tu! Chómsea tseegua ner ko bìrí tu u: cuiskaga ta wèéa ta ga x'óó** tite, igaba ta gha wèéa ta ga kúrúa kabìè, ⁵² xòm x'aè-coam q'oo koe, tcgám di ts'ee-ts'eban khama, kháóka dim nxāam ko q'au ka. Nxāa ba gha q'aukaguè khama, ne gha ēe x'óóa hǎa ne ghùìè a kaà tite, ta gha kúrúa kabìè. ⁵³ Eē kaàkoan méé i kaà taman hǎakaguè, naka i ēe x'óókoan x'óó taman hǎakaguè khama. ⁵⁴ Gaam x'aèm ēem kaàkos gha ko ēe kaà taman hǎakaguè, si x'óóko sa ēe x'óó taman hǎakaguèem kas gha nxāaska ēe Nqarim di zi Tcgāya zi koe góásea hǎa sa kúrúse, ncēe ko máá: “X'oo sa tààèa a kaàkaguèa,” témé sa.

⁵⁵ “X'oo seè, tààa si hǎa xòèa nea ndaa? X'oo seè, sari xǒóan di thòò hǎa nea ndaa?”

⁵⁶ X'oo sa ko gas di kaá cgoa di qarian chìbian koe hòò, i ko chìbian gaan di qarian x'àèan koe hòò. ⁵⁷ Igabaga ta ko Nqari ba qǎè-tcaoa máá, ncēe ko tàà cgoa di qarian máa ta a ba, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a.

⁵⁸ Gaa domka, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè, qarika méé tu téé, naka táá ntcāa-ntcāe guu, naka tua X'aigam di tsééan wèè x'aè ka cg'òèa hǎase kúrú, X'aigam koe i gatu di tsééan kǎà hùì tama sa tu q'ana hǎa ke.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

** 15:51: x'óó - 6 koe bóò.

16

¹ Ncēeska aba zi ncēe ko dtcòm-k'g'ao ne *Jutea di ne* xg'ae-xg'aea mááè zi ka: Gatu igaba méé tu thēé Galatia di zi kereke zir kò ma x'áèa hãa khama hēé. ² Tc'ãà dim cárm wèém bekem dim ka méém wèém khóè ba ēem ko gàba marian ka c'ēean tòóa mááse, naka i gha nxãasega ēer kòo hàà ne a i marian xg'ae-xg'ae guu. ³ Ra gha ēer ko hàà ne, ēe tu nxará tcg'òóa hãa xu khóè xu tcgãya zi máà, díi xu ii sa ko nxàe zi, a ra a gha gatu di aban cgoa Jerusalema koe tsééa úu xu. ⁴ Ncèè tíí ga ra méér qòòs kò ko qaase ne xu gha tíí cgoa qòò.

Paulom di zi dàò zi

⁵ Maketonia koer ko tcana nqáé ner gha dàra tu u, Maketonia koe méér síí tcana tcg'oa sar bìrìsea hãa khama. ⁶ A ra a gha c'ēedaoka gatu cgoa x'aè-coa ba hãa, c'ēedaoka wèès saos ga sa, tu gha nxãasega hùì te ra còoka qòò, ēer ga ko qòò qgái wèè koe. ⁷ Nqáékose bóda tur ncēeska tc'ēe tama, x'aè bar gha gatu cgoa hãa sar nqòda hãa khama, ncèè X'aigam *Nqarim* kòo kgoara máá te ne. ⁸ Igabar gha Efeso koe hãa, me gha nxãakg'aiga síí Pentekoste dim cárm ba hàà. ⁹ Kaisam nquu-k'g'ám qàè tsééan di ba tchààse xgobekg'amsea máá tea khama, i kái ntcoe-k'g'aoan hàna.

¹⁰ Timoteom kòo hàà ne méé tu kúru nakam táá cúí gúù ga gatu koe bèe guu, X'aigam di tsééa nem ko kúru ke, ncēer ko tíí hēé khama. ¹¹ Ke méé i táá cúí khóè ga ntcoe me guu. Tòókuan cgoa tu gam di dàdan koe tsééa úu me, nakam gha nxãasega tíí koe kàbise. Gabá hēé naka c'ēe xu dtcòm-k'g'ao xu hēéthēé ra qàà hãa ke.

¹² Ncēeska gaxae ka qòesem Apolosem ka, kaisaser kò dtcàrà me, gam ka c'ēea xu cgoam gha dàra tu u sa. Igabam kò ncēeskagam gha síí sa wèé tcáóa ba ka tc'ēe tama*. Igaba ēem kòo tchànóm x'aè ba hàà nem gha síí cgae tu u.

Còò di zi x'áèku zi

¹³ Q'óéseba méé tu hãa, dtcòmòs koe qarika téé, ghùì-ghuin tc'ēea hãa, naka qari ii. ¹⁴ Wèès gúús ēe tu ko kúru sa méé tu ncàmkuuan cgoa kúru.

¹⁵ Stefanase ba hēé naka gam x'áé di ne hēéthēéa Akaia koe tc'ãà di ne dtcòm-k'g'ao ne e, sa tu q'ana hãa; a ne a c'ēe ne dtcòm-k'g'ao ne tsééa máás koe máàsea hãa. Ra ko dtcàrà tu u tíí qòe ga tuè, ¹⁶ gatu igaba tu gha ēeta iis tséé sa ko kúru xu hēé naka wèém ēe ncēes tséé sa gaxu cgoa xg'aea máána hãa a ko kaisase gaas koe tséém ga ba hēéthēé di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

¹⁷ Stefanase ba hēé naka Foretunato ba hēé naka Akaiko ba hēéthēé xu ncēe koe hààraa domkar qàè-tcaoa, gatu téé-q'oo koe xu kò hùì khama. ¹⁸ Tirim tc'ēe ba hēé naka gatu dim tc'ēe ba hēéthēé xu kò kàba-kàba. Ke méé tu ēeta ii khóèan kaisa tcoman máà.

¹⁹ Asia dim nqòóm di zi kereke zi ko tsgámkagu tu u. Akila ba hēé naka Perisila sa hēéthēé khara ko kaisase tsgám tu u X'aigam koe, si ko kerekes gakhara x'áé koe ko xg'ae sa gataga méé thēé. ²⁰ Wèé ne dtcòm-k'g'ao ne ncēe koe hãa ne ko tsgámkagu tu u. Tsgámkaguku tu x'obèkus tcom-tcomsas cgoa.

²¹ Tíí Paulo ra ko tíí tshàu cgoa ncēe tsgámkuuan góá.

²² Ncèè c'ēem khóèm kò X'aiga ba ncàm tama ne méé i cgúkuuan gam koe hãa. *Maranatha!* † - Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè.

²³ X'aigam Jesom di cgómkuuan méé i gatu cgoa hãa.

²⁴ Tiri ncàmkuuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Jeso Krestem koe. Amen.

* 16:12: wèé tcáóa ba ka tc'ēe tama - Gerika sa ga máá: “Nqarim dis tc'ēes tama si i,” témé.

† 16:22: *Maranatha* - Ncēem kg'ui ba Aramaike dis kg'uis di me e, a ko máá: “Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè,” témé.

2 KORINTA NE
Paulom dis tcgãyas cámm di sa
Korinta ne koe
Téé-cookg'ai sa

Cámm dis tcgãyas Paulom di sa Korinta ne dis kerekes cgoam kò tshúù qgài koe hãa x'aè ka góàèa hãa. C'êe ne kerekes di nea kò cg'ãè zi dàò zi cgoa Paulo ba qarú cgae, igabam kò Paulo ba gam di qád tcáóan x'ái, a ba a ko kaisase tc'êe, xg'ae ne gha a tòóku sa. Tcgãyas di xòèan tc'ãà di koem ko Paulo ba Korinta dis kerekes cgoam ma tòókua hãas ka kg'ui. A ko nxàe, ntam kò ma cóèkuan ka hêé, naka kerekes koe hàna q'aa-q'asean ka hêéthêé ma xgòàse xòà sa, a ba a ko kaisa qãè-tcaoan gam di x'ái, gam di xgòàse xòà nea tcóósean hêé naka xg'ae a tòókuan hêéthêé óágara hãa khama.

A ba a ko nxãaska kereke sa dtcàrà, qãès tcáós di aban ne gha ãe ko hùikuan qaa ne dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne máà sa (8-9).

Chòò di xu tcee xu (10-13) koem ko Paulo ba gam di tsééan x'áè úú-kg'aom ii di kg'uia máá, ãe kòò máá, ganea tseegu di ne x'áè úú-kg'ao ne e témé ne khòè ne Korinta di ne koe, a ne a ko Paulo ba chibi-chibi ne, a ko máá: “tseegu di tama baa,” témé ne.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Xg'ae a tòóku sa
- x'áè úú-kg'ao

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba hêé naka kerekes Korinta koe hàna sa hêéthêé e (1-7)
- Dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)
- Paulo ba ko gam di tsééan x'áè úú-kg'aom ii di kg'uia máá (10-13)

Paulo ba hêé naka kerekes Korinta koe hàna sa hêéthêé e (1-7)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao ra, Nqarim ma tc'êea khama, a ra a gatá ka qòesem Timoteom cgoa hãa.

Korinta koe hànas kerekes Nqarim dis koe hêé naka gane wèé ne tcom-tcomsa ne wèém Akaiam koe hàna ne hêéthêé tsam ko ncêes tcgãya sa góá máá, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hêé naka X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara koe guua hãa cgómkuan hêé naka tòókuan hêéthêé mée i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko Nqarim di qgài-qgai-tcáókuan qãè-tcaoa máá

³ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba méém dqòmè, Abom thòò-xama máákuan di ba, Nqarim wèé qgài-qgai-tcáókuan di ba, ⁴ Gaam ncêe ko wèes qómns gatá dis q'oo koe qgài-qgai tcáó ta a ba, nxãasega ta ga gatá kúrú a gane ãe tãáka zi qóm zi q'oo koe hàna ne qgài-qgai tcáó ka, gaas qgài-qgai-tcáókus ncêe ta gatá igaba Nqarim koe hòda hãa sa. ⁵ Eè i ko ma Krestem di xgàrasean sixae di kg'òèan koe kaisase x'áise khamaga i ko Krestem koe guu a sixae di qgài-qgai-tcáókuan kaisase x'áise khama. ⁶ Ncêe qóman q'oo koe xae kò hàna ne i ko nxãan kúrú tu u tu gha qgài-qgai tcáóè a kgoaraè. Ncêe qgài-qgai tcáóè xae kò ko ne tu gha gatu igaba thêé qgài-qgai tcáóè, si gha ncêes qgài-qgai-tcáóku sa kúrú tu u tu qád tcáóan cgoa qarika téé, gaa xgàrasean ãe xae sixae igaba thêé hãa-q'ooa koe. ⁷ Si gatu koe xae úúa hãas nqòò sa qarika tãe, xae q'ana hãa, ãe tu ko ma sixae khama ma xgàrase khamaga tu gha ma sixae khama ma qgài-qgai tcáóè sa thêé.

⁸ Sixae ka qòese ga tuè, qóman ncêe xae kò Asia dim xg'aekum koe úúa hãa ka tu gha q'ãa sa xae ko tc'êe: kaisase qóma nqáé xaea hãa qóman q'oo koe xae kò hãa, xae kò cúí nqòò ga úú tama kg'òè xae gha di i. ⁹ X'ooan xgàrasea máá sa xae kò máàèa hãa, ta xae kò tc'êea hãa. Igabagas kò ncêes guú sa kúrúse cgae xae e, nxãasega xae gha táá sixae koe dtcãase, igaba Nqarim koe ka, ncêe kò ãe x'óóa hãa ne x'ooan koe ghùì ba. ¹⁰ Ncêeta

ma cg'oèè-cg'oega x'ooan koem kgoara xaea hãa, a ba a gha *qanega* kgoara xae e, xae Gam koe nqòòà xae tòòà hãa, qanegam gha kgoara xae e di i. ¹¹ Cgòmna hùi xae e naka còrèa máá xae e. Naka ne gha nxãasega kái ne khòè ne còrèa máá xae e, nakam gha Nqari ba ts'ee-ts'eekg'ai xae e, naka ne kái ne qãè-tcaoa máá Me.

Paulo ba ko nxàe, dùús domkam kò gam di zi dàò zi koe tc'èe kabi sa

¹² Ncèe sixae ko dqòmse cgoas ga si i: sixae di tcáóa ne chibi-chibi xae e tama, igaba i ko nxàe tseegukagu, ncèem nqòóm koe xae tcom-tcomsan hëé naka Nqarim di q'ano-tcáóan hëéthëé cgoa kg'òèa hãa sa. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kaisase kái-kg'aise ncèeta ma kg'òèa hãa, nqòóm ko ma tc'èe khama tamase, igaba Nqarim di cgòmkuan koe guu a. ¹³⁻¹⁴ Nxará tu gha a kóma q'ãa gúùan xae ko góá máá tu u. Gatà tu ko ncèeska cg'árése kóma q'ãa xae e igabar nqòòan úúa hãa, hàà tu gha cg'oèase kóma q'ãa xae e sa. Nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jesom dim cárn ka sixae ka dqòmse ka, èe xae ko hàà gatu ka dqòmse khamaga ma.

¹⁵ Qãese ta ko tsééa xg'ae di tcoman ncèer úúa hãa khamar ko kg'aia gatua dàra tu u kg'oana, nxãasega tu gha cárn q'oro dàrakuan di ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò ka. ¹⁶ Tc'èe ra kòò, gatu koer gha guu a Maketonia koe sí sa, a ra a gaa koe guu a gaicara gatu koe hàà sa, a ra a nxãaska gatu ka Jutea koe tsééa úúè sa. ¹⁷ Eèr kòò ncèes tc'èe sa kúrú ka ra gáé kòò kg'ama subusase kúrú si? Kana ra gáé ko tiri tc'èean kg'amaga Nqarim cgoa kg'ui tamase* kúrú? *Qháesega* ra gáé ko tiris “Eè” sa *kabi*, si “Eè-èe” sa ii, si tiris “Eè-èe” sa “Eè” sa ii? ¹⁸ Igabagam Nqari ba tcom-tcomsa Me e khamaga i ma sixae di tchòàn *gatua xae ko bìri tu u* “Eè” sa hëé naka “Eè-èe” sa hëéthëé tama a. ¹⁹ Nqarim dim Cóám Jeso Krestem, ncèe i kò Gam ka gatu xg'aeku koe tíi ka hëé naka Silefanom† ka hëé naka Timoteom ka hëéthëé xgaa-xgaaè ba kò “Eè” sa hëé naka “Eè-èe” sa hëéthëé di tama khama, igabagam Gabá wèè x'aè ka “Eè” Me e‡. ²⁰ Nqari ba ga nta noo zi nqòòkaguku zi kúrú hãa igaba zi wèéa zi ga Krestem koe “Eè” zi i khama. Gaa domka ta ko Krestem koe guu a *Gam di kg'uian koe Amen*, témé, nxãasega ta gha Nqari ba dqòm ka. ²¹ Me Gaam ncèe ko kúrú xae e xae gatu cgoa Krestem koe qarika téé ba Nqari Me e. A ba a kò gataga ntcãá tcúú ta a, ²² a kò Gam di q'òòkuan gatá koe tòò x'áís iise, a Gam dim Tc'èe ba tc'ãà ko a tcg'òèè gúùan khama ma gatá di tcáóan koe tcãà, ncèe hààko gúùan ko tééa máá a.

²³ Nqari bar kò tirim tééa-máá-kg'aom iise tcii: Korinta koer kò táá kabise, nxãasegar gha táá qóm zi koe tcãà tu u ka. ²⁴ Sixae gha gatu di dtcòmman koe x'aiga ka tamase, igabaga tu gha qãè-tcaoan úú ka xae ko tsééa xg'ae. Dtcòmman ka tu ko qarika téé khama.

2

¹⁻² Ncèè *síi cgae tu ur kòò a ko thòò-xámkagu* tu u, ne ia gha díin qãè-tcaokagu te, gatu èer thòò-xámkagu tu oose? Gaa domkar kò bìrísea hãa, gaicarar cuiskaga thòòs dàra sa gatu koe dàra hãa tite sa. ³ Gaa domkar kò èes tcgãya sa góá máá tua: nxãasegar gha táá gatu ka síi thòò-xámkaguè ka, gatu èe ga kò qãè-tcaokagu tea tu. Gatu wèéa tu koer tcoman úúa hãa khama, ncèè qãè-tcaoa ra kò hãa ne tu qãè-tcaoa hãa sa. ⁴ Eèr kòò èes tcgãya sa góá, kar kòò kaisase thòòan xám a kòò qão tcáó khama. Kái tcgái-tshàran cgoar góá sia, a ra a kò thòò-xámkagu tu tc'èe tama, igaba tu gha nxãasega q'ãa, kaisa ncàmà ner gatu koe úúa hãa sa ka.

Paulo ba ko Korinta ne ntcàm, chibi-kg'ao ba ne gha qgóóa máá sa

⁵ Ncèe thòòan kúrú hãam khòè ba tíia kaisase thòò-xámkagu te tama, igabam ko gatu wèè tu c'èem dàòm ka thòò-xámkagu (qómkaguar gha máá tu u sar tc'èe tama). ⁶ Kái-kg'aise tu èeta iim khòè ba xgàra hãa khama i nxãakamaga tc'ãò mea. ⁷ Ke méé tu ncèeska kabise naka qgóóa máá me naka tua qgài-qgai tcáó me; tama kò ii nem gha kaisa thòòan ka tààè. ⁸ Khamar ko dtcàrà tu u, ncàm mea tu hãa sa tu gha nxàe tseegukagu sa. ⁹ Ncèes

* 1:17: Nqarim cgoa kg'ui tamase - Gerika sa ko máá: “cgàam ko ma tc'èe khama ma,” témé. † 1:19: Silefano - Silefanom di c'èe cg'òèa nea Silase e. ‡ 1:19: Gabá wèè x'aè ka “Eè” Me e - Ncèe zi kg'ui zi ko gataga ncèes gúú sa méé: “Gam koes “Eè” sa kúrúsea hãa,” témé.

gúùs domkar kò *gaas tçgãya* sa góá máá tu u, nxãasegar gha qãèse bóða q'ãa wèés gúùs koe tu komsanan úúa hãa sa ka. ¹⁰ C'ëem khòèm ãe tu ko qgóóá máá bar ko tíí igaba qgóóá máá. Ncèè gaas kar gha qgóóá máá mes gúùs c'èes kò hàna ner ko Krestem cookg'ai koe gatu domka gatà hêé. ¹¹ Nxãasegam gha satana ba táá tàà ta a ka. Gam di kàan ta q'ana hãa khama.

¹² Eër ko Teroa koe síí Krestem di qãè tchõàn xgaa-xgaa kar ko bóò Me X'aiga ba nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá tea; ¹³ igaba i kò tc'èea te táá x'aèan hòò a sãa, tíí qõem Tito bar kò gaa koe táá sao-xg'ae khama. Ra kò nxãaska x'áè ne a Maketonia koe qõò.

Krestem koe xu Paulo xa kare xu xg'ãò xu khama ii

¹⁴ Igabar ko Nqari ba qãè-tcaoa máá, ncèè ko Krestem koe wèè x'aè ka tc'ãà-cookg'ai xae e, a ko wèè zi qgái zi koe Gam dis tàà sa x'áía te ba, a ba a ko sixae koe guu a wèé xu qgái xu koe Krestem ka q'ãan tsai-tsai, karem xg'ãòm iise. ¹⁵ Kare xae xg'ãò xae, Krestem ka tçg'òò a Nqari ba máàèa hãa xae e khama, ncèè ko tsai-tsaise xae, ãe ko kgoaraè ne xg'aeku koe hêé naka gane ãe aagusea hãa ne xg'aeku koe hêéthéé e. ¹⁶ Eè ko aaguse ne koe xae x'oos di xae xg'ãò xae e, igaba xae ãe ko kgoaraè ne koe kg'òès di xae xg'ãò xae e, ka ia gha diín ncèè zi gúù zi ka kg'anoèa hãa? ¹⁷ C'èe ne ncèè kái ne khama xae ii tama khama, ncèè ko Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaa ne, nxãasega ne gha qguù ka, igaba xae ko Nqarim ka tséèa xae khòè xae iise q'anos tcáós cgoa hêé, naka Nqarim cookg'ai koe hêé naka Krestem di qarian cgoa hêéthéé kg'ui.

3

Paulo xa kabas qáé-xg'aes di xu tséé-kg'ao xu u

¹ A gaicara xae ko tshoa-tshoa a koase? Kana xae ko, c'èe ne khòè ne khama ma, q'ãa-q'ãako zi tçgãya zi gatu di zi kana gatu koe guua hãa zi qaa? ² Gatua sixae di tu tçgãya tu q'ãa-q'ãako tu u, tcáóa xae koe góásea hãa tu, a wèém khòèm ka q'ãàèa hãa a ko nxáràè tu. ³ Krestem koe guua hãa tu tçgãya tu u sa tu ko x'áí, sixae ka góáèa hãa tu, góá hìim ka tamase igaba kg'òèa hãam Nqarim dim Tc'èem ka góáèa hãa tu, nxõán di tafolean koe tamase igaba khòèan tcáó di tafolean koe.

⁴ Krestem koe xae guu a Nqarim cookg'ai koe gaas gúù sa qarika dtcòma hãa. ⁵ Sixae di qarian koe i guua hãa* ta xae méé tama, igaba i sixae di qarian Nqarim koe guua hãa, ⁶ ncèè ko kúrú xae e xae kabas qáé-xg'aes di xae tséé-kg'ao xae ii ba. Ncèes qáé-xg'ae sa góá tòòèa hãa x'áèan dis qáé-xg'aes tama si i, igabas Tc'èem di si i. Góá tòòèa hãa x'áèa ne ko cg'òò, igabam ko Tc'èe ba kg'òèkagu khama.

⁷ X'áèa ne kò nxõán koe góáèa hãa, i kò ãe i ko tçg'òò a ko máàkuè ka Nqarim di x'áàn x'áíse. I kò gataga Moshem di kg'áían kaisase x'áà. Xòèm x'aèa ne i kòò x'áà igaba i kò Iseraele di ne khòè ne kúrú ne táá bóò me. Khama ncèè x'oo sa ko óága x'áèan kòò ãeta ma ma x'áà, ⁸ ne sa nxãaska Tc'èem ko Gam di tsééan koe guu a óágas x'áà sa ntama noose kaia hãa! ⁹ Xgàraku sa ko óám dàò ba kò x'áàn úúa hãa, ka ba ko nxãaska ãe ko tchànoan óám dàò ba nta noose kaisase x'áà! ¹⁰ Kabas qáé-xg'aes di x'áà nea nciís qáé-xg'aes di x'áàn koe gúù cgáé tama, kabas qáé-xg'aes di x'áà ne ko nciís qáé-xg'aes di x'áàn kaisase nqáé khama. ¹¹ Ncèè ãe xòèm x'aèan hãas qáé-xg'aes kò x'áàn úúa hãa, ne ia gha nxãaska ãe chòò tamase hãas qáé-xg'aes koe nta noose kaia x'áàn hãa!

¹² Ncèes nqòò sa xae úúa hãa domka xae ko kaisase kgoarasea hãase kg'ui, ¹³ a xae a Moshem khama ii tama, ncèè ko kg'áía ba qgáím cgoa qàbi ba, nxãasega ne gha Iseraele ne kg'áía ba koem ko ma x'áà ba xgãáse sa táá bóò ka. ¹⁴ Igaba i kò gane di tc'èean tcèekg'ammèa; ncèè cáím ka igabas kòò nciís qáé-xg'ae sa nxáràè nem gaam qgái ba qanega hãa, a xgòre-kg'aiè tama, Krestem koe cúígam ko guu a séèa tçg'òòè khama. ¹⁵ Ncèè cáím ka igaba ães kòò Moshem dis Tçgãya sa nxáràè nem qgái ba tcáóa ne qàbia hãa. ¹⁶ Igaba ãem kòò khòè ba X'aigam koe kabise nem ko qgái ba tçg'òòè. ¹⁷ Me X'aiga

* 3:5: Sixae di qarian koe i guua hãa - Gerika sa ko máá: "C'èe gúù ga xae úúu tama ncèè gha kúrú xae e xae máá, ncèes tséé sa xae gha kgoana a kúrú," témé e.

ba Tc'ëe Me e, i ãem X'aigam dim Tc'ëe ba hàna koe kgoarasean hãa. ¹⁸ Igaba ta ko wèèa ta ga xgòre-kg'aièas kg'áís cgoa Nqarim di x'ààn x'áí. Eẽm ko ma X'aigam ncẽe Tc'ëe ii ba gatá koe ma tséé khama ta ko ma kabise a Gam khama ii, a ko c'ëes x'áàs koe guu a c'ëes koe síí.

4

Pauloa xu Nqarim di qguùan úúa, góman di gàban koe

¹ Nqarim di thòò-xama-máákuan koe xae guu a ncẽes tséés Gam di sa úúa hãa, domka xae xhõen-tcáo tama, ² igaba xae ko chómsea hãa zi guú zi saucgaekaguko zi kgoarasea hãase xguí. Kàakuan xae tséékagu tama, a xae a Nqarim dim kg'ui ba kàmakagu tama, igaba xae ko tseeguan tchànose x'áí, nxãasega ne gha wèé ne khòè ne tcáoá ne koe q'ãa a tcom xae e ka, Nqarim cookg'ai koe xae káa chibi xae e sa. ³ Igaba ncèè xгаа-xгаа xae ko qãè tchõàn kò qanega c'ëe ne koe chómsea hãa ne i gane ãe aagusea hãa ne koe chómsea hãa. ⁴ Ncẽem nqóóm dim nqári ba gane ãe dtcòm tama ne di tc'ëean ntcúú-ntcuua hãa, nxãasega ne gha Krestem di x'áàko qãè tchõàn di x'ààn táá bóò ka, Krestem ncẽe Nqarim dis ii sa úúa* ba. ⁵ Sixae ka xae xгаа-xгаа tama khama, igaba xae ko Jeso Krete ba X'aiga Me es ka xгаа-xгаа, xae sixae Jesom domka gatu di xae qãà xae e. ⁶ Nqarim ncẽe xg'ao máá: “X'áà ba méém ntcúúan q'oo koe x'áà,” témé ba kò Gam dim x'áà ba kúru me tcáoá xae q'oo koe x'áà, a ko Krestem di kg'áían koe guu a Nqarim di x'ààn q'ãakagu xae e khama.

⁷ Igaba xae ncẽe qguùan úúa hãa góman di gàban koe. Ncẽes guú sa ko x'áí, kaisase kaia hãa qaria ne Nqarim koe guua hãa sa, sixae ka tamase. ⁸ Qarika xae ko wèé za tcaòè, igaba xae tòmm-tommè tama; a ko nquu-nquuè, igaba xae bóò xguise tama; ⁹ xgàràè xae kò, igaba xae aaguè tama; xg'árma xae kò qáúè, igaba xae cg'òoa xgãàè tama. ¹⁰ Wèé x'aèan ncẽe kaga xae tc'áróa xae koe Jesom di x'ooan dcèéa hãa a ko caate cgoa, nxãasega i gha thèé Jesom di kg'òèan cgáé-q'ooa xae koe x'áíse ka. ¹¹ Sixae ncẽe kg'òèa hãa xaea wèé x'aèan ncẽe kaga Jesom domka x'ooan tshàu q'oo koe hàna, nxãasega i gha Jesom di kg'òèan sixae dim cgáé-q'oom kaàkom koe x'áíse ka. ¹² Gaa domkas ko x'oo sa sixae koe tsééa sa kúru, igabas ko kg'òè sa gatu koe tsééa sa kúru.

¹³ Góàèa i hãa a ko máá: “Dtcòmra ra hãa, a gaa domka kg'uia hãa,” témé. Gaam tc'ëem ãem dtcòm dim cúí ba úúa hãase xae ko gataga thèé dtcòm, a ko gaa domka kg'ui, ¹⁴ a xae a q'ana hãa Gaam ãe kò X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa ba gha thèé Jesom cgoa ghùí xae e sa, a gha gatu cgoa Gam cookg'ai koe óá xae e. ¹⁵ I kò ncèè xgàrasean wèé ga gatu domka kúru, nxãasega i gha ãe i kòo Nqarim di cgómkuan tchoanàse a kái ne khòè ne koe hàà ne, a ne kaisase Nqari ba qãè-tcaoa máá, nxãasegam gha dqòmmè ka.

Gatá dis x'ãè-q'oos nqarikg'ai di sa

¹⁶ Ncẽes guús domka ta xhõen-tcáo tama. Eẽta i ga ko ma tchàa za ka di tc'áróa ta xgãáse igaba i ko tcáoá ta wèém q'uuum ka kaba-kabae. ¹⁷ Subu xgàrasean xòm x'aè dia ko kaisa a chòò tama x'ààn óága máá ta a khama, x'ààn ncẽe ko wèes xgàrase sa kaisase nqáé e. ¹⁸ Eẽ hòò a bóòè tama zi guú zi koe ta ko tcgáía ta qãea tòó, a ta a ãe hòò a bóòè tama zi koe qãea tòó o tama khama. Eẽ ko hòò a bóòè zi ko xòm x'aè-coan cúí ga hãa, igaba zi ko ãe hòò a bóòè tama zi chòò tamase hãa khama.

5

¹ Gatá di tc'áróa ne kgoara-cgae-q'oos gaas koe ta nqóómkg'ai koe x'ãèa hãas khama ii. Igaba ncèè kgoara-cgae-q'ooan kò ko kòbèè ne ta q'ana hãa, Nqarim koe ta x'ãè-q'ooan úúa hãa sa. Ncèe x'áéa ne khòè tshàu ka kúruè tama, a gha chòò tamase nqarikg'ai koe hãa. ² Ta ko ncẽes kg'òès koe tshúu-tcaoase kg'ae, gatá di x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguèan ta xgónèa hãa khama, ³ nxãasega ta gha ãe ta kò ko hãa a, ne cuiskaga bóòè naka qg'ae-cgaea hãa tite khama. ⁴ Qanega ta ncẽes kgoara-cgae-q'oos koe hàna x'aè ka ta ko tshúu-tcaoase kg'ae, kaisa thòòan q'oo koe hãase. Qgáían ta gha tcg'òò cgaeè sa ta

* 4:4: Nqarim dis ii sa úúa - Gerika sa ko máá: “Nqarim dis ii sa ii ba,” témé.

tc'ée tama, igabaga ta x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguè kg'oana khama, nxãasegas gha èe ko x'óó sa kg'òèan ka kaàkaguè ka. ⁵ Gaam èe ncées tsée sa kúrúa máá taa hãa ba Nqari Me e, ncée Gam dim Tc'ée ba x'áis khama ma máa taa hãa ba, nqòòkaguèa hãa gúúan gha tseegukaga hàà sa.

⁶ Gaa domka ta wèé x'aè ka kaisa tcoman úúa hãa, a q'ana hãa, èe ta tc'áróm koe x'ãèa hãa x'aè ka ta X'aigam koe x'áéan úúa hãa sa, èeta ta ga ma qanega gaan ka nqúú ta a igaba. ⁷ Dtcòmè koe ta ko guu a kg'òè khama, èe ta ko bóòs ka tamase. ⁸ Ta kaisa tcoman úúa hãa, a ta a ko tc'ée, gatá di tc'áróan ta gha x'áéan khama ma guu, a gha X'aigam cgoa x'áéan koe hãa sa. ⁹ Gaa domka ta ko kaisase tc'ée, qãè-tcaokagu Me ta gha sa, Gam cgoa ta ga x'áéan koe hãa, kana ta ga Gam ka nqúú ka hãa igaba. ¹⁰ Wèéa ta ga méé ta Krestem cookg'ai koe x'áise naka taa Gam ka xgàràè khama. Nxãaska ta gha wèéa ta ga èe kg'ano ta hãa sa máàè, wèés gúús èe ta gatá di tc'áróan koe kúrúa hãas tc'amkg'ai koe guu a, tshúú kana qãè sa.

Nqarim cgoa tòókua ne, Krestem koe guu a

¹¹ Gaa domka xae q'ana hãa, Nqari ba méém q'adè sa, khama xae ko khòè ne kúrú ne chibia ne koe tcóóse. Nqari ba qãèse q'ana hãa tcáóa xae qãè e sa, ra nqòòan úúa hãa, tcáóa tu koe tu gataga q'ana, tcáóa xae qãè e sa di i. ¹² Sixae gha gaicara dqòmè sa xae qaa tama. Igabaga ne c'èe ne hàna ncée ko tchàa koe hàna zi gúú zi tchòà úú cgoaa ne, tcáóa ne q'oo di zi gúú zi ka tamase. Gaa domka xae ko dàò ba x'ái tu u gatu gha sixae ka dqòmèse ba, nxãasega tu gha xòara mááse ka. ¹³ Ncèè tc'èea xae kò koma nxana hãa ne i Nqarim domka gatá ii. Igaba ncèè tc'èea xae kò koma tchàno ii ne i gatu domka gatá ii. ¹⁴ Krestem di ncàmkuu ne ko tcéè tcui xae e khama. Xae ncées gúú sa bóòa hãa: ncèè cúím khòèm Krestem kò wèé ne khòè ne x'óóa máána hãa ne, ne nxãaska wèéa ne x'óóa hãa sa. ¹⁵ Me Kreste ba wèéa ta domka x'óóa hãa, nxãasega ne gha èe kg'òèa hãa ne táá gane ka kg'òèa mááse ka, igaba ne gha kg'òèa máá Gaam èe kò x'óóa máá nea hãa, a x'óóan koe ghùèa hãa ba ka.

¹⁶ Gaa domka ta ncéeska gatá cúí khòè ga nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòa hãa tite. Nxãata ta xg'ao c'èe x'aè ka ma Kreste ba nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòa hãa igaba, ta cuiskaga gaicara gatá hèéa tite. ¹⁷ Gaa domkam diím wèém èe Krestem koe hàna ba kabam nqòóm di me e. Ncìí zi gúú zia nqáéa hãa, zi wèé zi gúú zi ncéeska kaba zi i. ¹⁸ I wèéan ncée Nqarim koe guua, Gaam ncée ko Krestem koe guu a Gam koe xg'ae-xg'ae ta a, ta tòóku ba, a ba a tsééan máà xaea hãa, c'èe ne xae gha Gam cgoa xg'ae-xg'ae ne tòóku ka. ¹⁹ Ncèè xae ko méé a ko máá: Nqari ba kò nqòóm di ne khòè ne Krestem koe xg'ae-xg'ae ne Gam cgoa tòóku, a kò táá gane di chibian nxará tcàà, a ba a kò tchòàn ncèè tòókuan di máà xaea hãa. ²⁰ Gaa domka xae ko Krestem téé-q'oo koe kg'ui, Me ko Nqari ba sixae di kg'uian koe guu a dtcàrà tu u; Krestem téé-q'oo koe xae ko dtcàrà tu u a ko máá: Nqarim cgoa méé tu xg'ae-xg'aese naka tòóku, témé. ²¹ Kreste ba kò cúí chibi ga kúrú tama, igabagam kò Nqari ba gatá domka kúrú Me, Me chibian úú, nxãasega ta gha gatá Gam koe guu a Nqarim di tchànoan úú ka.

6

¹ Nqarim cgoa ko tsééa xg'ae xu khòè xu khama xae ko ma dtcàrà tu u, gatu ncée Nqarim di cgómkuuàn hòòà tu gha táá káà hùì iise sèè e ka. ² Tcgãyas Gam dis koem ko Nqari ba máá: “Èém kò ko cgómkuuàn dim x'aè ba hàà ner kóm tsia hãa. Èém kò ko kgoarakuan dim cáím ba hàà ner kòò hùì tsi,” témé khama. Tseegukagam ncéeska cgómkuuàn dim x'aè me e, a tseegukaga ncéeska kgoarakuan dim cáím me e.

Paulom di qóm cgoa qgóókua ne

³ C'èè khòè gha sixae di tsééan ntcoè sa xae tc'èe tama, gaa domka xae c'èè gúú xgáè-kg'am m gha tòó tc'èe tama. ⁴ Igaba xae ko wèé gúúan èe xae ko kúrú koe x'ái, Nqarim di

xae tséé-kg'ao xae ii sa: qád tcáóan cgoa xae kò qóman q'oo koe hãa, xháé zi q'oo koe hěé naka qóm zi xg'aeku zi koe hěéthěé e. ⁵ Xg'ámmè xae kò ko, a kò qáé-nquuan koe tcãàè, a xae a kò xg'orean koe hãa, a xae a kò tsééa cg'òoè, a xae a kò x'òm tama, a kò tc'òo ga tc'òó tama. ⁶ Sixae di q'anoan hěé naka q'ãa di tc'ëean hěé naka qád tcáóan hěé naka qãèan hěéthěé ka xae Nqarim di xae qãà xae e sa x'áí hãa, Tcom-tcomsam Tc'ëem koe hěé naka tseeguan di ncàmkuuan cgoa hěé, ⁷ naka sixae di kg'uian tseegu di hěé naka Nqarim di qarian ka hěéthěé e. Tchànoan xae ncòo gàba zi khama ma úúa hãa, x'ãà cgoa xae ko o kg'ám x'òàm xòè di i, naka xg'àèa ko máá xaean dxàes x'òàs xòè di hěéthěé e. ⁸ Tcommèa xae kò hãa kana xae kò tcommè tama igaba, kana kò ko cóèè kana dqòmèè igaba xae kò Nqarim di xae tséé-kg'ao xae e. Tshúù-ntcòā-kg'aoan khama xae kò ma qgóòè igaba xae ko tseeguan nxàe. ⁹ C'ëe ne khòè ne ka xae c'úùèa hãa, igaba xae kò gatu ka q'ãàèa. X'óóa khama xae kò ii, igaba bód, kg'òèa xae hãa. Xgàràè xae kò ko, igaba xae kò cg'òoè tama. ¹⁰ Gatà ma xae kò ko ma thòò-tcaokaguè igaba xae kò wèè x'aèè ka qãè-tcaoa hãa. Dxàua xae hãa igaba xae kò kái ne khòè ne qguùkagu. Cúí gúù ga xae kò úú tama igaba xae kò wèè gúùan ga q'òò.

¹¹ Korinta tuè, kgoarasease xae ko gatu cgoa kg'ui, i tcáóa xae tchààse xgobekg'amsea. ¹² Tcáóa xae xae gatu koe tcëekg'am tama, igaba tu gatu tcáóa tu sixae koe tcëekg'ama hãa. ¹³ Tiri tu cóá tu ii khamar ko ma kg'ui cgoa tu u. X'áí xae e xámse-kg'aman gatà ii i, ncèe xae sixae gatu koe úúa hãan khama ii i. Tcáóa tu tchààse xgobekg'am.

Tempele ta Nqarim di ta a ke méé ta q'ano-q'anose

¹⁴ Táá méé tu gane èe dtcòm tama ne cgoa cúíta noose joko ba tcéè guu. Ntama ia gha tchànoan èe tchàno taman cgoa tsééa xg'ae? Kana ntama i gha ma x'áàn hěé naka ntcúúan hěéthěé xg'ae, a cúís gúù sa kúru? ¹⁵ Ntama ba ga ma Krete ba dxāwam* cgoa tòóku? Kana ba ga ntama dtcòmā hãam khòè ba èe dtcòm tamam cgoa tòóku? ¹⁶ Nqarim dim tempele ba ga ntama ma kúrua mááseèa hãa nqárian cgoa qáé-xg'ae sa kúru? Gatá tempelem kg'òèa hãam Nqarim di ta a ka. Ncèem kò Nqari ba máá:

“Tiri x'áéa ner gha Tiri ne khòè ne cgoa kúru

a Ra a gha gane xg'aeku koe caate.

Gane dir Nqari Ra a gha ii,

ne gha gane Tiri ne khòè ne ii,”

témé.

¹⁷ Ke “tcg'oa gane xg'aeku koe

naka gane cgoa q'aa,”

tam Nqari ba méé.

A ba a máá:

“Táá c'ëe gúù q'ano tama qgóó guu,

nxāaskar gha qãèse hààkagu tu u.”

¹⁸ “A Ra a gha gatu ka Xòò Ra ii,

tu gha Tiri tu cóá tu ii,

cóá xu hěé naka cóá zi hěéthěé tu,”

tam X'aigam wèè qarian úúa hãa ba méé.

7

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèe nqòòkagukuan ta úúa hãa, ke hàà naka ta wèès gúùs èe ko gatá di tc'áróan hěé naka tc'ëea ta hěéthěé cg'uri-cg'uris koe q'ano-q'anose, naka taa tcom-tcomsas kg'òè sa cg'òèase kg'òè, Nqari ba q'áòā hãase.

Korinta ne ko komsana domkam Paulo qãè-tcaoa

² Gatu di tcáóan xgobekg'ama máá xae e. Cúí khòè ga xae chibi kúru cgae ta ga hãa, a xae a cúí khòè ga cg'ãèan koe tcãà ta ga hãa, kana xae c'ëe khòè kàa naka marian séè cgae e ta ga hãa. ³ Chibi-chibi tu ur ko domkar ncèe gúùan kg'ui tama. Ncèer kò kg'aika ma birí tua hãa khamaga ma: kaisase xae ncàm tua, tu wèè x'aèan ncèe kaga tcáóa xae koe

* 6:15: dxāwa - Gerika sa ko “Beliare” témé.

hãa, x'óó xae ga ko kana xae ga ko kg'òè igaba. ⁴ Kaisa kgoarasea ner gatu koe úúa hãa kg'ui cgoa tu ur gha di i, a ko gatu cgoa kaisase dqòmse, tu kaisa ntcàmkuan tíí koe úúa hãa, ra kái xháéan koe xae ga hãa igaba kaisa qãè-tcaoan úúa hãa.

⁵ Eë xae kò Maketonia koe hàà ka igaba i kò sixae di tc'áróan táá sãa-q'ooan hòò khama, xae kò wèé x'aè ka xháéan q'oo koe hãa: tchàa za guua zi mēéku zi hēé, naka tcáóa xae q'oo koe hànas q'áo sa hēéthēé di i. ⁶ Igabam kò Nqarim, ncēe ko gane ēe nqāaka hàna ne ntcàm ba, Titom di hàà-q'ooan ka ntcàm xae e. ⁷ Gam di hàà-q'ooan cúí tama a kò ii ncēe kò ntcàm xae e, igaba xae kò thēé ntcàmmē ēem gatu ka bìrí xaea hãa kg'uiian ka: ntam ma gatu ka ntcàmmēa sa. Tu ma xgónè tea hãas kam kò bìrí xae e, naka tu ma tshúù-tcaoan hãas ka hēé, naka tu ma tééa máá tea hãas ka hēéthēé e, ra ko kaisase qãè-tcao.

⁸ Eëtar kò ma tiris tcgāyas cgoa tshúù-tshuu-tcáo tu u, igabar ēes tcgāyas ka chìbi bóòse tama. Kg'aiar kò chìbi bóòse, xòm x'aè-q'oo kas kò tshúù-tshuu-tcáo tu ua hãa sar ko bóò khama. ⁹ Igabar ncēeska qãè-tcaoa hãa, tshúù-tshuu-tcáo tuar hãa domka tamase, igaba gatu di tshúù-tcaoa ne kò hēé tu u tu gatu di dàòan koe tcóóse domka. Nqarim q'áo ka tu kò tshúù-tcaoa, a kò táá sixae ka thòò-thòò khama. ¹⁰ Nqarim q'áo di tshúù-tcaoa nea ko kgoarasean koe ko úú tcóósean óaga khama, i gatà ko hēé khóéan nxãas koe chìbi bóòse tama, igaba i ko nqóóm di tshúù-tcaoan x'ooan koe úú. ¹¹ Bòò, Nqarim q'áo di tshúù-tcaoan gatu koe kúrúa hãa sa: *hùia te ka tu kò qháé tu u, tééa máá te ka, xgòase kg'uia máá te ka, tcoma te ka, xgónèa te ka, tu ma máàse tea hãas ka, tu ma tshúùan xgàra kg'ónòsea máána hãas ka hēéthēé e.* Wèes gúús koe tu káà chìbi tu u sa tu x'áía hãa.

¹² Gaa domka ēer kòò góá máá tu u ka i kò chìbiga ne kana chìbi-chibiè tama ne domka tama a, igabar kò góá hãa, gatu koe i gha tchànose x'áise Nqarim cookg'ai koe, nta tu ma sixae cgoa tchòà úúa hãa sa. ¹³ Wèé zi ncēe zia kò ntcàm xae e.

Xae kò sixae dis ntcàmkuus tc'amkg'ai koe kaisase qãè-tcaoa hãa, Tito ba xae kò bóò me qãè-tcaoa hãa, gam di tc'ēea nea gatu wèé tu dian ka kaba-kabaèa hãa khama. ¹⁴ Gatu kar kò gam koe dqòmse, tu kò táá sau-cgaekagu te. Igaba wèes ēe xae bìrí tua hãas ma tseegu ii khamagas ma ēe xae kò Titom koe gatu ka dqòmsea hãa sa tseegu si i sa x'áía hãa thēé. ¹⁵ *Tiri x'àè-kg'áma nem kòò gatu koe úú ka tu kò wèéa tu ga komsana me, a tu a kò q'áòan hēé naka cgùruan hēéthēé cgoa qãèse hàakagu me.* Ncēe zi gúú zim ko tc'ēe-tc'ēese ka i ko gam di ntcàmkuan gatu koe càùse. ¹⁶ Kaisa tcoma ner gatu koe úúa hãa domkar ko qãè-tcao.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)

8

Sere-seres Maketonia di zi kereke zi di sa

¹ Ncēeska, tíí qōe ga tuè, Nqarim Maketonia di zi kereke zi koe x'áía hãa cgómkuan ka tu gha q'ãa sa xae ko tc'ēe: ² Ncēeta noose kái zi kúrúa bóòku zi xháéan di zi koe ne hàna igaba i kò gane di qãè-tcaoan cg'òè a ntcãa, ne kò ēeta ne ma kaisase dxàua hãa igaba gane di qãè tcáóan di qguàn x'áí a máàku zi tcg'òó. ³ *Gane kar ko nxàea tseegukagu khama a ko máá: ēe ne ga úúa hãa sa ne kò tcg'òó, a ne a ēe sa nqáéa sa hēéthēé tcg'òó.* Gane ka ne kò ⁴ qarika dtcàrà xae e, cgómkuan dis máàkus cgoa ne gha c'ēe ne cgoa xg'ae a Jutea di ne dtcòm-kg'ao ne tsééa máá sa. ⁵ A ne a kò táá ēe xae kò ma nqòòda hãa khama cúí ma kúrú, igabaga ne kò kg'aia X'aigam koe máàse, a ne a nxãwa Nqarim di tc'ēean koe guu a sixae koe máàse.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne ntcàm, máàkua ne ne gha tcg'òó ka

⁶ Tito ba nxãakamaga ncēes máàkus cgómkuan di sa gatu koe tshoa-tshoara hãa, khama xae kò dtcàrà me, gatagam gha ncēes tséé sa xg'ara-xg'ara sa. ⁷ Igaba ncēe tu ma wèé zi gúú zi koe ma kaisase qguùu hãa: dtcòmàn koe hēé, kg'uiian koe hēé, q'ãan koe hēé, wèes kgoara-tcáós koe hēé, naka ēe xae xgaa-xgaa tua ntcàmkuan koe ga hēéthēé, khamaga méé tu thēé ma ncēes máàkus cgómkuan di koe kaisase qguù.

⁸ X'áèa ner máa tu u tama, igabar ko kg'amaga ncées sere-seres c'ée ne ncée kaisase hùì kg'oana hãa di sa x'ái tu u. Ncēm dàòm kar ko bóò, nta i ma gatu di ncàmkuuan tseegu di i sa. ⁹ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis cgómku sa tu q'ana hãa khama: qguàm ko hãa igabam ko gatu domka dxàu, Gam dis dxàus koe tu gha gatu nxãasega guu a qguù ka.

¹⁰ Ncēe nqáéa hãam kurim ka tu kò tc'ãa a máàkuuan tcg'òóa tu tu u, a tu a kòò tc'ée tu kò khama máa. Ke tiri kàan komsana: ¹¹ Eẽ tu tshoa-tshoara hãas cgoa méé tu ncēeska xg'ara, naka ēe tu ma tc'ēea khama ma xg'ara-xg'ara si - ēe tu ma úúa hãa khama ma máa. ¹² Khòè ba nta noose úúa hãa sa Nqarim koe gúù méé tama khama. Cgáés gúù si i, khòèm ko ēem q'òòà hãa zi gúù zi ka c'ēe sa tcg'òò kg'oana hãa ne. Nxãaskam gha Nqari ba qãè-tcaoa máá dùús wēés ēem ko tcg'òò sa.

¹³ C'ēe ne sãakagu, a gatua qómán q'oo koe tcãa tu u sar tc'ēe tama, igabar ko cúíta noose tu gha ii sa tc'ēe: ¹⁴ ncēe x'aè ka tu gatu kaisase tc'ãðan úúa hãa, ke méé tu ēe tcàoa hãa ne cg'oè-cg'oea máá. Eẽ tu gha ko tcào x'aè ka ne gha gane kaisase tc'ãðan úúa hãa, a gha nxãasega ēe tu tcàoa koe cg'oè-cg'oea máá tu u. Ncēm dàòm ka tu gha cúíta noo, ¹⁵ ncēe i ma Nqarim di zi Tcgãya zi koe ma góàèa a ko máá: “Gaam ēe kò káían tcuù ba kò táá kaisase tc'ãðan úú, me kò gataga gaam ēe kò cg'orðan tcuù ba táá tcào,” téméè khama.

Titoa xu ko Korinta koe tsééa úúè

¹⁶ Tc'ēe-tc'ēeses ncēer tíí úúa máá tua hãas khama ii sam Nqari ba Titom tcáo koe tcana hãa khamar ko Nqari ba qãè-tcaoa máá. ¹⁷ Tito ba kò táá sixae dis dtcàrà sam gha kúrús cúí sa dtcòm, igabam kò thēé gatuam gha hùì tu u sa tc'ēe-tc'ēesea máá, a ba a kò gam di ncàmán ka bìrísea hãa gatu koem gha síí sa. ¹⁸ Xae ko sixae ka qōese ba gam cgoa gatu koe tsééa úú, ncēe ko gam di tsééan qãè tchòàn xgaa-xgaa di koe wèè zi kereke zi ka koaè ba. ¹⁹ Ncēe zi gúù zi ka cúí tamase, igabam kò gataga thēé kereke zi ka nxárá tcg'òòèa hãa, ncēe gha sixae cgoa xg'ae a gatu dis máàku sa úú dis tséé sa kúrú ba, nxãasegam gha Nqari ba dqòmè ka, si sixae di tcáoan kgoarasea hãase hùì kg'oana hãa sa x'ái thēé ka.

²⁰ Xg'ae a qòòs ka xae ko q'òése, nxãasega i gha cúí khòè ga táá ncēes máàkus kaisas ko ma xg'ae-xg'ae a samaès ka chìbi-chibi xae e ka. ²¹ Tchàno zi gúù zi kúrú sa xae bìrísea hãa khama. Nqarim tcgáí q'oo koe cúí tamase, igaba khòèan tcgáí q'oo koe ga hēéthéé e.

²² A xae a ko sixae ka qōese ba gatsara cgoa tsééa úú, ncēe káí q'oro káí zi dàò zi cgoa kgoara-tcáoam hãa sa x'ái xaea ba, me gataga ncēeska gatu koe kaisa tcoman úúa hãa khamam hùì tu um gha sa kaisase kgoara-tcáoá máána hãa. ²³ A ncēe Titom xòè ka: tíí ka c'ēe me e, a tíí cgoa tséé-kg'ao me e gatu koe. A ncēe c'ēe tsara sixae ka qōese ga tsara ēe hãa cgoa mea tsara xòè ka: nxãa tsaraa kereke zi di tsara x'áè úú-kg'ao tsara a, Krestem koe ko dqòmkuuan óága tsara. ²⁴ Gaa domka méé tu ncēe xu khòè xu gatu di ncàmkuuan x'ái, nxãasega zi gha kereke zi gatu di ncàmkuuan bóò, a q'ãa, tchànose xae ko gatu ka dqòmè sa.

9

Paulo ba ko gaia dtcàrà, marian gha tcg'òòè sa

¹ Qaase tama ia, góár gha máá tu u sa, hùìkuuan di tsééan ncēe ne ko Nqarim di ne khòè ne Jerusalema di ne tsééa mááè ka. ² Hùì ne tu gha sa tu kg'ónòsea máána hãa sar q'ana hãa khama, a ra a ko Maketonia di ne khòè ne cookg'ai koe gatu ka dqòmè, a ra a ko bìrí ne a ko máá, Akaiia koe tu gatu ncísega, ncēe nqáéa hãam kurim koe ga guu a máàkuuan tu gha tcg'òò sa kg'ónòsea máána hãa, témé. Si gatu dis kg'ónòse sa gaa koe káí ne ghùì-ghuìntcáoá hãa. ³ Ra kò ncēes gúùs domkaga gatá ka qōese ga xu gatu koe tsééa úú. Ncēer kò ma gatu ka ma dqòmè khamaga ma méé tu ma kg'ónòsea hãa sar ko tc'ēe. Ncēe sa gha x'ái sa ii, chìbiga tama xae gha hãa sa, gatu ka xae kò dqòmè ne. ⁴ A ncēè gatu koer kò ko c'ēe ne Maketonia ne cgoa síí a sao-xg'ae tu u, tu kg'ónòse ta ga hãa, ne xae gha kaisase saucgae, kaisa tcoman xae kò gatu koe úúa hãa khama. (Gatu di saucgaekaguan kar kg'ui tama...) ⁵ Gaa domkar kò bóò i ko qaase, tíí qōe ga xu méér dtcàrà naka xu tc'ãa-cookg'ai

te naka sí cgae tu u, naka xua sí bóò, ãe tu nqòòkagua hãas máàku sa kg'ónòèa hãa sa. Igabar ko tc'ëe, kgoara-tcáóase tu gha *gaas máàku sa tcg'òò* sa, chùiku tamase.

Marian tcg'òò a máa sa ko ts'ee-ts'ee'g'aikuan óága

⁶ Tc'ëe-tc'ëese ncëe sa:

ëe ko cg'orò cgùrian xhàrà

ba gha thëé cg'orò tc'òoan tcuù,

me gha gaam ãe ko káise xhàrà

ba thëé kái tc'òoan tcuù.

⁷ Wèém khòè ba méém ãem gabá tcáóa ba koe ma bìrisea hãa khama ma tcg'òò, tc'ëe tama tcáó ka hëé naka chùiem ko domka hëéthëé tamase, Nqari ba gaam ãe ko q'ano-tcáóse tcg'òò a máa ba ncàma hãa ke. ⁸ Nqari ba wèé cgòmkuu nem gha káise máa tu u di qarian úúa hãa, nxãasega tu gha wèé x'aè ka wèé zi gúù zi koe, wèés ãe tu ko qaa sa úúa máasea hãa ka, wèé zi tséé zi qãè zi tu gha nxãasega nqáease kúrú ka. ⁹ Ncëe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe ma góáèa a ko máá:*

“*Khòèm Nqari ba ko q'òò ba ko aba zi tsai-tsai*

a ãe dxàua hãa ne máa;

i gam di qãèan chòò tamase hãa,”

témèè khama.

¹⁰ Nqari ba ko xhàrà-kg'ao ba cgùrian máa, a ba a wèé khòèan tc'òoan máa. Gatagam gha gatu di zi gúù zi càua máa tu u cgùrian *khama ii zi* a gha kaikagu u, a gatu di qãèan koe guu a kái tc'òoan kúrú. ¹¹ Wèé za ga tu gha qguùkaguè, nxãasega tu gha wèé za ga kgoara-tcáóa hãase máàkuan tcg'òò ka. Ne gha *Jerusalema di ne khòè ne* Nqari ba qãè-tcaoa máa, *gatu di zi máàku zi xae ko tcg'òóa máa ne x'aè* ka. ¹² Ncëe tu ko kúrús tséé sa Nqarim di ne khòè ne ko tcào sa tu gha cg'òè-cg'oea máa nes cúis tama si i, igaba kái ne khòè ne kúrú ne Nqari ba qãè-tcaoa máa si i thëé. ¹³ Tséés ncëe tu kò gaas ka tseegu tu ii sa x'áa hãa sa gha dqòmkuu Nqarim koe óága. Krestem di qãè tchòàn tu kò dtcòm, a kò komsana a, a tu a kò Nqarim di ne khòè ne hëé naka c'ëe ne wèé ne hëéthëé aban tcg'òóa máa ka kgoarase. ¹⁴ Còrèa ne gha máa tu u, a gha xgònè tu u, cgòmkuu ncëem kò Nqari ba nqáea hãase máa tua hãa domka. ¹⁵ Gam dis máàkus ncëe kg'uian cgoa nxàea tcg'òòè tites domka méém Nqari ba qãè-tcaoa máàè!

**Paulo ba ko gam di tsééan x'aè úú-kg'aom ii di ka kg'uia máase
(10–13)**

10

¹ Tíia Paulo ra ko Krestem di qãèan hëé naka qãè tcáóan hëéthëé ka dtcàrà tu u. Tíi ncëe gatu koer kò hàna ne *koma kg'amka ii ra*, igaba ncëe gatu cgoar kò hãa tama ne ko *koma* xgòase kg'ui cgoa tu u ra. ² C'ëe ne khòè ne ko máa, nqòóm ko ma tc'ëe khama xae ko ma kg'òè, témé. Bòòr ko ka i ko qaase, kaisase xgòaser gha kg'ui cgoa ne sa. Igabar ko dtcàrà tu u, táa tu gha chùì ter ncëem dàòm koe tcàa sa. ³ Tseegu u nqòóm koe ta ga x'ãè sa, igabaga ta nqòóm di cauan cgoa x'ãàku tama. ⁴ Ncòò gàba zi ncëe ta ko x'ãà cgoa zia nqòóm di zi ncòò gàba zi tama zi i, igaba zi Nqarim di qarian úúa, a zi a gúúan zi ga kòbe di qarian úúa hãa. ⁵ Ncëe zi ncòò gàba zi cgoa ta ko kàa-kg'ám zi hëé, naka wèés gúús ãe ko dqòmse sa hëéthëé kòbe, gaa zi ncëe ko khòè ne xgàè-kg'am zi Nqari ba q'ãan koe. Ta ko wèém tc'ëe ba qgóó a qáé, a kúrú me me Kreste ba komsana. ⁶ Ncëe gatu di komsana-q'ooan kò tc'ãò hãa, ne ta kg'ónòèsea máána hãa, wèém khòèm di komsana taman xgàra ne.

⁷ Gúúan di qãán cúíga tu ko bóò. Ncëe gatu ka c'ëem kò Krestem di me e sa bìrisea hãa, ne méém gatà ma tcáóa ba koe q'ana hãa, sixae igaba xae thëé gaam khama ma Krestem di xae e sa. ⁸ Gaa domkar sau-cgaekaguè tama, gatàr ga ko ma qarian ncëem X'aiga ba máa xaea hãa ka dqòmse igaba. Qarian ncëem kò máa xaea hãa, nxãasega xae gha tshàoa ghùì tu u, a táa kòbea q'aa tu u ka. ⁹ Tcgãya zi tiri zi cgoar ko q'aekagu tu u khama i ga kò ii sar tc'ëe tama. ¹⁰ C'ëe ne ko máa: “Paulom di zi tcgãya zia qarian úúa, a ko xgòase

kg'ui, igabaga ncêe cgáé-q'ooa ba kò gatá cgoa hàna nem qari úú tama, i gam di kg'uiian cúí gúú ga méé tama," témé. ¹¹ Gatá ii ne khòè ne méé ne bóda q'ãa, ãe xae ko tcgãya zi koe góá zi xae gha thêé kúrú sa. Gatu cgoa xae ga hãa, kana xae ga gatu cgoa hãa tama igaba xae sixae xae e sa.

Táá méé ta dqòmse guu

¹² Bèe xae ko, gane ãe ko dqòmse ne cgoa nxará xg'aesea ne, kana gane hànas téé-q'oos koe tòósea ne. Igaba ne ko gane, gane ka tc'ãd-tc'ãose, a ne a ko gane ka nxará xg'aese. Tsóágase ne gáé káà tc'ãe ne! ¹³ Igaba xae sixae cuiskaga Nqarim máa xaea hãas tc'ãd-tc'ãos kúrú xae gha tsééan di sa nqáéa hãase dqòmse tite, igaba xae gha Nqarim máa xaea hãas tc'ãd-tc'ãos cgoa dqòmse, tc'ãd-tc'ãos ncêe gatu igaba tu gaas koe hãa sa. ¹⁴ Sixaea kò tc'ãa di xae e, Krestem di qãè tchòan ko gatu koe úúa hãa xae. Khama xae c'ëem khòem kúrú hãa tsééan dim nqóóm koe tcãa tama. Nqari ba máa xae e tua hãa! ¹⁵ C'ãe ne khòè ne kúrú hãa tsééan koe xae nqáéase dqòmse tama, igaba xae ko Nqarim máa xaea hãas tc'ãd-tc'ãos cgoa dqòmse, a xae a nqòdan úúa hãa, gatu di dtcòman gha kai, a gha sixae di tsééan gatu xg'aeku koe kaisase tchàakagu sa. ¹⁶ Nxãasega xae gha qãè tchòan c'ãe zi xg'aeku zi gatu ka ncí za hãa zi koe sí xgaa-xgaa ka. C'ëem khòem ãem hãa qgái koe kúrú hãa tsééan koe xae dqòmse tc'ãe tama khama.

¹⁷ Igaba ncêe c'ëem khòem kò dqòmse kg'oana ne méém X'aigam koe dqòmse. ¹⁸ Ncêe khòem kò dqòmse, nem tchànóm iise bóde tama khama. Igaba ncêe X'aigam kò khòè ba dqòm nem ko tchànóm iise bóde.

11

Paulo ba hêé naka tshúù-ntcõa di xu x'áè úú-kg'ao xu hêéthêé e

¹ Tiri káà tc'ãean koe tu ga qád tcáó cgoa te sar ko tc'ãe; ke méé tu cgómna gatá hêé. ² Nqarim koe guua hãa taua ner úú cgoa tua hãa khama. Cúím khòem di séékua ner nqòókagu tua, Kreste ba, nxãasegar gha cookg'aia ba koe tòó tu u ka, qanega xóé cgoaè tamas dxàe-coas khama ma. ³ Igabar ko q'ád, gatu di tc'ãea ne gha tseegu a q'ano máãsean Krestem di koe tcg'oa sa, ãem kò cg'ao ba ma gam di kàan cgoa Efa sa ma qàe-qaea hãa khamaga ma. ⁴ Thamkase tu ko c'ãe khòèan koe máãse khama. Ncêe c'ãe khòèan kò hàà cgae tu u, a hàà tãám Jesom, ncêe sixae qanega Gam ka xgaa-xgaa tu u ta ga hãam ka xgaa-xgaa, ne tu ko gaan koe máãse, kana tua sixae máa tua hãam tc'ãem ka tãá ba hòda, kana tua sixae xgaa-xgaa tu u ta ga hãa qãè tchòan ka tãán hòda.

⁵ Tíí ko bóò kar nxãata noose nqãaka hãa tama gaxu x'áè úú-kg'ao xu ncêe cgáé xu u ta i ko mééè xu ka. ⁶ Nxãatar ga ma kg'uiian xgaa-xgaa maaá tama, igabar tc'ãega ra a. Ncêes gúú sa xae wèé zi dàò zi koe qãèse x'ái tua hãa.

⁷ Nqarim di qãè tchòà ner kò xgaa-xgaa tu u x'áè kar kò surutakagu tu u tama, a ra a kòo cg'áré-cg'arese, nxãasega tu gha gatu kaikaguè ka; ka ra gáé kò ko chibi sa kúrú? ⁸ C'ãe zi kereke zir koma xhùua hãa, gaa zi koer gha hùian hòd a gatua tsééa máá tu u zi. ⁹ A ãer kòo gatu cgoa hãa, a c'ãe gúú tcàoa hãa kar kò cúí khòè ga qóm ba qgóókagu tama, ãer tcàoa hãas koe xu kò tíí qõe ga xu ncêe kò Maketonia koe guua hãa xu hùì te khama. Ra kò wèé zi dàò-kg'ám zi koe qgóósea hãa, táár gha qómá máá tu u ka, a ra a gha gatá cúíga hêé. ¹⁰ Ncêer ko ma Krestem koe tseeguan kg'ui khamaga ma i cuiskaga ncêe dqòmsean tiri Akaia di xu xg'aeku xu ncêe gatu x'ãèa hãa xu koe guu na chòókaguèa hãa tite. ¹¹ Dùús domka ra kò gatu koe hùian qaa tama? Ncàm tu u tamar hãa domkaa? Nqari ba q'ana hãa, ncàm tuar hãa sa! ¹² Khama ra gha ncêer ko kúrú sa kg'ama kúrú a gatu di hùian qaa tite, a gha nxãasega gaxu ãe ko sixae cgoa cúíta noose tséé sa dqòmse xu sau-cgaekagu. ¹³ Eèta ii xu khòè xua tshúù-ntcõa di xu x'áè úú-kg'ao xu u, qàe-qaequan di xu tséé-kg'ao xu, Krestem di xu x'áè úú-kg'ao xu kúrúsea hãa xu. ¹⁴ Arekagu tama i hãa, satanam igabam ko moengelem x'áan di ba kúrúsea hãa khama. ¹⁵ Gaa domka i are-aresa tama, gam di xu qãà xu igaba xu kò tchànóan di xu qãà xu kúrúsea hãa ne. Chòò-q'oos koe xu gha gaxu di tsééan khama ma suruta kãbiè.

Paulo ba ko gam di xgàrasean ka dqòmse

¹⁶ Gaicara ra ko kg'uiian tiri kg'ui a ko máá: Táá méé i cúí khòè ga káà tc'èer iise qgóó te guu. Igaba ncèè gatà tu kò ko héé ne méé tu nxãaska káà tc'èem khòè ba tu ga ko ma qgóó khama ma qgóó te, nakar nxãasega tíí igaba thèé cg'árése dqòmse. ¹⁷ Ncèè dqòmsean tiri koer X'aigam ga ko ma kg'ui khama ma kg'ui tama, igaba ra ko káà tc'èe iise kg'ui. ¹⁸ Ncãaga i ko kái khòèan ga nqóóm di cauan cgoa dqòmse khamar gha tíí igabaga thèé dqòmse. ¹⁹ Tc'èega tu u sa tu ko bìríse, igaba tu ko èe káà tc'èe ii ne cgoa qãè-tcaoa hãase tsééa xg'ae ná! ²⁰ Khòèa ne kò qãàn kúrú tu u, a ko tcana máá tu u, a ko ntcóm tu u, a ko náà c'ãa-c'ana tu u, a i a ko x'ábú góó tu u ne tu ko kgoara máá a. ²¹ Ncèè gúúan kúrú koe xae kò kg'amka xae e, témé sar ko saucgae.

Igaba ncèè c'èe khòèan kò bìrísea hãa c'èes gúús ka i gha dqòmse sa ner tíí igaba bìrísea hãa (káà tc'èem khòèem khamar ko ma kg'ui). ²² Hebera dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Iseraele dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Abrahamam di xu tsgõo-coa xua? Tíí igabar gaar ga ra a. ²³ Krestem di xu tséé-kg'ao xua? (Temeam khòèem khamar ko ma kg'ui a ko máá:) *gaxu kar* cgáé ra a, a ra a gaxu ka kaisase tsééa hãa, a ra a gaxu ka kái q'oro qáèèa hãa, a gaxu ka kái q'oro qoaèa, a kái q'oro x'óó ka hèéa. ²⁴ Juta ne kar 5 q'oro 39 tsaman qoaèa hãa, ²⁵ nqoana q'oro ra kò Roma ne ka tsam xu cgoa qoaè, a ra a kò c'èe x'aè ka nxõán cgoa xaoè, a ra a kò nqoana q'oro skepes ka x'óó cgoaè, a ra a kò c'èe x'aè ka koaba ba hèé naka ntcúú ba hèéthèé tshàam q'oo koe hãa. ²⁶ Eèr kò káíse caate a ko dàra kar kò kái zi tcabà zi koe tcãà: tshàan di zi, ts'ãà-kg'aoan di zi, tiri ne khòè ne di zi, táá zi qhàò zi di zi, x'áé-dxooan di zi, qãáka ka di zi, tshàa-dxooan di zi hèé naka tshúù-ntcõa di dtcóm-kg'aoan di zi hèéthèé koe. ²⁷ Thòókaser kò tséé, a ra a thèé ko qómse tséé, ra kò kái ntcúúan x'óm tama, a xàbàa hãa, a cáma hãa, a ko kái-kg'aise tc'õoan úú tama, a ra a kòo qgài, a qg'aè-cgaea hãa. ²⁸ Wèé zi gúú zi oose ra ko wèé cári ka qómán xám, wèé zi kereke zi tc'èea máás tiris ka. ²⁹ C'èem khòèem kò kg'amka ii ner ko tíí igaba xámse a kg'amka. C'èem khòèem kò chibian koe tcãàè ner ko tshúú-tcao.

³⁰ Ncèè qaase i kò ko, dqòmser ga sa, ner gha gúú zi tiri kg'amkan ko x'ái zi cgoa dqòmse. ³¹ Nqarim ncèè X'aigam Jesom ka Xòò ba, ncèè ko chòò tamase dqòmme ba, nxãa ba q'ana hãa tshúù-ntcõar nxàe tama sa. ³² Damaseko koem kò tc'ãà-cookg'aim x'aigam Aretasem dòm q'oo koe hãa ba x'áé-dxoom Damaseko di ba kòre, nxãasegam gha qáé te ka. ³³ Igabar kò x'áé-dxoom dim xhàrom kòm koe guu a q'ores q'oo koe hãase xòòè, a tshàù q'ooa ba koe nxàa tcg'oa.

12

Paulo ba ko x'ái zi bóò ka dqòmse

¹ Dqòmse méérs gúú si i, èeta i ga ma cúí gúú qãè ga kúrúa máá te tama igaba. Ncèeskar gha X'aigam bóòkagu tea hãa zi x'ái zi hèé naka xgòre-kg'áíse ko zi ka hèéthèé kg'ui. ² Q'ana ra hãa Krestem koe hànám khòè ba, ncèè kò nqáéa hãa kurian 14 ka, sèè a kaisase tc'amaka hãam nqarikg'aim* koe úúèa hãa ba. (C'úúa ra hãa, ncèes gúú sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa† ii – Nqarim cúí ba q'anaa.) ³ Ra ncèem khòè ba q'ana hãa (igabar c'úúa hãa, ncèes gúú sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa‡ ii – Nqarim cúí ba q'anaa) ⁴ ntam kò ma sèè a paradasi koe úúè sa. Nxàèè tite zi gúú zim kò kóm, gúú zi ncèè khòèan kgoara máàè naka nxàe tite zi. ⁵ Ncèem khòèem kar gha dqòmse igabar tíí ka dqòmsea hãa tite, tiri kg'amkan ka cúí ga a gha ii. ⁶ A ncèè dqòmser kòo ner káà tc'èem khòè ba ii tama, tseegua ner gha ko nxàe khama. Igabar ncèeska dqòmsea hãa tite, nxãasega i gha c'èe khòèan táá kaisase tc'èea máá te ka, èe i ko tíí koe bóòs ka hèé naka èe i ko tíí koe kóms ka hèéthèé e.

⁷ Igaba méér táá kaisase kaikaguè guu èer ko bóò zi x'ái zi kaisase kaia hãa zi domka. Gaa domkar dxàm ba cgàaa te koe máàèa hãa, ncèè satanam di tséé-kg'ao ii ba, me ko

* 12:2: kaisase tc'amaka hãam nqarikg'ai - Gerika sa ko máá: “nqoana dim nqarikg'ai ba,” témé. † 12:2: x'ái sa - Gerika sa ko máá: “cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe,” témé. ‡ 12:3: x'ái sa - Gerika sa ko máá: “cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe,” témé.

qhàe te, nxãasegar gha táá kaisase koase ka. ⁸ Ncëes gúús domkar kò X'aiga ba nqoana q'oro còrè, nxãasegas gha tíí koe séèa tcg'òòè ka. ⁹ Igabam kò bìrí te a máá: “Tiri cgómkua ne tc'ãò tsia hãa, *Tiri* qaria ne ko kg'amkan koe cg'oèase x'áise khama,” témé. Gaa domkar gha tiri kg'amkan koe kaisa qãè-tcaoan cgoa dqòmse, nxãasega i gha Krestem di qarian tíí koe hãa ka. ¹⁰ Gaas gúús domkaga ra ko kg'amkan koe qãè-tcao, naka cóèkuan koe hëé, naka xháé zi koe hëé, naka xgàraku zi koe hëé, naka qóm zi koe hëéthëé e, ncëè Krestem domka zi kò kúrúse ne. Eër kò kg'amka ii ner nxãaska qari ra a khama.

Paulo ba ko Korinta dis kerekes ka káise tc'ëe-tc'ëese

¹¹ Káà tc'ëem gúú bar kò kúrúse, igaba tu kò gatu gaan koe chùia úú te, gatu ka méér ga kò koaèa hãas gúú si i khama. Gúú cgáér tama ra a ga ii, igabar ãe xu x'áè úú-kg'ao xu cgáé xu u ta ko méé xu ka nqãaka hãa tama. ¹² Tseegu dir x'áè úú-kg'ao ra a di zi x'ái zia kò gatu xg'aeku koe qád tcáoan cgoa x'áíe, x'ái zi cgoa hëé naka are-aresa zi gúú zi cgoa hëé naka kaia hãa qarian cgoa hëéthëé e. ¹³ Cúís gúú sa tu kò c'ëe zi kereke zi ka tcào: ra kò tíía táá qóm ba qgóókagu tu u. Ke méé tu cgómna ncëes chibi sa qgóóa máá te!

¹⁴ Ncëer ii kar nqoana dis dàra sar gha dàra tu u sa kg'ónòsea máána hãa. A ra a cuiskaga qómá máá tu ua hãa tite; ãe gatu di ii sar qaa tama, igabar ko gatu qaa tu u khama. Cóán méé i gaan di xòdan táá tsééa máás gúú si i, igaba méé i xòdan gaan di cóán tsééa máá khama. ¹⁵ Ra gha kaisase qãè-tcao hãase wèés gúús ãer úúa hãa sa gatu koe tséékagu naka tíí ga ra hëéthëé e. Ncëè kaisaser kò ncàm tua hãa, ne tua gha gatu cg'arése ncàm te? ¹⁶ Ncëe tu ma dtcòmaa khamaga ma, táár kò qóm ba qgóókagu tu u sa, igabar kò koma kàa sa kúrú, a gaas cgoa qgóó tu u. ¹⁷ Ntama? A gaxu khòè xu ãer kò gatu koe tsééa úúa hãa xu ka c'ëem cgoa ra kò c'ëe gúú ga séè cgae tu u? ¹⁸ Tito bar ko dtcàrà qòdm gha ka, a ko c'ëem dtcòm-kg'ao ba gam cgoa tsééa úú. A Tito ba kò c'ëe gúú ga séè cgae tu u ii? Cúím tc'ëem cgoa tsam gáé kò tséé tama? Cúím dàò ba tsam gáé kò séè tama?

¹⁹ A ncëe tu hãa ka tua kò tc'ëea máá, gatu cookg'ai koe xae ko kg'uia mááse, ta tc'ëea? Nqarim cookg'ai koe xae ko kg'ui, ãem ga ma Kreste ba ma kg'uikagu xae e khama, si wèés gúús ãe xae ko góá a ko kúrú sa, gatu di tshàoa ghùèan di si i, ncàm-ncamsa tuè. ²⁰ Gatu koe síía ner ko q'ád. C'èedaokar ãer ko ma qaa tu u khama ma sao-xg'ae tua hãa tite, tu gatu igaba ãe tu kò ma qaa te khama ma sao-xg'ae tea hãa tite. I gha c'èedaoka mēékuan hëé, taukuan hëé, xgòàn hëé, cèèan hëé, cóèkuan hëé, c'amkuan hëé, bóðsean hëé naka kómku taman hëéthëé hãa. ²¹ Gaicara ra kò síí nem gha tirim Nqari ba gatu cookg'ai koe cg'aré-cg'are te sar ko q'ád. Ra gha kái ne ãe kò nxãakamaga chibian kúrú ne kg'ae cgae, gane di chibian koe ne kò táá tcóóse khama. Qanega ne q'ano taman hëé, cg'aràn hëé, naka cg'àèan hëéthëé koe hãa.

13

Còò di zi dqàèku zi

¹ Ncëea nqoana dis dàras ga si i ncëer ko gatu koe dàra sa. *Si ko Nqarim dis Tcgãya sa méé a ko máá:* “Cám kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'árna ne gha wèés kg'ui sa nxàea tseegukagu,” témé. ²⁻³ Eë nxãakamaga chibian kúrú hãa ne hëé naka wéè ne c'ëe ne hëéthëér ko dqàè; ãer kò cám di sa dàra nea kar kò ma dqàè ne khamagar ko ma ncëer káà iim x'aèm ka dqàè ne. Kreste ba ko tíí koe kg'ui dis x'ái sa tu ko qaa ná? Eër kò gaicara hàà ner gaa domkaga ncëe ne khòè ne cuiskaga bóò guua hãa tite. *Kreste ba gatu koe kg'amka tama, igabam gatu xg'aeku koe qarian úúa.* ⁴ Gatàm kò ma kg'amkan koe guu a xgàuè, igabam ko Nqarim di qarian ka kg'òè. Gataga xae ma Gam koe kg'amka xae e, igaba xae gha Nqarim di qarian ka Gam cgoa kg'òè, a tsééa máá tu u.

⁵ Gatu kúrú bóòse naka tua bóò dtcòmnan koe tu hàna sa; kúrú tu gatu bóòse. Bóò tu q'ãa tama Jeso Kreste ba gatu koe hàna sa? Igaba ncëè kúrú tu kò bóòse a ko tààè nem Jeso Kreste ba gatu koe hãa tama. ⁶ Ra tcoman úúa hãa, bóò tu q'ana hãa sixaea kúrú bóòku sa tàà hãa sa di i. ⁷ Igaba xae ko Nqari ba còrè, táá tu gha c'ëe gúú cg'ãè ga kúrú sa. Khòè ne gha bóò, kúrú bóòku sa xae tàà hãa sa domkar ncëes gúú sa kg'ui tama, igaba

xae ko tc'êe, êe tchàno ii sa tu gha kúru sa, êeta xae ga ma sixae tààèa hãa khama ii igaba.
⁸ CuisKaga xae tseeguan cgoa x'ãàkua hãa tite khama, igaba xae gha tseeguan kúrua máá.
⁹ Ncêè qari tu iis gúùs cúí sa gha ko qãè-tcaokagu xae e, êe ta xae ga ma kg'amka khama ii igaba. Còrèa xae ko máá sa gatu gha còoka qõò si i. ¹⁰ Gaa domkar ko ncêèr káà ii ka ncêè zi gúù zi góá máá tu u, nxãasegar gha êer kòò hàà ne táá hàà xgòàse kg'ui a tiri qarian tséékagu ka. X'aiga ba ncêè qarian máà tea hãa, tshàoar gha ghùì tu u ka, a táá tòà-q'aa tu u ka.

Còò di zi tsgámkaguku zi

¹¹ Còò dis ka, tíí qõe ga tuè, qãè-tcao tu. Gúù zi kúru naka zi qãè, korèku tu, naka cúí tc'êe ii, tòókuan cgoa kg'òè, nakam gha ncàmkuàn hêé naka tòókuan hêéthêé dim Nqari ba gatu cgoa hãa.

¹² Gatu ka c'êe ne tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

¹³ Wèè ne dtcòm-kg'ao ne ko tsgámkagu tu u.

¹⁴ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuàn hêé naka Nqarim di ncàmkuàn hêé naka Tcom-tcomsam Tc'êem di hãa cgoakuan hêéthêé méé i gatu wèéa tu cgoa hãa.

GALATIA NE
Paulom dis tçgãya sa
Galatia ne koe
Téé-cookg'ai sa

Eë i ko Jesom di qãè tchõàn tshoa-tshoa a ko xгаа-xгааè, a ko èe Juta tama ne ka cím tshàua mááè, kas kò tèè sa xgoaba: khòè ba méém Juta iise kg'òè naka baà Moshem di x'áèan ko méé sa komsana naka baà q'ãè nqãa-qgai khòè, nxãaskam gha tseegu dim dtcòm-kg'ao ba ii di sa. Me kò Paulo ba ncëes gúús cgoa ntcoeku, a ko máá qaase tama ia témé. Qaasekos gúú sa, Krestem koe dtcòm si i, gaas ka ta gha wèéa ta ga Nqarim ka tchànokaguè. Igaba Galatia koe hàna zi kereke zi xg'aeku koe ne c'èe ne khòè ne hãa, Paulo ba ko ntcoe ne, a bìrìsea hãa khòè ba méém gataga Moshem di x'áèan komsana naka baa nxãasega Nqarim ka tchànokaguè sa.

Paulom dis tçgãya sa kò góàèa, tseegu di dtcòmàn koes gha Galatia ne kabi ka, ncëe ko tshúù-ntcõa di xгаа-xgaan ka hoàkaguè ne.

Paulo ba kò tshoa-tshoa (1-2) koe a Jeso Krestem dim x'áè úú-kg'ao ba tam gha ma tciie di qaria nem úúa hãas ka kg'ui. A ba a kò nxàè, gam di tsééan x'áè úú-kg'aom ii dia Nqarim koe guua hãa, khama i khòèan koe guu tama sa, i gam di tsééan èe Juta tama ne khòè ne koe hãa sa.

Me kò nxãaska kg'ui sa ghùì, ncëe ko máá, dtcòmàn ka cúím ko khòè ba Nqarim koe tchànokaguè, témé di sa. Qãè tsééa nea khòè ba kgoara tama, igabam ko kgoaraèam khòè ba qãè tsééan kúru ka (3-4).

Chòè di xu tcee xu (5-6) koem ko Paulo ba x'ái, Krestem koe dtcòm sa ko ncàmkus ncëe ko kg'òèa ta kaba-kaba sa óága sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãè nqãa-qgai khòoku sa
- x'áèa ne
- kgoarasea ne

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulom di tsééa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)
- Nqarim di cgómkuan di qãè tchõà ne (3-4)
- Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hëéthëé e (5-6)

Paulom di tsééa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, x'áè úú-kg'ao* ba kúruèa hãa ra: khòè ne koe guu tamase, kana khòèm ka tamase, igaba Jeso Kreste ba hëé naka x'ooan koe ghùì Mea hãam Nqarim Abom ka hëéthëé e. ² Tíí hëé naka wèé xu qõè xu ncëe tíí cgoa hãa xu hëéthëéa ko ncëes tçgãya sa Galatia di zi kereke zi góá máá a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòè ba hëé naka X'aigam Jeso Kreste ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hãa. ⁴ Ncëe ko gatá di chìbian domka máàse ba, nxãasegam gha ncëe x'aè dim nqóóm cg'ãè tc'èean dim koe kgoara tçg'óó ta a ka, ncëem ko ma gatá dim Nqarim Xòè ba ma tc'èe khama. ⁵ Chòè tamase méém dqòmme, Amen.

Cúisega tseegu ii qãè tchõà ne

⁶ Gatu kar area hãa! Eë Krestem di cgómkuan koe tciia óá tu ua hãa ba tu ncëeta ma qháésega aagua hãa, a tãá tchõàn koe nxana, ⁷ ncëe qãè tchõà tama a. Igaba i c'èe khòèan hàna ncëe ko nquu sa tcãà tu u, a Krestem di qãè tchõàn kàmakagu kg'oana. ⁸ Igabar

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

ko birí tu u a ko máá: ncèè sixae igaba kana nqarikg'ai koe guuam moengelem kò c'èe tchòàn xгаа-xгаа tu u, ncèe sixae kòo xгаа-xгаа tu u qàè tchòàn cgoa qòòà mááku tama a, ne méém chòò tamase xgàràè! ⁹ Ncèe xae nxākamaga mééa hāa khamagar ko ncèeska gaicara méé a ko máá: ncèè c'èem khòèm kòo èe tu xгаа-xгааèa qàè tchòàn cgoa qòòà mááku tama qàè tchòàn xгаа-xгаа tu u ne méém chòò tamase xgàràè!

¹⁰ Khòè ne kar gha koaè sa ra koáé qaa kana Nqarim kaa? Kana ra ko khòèan qàè-tcaokagu sa qaa? Ncèè qanega ra kòo khòèan qàè-tcaokagu ner Krestem dir tséé-kg'aor tama ra a!

Ntam ko ma Paulo ba x'áè úú-kg'ao ba kúrí sa

¹¹ Q'āa méé tu sar ko tc'èe khama, tíí qòe ga tuè, ncèer kòo xгаа-xгаа qàè tchòà nea khòèan koe guu tama sa. ¹² Khòèan kar máàè e tama khama, a *khòèan ka xгаа-xгааè e* tama, igaba ra Jeso Krestem ko tíí koe x'áise koe guu a máàè ea.

¹³ Kómá tu hāa èer kòo Juta dis dtcòmòs koe hāa kar kòo ma kg'òè sa khama: kaisase nqáéaser kòo Nqarim dis kereke sa xgàrà, a kòo cg'òoa dqùrì si. ¹⁴ A ra a kòo Juta dis dtcòmòs koe kái xu tiris tcáràs di xu ka còoka hāar Juta ra a, a kòo èe ne kòo sita ka tsgòose ga ne máà ta a cauan kaisase qgóóà qari. ¹⁵ Qanegar ábàè tama cookg'ai koem kòo Nqari ba nxárá tcg'óó tea. A ba a kòo Gam di cgómkuan ka tciia óá te. I kòo qàè-tcaokagu Me ¹⁶ Gam dim Cóa bam x'ái tea sa, nxāasegar gha tǎá zi qhàò zi di ne koe Gam di qàè tchòàn xгаа-xгаа ka. Gaa x'aè kagar kòo khòèan cgoa táá xg'ae, ¹⁷ a ra a kòo gataga Jerusalema koe ga táá qòò, a èe xg'ao tíí ka tc'āà a x'áè úú-kg'ao ii xu koe síí, igaba ra kòo Arabia koe qòò, a ra a gaa koe guus ka Damaseko koe kǎbise.

¹⁸ Ra kòo nxāaska nqoana kuri qǎá q'oo koe Jerusalema koe qòò, a Petere† ba dàra, a síí 15 cáman gam cgoa x'āè. ¹⁹ Igaba ra kòo cúím x'áè úú-kg'aom ga ba táá bódò, Jakobom oose, ncèe X'aigam *Jesom* ka qòese ba.

²⁰ Bódò, Nqarim cookg'ai koer ko gaise, ncèer góá máá tua hāa sa tshúù-ntcòas tama si i sa. ²¹ Kháókar kòo Siria hēé naka Kilikia hēéthéé di zi xg'aeku zi koe qòò. ²² Ra kòo Jutea di zi kereke zi koe q'āaè tama, ncèe Krestem koe hāa zi; ²³ kg'amaga ne kòo tíí ka kómāa hāa i ko máá: “Gaam èe kòo kg'aia xgàrà ta a ba ko ncèeska dtcòmòs ka xгаа-xгаа, ncèem kòo cg'òoa dqùrì sa,” téméè. ²⁴ Ne kòo tíí domka Nqari ba dqòm.

2

Paulom di tchòà ne ko x'áè úú-kg'ao xu c'èe xu ka dtcòmòmmè

¹ Ra kòo nxāaska 14 kurian qǎá q'oo koe gaia Jerusalema koe qòò, Barenabasem cgoa hāase, a ra a kòo thēé Titom ga ba sèè, ² a *Nqarim ko x'ái te* sa xùri; a ra a èer kòo tǎá zi qhàò zi di ne xгаа-xгаа hāa qàè tchòàn gaxu cookg'ai koe síí tòó. Kaia ntcòò-q'ooan úúá hāa xu cgoar kòo ncèe sa cúíá hāase nxāe; tsééan ncèer ko wéè qaria te cgoa kúríá hāa a, a ko qanega kúrí u, nea gha kg'amaga di ii sar tc'èe tama khama. ³ Igaba Titom ncèe kòo tíí cgoa hāam ka i kòo qaase tama, q'āe nqāa-qgai khòèem gha sa, Gerika me e kòo ii igaba. ⁴ Igaba xu kòo c'èe xu khòè xu kúríúè i gha sa tc'èe. Dtcòm-kg'ao xu khama xu ko ma qgóóse, igaba xu tchòà qaase xu iise sixae koe ts'ana tcana. A xu a ko èe ta Jeso Krestem koe úúá hāa kgoarasean hàà bódò, nxāasega xu gha gaxu di qān kúrí ta a ka. ⁵ Igaba xae kòo x'aè-coam di kòm ga táá máà xu, nxāasega tu gha qàè tchòàn di tseeguan úú ka.

⁶ Igaba gaxu èe tc'āa-cookg'aian khama ko ma qgóóè xu - èe xu kòo hāas téé-q'oo sa tíí koe cúí guú ga méé tama, Nqari ba khòè ne tǎákase qgóó tama khama - èe xu khòè xua kòo táá birí te, cúí guú ga ra gha èer ko xгаа-xгаа qàè tchòàn koe càù sa. ⁷ Igaba xu kòo bóòà q'āa, Nqari ba tííá máà tea hāa, qhàò zi di ner gha qàè tchòàn xгаа-xгаа sa, èem kòo ma Petere ba máàna hāa khamaga ma, Juta nem gha qàè tchòàn xгаа-xгаа sa. ⁸ Nqarim ncèe kòo Petere ba tsééa hāa, me x'áè úú-kg'aom Juta ne ko qàè tchòàn xгаа-xгаа ba ii, ba kòo tíí tséé te, x'áè úú-kg'aom tǎá zi qhàò zi di ne ko qàè tchòàn xгаа-xгаа bar gha ii ka khama. ⁹ Xu kòo Jakobo ba hēé, naka Petere* ba hēé naka Johane ba hēéthéé xu, ncèe

† 1:18: Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé. * 2:9: Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

kò nquu ba ko ghùì-ghui xu hìi xu iise séèè xu bóòà q'ãa Nqari ba ncêes tséé sa máá tea hãa sa, a xu a tííá hêé naka Barenabase ba hêéthêé tsam qgóó tshàu, dtcòmkuu xae hãa dis x'áís iise. Dtcòmkuu xae ko hãa ncêeta xae gha ma tsééa xg'ae sa: Sitsam gha tãá zi qhàò zi di ne koe síí, xu gaxu Juta ne koe síí sa. ¹⁰ Cúís gúús dtcàrà xu kòò sa: ée dxàua hãa ne méé tsam qãèse kòre si i, si kò gaas gúú sa tcáóa te koe tcãà kúrú sir gha sa.

Paulo ba ko Petere ba ntcoe

¹¹ Igaba êem ko Petere ba Antioke koe hàà kar kò dtcòm-kg'ao ne cookg'ai koe ga ntcoe me, chìbia nem úúa hãa khama. ¹² C'êe xu khòè xu Jakobom ka tsééa óáèa xu ko hàà cookg'ai koem kòò tãá zi qhàò zi di ne cgoa tc'óò, igaba ée xu ko hàà kam kò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis xg'ae sa bèe, a tééa dìbi, a tãá zi qhàò zi di ne cgoa q'aa-q'aase. ¹³ Gabá hêé naka c'êe xu Juta xu hêéthêéa kò tshoa-tshoa a ée xu q'ana hãa si qãè tamasa gúú sa kúrú, me kò Barenabasem ga ba gaxu di cg'ãè tsééan domka hòà cgoa xu. ¹⁴ Igaba éer ko qãè tchòàn di tseeguan xu xùri tama sa bóò kar ko wèéa ne cookg'ai koe ga Petere† ba bìrí a máá: “Juta tsi i, igaba tsi ko *gane cgoa tc'óòan ka tãá zi qhàò zi di ne di cauan cgoa kg'òè*, Juta ne dian ka tamase. Ka nxãaska dùú saa ncêe tsi ko qhàò zi di ne chùì, Juta ne di cauan ne gha xùri ka sa?” témé.

¹⁵ Abà nqáís koe ga ta guu a Juta ta a, a qhàò zi di tama, ncêe chìbi-kg'ao ta ko ma tciìè ne. ¹⁶ Igaba ta q'ana hãa, khòè ba x'áèan komsana ka tchànóm iise bóòè tama, igaba Jeso Krestem koe dtcòmàn ka a sa. Gaa domka ta gatá *Juta ta igaba thêé Jeso Krestem koe dtcòmà hãa, nxãasega ta gha Krestem koe dtcòmàs ka tchàno ta iise bóòè ka, x'áèan komsana ka tamase; x'áèan komsana kam cúím khòèm ga ba tchàno iise bóòè hãa tite khama.*

¹⁷ Igaba ncêè Krestem koe dtcòmàn ka ta kò tchàno ta iise bóòè kg'oana ne ta gha qhàò zi di ne khama ii, ncêe chìbi-kg'ao ne ta ko ma tciìè ne. Kháé ée sa ko nxãaska máá, Kreste ba chìbian dim tséé-kg'ao Me e, ée ko kúrú ta a ta chìbi-kg'ao ii ba, témé? Nxãas tama si i! ¹⁸ Ncêè c'êem khòèm kòò êem kobeá hãa sa gaia tshàoa ghùì, nem ko chìbian kúrú. ¹⁹ X'áèa ner *kg'òèa máá tama khama*, igabar x'áèan koe guu a x'óóa, nxãasegar gha Nqari ba kg'òèa máá ka. Krestem cgoar xgàuèa, ²⁰ ra tíí ncêeska kg'òèa hãa tama, igabam Kreste ba tíí koe kg'òèa hãa; ra ncêer ko cgàam koe kg'òès kg'òè sa ko Nqarim dim Cóám koe dtcòmàn koe kg'òè, ncêe kò ncàm tea, a tíí domka máàsea ba. ²¹ Ncêè khòèm kò ko *cgómkuu ka tamase, igaba x'áèan koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguè*, nem Kreste ba nxãaska kg'amaga káà hùise x'óóa hãa. Gaa domkar cuiskaga Nqarim di cgómkuu dxùukg'ai za tòóa hãa tite.

Nqarim di cgómkuu di qãè tchòà ne (3–4)

3

Dtcòm sa nooam dàòm kgoaraè ta gham ga me e

¹ Gatu káà tc'êe tu Galatia tuè! Dìina gáé tsoò tua hãa? Gatu ncêe tcgáí q'ooa tu koe gam kò Jeso Kreste ba qãèse x'áíse xgàuèam hãa sa tu! ² Cúís gúú sar gatu koe q'ãa kg'oana: x'áèan komsana ka tua kò *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba hòò, kana ée tu kóma hãa *qãè tchòàn koe dtcòmàs kaa?* ³ Tsóágase tu gáé káà tc'êe tua! *Tcom-tcomsam* Tc'êem cgoa tu tshoa-tshoaa hãa, ka tua ko ncêeska cgàam *di cauan cgoa chòòkagu?* ⁴ A hùì úú tamase tua kaisase xgàrasea hãa? Kháé tseegukaga ia kò hùì úú tama? ⁵ Gaam ée ko *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba máá tu u, a ko gatu xg'aeku koe are-aresa zi tséé zi kúrú ba koáé x'áèan tu ko komsana domka gatà hêé? Kháé ba gáé ée tu kóma hãa *qãè tchòàn koe* tu dtcòmà hãa domka gatà hêé tama?

⁶ Abrahamam ka i kò ii khamaga i ii: Nqarim koem kò dtcòm, a ba a kò tchànóm iise bóòè! ⁷ Ke nxãaska kóma q'ãa, ée dtcòm sa úúa hãa nea Abrahamam ka cóáse ga ne e sa. ⁸ *Nqarim di zi Tcgãya zia kò nxãakamaga còoka bóò*, Nqari ba gha tãá zi qhàò zi di ne dtcòmàs koe guu a tchàno ne iise bóò sa, a ba a kò Abrahama ba kámága qãè tchòàn

† 2:14: Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

máa, a máá: “Wèé zi qhàò zia gha tsáá koe guu a ts'ee-ts'eekg'aiè,” témé; ⁹ khama gane ãe dtcòmàn úúa hãa nea kò dtcòmã hãam Abrahamam cgoa xg'ae a ts'ee-ts'eekg'aiè.

¹⁰ Wèé ne ãe x'áèan komsanan ka ko tchàno ne iise bóòè kg'oana nea cgúísea hãa; *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe i góásea hãa a ko máá: “Wèé x'aè ka ãe X'áèan dis Tcgãyas koe góásea hãa zi gúù zi wèé zi kúrú tamam khòè ba cgúísea hãa,” témé khama. ¹¹ X'áíse i ko, cúím khòèm ga ba x'áèan ka Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóòè ta ga hãa sa; *Nqarim di zi Tcgãya zia ko máá*: “Eè tchàno ii ba gha dtcòmã koe guu a kg'òè,” témé khama. ¹² Igaba i x'áèan dtcòmàn koe guu tama, a ncèe koe guua, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko méé khama a ko máá: “Eè ko ncèe zi gúù zi kúrú ba gha gazi koe guu a kg'òè,” témé.

¹³ *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe i góásea hãa a ko máá: “Wèém khòèm ãe ko hìis koe tceèè ba cgúíèa hãa,” téméè khamam kò Kreste ba gatá domka cgúíè. A ba a kò ncèeta hëéan ka x'áèan dis cgúíkus koe x'ámá tcg'òó ta a. ¹⁴ Nxãasega i gha Abrahamam kò nqòòkaguèa hãa ts'ee-ts'eekg'aikuan Jeso Krestem koe guu a tãá zi qhàò zi di ne koe tcãà ka, ta gha nxãasega dtcòmã koe guu a ãe ta kò nqòòkaguèa hãam *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba hòè.

X'áèan hëé naka nqòòkagukuan hëéthéé e

¹⁵ Tíí qõe ga tuè, wèé cáím dis sere-sere sar gha tséékagu. Khòè ne kò qáé-xg'ae sa kúrú a tseegukagu sia hãa ne i cúí khòè ga kòbe si, kana c'èe gúù ga gaas koe càua hãa tite. ¹⁶ Nqòòkaguku zia kò Abrahama ba hëé naka gam ka cóáse ba hëéthéé tsara biríèa hãa. Si *Nqarim dis Tcgãya* sa ncèeta méé naka máá: “naka gam ka cóáse ga XU hëéthéé e,” témé tama naka sa kái xu nxàe, igabas ko máá: “naka cóáse BA hëéthéé e,” témé, a ko cúí ba nxàe, ncèe Kreste ii ba. ¹⁷ Ncèe sa nxàer kos ga si i a ko máá: Qáé-xg'ae sa Nqarim ka kámága kúrú a tseegukaguèa hãa, i x'áèan 430 kurian qãá q'oo koe hààraa. Ncèe x'áèa ne ães qáé-xg'ae sa kòbe tite, a Nqarim dis nqòòkagu sa kaákagua hãa tite. ¹⁸ Ncèè Nqarim dis máàkus kò x'áèan koe guua hãa ne i nxãaska gaicara nqòòkagukus koe guu tama khama; igabam kò Nqari ba nqòòkagukus koe guu a Gam di cgómkuan ka Abrahama ba máa a.

¹⁹ Nxãaska x'áèan di tsééa nea dùú saa? Tcãàèa i kò hãa, *nxãasega i gha x'ái*, chibian kúrú sa dùú si i sa ka, me gha nxãakg'aiga *Abrahamam ka Cóáse* ba síí hàà, ncèe kò nqòòkagukus koe nxàèa ba. Moengele xu ka i kòo qòòkaguè, *Moshem* ãe ko nqáè koe hãam koe guu a.

²⁰ Igaba ãe nqáè koe hãa ba cúís *xg'aes cgoa cúí tséé* tama, igabam Nqari ba cúí Me e.

Qàan hëé naka cóán hëéthéé e

²¹ Kháé nxãaska ia x'áèan Nqarim di zi nqòòkaguku zi cgoa qòòa mááku tama? Nxãas tama si i! Ncèè kg'òè sa ko óá di qarian úúam x'áèm kò hàna hãa, nem ga kò khòè ba tseegukaga x'áèan komsana koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguèa khama. ²² Igabas ko *Nqarim dis Tcgãya* sa nxàea tseegukagu, wèém nqóó ba chibian koe hãa sa, nxãasegas gha ãe kò nqòòkaguèas abas ncèe ko Jeso Krestem koe dtcòmàn koe guu a máàè sa, ãe ko dtcòm ne máàè ka.

²³ Igaba dtcòmã ko hàà cookg'ai koe ta kò x'áèan ka qgóó a qáéèa hãa, nxãakg'aigas gha síí ncèe ko hààs dtcòm sa hòèè ka. ²⁴ I kò gaa domkaga x'áèan tc'ãà-cookg'ai ta a hãa, Me nxãakg'aiga síí Kreste ba hàà*, nxãasega ta gha dtcòmã koe guu a *Nqarim cookg'ai koe tchàno* iise bóòè ka. ²⁵ Si gaas dtcòm sa hààraa, i ncèeska x'áèan tc'ãà-cookg'ai ta a tama.

²⁶ Wèéa tu ga dtcòmã koe guu a Jeso Krestem koe Nqarim di tu cóá tu u khama. ²⁷ Wèéa tu ãe kò Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa tua Kreste ba hàna khama. ²⁸ Me Juta ba kana Gerika ba hãa tite, me qãà ba kana qãà tama ba hãa tite, me kg'áò ba kana dxàes ga sa hãa tite, wèéa tu ga Jeso Krestem koe cúí tu u khama. ²⁹ A ncèè Krestem di tu kò ii, ne tu nxãaska Abrahamam di tu cóá tu u, a tu a ãe kò nqòòkaguèa hãas x'ais di tu q'òò-kg'ao tu u.

4

¹ Méé ra ko sa: ãe gha ko hàà x'aian q'òòm kò cóá ba ii nem gha hàà kg'amaga qãàm khama ma sèèè, èetam ga ma wèé zi gúù zi q'òòa hãa igaba. ² Tchàno-tchanoku-kg'ao

* 3:24: Me nxãakg'aiga síí Kreste ba hàà - kana “a ko Krestem koe úú ta a”.

xu hěé naka qòòkagu-kg'ao xu hěéthěé dòm q'oo koem hãa, me gha nxãakg'aiga xòdm ka tòóèa hãam x'aè ba síi hàà. ³ Ncëem dàòm ka ta gatá igaba thěé, ãe ta kò cóá ii, ka kò nqòóm di qarian di ta qãa ta a. ⁴ Igaba ãem ko x'aè ba cg'oè kam kò Nqari ba Gam dim Cóá ba tsééa úú, khòès ka ábàèa hãa, a x'àèan dòm q'oo koe kg'òèa hãa ba, ⁵ síim gha ãe x'àèan dòm q'oo koe hãa ne kgoara ka, nxãasega ta gha *Nqarim di ta cóá ta ii* di qarian hòd ka. ⁶ Me kò Nqari ba cóá tu u domka Gam ka Cóásem dim Tc'èe ba tsééa tcg'òó, Me síi tcáóa ta koe tcãà, a ba a q'aua tcii a ko máá: “Aboè, gatá ka Xòò Tseè,” témé. ⁷ Khama tsi ncëeska gaicara qãa tama, igaba tsi cóá tsi i, a cóá tsi kò ii ne tsi gataga thěé Nqarim koe guu a q'òò-kg'ao tsi i.

Paulo ba Galatia ne dis téé-q'oos ka area hãa

⁸ Kg'aia, ncëe tu kò Nqari ba c'úúa hãa x'aè ka tu kò gúù zi ncëe nqàri tama zi di tu qãa tu u. ⁹ Igaba tu ncëeska Nqari ba q'ana hãa (i ko gataga qaase, nxàer gha a máá: “Nqarim ka tu q'ãàèa hãa,” témé sa), ka tua gha nxãaska ntama ma nqòóm di qarian ncëe kg'amka, a cgòm-cgomsa koe gaicara kabise? A tseegukaga tua gaicara gaan di qãa kg'oana? ¹⁰ C'èe cáman hěé, naka nxoean hěé naka x'àèan hěé naka kurian hěéthěé tu xaèa kg'ónò a ko kòè zi kúru. ¹¹ Q'àòkagu te tu ko! Eër gatu koe kúrua hãa tsééa ne kàà hùì khamaga i ii domka.

¹² Tíi qòe ga tuè, còrè tu ur ko a ko máá: Tíi khama méé tu ii, témé, tíi igabar gatu khama ii ke. Cúí cg'ãè ga tu kúru cgae te tama. ¹³ Q'ana tu hãa, cgáé-q'oom di kg'amkan domkagar kòo kg'aia qãè tchòàn xgaa-xgaa tu u sa. ¹⁴ Eèta i kò ma tiri tcìian kúrua bóò tu di ii, igaba tu kò táá ncoe te ga hěé, a xguì te ga hěé, a kò Nqarim dim moengelem khama ma qãèse hàakagu te, Jeso Krestem khama ma. ¹⁵ Gatu di qãè-tcaoa ne ncëeska ndaa? Tíi ga ra gha nxàea tseegukagu a máá, kgoanase i kò ne tu ga tcgáía tu nxòbea tcg'òó, a máà te, témé. ¹⁶ A ncëeska ra gáé gatu dim cg'òo-kg'ao ba kúruèa, ncëer ko tseeguan bìrí tu u ka?

¹⁷ Eè xu *tshúù-ntcòà-kg'ao* xua qãem dàòm ka tcãà-tcaoa máá tu u tama, igaba xu ko qaa sa *sixae cgoa* q'aa-q'aa tu u si i, nxãasega tu gha tcãà-tcaoa máá xu ka. ¹⁸ I wèè x'aè ka qãès gúùs koe tcãà-tcaoa qãè e, tíi kò gatu cgoa hãa ne cúí tamase. ¹⁹ Tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tuè, gatu domkar gaicara ábàn di thòòan koe hãa, Me gha nxãakg'aiga síi Kreste ba gatu koe kúruè! ²⁰ Nta ra ko ma tc'èe, ncëeskar ga gatu cgoa hãa sa, a ra a ga kg'ui-q'ooa te kabi! Gatu kar area hãa khama.

Hagare sa hěé naka Sarah sa hěéthěé e

²¹ Bìrí te tu, gatu ncëe x'àèan dòm q'oo koe tu gha hãa sa ko tc'èe tu: a x'àèan tu komsana tama? ²² Góásea i hãa a kò máá, Abrahama ba ko cámm cóá tsara úúa hãa, me c'èe ba qãàs di me e, me c'èe ba *gam dis khòès* kgoarasea hãas di me e, téméè. ²³ Igabam kò qãàs dim cóá ba cgàam koe guu a ábàè; me kò kgoarasea hãas khòès dim cóá ba nqòòkagukus koe guu a ábàè. ²⁴ Ncëe zi gúù zia gha x'áís iise séèè: ncëe sara khòè sara cámm sara qáé-xg'ae sara a; c'èe sa Sinai dim xàbìm dis x'áís si i, a ko hàà gha qãàn kúru cóán ábà, si nxãa sa Hagare si i. ²⁵ Si Hagares ncëe sa Sinai dim xàbìm Arabia dim nqòóm koe hànám dis x'áís si i, a Jerusalema dis x'áís si i; gas di ne cóá ne cgoas xg'ae a qãà si i khama. ²⁶ Igaba tc'amaka hãas Jerusalema sa kgoarasea, a sa a gasá gatá ka xòò si i. ²⁷ Góásea i hãa khama a ko máá:

“Qãè-tcao, sáá ábà tama si khòè seè,
qãè-tcaoa ka q'au,
sáá ncëe ábàn di thòòan koe hãa tite si;
ãe aaguèas khòès di cóá nea
ãe séèa hãas khòès dian ka káí i khama,”
téméè.

²⁸ Ncëes Jerusalema sa gatá ka xòò si i khamaga tu gatu, tíi qòe ga tuè, Isakam khamaga ma nqòòkagukus di tu cóá tu u. ²⁹ Igaba ãem x'aèem kam kò ãe ko cgàam koe guu a ábàèm cóá ba, ãe Tc'èem koe guu a ábàèa ba xgàra; si ko gatà iis gúù sa ncëe zi cámm zi kaga igaba kúruè. ³⁰ Igaba sa ko *Nqarim dis Tcgãya* sa nta méé? Ncëetas ko méé a ko máá: “Xhàiyagu

qãa sa hëé naka gaas dim cóa ba hëéthëé e! Qãas dim cóa ba cuiskaga ãe kgoarasea hãas khòès dim cóám cgoa xg'ae naka q'òda hãa tite ke," témé. ³¹ Gaa domka, tí qõe ga tuè, qãas di ta cóa ta tama ta a, igaba ta kgoarasea hãas khòès di ta cóa ta a.

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hëéthëé e (5-6)

5

Krestem koe kgoarasea hãa ne

¹ Kreste ba kò kgoara ta a, nxãasega ta gha kgoarasease hãa ka; gaa domka méé ta nxãaska qarika téé, naka taa qãan dis joko sa gaicara táá kgoara mááse guu.

² Komsana! Tíía, Paulo ra ko bìrí tu u a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòèè tu kòo nem Kreste ba gatu koe cúí hùi ga úú tama, témé. ³ A ra a ko wèém khòèm ãe q'ãe nqãa-qgai khòèm gha sa máàsea hãam koe gaicara nxàea tseegukagu, nxãaska méém ãe i ko x'áèan méés wèè sa kúrú sa. ⁴ Gatu ncëe x'áèan *komsana* ka gha tchàno tu iise bóòè tua Krestem koe guu a q'ãea tcg'òòèa; cgómkuan tu cg'áé guua. ⁵ Tc'ëem koe ta ko guu a dtcòm koe ta gha tchàno ii dis nqòò sa hãa a qãa khama. ⁶ Q'ãe nqãa-qgai khòèè sa kana q'ãe nqãa-qgai khòèè tama sa Jeso Krestem koe cgáé tama, igaba ncàm koe ko tséés dtcòm si i.

⁷ Qãèse tu kòo qàrò, ka ia diín xgàè-kg'am tua hãa tseeguan komsana ne? ⁸ Eèta iis xgaa-xgaaku sa Gaam ãe ko tcii tu um koe guu tama. ⁹ Cg'aré péré gãè-gãe ne ko kái péréan kúrú i gãe. ¹⁰ X'aigam koer tcoman úúa hãa, cuiskaga tu c'ëe dàò ga séèa hãa tite di i; me gha gaam ãe ko nquu sa tcàa tu u ba gam dis xgàrase sa xám, diím ga igaba.

¹¹ Igaba, tí qõe ga tuè, ncëe xgaa-xgaa ra kòo, a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòoku sa ko qanega qaase, témé ne ra ko kháé nxãaska dùús domka xgàraèa máá? Gatà i kò ii, ne i ga kò xgàus *ka xgaa-xgaan* xg'ore sa ghùi tama. ¹² Eè ko tcg'ome tcúú tu u xu khòè xu méé xu qòò naka síí q'ãe khòo-kg'aiè sar ko tc'ëe!

¹³ Kgoarasea tu gha hãa ka tu tciièa khama, tí qõe ga tuè; igaba méé tu gatu di kgoarasean táá cgàam di zi tséé zi koe tcàa guu; igaba méé tu ncàm kuan koe guu naka gatu ka c'ëean tsééa máá. ¹⁴ Wèè x'áèa ne ko cúím x'áè-kg'ám koe nxàèè a ko máá: "Tsáá ka c'ëe ba méé tsi ncàm, ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma," témé khama. ¹⁵ Igaba ãe tu kòo kãáku a ko kãá kg'ooku, ne méé tu q'òèse naka tua gha gatu ka c'ëe ne ka táá cg'òòè guu.

Tcom-tcomsam Tc'ëem koe kg'òè sa hëé naka cgàam di tsééan hëéthëé e

¹⁶ Igaba ra ko máá: *Tcom-tcomsam* Tc'ëem ka méé tu tcèè tcuèè naka tua cgàam ko tc'ëe sa táá kúrú guu, témé. ¹⁷ Cgàam ko qaa sa ãem ko *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba qaas cgoa qòda mááku tama khama, si Tc'ëem ko qaa sa cgàam dis cgoa qòda mááku tama; ncëea ne ko x'áàku khama, nxãasega tu gha ãe tu ko tc'ëe sa táá kúrú ka. ¹⁸ Igaba ncëe *Tcom-tcomsam* Tc'ëem ka tu kò tc'ãa-cookg'aièa hãa ne tu x'áèan dòm q'oo koe hãa tama.

¹⁹ Cgàam di tséé ne ko kg'ama bóòse a i a: cg'ará a, naka cg'ãè zi tséé zi hëé, naka cg'urian hëé, ²⁰ naka kúrúa máàseèa hãa nqàrian dqòmàn hëé, naka tsoðan cii hëé, naka hòrekuan hëé, naka xg'orean hëé, naka tauan hëé, naka xgòàn hëé, naka cèèan hëé, naka kómku taman hëé, naka dtcòò zi cgoa q'aa-q'asean hëé, ²¹ naka chiikuan hëé, naka nqàrea hãa ne hëé, naka qarika kg'áàn hëé, naka ncëe zi gúù zi khama ii zi hëéthëé e. Ra ko ncëeska bìrí q'ãa-q'ãa tu u, ncëer kò kg'aia ma q'ãa-q'ãa tua hãa khamaga ma, a ko máá: ãeta ii zi gúù zi ko kúrú nea cuiskaga Nqarim di x'aian q'òda hãa tite, témé.

²² Igaba *Tcom-tcomsam* Tc'ëem di tc'áróa ne ncàm si i, naka qãè-tcaoan hëé, naka tòókuan hëé, naka qád tcáoan hëé, naka qãè tcáoan hëé, naka qãèan hëé, naka tcom-tcomsan hëé, ²³ naka tc'aua hãan hëé, naka qãè qgòósean hëéthëé e. Eèta ii zi gúù zi koe i x'áèan tséé úú tama. ²⁴ Ne gane ãe Jeso Krestem di ne cgàa ba xgàua hãa, naka gaam cgàam di zi xámse-q'oo zi hëé naka gaam di zi tc'ëe zi hëéthëé cgoa. ²⁵ Ncëe Tc'ëem ka ta kò kg'òèa hãa, ne méé ta Tc'ëem cgoa qòda te si i. ²⁶ Táá méé ta bóòse gúù kana ghãaku di ii guu, kana chiiku di ii guu.

6

Wèém khòè ba qàèan kúrú máá ne

¹ Tíí qõe ga tuè, ncèè c'èem khòèm kò cg'àèan kúrú ka qgóòèa hãa, ne méé tu gatu ncèe *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba úúa hãa tu tc'ausase úúa tcg'òó me. Tsáá igaba méé tsi kòrese hãa naka tsia táá chibian koe tcãa guu. ² Gatu di zi xgàm zi tu xgàma hùiku, naka tua gha ncèem dàòm ka Krestem di x'áèan komsana. ³ A ncèè c'èem khòèm kò tc'èea máá, gúù cgáé me e, ta tc'èea hãa, gúù cgáé tama baa igaba, nem ko qàe-qaese khama. ⁴ Wèém khòè ba méém gam di tsééan qàèse bóò. Qàè kò ii nem gha nxāwa koase, c'èem khòèm cgoa tòóa xg'aese tamase. ⁵ Wèém khòè ba méém gam dis xgàm sa dcèéa mááses gúù si i khama.

⁶ Eè ko *Nqarim dim* kg'ui ba xгаа-xгааè ba méém gam dim xгаа-xгаа-kg'aom cgoa wèé zi gúù zi qàè zi xg'aea máá.

⁷ Táá méé tu qàe-qaèè guu: Nqari ba cuiskaga ncoiè tite ke; wèes gúùs èem ko khòè ba xhàrà sa, nxāa sam gha gataga thèé tcuù khama. ⁸ Me gha gaam èe ko gam di cgàan koe xhàrà ba, gaam cgàam koe ga guu a kòbea cg'òó sa tcuù; igaba gaam èe ko *Tcom-tcomsam* Tc'èem koe guu a xhàrà ba gha *Tcom-tcomsam* Tc'èem koe guu a chòò tamas kg'òè sa tcuù khama. ⁹ Ke hàà naka ta qàèan kúrú ka táá xhòekaguè guu; kg'anoa hãam x'aèm ka ta gha tcuù ke, ncèè kaàn tcáó tama ta kò hãa ne. ¹⁰ Gaa domka, ncèe ga ta x'aè ba hòò hãa, ke hàà naka ta wèé khòèan koe qàèan kúrú, kái-kg'aise èe dtcòmms dim x'áém di ne koe.

Còò di zi dqàèku zi hèé naka tsgámku zi hèéthèé e

¹¹ Bóò, nta noose kaia hãa góá ner ko tséékagu sa, ncèer ko ncèeska tshàua te cgoa góá máá tu u ka.

¹² Gane èe ko chùì tu u q'ãe nqāa-qgai khòèè tu gha ka nea ko cgàam koe qàè-qgóósean cúíga tc'èe, nxāasega ne gha Krestem dis xgàus domka táá xgàràè ka. ¹³ Gane èe q'ãe nqāa-qgai khòèèa nea gane ka x'áèan qgóóa qari tama khama, igaba ne ko tc'èe gatu méé tu q'ãe nqāa-qgai khòèè sa, nxāasega ne gha gatu dim cgàam koe dqòmse ka. ¹⁴ Igaba tíí ka, cuiskagar c'èes gúùs koe dqòmse hãa tite, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis xgàus koe cúí oose. Gaas koer guu a nqóó ba xgàua mááèa, ra tíí nqóó ba xgàua mááèa. ¹⁵ Q'ãe nqāa-qgai khòèè sa kana q'ãe nqāa-qgai khòèè tama sa gúù méé tama khama, igabam ko Nqari ba kãbas kg'òè sa kúrú máá ta a*. ¹⁶ Tòókuan hèé naka thòò-xama-máákuan hèéthèé méé i gane èe ko ncèem x'áè-kg'ám ba xùri ne cgoa hãa, *gane hèé* naka Nqarim di ne Iseraele ne hèéthèé e.

¹⁷ Còò dis ka méé i c'èe khòè ga táá cg'àèan kúrú máá te guu, cgáé-q'ooa te koer Jesom domka xgàrakuan di zi x'ái zi úúa hãa ke.

¹⁸ Cgómkuan X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu dim tc'èem cgoa hãa, tíí qõe ga tuè. Amen.

* 6:15: kãbas kg'òè sa kúrú máá ta a - Gerika sa ko c'èe zi kg'ui zi tséékagu ncèe ko máá: “kãbase kúrúèa hãam nqóóm” khama ma, témé zi.

EFESO NE
Paulom dis tcgãya sa
Efeso ne koe
Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgãyas Efeso di ne khòè nem góá máána hãa sa tc'ãà dis ka ko Nqarim dis tc'ees ka kg'ui. Nqari ba kò tc'ëe, wèés gúús ãe nqarikg'ai di sa hëé naka nqõómkg'ai di sa hëéthhëé gha Krestem koe xg'ae a cúís gúù sa kúrú sa (1:10). Gatagas ko thëé Nqarim di ne khòè ne dtcàrà, Gam ko ma tc'ëe khama ne gha ma xg'ae a Jeso Krestem cgoa cúís gúù sa ii sa.

Tc'ãà di xòèan tcgãyas di koem ko Paulo ba cúí iis ka nxàe, Nqarim Abom kò ma Gam di ne khòè ne ma nxará tcg'òó sa hëé, naka ne kò ma Jeso Krestem koe ma chibia ne qgóóa mááe a kgoaraès ka hëé, naka Nqarim dis nqòòkagukus ko ma Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ma máàkuès ka hëéthhëé e.

Càm dim xòèm koem ko nxará-kg'ao ne bìrí, tseeguse méé ne Krestem dis kg'òè sa nqõómkg'ai koe kg'òè sa.

Tãáka zi dàò-kg'ám zia ko tséékaguè, a ko x'ái, Nqarim di ne khòè ne ko ma Krestem cgoa xg'ae a cúís gúù sa ii sa: kereke sa tc'áróm khama ii, me Krete ba Tcúú Me e; a sa a nquum khama ii, Me Krete ba hukuan dim Nxõá Me e; a sa a sèèès kos khòès khama ii, me Krete ba khòès dim Khòè Me e.

Paulo ba kò káise Nqarim di cgómkuan Jeso Krestem koe hàna ka kg'ui. Wèé zi gúù zia ko Krestem di x'ààn koe guu a bóòè: Gam di ncàmkuan hëé, naka dàò-máákuan hëé, naka chibian di qgóó-máákuan hëé, naka cgómkuan hëé, naka q'ano-q'anokuan hëéthhëé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- kereke sa Krestem dim tc'áro me e, Me Krete ba Tcúú Me e
- Krestem di zi qguù zi
- (tc'áróm di) kai-q'ooa ne
- Nqarim dis tc'ëe sa
- tòókua ne
- cúís gúù sa ii

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Krete ba hëé naka kereke sa hëéthhëé e (1-3)
- Kãbas kg'òè sa Krestem koe (4-6)

Krete ba hëé naka kereke sa hëéthhëé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ëea khama.

Efeso koe hãa ne tcom-tcomsa, a Jeso Krestem koe dtcòmna hãa ner ko ncëes tcgãya sa góá máá, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hëé naka X'aigam Jeso Krete ba hëéthhëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthhëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Krestem koe guua ts'ee-ts'eekg'aikua ne

³ Dqòmè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba, ncëe kò Krestem koe guu a nqarikg'ai koe hàna zi qgái zi di ts'ee-ts'eekg'aikuan Tc'ëem di wèé cgoa ts'ee-ts'eekg'ai taa ba. ⁴ Nqõóm kúrúè tamás cookg'ai koem kò Gam koe guu a nxará tcg'òóa mááse ta a khama, tcom-tcomsa ta gha, a tcgái q'ooa ba koe káà chibi ii ka. ⁵ Ncàmkuan cgoam kò bóòà tcg'òó a nxàea hãa, Jeso Krestem koe ta gha guu a Gaam di ta cóa ta ii sa, ãem kò ma tc'ëea hãa a ma ncàmna hãa khama, ⁶ nxãasega ta gha x'ààko cgómkuan Gam di

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

dqom̄ ka, ncēm *Gam dim Cóm* ncàmam hãam koe kgoarasea hãase máa taa a. ⁷ Krestem koe ta chibian di qgóóá-máákuan dis kgoarase sa úúa. Gam di cgómkuan dis qguùs koem guu a Gam di c'ádan cgoa x'amá tcg'òó ta a hãa khama. ⁸ Cgómkuan ncēm tchàase máa taa hãa a, wèe tc'ëean Gam di cgoa hëe naka bóda q'ään cgoa hëéthëe e. ⁹ Nqari ba kò Gam di zi tc'ëe zi chómsea hãa zi q'ää-q'ää ta a, ãem kò ma *Krestem* koe guu a ncàma hãa khama ma: ¹⁰ Eëm Nqari ba nxará tcg'òó hãam x'aèm kam gha wèe zi gúù zi Krestem koe xg'ae-xg'ae a cúis gúù sa kúrú ka, wèes gúùs ãe nqarikg'ai di sa hëe naka nqóómkg'ai di sa hëéthëe e. ¹¹ Nqari ba nxará tcg'òó taa, Krestem koe ta gha Gaam di ta ii ka, ãem kò ma birísea hãa khama, wèe zi gúù zim kò Gaam ko ma tc'ëe khama hëe naka Me ko ma bóda tcg'òó zi khama hëéthëe ma kúrú khama, ¹² nxãasega ta gha Gaam di x'àan dqom̄ ka, gatá ncëe kò *nqòðkaguèa hãam* Krestem koe tc'ää a nqòðan úúa hãa ta.

¹³ Gatú igaba tu Krestem koe hãa, ãe tu kò tseeguan dim kg'uim, ncëe qãe tchòan gatú di kgoarakuan di ba ko kóm ka. Gam koe dtcòm̄an ka tu kò Gaam di tu ii dis x'ái sa tòó cgaeè, nqòðkaguèa hãam Tc'ëem Tcom-tcomsa ba. ¹⁴ Tcom-tcomsam Tc'ëe ba x'ái Me e, nqòðkaguèa hãa gúúan gha tseeguan kaga hàà sa. Gaam x'aèm kaga ta gha kgoarakuan cg'oèase hòò, nxãasega ta gha Gam di x'àan dqom̄ ka.

Paulo ba ko Efeso ne còrèa máá

¹⁵ Ra ko ncës gúùs domka còrèa máá tu u. X'aigam Jesom koe dtcòm̄an gatú di kar kóm̄a hãa, naka wèe khòean tcom-tcomsa koe tu úúa hãa ncàm̄kuan ka hëéthëe e. ¹⁶ Gaa domkar gatú domka Nqari ba qãe-tcaoa máan chòðkagu tama, a ko tiri còrèan koe tc'ëe-tc'ëese tu u. ¹⁷ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem di ba, x'àan ka Xòð bar ko dtcàrà, bóda q'ään dim Tc'ëe bam gha máa tu u sa, Me nxãasega *Nqarim di zi gúù zi xgòre-kg'aia* máá tu u, tu qãese q'ää Me ka. ¹⁸ Còrè ko, tcáóa tu gha x'àakaguè, tu nxãasega q'ää, dùútsa nqòðs koem tcii tua hãa sa hëe, naka Gam dis qguùs x'àako sa nta noose kaia hãa sa hëéthëe e, ncëe tcom-tcomsa ne khòe ne Gam di nem nqòðkagua hãa sa. ¹⁹ *Gatagar ko còrè, q'ää tu gha* nta noose i Gam di qarian gatá ncëe ko dtcòm̄ ta koe kaia, a nxaráe tite sa. Gam di qarian ncëe ko kaia qarian cgoa tsée e, ²⁰ qarian ãem kò Krestem koe tséekagua hãa a, ãem kò x'ooan koe ghù Me, a nqarikg'ai koe kg'áòm x'òam Gam dim xòe koe ntcòo Me ka. ²¹ *Nqari ba gaa koe* wèe ne khòe ne ntcóó-q'ooga ne hëe, naka x'aigan hëe, naka tc'ää-cookg'aian hëe naka wèe qarian hëe, naka wèe zi cg'òe zi hëéthëe tc'amkg'ai koe ntcòo Mea, ncëm nqóóm koe cúí tamase, igaba ncëe ko hààm nqóóm koe ga hëéthëe e. ²² Nqari ba wèe zi gúù zi *Krestem di nqàrèan ka nqãaka tòóa, a kerekes dim tc'ää-cookg'ai ba kúrú Mea*, Me wèe zi gúù zi *tc'ää-cookg'aia* hãa. Ncëm dàòm kam kerekes dim Tcúú Me e, ²³ ncëe Gam di tc'áró ii sa. Si Gam cgoa cg'oè-cg'oèa hãa, Gaam ncëe ko wèe ne khòe ne wèe gúúan cgoa cg'oè-cg'oè ba.

2

Chibian koe ta kò hãa a x'óóá hãa, igabagam kò Nqari ba Krestem koe kg'òèkagu ta a

¹⁻² C'ëe x'aè ka tu kò x'óóá hãa, gatú di cg'ãe cauan hëe naka chibian hëéthëe koe tu kò hãa ka, a tu a kòo cg'ãem dàòm koe kg'òe, ncëm nqóóm di ne khòe ne khama ma, a kò tc'ää-q'oo dim tc'ää-cookg'aim di qarian dòm q'oo koe hãa, tc'ëem ncëe ko ncëska khòe ne ãe Nqari ba kóm̄ tama ne koe tsée ba. ³ Gataga ta kò wèe ta ga gane khama ii, a kòo gatá di cgàan ko tc'ëe sa xùri, a kòo cgàa ba hëe naka tc'ëean hëéthëe ko tc'ëe zi gúù zi kúrú, a kò gatá iim dàòm ka ncísega kg'òèa ta q'oo koe *Nqarim ka xgòà-cgaekuan téea* máana hãa ta khòe ta a, c'ëe ne khòe ne khamaga ma.

⁴⁻⁵ Igabagam kò Nqari ba Gam dis ncàm̄kus kaias cgoa ncàm̄ ta a, a kò cg'ãe cau ta ii a x'óóá hãa koe Krestem cgoa xg'ae a kg'òèkagu ta a. A kò ncës gúù sa thòo-xama-máákuan kam cg'oè cgaeèa hãa domka kúrú. Cgómkuan domka tu kgoaraèa! ⁶ A ba a kò Gam cgoa xg'ae a x'ooan koe ghù ta a, a kúrú ta a, ta kò Gam cgoa xg'ae a nqarikg'ai di zi qgái zi koe ntcóó, Jeso Krestem koe. ⁷ Nxãasegam gha hàako zi x'aè zi ka Gam di cgómkuan dis qguùs nxará chòðe tite sa x'ái ka, ncëm kò Jeso Krestem koe guu a Gam

di qàèan koe máà ta a sa. ⁸ Dtcòmàn koe tu guu a cgómkuan domka kgoaraèa khama, si ncèe sa gatu koe guu tama, a Nqarim dis aba si i, ⁹ a gatu di tséé-q'ooan koe guu tama, nxãasega i gha táá cúí khòè ga dqòmse ka. ¹⁰ Nqarim tshàu ka ta kúrúèa khama, a Jeso Krestem koe kúrúèa, qàè tsééan ta gha kúrú ka, ncèem kò Nqari ba nxãakamaga kg'ónòna tòóa a, gaan q'oo koe ta gha qòò ka.

Krestem koe cúís gúù sa kúrúa ne

¹¹ Gatu ncèe táá zi qhàò zi di iise ábàèa* tu cgoar ko kg'ui. Juta ne kò q'ãe nqãa-qgai khòè, ncèe khòèm ko tshàua ba cgoa cgáé-q'ooa ba koe kúrús gúù sa, a ne a ko nxãaska 'q'ãe nqãa-qgai khòèa ne' ta ma tciise, igabaga tu ko gatu 'q'ãe nqãa-qgai khòèa tama ne' ta ma tciè. Ke méé tu tc'èe-tc'èese, ¹² èe x'aè ka tu kò Kreste ba úú tama sa, a tu a kò Iseraele di ne khòè ne ka táá nqòò di tu khòè tu u, a kò qáé-xg'aes nqòòkagukuan dis koe c'úúsea tu khòè tu u, a tu a kò nqòòan ga úú tama, a kò nqòómkg'ai koe Nqari úú tama. ¹³ Igaba tu ncèeska gatu èe kò nqúù ii tu, Jeso Krestem koe, cúúse óàèa hãa, Krestem di c'áòan ka. ¹⁴ Kreste ba gatá dim tòóku Me e khama, ncèe kúrú ta a ta cúí ii ba, cím xg'ae sara a kò ii igaba, a ba a hòrekuan dim xhàrom q'aa-q'aa ta a kò ba xg'aekua ta koe khóá hãa. Gam di cgàan koem kò ¹⁵ Juta ne di x'áèan hëé, naka gaan di x'áè-kg'áman hëé naka dqàè-kg'aman hëéthëé cg'õo, a cím tc'áróm kaba ba Gam koe kúrú, cím tc'áróan téé-q'oo koe, tòóku sa kúrúan ka. ¹⁶ Xgàus koe x'óóan Gam di kam kò wèé sara qhàò sara cím tc'áróm koe Nqarim cgoa tòókukagu, a kò gane di hòrekuan gaas xgàus cgoa ga cg'õo. ¹⁷ Me kò hàà tòókuan di qàè tchòàn xgaa-xgaa: gatu èe kò nqúù ii tu koe hëé, naka gane èe cúù ne koe hëéthëé e. ¹⁸ Gam koe ta ko guu a wèéa ta ga cím Tc'èem cgoa kgoarasease Abom koe síí khama.

¹⁹ Khama tu ncèeska táá za guua kana c'úúsea hãa tu khòè tu tama tu u, igaba tu ncèeska èe tcom-tcomsa ne cgoa cím nqòóm di tu khòè tu u, a tu a gataga Nqarim dim nquum di tu x'áè-kg'ao tu u. ²⁰ Gaam nquum dis tshoa-tshoase-q'oo sa x'áè úú-kg'ao xu hëé naka porofiti xu hëéthëé ka kúrúèa hãa, Me Jeso Kreste ba nquum huku dim nxõá Me e. ²¹ Gam koem ko wèém nquu ba qgóóá xg'ae a kaikaguè, a ba a gha nxãasega X'aigam koe tcom-tcomsam tempele ba ii. ²² Gam koe tu ko gatu igaba c'èe ne dtcòm-kg'ao ne cgoa tshàoa xg'aeè, nxãasega tu gha Tc'èem koe guu a Nqarim gha x'áèem qgài ba ii ka.

3

Paulo ba ko táá zi qhàò zi koe Krestem ka xgaa-xgaa

¹ Ncèes gúús domkar kò tíí Paulo ra, Jeso Krestem domka qáèèa hãa ra, gatu táá zi qhàò zi di tu domka ra... ko máá: ² Nqarim máà tea hãas tséés cgómkuan xgaa-xgaa dis ka tu gáé kóma hãa, ra gha gaa cgómkuan gatu koe tséékagu. ³ Nqari ba kò Gam dis tchòàs chómsea hãa sa x'ái tea hãa, ra kò gaas ka kg'aia xòmse góá máá tua hãa. ⁴ Eè tu kò ncèer tíí góá hãas gúù sa nxará ne tu gha q'ãa, Krestem dis tchòàs chómsea hãa sar q'ana hãa sa. ⁵ Ncèe nqáèa zi x'aè zi kas kò cím khòèm ga ba q'ãa-q'ãèa tama, igabam ncèeska Nqari ba Tcom-tcomsam Tc'èem koe guu a Gam di xu tcom-tcomsa xu x'áè úú-kg'ao xu hëé, naka porofiti xu hëéthëé koe x'ái sia hãa. ⁶ Si ncèes tchòàs chómsea hãa sa ncèe si i: Jeso Krestem koe ne kò táá zi qhàò zi di ne qàè tchòàn koe guu a Juta ne cgoa xg'ae a Nqarim di zi gúù zi di ne q'òò-kg'ao ne kúrúèa, a hàà gane cgoa xg'ae a cím tc'áró ba kúrú, a ne a kò Nqarim nxàèa hãas nqòòkaguku sa gane cgoa xg'aea máá.

⁷ Nqarim di qarian di tséé-kg'áman koem kò guu a Gam di cgómkuan máà te, ncèes tchòàs qàès dim tséé-kg'ao bar gha kúrú di i. ⁸ Wèé ne èe tcom-tcomsa ne kar nqãaka hãas téé-q'oos di ra a, igabar ncèe cgómkuan máàèa hãa, táá zi qhàò zi di ne koer gha Krestem di zi qguù zi ncèe nxará chòèè tite zi di qàè tchòàn xgaa-xgaa ka, ⁹ a wèé ne khòè ne q'ãa-q'ãa, Nqarim ko ma Gam dis tchòàs chómsea hãa sa ma qòòkagu sa. Nqarim ncèe wèé zi gúù zi kúrú hãa ba kò ncèes gúù sa kúrú si kuri xu kuri xu táá q'ãase, ¹⁰ nxãasegam gha

* 2:11: ábàèa - Gerika sa ko máá: "cgàam koe," témé.

Nqari ba ncēm kámám ka kerekes koe guu a bòðse tamam nqōóm* di xu tc'ää-cookg'ai xu hēé naka qarian hēéthēé koe, Gam di q'ään di tc'ëean kúrú i q'ãase ka - *Gam di q'ään di tc'ëean* ncēe ko kái zi tãáka zi dàò zi ka x'áise e. ¹¹ Nqōóm kúrúe tamam cookg'ai koem kò ma tc'ëea hãa khamam kò ma Nqari ba Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe guu a ncēes gúù sa kúrú. ¹² Gam domka ta gha Gam koe dtcòmns koe guu a kgoarasease Nqarim hàna koe tcãà, tcoman úúa hãase. ¹³ Gaa domkar ko dtcàrà tu u, táá tu gha xgàrasean tiri ka xhōen-tcáo sa; gatu domkar ko kúrú u, qãè-tcao tu gha máá a ka.†

Paulo ba ko gaia Efeso ne còrèa máá

¹⁴ Gaa domkar ko gatá ka Xōòm cookg'ai koe qúrúa te cgoa qámse, ¹⁵ ncēe nqarikg'ai hēé naka nqōómkg'ai hēéthēé di zi qhàò zi wèé zi cg'òèan máana hãa ba. ¹⁶ Ncēm ko ma x'áàkos qguù sa úúa khamar ko ma còrè Me, Gam dim Tc'ëem koem gha guu a tcáóa tu q'oo koe qari-qari tu u sa. ¹⁷ *Ra ko gataga còrè*, Krestem gha dtcòmnan koe guu a gatu di tcáóan koe x'ãè sa, nakas gha ncàmku sa gatu dis tōbe sa hēé naka tshoa-tshoase-q'oo sa hēéthēé ii sa. ¹⁸ *Còrè ko*, qarian mée tu úú naka nxãasega wèé ne ãe tcom-tcomsa ii ne cgoa Krestem di ncàmku di tc'ãò-tc'ãoan bóða q'ãa sa: gaan di tchàà-q'ooan hēé, qádò-q'ooan hēé, naka qàm-q'ooan hēéthēé e, ¹⁹ nxãasega tu gha ncàmku ncēe q'ãa sa nqáéa hãa q'ãa ka. Ncēe zi gúù zi kar ko còrè, nxãasega tu gha wèé cg'òè-q'ooan Nqarim di cg'òèan di ka cg'òè-cg'òèe ka.

²⁰ Qaria nem úúa, wèes ãe ta ko dtcàrà kana tc'ëe-tc'ëese sam gha kaisase tc'amaka nqáéa hãase kúrú di i, ncēe ko gatá koe tséé qarian koe guu a. ²¹ Kerekes koe hēé naka Jeso Krestem koe hēéthēé méém dqòmè, wèé zi qhàò zi khòè ne di zi ko ma xùriku khama, chòð tamase. Amen.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (4-6)

4

Krestem dim tc'áróm koe cúis gúù sa kúrúa ne

¹ Gaa domkar ko tíi, ãe X'aigam domka qáéèa ra dtcàrà tu u, qãese tu gha kg'òè sa, ãem Nqari ba tcii tua hãas kg'òè sa kg'anoa hãas kg'òè sa. ² Wèé x'aè ka méé tu cg'áré-cg'arese, naka tua qãè tu khòè tu ii, qádò tcáó tu, ncàmku cgoa qgóókua hãa tu, ³ qáé-xg'aes tòókuan dis koe ko guu a wèé qaria tu cgoa Tc'ëem koe cúi ii sa qgóóa qari tu. ⁴ Cúim tc'áró ba hãa, me cúim Tc'ëe ba hãa, ãe tu kò ma gataga cúis nqòòs koe ma tciièa hãa khama, ãem kò Nqari ba tcii tua hãa ka. ⁵ Me cúim X'aiga ba hãa, si cúis dtcòm sa hãa, si cúis tcguù-tcguuku sa hãa, ⁶ cúim Nqari ba hãa, wèea ta dim Xōð ba, wèé zi gúù zi ka tc'amaka hãa ba, wèé za ga hēé, naka wèéan koe ga hēéthēé e.

⁷ Igabaga ta wèea ta ga aba sa máàèa, eem Kreste ba Gam dis tc'ãò-tc'ãos koe guu a q'aa-q'aa máá taa hãa sa. ⁸ Gaa domka i ko máá:

“Eēm xg'ao ko tc'amaka qadò
kam xg'ao Gam di xu cg'òo-kg'ao xu qáé
a ba a kò khòè ne aban máà,”
témèè.

⁹ Ncēe i ko máá: “Xg'aom tc'amaka qadò,” témèè ka sa ko dùú sa nxàèè? Kg'aikam kò nqãaka hàna xu qgái xu nqōóm di xu koe xōana hãa sa ko nxàèè. ¹⁰ Eē kò xōana hãa ba kò Gam ga Me e, ncēe kò wèé nqarikg'aian ka tc'amaka qadò hãa ba, nxãasegam gha wèé gúúan cg'òè-cg'òe ka. ¹¹ Aba zi ãem kò tcg'òóa hãa zia kò c'ëe xu gha x'áè úú-kg'ao xu ii, xu c'ëe xu porofiti xu ii, xu c'ëe xu qãè tchòàn di xu tsai-tsai-kg'ao xu ii, xu c'ëe xu xg'ae zi di xu kòre-kg'ao xu hēé naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé ii di zi ii. ¹² A kò ncēm dàòm ka tcom-tcomsa ne khòè ne kúrú ne *Nqari ba* hēé naka c'ëe ne hēéthēé tsééa máán kg'ónòsea máana hãa, nxãasegam gha Krestem dim tc'áró ba kaikaguè ka, ¹³ ta

* 3:10: bòðse tamam nqōóm - Gerika sa ko máá: “nqarikg'ai di zi qgái zi,” igabam ko ncēem kg'ui ba Nqarim di x'ãè-q'oo ka kg'ui tama, domkam ko “bòðse tamam nqóó ba” ta ma ma góáè. Gataga thēé 6:12 ba bóð. † 3:13: qãè-tcao tu gha máá a - Gerika sa ko máá: “gatu di x'áà a,” témé.

nxāakg'aiga sí wèéa ta ga dtcòm̄s koe cúis gúú sa kúrú, a kaia ta khòè ta ii, Nqarim dim Cóa ba q'ana hãa ta, nxāasega ta gha cg'oèa hãas tc'ãò-tc'ãos Krestem dis téé-q'oos dis koe sí ka. ¹⁴ Nxāasega ta gha táá cg'áré cóán khama ii, a tshàan di qhonèan ka wèé za xàbùèa te ka, naka táá wèés xгаа-xgaas di tc'áán ka wèé za dqòm̄mèa te guu. Khòèan di zi kàa-kg'ám̄ zi hēé naka hoàkaguko zi dàò zi hēéthēé cgoa ne ko tsaákagu tu u, a ko qāem dàòm̄ koe tcg'òò tu u. ¹⁵ Hàan ta táá gatà ii guu, gabà méé ta ncàm̄kuan cgoa tseeguan nxàe, naka ta nxāasega kai naka wèé zi gúú zi koe Gam khama ii, Krestem ncēe Tcúú ii ba. ¹⁶ Gam koe i ko guu a wèé tc'áróan kai, i ko wèé xòèan cgáé-q'oom di qōda xg'ae a q'amku-q'oo zi koe qarika qgóóku. Eēm ko wèém xòèm̄ cgáé-q'oom di ba ma gam dis tséé sa cúia kúrú khamam ko ma cgáé-q'oo ba kai, a ko ncàm̄kuan koe tshàoa ghùise.

Kābas kg'òè sa Krestem koe

¹⁷ Gaa domkar ko wèé tcáóa te cgoa ncēe gúúan X'aigam cookg'ai koe bìrí tu u a ko máá: Táá méé tu táá zi qhàò zi di ne khòè ne dis kg'òè sa kg'òè guu, ncēe cg'āa-cg'anasea tc'ēean úúa ne. ¹⁸ Gane di komsana taman hēé naka gane di tc'irì-tc'irisean hēéthēé domka ne ntcúú-ntcuu tcáóèa, a ne a Nqarim dis kg'òès cgoa qōda mááku tama. ¹⁹ Sau-cgaean di tc'ēe ne úú tama, a ne a qgóóse tamas koe máasea hãa, wèé gúúan cg'āè ne gha nxāasega kúrú ka, a ko wèé x'aè ka ncēe gúúan qaara máase.

²⁰ Igaba tu kò gatu ncēeta iim dàòm̄ ka táá Kreste ba xгаа-xgaase. ²¹ Tseeguan kaga tu Gam ka kómaa hãa, a Gam ka xгаа-xgaea hãa, tseegua ne Jesom koe hãa khama. ²² Ncìí cauan gatu dis kg'òès kg'aiakas di méé tu aagu, ncóò-kg'ám̄ zi ncēe ko hoàkagu tu u zi ka ko cg'āè-cg'āèe e. ²³ Naka i gatu di tc'ēean hēé naka tcáóan hēéthēé kaba-kabàe, ²⁴ naka tu kabase hãa, Nqarim dis iis khama ma, tseeguan di tchànoan koe hēé naka q'anoan koe hēéthēé e.

²⁵ Gaa domka méé tu nxāaska gatu di tshúú-ntcōan aagu nakam wèém khòè ba gam ka c'ēm̄ cgoa tseeguan kg'ui, wèéa ta ga cúim̄ tc'áróm̄ di ta a ke. ²⁶ Xgòà tsi kò hãa ne táá tsari xgòàn hēé naka i chìbian koe tcāà tsi guu. Táá wèém cárm̄ ba xgòà hãa naka i sí dqòda guu. ²⁷ Táá dxāwa ba kòm̄ máa guu. ²⁸ Eē ko ts'ààm̄ khòè ba méém̄ táá gaicara ts'āa guu, igabaga méém̄ tséé naka baa qāè gúúan tshàua ba cgoa kúrú máase, naka baa gha nxāasega ēe gha ko hùian qaa ne c'ēe gúúan máa.

²⁹ Táá cg'āè kg'uian hēé naka i kg'árma tu koe tcg'oa guu, igaba méé i qāè kg'uian cúí ii, ncēe ko tshàoa ghùí tu u, a ko c'ēe ne qaaseko gúúan máa a, nxāasegas gha ēe tu ko kg'ui sa ēe ko kóm̄ si ne qāèan kúrú máa ka. ³⁰ Táá méé tu Tcom-tcomsam Tc'ēm̄ Nqarim di ba thòò-xám̄kagu guu, ncēe tu kò q'òòkuan dis x'ái sa Gam ka tòò cgaeè ba, nxāakg'aigam gha sí kgoarakuan dim cárm̄ ba hàà di sa. ³¹ Cg'āè tcáóan hēé naka qāo-qāo-tcáókuan hēé naka xgòà-cgaeakuan hēé naka q'au-kg'aikuan hēé naka cóèkuan hēéthēé méé i gatu koe kaà, naka hòrekuan di zi tc'ēe zi cg'āè zi hēéthēé e. ³² Igaba méé tu gatu ka c'ēean koe qāè tu ii, naka tua gatu ka c'ēe ne tcáóa tu xgobekg'ama máá, naka qgóóa máá tsáá ka c'ēe ba chìbia ba, ēem ma Nqari ba ma Krestem koe chìbia tu ma qgóóa máá tua hãa khama.

5

X'àam̄ koe kg'òèa ne

¹ Ke méé tu Nqarim di tu serè-kg'ao tu ii, ncàm̄-ncamsa tu cóá tu iise, ² naka tua ncàm̄kuan cgoa kg'òè, ncēm̄ ma Kreste ba ma ncàm̄ taa hãa khama ma, a ba a kg'òèan Gam di máana hãa gatá domka, qāè hm̄ms dàda-máákus iise, a ba a qhàea-mááku Me e, Nqarim koe.

³ Igaba méé i táá gatu xg'aeku koe cg'áràn kóm̄se guu, kana c'ēe cg'uri ga igaba, kana ncóókuan ga igaba, gatà iis kg'òè sa tcom-tcomsa ne kg'anoa hãa ke. ⁴ Cg'āè cauan ga igaba kana káà hùí kg'uian ga igaba, kana tshúú kg'uian ga igaba, ncēe qaase tama a, igaba méé i qāè-tcaoa máákuan hãa. ⁵ Ncēean méé tu q'ās gúú si i khama: díim̄ wèém̄ ēe ko cg'áràn kúrú ba, kana q'ano tama ba, kana ēe ko c'ēe ba ncóó ba (ncēe kúrú máasea)

nqárian ko dqòm ba) hěéthěéa cuiskaga nqòòkaguèa hãa gúuan hòò tite, x'aian Krestem di hěé naka Nqarim di hěéthěé koe.

⁶ Táá hěé naka i c'ěe khòe ga qàe-qae tu u guu, káa hùi kg'uiian cgoa, ncées gúús domka i ko Nqarim di xgòàn ẽe komsana Me tama ne hàà cgae ke. ⁷ Ke nxãaska gane cgoa táá xg'ae guu.

⁸ C'ěe x'aè ka tu kò ntcùúan di tu u, igaba tu ncéeska X'aigam koe x'ààn di tu u, ke méé tu x'ààn di tu cóa tu iise kg'òè. ⁹ X'ààm di tc'òoa ne ko hòò wées ẽe qãès koe naka wées ẽe tchànos koe hěé naka ẽe tseegus koe hěéthěé e khama. ¹⁰ Kúru naka bóò dùú sa ko Nqari ba qãè-tcaokagu sa. ¹¹ Káa tc'òo tséean, ntcùúan-q'oo di méé tu tchòà úú cgoa guu, igaba méé tu cg'ãè e sa x'ái. ¹² Gúú zi ẽe ne ko chómsease kúru zi ka kg'uiian igaba i sau-sauga a khama. ¹³ Igaba wées gúús ẽe ko x'ààn cgoa x'áà-x'aaè sa ko bóòse, ¹⁴ wées gúús ẽe ko bóòse sa x'ààn di tsée e khama. Gaa domkaga i ko máá:

“Kókò, tc'om-kg'ao tseè,
naka tẽe x'ooan koe,
nakam gha Kreste ba x'áà-x'aa tsi,”
téméè.

¹⁵ Ke méé tu qãèse bóò, nta tu ko ma kg'òè sa, táá káa tc'ěe ne khòe ne khama ma kg'òè guu, igaba tc'ěega khòe khama ma. ¹⁶ Qãèse wéem x'aè ba tséékagu, cárn zia cg'ãè zi i ke. ¹⁷ Gaa domka méé tu táá káa-tc'ěekaguse guu, igaba kúru naka X'aigam Nqarim dis tc'ěe sa dùú si i sa q'ãa. ¹⁸ Táá gòéan ka nqàrekaguè guu, nxãaska tu q'ãa tama dùú sa tu ko kúru sa ke, igaba méé tu Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'oè-cg'oeè, ¹⁹ naka pesalema zi ka gatu ka c'ěea ne cgoa kg'ui, cian cgoa hěé naka Tcom-tcomsam Tc'ěem di cian cgoa hěéthěé e, naka tua nxáè naka tcáóa tu koe X'aigam Nqari ba cian kúrua máá. ²⁰ Wéè x'aè ka, wéè zi gúú zi koe Nqarim Abo ba qãè-tcaoa máá, gatá dim X'aigam Jeso Krestem cg'òè koe.

Khòe zi hěé naka khòe xu hěéthěé e

²¹ Krestem di q'áàn domka tsáa ka c'ěe ba máàse.

²² Khòe saoè, gasao di xu khòe xu koe máàse, ncée sao ko X'aigam Nqarim ka hěé khama.

²³ Khòe ba khòès dim tcúú me e, ncēm Kreste ba ma gataga Tcúú ba hěé naka Kgoara-kg'ao ba hěéthěé ii khama, Gam dis kerekes ncée tc'áróa ba iis koe. ²⁴ Ncées kereke sa ma Krestem koe máàsea hãa khamaga méé zi khòe zi gataga thěé wéè gúuan koe gazi di xu khòe xu koe máàse.

²⁵ Khòe xaoè, gaxao di zi khòe zi méé xao ncàm, ncēm ma Kreste ba ma kereke sa ma ncàm hãa khama, a Gam di kg'òèan gas domka máàna hãa, ²⁶ nxãasegam gha kúru si si tcom-tcomsa ii ka, a ba a kò tshàan cgoa xg'aà si, Gam dim kg'uim cgoa, ²⁷ nxãasegam gha x'áakos kereke sa úú ka, cg'uri úú tama sa, kana nqáia hãa tama sa, kana c'ěe gúú gatá ii igaba. Igaba méés tcom-tcomsa ii, naka cúí chibi ga úú tama. ²⁸ Gaam dàòm cúím ka méé xu khòe xu gaxu di zi khòe zi ncàm, gaxu di tc'áróan khamaga ma. Khòem ncée gam dis khòe sa ncàm hãa ba ncàmsea. ²⁹ Gatá ka cúím ga ba qanega gam dim cgáé-q'oo ba hòrea hãa ta ga hãa, igabam ko tc'òókagu me, a ko gataga kòre me, ncēm ko Kreste ba ma kerekes ka hěé khama. ³⁰ Wééa ta ga Gam dim tc'áróm di ta xòè ta a khama. ³¹ Ncēm dàòm kam gha khòe ba gam ka xòè ba hěé naka xòè sa hěéthěé guu, a ba a gha gam dis khòès cgoa cúí ii, khara gha gakhara cárn khara cúím cgàa ba kúru. ³² Ncées kàas chómsea sa kaisa si i, igabar ko Kreste ba hěé naka kereke sa hěéthěé ka kg'ui. ³³ Gatá i ii igaba méém wéem khòe ba gam dis khòe sa ncàm, ẽem ma ncàmsea hãa khamaga ma, nakas wées khòe sa gataga gas dim khòe ba tcom.

6

Cóan hěé naka xòè ga ne hěéthěé e

¹ Cóa tuè, X'aigam Nqarim koe gatu ka xòè ga ne komsana, ncée sa tchànos gúú si i ke. ² Saò ba hěé naka saò sa hěéthěé khara tcom (ncéa tc'áà dim x'áè-kg'árín ga me e

nqòòkagukus cgoa ncēe ko máá:) ³ “naka i gha nxāasega wèéan ga qāèse qōòda máá tsi naka tsi gha nqōómkg'ai koe qáòse kg'òè,” témé ba.

⁴ Cóán ka xòè ga xaoè, gaxao di cóán táá kúrú naka i xgòà guu, igaba kaikagu u dqàè e kose naka X'aigam *Nqarim* di x'àèan koe hēéthēé e.

Qāàn hēé naka x'aigan hēéthēé e

⁵ Qāà tuè, gatu di x'aigan nqōómkg'ai di komsana, q'áòan hēé naka cgùruan hēéthēé cgoa, cúí tcáóa tu cgoa, èe tu ga ko Krestem ka hēé khamaga ma. ⁶ Tcgáí cgoa tu kò bóòè ne cúí ka tamase, qāè-tcaokagu ne tu gha ka, igaba qāà tu Krestem di tu iise, *Nqarim* dis tc'èe sa ko tcáóa tu koe guu a kúrúse. ⁷ T'òè tcáóan cgoa tsééa tu kúrú, ncēe tu ga ko ma X'aigam *Nqari* ba ma kúrúa máá a khama, khòèm ka tamase. ⁸ Q'āa méé tu qāès gúús èem ko c'èem khòè ba kúrús kam gha X'aigam *Nqarim* ka kabí máàè sa, qāàm ga ii, kana qāà tama baa ga ii igaba.

⁹ Gaxao x'aiga xaoè, gane koe gataga hēé, naka xgáèkuan tòóa dìbi, q'ana hāase X'aigam gane di, a gataga gatu di ba nqarikg'ai koe hàna sa, ncēe tǎákase khòèan qgòó tama ba.

Cg'āè qarian cgoa x'āàkua ne

¹⁰ Còò dis ka, X'aigam *Nqarim* koe méé tu qari ii naka Gam di qarian kaisa koe hēéthēé e. ¹¹ *Nqarim* máà ta a zi qgáí zi xgáèa mááse di zi wèé zi méé tu hāa, naka tua gha nxāasega dxāwam di zi qàè-qaeku zi cg'āè zi koe tééa mááse. ¹² Cgàa ba hēé naka c'áò ba hēéthēé cgoa ta x'āàku tama, a ta a ko x'aiga xu hēé, naka qarian hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu ntcùúan dim nqōóm di xu hēé, naka cg'āè tc'èean di qarian bóòse tamam nqōóm* di hēéthēé cgoa x'āàku khama. ¹³ Ke méé tu nxāaska *Nqarim* máà ta a qgáían xgáèa máásean di wèé ga sèè naka hāa, naka tua gha nxāasega cg'āèm cárn ka xgáèa mááse, naka tua gha wèé gúú ga kúrúa hāase tééa mááse.

¹⁴ *Qarika* méé tu téé nxāaska, naka tseeguan kháóa tu koe bànem khama ma qáé, naka tchànoan tcāà, dxùua tu ko xgáèa máá di gúúan khama ma. ¹⁵ Tcāà nqàrè nxàboa tu koe, x'áís iise, qāè tchòàn tòókuan di tu kg'ónòsea máána hāa di sa. ¹⁶ Ncēe zi gúú zi wèé zi koe méé tu dtcòmàn xgáèa mááse di gúúan iise sèè, ncēe gaan cgoa tu gha karuko kg'áóan èe cg'āè iim di qgàì-qgai i. ¹⁷ Naka cábás kgoarakuan di sa sèè, xgáèa ko máá tu us cábás khama ma, naka ntcàum *Tcom-tcomsam* Tc'èem di ba hēéthēé e, ncēe *Nqarim* dim kg'ui ba ii ba, ¹⁸ naka tu gataga wèé x'aè ka Tc'èem koe còrè, wèé còrèan koe hēé naka dtcàràn koe hēéthēé e. Gaas gúús ka méé tu wèé qari ka kòresea hāa naka wèé ne tcom-tcomsa ne khòè ne còrèa máá. ¹⁹ Còrèa máá te gataga, nakam gha nxāasega, èer kòò kgóà kg'árn a kg'ui ne, *Nqari* ba kg'uiian máà te, nakar gha qāè tchòàn di chómsean kgoarasea hāase kg'ui. ²⁰ Gaa domkar gaan dir kg'uia máá-kg'ao ra a, a táúan cgoa qáèèa, nxāasegar gha q'áò tamase nxàe e ka, ncēer ga ko ma kg'ui khama ma.

Còò di zi tsgámkaguku zi

²¹ Tigikom ncàm-ncamsam qōe ba, a X'aigam *Nqarim* koe tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba gha tíí ka wèé gúúan bìrí tu u, nxāasega tu gha gatu igaba q'āa, dùú sar ko kúrú sa ka. ²² Gatu koer tsééa úú mea ncēes tséés domkaga, nxāasega tu gha q'āa nta ta ii sa ka, me gha gataga tcáóa tu ghùì-ghui ka.

²³ Dtcòm-kg'ao ne koe méé i tòókuan hāa, naka ncàmkuan hēéthēé e, dtcòmàn cgoa, *Nqarim* Xòòm koe guua a, naka X'aigam *Jeso* Krestem koe hēéthēé e. ²⁴ Cgómkuan méé i wèé ne èe gatá dim X'aigam *Jeso* Kreste ba ncàma hāa ne koe hāa, chòò tama ncàmkuan cgoa.

* 6:12: bóòse tamam nqōóm - 3:10 koe bóò.

FILIPI NE
Paulom dis tçgãya sa
Filipi ne koe
Téé-cookg'ai sa

Kerekes Filipi koe hàna sa kò tc'ää dis kerekes Yuropa koe hànas ga si i.

Paulo ba kò ncëes tçgãya sa qáèèam hãa x'aè ka góá. C'ëe ne dtcòm-kg'ao ne di ne tséé-kg'ao ne kò Paulo ba ntcoe, i kò tshùù-ntcõa di xgaa-xgaan hàna Filipi koe. Gatà i kò ii igabam kò Paulo kaisa qãè-tcaoan cgoa hëé naka tcoman ka hëéthëé góá - Jeso Krestem koe guua hãa dtcòmman cgoa.

Ncëes tçgãya sam góá hãa, Filipi di ne dtcòm-kg'ao nem gha qãè-tcaoa máá domka, ncëe ne kò èem ko hùian qaa x'aè ka tsééa máá mes abas domka. Me ko ncëem x'aè ba tséékagu a biría cgáé-cgae ne, èeta ii zi qóm zi koem hãa igaba ne gha ghùi-ghui tcáósea hãa, a tcoman úúa hãa ka (tcee tsara tc'ää di ba hëé naka 4 di ba hëéthëé di tsara koe).

Dtcàrà nem kò, gane dim tc'ëe ba méém Jesom dim khama ii sa, ncëe kò cg'aré-cg'arese ba, naka nea gane ka c'ëe ne, gane ka cgáése sèè (2 dim tceem koe)

Tc'ëe-tc'ëesekagu nem kò, gane dis kg'òès Krestem di sa abas Nqarim di cgómkuan di ii sa, ncëe ne dtcòmman koe guu a hòòà hãa sa, Moshem di x'àèan komsana ka tamase (3 dim tceem koe).

4 dim tceem koem ko qãè-tcaoan hëé naka tòókuan hëéthëé Nqarim máà nea hãa ka kg'ui.

Ncëes tçgãya sa ko x'ái, Paulom kò kerekes Filipi ne dis ka úúa hãas ncàmkus ka.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- qãè-tcao sa

- ntcoeku sa hëé naka kaikaguku sa hëéthëé e

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

- Paulom hãa cgoa zi qóm zi (1:12-26)

- Krestem khama ma kg'òè (1:27-2:18)

- Paulo ba gha Timoteo ba hëé naka Epaferadito ba hëéthëé tsara tsééa úú (2:19-30)

- Dqàèkuan hëé naka qãè-tcaoan hëéthëé e (3:1-4:9)

- Paulo ba Filipi di ne khòè ne qãè-tcaoa máá (4:10-23)

Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Timoteom cgoa hàna, Jeso Krestem di tsam qãà tsam, a tsam a ko ncëes tçgãya sa wèè ne khòè ne ncëe Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ii ne, ncëe Filipi koe hàna ne góá máá, tc'ää-cookg'ai xu hëé naka hùi-kg'ao xu hëéthëé cgoa, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hëé naka X'aigam Jeso Krete ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Filipi di ne còrèa máá

³ Wèè x'aèan èer ko tc'ëe-tc'ëese tu u kar ko Nqarim tiri ba qãè-tcaoa máá, ⁴ a ra a ko gataga wèè x'aèan èer ko còrè ka wèéa tu ga qãè-tcaoase còrèa máá, ⁵ èe tu ko tíí cgoa tsééa xg'ae, a Jesom di qãè tchòàn khòè ne koe úú ka, tc'ää dim cáím èe tu kò dtcòm koe guu a, a hàà ncëem cáím koe tcàà ka. ⁶ Nqari ba qãès tséé sa tshoa-tshoaa gatu koe. Ra kaisa tcoman úúa, xg'ara-xg'ara sim gha sa, Jeso Krestem ko kabise a hààm cáím ka.

⁷ Tcáóa te koe tu hàna khama i qãèa máá tea, ncëetar gha ma wèéa tu tc'ëea máá sa. Wèè tsééan èe Nqarim kò Gam di cgómkuan koe máà tea tu kò tíí cgoa xg'aea hãa: qáèèa

ra kò hãa ka hêé, naka Nqarim di qãè tchõà ner ko tééa máána hãa x'aè ka hêé, naka ãer kò Nqarim di qãè tchõàn tseegu ii sa x'áa hãa ka hêéthêé e. ⁸ Nqarim ga ba q'ana khama, tseegua ner ko nxàe sa, ãer kò ko máá: Jeso Krestem dis tcáós koer guu a wèéa tu xgónèa hãa, témé ne.

⁹ Ncèea tiri còrè e, gatu dis ncàmkus gha kaisase càuse di i, q'ãan koe hêé naka qãèse bóda q'ãas koe hêéthêé e, ¹⁰ qãè zi gúu zi tu gha nxãasega bóda tcg'òó, a tu a gha q'ano ii a káa chibi ii ka, me gha nxãakg'aiga síi Krestem dim cáim ba tcãà. ¹¹ Ra ko gataga còrè, Jeso Krestem koe tu gha guu a tchàno zi tséé zi ka cg'oè-cg'oè sa, nxãasegam gha Nqari ba x'àakaguè a dqòmè ka.

Paulom tc'áró di zi qóm zi (1:12-26)

Krestem ka méé i xгаа-xгааè

¹² Q'ãa tu ghas gúu sar ko tc'èe, tíi qõe ga tuè, ncèe kúrúse cgae teas gúu sa qãè tchõàn qõðkagua khama. ¹³ I hàà ncèeska wèè kòre-kg'aoan x'aigam dim nquum di hêé naka wèè ne khòè ne koe hêéthêé q'ãasea, Krestem domkar qáéèa sa. ¹⁴ Tiri qáékua ne ko tíi qõea ne kái ne X'aigam Nqarim koe hàna ne kúrú ne tcoman úú, a Nqarim dim kg'ui ba q'áò tamase kg'ui, kgoarasease hêéthêé e.

¹⁵ Eèta ne ko ma c'èe ne Krestem ka ko tauan hêé naka mēékuan hêéthêé cgoa xгаа-xгаа, igaba ne ko c'èe ne qãè tc'èean cgoa Gam ka xгаа-xгаа. ¹⁶ Ncèe Gam ka ko qãè tc'èean cgoa ko xгаа-xгаа ne ko ncàmkuan cgoa kúrú u, qãè tchõàn tééa máá dise ra ncèe koe tòòèa hãa sa ne q'ana khama. ¹⁷ Igaba ne ko mēékuan di ne Krestem ka xгаа-xгаа q'ano-tcáo cgoa tamase, cúia ga ne cgáékaguse kg'oana hãa domka, tiris qáékus koe ne gha qarian cgoa qgóókukagu te ka.

¹⁸ Ka ra gha kháe nxãaska nta méé? Eèta ga i wèé qgáian koe ga ii ka, tshúù-ntcõase ga igaba, kana tseeguse ga igaba, i ko Krestem ka xгаа-xгааè. Ra ko ncèes gúus domka qãè-tcao, eè, a ra a gha kg'amaga qanega qãè-tcao. ¹⁹ Eè, q'ana raà, gatu di còrèan ka hêé naka Jeso Krestem dim Tc'èem di hùian ka hêéthêés gha ncèe kúrúse cgae teas gúu sa tiri kgoarakuan koe kabise sa. ²⁰ Kreste ba kò wèè x'aè ka kaikaguè, ra ko wèè tcáóa te cgoa ga tcom a ko nqòò, cúí gúu kagar sau-cgaekaguè tite sa, igabagam gha Kreste ba ncèeskaga igaba cgáé-q'ooa te koe kgoarasease kaikaguè, kg'òèa ra ga hãa kana ra ga x'óóa hãa igaba. ²¹ Tíi ko bóò ka kg'òè sa Kreste Me e, si x'oo sa kabisea mááku si i khama. ²² Ncèè qanegar kò cgàam koe kg'òèa ne, hùigas tséé si i gha ii tíi koe, igaba dùú sar gha nxárá tcg'òóa mááse sar c'úúa. ²³ Qóm's xháés cáim gúu sara dis koer hàna. Tc'èer ko, x'óór gha a Krestem cgoa síi hãa sa, nxãa sa kaisase qãè si i khama. ²⁴ Igaba cgàam koer gha hãa sa ko kaisase qaase gatu domka. ²⁵ Tcoms ncèer úúas kar q'ana, gatu cgoar gha hãa sa, a ra a gha wèéa tu cgoa qanega hêé, gatu di dtcòm'an gha còoka qõð ka, naka gatu di dtcòm'an di qãè-tcaoan hêéthêé e. ²⁶ A ncèè gaicarar kò gatu cgoa hàna ne tu gha tíi domka Jeso Kreste ba kaisase dqòm.

Krestem khama ma kg'òè (1:27-2:18)

Krestem koe méé tu kg'òè

²⁷ Igaba kaisase ko qaase sa, kg'òèa tu di kg'òòan méé i Krestem di qãè tchõàn kg'anoa hãa. Hàà ra ga ko hàà bóò tu u, kana ra ga káa ra a igaba méér kóm, kg'òè-q'ooa tua qarika cúim tc'èem koe hàna sa, tu ko gataga qãè tchõàn di dtcòm'an koe cúis tcáós cgoa qarika tséé sa. ²⁸ Ra kóm kg'oana, cuiskaga tu ntcoeko ne ka q'aekaguè tite sa. Ncèe sa bóðsekos x'ái si i gane di kaàkaguèan di sa, igabas gatu di kgoarakuan di si i. Si ncèe sa Nqarim koe guua. ²⁹ Cgómkuan tu máàèa hãa khama, Krestem koe tu gha dtcòm's ka cúí tamase, igaba gataga Gam domka xgàrases ka hêéthêé e. ³⁰ Gatu hêé naka tíi hêéthêé ta ko cúis ncõ sa x'áa khama. Ncìsegar kò ncèes ncõ sa x'áa, ncèe tu ko ma bóò khama, a ra a ko ncèe tu ko ma kóm khamaga ma qanega ncèeska x'áa si.

2

Krestem di cg'áré-cg'aresean hěé naka Gam di kaian hěéthěé e

¹ Kreste ba ko ghùi-ghui tcáo tu u. Si ko Gam dis ncàmku sa qgài-qgai tcáo tu u, Tcom-tcomsam Tc'ěe ba ko xg'ae-xg'ae tu u, tu thòò-xama-mááku sa hěé naka cgómku sa hěéthěé úúa hãa. ² Ncěe zi gúù zi tu kò úúa hãa ne méé tu nxãaska tiri qãè-tcaoan kaisakagu, cúíta ma tc'ěean ka, naka tu ncàmku naka cúíta cúíga xám, naka tua cúís tcáo sa úú. ³ Táá méé tu cěè di guu, naka bóòse guu, igaba méé tu cg'áré-cg'arese, naka gatu ka c'ěe ne, gatu ka cgáése séè. ⁴ Wèém khòè ba méém táá gam di zi gúù zi cúí zi q'óé guu, igabaga méém c'ěe ne khòè ne di zi gúù zi gataga q'óé.

⁵ Gatu dim tc'ěe ba méém Jeso Krestem dim khama ii.

⁶ Ncěe xg'ao Nqarim dis iis koe hàna

a Gam cgoa cúí ii ba,

igabam ko Nqarim cgoa tòóa xg'aesean táá qgóóa qari, kúrúm gas gúù sa.

⁷ Igabam xg'ao cg'ãa-cg'anasekaguse

a qãàm dis téé-q'oo sa séè,

a khòèm dis iis koe ábàèa.

Eém ko khòèan di iian koe sao-xg'aèè

⁸ kam kò cg'áré-cg'arese,

a x'ooan koe ga igaba máàse,

xgàus dis x'oos koe ga igaba.

⁹ Gaas gúùs domkam kò Nqari ba kaisase kaikagu Mea,

a ba a wèè zi cg'òè zi ka kaias cg'òè sa máà Mea.

¹⁰ Nxãasegam gha wèém qúrù ba Jesom dis cg'òè sa qòmà máá ka,

wèé gúùan nqarikg'ai di hěé,

naka nqòómkg'ai di hěé,

naka nqòóm ka nqãaka hànan hěéthěé e.

¹¹ Nxãasega zi gha wèè zi tam zi gataga nxàe,

Jeso Kreste ba X'aiga Me e sa ka,

Nqarim Xòòm gha x'áakaguè ka.

Nqòómkg'ai di x'áàn khama méé tu x'áà

¹² Ncàm-ncamsa tu tiri tuè, wèè x'aè ka tu kò komsana, ãer hàna hãa ka cúí tamase, igaba kaisase káà ra a x'aè kaga. Ke méé tu ncéeska gatu di kgoarasean koe tséé, q'áòan hěé naka cgùruan hěéthěé cgoa. ¹³ Nqari ba ko gatu koe tséé, tc'ěe tu kos koe hěé naka kúrú tu kos koe hěéthěé e, qãè-tcaokaguèm gha ka.

¹⁴ Wèè zi gúù zi méé tu kg'ui-kg'uisse tamase kana měéku tamase kúrú, ¹⁵ naka tua gha nxãasega káàn chibi naka q'ano ii, qãè tu cóa tu Nqarim di tu iise, tshúù caus qhàòs hòàra hãas xg'aeku koe. Gane xg'aeku koe méé tu x'áà, nqarikg'ai di tconòan khama ma, ¹⁶ kg'òèan dim kg'ui ba qgóóa hãase. Ncěeta tu kò hěé ner gha Krestem dim cáím ka gatu ka dqòmse. X'áíi gha tiri qgóéan kò kg'amaga di tama sa, i kò qóm tsééan tiri kòès di tama a sa. ¹⁷ A ncèè tiri c'áòan kò dàda-máákus dis gúùs khama ma ntcãaguè ne, ncěe gatu dis dtcòmòs ko Nqari ba kúrú máá sa, gatà i kò ii ner gha qãè-tcao, a gha tiri qãè-tcaoan gatu wèè tu cgoa xg'aea máá. ¹⁸ Gatu igaba méé tu gatà ma qãè-tcao. Naka tua tíi cgoa gataga qãè-tcao.

Paulo ba gha Timoteo ba hěé naka Epaferadito ba hěéthěé tsara tsééa úú

(2:19-30)

¹⁹ X'aigam Jesom koer nqòòan úúa hãa, Timoteo bar gha gatu koe qháése tsééa úú di i, nxãasega ra gha ãem ko kabise ne tíi igaba qãè-tcao ka, gatu kam gha hàà bìrí te khama.

²⁰ Gam khama ii tcáo khòèr úú tama, tseegukaga gha gatu di zi gúù zi tc'ěe-tc'ěese e.

²¹ Wèèa ne ga ko gane di zi gúù zi cúí zi qaa khama, Jeso Krestem di zi tamase. ²² Gatu igaba tu q'ana, ntam kò ma gam ka x'áíse sa, cóám xòò ba ko tsééa máám khamam kò ma tíi cgoa Nqarim di qãè tchòàn koe tséé. ²³ Ra gaa domka nqòòan úúa, gaam ga bar gha

tsééa úú di i, ãer kò ko gúú zi ko ma tíí ka qòò sa q'ãa ne. ²⁴ Ra X'aigam koe tcoman úúa hãa, tíí igabar gha qháése síí sa.

²⁵ Igabar kò bódò, kaisase i ko tc'ëese sa, Epaferodito bar gha gatu koe tsééa úú sa, ncêe tíí qòe ba, a tíí khama ma tséé-kg'ao ba, a tíí khama ma ncòo-kg'ao ba, ncêe gatu òim tséé-khoe ba gataga, ncêe tu kò tsééa óá ba, hààm gha ãer ko tcào zi q'òé ka ba. ²⁶ Wèéa tu gam xgónèa hãa, a ba a gataga thòò-tcaoa hãa, tsàam ko sa tu kórna hãas gúús domka. ²⁷ Tseegukagam kò ko tsàa a ba a kò x'oos qàe koe hãa, Me kò Nqari ba thòò-xama máá me, gaam cúím tamase igabaga tíí ga ra hēéthēé e, nxāasegar gha táá gaia c'ëes tshúù-tcaos tshúús koe hãa ka. ²⁸ Ra kò ncêes gúús domka qháése tsééa úú me, nxāasega tu gha ãe tu ko bódò me ne qãè-tcao ka, nakar gha nxāasega gataga tiri tshúù-tcaoan ka kaà cgaèè. ²⁹ Ke méé tu kaisas qãè-tcaos cgoa Nqarim koe qãése hààkagu me, naka tua ãeta ii khòèan tcom, ³⁰ gam dis kg'òè sam kò cg'ãè zi qgái zi koe tcãà, a ba a kò Krestem di tsééan domka x'óó ka hēé, gatu kúrúa máá tea hãa tite tsééan kúrú koe.

Dqàèkuan hēé naka qãè-tcaoan hēéthēé e (3:1–4:9)

3

Tseegu di tchànoan ncêe Nqarim koe guua a

¹ Còò dis ka, tíí qòe ga tuè, Nqarim koe qãè-tcao! Cúís gúús ncêer ko góá máá tu u sa xhòekagu te tama, a sa a gha qãèa máá tu u. ² Q'òése méé tu haghuan koe, naka q'òése cg'ãè cau ne koe, naka q'òése cgàan ko gádò ne khòè ne koe. ³ Gatáa tseeguka q'ãe nqãa-qgai khòèa ta ta a khama, gatá Nqari ba kò Tcom-tcomsam Tc'ëem koe dqòm a Jeso Krestem koe koase ta, a cgàa ba dtcãàse tama.

⁴ Tíí igabar ga koase. Tíí xòè za ka, ncêe c'ëem khòem kò cgàan koe dtcãàsea hãa, ner gha tíí igaba kaisa dtcãàsean úúa: ⁵ Q'ãe nqãa-qgai khòèa raa 8 òim cáím ka, Iseraele dis qhàòs koer guua, Benjaminem dis qhàòs koe. Heberar tc'áró-tc'aro. *Moshem di* x'áèan xùri koe ra Farasai ra a. ⁶ Wèé tcáóa te koer kò kerekes cgoa x'ãàkua. X'áèan koe tsi kòò chibia te qaa ne tsi gha bóò ra chibi úú tama.

⁷ Igabaga wèes gúús ãer ko bóò si ga kabisea máá te sa, nxãa sar ko káà hùì iise bóò Krestem domka. ⁸ Eè, tseegukar ko wèé zi gúú zi káà hùise sèè, Jeso Krestem tirim X'aiga ba q'ãa nea gaa zi gúú zi ka kaisase cgáé e khama. Gaam domkar wèé gúúan aagua, a ra a ko cg'uri khama ma sèè e, nxāasegar gha Krestem cúí ba hòò ka, ⁹ a ra a gha Gam koe hànase sao-xg'aeè ka. Nqarim di x'áèa ner kò kúrús gúús koer guu a tchàno iise bóòè tama, igabaga Krestem koe dtcòmàn ka a. Nqarim koe guua tchànoan ga ncêe e, dtcòmàn di i. ¹⁰ Krete bar q'ãa kg'oana, tãe-q'ooa ba di qarian ka hēé, naka Gam di xgàrasean ka hēéthēé e. Gam khamar ii kg'oana Gam dis x'oos koe, ¹¹ a ra a gha nxāasega x'ooan koe tãean hàà sao-xg'ae ka.

Tcg'òó tcúú sa qàràa máá

¹² Sao-xg'ae ta ga ra hãa, a ra a qanega tc'ãò tama. Gabagar ko ncêes gúú sa qgóó a qaa, Jeso Krete ba gaas ka qgóó tea khama. ¹³ Tíí qòe ga tuè, qgóóar xg'ara tar méé tama. Igabagar ko cúís gúú sa kúrú. Ncèetar ko méé: kháóka hàna zi gúú zir ko q'aa cgoa, a ra a ko kóé còoka hàna zi gúú zi. ¹⁴ Còokar ko qarika kúrú xám, tcg'òó tcúú gha ka. Nqari ba tc'amaka hãas kg'òès ncêes koe tciia úú tea hãa Jeso Krestem koe.

¹⁵ Gatá ncêe dtcòmàn koe kaia hãa ta méé ta gatà ma tc'ëe. Igabaga ncêe c'ëes gúús ka tu kò tãáka zi tc'ëe zi úúa hãa nem gha Nqari ba gaas gúú sa thēé x'ái tu u. ¹⁶ Igaba méé ta ãe ta sao-xg'aeam dàòm cgoa cúí ga còoka qòò.

¹⁷ Tíí qòe ga tuè, wèé tu méé tu serè te, naka tua khòè ne ãe ko sixae dis x'áís khama ma kg'òè ne xaèa kg'ónò. ¹⁸ Kái q'oror ncêes gúú sa birí tua, ra ko ncêeska tcgái-tshàran cgoa birí tu u, a ko máá: kái ne khòè ne hãa, Krestem dis xgàuku sa hòrea ne, témé. ¹⁹ Gane dis chòò-q'oo sa kaàkaguè si i. Gane dis nqàri sa ãe tc'áróa ne ko tc'ëes gúús ga si i*.

* 3:19: ãe tc'áróa ne ko tc'ëes gúú si i - Gerika sa ko máá: “gane dis ncãa sa,” témé.

di gúuan koe ne ko dqòmse. Nqǒmkg'ai di gúuan koe i tc'ëea ne tēe. ²⁰ Igabas gatá dis x'áé sa nqarikg'ai koe hàna, ncēe Kgoara-kg'aom gatá dim X'aigam Jeso Krete ba ta ko guu a qāà koe. ²¹ Gabá gha kg'amka tc'áróa ta, Gam dim tc'áróm x'ààkom cgáém khama ma kúrúa kabi i. Ncēe gúua nem gha kúrú, qaria nem úúa wèé gúua nem gha Gam dòm q'oo koe tòó di i khama.

4

Tááka zi x'àè-kg'ám zi

¹ Ke méé tu ncēeska, ncàm-ncamsa tuè, X'aigam *Nqarim* koe qarika téé! Tíí qōe ga tu u, ncàm̄ar hāa a xgónèa tu, qāè-tcaokagu te tu ko, a tu a gataga dqòm̄kuan dis cábás khamaga ii.

² Odi sa hēé naka Sentuke sa hēéthēé sara ra ko wèé tcáóa te cgoa dtcàrà, a ko máá, méé sara cúí tcáóa sara cgoa X'aigam *Nqarim* koe x'āè, témé. ³ Eè, tsáá igaba ra ko dtcàrà tsi, tcom-tcomsa tsi joko xgàm-kg'ao tsi, khòè sara ēe sara hùì, qāè tchōàn *Nqarim* di koe sara tíí cgoa tsééa hāa, Kelemente ba hēé, naka c'ēe ne tséé-kg'ao ne hēéthēé e, ncēe gane di cg'ōèan tcgāyas kg'ōèan dis koe hàna ne.

⁴ Wèé x'aè ka méé tu X'aigam koe qāè-tcao. Gaiar ko ncēeta méé: qāè-tcao tu! ⁵ Gatú di qāè cauan méé i wèé ne khòè ne koe q'āà. X'aigam *Nqari* ba cúú Me e ke. ⁶ Táá méé tu cúí gúú kaga káise tc'ēe-tc'ēese guu, igaba méé tu wèés gúús koe gatu di dtcàrà kúrú nakam *Nqari* ba q'āa a, còrèan koe hēé naka dtcàrà koe hēéthēé e, qāè-tcaoa-máákuan cgoa. ⁷ I gha kómá q'āan ka tc'amaka hāa tòókuan *Nqarim* di, tcáóa tu hēé naka tc'ēea tu hēéthēé Jeso Krete koe kòre.

⁸ Còo dis ka, tíí qōe ga tuè: tc'ēea tu méé tu cg'oè-cg'oe qāè zi gúú zi hēé naka dqòm̄kuan kg'anoa hāa zi gúú zi hēéthēé cgoa: wèé zi gúú zi tseegu di zi hēé, naka wèé zi dqòm̄mè ko zi gúú zi hēé, naka wèé zi tchàno zi gúú zi hēé, naka wèé zi gúú zi q'ano zi hēé, naka wèé zi ncàm-ncamsa zi gúú zi hēé, naka wèé zi gúú zi qāè zi iise ko nxàèè zi hēéthēé cgoa. ⁹ Tíí koe tu xгаа-xgaasea zi gúú zi hēé, a gataga máàèa zi gúú zi hēé, a tu a gataga kómá zi hēé, a tíí koe bóòa zi hēéthēé méé tu tséékagu, nxāaskam gha tòókuan dim *Nqari* ba hāa cgoa tu u.

Paulo ba Filipi di ne khòè ne qāè-tcaoa máá (4:10-23)

¹⁰ Kaisaser ko *Nqarim* koe qāè-tcao, tíí ka tu gha tc'ēe-tc'ēese di x'aèan tu gaia hòòa khama. Kg'aiga tu kò tc'ēe-tc'ēese te, igaba tu ko x'aèan úú tama. ¹¹ Ncēes gúú sar ko méé kar máá, qaar kos gúú si i témé tama. Wèés téé-q'oos ēer hāas koer gha qāè-tcao hāa sar xгаа-xgaasea hāa khama. ¹² Tòó dibiku sar q'ana hāa; a ra a gataga tòó ghùiku sa q'ana hāa. Ncēes kàa sar xгаа-xgaasea: wèé qgái hēé naka wèé x'aè hēé kar gha qāè-tcao ka. Xg'āà ra ga hāa kana xàbà ra ga hāa igaba, q'òòà ra ga hāa kana ra ga káà gúú ra a igaba. ¹³ Wèé zi gúú zir gha ēe ko qari-qari tem cgoa kgoana.

¹⁴ Eēta i ii igabaga tu qāèse hēéa, a kò tíí cgoa xg'aea máána, qgóóar kò hāa qómá ne. ¹⁵ Gatú igaba tu q'ana, gatu Filipi tu, qāè tchōàn kò tc'āà a gatu koe hàà x'aè ka, Maketonia koer ko tcg'oa, kas kò cúís kerekes ga sa káà si i, tíí cgoa ko tòókua sa aban marian di ka kò hùì te sa, gatu ka oose. ¹⁶ Tesalonika koe igaba tu xg'ao ēer tcàoa hāa koe hùian úúa máá te, x'aèan ko ma ntcōóa xùriku khama. ¹⁷ Aba ner ko qaas tama si i, igabar ko tc'ēe, khòè ne gha kaisase koa tu u sa, qāè tsééan ncēe tu kúrúa hāa kái domka. ¹⁸ Wèé aban ēe tu kò Epaferoditom cgoa tsééa máá tea hāa ra hòòà, i kaisase tc'āò tea, a tc'āò nqáéa. Dàòà-máákus *Nqarim* dis qāè hñm̄m̄ xg'āòs *khama zi xám̄*, ncēe *Nqarim* koe ko qaase sa, *Nqari* ba ko qāè-tcaokagu sa. ¹⁹ Igabagam gha tirim *Nqarim*, ncēe qguua hāa ba, Gam di x'aian koe guu a wèés gúús ēe tu tcàoa hāa sa máà tu u, Jeso Krete koe. ²⁰ Gatá dim *Nqarim* Xòò ba méém chòò tamase dqòm̄mè! Amen.

Còo di zi tsgám̄kaguku zi

²¹ Tsgámkagu wèém Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ba. Tí qõe ga ne tí cgoa hàna nea ko tsgámkagu tu u. ²² Wèé ne tcom-tcomsa ne khòè nea ko tsgámkagu tu u, *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram dim nquum di ne tc'áro ga.

²³ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu di tc'ëean cgoa hãa.

KOLOSA NE
Paulom dis tcgãya sa
Kolosa ne koe
Téé-cookg'ai sa

Ncêes tcgãya sa kò Kolosa koe hànas kereke sa góá mááèa hãa. Ncêes kereke sa kò Paulom ka tshoa-tshoaè tama, igabas kò Paulom kò xámse a ko tséém xòem koe hàna, me kò tséé-kg'aoan kiam x'áé-dxoom Asia dim Efesom koe guu a tsééa tcg'òó.

Paulo ba kò bóòà q'ãa, tshúù-ntcõa di xгаа-xгаа-kg'aoa ne Kolosa dis kerekes koe hàna sa, ncêe kò khòè ne xгаа-xгаа, tãá nqárian ne gha qámsea máá ka a.

Ncêes gúùs cúis tama si i, igaba xu kò ncêe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu máá: khòèan méé i q'ãe nqãa-qgai khòè, naka tc'õoan di x'áè-kg'ámán xaèa kg'ónò, témé.

Paulo ba kò dtcòm-kg'ao ne di tchõàn tseegu di góá, a ncêe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa ntcoeku. A ba a kò máá: Jeso Kreste ba ko cg'oèa hãa kgoarasean máà ta a, zi ko c'èe zi xгаа-xгаа-kg'ám zi Krestem koe séèa tcg'òó ta a.

Krestem koem Nqari ba guu a nqõómkg'ai kúrúa hãa, a ba a ko gataga Gam koe ga guu a nqõó ba séèa kabia mááse. Krestem cgoa xg'ae a cúí iian ka cúí ta gha nqõómkg'ai koe kgoarasean úúa hãa.

Gaa koe guus kam ko Paulo ba Krestem koe kg'òè sa ko wèé cárn di kg'òèan koe dùú sa nxàes ka góá. Ncêes tcgãyas Kolosa ne góá mááèa hãa sa Efeso ne góá mááèas hãas tcgãyas cgoa cúí si i.

Tigiko ba kò ncêes tcgãya sa séè a Kolosa koe úú, a ba a kò Onesimom cgoa hãa, qãàm ncêem kò Paulo ba tcgãya sa Filemone ba téé-q'ooa ba koe góá máá ba.

Qaa-qaasa kg'uía ne:

- nqõó ba (1:15-20)
- tc'áró ba (1:18-24)
- ncíís kg'òè sa, kabas kg'òè sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Nqõóm dis kg'òè sa hëé naka Krestem di tsééan hëéthhëé e (1-2)
- Kabas kg'òè sa Krestem koe (3-4)

Nqõóm dis kg'òè sa hëé naka Krestem di tsééan hëéthhëé e (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra Nqarim ma tc'èea khama, a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa.

² Kolosa koe hàna ne dtcòm-kg'ao ne, gatsam ka qõese ga ne ncêe Krestem koe tcom-tcomsa ne tsam ko ncêes tcgãya sa góá máá a ko máá:

Nqarim gatá ka Xõòm koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthhëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Kolosa di ne còrèa máá

³ Eë tsam kò ko còrèa máá tu u ne tsam ko wèé x'áè ka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xõò ba qãè-tcaoa máá, ⁴⁻⁵ Nqarim koe tu nqòòan úúa hãa, a gaa domka Jeso Krestem koe dtcòmaa, a gataga wèé ne tcom-tcomsa ne ncàma hãa sa tsam kóma hãa khama. Ncêe nqòòan tu nqarikg'ai koe tòóa mááèa hãa. Nxãakamaga tu gaa nqòòan ka kóma hãa, tseeguan di qãè tchõàn tu kò xгаа-xгааè ka. ⁶ Eë i ko qãè tchõàn gatu koe hààm cárn ka tu kò kóm m a tu a kò tshoa-tshoa a Nqarim di cgómkuan tseeguan kaga gatu ka q'ana hãa. Ncêe i ko ma wèém nqõóm koe tc'áróan kúrú a kai khama i ko gataga

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

gatu xg'aeku koe hěé. ⁷ Epaferasem koe tu kò xгаа-xgaase e, qāàm sixae ka c'ěem ncàm-ncamsa ba, ncěe gatu domka tcom-tcomsam tsée-kg'aom Krestem di ba. ⁸ Ncěe kò gataga *Tcom-tcomsam* Tc'ěem ka tu máàèa hāa ncàmkuuan ka bìrì xae e ba.

⁹ Ncěes gúùs domka xae kò táá chòè cgoa còrèa máá tu ne, gaam cárm ěe xae kò kóm m ka, xae kò Nqari ba dtcàrà Me kúrú tu u, Gam ko tc'ěe sa tu gha cg'oèase q'āa ka, nakam gha Tcom-tcomsam Tc'ěem ka hěéthěé cg'oè-cg'oe tu u, ncěe gha kúrú tu u tu wée za ga tc'ěega, a kómā q'āa ba. ¹⁰ Nxāasega tu gha X'aiga ba kg'anoa hāas kg'òè sa kg'òè, a wée za ga qāè-tcaokagu Me, a tu a gha qāè zi tsée zi wée zi koe tc'áróan kúrú, a Nqari ba q'āan koe càuse ka. ¹¹ A xae a ko còrè, wée qarian cgoa tu gha qari-qariè sa, Gam di qarian x'āam di koe guua ka, qómān xg'aeku koe tu ko qarika téé a tu a qád tcáo, qāè-tcaoan cgoa. ¹² Xae ko còrè, Abo ba tu gha qāè-tcaoa máá sa, Gaam ncěe kúrú tua tu kg'ano-kg'anosa ii ba, ěe tcom-tcomsa ne q'òda hāa sa tu ko gataga thée q'òd sa, ncěe x'āan di x'aian koe hāa sa. ¹³ Ntcùúan di qarian koem kgoara tcg'òd taa, a ěem ncàma hāam Cóm di x'aian koe tséea óa taa hāa, ¹⁴ ncěe Gam koe ta kgoarakuan úúa hāa ba, chibia ta di qgóoa-máákuan di i.

Krestem di i sa hěé naka dùú sam kúrúa máá taa sa hěéthěé e

¹⁵ Bóòse tamam Nqarim dis ii sam úúa[†], wée zi gúù zi ka tc'amaka hāas téé-q'oo sa úúa hāa[‡] ba. ¹⁶ Wée zi gúù zia Gam koe guu a kúrúèa khama, nqarikg'ai koe hàna zi hěé naka nqòókg'ai di zi hěéthěé e, hòdse ko zi hěé naka hòdse tama zi hěéthěé e, x'aian di ntcòó-q'ooan hěé kana tcèè-tcuì-kg'aoan hěé kana tc'āa-cookg'ai-kg'aoan hěé kana qarian hěéthěé; wée zi gúù zia Gam koe guu a kúrúèa, a Gabá kúrúa máàèa. ¹⁷ Wée zi gúù zi cookg'ai koem hàna, zi ko wée zi gúù zi Gam koe qgóoa xg'aese. ¹⁸ Me Tcúú Me e tc'áróm di ba, ncěe kereke ii ba: Tshoa-tshoam ga Me e, tc'āa a x'ooan koe guu a ghùèa ba, nxāasegam gha wée gúúan koe tc'āa dis téé-q'oo sa úú ka. ¹⁹ Nqari ba i ko qāè-tcaokagu, Gam tc'áróa gha cg'oèase *Krestem* koe x'āè khama. ²⁰ Gam dis xgàus di c'ádan koem kò guu a tòókuan kúrú, nxāasegam gha wée zi gúù zi *Krestem* koe guu a xg'ae-xg'ae zi tòóku Gam koe, nqòómkg'ai koe hàna zi gúù zi hěé naka nqarikg'ai koe hàna zi hěéthěé e.

²¹ C'ěe x'aè ka tu kò Nqarim cgoa q'aara hāa tu khòè tu u, a tc'ěe-kg'árma tu koe Gam di tu cg'òo-kg'ao tu u, cg'āè zi tsée zi kúrú tu kò zi koe. ²² Igabam ncěeska *Krestem* dis x'oos koe guu a Gam cgoa xg'ae-xg'ae tua, tu Gam koe tòókua, Gam dim tc'áróm koe guu a[§], nxāasegam gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa tu ii, a wée za ga káà chibi iise tòó tu u ka. ²³ Igaba i ko qaase, tshoa-tshoases dtcòmān dis koe tu gha wée x'aè ka qarika hāa sa, táá tu gha ntcāa-ntcāè a qāè tchòan di nqòdan koe tcg'òdè ka. Ncěe qāè tchòan tu kómā hāa, nqarikg'ai ka nqāaka hàna hāa khòèan wée^{**} ko xгаа-xgaè e, ra tíí Paulo ra gaan dir tsée-kg'ao ra a.

Paulom di tséea ne kerekes koe

²⁴ Ncěeskar ko ěer ko gatu domka xgàràè zi xgàraku-kg'árni zi ka qāè-tcao. Eě kò Krestem di xgàrakuan koe tcào sar ko tirim cgàam koe guu a cg'oè-cg'oe, Gam dim tc'áróm domka, ncěe kereke sa ii ba. ²⁵ Gas dim tsée-kg'ao bar kúrúa, Nqarim máa tea hāa tséeán khamaga ma, Nqarim di kg'uia ner gha cg'oèa hāase máa tu u ka. ²⁶ Kuri xu kuri xu, naka qhàè zi ko ma xùriku khama zi kò ncěe zi gúù zi chómmea, igaba zi ncěeska Nqarim di ne khòè ne x'áíèa hāa. ²⁷ Nqari ba kò x'áàkos qguùs chómsea zi gúù zi di sa q'āakagu ne kg'oana, ncěem ko táá zi qhàè zi di ne úúa máana hāa sa. Si kò ncěes kàa sa, Krete ba gatu koe hāa si i, ncěe x'āan di nqòdan ii ba. ²⁸ Ncěe xae ko Gam ka xгаа-xгаа ba, a xae a ko wém khòè ba tchàno-tchano, a wém khòè ba wée q'āan di tc'ěean

[†] 1:15: Nqarim dis ii sam úúa - Gerika sa ko máá: "Nqarim dim ii Me e," témé, igabas ncěe sa tchàno tamas Naro si i. [‡] 1:15: tc'amaka hāas téé-q'oo sa úúa hāa - Gerika dis kg'ui sa ga Naros koe "tc'āa a ábàèa ba" ta ma góá kabiè, igabas ko ncěes kg'ui sa méé a ko máá: "tc'amaka hāas téé-q'oo sa úúa hāa ba," témé.

[§] 1:22: Gam dim tc'áróm koe guu a - Gerika sa ko "tc'áróm cgàam dim koe guu a" témé. ^{**} 1:23: nqarikg'ai ka nqāaka hàna hāa khòèan wée - Gerika sa ko máá: "kúrúèas gúùs wées nqarikg'ai ka nqāaka hàna sa," témé.

ka xгаа-xгаа, nxāasega xae gha kúrú me wèém khòè ba Krestem koe wèé za ga kai ka. ²⁹ Ncēes gúús koer ko qarika tséé, a ko Gam di qarian koe guu a wèé qaria te tséékagu, ncēe ko tíí koe qarian cgoa tséé e.

2

¹ Q'āa méé tu sar ko tc'ēe, nta nooser ko gatu domka hēé, naka ēe Laodikea koe hāna ne hēé, naka wèé ne ēe tíí cgoa qanega xg'ae tama ne hēéthēé domka qarika tséé sa. ² Nxāasega i gha tcáóa ne ntcàmmè ka, ne ncàmkuan koe guu a cúís gúú sa kúrúè, nxāasega ne gha qguu a cg'oèa hāase kóma q'āa ka, chómsea zi gúú zi Nqarim di zi ne gha gane ka q'āa ka, ncēe Kreste ii zi, ³ ncēe Gam koe i wèé qguuan q'āan di tc'ēean di hēé naka tc'ēegan hēéthēé di chómsea hāa ba.

⁴ Ncēes gúú sar ko bìrí tu u, cúí khòè ga gha nxāasega táá kàa tu u ka, ncōé zi kg'ui zi ntcoekuan di zi ka igaba. ⁵ Eētar ma tc'áróa te cgoa gatu koe káa ra a igabar tc'ēea te koe gatu cgoa hāna, a ra a ko qāè-tcao, gatu di tséé-kg'áman hēé naka gatu di dtcòmān Krestem di koe qarika téé sa hēéthēér kò bóò khama.

Kreste ba ko cg'oèas kg'òè sa óága

⁶ Ke nxāaska, ēe tu ma Jeso Kreste ba ma X'aigam iise séèa hāa khamaga ma méé tu Gam koe kg'òè. ⁷ Gam koe méé tu hùis khama ma tobega naka nquum khama ma tshàoa ghùìè; gataga méé tu dtcòmān koe qari-qariè, ēe tu ko ma xгаа-xгааèa khama, naka tua qāè-tcaoa-máákuan cgoa cg'oèa nqáése.

⁸ Bóò méé tu, naka i cúí khòè ga táá khòèan di xгаа-xgaan hēé, naka káa hùì qàe-qaekuan hēéthēé tséékagu naka qáé tu u guu. Khòèan di tc'ēe-kg'áman hēé naka ncēm nqōóm di qarian hēéthēé ne ko xùri, a Kreste ba xùri tama. ⁹ Nqari ba cg'oèa hāase Gam koe x'āèa hāa ke, Gam dim tc'áróm koe, ¹⁰ tu Gam koe Gam di cg'oèa kg'òèan máàèa hāa, ncēe wèé qarian hēé naka wèé tc'āa-cookg'aiān hēéthēé di Tcúú ii ba. ¹¹ Gam koe tu kò gataga q'āe nqāa-qgai khòèa hāa, q'āe nqāa-qgai khòokus khòèan tshàu ka kúrúè tama sa, igaba Krestem ka kúrúèas q'āe nqāa-qgai khòokus koe tu guu a tc'áróm dim cgàam koe tcg'dóèa. ¹² Krestem cgoa tu kò tcguu-tcguukus koe kg'ónòè, igaba tu kò Nqarim ncēe Kreste ba x'ooan koe ghùiam di qarian koe dtcòm, a gaas dtcòmš koe guu a tcguu-tcguukus koe Gam cgoa ghùìèa. ¹³ Gatu di chìbian koe hēé naka gatu dim cgàam di q'āe nqāa-qgai khòèè taman hēéthēé koe tu kò x'óóa hāa, Me kò Nqari ba Krestem cgoa kg'òèkagu tu u, a gatá di chìbian wèé ga qgóóa máá taa hāa, ¹⁴ a kò ēe gatá di chìbian góáèas tcgāya sa tchùua tcg'òó, gaas di x'áè-kg'áman cgoa, a ba a xgàus koe xgàu ana hāa. ¹⁵ Gaas xgàus koem kò Nqari ba tc'ēean di xu tc'āa-cookg'ai xu qariga xu di ncōo-gàban xhùu cgae xu a qg'aè-cgaekagu xu, a ba a wèém khòèm cookg'ai koe sau-cgaekagu xu, a kò Tàà-kg'aom ii sa x'ái xu.

Krestem cgoa x'óó sa hēé naka Gam cgoa kg'òè sa hēéthēé e

¹⁶ Gaa domka méé tu táá cúí khòè ga kgoara máá naka i xgàè-kg'am tu u guu ēe tu ko tc'óó a ko kg'áas koe, dtcòm-kg'ao ne dis kōès dim cárm ka igaba, kabam nxoem dis kōès ka igaba, Sabata dim cárm kaga igaba. ¹⁷ Ncēea hàako zi gúú zi di sòm-c'ana a, igabagam tc'áró ba Krestem di me e. ¹⁸ C'ēe khòèa ne hāna, cg'áré-cg'arese kg'oana a, a moengelean i gha dqm sa ko qaa. Eē ne bóda hāa gúuan ka ne ko bóò-boose, a ne a ko gane dim cgàam di tc'ēean ka káa hùise tc'amaka bóòse. Táá méé ne téé-q'oos ēe tu úúa sa séè cgae tu u guu. ¹⁹ Tc'áróm dim Tcúú ba ne qgóó tama. Wèém tc'áró ba ko Gaam Tcúúm koe guu a kai, a ba a q'amku-q'ooa ba hēé naka qg'áía ba hēéthēé ka qari-qari a qgóóa xg'aeè, a ba a ko ēem ko ma Nqari ba tc'ēe khama ma kai. *Ke méé tu gane ka nquú ka hāa.*

²⁰ Krestem cgoa tu x'óóa hāa, a nqōóm di qarian koe kgoaraèa hāa. Dùús domka tua ko nxāaska ncēm nqōóm di tu iise kg'òèa máá, a gaam di x'áè-kg'áman komsana, ncēe ko máá: ²¹ “Táá tshàu cgoa qgóó guu! Táá xám guu! Táá cúú-cuuse guu!” ta ko méé e. ²² Ncēe x'áè-kg'áma nea ko gúú zi ka kg'ui ncēe tséékaguè zi ko xg'ara ne gha kaà zi, x'áè-kg'áman hēé naka xгаа-xgaan hēéthēéa khòèan koe guua. ²³ Ncēe ne khòè ne ko nqárian qámsea máá, a ne a ko cg'áré-cg'arese, a gane di tc'áróan koe qgóósea hāa, khama i ncēe

x'àè-k'g'áman q'áa di tc'ëean koe guua khama ii, igaba i qarian úú tama, cgàam ncàmà hãa sa i gha xgàè di i.

Kabas kg'õè sa Krestem koe (3-4)

3

¹ Nxãakamaga tu kò Krestem cgoa ghùèa hãa ne méé tu nxãaska gúú zi tc'amaka hàna zi koe tòón tcáó, ncëe Krestem hàna, a kg'àóm x'òàm Nqarim dim xòè koe ntcõe koe.

² Gúú zi tc'amaka hàna zi koe tu tc'ëea tu tòò, nqõómkg'ai di zi gúú zi ka tamase. ³ X'óóa tu hãa, i gatu di kg'õèan Krestem cgoa Nqarim koe chómsea hãa ke. ⁴ Ncëe Krestem, ncëe gatu dim kg'õèm kò x'áise, ne tu gha gatu igaba thëé nxãaska Gam cgoa x'ààn koe x'áise.

⁵ Gúú zi èe nqõómkg'ai di ii zi méé tu nxãaska x'ooan koe tcàa: cg'áràn hëé, cg'ãè cauan hëé, tshúú zi tc'ëe zi hëé, cg'ãè tc'ëean hëé, naka cëèan hëéthëé e, ncëe kúrúa mááseèa hãa nqàrian qámsea máá di i. ⁶ Ncëe gúúan domka i ko Nqarim di xgòàn èe komsana Me

tama ne koe hàà ke. ⁷ C'ëe x'aè ka tu kò gazi gúú zi ka tc'ãà-cookg'aiè, a gazi koe kg'õè.

⁸ Igaba méé tu ncëeska gatu igaba wèé gúúan ncëeta ii aagu: xgòàn hëé, c'ee-c'ëean hëé, cg'ãè tc'ëean hëé, cóèkuan hëé, saucgaekaguko kg'uian hëéthëé e; gúúan ncëe wèé méé tu kg'áma tu koe táá tcg'òó guu. ⁹ Táá tshúú-ntcõa-mááku guu, gatu dim tc'áróm ncií ba

tu nxõoa tcg'òóa hãa, gam di zi tséé-k'g'árú zi cgoa ke, ¹⁰ a tu a kabam tc'áró ba hãa hãa, nxãasega tu gha kaba-kabaè, a gatu ka q'áa Me, a bóòse-q'ooan Gaam èe Kúrú-k'g'aom ii di x'áía hãa ka. ¹¹ Gerikan hëé naka Jutan hëéthëé di q'aa-q'ooa nea Gam koe hãa tite, q'ãe

nqãa-qgai khòèa ne hëé kana q'ãe nqãa-qgai khòèe tama ne hëé, c'ëe zi qhàò zi di ne hëé, nqúú ka x'àèa khòèan* hëé, qàn hëé naka qãà taman hëéthëé e, igabam Kreste ba

wèé Me e, a ba a wèéan koe ga hàna.

¹² Gaa domka, Nqarim nxará tcg'òóa máásea hãa tu khòè tuè, tcom-tcomsa naka ncàm-ncamsa tu, hãakaguse tu thòò-xama-máákua ne, qãèan hëé, naka cg'áré-cg'aresean hëé, naka kgàesase qgóósean hëé naka qád tcáóan hëéthëé cgoa. ¹³ Gatu ka c'ëe ne cgoa méé tu tsééa xg'ae, naka ncëe c'ëe khòèan cgoa tu kò c'ëes guu sa úúa hãa ne méé tu qgóóa

mááku. Eëm ma Nqari ba ma qgóóa máá tua khamaga ma méé tu gatu igaba gatà ma kúrú. ¹⁴ Wèé zi gúú zi ncëe zi tc'amkg'ai koe méé tu ncàmkuhan hãa, ncëe ko wèé zi gúú zi cg'òèase qáéa xg'ae e.

¹⁵ Krestem di tòókuan méé i tcáóa tu tc'ãà-cookg'ai, ncëe tu ma cúím tc'áróm di ii, a tòókuan koe tcièa khama. Ke tu qãè-tcaoa máá Me. ¹⁶ Krestem dim kg'ui ba méém gatu koe qguùase x'ãè. Xgaa-xgaaku tu naka tchàno-tchanoku wèé tc'ëean cgoa, naka

tua Pesaleman hëé, naka ciian hëé, naka tc'ëean di ciian hëéthëé tcáóa tu q'oo koe qãè-tcaoa-máákuan cgoa Nqari ba nxàèa máá. ¹⁷ Naka dùús wèés èe tu ko kúrú sa, kg'uian koe ga igaba kana tsééan koe ga igaba, méé tu wèéa sa ga X'aigam Jesom dim cg'õèm koe kúrú, naka tua Gam koe guu na Nqarim Xòò ba qãè-tcaoa máá.

Khòè zi hëé naka khòè xu hëéthëé e

¹⁸ Khòè saòè, gasao di xu khòè xu sao máàse, ncëe i ma X'aigam koe ma kg'anoa hãa khama.

¹⁹ Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi xao ncàm naka xaoa táá thòò-xamkagu zi guu.

Cóán hëé naka xòò ga ne hëéthëé e

²⁰ Cóá tuè, gatu ka xòò ga ne wèé zi gúú zi koe komsana, nxãa sa ko X'aiga ba qãè-tcaokagu ke.

²¹ Cóán ka xòò ga xaoè, táá cóán xgàè guu, naka i nxãasega táá tshúú-tcao guu.

Qàn hëé naka x'aigan hëéthëé e

²² Qàn tuè, gatu ka q'òòse ga ne nqõóm di ne tu komsana wèé zi gúú zi koe. Ncëe gúúan méé tu kúrú, gaan di tcg'áian gatu koe tòóa hãas ka tamase, kana cgòmkuhan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áda hãase.

²² Qàn tuè, gatu ka q'òòse ga ne nqõóm di ne tu komsana wèé zi gúú zi koe. Ncëe gúúan méé tu kúrú, gaan di tcg'áian gatu koe tòóa hãas ka tamase, kana cgòmkuhan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áda hãase.

²² Qàn tuè, gatu ka q'òòse ga ne nqõóm di ne tu komsana wèé zi gúú zi koe. Ncëe gúúan méé tu kúrú, gaan di tcg'áian gatu koe tòóa hãas ka tamase, kana cgòmkuhan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áda hãase.

²² Qàn tuè, gatu ka q'òòse ga ne nqõóm di ne tu komsana wèé zi gúú zi koe. Ncëe gúúan méé tu kúrú, gaan di tcg'áian gatu koe tòóa hãas ka tamase, kana cgòmkuhan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áda hãase.

* 3:11: nqúú ka x'àèa khòèan - Gerika sa ko "Sekithia" témé.

²³ Dùús wèés ãe tu ko kúró sa méé tu wèè tcáóá tu cgoa tséé, X'aiga ba ko tsééa máá khama, khóè ka tamase. ²⁴ X'aiga ba gha ãem Gam di ne khóè ne tòóá máána hãa sa kabi máákus iise máà tu u sa tu q'ana hãa khama. X'aigam Kreste Me e ncèe tu ko tsééa máá ba khama. ²⁵ Wèém khóè ãe ko cg'ãèan kúró ba gha suruta kabiè gam di cg'ãèan domka, *Nqari ba khóèan tãákase qgóó tama khama.*

4

¹ X'aiga xaoè, gaxao di qãàn méé xao ãe tchàno ii a qãè ii sa máà, gaxao igaba xao q'ana hãa, X'aiga ba xao nqarikg'ai koe úúa hãa sa ke.

C'èe x'àè-kg'áma ne

² Gatu di còrèan tu qarika qgóó, naka gaan koe kòresea hãa, naka *Nqari ba qãè-tcaoa máá.* ³ Naka tu gataga còrèa máá xae e, nakam gha nxãasega Nqari ba gaxae di kg'uian nquu-kg'áman xgobekg'ama máá, naka xae Krestem ka chómsea tseeguan nxàe, ncèer gaan domka qáèèa a. ⁴ Còrè nakar nxãasega tchànose nxàea tcg'òó o, ncèe i ko ma qaase khama. ⁵ Eã tchàa koe hàna ne méé tu tc'èegase tséé cgoa, wèém x'àè ba cg'oèase tséékagu na. ⁶ Gatu di kg'uian méé i wèè x'àè ka cgómkuan ka cg'oèa hãa, tãbean cgoa tsãubeèa hãase, nxãasega tu gha q'ãa, ntama tu gha ma wèém khóè ba xoa sa ka.

Còo di zi tsgámkaguku zi

⁷ Wèè tchòà nem gha Tigiko ba tíí ka bìrí tu u, ncàm-ncamsam qõe ba, a tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba, a gaxae khama ma qãà ba X'aigam koe. ⁸ Gaa domkar ko gatu koe tsééa úú me, ntama xae ma hãa sa tu gha nxãasega q'ãa ka, me gha gataga gatu di tcáóan ghùighui. ⁹ Onesimom cgoam ko síí, tcom-tcomsa, a ncàm-ncamsam qõe ba, ncèe gatu ka c'èe ba. Wèè zi gúú zi ncèe koe ko kúróse zi ka tsara gha bìrí tu u.

¹⁰ Tíí khama qáèèam Arisetareko ba ko tsgámkagu tu u, me ko Marekom Barenabasem ka qõese ba thèé tsgámkagu tu u (nxãakamaga tu x'àè-kg'áman hòda, ncèè hààm kò ne méé tu qãèse hàákagu me di i). ¹¹ Jesom, ncèe ko Juseto ta ma tcièè ba, nxãam igabam ko tsgámkagu tu u. Nooa xu Juta* xu xu u ncèe ko Nqarim di x'aian koe tíí cgoa tsééa xg'ae xu, a gataga tíí koe kaisa hùikuan úúa hãa xu. ¹² Epaferasem ncèe gatu ka c'èe ba, a Jeso Krestem dim qãà ba ko tsgámkagu tu u. Wèè x'àè kam ko qarika còrèa máá tu u, wèéan ãem ko Nqari ba tc'èe koe tu gha qarika téé, a gha *dtcòmà tu koe* kaia hãa, a wèè tcáóá tu cgoa Gam koe dtcòm ka. ¹³ Kaisa tsééan ãem ko gatu hèé naka Laodikea di ne hèé naka Hierapolise di ne koe hèéthèé tcàà tcáó a kúró koe ra ko gam ka nxàea tseegukagu. ¹⁴ Ncàm-ncamsam Lukam naaka di ba hèé, nakam Demase ba hèéthèé tsara ko tsgámkagu tu u.

¹⁵ Tíí qõe ga ne Laodikea koe hàna ne méé tu tsgámkagu, naka Nimefase sa hèé naka kerekes gas dim nquum koe ko xg'aes ga sa hèéthèé e.

¹⁶ Ncèes tcgãya sa tu ko nxárá máàèa xg'ara ne méé tu kúró nakas gataga thèé kerekes Laodikea di sa nxárá máàè si. Naka tu gatu tcgãyas Laodikea koe guua sa nxárá.

¹⁷ Naka gataga Arekipo ba bìrí naka máá: “Q'õé méé tsi naka ãe tsi ko X'aigam koe máàèa tsééan xg'ara-xg'ara,” témé.

¹⁸ Tíí Paulo ra ko ncèe tsgámkagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Tiri táúan tu tc'èe-tc'èese. Cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

* 4:11: Juta - Gerika sa ko máá: “q'ãe nqãa-qgai khòèa xu,” témé.

1 TESALONIKA NE Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa Tesalonika ne koe Téé-cookg'ai sa

Tesalonika ba kò x'áé-dxoom Roma ne di me e, Maketonia koe hàna ba. Paulo ba kò gaa koe xгаа-xгаа, ãem ko Filipi koe guu ka, si kò kereke sa gaa koe tshoa-tshoase (Tsee 17:1-9).

Káí ne qhàò zi di ne kò Juta ne di cauan koe tcãàn tcaoa hãa, a kò Paulom di xгаа-xgaan komsana, igaba ne kò Juta ne tshoa-tshoa a tauan tcãà a ne a ntcoeku. Paulo ba kò Tesalonika koe chùia tcg'òòè, a ba a Berea koe qòò (Tsee 17:10). Gaa koem kò hànaa, a síí Korinta koe tcãà, kam kò Paulo ba gam ka c'ẽem Timoteom koe tchõàn kórín, Tesalonika koe hànas kerekes di téé-q'ooan ka.

Tc'ãà dis tcgãyas Paulom di sa kò Tesalonika ne góá mááèa hãa, gaa koe hãa ne dtcòm-k'g'ao nes gha ghùi-ghui tcáó, a sa a ntcàm ne ka. Gane di dtcòmàn hěé naka ncàmkuan hěéthěé di tchòà nem ko qãè-tcaoa máá. Tc'ẽe-tc'ẽesekagu nem ko, kg'òès ãem kò gane cgoa hãa x'aè kam kò kg'òè sa, a ba a kò nxãaska Kreste ba gha n-cárna hàà di zi tēè zi ēè kò ghùìèa hãa zi xoa. C'ẽes tēè sa kò máá: “Dtcòm-k'g'aom ncēè kò Krestem hàà tama cookg'ai koe x'óóa hãa ba gha kháé chòò tama kg'òèan úúa?” témé sa. Si kò c'ẽes tēè sa máá: “N-cárna ba gha Kreste ba gaicara kabise a hàà?” témé. Paulo ba kò ncēm x'aè ba sèè a bìrì ne, nqooa hãase méé ne tséé sa, nqòò sa úúa hãase Kreste ba gha kabise a hàà di sa.

Qaa-qaa sa kg'uia ne:

- ncàmku
- Jeso ba ko gaicara kabise a hàà (1:10; 3:13; 4:13-5:11)

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Qãè-tcaoa máákuan hěé naka dqòmkuan hěéthěé e (1-3)
- Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)
- Xгаа-xgaan Krestem di hààn di i (4:13-5:11)
- Còò di ghùi-ghui-tcáókua ne (5:12-28)

Qãè-tcaoa-máákuan hěé naka dqòmkuan hěéthěé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Silefano* ba hěé naka Timoteo ba hěéthěé tsara cgoa hãa, xae ko ncēs tcgãya sa Tesalonika dis xg'aes ncēè Nqarim gatá ka Xòò ba hěé naka X'aigam Jeso Kreste ba hěéthěé tsara koe hãa sa góá máá, a ko máá: Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Tesalonika ne dis kg'òè sa hěé naka dtcòm sa hěéthěé e

² Wèéa tu domka xae ko wèè x'aè ka Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ko sixae di còrèan koe gatu ka kg'ui, ³ a ko Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe wèè x'aè ka tc'ẽe-tc'ẽese: gatu kúrúa hãa tsééan dtcòmàn di hěé, naka gatu di tsééan ncàmkuan di hěé, naka gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe nqòòan ka tu qarika tēes ka hěéthěé e.

⁴ Tíí qòe ga tu Nqarim ka ncàmmèa tuè, q'ana xae hãa nxárám tcg'òò tua hãa sa Gam di tu gha ii ka. ⁵ Sixae di qãè tchòà nea kò gatu koe kg'ui iise cúí hàà tama khama, igaba i kò qarian cgoa hěé, Tcom-tcomsam Tc'ẽem cgoa hěé naka kaisa tcoman cgoa hěéthěé hàà. Tu q'ana hãa nta xae kòò ma gatu xg'aeku koe gatu domka kg'òè sa. ⁶ A tu a kò hàà sixae hěé naka X'aiga ba hěéthěé di tu serè-k'g'ao tu kúrúse. Eèta i kò ma xgàrakuan hãa igaba tu kò Tcom-tcomsam Tc'ẽem koe guua qãè-tcaoan cgoa kg'ui ba sèèa mááse khama. ⁷ A

* 1:1: Silefano - Silefanom di c'ẽe cg'òèa nea Silase e.

tu a kò ncēm dàòm ka, wèe ne dtcòm-k'ao ne Maketonia hěé naka Akaia hěéthěé koe hàna ne koe x'ái sa kúrúse. ⁸ X'aigam dim kg'uim gatu koe guua ba kò Maketonia hěé naka Akaia koe hěéthěé cúí síí tama, igabaga i kò gatu di Nqarim koe dtcòmàn wèe za ga q'aaè, nxāasega i gha c'ěe gúú xae gha nxàe sa táá qaase ka. ⁹ Gaa nea ko gane ka nxàe, nta tu kò ma hààkagu xae e sa khama. A ne a ko gataga nxàe, nta tu kò ma kúrúa máaseèa hāa nqàrian ma tcg'oaragu a Nqarim koe ma kabise sa, a síí kg'òèa hāa a tseegu dim Nqari ba tsééa máá sa, ¹⁰ naka tu ma Cóásem nqarikg'ai koe gha guu a hàà ba ma qāè hāa sa, ncēm kò x'ooan koe ghùì ba, Jesom ncēe hààko xgòàn koe ko kgoara ta a ba.

2

Paulom di tsééa ne Tesalonika koe

¹ Tíí qōe ga tuè, q'ana tu hāa, sixae dis dàras gatu xae kò dàra tu ua hāa sa kò kg'amaga di tama sa. ² Hàà tama xae hāa cookg'ai koe xae kò ma Filipi koe xgàràè sa hěé, naka xae kò ma sau-saugase qgóòè sa hěéthěé tu q'ana hāa. Igaba xae kò sixae dim Nqarim koe qarían hòò, a qāè tchòàn kgoarasease kg'ui cgoa tu u, ēeta i kò ma kaisa ntcoekuan hāa igaba. ³ Sixae di xgaa-xgaa ne kàma, kana cg'urigam dàòm di, kana kàan di tama khama. ⁴ Igaba xae ko Nqarim ka tcommèa hāa, a xae a qāè tchòàn xgaa-xgaan dis tséé sa máàèa hāa khama ma kg'ui, khòèan xae gha qāè-tcaokagu ka tamase, igabaga xae gha Nqari ba qāè-tcaokagu ka, ncēe ko tcáóa xae kúrúa bóò ba. ⁵ Tu q'ana hāa, wèe x'aè ka xae kò táá qāe-qaekuan di kg'uian cgoa hàà cgae tu u sa, a xae a kò táá sixae di tsééan kúrú, c'ěe gúú xae gha gatu koe hòò domka - Nqari ba sixae dim tééa-máá-k'ao Me e! ⁶ Gataga xae kò khòèan ka xae gha dqòmme sa qaa tama, gatu kaga igaba kana c'ěe khòèan kaga igaba.

⁷ Krestem di xae x'áè úú-k'ao* xae iise xae ga kò kái gúúan qaa cgae tua hāa, igaba xae kò gatu xg'aeku koe tc'aua xae khòè xae e, khòès gas di cóán ko qāèse q'òés khama ma. ⁸ A xae a kò kaisase xgónè tua hāa, domka xae kò kg'ónòsea hāa, táá xae gha Nqarim di qāè tchòàn cúí máá tu u ka, igabaga xae gha thěé sixae di kg'òèan tcg'òóa máá tu u ka, tseegukaga tu kò sixae koe kaisase ncàm-ncamsa tu u khama. ⁹ Qanega tu q'ana hāa, tíí qōe ga tuè, sixae di tsééan hěé naka qóm cgoa qgóókuan hěéthěé ka. Nqarim di qāè tchòàn xae kò xgaa-xgaa tu u, a xae a kò ntcúú ba hěé naka koaba ba hěéthěé tséé, táá xae gha gatu ka c'ěean ga qóm ba qgóókagu ka.

¹⁰ Gatu hěé naka Nqari ba hěéthěéa gha ncēs gúú sa nxàea tseegukagu, sixae di qgóòse-k'áma ne kò gatu dtcòm-k'ao tu koe q'ano o, a tchàno o, a cúí cg'uri ga úú tama khama. ¹¹ Gataga tu q'ana hāa, xae ko ma gatu ka c'ěem wèe ba ma qgóó sa, ēem ko ma cóán ka xòò ba ma cóán qgóó khamaga ma, ¹² naka xae kò ko ma ntcàm, a korè, a ko Nqarim koe ma qarika bìrí tu u sa hěéthěé e, Nqari ba kg'anoa hāas kg'òè sa tu gha kg'òè ka, ncēe ko Gam di x'aian hěé naka x'áàn hěéthěé koe tcii tu u ba.

¹³ Nqari ba xae ko chòò tamase qāè-tcaoa máá, ēe xae kò kg'ui ba xgaa-xgaa tu u ka tu kò càm tshàua máá me khama. Khòèan koe guua hāam kg'uim iise tamase, igaba Nqarim koe guuam kg'uim iise, ncēm tseeguan kaga ii khamaga ma, Nqarim ncēe ko gatu dtcòm-k'ao tu koe tséé ba. ¹⁴ Tíí qōe ga tuè, Jutea koe hàna zi kereke zi Nqarim di zi, ncēe Jeso Krestem di zi koe kúrúsea hāa sa gatu koe thěé kúrúsea. Gatu di ne khòè ne ka tu kò xgàràè, ncēe gane kò ma Juta ne ka ma xgàràè khamaga ma. ¹⁵ Juta ne ncēe kò X'aigam Jeso ba hěé naka porofiti xu hěéthěé cg'òo, a xhàigu xae e ne, ncēe Nqari ba qāè-tcaokagu tama ne, a ko wèe khòèan cgoa ga ntcoeku ne. ¹⁶ Xgàè-k'gam xae e ne ko, nxāasega xae gha táá táá zi qhàò zi di ne cgoa kg'ui, ne kgoaraè ka. Ncēm dàòm ka i ko wèe x'aè ka gane di chìbian càuse a cg'òè. I ncēska Nqarim di xgòàn còò dis ka hàà cgae nea.

Paulo ba gaicara Tesalonika ne dàra kg'oana

¹⁷ Tíí qōe ga tuè, xòm x'aè-coan xae kò gatu cgoa q'aa-q'aaèa hāa, i kò tc'áróa xae gatu xg'aeku koe kàà a, tc'ěea xae ka tamase. Xae gaa domka kaisase xgónè tua hāa, a ko wèe qaria xae cgoa x'āà máá, gaicara xae ga bóò tu u sa, ¹⁸ síí cgae tu u kg'oana xae kò

* 2:7: x'áè úú-k'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

hãa khama. Tíi Paulor tc'áróa kò kái q'oro tc'ëea hãa, síi cgae tu ur gha sa, igabagam kò satana ba xgàè-kg'am xae e. ¹⁹ Kháé sa nxãaska sixae dis nqòò sa, kana qãè-tcao sa, kana x'aian dis cába sa, ãe xae gha X'aigam Jesom kò hàà ne xae gha dqòmse cgoa sa dùú saa? Gatu tama tua? ²⁰ Tseeguan kaga xae ga dqòmse cgoa tu u, tu ko qãè-tcaokagu xae e.

3

¹⁻² Eë xae ko ncëes gúù sa qómá máá xaea hãa sa bóò, ka xae kò nxãaska bóò tcg'òó, sixae ka qõesem Timoteo ba xae gha tsééa úú sa, ncëe sixae khamaga ma Krestem di qãè tchõàn xgaa-xgaa koe Nqarim dim tséé-kg'ao ba, xae gha sixae cuiaga Atene koe hãa ka. Ncëes gúù sa xae kò bóò tcg'òó, síim gha gatu di dtcòmàn koe qari-qari, a korè tu u ka, ³ nxãasega i gha táá cúí-kg'áí tu ga ncëe zi xgàraku zi domka tééa dìbi ka. Gatu igaba tu qãèse q'ana hãa, ãe zi xgàraku zim Nqari ba kgoara máá taà hãa sa khama. ⁴ Eë xae ko qanega gatu cgoa hãa ka xae kò x'aèan cookg'ai koe ga bìrí tua hãa, hààko x'aè ka ta gha xgàràe sa, si ncëe sa kúrúsea, ãe tu ma q'ana hãa khamaga ma. ⁵ Gaa domkar kò, ãer ko bóò si ncëes gúù sa qómá máá tea hãa ka, *Timoteo* ba gatu koe tsééa úú, nxãasega xae gha gatu di dtcòmàn ka q'ãa ka, qàè-qaeku-kg'ao ba gha c'ëedaoka qàè-qae tu u, i ga kò sixae di tsééan kg'amaga di i khama.

⁶ Igabam ncëeska Timoteo ba kabisea hãa, a qãè-tcaokagu xae e ko kg'uian cgoa hààra máá xaea hãa, gatu di dtcòmàn hëé naka ncàmkuan hëéthëé di i. Gatagam kò thëé bìrí xae e, wèé x'aè ka tu ko qãè-tcaoan cgoa tc'ëe-tc'ëese xae e, a bóò xae xgónèa hãa sa, ncëe xae ma sixae igabaga ma bóò tu xgónèa hãa khamaga ma. ⁷ Tíi qõe ga tuè, gaa domka xae kò gaxae di qómàn hëé naka xgàrakuan hëéthëé wèé q'oo koe gatu di dtcòmàn ka qgài-qgai tcáòè. ⁸ Ncëe X'aigam koe tu kòò qarika tãe, ne xae gha nxãaska ncëeska sònòa dìbi a kg'òèan hòò khama. ⁹ Nqari ba xaea gha ntama ma tc'ãdase gatu domka cààm tshàua máá! Kaisase xae ko Gam cookg'ai koe gatu ka qãè-tcao. ¹⁰ Koaba ba hëé naka ntcùú ba hëéthëé xae ko qarika còrè, gatu cgoa xae ga xg'ae a bóò tu u sa, nxãasega xae gha ãe gatu di dtcòmàn koe tcàoa hãa sa càua máá tu u ka.

¹¹ Ke méé tsara ncëeska gatá dim Nqarim, ncëe gatá ka Xòò ba hëé, nakam gatá dim X'aigam Jeso ba hëéthëé tsara dàò ba kg'ónòa máá xae e gatu koe xae gha síi di ba. ¹² Gataga méém X'aiga ba gatu ka c'ëea ne koe hëé naka wèé khòèan koe ga hëéthëé kúrú naka i gatu di ncàmkuan càuse naka kái, ncëe xae sixae ma ncàm tua hãa khamaga ma. ¹³ Nxãasegam gha Nqarim gatá ka Xòò ba gatu di tcáóan qarian máà, tu gha káàn chìbi, a tu a gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa ii, ãem gha ko gatá dim X'aigam Jeso ba Gam di ne tcom-tcomsa ne wèé ne cgoa hàà ka.

Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

4

¹ Ncëeska còò dis ka, tíi qõe ga tuè, sixae koe tu xgaa-xgaasea hãa, nta méé tu ma kg'òè naka tua X'aiga ba qãè-tcaokagu sa, si ncëe sa gaas kúrú tu kos ga si i. Igaba xae ko X'aigam Jesom koe dtcàrà a ko korè tu u, a ko máá: ncëes gúù sa méé tu qarika kúrú, témé. ² X'aigam Jesom di qarian ka xae kò x'áè-kg'áman máà tu u sa tu q'ana hãa khama.

³ Ncëea Nqarim ko ma tc'ëe ga a khama, tcom-tcomsakaguè tu gha sa: nxãasega tu gha cg'áràn koe ncèsea hãa ka, ⁴ nakam wèém khòè ba tcom-tcomsa a tcommèa hãam dàòm ka gam dis khòès cgoa kg'òè, ⁵ cg'ãè zi tc'ëe-kg'ám zi tcáóa ba ka ncàmmèa hãa zi kúrú ka tamase, cg'ãè tc'ëe ne khòè ne Nqari ba c'úua hãa ne ko hëé khama. ⁶ Nakam gha nxãasega táá cúim khòèm ga ba ncëes gúús ka gam ka c'ëe ba chìbian kúrú cgae guu, kana kàa me guu. X'aiga ba gha ãeta ii chìbian wèé ko kúrú ne xgàra ke, ncëe xae nxãakamaga ma bìrí tua hãa a ma nxàea tseegukagua hãa khamaga ma. ⁷ Hàà ta gha q'ano tamase kg'òè kam Nqari ba tcii ta a tama khama, igaba ta gha hàà tcom-tcomsas kg'òè sa kg'òè ka a. ⁸ Gaa domkam gha ãe ko ncëe xgaa-xgaan xguì ba, khòèm ko méé sa xguì tama, igabam gha ko Nqarim ko méé sa xguì, *Nqarim* ncëe ko Gam dim Tcom-tcomsam Tc'ëe ba máà tu u ba.

⁹ Ncēeska gatu ka ncàmkuan ka: qaase tama ia góá xae ga máá tu u sa; Nqarim ka tu nxāakamaga xgaa-xgaaèa hãa, tu ga ma ncàmku sa khama. ¹⁰ A tu a ko tseeguan kaga wèè ne dtcòm-kg'ao ne Maketoniam wèém di ne koe ncēe sa kúru, igaba xae ko dtcàrà tu u, tíí qōe ga tuè, kaisase tu gha gatà hēé sa.

¹¹ Gataga xae ko thēé korè tu u, kgàea hãas kg'òè sa tu ga kg'òè sa, nakam wèém khòè ba gam di zi tséé zi gam ka kúru naka baà tshàua ba cgoa tsééa mááse, ncēe xae ma x'áè tua hãa khama. ¹² Naka tua gha nxāasega c'ēe ne khòè ne ka tcommè, naka tua táá c'ēe khòèan dtcāàsea hãa guu.

Xgaa-xgaan Krestem di hàn di i (4:13–5:11)

¹³ Tíí qōe ga tuè, tc'ēe tama xae hãa ēe x'ómà hãa ne ka tu gha c'úua hãase hãa sa, nxāasega tu gha táá thòè-tcaoase kg'ae ka, gane ēe nqòðan úú tama ne khama ma. ¹⁴ Ncēe Jesom xg'ao x'óó a x'ooan koe tēea hãa sa ta kòo dtcòm, ne ta ko thēé dtcòm, Nqarim gha gane ēe Gam koe x'ómà hãa ne Jesom cgoa óá sa. ¹⁵ Ncēea X'aigam dim kg'uim nxàe xae kom ga me e khama, ncēe ko máá: gatá ncēe kg'òèa a qaùà hãa ta cuiskaga ēe x'ómà hãa ne ka tc'áà naka síia hãa tite, ēem gha ko X'aiga ba hànám cáim ka. ¹⁶ X'aiga ba gha nqarikg'ai koe guu a kiam dòm cgoa xõa, kiam moengelem dim dòm ba hēé naka Nqarim dim nxāàm di q'auan cgoa hēéthēé e, ne gha ēe Krestem koe x'óóa hãa ne tc'áà a ghùèè khama. ¹⁷ Nxāaska ta gha gatá ēe kg'òèa a qaùà hãa ta gane cgoa xg'ae-xg'ae a túú-c'òòs q'oo koe hãase ghùèè, a síí X'aigam cgoa tc'áá q'oo koe xg'ae, a ta a gha gaa koe guus ka chòò tamase X'aigam cgoa hãa. ¹⁸ Gaa domka méé tu ncēe kg'uian cgoa qgài-qgai tcáóku.

5

X'aigam di hàn kg'ónòsea máá

¹ Tíí qōe ga tuè, ncēe zi gúú zi gha hàà kúruise x'aèan hēé naka cáman hēéthēé ka xae ga góáa máá tu u sa qaase tama. ² Gatu igaba tu qàèse q'ana hãa, X'aigam dim cáim ba gha ts'áà-kg'aom ko ma ntcúú ka hàà khama ma hàà cgae tu u sa khama. ³ C'ēe ne khòè ne gha máá: “Wèé zi gúú zia qàèse hãa, ta qàè qgài koe hãa,” témé. I gha kúúga cg'āèan hàà cgae ne, ncāan úúas khòès ábàn di thòðan ka ko kúúga hàà cgaeès khama ma, ne cuiskaga nxanagu ana hãa tite.

⁴ Igabaga tu gatu ntcúús q'oo koe hãa tama, tíí qōe ga tuè, me cuiskaga ēem cáim ba ts'áà-kg'aom ga ma arekagu tua hãa khama ma arekagu tu u tite. ⁵ Wèéa tu ga x'áàm di tu cóá tu u, a koaba di tu cóá tu u khama. Ta ntcúú kana dcúú-qoms di ta cóá ta tama ta a. ⁶ Ke méé ta táá x'ómà hãa guu, c'ēe ne khama, igabaga méé ta kókòda hãa, naka qgóósean úúà hãa. ⁷ Eè ko x'óm ne ko ntcúú ka x'óm, ne ko ēe ko nqàre ne ntcúú ka nqàre khama. ⁸ Igaba ta gatá koaba di ta a, ke méé ta qgóósean úúà hãa naka ta dtcòmàn hēé naka ncàmkuan hēéthēé dxùua ta ko ncèèa máás gúús khama ma hãa, naka taa kgoarakuan dis nqòð sa tcúúta ta ko ncèèa máás cábás khama ma cábá. ⁹ Nqari ba Gam di xgòàn ka ta gha xgàràè ka nxárá tcg'òó ta a tama khama, igabaga ta gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe kgoarasean hòò ka a. ¹⁰ Ncēe kò x'óóa máá ta a ba, ēem ko hàà x'aè ka ta gha nxāasega Gam cgoa xg'ae a kg'òè ka, kg'òèa ta ga hãa kana ta ga x'óóa hãa igaba*. ¹¹ Ke méé tu gaa domkaga ncēe tu ko hēé khamaga ma korèku naka hùiku.

Còo di ghùi-ghui-tcáókua ne (5:12–28)

¹² Tíí qōe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, ēe ko gatu xg'aeku koe tséé ne khòè ne méé tu tcom sa, gane ēe X'aigam koe tc'áà-cookg'ai tua hãa a ko tchàno-tchano tu u ne. ¹³ Eè ne ko kúru tsééan domka méé tu kaisa tcoman hēé naka ncàmkuan hēéthēé cgoa qgóó ne. Gatu xg'aeku koe méé tu tòókuan cgoa hãa. ¹⁴ Tíí qōe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, a ko máá: Eè ko xg'ám-kg'aiate ne tchàno-tchano, ēe ko sau-cgaeese ne korè, ēe kg'amka ne hùì, naka wèè ne khòè ne koe qàò tcáó ii. ¹⁵ Bòò méé tu naka i táá cúí khòè ga c'ēean

* 5:10: kg'òèa ta ga hãa kana ta ga x'óóa hãa igaba - Gerika sa ko máá: “kókòda ta ga hãa kana ta ga x'ómà hãa igaba,” témé.

kúru cgae ana cg'ãèan domka cg'ãèan kúru cgae e guu, igaba méé tu wèé x'aè ka, gatu ka c'èe ne hëé, naka wèé khóèan ga hëéthëé tu ga ma qãèan kúrua máá sa x'ãà máá.

¹⁶ Wèé x'aè ka méé tu qãè-tcaoa hãa, ¹⁷ naka tua wèé x'aè ka còrè. ¹⁸ Wèé zi xg'aeku zi koe méé tu Nqari ba qãè-tcaoa máá, ncëea gatu kam ma Nqari ba Jeso Krestem koe ma ncàma hãa ga a ke.

¹⁹ Táá méé tu *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba xgàè-kg'am guu, ²⁰ naka tua táá porofitan ntcoe guu. ²¹ Wèés gúu sa méé tu qãèse bóòà tcg'òó, naka èe qãè ii sa qgóóa qari. ²² Qgóóse méé tu wèés gúus èe cg'ãè iis koe.

²³ Nqarim tòókuan di ba méém Gam tc'áro-tc'aro ka kúru tu u naka tu wèé zi dàò zi koe tcom-tcomsa ii: gatu di tc'èean hëé, naka tcáóan hëé, naka tc'ároan hëéthëé wèé méé i qãèse qgóóè, naka ia táá cúis chibis ga sa úú guu nakam nxãakg'aiga síí gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hàà. ²⁴ Nqarim ncëe tcii tua hãa ba tcom-tcomsa Me e, khamam gha èem nqòòkagu tua hãa sa kúru.

²⁵ Tíí qõe ga tuè, còrèa tu máá xae e. ²⁶ Wèé ne dtcòm-kg'ao ne tu tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám. ²⁷ Ra ko X'aigam di cg'õèan koe dtcàrà tu u, ncëes tcgãya sa méé tu wèé ne dtcòm-kg'ao ne nxará máá sa.

²⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di gómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

2 TESALONIKA NE
Paulom dis tcgãyas cámm di sa
Tesalonika ne koe
Téé-cookg'ai sa

Khòe ne kerekes Tesalonika koe hànas di nea kò kái zi tèè zi úúa hãa Jesom di kabisean ka. C'èe nea kò Jeso ba nxãakamaga kabisea hãas ka dtcòmã hãa.

Paulo ba kò ncēm tc'èe ba qãese nxàea kg'ónò, a ko máá, Krestem qanega hàà tama cookg'ai koes gha ntcoeku sa tēe, me gha khòem x'àèan komsana tama ba x'áise. I gha cg'ãe cauan hēe naka x'àèan úú taman hēéthēe càuse. Paulo ba kò gam di nxará-kg'aoan x'àè, gane di dtcòmã koe ne gha qarika téé sa, qómã hēe naka xháean hēéthēe di zi x'àè zi ka. Gatagam ko dtcàrà ne, kg'òè sa ne gha tsééa máá sa, Paulom ma gam di ne tséé-kg'ao ne cgoa hēea khama.

Qaa-qaasa kg'uíã ne:

- cg'ãe, x'àèan úú tama sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dqòm (1)

- Krestem di hàan ka (2)

- Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tsééa máá sa (3)

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dqòm (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíi Paulo ra hēe, naka Silefano* ba hēe, naka Timoteo ba hēéthēe xae ko ncēs tcgãya sa Tesalonika dis kerekes, ncēe Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēe tsara koe hãa sa góá máá

² a ko máá: Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēe tsara koe guua hãa cgómkuan hēe naka tòókuan hēéthēe mée i gatu cgoa hãa, témé.

Qãe-tcaoa-máákuan hēe naka còrèan hēéthēe e

³ Tíi qõe ga tuè, ncēe i ko ma qaase khama mée xae wèe x'àè ka gatu domka Nqari ba qãe-tcaoa máás gúú si i, gatu di dtcòmã ne ko kaisase càuse, i ko gataga gatu ka c'ēm wèem koe tu úúa hãa ncàmkuan thēe kai khama. ⁴ Gaa domka xae ko Nqarim di zi kereke zi koe gatu di qarika téean ka hēe naka dtcòmã ka hēéthēe dqòmse, ncēe tu ko xgàraku zi hēe naka xháe zi ncēe kúrúse cgae tua hãa zi hēéthēe koe x'áíã hãa a.

⁵ Wèe zi ncēe zia ko Nqarim di xgàrakua ne tchàno o sa x'áí, tu gha gazi domka Nqarim di x'aian kg'anoa hãa, ncēe tu gaan domka xgàrasea hãa a. ⁶ Nqari ba tchàno Me e, a ba a gha gane èe xgàra tua hãa ne thēe xgàra. ⁷ A ba a gha gatu di xgàrasean koe sãakagu tu u, a sixae thēe sãakagu xae e. Ncēe sam gha kúrú, X'aigam Jesom gha Gam di xu moengele xu qari xu cgoa nqarikg'ai koe guu a hàà ka. ⁸ Karùkom c'eem cgoam gha hàà, a hàà gane èe Nqari ba ko xguì ne hēe naka gane èe gatá dim X'aigam Jesom di qãe tchõan komsana tama ne hēéthēe xgàra. ⁹ Ne gha chòò tamase tòmm-tommè, a gha Nqarim cookg'ai koe hēe naka Gam di qarian di x'àan hēéthēe koe tcg'òòè, ¹⁰ èem gha ko hàà, a hàà Gam di ne tcom-tcomsa ne ka kaikaguè, a ba a thēe wèe ne dtcòm-kg'ao ne ka dqòmnmè cámm ka. Tu gha gatu igaba gane xg'aeku koe hãa, èe xae ko gatu koe nxàea tseegukagus tchõa sa tu kò komsana khama.

¹¹ Ncēs noosega xae ko wèe x'àè ka còrèa máá tu u, gatá dim Nqarim gha kúrú tu u, tu Gam dis tciiku sa kg'anoa hãa tu khòe tu ii ka, a wèes gúús tcáóa tu tc'èea hãa sa hēe naka èe tu ko kúrú tséean dtcòmã di hēéthēe Gam di qarian ka xg'ara-xg'ara ka. ¹² Gataga xae ko còrè, nxãasega i gha gatá dim X'aigam Jesom di cg'òèan gatu koe x'áakaguè ka, tu

* 1:1: Silefano - Silefanom di c'èe cg'òèa nea Silase e.

gha gatu igaba thée Gam koe x'áakaguè, gatá dim Nqari ba hée naka X'aigam Jeso Krete ba hée thée tsara di cgómkuan koe guu a.

Krestem di hàan ka (2)

2

X'àèan komsana tamam khòè ba

¹ Ncéeska gatá dim X'aigam Jeso Krestem di hàan ka hée naka gatá di xg'aeon hàà ta gha xg'ae cgoa Me di ka hée thée e: dtcàrà tu u xae ko, tí qōe ga tuè, ² táá méé tu tc'ēea tu koe thamkase ntcāa-ntcāaè kana arekaguè guu, porofitan ka, kana xàà zi ka, kana tcgāya zi ncēe ga c'ēedaoka sixae koe guua hāa zi kaga igaba, ncēe ko máá, X'aigam dim cáám ba nxāakamaga hààraa, témé zi. ³ Táá hēe naka i cúí khòè ga c'ēm dàòm kaga qàe-qae tu u guu. Eēm cáám ba cuiskaga hààraa hāa tite ke, si gha nxāakg'aiga síí ntcoeku sa hàà, me gha x'àèan komsana tamam khòè ba x'áise, khòem kaàkaguè gha ba. ⁴ Ncēe ba gha wèes gúús ēe ko Nqarim ka tciise sa kana ko dqòmme sa ntcoe, a gaas tc'amkg'ai koe kaikaguse. A ba a gha Nqarim dim tempelem koe tcāà a ntcōó, a gabá Nqari me e sa khòè ne birí.

⁵ Tc'ēe-tc'ēese tama tu gáé hāa, ēer kò gatu cgoa hāa kar kò ncēe zi gúú zi ka birí tu u sa? ⁶ Tu ncéeska q'ana hāa, dùús xgāèa tòó mea hāa sa, nxāasegam gha hàà gam di x'aèan ka x'áise ka. ⁷ X'àèan komsana tama di chómsea hāa qaria ne ko ncéeska tsée khama, me gha gaam ēe kò xgāèa tòó o ba qanega gatà hēe, a gha nxāakg'aiga síí dàòm koe tcg'òòè. ⁸ Me gha nxāaska ēe x'àèan komsana tama ba hàà x'áise, ncēm gha X'aigam Jeso ba kg'ám q'ooa ba di sònò-q'ooan cgoa dqòma cg'ōo, a Gam di x'áako hàan cgoa cg'ōo ba. ⁹ Eē x'àèan úú tama ba gha satanam di qarian cgoa hàà, a ba a gha kàan di qarian hēe naka x'ái zi hēe naka are-aresa zi gúú zi hēe thée kúrú, ¹⁰ a gha wèe kàakuan cg'āè tséekagu, ncēe gha gane ēe aagusea hāa ne hoàkagu u. *Aaguse ne gha*, tseeguan ncàm ne ko xguì khama, ncēe gha kgoara ne e. ¹¹ Gaa domkam gha Nqari ba qarìs tsées dàòm koe ko tcg'òò ne sa gane koe tséa úú, nxāasega ne gha tshúù-ntcōan dtcòm ka, ¹² nxāasega ne gha wèe ne ēe tseeguan dtcòm tama, igaba ko ēe tchàno tamas ka qāè-tcaokaguè ne xgàràè ka.

Qarika tu téé

¹³ Igaba méé xae, tí qōe ga tuè, chòò tamase wèe x'aè ka gatu domka Nqari ba qāè-tcaoa máá, gatu ncēe X'aigam ka ncàmmèa tu, tshoa-tshoases koe gam kò Nqari ba guu a nxará tcg'òò tua khama, kgoaraè tu gha ka. Nqari ba kò tc'ēe, Tc'ēe ba gha tcom-tcomsakagu tu u, tu tseeguan koe dtcòm sa. ¹⁴ Me kò ēe xae kò xgaa-xgaa tu u qāè tchòàn cgoa ncēes gúús koe tciia óá tu u, nxāasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem di x'ààn q'òò ka. ¹⁵ Ke tu ncéeska, tí qōe ga tuè, qarika téé, naka ēe xae kò kg'áma xae cgoa xgaa-xgaa tu u zi cau zi hēe, naka ēe xae kò góá máá tu u sa hēe thée qg'óóa qari.

¹⁶ Nqarim gatá ka Xòò ba ncàm taa hāa, a Gam di cgómkuan koe guu a chòò tama thòò-xama-máákuan máà taa hāa, a qāes nqòò sa máà taa. Gabá hēe naka gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hēe thée tsara méé tsara ¹⁷ tcáóá tu ghùì-ghui, naka qari-qari tu u, nxāasega tu gha wèe qāè tséean hēe naka wèe qāè kg'uian koe hēe thée hāa ka.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tséa máá sa
(3)

3

Còrèa máá xae e

¹ Còò dis ka, tí qōe ga tuè, còrèa máá xae e, nakam gha nxāasega X'aigam dim kg'ui ba qháése qòò naka tcommè, ēe i kò gatu ka ii khamaga ma. ² Khòèan ncēe cg'āè tc'ēe koe còrèa máá xae e, naka xae gha qāè qgái koe hāa. Wèem khòè ba dtcòma hāas tama si i ke.

³ Igabagam X'aiga ba tcom-tcomsa Me e, a ba a gha qari-qari tu u, a ãe cg'ãe tc'ãe iim koe kòre tu u. ⁴ Nqarim koe xae tcoman úúa hãa gatu ka, ãe xae kò x'ãe tu u zi gúu zi tu ko kúrú, a tu a gha qanega kúrú zi di i. ⁵ X'aiga ba méém gatu di tcáóan Nqarim di ncàmkuan koe hãe naka Krestem di qarika tééan koe hãéthãe tcéèa úú.

Kg'òèa tu tu tséèa máá

⁶ Tíí qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cg'òèm koe xae ko x'ãe tu u, wèém dtcòm-kg'aom ãe kg'òès koe kg'amka ii, a ãe xae kò máà mea hãa xga-xgaan komsana tamam koe méé tu téèa dìbi sa. ⁷ Gatu igaba tu q'ana hãa, nta méé tu ma serè xae e sa ke. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kg'amka tama. ⁸ Gataga xae c'èem khòèm di tc'òoan ga suruta me tamase tc'òó ta ga hãa, igaba xae kò ntcúú ba hãe naka koaba ba hãéthãe qarika tséè, a ko khùbu, táá xae gha diim ga ba qóm ba qgókagu ka. ⁹ Ncèes gúu sa xae kúrú hãa, ãeta ii hùian xae gha qaa di qarian xae úú tama domka tamase, igaba xae kò máàse tu u kg'oana, nxãasegas gha x'ái sa ii ka, serè tu gha sa. ¹⁰ Eã xae ko gatu cgoa hãa ka xae kò ncèe x'áèan máà tua hãa, a máá: "Ncèè c'èem khòèm kò tséè tc'ãe tama nem tc'òó tite," témé khama.

¹¹ Ncèes gúu sa xae ko góá, gatu ka c'ãe ne kg'òès koe kg'amka ne e, a tsééan kúrú tama, a c'ãe khòèan di tsééan koe tcana tãe, sa xae kórna hãa domka. ¹² X'aigam Jeso Krestem di cg'òèan koe xae ko ncèe ne khòè ne x'áèan máà, a ko bìrí ne a ko máá, nqoo-nqoosase méé ne tsééan kúrú, naka nea kg'òèkaguse, témé.

¹³ Igaba gatu, tíí qõe ga tuè, táá méé tu qãèan kúrú ka xhõe guu. ¹⁴ Ncèè c'èem khòèm kò ncèes tcgãyas koe xae ko nxàe sa dtcòm tama ne méé tu ãem khòè ba qãese bóò naka tcg'oaragu, nakam gha nxãasega saucgae. ¹⁵ Táá hòrea tu hãam khòèm khama ma qgóo me guu, igabaga méé tu gatu ka qõesem khama ma tchàno-tchano me.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹⁶ X'aigam tòókuan di ba méém wèè x'ãe ka Gam ka tòókuan máà tu u, wèè dàò-kg'áman cgoa. X'aiga ba méém gatu cgoa hãa.

¹⁷ Tíí Paulo ra ko ncèe tsgámkagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Ncèe sa wèès tcgãyas tiris koe x'ái si i, ra ko ma góá ga a.

¹⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgòmkuan méé i gatu wèè tu cgoa hãa.

1 TIMOTEO

Paulom dis tcgāyas tc'ãà di sa Timoteom koe Téé-cookg'ai sa

Timoteo ba kò qari-kg'ao-coa me e, dtcòm-kg'aom Asia dim nqõóm koe guua ba, a kò Juta dis khòès ka hěé naka Gerika dim khòèm ka hěéthěé ábàèa hãa (Tsee 16:1-3). Paulom cgoam kò xg'ae a tsééan kúrú, a ba a kò Paulo ba qàè tchõàn xгаа-xгаа koe hùi.

Paulom dis tc'ãà dis tcgāyas Timoteom di sa ko nqoana zi gúù zi ka kg'ui:

1. Kg'aikas ko tcgāya sa tshúù-ntcõan di xгаа-xгаа ka kg'ui. Ncēe xгаа-xгаа nea kò c'ěe xòè za Juta ne di i, a c'ěe xòè za Juta tama ne di i, a i a ko máá, ncēm nqõóm di zi gúù zi tshúù zi i, témé. Ncēè khòèan kò gaxu di tc'ěe-kg'ámá chómsea qgóóa qari ne cúí i gha kgoarakuan hòò o, naka qgóóse-kg'ámán ncēe c'ěe zi tc'õo zi tsi tc'õo tama hěé, a séeè taman hěéthěé ko kúrú ne.
2. Tcgāya sa ko kerekes di tsééan ka hěé, naka còrèan ka hěé, naka tséé-kg'ám zi kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu gha kúrú zi hěé naka hùi-kg'ao xu hěéthěé gha kúrú di x'áèan tcg'òó.
3. Còò dis kam ko Timoteo ba bìríá kg'ónòè, Jeso Krestem dim qāàm qàè bam gha kúrú sa, naka ēem gha ko kúrú zi tséé-kg'ám zi ka hěé naka tãáka zi xg'ae zi dtcòm-kg'ao ne di zi koem gha kúrú zi ka hěéthěé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xгаа-xгаа sa
- dtcòm sa
- Nqari-tcáóa ne
- kerekes di xu tséé-kg'ao xu

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Tséé-kg'ám zi kerekes di zi hěé naka gas di tséé-kg'aoman hěéthěé e (1-3)
- X'áè-kg'ámán Timoteom ko máàè e (4-6)

Tséé-kg'ám zi kerekes di zi hěé naka gas di tséé-kg'aoman hěéthěé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim gatá dim Kgoara-kg'ao ba hěé naka Jeso Krete ba hěéthěé tsara ma x'áèa khama, ncēe ta Gam koe nqòda hãa ba.

² Timoteo, dtcòmán koe tiri tsi cóá tsi tseegu di tsi ra ko ncēs tcgāya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hěé naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgómkuan hěé, naka thòò-xama-máákuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Tshúù-ntcõan xгаа-xгаа dis dqàèku sa

³ Maketonia koer ko qòò kar kò bìrí tsi, Efeso koe méé tsi hãa sa, naka tsia c'ěe ne khòè ne xgàè-kg'am, táá méé ne tãá zi gúù zi tshúù-ntcõan di zi xгаа-xгаа sa. ⁴ Tshúù-ntcõan di huwan koe hěé naka chòò tama qhàòkuan khòè ne di ka kg'uián koe hěéthěé méé ne tcg'òóse, Nqarim di tsééan dtcòmán di koe i káà hùi i ke, a ko mēékuan cúíga ghùí.

⁵ Ncēe x'áè-kg'ámán koer ko nxàes gúù sa ncàmku si i: q'anós tcáó sa hěé, tchànos tc'ěe-kg'ám sa hěé, naka q'anós dtcòm sa hěéthěé koe guua sa. ⁶ C'ěe ne khòè ne ncēe zi gúù zi tcg'oaragua, a káà hùi zi kg'ui zi koe tòósea. ⁷ X'áè xгаа-xгаа-kg'aoa ne ne gha kúrú sa ne ko tc'ěe, igabaga ne ēe ne ko kg'ui sa c'úúa hãa. Kgoarasea hãase ne ko gúù zi ka kg'ui igabaga ne dùú sa zi ko méé sa c'úúa hãa.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

⁸ Q'ana ta hãa x'áèa ne qãe e sa, khóèan kò ko qãese tséékagu u ne. ⁹ Ncëe sa ta thëe q'ana hãa khama: x'áèa nea qãe khóèan kúrúa mááè tama, a x'áèan ko khóá khóèan hëé, uù khóèan hëéthëé kúrúa mááèa, Nqari-tcáo taman hëé naka cg'ãe cauan hëéthëé, tcom-tcomsa taman hëé naka Nqarim ka ko cg'ãe gúuan kg'ui ne hëéthëé, kg'ádò xòðan hëé naka dxàe xòðan hëé ko cg'òoan hëéthëé, cg'òo-kg'aoan hëé, ¹⁰ cg'árà-kg'aoan hëé, gaan khama ma kg'ádò khóèan cgoa ko séèkuan hëé, ts'ãà-kg'ao xu khóèan di xu hëé, tshúù-ntcõa-kg'aoan hëé, naka khóèan c'ëe gúuan qãe xгаа-xgaan cgoa qòða mááku tama ko kúrú hëéthëé i kúrúa mááèa. ¹¹ Ncëe qãe xгаа-xгаа ne ko ts'ee-ts'eekg'aièam Nqarim di qãe tchòàn x'áàko koe hòðe, qãe tchòàn ncëem máà tea hãa koe.

X'aigam Nqarim di cgómkua ne Paulom koe

¹² Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba, ncëe kò qarian máà te bar ko qãe-tcaoa máá, tcom-tcomsa ra a sam kò bóò, a kò nxárá tcg'óò te Gam di tsééa ner gha kúrú ka khama. ¹³ Eëtar xg'ao ko ma Nqarim ka cg'ãese kg'ui, a xgáèku-kg'ao ra a, a tshúù-kg'ao ra a, igabagar xg'ao thòð-xama mááè, ncëe zi gúù zir ko c'úúase kúrúa, a dtcòmàn úú tama khama. ¹⁴ I kò cgómkuan gatá dim X'aigam di tí koe ntcana tcãà, a dtcòmàn hëé naka ncàmkuan hëéthëé máà te Jeso Krestem koe.

¹⁵ Kg'uian ncëea tseegu u, a kg'anoa wèe za ga i ga dtcòmè sa, ncëe ko máá: Jeso Krete ba nqòómkg'ai koe hààraa, chìbi-kg'ao nem gha hàà kgoara ka, ta ko méé e, ncëe ra tí gane ka kaisase chìbiga ra a ne. ¹⁶ Tí koem gha Jeso Krete ba Gam di qádò tcáoan wèe ga x'ái domkar kò thòð-xama-máákuan hòð, tí ncëe kò kaisase chìbiga ii ra, nxãasegar gha èe gha Gam koe dtcòm a chòð tamas kg'òè sa hòð ne koe x'ái sa ii ka. ¹⁷ X'aigam, ncëe tshoa-tshoase-q'oo, a chòð-q'oo úú tama, a x'óó tama, a bóðèa hãa tite ba, ncëe cúí iim Nqari ba méém chòð tamase tcomkuan hëé naka x'áàn hëéthëé mááè. Amen.

¹⁸ Timoteo, tiri cóáè, ncëe x'áè-kg'árna ner ko máà tsi, porofiti xu kò tsáá ka porofita kg'uian cgoa ko qòða mááku u, nxãasega tsi gha gaa kg'uian cgoa qães ncõo sa x'ãà ka. ¹⁹ Qgóóa qari dtcòm sa hëé naka tchànos tcáo sa hëéthëé e. C'ëe ne khòè ne aagu sia, a gatà hëéan ka dtcòm s gane di sa chúú-chuua hãa ke. ²⁰ Gane xg'aeku koe tsara ko Humenaioa tsara Aleksantereia tsara hãa, ncëer satanam tshàu q'oo koe tcana hãa tsara, nxãasega tsara gha xгаа-xгааè a Nqari ba táá cg'ãese kg'ui cgoa ka.

2

Nqari ba dqòmàn di x'áè-kg'árna ne

¹ Wèe zi gúú zi cookg'ai koer ko gaa domka dtcàrà tsi, wèe khóèan ga tu gha còrèa máá sa, a còrèa mááku, a c'ëean téé-q'oo koe còrè, a tu a Nqari ba qãe-tcaoa máá di còrèan còrè sa. ² X'aigan ga hëé naka wèéan èe tc'amaka hàna zi téé-q'oo zi dian ga hëéthëé méé i còrèa mááè, naka ta gha nxãasega kgàea hãas kg'òès tòókuan di sa kg'òè, Nqari-tcáoase naka qãe qgóósean úúase, wèe zi qgái zi kg'òèa ta di zi koe. ³ Ncëe sa ta kò ko kúrú ne i gha qãe e Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom cookg'ai koe, a i a gha qãe-tcaokagu Me, ⁴ Nqarim ncëe wèém khòèm gha kgoaraè, a tseeguan q'ãa sa ko tc'ëe ba. ⁵ Cúím Nqari ba hàna khama, Me gataga cúím Khòè ba hàna, khóèan hëé naka Nqari ba hëéthëé ko xg'ae-xg'ae ba, Khòèm Jeso Krete ba, ⁶ ncëe kò kg'òèa ba máana hãa ba, wèe ne khòè ne di kg'òèa nem gha x'ámá kabi ka, a kò gatà hëéan ka qãèm x'aèm ka Nqarim ka nxárá tcg'óóèas x'ái sa ii ba. ⁷ Ra ncëes gúús domka tséé sa mááèa, Nqarim di kg'uia ner gha nxàe, a x'áè úú-kg'ao ba ii ka (tshúù-ntcõa tamar hãa a ko tseeguan nxàe), a gha táá zi qhàò zi dim xгаа-xгаа-kg'ao ba ii ka, dtcòmàn hëé naka tseeguan hëéthëé koe.

⁸ Khòè xu méé xu wèe qgáian koe, tcom-tcomsa tshàuan ghùia hãase còrè sar ko tc'ëe, xgòà naka ntcoeku tamase. ⁹ Naka zi thëe khòè zi t'òè-t'òese qãese hãan ka, sauha hãase naka tcomkuan kg'anoa hãam dàòm ka hëéthëé e, naka táá kaisase t'òè-t'òè c'òò guu, kana gautan hëé kana t'òè nxõán hëé kana kái marian ko qaa qgáian hãa guu. ¹⁰ Igabaga qãe tséé-kg'árnan cgoa méé zi t'òè-t'òese, Nqari-tcáoá zi hãa sa x'áísea hãa zi khòè zi khama ma. ¹¹ Khòè sa méés nqooa hãase xгаа-xgaase, wèe tcáoá sa cgoa máàsea hãase.

¹² Ra khòè sa kgoara máá tama xгаа-xgaas gha sa, kanas gha khòèm tc'amkg'ai koe qarían úú sa, igabaga méés nqooa hãa. ¹³ Adam ba tc'ãa a kúrúèam ga me e, si Efa sa kháóka kúrúèa khama. ¹⁴ Me kò Adam tama me e ncèe kò qàe-qaeè ba, igaba dxàes khòè si i ncèe kò qàe-qaeèa, a cg'àèan koe tcana sa. ¹⁵ Igabagas gha khòè sa cóán ábà ka kgoaraè, ncèe dtcòman hëé, ncàmkuàn hëé, q'ano-q'anosean hëé naka qàè qgóósean hëéthëé cgoas kò ko còoka qòò ne.

3

Kerekes di xu tc'ãa-cookg'ai xu hëé naka hùi-kg'ao xu hëéthëé e

¹ Kg'uim ncèe ba tseegu me e ncèe ko máá: Khòèm kò kerekes dim tc'ãa-cookg'ai ba téé kg'oana nem ko qàès tséé sa tc'èe, ta ko méé ba. ² Kerekes dim tc'ãa-cookg'ai ba méém khòèm c'èe gúù domka ga chìbi-chibiè tite ba ii, naka ba cúís khòès dim khòè ba ii, qgóóse ko ba, tc'èe-kg'árma ba tchàno ii ba, qàè kg'òò ba, khòè ne ko x'áéa ba koe qàèse hàakagu ba, a khòèan xгаа-xгаа di tcáóan úúa ba, ³ kg'áa-kg'ao tama ba, a xgàeku di tama ba, igaba méém tc'aúa hãam khòè ba ii, ncõo di tama ba, mari ncàm tama ba, ⁴ gam dim x'áé ba qàèse tc'ãa-cookg'aia hãa ba, a ko gam di cóán kúrú i komsana me ba, a wèè qgái koe ga qàè qgóósean úúa ba. ⁵ (X'áém gam di bam gha ma tc'ãa-cookg'ai sam kò c'úúa hãa ne ba gha mtama ma Nqarim dis kereke sa ma q'òé?) ⁶ Táá méém dtcòman koe kaba ii, naka ba gha nxãasega táá bód-bóòse, naka dxãwam di xgàrakuan koe cg'áéa tcãa guu. ⁷ Khòè ne kerekes ka tchàa koe hàna ne ka tcommèa hãam khòè ba méém ii, naka ba gha nxãasega táá sau-cgaekaguè, naka ba táá dxãwam dim dàòm koe cg'áéa tcãa guu.

⁸ Kerekes di xu hùi-kg'ao xu méé xu gataga tcom-tcomsa xu khòè xu ii, càmm kg'ám-tsharà tama xu, kái gòéan kg'áa koe tòóse tama xu, a mari ka cg'aré tcáó tama xu. ⁹ Chómsea zi gúù zi dtcòman di zi ncèe tseegu ii zi méé xu qarika q'ano-tcáóan cgoa qgóóa hãa. ¹⁰ Gataga méé xu kg'aika kúrúa bódè thëé, a ncèe káa chibi xu u sa i kò bódèa hãa ne méé xu nxãwa kerekes di xu hùi-kg'ao xu kúrúè. ¹¹ Khòè zi méé zi gataga tcom-tcomsa zi i, naka táá cg'áè zi gúù zi c'èe ne ka nxàe, igaba méé zi qgóósean úúa, naka wèè gúúan koe tcommèa hãa. ¹² Kerekes dim hùi-kg'ao ba méém cúís khòès dim khòè ba ii, naka cóáa ba hëé naka x'áéa ba hëéthëé qàèse tc'ãa-cookg'aia. ¹³ Kerekes di xu hùi-kg'ao xu kò ko gaxu di tsééan qàèse kúrú ne xu ko qàès téé-q'oo sa hòò mááse, a kgoarasease gaxu di dtcòman ka kg'ui Jeso Krestem koe.

¹⁴ Tcoma ner úúa, hàar gha qháése xg'ae cgoa tsi di i, igabar ko ncèe zi gúù zi góá máá tsi, ¹⁵ ncèe ãor kò ko ne tsi gha q'ãa ka, khòèan méé i ntama ma Nqarim di ne khòè ne xg'aeku koe qgóóse sa, ncèe kg'òèa hãam Nqarim dim kereke ba, tseegus di qhùri-c'óá ii, a tshoa-tshoase-q'oo sa ii ba. ¹⁶ Ntcoè gham khòè ba káa me e, chómsea zi gúù zi gatá dis dtcòm di zia kaia hãa sa:

*Nqari ba kò khòèan dis iis koe x'áise,
a Tcom-tcomsam Tc'èem ka tchànóm ii sa x'áìè,
a moengelean ka bódè,
a qhàò zi di ne koe xгаа-xgaaè,
a nqóómkg'ai koe dtcòmmè,
a x'áàn koe qaòkaguè.*

X'áè-kg'árman Timoteom ko máàè e (4-6)

4

Tshúù-ntcõa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu

¹ Tcom-tcomsam Tc'èe ba ko qàèse bìrí ta a, còo di x'aè ka ne gha c'èe ne khòè ne dtcòman aagu, a ne a gha hòakaguko tc'èean koe hëé, naka dxãwa tc'èean di xгаа-xgaan koe hëéthëé máàse sa. ² Ncèe xгаа-xgaaaku ne cg'áè cau xu tshúù-ntcõa-kg'ao xu koe guua, ncèe gaxu di tcáóan kùrusam qanom cgoa dàoèa khama ii xu. ³ Khòèan xu ko séèkuan cara, a xu a ko x'áèan tcg'òó, táá ne gha c'èe tc'òo-qhàò ga tc'òó di i, tc'òoan ncèe Nqarim kúrú hãa a, èe dtcòmaa a tseeguan q'ana hãa ne gha qàè-tcaoan cgoa tc'òó

ka a. ⁴ Nqarim kúrúas gúús wèé sa qãè si i, khama i cúí gúú ga xguè tite, ke méé ta qãè-tcaoan cgoa tc'óó o. ⁵ Nqarim dim kg'ui ba hëé naka còrèan hëéthëé cgoa i ko qãè-qãè ke.

Qãèm tséé-kg'aom Jeso Krestem di ba

⁶ Ncèè ncèe zi gúú zi ka tsi kò tsáá ka c'èe ne q'ãa-q'ãa ne tsi gha Jeso Krestem di tsi tséé-kg'ao tsi qãè tsi i. Gataga méé tsi dtcòmman hëé naka cgáé xгаа-xgaan èe tsi xúria hãa hëéthëé di kg'uiian cgoa xáròse. ⁷ Dxãwam di huwan káà hùì koe méé tsi tcg'òóse, naka tsia Nqari-tcáóan koe qari-qarise. ⁸ Tc'áróa tsi kōèan di zi gúú zi cgoa qari-qari sa cg'árése cgáé si i, igaba Nqari-tcáóa hãase kg'òè sa wèé zi gúú zi koe cgáé si i, ncèes kg'òès koe hëé naka ncèe gha ko hààs kg'òès koe ga hëéthëés nqòðan úúa hãa khama. ⁹ Ncèe kg'ui ne tseegu u, a wèé za ga i ga dtcòmme sa kg'anoa hãa. ¹⁰ Kg'òèa hãam Nqarim koe ta nqòða ta tòóa, wèé ne khòè ne dim Kgoara-kg'ao ba, gatà hëés ka gane èe dtcòma hãa ne di ba. Gaa domka xae ko kaisase tséé a ko xhòe.

¹¹ Ncèe zi gúú zi méé tsi khòè ne birí naka gazi ka xгаа-xгаа ne. ¹² Táá hëé naka i khòèan cg'aré tsi i domka ntcoe tsi guu, igaba méé tsi dtcòm-kg'ao ne koe x'ái sa ii, kg'ui-kg'árma tsi ka hëé, qgóóse-kg'árma tsi ka hëé, ncàmkuwan x'áía tsi ka hëé, dtcòma tsi ka hëé, naka q'ano-tcáóse kg'òèa tsi ka hëéthëé e. ¹³ Gataga méé tsi Nqarim di zi Tcgãya zi nxárán koe hëé, khòè ne ghùì tc'èean koe hëé, naka khòè ne xгаа-xgaan koe hëéthëé tòóse, nakar nxãakg'aiga síí hàà. ¹⁴ Tsáá koe hãas abas, ncèe porofiti xu kò porofitas kg'uis koe tsi guu a máàèa sa, èe xu kò kerekes di xu kaia xu tshàua xu tòó cgae tsi x'aè ka, sa táá hëé nakas aaguse cgae tsi guu.

¹⁵ Tséé zi ncèe zi koe méé tsi máàse, naka qarika tséé zi, naka gazi koe hãa, naka i nxãasega còoka tsééa qòð-q'ooa tsi wèé khòèan ka bóðè. ¹⁶ Tsáá hëé naka èe tsi ko xгаа-xгаа sa hëéthëé méé tsi kòre. Qáo tcáóan cgoa méé tsi kúrú si. Gatà tsi kò hëé ne tsi gha tsáá hëé naka èe ko komsana tsi ne hëéthëé kgoara ke.

5

Dxàe-ntcõa zi hëé naka kaia xu hëé naka qãan hëéthëé e

¹ Kaiam khòè ba méé tsi táá dqàè guu, igaba méé tsi tsarim xòòm khama ma kg'ui cgoa me, qãè qgóósean cgoa, naka qáí-kg'ao xu tsáá qõea xu khama ma qgóó. ² Kaia zi khòè zi méé tsi tsari zi xòð zi khama ma qgóó, naka dxàe-coa zi tsáá qõea zi khama ma qgóó, q'ano-tcáóan cgoa wèé za ga.

³ Dxàe-ntcõa zi, ncèe tseeguan kaga ko hùian qaa zi méé tsi tcomkuan cgoa qgóó. ⁴ Igaba ncèè dxàe-ntcõas kò cóán kana tsgõo-coan úúa hãa ne méé i dtcòmms koe ko qaase sa kg'aia xгаа-xgaase, naka gaan di khòèan q'òé, naka xòð ga ne hëé naka tsgõose ga ne hëéthëé kúrúa máá, ncèe sa ko Nqari ba qãè-tcaokagu ke. ⁵ Dxàe-ntcõas ncèe tseeguan kaga ko hùian qaa a qhàð ga úú tama sa, nxãa sa nqòða sa Nqarim koe tòóa hãa, a sa a ko ntcúú ba hëé naka koaba ba hëéthëé còrè, a ko Nqari ba dtcàrà hùì sim gha ka. ⁶ Igabaga dxàe-ntcõas ncèe nqòóm di karean cgoa ko qgóó sa x'óóa hãa, kg'òèas hãa igaba. ⁷ Ncèe zi x'áè-kg'ám zi méé tsi máà ne, naka ne nxãasega c'èe gúú domkaga táá chibi-chibiè guu. ⁸ A ncèe c'èem khòèm kò gam di qhàðan kúrúa máá tama, kana gam x'áé di ne kúrúa máá tama, nem dtcòmman ntcoea hãa, i qgóóse-kg'árma ba èe dtcòm tamam dian ka cg'ãè e.

⁹ Dxàe-ntcõas kò 60 kurian nqáéa hãa a sa a xg'ao cúím khòèm ka sèèèa ne cúís gha dxàe-ntcõa zi dis xg'aes koe tcãè. ¹⁰ Gataga méés gas di zi tséé zi qãè zi ka q'ãèa, ncèe cóán kaikagu di khama ii zi, khòèan qãèse qgóóan ka hëé naka c'èe ne dtcòm-kg'ao ne qámseá máán ka hëé* naka qóman koe hàna ne hùian ka hëé naka qãè zi tséé zi wèé zi koe tcãan ka hëéthëé e.

¹¹ Cg'aré zi dxàe-ntcõa zi méé tsi gaas xg'aes koe táá tcãa guu, hëé zi gha a Krestem tc'èe tama sa kúrú, a zi a gha tcáóa zi tc'èea sa xúri, a kg'áo-khoean sèé ke. ¹² A zi a gha gatà hëéan ka tc'áà dis nqòðkagukus gazi di sa aagua, a gha ncèem dàòm ka xgàrasean

* 5:10: dtcòm-kg'ao ne qámseá máá - es ko Gerika sa máá: "tcom-tcomsa ne di nqàrèan xg'aà," témés gúú sa.

óaga cgaese. ¹³ Gataga zi ko káà hùì zi gúù zi koe tcààse, a ko x'áé xu koe qōdate, káà hùì zi gúù zi cúí zi koe tamase, igabaga zi ko khóèan c'amate, a ko khóèan di tsééan cuiaka koe ga tcàà, a ko kg'ui tama zi ga hãa gúúan ga kg'ui. ¹⁴ Gaa domkar ko tc'ée, cg'aré zi dxàe-ntcōa zi gha sèèè, a cóán úú sa, a x'áéa zi kòre sa, naka zia gha nxãasega táá cg'ōo-kg'aoan tshúù gúúan kg'ui di x'aèan máà guu. ¹⁵ C'ée zia nxãakamaga nxana hãa a ko satana ba xùri. ¹⁶ C'ées khóès dtcòm-kg'aos ko x'áéa sa koe dxàe-ntcōa zi úúa ne méés hùì zi, nakas gha nxãasega kereke sa táá tsééan ka qómá mááè guu, naka sa dxàe-ntcōa zi tseeguan ka ko hùian qaa zi hùì.

¹⁷ Kaia xu ncée ko kereke zi qãèse qōðkagu xu méé xu kaisa tcoman máàè, kaisase qarika èe ko Nqarim dim kg'uim koe tséé a ko xгаа-xгаа me xu. ¹⁸ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Ghòem kò ko maberean náà gáí a ko dxòð ne méé tsi táá qhòm kg'ám me guu,” témé ke. A sa a ko gaicara máá: “Tséé-kg'ao ba gam di surutan ka kg'anoèa hãa,” témé. ¹⁹ Kerekes dim kiam kò ko cúim khòem ka chibi-chibiè ne méé tsi táá tseegu iise sèè e guu. Cãm kana nqoana khóèan kò ko nxàea tseegukagu u ne cúí méé tsi tseegu iise sèè e. ²⁰ Eè ko chibian kúru xu méé tsi wèè khóèan tcgáí q'oo koe dqàè, naka ne gha nxãasega c'ée ne gaa koe x'ái sa bód naka bèe.

²¹ Nqarim koe hée naka Jeso Krestem koe hée, naka nxará tcg'òòea xu moengele xu héeéthée cookg'ai koer ko kgoara-tcáóase x'áè tsi, ncée x'áèan tsi gha qgóóa qari ka. Ncèe zi gúù zi tsi kòò kúru ne méé tsi khóèan táá tãákase qgóó guu, naka gataga táá c'ée khóèan ncàm naka c'èean hòre guu.

²² C'èem khóem tc'amkg'ai koe tsi kò tshàua tsi tòò a tsi a *Nqarim di tsééan máà me* kg'oana ne méé tsi táá qháé ii guu. Naka tsia gataga c'ée ne khóè ne di chibian koe táá tcàà guu. Tsáá ka qgóóse naka q'ano ii.

²³ Tsari ncàan di thòðan hée naka káíse tsàan héeéthée domka méé tsi táá tshàn cúí ga kg'áà guu, igaba méé tsi cg'aré gōé-coan ga tséékagu.

²⁴ C'ée ne khóè ne di chibia ne ko bóòse, a ko xgàrakus cookg'aia ne koe hãnas koe úú ne, igaba i ko c'ée ne khóè ne dian còò ne. ²⁵ Gatá iim dàòm ka zi ko qãè zi tséé zi bóòse, a ncèè qãèse zi kò bóòse tama ne zi chómsea hãa tite.

6

¹ Wèém khóem èe qãàm ii dis joko sa ko tcèè ba méém gam ka q'òðse ba wèè tcoma nem úúa sa x'ái, naka i gha nxãasega Nqarim di cg'òèan hée naka Gam di xгаа-xgaan héeéthée táá cg'uri-cg'uriè guu. ² C'ée ne qãà nea dtcòmàn úúa hãa q'òðsean úúa; nxãa ne méé ne táá cúís dtcòm di ne e domka cg'aré tcoman máà ne guu. Igabaga méé ne tc'èe-tc'èese naka bìrise naka máá: “Q'òðse ga nea dtcòm-kg'ao ne e, a ncàm-ncamsa ne e thée, a ko wèè qaria ne cgoa kúru, qãà ne ne gha hùì ka,” témé. Ncées gúús domka méé ne kaisase tsééa máá ne.

Tshúù-ntcōan di xгаа-xгааkuan hée naka tseegu di qguàn héeéthée e

Ncèe zi gúù zi ka méé tsi khóè ne ntcàm naka xгаа-xгаа. ³ C'ée ne khóè ne ko táá zi gúù zi tshúù-ntcōan di zi xгаа-xгаа, a ne a kg'òèkaguko kg'uian gatá dim X'aigam Jeso Krestem di koe dtcòm tama, a gataga xгаа-xgaasean khóèan ga ma Nqari-tcáóase kg'òè di koe dtcòm tama. ⁴ Ncèeta ne kò ko hée ne ne ko bóò-boose, a cúí gúù ga kómá q'ãa tama, a ntcoeku a méeuku sa ncàm. Ncèe méeuku di zi kg'ui zi ko tauan di kg'uian hée, ncōoan hée naka cóèkuan hée naka cg'áè zi tc'èe zi héeéthée ghùì. ⁵ Gataga zi ko ncèe zi kg'ui zi méeuku di zi cg'áè tc'èe khóèan, ncèe tseeguan ka aaguse cgaeèa koe xòm x'áè di zi xg'ore zi ghùì. Ncèe ne khóè ne ko tc'èea máá, khóèan di Nqari-tcáóa nea qguàn dim dàò me e, ta tc'èea.

⁶ Khóem kò Nqari-tcáóa hãa nes ko nxãa sa qguùkagu me. Ncèe sa gha kúru me me qãè-tcao èem úúa hãas gúús domka khama. ⁷ Cúí gúù ga ta nqóòmkg'ai koe óa ta ga hãa, a ta a gataga cúí gúù ga nqóòmkg'ai koe séèa tcg'òóa hãa tite. ⁸ Igabaga ta kò tc'òoan hée naka qgáian héeéthée úúa ne ta gha gaan ka qãè-tcao. ⁹ Khóè ne èe qguù kg'oana ne ko dxãwam di qàe-qaekuan koe tcààse a ne a ko ntcòm tshúù-xam a káà hùì zi tc'èe zi

dis koe cg'áéa tcãà. Ncêe zi tc'êe zi ko khòèan di kg'òèan tshúù-tshuu a zi a ko cg'òo o.
¹⁰ Marian di ncàmà nea wèé zi cg'ãè zi dim tɔbe me e khama. C'êe ne khòè ne ncêe ko marian kaisase qaa ne dtcòmàn koe hoàkaguèa a kái thòò-tcaoan óága cgaesea.

Qãès ncõos dtcòmàn di sa x'ãà

¹¹ Igaba tsáá, Nqarim di tsi khòè tseè, wèé gúùan ncêe koe qgóéa tcg'oa, naka tchànoan hêé, Nqari-tcáóase kg'òèan hêé naka dtcòmàn hêé naka ncàmkuàn hêé naka qád tcáóse hãan hêé naka qãè tcáóase kg'òèan hêéthêé x'ãà máá. ¹² Qãès ncõos dtcòmàn di sa x'ãà. Chòò tamas kg'òè sa qgóóa qari. Gaas kg'òès domkaga a kò ii, ncêe tsi kò tciaa óáèa hãa ka, a tsi a ko gaa domka dtcòmàn tsi kái ne khòè ne cookg'ai koe nxàea hãa, ncêe ga nxàea tseegukagu u ne. ¹³ Nqarim ncêe wèé zi gúù zi ko kg'òèan máàm cookg'ai koer ko ncêe x'áèan máà tsi, naka Jeso Krestem cookg'ai koe hêéthêé e, ncêe kò Pontiose Pilatom cookg'ai koe Gam dis dtcòm sa nxàea tseegukagua ba, ¹⁴ a ra a ko máá: ncêem x'áè-kg'ám ba méé tsi kàà chibi iise, naka chibi-chibiè títese qgóóa qari, nakam nxãakg'aiga gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba síí x'áíse. ¹⁵ Nqari ba gha kúrú Me Me Gam tòóa hãam x'àèm ka síí x'áíse,

Nqarim ncêe tcom-tcomsa a cúisega tc'ãà-cookg'aia ba,

Gaam wèé xu x'aiga xu dim X'aiga ba,

a wèé xu nqàrì xu dim Nqari ba.

¹⁶ Gaam cúí Me e ncêe x'óó tite ba,

Gaam ncêe cúù cgaèè titem x'áàm koe x'áèa ba,

Gaam ncêe cúí khòè ga bóò ta ga hãa ba kana bóò tite ba.

Gam koe méé i tcoman hêé

naka qarian hêéthêé chòò tamase hãa. Amen.

¹⁷ Ncêem nqõóm koe hàna ne khòè ne qguùà ne méé tsi x'áè-kg'ámàn máà naka ne táá kái-kaise guu kana gane di nqòðan tcommè tamas qguùs koe tòó guu, igabaga méé ne gane di nqòðan Nqarim koe tòó, wèé zi gúù zi qãè-tcaokagu ta a ko zi ko tc'ãðase máà ta a ba. ¹⁸ Gaa ne khòè ne qguùà ne méé ne qãè zi gúù zi kúrú, naka qãè tsééan kúrú ka qguù, naka khaàsa ii, naka ko gúùan q'aa-q'aaku ka tc'êe. ¹⁹ Ncêem dàòm ka ne gha ko qguùan kúrúa mááse, si gha gane dis tshoa-tshoase-q'oo sa hààkom x'àèm ka qari ii, nxãasega ne gha tseegu dis kg'òè sa qgóóa qari ka.

²⁰ Timoteoè, máàèa tsi hãa sa méé tsi kòre. Kàà hùì kg'uiàn hêé naka ntcoekuan di zi tc'êe-kg'ám zi hêéthêé méé tsi nxanagu, dxãwam di zi i ke. Gazi ncêe c'êe ne khòè ne ko c'úùà hãase máá, 'tseegu di tc'êe e' témé zi. ²¹ C'êe ne khòè ne kò ncêe tc'èean dtcòm, a ne a kò dtcòm s koe hoà.

Nqari ba méém gam di cgómkuàn máà tu u.

2 TIMOTEO
Paulom dis tçgãyas cámm di sa
Timoteom koe
Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tçgãyas cámm di sa kò Timoteom ka q'ãà-q'aa, cg'árém tcáràm gam dim iise. Paulo ba kò ncêes tçgãyas koe kaisase qáò tcáóan ka kg'ui. Timoteo ba kò biríèa hãa, a ba a ntcàmmèa hãa:

- tseegusem gha Jeso Krestem ka nxàea tseegukagu sa,
- a gataga tseeguan qãè tchõà di xgaa-xgaan hëé naka Nciís Qáé-xg'aes dian hëéthhëém gha qarika qgóó ka,
- naka ba gam di tsééan kúrú xgaa-xgaan di i naka Nqarim di kg'uian khòè ne máà di hëéthhëé e,
- xgàrasean hëé naka ntcoekuan hëéthhëé koem kò hàna igaba.

Paulo ba kò Timoteo ba q'ãa-q'ãa, táá méém tchõà úú cgoa guu káà tc'ëe a kg'amka zi ntcoeku zi (2:23), ncêe qãèan cúí ga kúrú tama zi, igaba ko kg'ama khòèan ãe ko komsana a ko cg'uri-cg'uri zi.

Gatagam kò q'ãa-q'ãa me, ncêe zi gúú zi wèè zi koe méém Timoteo ba Paulom dis kg'òès ka hëé, naka gam di dtcòmman di tsééan ka hëé, naka qáò tcáóan ka hëé, naka ncàmkuuan ka hëé, naka xgàrasean ka hëéthhëé x'áís iise tc'ëe-tc'ëese sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- dtcòm sa
- tseegua ne
- xgàrase sa

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)
- Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14-4:5)
- Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ëea khama. Tsééar óàèa, hààr gha Nqarim nqòòkagua hãas kg'òè sa nxàe ka, kg'òès ncêe Jeso Krestem koe hàna sa.

² Timoteo tsi tiri tsi cóá tsi ncàm-ncamsa tsir ko ncêes tçgãya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hëé naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hëéthhëé tsara di cgómkuuan hëé, thòò-xama-máákuuan hëé naka tòòkuuan hëéthhëé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Tcom-tcomsa tsi gha ii dis ghùì-ghui-tcáóku sa

³ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, ncêer ko q'anós tcáós cgoa tsééa máá ba, tiri ne tsgõo ne hëéa khama, ãer kò ntcúú ba hëé naka koaba ba hëéthhëé tiri còrèan koe káíse tc'ëe-tc'ëese tsi ka. ⁴ Eër ko tçgáí-tshàraa tsi tc'ëe-tc'ëese ner ko bóda tsi xgónè, nxãasegar gha qãè-tcaoan ka cg'òè cgaeè ka. ⁵ Tsaris dtcòmms kàa di tama sar ko tc'ëe-tc'ëese, ncêe xg'ao kg'aia tsáá tsgõos Loises koe hàna sa naka saòs Enikes koe hëéthhëé e, ra ncêeska tcoma hãa tsáá koes gataga thëé hàna sa. ⁶ Gaa domkar ko tc'ëe-tc'ëe tsi, Nqarim di aban tsi gha c'ees khama ma ntcàm sa. Tiri tshàua ner còrèan cgoa tòó cgae tsia hãa, kg'aiga i gaa aban tsáá koe hàna khama. ⁷ Nqari ba q'áò-q'áòsean dim tc'ëe ba máà ta a tama khama, igabam qarian hëé, ncàmkuuan hëé naka qgóósean hëéthhëé dim tc'ëe ba máà taa hãa.

⁸ Ke méé tsi gatá dim X'aigam ka nxàea tseegukaguan ka sau-cgaekaguè guu, kana tíí ka hëéthhëé e, ncêe Gam domka qáé-nquus koe hàna ra, igabaga méé tsi Nqarim di qarian

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

koe qãè tchòàn domka tíí cgoa xgàrasean koe hãa, ⁹ Gaam ãe kgoara taà ba, a kò tcom-tcomsas tciikus cgoa tcii ta a ba, gatá di tsééan domka tamase, igaba Gam di tc'ëean hëé naka Gam di cgómkuan hëéthhéé domka, ncëem kò nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Jeso Krestem koe máà taa hãa a, ¹⁰ i gaa cgómkuan ncëeska gatá koe x'áíèa hãa gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di x'áísean koe, ncëe kò x'oo sa kaàkagu ba, a ba a káà tites kg'òè sa óága, ncëe kò hàà qãè tchòàn koe guu a q'uu-q'uuase x'áà sa. ¹¹ Ncëe qãè tchòàn dir kg'ui-kg'aor gha ii, a x'áè úú-kg'ao ra ii, a xgaa-xgaa-kg'ao ii kar nxará tcg'òòèa. ¹² Gaa domkagar ko ncëe zi guú zi koe xgàrase. Igabar saucgae tama, q'ana ra hãa Dìim koer ko dtcòm sa khama, a tcoman úúa hãa ãer máàèa hãa sam gha kòre di qari nem úúa sa, me gha nxãakg'aiga síí ãem cárn *Jesom ko hàà ba tcàa*.

¹³ Qgóóa qari kg'òèkaguko kg'uiian ãe tsi tíí koe kómá hãa a, naka x'áís iise sèè e, naka xùri dtcòmàn hëé naka ncàmkuian hëéthhéé e, ncëe Jeso Krestem koe hãa a. ¹⁴ Gatá koe x'ãèa hãam Tcom-tcomsam Tc'ëem di hùian ka méé tsi qãè guúian ãe tsi máàèa hãa kòre.

¹⁵ Q'ana tsia, wèè ne ncëe Asia dim nqõóm koe hãa ne q'aumana tea hãa sa, gane koe tsara Fugelo tsara Heremogene tsara hàna.

¹⁶ X'aigam *Nqari* ba méém Onesiforom dim x'áé ba thòò-xama máá, wèè x'aè kam kòo ghùì-ghui tcáo te khama. A kò gataga qáékuan di táuan tiri ka sau-cgaekaguè tama, ¹⁷ igaba ãem ko Roma koe hàà kam kò kgoara tcáo a qaa te, a síí hòò te. ¹⁸ X'aiga ba méém kgoara máá me nakam *X'aigam Jesom ko hààm cárn ka*, Gam koe thòò-xama-máákuan hòò - qãèse tsi q'ana hãa, wèé tsééan ãem Efeso koe kúrúá hãa a.

2

Qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem di ba

¹ Timoteo, tiri cóáè, Jeso Krestem di cgómkuan koe méé tsi qari ii. ² Kái zi guú zi tsi kò kóm ra kò xgaa-xgaa, ncëe kò kái ne khòè ne ka nxàea tseegukaguè zi. Ncëe zi guú zi tcom-tcomsa ne khòè ne xgaa-xgaa, ncëe gha gataga kgoana a c'ëe ne xgaa-xgaa zi ne.

³ Xgàrasean koe *sita* cgoa hãa, qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem dim khama ma. ⁴ Wèém ncõo-kg'aom ãe tsééan koe hãa ba, ãe ncõo-kg'ao tama ne khòè ne di tsééan koe tcàa tama - gam dim tc'ãà-cookg'aim cúí bam qãè-tcaokagu kg'oana hãa khama. ⁵ Ncëè khòèm kò ko qàròs koe qàrò nem tàà-kg'ao ba kúrúè tama khamaga ma, igaba qàròs di zi x'áè-kg'ám zim kò xùria hãa ne cúíga a. ⁶ Eè ko xhàrànm koe qarika tséém xhàrà-kg'ao ba méém gam tc'ãà a ko xhàrànm di tc'òoan tc'óó ba ii. ⁷ Tc'ëe-tc'ëese kg'uir ko zi guú zi, X'aigam *Nqari* ba gha wèè zi ncëe zi koe kómá q'ãan máà tsi ke.

⁸ Jeso Kreste ba tc'ëe-tc'ëese, x'ooan koe ghùìèa hãa ba, Dafitem dis qhàòs koe guua hãa ba. Ncëe sar ko qãè tchòàn koe xgaa-xgaa, ⁹ ncëer ko gaan domka xgàrase e, a gaan domka táuan cgoa qáé a síí qáé-nquuan koe tcààèa, chìbi-kg'aom khama ma. Igabam *Nqarim* dim kg'ui ba qáèèa hãa tite. ¹⁰ Gaa domkar ãe nxará tcg'òòèa ne khòè ne domka wèè qómán xg'aeku koe qarika tãe, nxãasega ne gha gane igaba Jeso Krestem koe hànas kgoaraku sa hëé, naka chòò tama x'áàn hëéthhéé hòò ka.

¹¹ Ncëea tcom-tcomsam kg'uim ga me e ncëe ko máá:

“Ncëè Gam cgoa ta kòò x'óóa hãa ne
ta gha gataga thëé Gam cgoa kg'òè.

¹² A ncëè qómán xg'aeku koe
ta ko qarika tééa hãa ne
ta gha gataga Gam cgoa tc'ãà-cookg'aia hãa.

Ncëè c'úù me ta kòò
nem gha Gam igaba c'úù ta a.

¹³ A ncëè tcom-tcomsa tama ta kò hãa
nem gha Gabá tcom-tcomsa ii,
cuiskagam c'úùsea hãa tite khama,”
ta ko méé ba.

Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14–4:5)

Tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba

¹⁴ Khòè ne méé tsi ncêe zi gúú zi tc'êe-tc'êesekagu. Nqarim cookg'ai koe méé tsi mēékuan di kg'uian koe dqàè ne, ncêe káà hùì i, a ko òe ko kóm m ne koe cg'èè tc'êean cúí ga tcàa a. ¹⁵ Wèé tcáóá tsi cgoa kúrú naka Nqarim koe x'áise, kúrúá bóòku sa tsi tààa hãa a tchàno ii sa. Saucgae ga úú tama tsi tséé-kg'ao tsi méé tsi ii, ncêe ko tseeguan dim kg'ui ba tchànose xgae-xgae tsi. ¹⁶ Káà hùì kg'uian dxāwam di koe tcg'oa, òe ko gatà ma kg'ui ne gha cg'èè tcáóan ka kaisase cg'òè cgaeè ke. ¹⁷ Gane di xgae-xgae ne gha q'ombe dis tcìis khama ma tsai-tsaise. Gane xg'aeku koe tsara Humenaio ba hēé naka Fileto ba hēéthēé tsara hàna, ¹⁸ ncêe tseeguan koe hòara hãa tsara, a ko máá, x'ooan koe tēe sa nxāakamaga kúrúsea hãa, témé, a tsara a ko c'êe ne di dtcòmān cg'òo. ¹⁹ Gatà i ii igabas kò Nqarim dis tshoa-tshoase-q'oo sa qarika téé, gas di kg'uian tc'amà tòó cgaeèase, ncêe kòo máá: “X'aigam Nqari ba òe Gam di ii ne q'ana” témé e, naka “Wèém khòèm òe ko X'aigam Nqarim cg'òè tcii ba méém cg'èèan cgoa q'aa,” ta ko méé e.

²⁰ Kaiam nquum koe i gautan hēé naka seleferan hēéthēé di gāban cúí hãa tama, igaba i hìian hēé naka gómān hēéthēé cgoa kúrúèan ga thēé hãa. C'èea ne cgáé zi tséé zi di i, i c'èean kg'amka zi tséé zi di i. ²¹ A ncêe khòèm kò ko cg'èè zi gúú zi kúrúan koe tcg'òóse a ko q'ano-q'anose nem gha cgáé tsééan dim gāba ba ii, ts'ee-ts'ee'g'aièa ba, a ba a q'òòsem koe tsééan úúá, a kg'ónòsea máána hãa wèé tsééan qāem gha kúrú sa.

²² Tcg'oaragu cg'èè zi qgóóse-kg'ám zi qárí-kg'ao-coan di zi, naka tsia tchànoan hēé, dtcòmān hēé, ncāmkuan hēé naka tòókuan hēéthēé x'āà máá, gane òe ko Nqari ba q'anos tcáós cgoa tcii ne cgoa hãase. ²³ Táá tchōà úú cgoa guu káà tc'êe a kg'amka zi ntcoeku zi, q'ana tsi hãa zi ko mēékuan óága ke. ²⁴ Nqarim dim qāà ba méém táá mēéku di ii guu, igaba méém wèé khòèan koe qāè ii. Gataga méém kgoana naka ko xgae-xgae, naka baa tc'aua hãa. ²⁵ Gane òe ko ntcoe me ne méém kgāesase x'èè-kg'ámān máá. C'èedaokam gha Nqari ba gane di chìbian koe tcóósekagu ne, ne gha tseeguan q'āa, ²⁶ a ne a gha qāese tc'èea kabi, a dxāwam dis ntcóm sa nxāa. Ntcóm̄s ncêe dxāwam ka ne kò qgóóèa hãa sa, wèés gúús gam ko tc'êe sa ne gha kúrú ka.

3

Còo di xu cáám xu

¹ Ncêes gúú sa méé tsi q'ana hãa: Còo di xu cáám xu ka i gha cg'èè x'aèan hãa sa. ² Khòè ne gha gane ka ncāmse, a marian ncām, a koase, a bóòse, a cgúíku di, a gane di xòðan táá komsana, a táá qāè-tcaoa mááku, a táá q'ano, ³ a táá ncāmku, a táá qgóóá mááku, a c'amku di, a káà qgóóse, a cg'èè tcáó, a táá qāèan ncām, ⁴ a kàaku di, a tchōà úú tama, a bóòsean ka cg'òè cgaeè, a Nqari ba ne gha ncām x'aè ka karean ncām. ⁵ Nqari-tcáóá ne hãa dis bóòse-q'oo sa ne úúá hãa, igabaga ne gha gaan di qarian xòase. Táá tchōà úú cgoa ne guu. ⁶ Gane xg'aeku koe xu c'êe xu hàna hãa, khòè ne ko tc'irì-tc'irì a gane di x'áéan koe tcàa xu, a kg'amka zi khòè zi di tc'èean cgoa qgóé xu, cg'èè cauan ka cg'òè cgaeèa zi, a wèé tc'èean cg'èè ka qgóó qarièa hãa zi; ⁷ wèé x'aèan ncêe kaga ko xgae-xgae, igabaga kgoana naka tseeguan bóòá q'āa tama zi. ⁸ Khòè ne ncêe ne ko tseeguan ntcoe, Janesea tsara Jamberesea tsara kò ma Moshe ba ma ntcoea khamaga ma. X'óó-x'oo tc'èèa ne khòè ne e, dtcòmān koe cg'āa-cg'ana ne. ⁹ Igabaga ne cuiskaga nquù ka qòòá hãa tite. Gane di káà tc'êe ne gha wèém khòèm koe q'anose bóòse khama, Janesea tsara Jamberesea tsara ka i kò ma ii khamaga ma.

Còo di x'èè-kg'ámā ne

¹⁰ Igabaga méé tsi tsáá wèés gúús òer ko xgae-xgae sa kúrú: kg'òè-kg'ámā te hēé, bìrìsea ra hãa sa hēé, tiri dtcòmān hēé, tiri qáò tcáóan hēé, tiri ncāmkuan hēé, qáò x'aèan qgóóse a tsééan hēéthēé e. ¹¹ Q'ana tsi hãa qóm cgoa qgóókuan tiri ka, naka wèé xgàrasean ncêe Antioke koe hēé, Ikonio koe hēé, naka Lusetera koe hēéthēé kúrúse cgae tea hãa ka. Qóm cgoa qgóókuan ncêe koer kò qáò tcáóse hãa, igabagam kò X'aiga ba òe zi gúú zi wèé zi koe kgoara te. ¹² Tseegukaga, wèé ne khòè ne òe Jeso Krestem koe Nqari-tcáóá hãase

kg'òè kg'oana ne gha c'èe ne ka xgàràè. ¹³ Ne gha cg'ǎè tc'èe ne hěé naka khóèan ko kàa ne hěéthěé gane di cg'ǎè cauan ka càuse cgaèè. Khóèan ne ko qàe-qae, a ne a ko thěé qàe-qaeè khama. ¹⁴ Igabaga méé tsi tsáá èe tsi xгаа-xgaasea hãa, a kaisase dtcòma hãa zi koe hãa, dìin koe tsi xгаа-xgaase zia hãa sa tsi q'ana hãa ke. ¹⁵ Cg'áré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgāya zi *Nqarim di zi* ma q'ana hãa khama, ncēe ko kgoana a qāè tc'ēean q'āa di máa tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòm a kgoaraèan di i. ¹⁶ Wěés Tcgāya sa Nqarim koe guua hãa, a xгаа-xgaan hěé, naka dqàèkuan hěé, naka tchànò-tchanokuan hěé, naka tchànoan ka xгаа-xgaan hěéthěé di tsééan úúa; ¹⁷ nxāasegam gha Nqarim dim khòè ba tc'ǎda hãa xгаа-xgaasean úú, a gha wěés tséés qāè sa kg'ónðsea máana hãa ka.

4

¹ Jeso Krestem ko kháóa hàà qhúí a X'aigam khama ma tc'ǎa-cookg'ai nem gha kg'òèa ne hěé naka x'ooa ne hěéthěé bóò q'oo a xgàra. Nqari ba hěé naka Jeso Kreste ba hěéthěé tsara cookg'ai koer ko ncēm x'ǎè ba máa tsi: ² Nqarim dim kg'ui ba méé tsi xгаа-xгаа, naka tsia qgóóa qari me, x'ǎè zia ga qāè zia kana zia ga x'ǎè zi tshúú zi i igaba, naka khòè ne tchànò-tchano, naka *qaase i ko koe* dqàè ne, naka korè ne. Wěé x'ǎè ka méé tsi qào tcáóan cgoa xгаа-xгаа ne. ³ X'ǎè ba gha hàà, khòè ne cuiskaga qāè xгаа-xgaan komsana tite ba, igaba ne gha gane ko tc'èe zi xùriate, a ne a gha kái xгаа-xгаа-kg'aolan qaara máase, ncēe gha èe ne gane kóm kg'oana hãa sa birí ne e. ⁴ Tseeguan ne gha táá komsana, a gha huwan koe tòóse. ⁵ Igaba méé tsi tsáá wěés téé-q'oos koe qgóóse, naka tsia xháé zi koe qarika téé, naka tséé-kg'aom qāè tchòàn di ba kúrú, naka tsaris tséés Nqarim di sa qāèse kúrú.

Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

⁶ X'ǎè ba hààraa kg'òèa te ko kg'ǎàèkos dàda-máákus khama ma ntcǎèè ba, me ncēs kg'òès koer gha guu a xgoaba dim x'ǎè ba tíí koe hààraa. ⁷ Qāès ncōo sar x'ǎà hãa, a qàrò sa xg'ara-xg'ara hãa, a ra a dtcòm sa qgóóa qaria hãa. ⁸ Ncēe koe guus kar tàaa ra hãa dis cába sa tòóa mááèa, tchànos kg'òè sar kg'òèa hãa khama. X'aigam tchànoan dim Xgàra-kg'ao ba gha *Jesom ko hààm cárm* ka máa te si; igabagam tíí cúí ra máa sia hãa tite, a gha wèè ne èe qhúím gha ka hãa a ko ncàmkuan cgoa qaa Me ne thěé máa si.

⁹⁻¹⁰ Demase ba aagu tea, ncēm nqǒóm *di karea nem* ncàma hãa khama, a ba a Tesalonika koe qòda. Me Keresekene ba Galatia koe qòda, me Tito ba Dalemata koe qòda, ke méé tsi qarika kúrú naka qháése hàà cgae te. ¹¹ Me Lukam cúí ba tíí cgoa hãa. Mareko ba méé tsi qaa naka hàà cgoa, tiris tséés koem hùian úúa hãa ke. ¹² Tigiko bar Efeso koe tsééa úúa. ¹³ Hàà tsi kòò ne, Teroa koer Karepom koe qaúa hãam qgáim cgoa hàà, Tcgāya zi hěéthěé e, kái-kg'aise khòò cgoa kúrúèa hãa zi.

¹⁴ Alekesanterem qano tséé-kg'ao ba èem kúrú cgae tea hãa cg'ǎèan ka kaisase thòò-xamkagu tea. Kúrúba ba zi tséé zi domkam gha X'aiga ba xgàra me. ¹⁵ Tsáá igaba méé tsi thěé q'āa mea hãa, kaisasem ko gaxae ko kg'ui gúúan ntcoè ke.

¹⁶ Tc'ǎa dim cárm kg'uiar ko máasem ka i kò táá cúí khòè ga tcǎa dòm q'oo te, igaba ne kò wèéa ne ga aagu te. Nqari ba méém táá chìbi bóò ne guu. ¹⁷ Igabagam kò Nqari ba téé dxùukg'ai te, a qarian máa te, nxāasegam gha Gam dim kg'ui ba tíí koe guu a qāèse nxàèè ka, táá zi qhàò zi di ne wèè ne gha qāèse kóm me ka. Ra kò gàman kg'ám-q'oo koe kgoaraè. ¹⁸ Me gha X'aiga ba wèè zi tséé zi cg'ǎè zi koe kgoara te, a gha kgoarasease nqarikg'ai di x'aian gam di koe úú te. Chòò tamase méém dqòmme. Amen.

¹⁹ Tsgámkagu Perisila khara Akila khara, naka Onesiforom dis x'ǎé-q'oos di ne hěéthěé e. ²⁰ Eraseto ba kò Korinta koe qaú, ra kò Terofimo ba Mileto koe qaú, tsàam kò ko khama.

²¹ Kúrú méé tsi qarika naka ncēe ko hààs saos cookg'ai koe hàà.

Ebolo ba hěé, naka Putenese ba hěé, Lino ba hěé, Kelaudia sa hěé, naka tsáá qōe ga xu wèè xu hěéthěéa ko tsgám tsi.

²² X'aiga ba méém tsarim tc'èem cgoa hãa. Cgòmkuan méé i gatu cgoa hãa.

TITO
Paulom dis tcgãya sa
Titom koe
Téé-cookg'ai sa

Tito ba kò qhàò zi dim dtcòm-kg'ao me e, ncêe kò gam khama ma ko ma tséé ba, a kò Paulo ba Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xgaan koe hùì. Paulo ba kò ncêes tcgãya sa Tito ba góá máá, ãem kò Kerete koe qaù me a ka, kereke di tsééa nem gha tc'ãà-cookg'ai ka.

Tcgãya sa ko nqoana zi gúù zi ka kg'ui:

1. Kg'aika dis kam ko Tito tséé-kq'ám zi tc'ãà-cookg'aim kerekes di xu gha kúrú zi ka kg'ui.
2. Gaiam ko Tito bìríá kg'ónòè, ntamam gha ma tãáka zi xg'ae zi ma kerekes koe xгаа-xгаа sa: kaia xu khòè xu hěé, naka kaia zi khòè zi hěé (ncêe ko hàà dxàe-coa zi xгаа-xгаа zi), qárí-kq'ao xu hěé naka qãàn hěéthěé e.
3. Còò dis kam ko Paulo Tito ba bìríá tchàno-tchano dtcòm-kq'ao ne di tsééan ka: kái-kq'aise méé ne tòókua hãa naka ncàmkuua hãa, naka hòreku di i guu, naka ntcoekuan di i guu, naka kerekes koe q'aa-q'aase guu sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tc'ãà-còokg'ai sa
- xгаа-xгаа ne
- cgómkuua ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)
- Tãáka zi xg'ae zi di xгаа-xгаа ne, kerekes koe (2)
- Tchànoan xгаа-xгаа ne (3)

Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Nqarim dir qãà ra, a Jeso Krestem dir x'áè úú-kq'ao* ra. Tsééa óàèa ra, Nqarim ka nxárá tcg'òóèa ner gha hàà gane di dtcòmman koe hùì, a kúrú ne ne tseeguan q'ãa, a Nqari-tcáóa hãase kg'òè ka. ² Chòò tamas kg'òès di nqòòan úúa hãase, ncêem kò Nqarim ncêe tshùù-ntcõa di tama ba, nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe nqòòkagu taa hãa sa. ³ Gam qáòa tcg'dóa hãam x'aèm kam kò Gam dim kg'ui ba tiri xгаа-xgaan koe x'ái. Nqarim gatá dim Kgoara-kq'ao ba ncêes tséé sa máà tea, ãem kò ma x'áèa hãa khama ma.

⁴ Titoè, gatá dis dtcòmms koe tseegu di tsi cóá tsi tiri tsir ko ncêes tcgãya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hěé, naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-kq'ao ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgómkuua hěé naka tòókuan hěéthěé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Titom di tsééa ne Kereta koe

⁵ Eè kò xg'ara-xg'araè tama zi gúù zi tsi gha qaù a tchàno-tchano domkar kò Kereta koe qaù tsia, a tsi a ãer ko ma x'áè tsia khama ma wèè xu x'áè-dxoo xu koe kerekes di xu kaia xu nxárá tcg'dó. ⁶ Kerekes dim kaia ba méém kàà chibim khòè ba ii, cúís khòès dim khòè ba méém ii, gam di cóán méé i dtcòm-kq'ao ii, naka ia táá uàan hěé naka ntcoekuan hěéthěé ka q'ãèa hãa guu. ⁷ Nqarim di tsééan ko kúrúm khòè me e domka méém kàà chibi ba ii, táá méém ko dqòmse guu kana xgòà-xgoase guu, kg'áà-kq'ao ba méém ii guu, naka ncõo di ii guu, naka táá kàa cgoa qguù di ii guu. ⁸ Igaba méém qãèse ko khòèan hàakagum khòè ba ii, qãè gúùan ncàmam khòè ba méém ii, qgóóse ko ba, a tchàno ba, a tcom-tcomsa ba, a xaèa kg'ónòsea hãa ba. ⁹ Tcom-tcomsam kg'ui ba méém qgóóa qari,

* 1:1: x'áè úú-kq'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

ëem ma xгаа-xгааè mea hãa khama, naka baa gha nxãasega c'ëe ne ghùì-ghuin tcáó kómseko xгаа-xgaan cgoa, naka ãe ko ntcoe e ne tchàno-tchano.

¹⁰ X'áèan ntcoea hãa ne khòè ne kái nea hãa ke, kg'uia xám-kg'ao ne, a kàa-kg'ao ne, kái-kg'aise gane ãe Juta dis dtcòm̄s koe guua hãa ne.† ¹¹ Nqookaguè méé ne, gúù zi ãe ne ga kò xгаа-xгаа tama zi xгаа-xgaan ka ne ko wèém x'áé ba cg'ãè-cg'ãe ke, a ko ncëe xгаа-xgaan kúrú, c'ëes gúù sa ne gha kàan cgoa hòda mááse ka. ¹² Gaxu porofiti xu ka c'ëem tc'áró ga kò máá: “Kereta di nea wèè x'aè ka tshúù-ntcõa-kg'ao ne e, a cg'ãè cau ne kg'oo-coa ne e, kúrúa mááse tama nea igaba ne kg'ama tc'õó-kg'ao ne e,” témé. ¹³ Ncëe ko nxàèè sa tseegu si i, ke qarika dqàè ne, naka ne gha nxãasega tchàno dtcòm̄an úú, ¹⁴ naka nea Juta ne di huwan táá gúù cg'áé khama ma sèè guu, kana gane ãe ko tseeguan ntcoe ne di x'áè-kg'ám̄an igaba. ¹⁵ Gane ãe q'ano ne ka i wèè gúùan q'ano o, igaba gane ãe cg'ãè tc'ëe ne ncëe dtcòm̄n tama ne ka i cúí gúù ga q'ano tama. Gane di tc'ëean hëé naka tcáóan hëéthëéa cg'ãè-cg'ãèa. ¹⁶ Nqari ba ne q'ana hãa sa ne ko nxàea tseegukagu, igaba ne ko gane di tsééan ka xguì Me. Cg'ãè kg'òò ne e, a komsana tama, a ne a qãè gúùan kúrú kg'ano tama.

Tséé-kg'ám̄a ne tãáka zi xg'ae zi di i kerekes koe (2)

2

Titom ga ko xгаа-xгаа sa

¹ Igabaga méé tsi tsáá qãè xгаа-xgaan kg'anoa zi gúù zi ka kg'ui. ² Kaia xu khòè xu xгаа-xгаа naka xu qgóóse, naka tcom-tcomsa ii, naka i tc'ëe-kg'ám̄a xu tchàno ii, naka xu dtcòm̄n koe hëé naka ncàm̄kuan koe hëé naka qãò tcáóan koe hëéthëé tchàno ii.

³ Gataga méé tsi thëé kaia zi khòè zi xгаа-xгаа naka zi kg'òè-kg'ám̄a zi koe qgóóse, naka táá c'am̄ku di ii, naka gòéan kg'áà koe káise tòóse guu, igaba méé zi tchàno gúùan xгаа-xгаа. ⁴ Nxãasega zi gha khòè zi gazi ka cg'áré zi xгаа-xгаа, gazi di xu khòè xu hëé naka gazi di cóan hëéthëé méé zi ncàm̄ sa, ⁵ naka zia qgóósean úúa hãa, naka q'ano ii, naka zia x'áéa zi qãèse xaèa kg'ónò, naka zia gazi di xu khòè xu máàse, nakam gha nxãasega táá Nqarim dim kg'ui ba cóèè guu.

⁶ Gataga méé tsi thëé qáí-kg'ao-coa xu ntcàm̄ naka xu qgóósean úú. ⁷ Wèés gúùs qãès kúrú koe méé tsi x'áí sa ii. Tsari xгаа-xgaan koe méé tsi x'áí, tcáóa tsi qãè e sa, naka wèè tcáóa tsi cgoa gúùan kúrúan ka hëéthëé e. ⁸ Kómseko kg'uiian ncëe ntcoèè tite tséékagu, naka ne gha nxãasega gane ãe ko ntcoe e ne sau-cgaekaguè, cúí gúù tshúù ga kàa a gane gha gatá ka kg'ui i ke.

⁹ Qãàn méé tsi xгаа-xгаа naka i wèè zi gúù zi koe gaan ka q'òðsean komsana, naka qãè-tcaokagu u, naka táá kg'ui-kg'ám̄-q'oo o guu, ¹⁰ naka táá ts'ãà cgae e guu. Igaba méé i x'áí, wèè zi dàò zi koe i kaisase tcom-tcomsa a sa, naka ia gha nxãasega Kgoara-kg'aom gatá dim Nqarim di xгаа-xgaan wèè zi qgái zi koe t'òè-t'òe.

¹¹ Nqarim di cgóm̄kua ne x'áísea hãa, a ko wèè ne khòè ne koe kgoarakuan óá. ¹² A i a ko xгаа-xгаа ta a, cg'ãè tcáóan hëé naka nqõóm di zi tc'ëe zi hëéthëé ta gha xguì ka, naka taa gha ncëem kámám̄ dim nqõóm koe qgóósea hãase kg'òè, naka tchàno ii, naka Nqari-tcáóa hãa; ¹³ ãe ta hãa a ko ts'ee-ts'eekg'aièas nqòò sa qãà ka, Nqarim kiam, Kgoara-kg'aom gatá dim Jeso Krestem dis x'áàkos x'áíse-q'oo sa, ¹⁴ ncëe kò gatá domka máàsea hãa ba, nxãasegam gha wèè chibian koe x'ám̄a tcg'òò ta a ka, a ba a gha Gam di khòèan q'ano-q'anoa mááse, Gam di gha ii ka, a gha gataga qãè tsééan kúrú koe kaisase máàsea hãa.

¹⁵ Ncëe zi gúù zi méé tsi xгаа-xгаа, naka wèè qaria tsi ka khòèan ntcàm̄ naka dqàè e. Táá hëé naka i khòèan ntcoe tsi guu.

Tchàno gúùan kúrúa ne (3)

† 1:10: ãe Juta dis dtcòm̄s koe guua hãa ne - Gerika sa ko máá: “ãe q'ãe nqãa-qgai khòò-kg'aièa ne dis xg'aes koe hãa ne,” témé.

3

¹ Khòè ne tc'èe-tc'èe naka ne gane di xu tc'ää-cookg'ai xu hëé naka gane di xu kaia xu hëéthëé qámsea máá, naka nea komsana, naka nea wèés gúús qãè sa kúrúan kg'ónòsea máá. ² Táá méé ne c'èe khòè ka cg'ãèse kg'ui guu, kana mēéku cgoa a guu, igaba méé ne qãè cau ii, naka qámsea ne hãa sa wèé khòèan koe x'ái.

³ C'èe x'aè ka ta kò gatá igaba káà tc'èe ta a khama, a kò komsana tama, a kò hoàkaguè, a ta a kò èe ta ko tc'èe zi hëé, naka tãáka zi kare-kg'ám zi hëéthëé kúrú koe tòósea hãa, a kòo cg'ãè tc'èean hëé naka chiikuan hëéthëé cgoa kg'òè, a ta a kò khòèan ka hòrèa, a kò thëé hòrekua hãa. ⁴ Igabaga èe i ko Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom di qãèan hëé naka ncàman hëéthëé x'áise, ⁵ kam kò kgoara ta a, èe ta kò gatá kúrú hãa zi gúú zi tchàno zi domka tamase, igaba Gam di thòò-xama-máákuan domka. Kgoara ta am kò kabase ábàkuan dis xg'aàkus koe hëé naka kaba-kabakus koe hëéthëé e, Tcom-tcomsam Tc'èem koe guu a, ⁶ ncèem kò gatá koe kaisase ntcãà tcana hãa ba, gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem koe guu a. ⁷ Ncèes gúús domka ta Gam di cgómkuan ka Nqarim cookg'ai koe tchàno ta iise bóòèa hãa, a Gam di zi gúú zi kàoa, chòò tama kg'òèan dis nqòò sa úúa hãase. ⁸ Ncèe kg'uia nea tcom-tcomsa a.

Ra ko ncèe zi gúú zi méé tsi qarika nxàe sa tc'èe, naka ne nxãasega èe Nqarim koe tcoma hãa ne kòrese naka nea qãè gúúan kúrúan kgoara tcáóa máá. Ncèe zi gúú zia qãè zi i, a wèé khòèan koe hùian úúa. ⁹ Igabaga méé tsi káà hùì ntcoekuan hëé naka qhàò zi ko ma xùrikus ka hëé, naka tēèku-kg'ám zi hëé, naka x'àèan di mēékuan hëéthëé téékagu, káà hùì i, a cg'ãa-cg'ana a ke. ¹⁰ Khòèm kereke sa ko tsai-tsajia q'aa ba méé tsi tc'ää di sa dqàè, naka cáàm di sa hëéthëé e. Gaa koe guus ka táá tchòò úú cgoa me guu, ¹¹ q'ana hãase, èeta iim khòè ba dàòm q'oo koe tcg'oara, a chìbiga me e sa, a ba a gaam ga ba gam ka bóòà xguisea hãa.

Còo di x'áè-kg'áma ne

¹² Eër kò Aretemase ba kana Tigiko ba tsáa koe tsééa úú ne méé tsi qarika kúrú naka Nikopolise koe hàà cgae te, sao kar gha gaa koe hãa sar bìrísea hãa ke. ¹³ Kúrú wèés gúús èe tsi ga kúrú sa naka Senasem x'áè q'ãa-kg'ao ba hëé, naka Apolose ba hëéthëé tsara gatsara dis qòòs ka hùì, naka bóò c'èe gúú ga tsara tcào tama sa. ¹⁴ Gatá di khòèan méé i thëé xgaa-xgaase naka ia qãè gúúan kúrú kgoara tcáóa máá, naka ia gha nxãasega qaase ko zi kúrú, naka ia táá káà hùìs kg'òè sa kg'òè guu.

¹⁵ Wèé ne khòè ne ncèe tí cgoa hãa ne ko tsgámkagu tsi. Tsgámkagu méé tsi èe dtcòmàn koe ncàm taa ne.

Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

FILEMONE
Paulom dis tcgãya sa
Filemonem koe
Téé-cookg'ai sa

Filemone ba kò tchànóm dtcòm-k'ao me e, a ba a kò kerekes Kolosa koe hàna ne ka c'èe me e, a ba a kò qãàm Onesimo ta ko ma tcièm dim kaia me e. Ncēm qãà ba kò gam ka q'òðsem koe qgóéa tcg'oa, a ba a Paulom cgoa sí xg'ae, ncēe kò qáé-nquuan koe hãa ba. Paulom koem kò guu a dtcòm-k'ao ba kúrú. Paulom dis tcgãyas Filemone bam kò góá máá sa kò dtcàrà si i, Filemonem koem gha guu a qãàm cgoa gha tsééa xg'ae sa, ncēm kò Paulo gam koe tsééa kãbia ba, a ba a kò qãèse hàakagu me, qgóóa mááèam qãàm cúim khama tamase igaba dtcòmàn hãam qõem khama ma.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qãà

- tséé

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko Filemone ba dqom̄ (1-7)

- Paulo ba ko Onesimo ba dtcàrà máá (8-25)

Paulo ba ko Filemone ba dqom̄

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem domka qáéèa ra, a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa, tsam ko ncēes tcgãya sa góá máá tsi tsáá Filemone tsi ncàm-ncamsa tsi, a sitsam cgoa tséé-k'ao ii tsi, ² naka gatá ka qõeses Afia sa hēé, naka Arekipom tíi khama ma ncõo-k'ao ba hēé, naka kerekes tsarim nquum koe ko xg'ae sa hēéthēé tu, a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xõò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe guua hãa cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hãa, témé.

⁴⁻⁵ Kóm̄r ko, Nqari-tcáóa ne khóè ne wèé ne tsi ma ncàma hãa sa, a ra a ko gataga kóm̄r tsari dtcòmàn X'aigam Jesom di ka. Gaa domkar ko tirim Nqari ba qãè-tcaoa máá a ra a ko wèé x'aè ka tiri còrèan q'oo koe tc'èe-tc'èese tsi. ⁶ Q'ana tsi hãa, Krestem koe ta wèes gúùs qãè sa máàèa sa. Gaa domkar ko còrè, tsari dtcòmàn tsi gha c'èe ne cgoa qarika q'aa-q'aaku sa. ⁷ Tíi qõèè, Nqari-tcáóa ne di zi tcáó zi tsi kãba-kãbaa. Tseegukaga i tsari ncàm̄kuan kaisase qãè-tcaokagu tea, a i a qgài-qgai tcáó tea.

Paulo ba ko Onesimo ba kg'uia máá

⁸ Nxãatar ga ma Krestem koe kgoarasea xóé a x'aè tsi, tsi èe ko qaase sa kúrú, ⁹ igaba ra gha ncàm̄kuan domka kg'ama dtcàrà tsi tsi kúrú si. Tíi Paulo ra ncēeska kaia, a Jeso Krestem domka qáéèa hãa. ¹⁰ A ra a ko dtcàrà tsi tirim cóám domka, ncēer kò qáéèa a táùan koe hãa kar kò gam dim xõò ba kúrú ba, Onesimo ba. ¹¹ Kg'aigam kò tsáá koe káà hùì me e, igabam ncēeska tsáá koe ga hēé naka tíi koe ga hēéthēé kaisa hùian úúa hãa.

¹² Tsáá koer ko tsééa kãbi me, tirim cóám tcáó-c'óáa te di ba. ¹³ Qãè tchòàn domkar ncēe táùan koe hàna; gaa domkar kò ncàma hãa, tíi cgoam ga ncēe koe hãa sa, a nxãasega tsáá téé-q'oo koe tsééa máá te. ¹⁴ Igabagar cuiskaga cúí gúù ga dtcòm tama tsi hãase kúrú hãa tite. Tc'èe ra ko, kúrú tsi gha qãèan méé i tcáóa tsi q'oo koe guua hãa sa khama, chùiku ka tamase.

¹⁵ C'èedaokam kò gaa domkaga xòm x'aèan tsáá cgoa q'aa-q'aaèa hãa, nxãasega tsi gha chòò tamase hãa cgoa me ka, ¹⁶ qãàm iise tamase, igaba qãà ba nqáéa hãase, ncàm-ncamsam qõem khama ma. Ncèè tíi koem cgáé ba ii ka ba gha nta noose tsáá koe cgáé ba ii, tsarim qãàm iise naka gataga X'aigam Nqarim koe tsáá qõem iise.

¹⁷ A ncèè tsáá ka c'èem khama tsi kò ko ma sèé te ne méé tsi qãèse hàakagu me, tíi ka tsi ga ko hēé khama. ¹⁸ A ncèè c'èe gúù cg'àèm kò kúrú cgae tsia, kana chibian úú cgae tsia ne méé tsi tíi tcúú koe qaa a. ¹⁹ Tíi Paulo ra ko ncēe gúùan tshàua te cgoa góá máá

tsi, a ko máá: “SURUTAR GHA KABI I,” témé. (Cuiskagar tc'ěe-tc'ěesekagu tsi naka máá: kg'õèa tsi cgoa suruta te, ta mééa hãa tite.) ²⁰ Eè, tí qõèè, ncées gúùs qãè sa X'aigam *Nqarim* domka kúrúa máá te, naka i gha nxãasega tcáóa te Krestem koe kaba-kabaè.

²¹ Komsana te tsi gha di tcoma ner úúa, a ko nxãata ma góá máá tsi, a gataga q'ana, káían tsi gha kúrú sa dtcàrà tamar hãan cgoa ga.

²² Gataga méé tsi cg'áè-nquuan kg'ónòà máá te; gatu di còrèan kar gha máàè tu u sar nqòòà hãa ke.

²³ Epaferase ba ko tsgámkagu tsi, ncée ra gam cgoa Jeso Krestem domka qáé-nquus koe xg'ae a qáèèa hãa ba. ²⁴ Xu ko gataga thée tí cgoa ko tsée xu tsgámkagu tsi, Marekoa xu, Arisetarekoa xu, Demasea xu, Luka xu.

²⁵ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu dim tc'ěem cgoa hãa.

HEBERA NE
Tcgãyas Hebera ne góá mááèa sa
Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-k'ao ne di sa góá mááèa, ncēe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòmàn aagu ne. Góá-k'ao ba kò gane di dtcòmàn koe ntcàm ne, a ko Jeso Krete ba tseegu dim Nqari Me e sa x'ái. Nqoana gúúan cgoam ko tseeguan x'ái:

1. Jeso ba chòè tamam Cóa Me e Nqarim di ba, ncēe kò tseegu di komsanan xgaa-xgaase ba, Xòòm koe guu a, ēem kò hãa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóm iisem, Jeso ba moengelean koe hēé, naka Ncìís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hēé, naka Moshem koe ga hēéthēé cgáé Me e.
2. Càm dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òèa hãa, chòè tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Ncìís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iise.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean ógara hãa, me dtcòm-k'ao ba gaa domka chìbian koe hēé, naka q'áòan koe hēé, naka x'ooan koe hēéthēé kgoaraèa. Ncìís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'áíè, igabas ncēeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hãa.

Góá-k'ao ba ko dtcòmàn di qarian x'ái Iseraele di ne dtcòm-k'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-k'ao ne ncēeta ma ntcàm, dtcòma hãase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-k'aoan ntcàm, gane di tcgáían ne gha Jesom koe qāea tòó, xháé zi hēé naka qóm zi hēéthēé ēe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'uiua ne:

- peresiti, chìbi, dàà-mááku, còrè-nquu
- qáé-xg'ae
- dtcòm
- Krete ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)
- Krete ba Moshe ba hēé naka Joshuam ka hēéthēé cgáé Me e (3-4)
- Krete ba peresiti xu ka cgáé Me e (5-7)
- Krestem dis qáé-xg'ae sa Ncìís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)
- Krestem di dàà-máákua ne cgáé e (10)
- Dtcòm sa (11-12)
- Nqari ba ko qāè-tcaokagu zi tséé zi (13)

Krete ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)

Nqarim dim Cóa ba kaiam ga Me e

¹ Ncìí kuri kam kò Nqari ba kái xu dàò xu tãáka xu cgoa porofiti xu tséékagu a gatá ka tsgõose ga xu cgoa kg'ui, ² igabagam ncēeska cò di x'aèan ka ko Gam dim Cóm koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncēem kò Gam koe guu a nqóó ba kúrú, a wèé zi gúú zi dim q'òè-k'ao ba kúrú Me ba. ³ Nqarim di x'áà-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi gúú zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eēm ko gatá di chìbian koe q'ano-q'anokuan kúrúa xg'ara kam kò tc'amaka hãam Qarim wèem dim x'òam kg'àòm xòè koe sí ntcóó.

Nqarim dim Cóa ba moengele xu ka kaia hãa

⁴ Ncēes ma Gam dis cg'òè sa ma moengele xu di cg'òèan ka tc'amaka hãa khamagam gaxu dis téé-q'ooos ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa máàèa. ⁵ Gatagam Nqari ba qanega c'ēm moengele ba bìrí naka máá:

“Tsáá tsia Tiri tsi cóá tsi i,
Ra ncēem cáím koe guu a tsarir Xòè Ra a,”
témé ta ga hãa,

kanam Nqari ba qanega c'ëem moengele ba bìrí na máá:

“gam ka Xòò bar gha ii,
me gha Tirim cóá ba ii,”
témé ta ga hãa khama.

⁶ Igabagam kò Nqari ba ãem ko Gam dim Cóám tc'ãà di ba nqõóm koe tsééa óá ka máá:
“Wèé moengelean Nqarim di méé i dqõh Me,”
témé.

⁷ Moengele xu kam kòo kg'ui nem ko máá:

“Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúru xu tc'ãán khama ii,
a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúru xu c'eean di karu taman khama ii,”

témé,

⁸ igabam kòo Cóám ka kg'ui nem ko máá:

“Nqari Tseè,

Tsaris ntcõó-q'oos x'aian di sa
gha chõò tamase hãa.

Tsari ne khòè ne

Tsi ko tchànò dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai.

⁹ Eè tchàno ii sa Tsi ncàma hãa,
a èe cg'ãè ii sa hòrea.

Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,
Tsáá ka c'èe xu nqáéa hãase nxárá tcg'òó Tsia,
a qãè-tcaoan di nxúian cgoa ntcãá tcúú Tsia hãa,”
témé.

¹⁰ A ba a ko máá:

“X'aigaè,

Tsáá Tsia tshoa-tshoases koe nqõó ba kúrua hãa,
i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

¹¹ kaàku i gha,

igabaga Tsi gha Tsáá chõò tamase hãa.

Wèéan ga gha qgáian khama ma cg'ãa-cg'anase,

¹² hãaèkom qgáim khama Tsi gha ma kabèa xg'ae e,

i gha qgáian ko ma hãaè a tcg'òóè

i c'eean hãaè khamaga ma kabi-kabiè,

igabaga Tsi gha Tsáá èe Tsi ii khama cúiga ii,

i kuria Tsi chõò tite,”

tam méé.

¹³ Qanegam Nqari ba c'ëem moengelem kaga máá:

“Ncèe koe ntcõó Tirim x'òàm kg'àòm xèè koe,
nakar gha nxãakg'aiga síi tsari cg'òo-kg'aoan kúru
naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcõó-q'oos koe ntcõó,”
témé ta ga hãa.

¹⁴ Kháé i nxãaska moengelean dùúá? *Kg'amaga* xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'èe xu u,
ncèe Gam ka tsééa óàèa hãa xu, hàà xu gha khòèan hùì i kgoarasean hòò ka.

2

Komsanan dis dqàèku sa

¹ Gaa domka méé ta ncèe ta kò kómá hãa tchõàn kaisase komsana, naka táá gaan koe tcg'oa na hòà guu. ² *Gatá ka tsgõose ga* xu kò moengelean ka máàèa hãa tchõà nea kò kaisa qarian úúá, ne kò gane èe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò.

³ Ncèè èe ne khòè nea xg'ao xgàrakuan táá nxanagu, ka ta gha nxãaska gatá ntama ma

nxanagu u, ncèe ncèeta noose kaias kgoarakus *Jesom koe hãas* cgoa ta kò tchõà úú tama ne? Ncèem kò X'aigam *Jeso ba kg'aia* gaas ka kg'uia hãa, ne kò ãe kò kóm Me ne gaas ka nxàea tseegukagu sa. ⁴ Nqarim igabagam kò thëé kái zi x'ái zi hëé, naka are-aresa zi gúù hëé, naka tãáka qarian hëé, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi ncèe ne kò Gam di ncàman ka máàea hãa zi ka hëéthhëé ncèe sa nxàea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncèe tchõàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me e

⁵ Nqari ba ncèe ko hààm nqõóm ncèe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'ãa-cookg'ai tama khama. ⁶ Igabaga i *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe c'ëe koe góásea hãa a ko máá:

“Nqariè, khòè ba díí baa,
Tsi ko gam ka tc'ëe-tc'ëese,
me khòèm díim cóá ba díí baa,
Tsi tchõà úú cgoa mea?”

⁷ Xòm x'aè ka Tsi kò moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máà me, a Tsi a kò x'ààn hëé naka tcoman hëéthhëé dis cába sa cábakagu me,

⁸ a kò wèé zi gúù zi gam di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa,”
témé.

Nqari ba kò wèé zi gúù zi khòèm di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dòm q'oo koe hãa tãmas gúù sa káà si i. Igabaga ncèe i ii khama, wèés gúùs gam di qarian dòm q'oo koe hãa sa ta qanega bóò tama. ⁹ Igabaga ta ko Jeso ba bóò, ncèe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máàea ba, nxãasegam gha Nqarim di cgómkuan koe guu a wèém khòèm domka x'oo sa xám ka. Me kò x'oo sam kò xgàrasea máà domka x'ààn hëé naka tcomkuan hëéthhëé dis cába sa cábakaguè.

¹⁰ Nqarim ncèe ko wèés gúù sa kúrú, si wèés gúù sa Gam domka hãa, ba i kò qãea máána hãa, Jeso bam gha kúrú Me xgàrasean koe guu a kg'ano Meas téé-q'oos koe hãa sa. A ba a kò ncèe sa kúrú, kái ne cóá nem gha kúrú ne x'ààn koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama. ¹¹ Gaam ãe ko khòèan kúrú i tcom-tcomsa ba hëé, naka khòè ne ãe ko kúrúe a tcom-tcomsa ne hëéthhëéa cúis x'áé-q'oos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba ‘Tíí qõè ga tuè’ ta ma tciia ne ka sau-cgaekaguè tama, ¹² a ko *Nqarim ka máá:*

“Tíí qõè ga ne koer gha Tsari cg'õèan ka kg'ui;
a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a ciian cgoa dqòm Tsi,”
témé.

¹³ A ba a ko gaia máá:
“Nqarim koer gha Tiri tcoman tòó,”
témé.

A ba a ko gaia máá:
“Ncãa ga Ra a,
Nqarim máà Tea hãa ne cóá ne cgoa,”
témé.

¹⁴ Cóá nea c'àðan hëé naka cgàan hëéthhëé cgoa kúrúeà hãa ne khòè ne e, khamam kò Gaam igaba thëé khòè ba kúrúse, a ba a kò x'óó, nxãasegam gha x'oos koe guu a x'ooan di qarian úúa hãa ba kaàkagu ka, ncèe dxãwa ii ba, ¹⁵ a ba a kò ncèe sa kúrú, nxãasegam gha gane ãe kò wèé kg'õèa ne q'oo koe x'oos bèe koe qáése hãa ne, gane di q'àðan koe kgoara ka. ¹⁶ Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsgõose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa. ¹⁷ Gaa domka i kòo qaase, wèé zi dàò zi koem ga Gam ka qõese ga ne khama ma kúrúe sa, nxãasegam gha Nqarim di tséean koe kaian peresitim tcom-tcomsa a cgómkuan úúa hãa ba ii ka, a khòè ne dàò-máákuan kúrúe máá, ne nxãasega gane di chìbian koe qgóóa máàe ka. ¹⁸ Gam igabam kò xgàrase, a kúrúe bóòè, khamam gha thëé gane ãe ko kúrúe bóòè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hěé naka Joshua ba hěéthěé tsara ka cgáé Me e (3–4)

3

Jeso ba Moshem ka kaia

¹ Gaa domka méé tu, tíí qōe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncēe nqarikg'ai di tciikuan koe hāa tuè, Jesom ka tc'ēe. Jesom ncēe kò Nqarim ka tsééa tcg'òòèa hāa ba, a Kaiam Peresiti ba ii ba, ncēe ta ko Gam ka gatá di dtcòmàn nxàea tseegukagu ba. ² Gaam ēe kò nxárá tcg'òò Mea hāam koem kò tcom-tcomsa Me e, ēem kò ma Moshe ba ma Nqarim dim nquum wèém koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma. ³⁻⁴ Wèém nquu ba khóèan ka tshàòèa hāa, Me Nqari ba wèés gúù sa tshàoa hāa. Me ēem ma nquum dim tshào-kg'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuan hòda hāa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hāase tcomkuan hòda hāa. ⁵ Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim dim nquum wèém koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zi tséé zi cgoa Nqarim ka gha hàà kg'uiè zi gúù zi ka nxàea tseegukagu. ⁶ Igabagam Kreste ba Nqarim dim nquum koe Gam dim Cómam iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncēè *Nqarim koe* tcoman hěé naka nqòòs ēe ta ko gaas cgoa bòòses koe hěéthěé ta kò qgóóa qaria hāa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷ Gaa domka méé tu ēem ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba méé a ko máá:

“Ncēe cárn ka ēe tu kòò dòma ba kómí

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáó guu,

ēe komsanan úú tama ne kò hěé khama,

ēe ne kòò tchàa-xgóós koe kúrúá bódè ka.

⁹ Ncēe gatu ka tsgōose ga xu kòò kúrúá bódè Te koe,

a kò 40 kurian sée a Tiri tsééan bódè.

¹⁰ Ra kò gaa domka ēes qhàò sa xgòà cgaea hāa,

a Ra a kò máá:

‘Gane di tcáóa ne ko wèè x'aè ka hòakaguè,

ne Tiri x'áè-kg'áman komsana tama,’

témé.

¹¹ A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá:

‘Cuiskaga ne Tiris sākaguku-q'oos koe tcana hāa tite,’

témé.”

¹² Q'ana méé tu hāa, tíí qōe ga tuè, naka i cúíá tu ga táá cg'āè, a dtcòm úú tamas tcáó sa úúá hāa guu, ncēe gha kúrú tu u tu kg'òèa hāam Nqarim koe tcg'oa sa. ¹³ Igaba méé tu wèè cárn ka korèku, ‘ncēem cárn ba’ ta i kò ko mééès noose, naka i gha nxāasega táá c'ēe-kg'áíá tu ga cg'āèan ka hòakaguè naka qari-qari-tcúúe guu. ¹⁴ Ncēè Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncēe ta kò ko kg'aia hěé khama a síí chōò-q'oos koe tcāà ne ta gha Krestem koe xg'aea hāa. ¹⁵ Ncēe i ma *Nqarim dis Tcgāyas* koe ma góásea hāa khama a ko máá:

“Ncēem cárn ka tu kòò Nqarim di dòmàn kómí

ne méé tu táá gatu ka tsgōose ga xu

Nqari ba kò komsana tama xu

khama ma qari-qari tcáó guu,”

témé.

¹⁶ Kháé díí ga nea ēe kò dòma ba kómá hāa igaba kò táá komsana Me ne? Gane ēe kò Egepeto koe guu a tcg'oara hāa ne tama ne gáé kò ii, wèéa ne ncēe kò Moshem ka tc'āà-cookg'aièa hāa ne? ¹⁷ Kháé ba kò Nqari ba díín 40 kurian xgòà cgaea hāa? Gane ēe kò cg'āèan kúrúá hāa ne tama nea gáé kò ii, ncēe i kò gane di tc'áróan tchàa-xgóós koe x'óóku ne? ¹⁸ Kháé ba kò díí ga ne koe gaise, ncēem kò bírí ne a máá, Gam dis sākagukus-q'oo koe ne cuiskaga tcana hāa tite témé ne? Gane ēe komsana tama ne koe cúí ga a. ¹⁹ Si kò ncēes gúù sa x'áí ta a, dtcòm úú tamas domka ne kò táá sākagukus-q'oo koe tcāà sa.

4

¹ Gam dis sãakaguku-q'ooos koe tcãàn dis nqòòkaguku sa hãa, ke méé ta q'ana hãa naka i cúia ta ga táá gaa koe tcãàn ka tààè naka kháóka qaùà hãa guu. ² Qãè tchõà ne kò hàà cgae ta a ke, ãe i kò ma síí cgae nea khamaga ma, igaba ãe ne kómá hãa kg'uia nea kò gane koe cgáé tama, ãe ne ko kóm m ka ne kò táá dtcòm m khama. ³ Ncëe sa ko máá, ãe dtcòmà hãa ta gha ães sãakaguku-q'ooos koe tcãà, témé. Nqari ba kò máá:

“Tiri xgòàn koer gaisea hãa,

cuiskaga ne gane

Tiris sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite sa,”

témé khama. Eëta i kò ma Gam di tsééan nxãakamaga nqõóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga xg'ara hãa, me kò sana hãa igaba. ⁴ 7 dim cárn ka i Nqarim di zi Tcgãya zi koe c'ëe koe góásea hãa a ko máá: “Nqari ba kò 7 dim cárn ka Gam di tsééan wèé koe sana hãa,” témé khama. ⁵ A ba a kò gaicara ncëem qgáim koe máá: “Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite,” témé. ⁶ Gane ãe kò tc'ãà a qãè tchõàn kóm nea kò táá dtcòm, khama ne kò gane di komsana taman domka gaas sãakaguku-q'ooos koe táá tcãà. Ne c'ëe ne hànaa, tcãà sa kgoara mááèa hãa ne. ⁷ Gaa domkam kò Nqari ba gaicara c'ëem cárn ba tòó, “Ncëem cárn ba” ta ko ma tcièè ba. Káí xu kuri xu qãá q'oo koem kò Dafitem koe guu a kg'ui, ncëe i nxãakamaga Nqarim di zi Tcgãya zi koe ma nxàèèa hãa khamaga ma a máá: “Ncëem cárn ka tu kòò dómà ba kóm, ne méé tu táá tcáóa tu qari-qari guu,” ta ko méé e.

⁸ Ncëè Joshuam kò xg'ao sãakaguku-q'oo sa máà nea hãa, nem ga kò Nqari ba táá kabise a kháóka c'ëem cárn ka kg'uia hãa. ⁹ Gaa domkagas Nqarim di ne khòè ne koe Sabata dis sãakaguku-q'oo sa téé-tëe. ¹⁰ Díim wèém ãe ko Nqarim dis sãakaguku-q'ooos koe tcãà ba ko gam di zi tséé zi koe sãa khama, ãem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma sana hãa khamaga ma. ¹¹ Ke méé ta gaa domka ncëes sãakaguku-q'ooos koe tcãàn x'ãà máá, naka taa nxãasega táá x'óóku guu, ncëe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹² Nqarim dim kg'ui ba kg'òèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcõe-kg'ám ntcàum ka kaisase ts'èè me e, a ko khòèan koe qhàea tcãàse, a tcáó sa hëé naka tc'ëe ba hëéthéé gáòà q'aa, a q'amku-q'oo zi hëé naka tcgaèan hëéthéé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hëé naka tc'ëe-kg'ámán hëéthéé bóòà tcg'òó. ¹³ C'ëes gúùs Nqarim tcgái-q'oo koe chómsea hãas ga sa káà si i, wèés gúùs ãe kúrúèa hãa sa nqámán koe téé-tëe a ko tcgái-q'ooa ba koe hòòse, Gaam ncëe Gam koe méé ta xqara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaim peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴ Q'ana ta hãa, kaim peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncëe Nqarim dim Cóa ba, ncëe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe síí hãa ba. Ke méé ta ncëe ta nxàea hãa dtcòmán qarika qgóó. ¹⁵ Kaim peresitim gatá di kg'amkan koe thòò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaim peresiti ba úúa hãa, ncëe kò ãe ta gatá ma kúrúá bóòèa hãa khamaga ma wèé za kúrúá bóòè ba, igaba kò táá chibi kúrú ba. ¹⁶ Ke méé ta gaa domka kgoarasea hãase Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian dis koe cúu-cuuse, ncëe cgómkuan hãa koe, nxãasega ta gha gaa koe thòò-xama-máákuan hëé naka cgómkuan hëéthéé hòò, ncëe gha hùì ta a, qaa a ta ko x'aè ka.

5

¹ Wèém kaim peresitim ncëe khòè ne xg'aeku koe guu a nxará tcg'òòèa ba nxará tcg'òòèa hãa, khòè nem gha nxãasega Nqarim cookg'ai koe tééa máá, a gane téé-q'oo koe chibia ne domka aba zi hëé naka dàòà-máákuan hëéthéé tcg'òòá máá ne ka. ² Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane ãe cúí gúù ga c'úúa hãa a ko tsaa ne cgoa tc'ause tséé. ³ Gaa domka i ko qaase, khòè ne di chibian domka hëé, naka gam di chibian domka hëéthéém gha dàòà-máákuan kúrú sa.

⁴ I cúí khòè ga ncêes tcomku sa sèèa máásea hãa tite, igabam Nqarim ka tcièa hãa, ncêem kò ma Arone ma tcièa hãa khamaga ma. ⁵ Krestem igabam kò táá kaïam peresiti bam gha kúru ka kaikaguse, igabam kò nxára tcg'òòè Gaam èe ko máá:

“Tiri Tsi Cóa Tsi i;
Ra ncêe cárn koe guu a Tsarir Xòè Ra a,”
témém ka.

⁶ Ncêem ko c'èe qgái koe kg'ui a ko máá:
“Chòè tamase Tsi peresiti Tsi i,
Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”
témé.

⁷ Jesom di kg'òèan nqòómkg'ai di koem kò còrèan hëé naka dtcàran hëéthëé q'aua kg'aeon cgoa nxàea tcg'òò, Gaam èe x'ooan koem gha kgoara Me di qarian úúa hãam koe, a ba a kò Nqari bam q'áòà hãa domka komsanaè. ⁸ Gatàm kò ma Cóa ba ii, igabam kò èem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xгаа-xgaase. ⁹ Èem hààraa máána hãa sam ko kúrua xg'ara kam ko chòè tamas kgoaraku sa wèèa ne èe ko komsana Me ne koe óága. ¹⁰ A ba a kò kaïam peresiti bam gha ii dis ntcóò-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòman aagu di sa

¹¹ Káí zi gúu zi xae ga ncêes gúus ka nxàe, igaba xae ga ma biría tchàno-tchano tu u sa qari si i, kóma tu q'áa tama khama. ¹² Ncêe x'aè ka tu ga kò xгаа-xгаа-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'èem khòèm tseegu dis tshoa-tshoase-q'ooos Nqarim di kg'uian di sa gha gaicara xгаа-xгаа tu u ba qaa. Bîlan tu ko qaa, a qari tc'òoan qaa tama. ¹³ Wèém khòèm èe ko bîlan cgoa xáròè ba qanega cg'aré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xгаа-xgaan ka kg'anoè tama. ¹⁴ Igaba i qari tc'òoan kaia ne di i; nxáakamaga ne kò kúru xám m khama ne ko èe qàè ii sa èe tshúu iis koe q'aa-q'aa.

6

¹ Gaa domka méé ta tc'áà di zi gúu zi èe ta kò Krestem ka xгаа-xgaase zi tcg'oara guu naka taa còoka kaia qòò. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: káà hùì zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòman di sa hëé, ² tcguù-tcguukuan ka xгаа-xgaakuan di sa hëé, naka tshàuan tòò cgaekuan di sa hëé, naka x'ooan koe tèean di sa hëé, naka chòè tamas xgàrakus di sa hëéthëé e. ³ Nqarim kò kgoara máá ta a ne ta gha ncêes gúu sa kúru.

⁴⁻⁶ Ka nea ga ntama ma gane èe kò gane di dtcòman aagua hãa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncêe kò c'èe x'aè ka Nqarim di x'áàn máàè, a kò nqarikg'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qàèan hëé naka hààko x'áèan di qarian hëéthëé xám ne, ncêe ko gane di dtcòman aagu ne. Thamka tama i hãa, chibian koe tcóósean koe ne gha úuè sa. Nxáata i kò ii ne ne gha ko Nqarim dim Cóa ba gaicara xgàua mááse, a ko saucgae sa tcàa Me khama.

⁷ Ncèè nqòóm kò ko gam koe ko ntcāa túu tshàan ko kg'áa, a èe ko gaam koe xhàrà ne tc'òoan cgoa hùì nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò. ⁸ Igaba èem kò dxàman hëé naka tc'èese tama tsòman hëéthëé ka tsòm cgaeè nem káà hùì me e, a ba a cgúikuan ka téèa máàè, a ba a gha còò dis ka dàòè.

⁹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèeta xae ga ko ma kg'ui igaba xae cgáé zi gúu zi kgoarasean di zi koe gatu koe kaisa tcoman úúa hãa. ¹⁰ Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga èe tu kúrua hãa tsééan hëé naka èe tu Nqari ba x'áía hãa ncàmkuan hëéthëé c'úúa hãa tite. Ncêe tu kò tcom-tcomsa ne kúrua máána hãa, a tu a ko qanega tséèa máá ne ka. ¹¹ Kaisase xae ko tc'èe, gatu ka c'èem wèém gha ncêe zi gúu zi koe tcàa tcáo sa, nakam gha nxáakg'aiga còò dim x'aè ba síi hàà, naka tu gha nxáasega èe tu nqòòà hãa zi gúu zi ka cg'òè-cg'oeè. ¹² Kg'amka tu gha ii sa xae tc'èe tama, igaba xae ko tc'èe, gane èe kò dtcòm sa hëé naka qáò tcáo sa hëéthëé sara koe guu a Nqarim ka ne nqòòkaguèa hãa zi gúu zi máàè ne tu gha serè sa.

Nqarim dis nqòòkaguku sa tseegu si i

¹³ Eëm kò Nqari ba Abrahamama ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'òès ka gaise, cúí khòè ga káà a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e, ¹⁴ a máá: “Tseegukar gha ts'ee-ts'eekg'ai tsi, a kái tsgõ-coan máà tsi,” témé. ¹⁵ Me kò Abrahamama ba qád tcáóan cgoa qāà, a ba a kò ncēm dàòm ka ãem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò.

¹⁶ Khòèa ne ko kuri ãe gaan ka kaia hāan ka gaise, si ko gaise sa ãe ko nxàèè sa qari-qari a wèé ntcoekuan ga kaàkagu khama. ¹⁷ Gane ãem ko nqòòkagua hāa* nem ko Nqari ba qāèse x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma nem cuiskaga kúrúa kabi tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù. ¹⁸ Nqari ba cuiskaga tshúù-ntcōan nxàè tite. I Gam di nqòòkagukuan hēé naka gaisean hēéthēéa cáñ sara guù sara kúrúa kabìè tite sara a. Nqarim koe ta bèea sífa hāa, qāè qgái koe ta gha hāa ka. Gam di nqòòkagukuan méé i qarika korè ta a, naka ta gha nxāasega cookg'aia ta koe hāas nqòò sa qgóóa qari. ¹⁹ Tcáóá ta ko qgóóa tòós guùs† khama ta ncēes nqòò sa úúa hāa. Ncēes nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe síí, qgáím q'aa-q'aakom di c'èe xòèan koe. ²⁰ Ncēe Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hāa koe, Gam ncēe gatá ka tc'āà a qōòà hāa ba. A ba a kò chòò tamase kaiaam peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

7

Peresitim Meleki-seteke ba

¹ Ncēm Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hāam Nqarim dim peresiti me e. Eëm kò Abrahamama ba x'aiga xu ncōos koe tàà, a ko kabise kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'eekg'ai me. ² Me kò Abrahamama ba ãem kò ncōan koe sèèa hāa guùan wèé koe cúís tshàu-q'oo sa máà me. Tc'āà dis kas ko Meleki-setekem dis cg'òè sa nxàeas kò kabìè ne máá: “Tchànoan dim x'aiga ba,” témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxāa sa máá: “Tòókuan dim x'aiga ba,” témé. ³ Gam ka góásea hāa guù ga káà a: kg'ád xōòà ba ka ga hēé kana dxàe xōòà ba ka ga hēé kana qhàòà ba ka ga hēéthēé e, ábàèam hāa kana x'óóam hāa cáñ gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chòò tamase peresiti me e.

⁴ Tc'èe-tc'èese naka bóò ntam ma kaia hāa sa, gatá ka tsgõosem Abrahamam ga ba kò ãem kò ncōos koe tàà a sèèa hāa guùan ka cúís tshàu-q'oos dian máà me koe ga. ⁵ Xu kò ãe xu khòè xu Lefim dis x'áé-q'oo di xu, ncēe peresiti ii xu ka i ko x'áèan koe qaase, cúís tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khòèan (ncēe gaxu di qōean) koe sèè sa, gatà ne ma gane igaba thēé Abrahamam ka tsgõose-coa ne e igaba. ⁶ Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'oo koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúís tshàu-q'oo sa sèè, a kò ts'ee-ts'eekg'ai me, Abrahamam ncēe kò Nqarim ka guù zi nqòòkaguèa hāa ba. ⁷ Ntcoekué tama ia, ãe nqāaka hāa ba ko kuri ãe kaia hāam ka ts'ee-ts'eekg'aiè sa. ⁸ Peresiti xu kò ko cúís tshàu-q'oo sa máàè. Igaba xu gha wèé xu peresiti xu x'óó, Meleki-setekem cúím oose, si ko Nqarim dis Tcgāya sa nxàea tseegukagu, kg'òèam ko hāa sa, témé khama. ⁹ Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncēe ko gam ka tsgõose-coa ga ne ka cúís tshàu-q'oo dian máàè ba kò Abrahamam koe guu a Meleki-seteke ba cúís tshàu-q'oo sa tcg'òóa máá, témé. ¹⁰ Eëm kò Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba ncēe tchànose ta kò ko nxàe e, nem kò gam ka tsgõosem Abrahamam dim tc'áróm koe hāa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian méé i Lefim dis x'áé-q'oo di khòèan ii, témé, i kò ncēean Aronem di x'áè-kg'áman ga a thēé. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tsééan chòò tama qgóóa-máákuan óága di xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'ãem peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe guuam ga hāa sa, Aronem di x'áèan ka tamase. ¹² Ncēè peresiti xu ko ma tòóa xùrikus kò ko kabìè ne méé i gataga thēé x'áèan góá kabìè.

* 6:17: gane ãem ko nqòòkagua hāa - Gerika sa ko máá: “gane ãem ko nqòòkagua hāa ne gha máàè e,” témé. † 6:19: qgóóa tòós guù sa - Gerika sa ko máá: “ankare” témé. Ankare sa skepe sa ko qgóóa tòós guù si i.

¹³ *Gatá dim X'aigam* ncêe zi gúù zi ko Gam ka nxàèè ba tãás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséé ta ga hãa. ¹⁴ Q'ãasea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba ães qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí gúù ga peresiti xu ka nxàè.

¹⁵ Ncêe c'êem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòðsea hãa, nes ko ncêe xae ko nxàè sa qãèse x'áíse: ¹⁶ khòèan di x'áèan kam kò táá peresiti ba kúrú, igaba chòð tamas kg'òès di qarian ka a khama. ¹⁷ *Nqarim dis Tcgãya* sa ko ncêe sa nxàèa tseegukagu a ko máá:

“Chòð tamase Tsi Peresiti Tsi i,
Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”
témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'áèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama i kò tcg'òòè. ¹⁹ Moshem di x'áèa ne kò táá Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara khama. Igabagam ncêeska Nqari ba cgáés nqòð sa óágara máá taa hãa, ncêe ta gha gaas koe Nqarim koe cúù-cuuse sa.

²⁰ *Nqari ba* kò gaisean tséékagu. C'êe xu peresiti xu kò táá gaisean cgoa peresitian koe tòòè, ²¹ igabam kò *Jeso ba* gaisean cgoa peresiti ba tòòè, ãem kò Nqari ba bìrì Me a máá:

“X'aigam *Nqari* ba gaisea hãa,
a cuiskaga tc'êea kãbia hãa tite,
Tsi gha chòð tamase Peresiti Tsi i,”

témé ka. ²² Ncêes gaises domka ta tseegukaga q'ana hãa, Jeso ba gha cgáés qáé-xg'aes ãe nxàèèa hãa sa kúrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgáè-kg'am xu táá hãa, c'êe xu ko x'óó ne xu kò ko c'êe xu tòòè khama. Gaa domkaga xu kò kái xu peresiti xu hàna hãa. ²⁴ Igabam ko *Jeso ba* Gam dis tséés peresitian di sa chòð tamase kúrú, chòð tamasem gha hãa khama. ²⁵ Gaa domkam qarian úúa hãa, wèéa ne ãe ko Gam koe guu a Nqarim koe cúù-cuuse nem gha chòð tamase kgoara di i, còrèam gha máá ne kam chòð tamase kg'òèa hãa khama.

²⁶ Kg'ano-kg'anosa a, ãeta iim peresitim kaia ba ta ga úú sa: ncêe tcom-tcomsa, a chibi úú tama, a q'ano, a chibi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba. ²⁷ C'êe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wéé cárm kam ga kg'aia gam di chibian domka dàða-mááku sa kúrú a nxáwa khòè ne domka c'êe sa kúrú sa. Cúís dàða-mááku sam kò wéé khòèan di si i domka cúí q'oro kúrú, ãem ko dàða-máákus iise tcg'òòè ka khama. ²⁸ Moshem di x'áèan koe i ko guu a kg'amka khòèan nxará tcg'òòè a kaia peresitian kúrú; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncêe kò x'áèan ka kháóka hàà ba Cóa ba nxará tcg'òó, ncêe ko chòð tamase Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8–9)

8

Kreste ba kaia Peresiti Me e

¹ Cgáés gúùs ncêe koe xae ko nxàè sa ncêe si i: kaia peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèém ðim kg'áòm x'òàm xòè dis ntcóó-q'ooos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcóóa-ntcòe ba, ² ncêe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu ðim nquum Nqarim ka kúrúèa ba, khòèan ka tamase.

³ Wèém peresitim kaia ba nxará tcg'òòèa hãa, nxãasegam gha aba zi hêé naka dàða-máákuan ko kúrúè zi kg'oo-coa zi hêéthêé Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàðm ka i ko qaase, gataga méém thêé gatá dim Peresiti ba *Nqarim cookg'ai koem gha* úús gúù sa úúa hãa sa.

⁴ Ncêe nqóòmkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'òó xu peresiti xu c'êe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'áè-kg'áman ko gatà méé domka. ⁵ Eè xu ko kúrú tsééan peresiti dia nqarikg'ai koe ko kúrúèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncêe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eè kò xgàuèkom còrè-nquu bam gha Moshe ba kúrú ðim x'aè ba hàà kam kò Nqari ba q'ãakagu me a máá: “Kúrú méé tsi nakas wèés gúù sa ãe tsi kò xàbim tc'amkg'ai koe x'áíèa hãas khama ii,” témé. ⁶ Igabagam ncêeska Jeso ba Nqari ba hêé naka khòè ne hêéthêé xg'aeku koe téé-têe, a ncêem dàðm ka nciís

qáé-xg'aes ka cgáé sa kúrúa hãa. A ba a gataga thêé gaxu dis tséés ka cgáé sa máàèa hãa. Eëm ko Nqari ba kabas qáé-xg'ae sa kúrú, kam kò ncìs qáé-xg'aes di zi gúù zi ka cgáé zi khòè ne nqòòkagu khama.

⁷ Ncèè tc'ää dis qáé-xg'aes kò xg'ao kàà chìbi sa ii, nes ga kò xg'ao cam di sa táá qaaèa hãa khama. ⁸ Igabagam kò Nqari ba Gam di ne khòè ne koe chìbian hòò, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá:

“Bòò, x'aè ba gha hàà,

Iseraele di ne khòè ne hêé naka Juta di ne khòè ne hêéthêé
cgoar gha kabas qáé-xg'ae sa kúrú ba.

⁹ Si ncèes qáé-xg'aes kaba sa cuiskaga ncìs qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgõose ga xu cgoar kò kúrúa hãa sa,

èer kò qgóó x'òà xu a tc'ää-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'òó xu ka.

Qáé-xg'aes èer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama

khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

¹⁰ Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra

Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncèe sa:

Tc'èea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'áman tcãà,

a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòó o.

Gane dim Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

¹¹ Me cuiskaga díim ga ba gane xg'aeku koe tée

naka gam ka c'èe ba xgaa-xgaa hãa kana bìrí mea hãa naka máá,

'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.

Wèèa ne ga gha q'ãa Tea hãa khama,

cg'árém koe guu a tshoa-tshoa

a síí kaim koe chòò koe.

¹² Gane di chìbian koer gha thòò-xama máá ne,

a cuiskaga gaicara gane di chìbian ka tc'èe-tc'èesea hãa tite khama,”

tam méé.

¹³ Eëm ko máá, ncèes qáé-xg'ae sa kaba si i, témé kam ko Nqari ba máá, tc'ää di sa ncíi si i, témé. Si gha gúùs èe ncíi a cg'ãa-cg'anasea hãa sa kháóa cgáéga kaà.

9

Nqõómkg'ai koe hêé naka nqarikg'ai koe hêéthêé còrèa ne

¹ Tc'ää dis qáé-xg'ae sa kò khòèan méé i ga ko ma còrè di x'áè-kg'áman úúa hãa, naka còrèèkom qgái ba hêéthêé e. ² Còrè-nquum cam q'oo ba kò kúrúè, me kò tc'ää dim q'oo ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs ko tòòès gúù sa hêé, tafole ba hêé, naka ts'ee-ts'eekg'aièa hãa pérean hêéthêé úúa hãa. Me kò gaam qgái ba, 'Tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tcièe.

³ Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgái ba hàna, ncèe kò gam qãá koe cam dim q'oo ba úúa hãa ba, me kò gaam q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tcièe. ⁴ A ba a kò gautan cgoa kúrúèam altaram qãè hòm xg'ãò gúúan ko gaam koe dàòè ba hêé, naka gautan cgoa tcgàùèam káá-dxoom qáé-xg'aes di ba hêéthêé úúa hãa. Me kò

gaam káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúrúèam kubi-dxoom tc'õoan* kò úúa hãa ba hêé, naka Aronem dim dxòm ncèe kò tōaran ka tsom cgaeèa ba hêé, naka tafole di sara nxõá sara tcaba sara, ncèe kò x'áè-kg'áman gasara koe góá tòóèa hãa sara hêéthêé úúa hãa. ⁵ Gaam káá-dxoom qáé-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-seres cam moengele tsara x'áàn di tsara di sa hàna, Kherubime ta ko ma tcièe tsara, ncèe kò tcgàmà tsara cgoa kò qgóóa-máákuan dis ntcóó-q'oo sa qábìa tcana hãa tsara. Igabaga ta ncèeska ncèe zi gúù zi ka qáòse kg'ui hãa tite.

⁶ Wèè zi gúù zia kò ko ncèem dàòm ka kg'ónòè. Xu kò peresiti xu wèè x'aè ka tchàa dim còrè-nquum, tc'ää dim q'oo koe tcãà a gaxu di tsééan kúrú. ⁷ Igabagam kò ko cam dim q'oom koe, kaim peresitim cúim ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcãà. A ba a kò ko

* 9:4: tc'õoan - Gerika sa ko “mana ne” témé.

wèe x'aèan ãem ko tcãa ka gabá hëé naka khóè ne c'úua hãase kúrúa hãa chìbian hëéthëé domka síí ko tcg'òò c'áòan cgoa tcãa. ⁸ Me kòo Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ncëem dàòm ka x'áí, kaisase ts'ee-ts'eekg'aiëam qgáim koe ko síím dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ãa dim hãas noose. ⁹ Si ncëe sa x'áí si i ncëem x'aèem koe ko úú ta a sa. A sa a ko x'áí, ãe tcg'òòèa hãa zi aba zi hëé naka máaku zi hëéthëéa cuiskaga còrè-kg'aom di tcáòan tchàno-tchanoa hãa tite sa. ¹⁰ Kg'amaga zi x'áè-kg'ám zi i, tc'òo sa hëé, kg'áa sa hëé naka tãaka zi dàò zi q'ano-q'anoëan hëéthëé di zi. A zi a tcáòs q'oo di tama zi x'áè-kg'ám zi i, ãe x'aè ka cúí kò ko tséé zi, Me gha nxãakg'aiga síí Nqari ba wèe zi gúú zi kaba-kaba.

¹¹ Igabam kò Kreste ba kiam peresitim khama ma hàà, qãè zi gúú zi ncëe hààra hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchàno iim còrè-nquum koe tcãa, ncëe khóè tshàu ka tshàòè naka ncëem nqòómkg'ai di tama ba. ¹² Piri kana ghòè-coan di c'áòan cgoam kò táá tcãa, igabam kò cúí q'oro hëé naka còo di sa hëéthëé Gam di c'áòan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãa, a ãem dàòm ka chòò tamas kgoaraku sa óá. ¹³ Ncëe pirian hëé, naka ghòè-xòòan hëéthëé di c'áòan hëé naka ghòè-coan di tháúan hëéthëé kò ko q'ano tama khóèan koe cgáìe a cgàa ba q'ano-q'ano, *i khóèan kabise a gaicara X'aiga ba còrè*, ¹⁴ ne ia gha nxãaska Krestem di c'áòan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncëe kò chòò tamam Tcom-tcomsam Tc'ëem ka Nqarim koe káà chìbi iise máase ba, a kò x'ooan koe ko úú zi tséé zi koe gatá di tcáòan q'ano-q'ano ba, nxãasega ta gha kg'òèa hãam Nqari ba kúrúa máá ka.

¹⁵ Gaa domkam Kreste ba kabas qáé-xg'ae sa óágara hãa, ncëem gaas koe khóè ne hëé naka Nqari ba hëéthëé xg'aeku koe téé-tëe sa, nxãasega ne gha gane ãe tciièa hãa ne nqòòkaguèa hãas gúús ãe x'óóa guuèa sa chòò tamase q'òò ka. Me Kreste ba x'óóa hãa, nxãasega ne gha *gaa ne khóè ne* tc'ãa dis qáé-xg'ae koe kúrúsea hãa chìbian koe kgoaraè ka.

¹⁶ Eë x'óóa hãam khóèm ka góá a qaùèa hãas tcgãyas, ncëe gam di kg'uian úúa hãa sa méés x'óóam hãa sa x'áí naka saa nxãwa tséékaguè. ¹⁷ Tcgãyas ãe x'óóa hãam khóèm di x'áè-kg'ámán úúa hãa sa, ãem khóèm kòo x'óó ne cúígas tséé ga si i khama, igaba ãem khóèm kg'òèa hãas nooses káà qari si i. ¹⁸ Gaa domkas kò tc'ãa dis qáé-xg'ae sa c'áòan ntcãaguèa tamas cookg'ai koe káà qari si i. ¹⁹ Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba ãem kò ncãa wèe ne khóè ne wèém x'áè-kg'ám ãe x'aèan koe guua hãa ba xgaa-xgaa xg'ara ne, ghòè-coan hëé, naka pirian hëéthëé di c'áòan sèe a tshàan cgoa tcg'omea xg'ae, a qáòm iim hisopo ta ko ma tciiè ba hëé naka ncòàm x'ábà ba hëéthëé tséékagu a tcgãya sa hëé naka wèe ne khóè ne hëéthëé gaan cgoa cgáì, ²⁰ a ba a máá: “Eë kò Nqari ba x'áè tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáé-xg'ae sa ko tc'ámà-tcëekg'am c'áòan ga a ncëe e,” témé. ²¹ A ba a kò thëé gaam dàòm ãem cúím kaga c'áòan cgoa xgàùekom còrè-nquu ba hëé naka wèe zi gàba zi ãe kòo còrèan koe tséékaguè zi hëéthëé cgáì. ²² Tseeguan kaga i ko x'aèan koe qaase khama, wèés gúús gha c'áòan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'èe zi gúú zi c'áòan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áòan kò ntcãaguè tama ne i chìbian di qgóóa-máákuan káà a.

Krestem dis dàò-mááku sa ko chìbian séèa tcg'òò

²³ Gaa domka i kò ko qaase, gúú zi ncëe nqòómkg'ai koe hàna, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncëeta ii dàò-máákuan cgoa q'ano-q'anoè sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gúú zi nqòómkg'ai di dàò-máákuan ka cgáéan qaa. ²⁴ Kreste ba kò táá khóèan tshàu ka kúrúèam còrè-nquum, ncëe tseegu dim còrè-nquum nqarikg'ai koe hànam dim sòm-c'ana iim koe tcãa khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'áró síí, a ba a ncëeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hãa. ²⁵ Gatagam kò táá nqarikg'ai koe síí, nxãasegam gha téé a gaa koe káí q'oro dàò-máákus iise tcg'òòse ka, ncëem ko kuri kiam peresiti ba hëé khama, ãem ko wèém kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãa a c'áòan ncëe gam di tama úú ka. ²⁶ Nxãata i kò ii nem ga kò xg'ao nqòóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a káí q'oro xgàrasea hãa khama. Igaba ncëe i ii khama, cúí q'orom x'áísea hãa x'aèan chòò-q'oo koe, nxãasegam gha dàò-mááku sa tcg'òòan ka chìbian kaàkagu ka. ²⁷ Ncëe

i ma khòem cookg'ai koe ma tòòea khama, cúí q'oro méém x'óó, naka ães qãá q'oo koe xgàraè, ²⁸ khamagam kò thée Krete ba ãeta iim dàòm ka cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òòè, nxãasegam gha kái ne khòè ne di chìbia sèèa tcg'òó ka. Me gha kabise a hàà gaicara càòm di sa x'áise, hààm gha khòè ne di chìbian sèèa tcg'òó dise tamase, igaba gane ãe qãà Mea hàà ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàòà-máákua nea cgáé e (10)

10

¹ X'áè-kg'ámán Juta ne dia qãè zi gúù zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'áró-tc'aro tama a. Ncèe x'áè-kg'ámá nea cuiskaga Nqarim koe ko cúù-cuuse khòèan chìbian koe chòò tamase kgoara hàà tite. Gaa domka i ko qaase, dàòà-mááku zi méé zi wèé x'aè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa. ² Ncèè Nqari ba ko còrè ne khòè ne kò xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chìbian koe q'ano-q'anoèa hàà, nxãasega i gha gane di tcáóan táá chìbi-chìbi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàòà-mááku zi téékaguèa hàà. ³ Igaba zi ko ncèeska ncèe zi dàòà-mááku zi wéém kurim q'oo koe khòè ne gane di chìbian ka tc'èe-tc'èe. ⁴ Ghòè-xòòan hée naka pirian héeéthée di c'áòà ne cuiskaga khòè ne di chìbian xg'aàra tcg'òóà hàà tite khama.

⁵ Gaa domkam kò Krete ba nqòómkg'ai koem ko hàà ka Nqarim ka máá:

“Qhàea-mááku zi hée
naka mááku zi héeéthée
Tsi kò tc'èe tama,

igaba Tsi kò tc'áró ba máà Te.

⁶ Dàòà-mááku zi dàòèko zi hée
naka dàòà-mááku zi
chìbian ko tcg'òóà máàè zi héeéthée
Tsi kò táá qãè-tcao máá.

⁷ Ra kò nxãaska máá:

‘Nqariè, ncãa ga Ra a,

Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,

ncèe i Tsari zi Tcgãya zi koe

Tíí ka ma góásea hàà khama, témé,”

tam méé.

⁸ Tc'ãà dis kam kò máá: “Qhàea-mááku zi hée naka mááku zi hée naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hée naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òóà máàè zi héeéthée Tsi kò tc'èe tama, a Tsi a kò táá qãè-tcao máá zi,” témé. A ba a kò ncèe sa nxàe, ãeta zi kòò ma x'áèan koe qaase igaba. ⁹ A ba a kò nxãaska máá: “Ncãa ga Ra a, Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,” témé. Ncèe kg'uian kam kò ko tc'ãà di zi dàòà-mááku zi sèè a dxùukg'ai za tòò, nxãasegam gha gaa zi téé-q'oo koe hàà tcg'òóse a Gam dim tc'áróm cgoa càòm dis dàòà-mááku sa kúrú ka.

¹⁰ Jeso Krestem dim tc'áróm ncèe kò cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, Nqarim ncàma hàà sam kò kúrú khama.

¹¹ Wéém peresiti ba ko càmán ko ma xùriku khama ma gam di tsééan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi ncèe zi dàòà-mááku zi cuiskaga khòèan di chìbian xg'aàra tcg'òóà hàà tite. ¹² Igabagam kò Krete ba cúís dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncèe gha chòò tamase hàà sa, a ba a kò síí Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóó. ¹³ A ba a gaam x'aèm ãem koe guu a Gam di ne cg'òo-kg'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqãaka tcãàè sa qãàa hàà. ¹⁴ Gane ãe ko kúrúè a q'ano nem kò cúís dàòà-máákus cgoa chòò tamase kgoara khama.

¹⁵ Me ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba gatá koe thée ncèe sa nxàea tseegukagu. Tc'ãà dis kam ko Nqari ba máá:

¹⁶ “Hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra

gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncèe sa:

Tiri x'áè-kg'ámá ner gha tcáóa ne q'oo koe tcãà,

a Ra a gha tc'èea ne q'oo koe góá tòó o,”

témé.

¹⁷ A ba a gaicara máá:

“Cuiskagar chibia ne hée

naka gane di zi tsée zi cg'ǎè zi héeéthée

ka tc'ée-tc'ěese tite,”

témé. ¹⁸ Ncěe ncěe zi gúù zi ka i kò khòean qgóóa mááèa hãa, ne i nxãaska dàda-máákuan chibian di gaicara qaase tama.

Hàan ta Nqarim koe cúu-cuuse

¹⁹ Tíí qōe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'áòan domka kgoarasea hãase kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãa. ²⁰ Jeso ba q'aa-q'aakom qgáim ncěe Gam dim tc'áróm iim koe guu a kabam dàòm kg'òèan di ba xgobekg'ama máá taa hãa khama. ²¹ Ta kaiam peresitim Nqarim dim nquu ba tc'ǎa-cookg'aia hãa ba úúa hãa, ²² ke hàan ta Nqarim koe q'ano-tcáóan cgoa cúu-cuuse, cg'òèa hãas nqòòs dtcòmman di sa úúa hãase, tcáó zi chibi bóòsean koe guu a q'ano-q'anoèa* hãa zi hée, naka tc'áróan q'ano tshàan cgoa xg'aàèa hãa héeéthée cgoa. ²³ Gaam ãe nqòòkagu taa hãa ba tcom-tcomsa Me e, ke hàan ta nqòòs ncěe ta gatá dis ii sa nxàea hãas koe qarika qgóó, ntcãa-ntcãaè tamase. ²⁴ Hàan ta gatá ka c'ěe ne ta ga ma ntcàms ka tc'ée-tc'ěese, naka i gha nxãasega ncàmkuuan hée naka qãe zi tsée zi kúrúan héeéthée càuse. ²⁵ Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan chòòkagu guu, ncěe ne ko c'ěe ne kuri hée khama, igaba méé ta korèku, naka ta kaisase gatà hée, ãem ko ma X'aigam dim cáim ba ma cúu ta ko ma bóò me khama ma.

²⁶ Ncěe tseeguan ta q'ana hãa igaba ta kò ko hòòga chibian x'ǎèa máá a ko kúrú, ne i cúí dàda-máákuan chibian di ga hãa tite, ²⁷ igaba q'ád-q'aosas xgàraku sa hée naka xgòam c'ee ba héeéthée cúí ga gha hãa, ncěe gha ntcoe-kg'ao ne cg'òo o. ²⁸ Ncěe c'ẽem khòem kò Moshem di x'ǎè-kg'áman ntcoea hãa, i cáim kana nqoana téea-máa-kg'aoman di kg'uian ko ncěes gúù sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'òòè, thòò-xama máaè tamase. ²⁹ Kháé nxãaska ncěe c'ẽem khòem kò Nqarim dim Cóa ba náa c'ǎa-c'ana ne? Khòem ncěe ko qáé-xg'aes di c'áòan cg'ǎa-cg'ana iise sée ba, ncěem kò gaan ka q'ano-q'anoè e? Khòem ncěe ko cgómkuuan ko máa ta am Tc'ẽem koe bóò-boose ba? Tc'ěe naka bóò, nta noose i gha gam di xgàrasean ma kaisase tshúúa máá me sa! ³⁰ Gaam ãe ko máá: “Tshúúan kabí máá sa Tiri si i, Ra gha surutaa kabí,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga *Nqarim dis Tcgãya sa máá*: “Nqari ba gha Gam di ne khòe ne xgàra,” témé khama. ³¹ Nqarim kg'òèa hãam tshàu q'oo koe cg'ǎéa tcãa sa q'ád-q'aosas gúù si i.

³² Tc'ǎa di xu cáim xu ãem kò Nqari ba x'ǎa ba máa tu u xu ka tu tc'ée-tc'ěese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncòos thòòkas koe hãa, igaba tu kò qarika tée. ³³ C'ěe x'ǎè ka tu kò ko khòe ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàraè, ne kò c'ěe x'ǎè ka c'ěe ne khòe ne ncěem dàòm ka qãese qgóòè tama, tu kò gane cgoa hãa a ko hùì ne. ³⁴ Gane ãe qáèèa hãa ne tu kò thòò-tcoa máá, a tu a kò ãe tu kò gatu di zi gúù zi xhùu cgaeè ka, qãè-tcaoan cgoa séèa máase e, nqarikg'ai koe tu qãe zi gúù zi chòò tamase hãa zi úúa hãa sa tu q'ana hãa khama. ³⁵ Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hãa tcoman aagu guu, ncěe kaisas kabí mááku sa úúa hãa a. ³⁶ Qarika méé tu téé sa ko qaase khama, nxãasega tu gha Nqarim kò nqòòkagu tua hãa sa hòò ka, ãem ko tc'ěe sa tu kò ko kúrú xg'ara ne.

³⁷ “Gaam ãe ko hàà
ba gha xòm x'ǎè-coa q'oo koe hàà,
a ão tite khama.

³⁸ Tiri ne khòe ne ãe tchàno ii
nea gha dtcòmms ka kg'òè,
igaba ncěe c'ẽem khòem kò ko
dtcòmms koe téea dìbi
ner cuiskaga gaam ka qãè-tcaokaguè tite.”

* 10:22: q'ano-q'anoèa - Gerika sa ko máá: cgái-cgaièa hãa. Ncěe sa ko máá, Jesom di c'áòan ka cgái-cgaièa hãa zi.

³⁹ Igaba ta gatá khóè ta ãe dtcòm̄s koe tééa dibia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm̄n sa úúa hãa a kgoaraèa ta khóè ta a.

Dtcòm̄n sa (11–12)

11

¹ Dtcòm̄n sa ãe tsi nqòda hãa zi gúú zi koe tcoman úú si i, naka ãe hòdse tama zi gúú zi hàna hãa sa q'ãa sa hěéthéé e. ² Ncíf kuri di ne khóè ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm̄s domka qãè zi gúú zi nxàe.

³ Dtcòm̄s ka ta ko bóda q'ãa, wèém nqõó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hãa sa, nxãasegas gha ãe ko hòdse sa ãe hòdse tama zi koe guu a kúrúè ka. ⁴ Dtcòm̄s kam kò Abele ba Kainem dis dàda-máákus ka qãès dàda-mááku sa Nqari ba kúrúa máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànóm khóèm iise bóde, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qãèse kg'ui khama. A ba a ko x'óóam hãa igaba qanega dtcòm̄s koe guu a kg'ui.

⁵ Dtcòm̄s kam kò Enoke ba ncées kg'õès koe séèa tcg'dòè, nxãasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khóè ga táá hòd me, Nqari ba kò séèa tcg'dò mea khama. *Nqarim dis* Tcgãya sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ãem ko séèa tcg'dòès cookg'ai koem kò nxãakamaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa témé khama. ⁶ Dtcòm̄s ka oosem khóè ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite. Wèém khóèm ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm̄n, Nqari ba hãa, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kabi sa khama.

⁷ Nqari ba kò qanega bóde tama zi gúú zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòm̄s ka Nqari ba komsana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò dtcòm̄s koe guu a nqõó ba chibi-chibi. A ba a kò dtcòm̄s koe guu a tchànóm iise Nqarim ka bóde.

⁸ Dtcòm̄s kam kò Abrahama ba ãem kò tciè ka komsana, a tcg'oa a ba a nqõóm ãem gha khóa hàà q'òòm koe qòd, gatàm kò ma qòòm ko qgái c'úúa hãa igaba. ⁹ Dtcòm̄s kam kò nqòðkaguèam kò hãam nqõóm koe cg'áè-khoem khama ma x'ãè. Xgàuèko nquu-coan koem kò x'ãè, tsara kò gataga khóè xuku tsara Isaka tsara Jakobe a tsara thée gaa koe ga x'ãè, ncèe ko Nqarim koe cúíta iis nqòðkaguku sa hòd tsara. ¹⁰ Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa hãam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncèe gam dim kúrú-kg'ao ba hée naka tshào-kg'ao ba hěéthéé Nqari ii ba.

¹¹ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãetam kò ma gãesea hãa a cóa úú tite, si Sarahs ga sa cóa ábà tama igaba qarian hòd a cóán úú, Gam ãe kò nqòðkagu mea hãa ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóda hãa khama. ¹² Ncèem khóèm cúím, ncèe kò x'oos qàe koe hãam, koe ne kò guu a kái ne tsgõo-coa ne hãa, ncèe gane di kái-q'ooan nqarikg'ai di tçonòn hée, naka tshàa-dxooan-kg'ám di góman di nxõá-coan ncèe nxáráse tite hěéthéé di kái-q'ooan khama noo ne.

¹³ Wèè ne khóè ne ncèe ne kò dtcòm̄n úúa hãa a ko x'óó. Eè ne kò nqòðkaguèa zi gúú zi ne kò táá hòd, igaba ne kò nquú ka zi hãase bóde zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea hãase ne kò nxàe, nqõóm koe ne dàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa. ¹⁴ Eèta ko méé ne khóè ne ko x'ái, c'ãem nqõóm x'ãè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama. ¹⁵ A kò táá nqõóm ãe ne kò gaam koe guua hãam ka tc'èe-tc'èese. Gatà ne kò xg'ao héea ne ne ga kò xg'ao kabise ne gha di x'aèan úúa hãa khama. ¹⁶ Igaba ne kò ãem nqõóm ka qãèm nqõóm nqarikg'ai di ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa domkaga gane dim Nqari ba ta ma tcièan ka sau-cgaekaguèa tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòda máá nea hãa khama.

¹⁷ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãem kò Nqari ba kúrúa bóde me ka, Isaka ba dàda-máákus iise tcg'dò. Me kò gaam ãe kò nqòðkaguèa hãa ba gam dim cóám cúíse ábàèa hãa ba dàda-mááku sa kúrú cgoa ka hée, ¹⁸ ãetam kò ma Nqari ba bìrí mea hãa a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ncèer nqòðkagu tsia hãa tsgõo-coan úú,” téméa hãa igaba. ¹⁹ Nqari ba ãe x'óóa hãa nem gha ghù di qarian úúa hãa, sam kò Abrahama ba bìrísea hãa khama. Si ko ncèe sa c'ãem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòd, témé.

²⁰ Dtcòm̄s kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'eekg'aikuan Jakobe a tsara Esau tsara nqòðkagu.

²¹ Dtcòm̄s kam kò Jakobe, ãem ko x'óós cookg'ai koe wèé tsara cóá tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'eekg'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qari-qarisea hãase, Nqari ba dqom̄.

²² Dtcòm̄s kam kò Josefa, x'óóm̄ gha di x'aèan ko cúù ka, Iseraele di ne khòè ne dis qòòs Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'àè-kg'áman nda méé ne gam di c'óá xgubu-xgubuan úú di máà ne.

²³ Dtcòm̄s ka khara kò Moshem ka xòò ga khara táá x'aigam di x'àè-kg'áman wèé xu cóá xu méé xu cg'òòè di bèè, a khara a kò ãem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoëan chòm̄ me, t'òèem cóá me e sa khara kò bóòà hãa khama.

²⁴ Dtcòm̄s kam kò Moshe ba, ãem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tcièè sa xguì, ²⁵ a kò táá xòm̄ x'aèan ka chìbian di karean tc'òós koe máàse, igabam kò Nqarim di ne khòè ne cgoam gha xgàràè sa nxárá tcg'òóá mááse. ²⁶ Gatagam kò hààkom x'aèm̄ di dis máàkus koe tòón tcg'áa hãa, khamam kò Krete bam gha xgàrasea máá sa bìrise, a ba a kò ãe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hãas x'ai si i. ²⁷ Dtcòm̄s kam kò x'aigam di xgòàn bèè tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam ãe hòòse tama bam kò qg'óóá qari khama, bóò Mea kò hãa khòè khama ma. ²⁸ Dtcòm̄s kam kò Paseka dis kòè sa kúrú, a c'áðan méé i nquuan-kg'ám̄ koe cg'áè di x'aèan tcg'òó, nxãasegam gha moengelem cg'òókus di ba táá tc'áà a ábàèa cóán Iseraele di cg'òo ka.

²⁹ Dtcòm̄s ka ne kò Iseraele ne Ncòà Tshàa dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'óòà hãam qg'ám̄ koe ko nqáè khama ma, igaba ãe xu kò Egepeto di xu khòè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tómmè.

³⁰ Dtcòm̄s ka i kò nxòá di xhàroan Jeriko di cg'áé, ãe ne ko Iseraele ne 7 cáman nxama-nxama ana xg'ara ka.

³¹ Dtcòm̄s kas kò cg'árà-kg'aos Rahabe sa Nqarim di x'aèan komsana tama ne cgoa táá cg'òòè, ães kò táá za guu a ko nqòò ba ntcáà tsara khòè tsara tòókuan cgoa qãèse hààkagu ka.

³² Dùú sa ra gha qanega nxàè? Ncèe Giteone ba hëé, Baraka ba hëé, Samsone ba hëé, Jafete ba hëé, Dafite ba hëé, Samuele ba hëé naka porofiti xu hëéthëé kar gha c'èe gúù nxàè di x'aèa ner úú tama ka, ³³ ncèe kò dtcòm̄s koe guu a x'aian x'áà tàà, a kò ãe tchàno ii sa kúrú, a ãe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncèe kò gàman di kg'áman tcèekg'am, ³⁴ a c'eean di kàru tãman di xgòàn ts'írí, a ntcàum di kg'ám̄-c'aman nxanagu xu, ncèe kò kg'amka ii igaba kò kabise a qari-qariè xu, ncèe kò ncòoan koe tàà xu, a kò táá nqòó di xu ncòo-kg'ao xu x'áà tàà xu qg'óé xu. ³⁵ Khòè zi kò ãe kò x'óóá hãa qhàðan gazi di i x'ooan koe guu a ghùèa hãa ne koe hòò. C'èe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xguì, nxãasega ne gha ãe ne ko x'ooan koe tãe ka qãès kg'òè sa kg'òè ka. ³⁶ C'èe nea kò ncòè a ne a kò xg'ámmè, a kò thëé táuan cgoa qáèè a qáè-nquuan koe úúè. ³⁷ C'èe ne kò nxòán cgoa xaoè, ne c'èe ne gáða q'aaè, ne c'èe ne ntcàuan cgoa cg'òòè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò hãa a ko caate. Dxàua ne kò hãa, a kò qóm̄ cgoa qg'óókua hãa, a ne a kò tshúuse qg'óòè. ³⁸ Nqòó ba ko qãèa máá ne tama. Hoàra ne ko te tchàa-xg'óóan koe hëé naka xàbian koe hëé naka nxòán dóm̄ q'oo koe hëé naka dqòò hãéan koe hëéthëé e.

³⁹ Wèéa ne ga kò Nqari ba qãè-tcaokagu gane di dtcòm̄an ka, igaba ne kò táá ãe ne ko nqòòkaguèa hãa sa hòò. ⁴⁰ Nqari ba kaisase qãès gúùs c'èe sa kg'ónòà máá taa hãa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a Nqarim máá ta kg'oana sa cg'òèa hãase hòò ka.

12

Jesom koe tòón tcg'áí

¹ Ta ncèeta noose kaias túú-c'òòs nxàea tseegukagu-kg'ao ne dis ka nxama-nxamaèa hãa, ke méé ta wèès gúùs ãe ga ko xg'áè-kg'am ta a sa hëé naka ncèe ko qóm̄ ba qg'óókagu ta a zi cg'áè zi hëéthëé aagu, naka taa ncèe ta máàèa hãas qàrò sa qáò tcáóan cgoa qàrò,

² Jesom koe tcg'áa ta tòóà hãase, ncèe ko gatá di dtcòm̄an tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncèe kò qáò tcáóan cgoa xgàukuan koe máàse ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm̄ ka qãè-tcaoan hòò ka, a kò táá saucgae ba. A ncèeska Nqarim dis ntcòó-q'ooos dim kg'ám̄ x'òàm̄ xòè koe ntcòóa-ntcòe ba. ³ Gaam ncèe kò chibi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncèeta noo

thòdan q'oo koe qád tcáóse hãa ba. Gabá méé tu tc'ëe-tc'ëese, naka tua gha nxãasega táá tau naka xhõen-tcáo guu.

⁴ Gatu dis dqùrìs ncëe tu ko chìbian cgoa x'ãàkus koe tu qanega c'àda tu ntcãagu tu gha xguìs téé-q'ooos koe sí ta ga hãa. ⁵ Ghùi-ghui-tcáókuan dim kg'ui ba tu gáé c'úua hãa? Ncëe ko gatu cgoa *Gam di tu cóa tu ii khama ma kg'ui, a ko máá:*

“Tiri tsi cóa tseè,

táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcoé guu,

naka ãem kò ko dqàè tsi ne táá xhõen-tcáo guu,

⁶ X'aiga ba ko gaam ãem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,

a wèém ãem ko Gam dim cóám khama ma sèè ba xgàra ke,”

témé ba.

⁷ Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qád tcáo ii, Nqari ba ko Gam di tu cóa tu iise qgóó tu u ke. Ndakam cóa ba hãa, ncëe xòòm ka dqàèa kg'ónòè tama ba? ⁸ Wèém cóa ba ko dqàèa kg'ónòè. Gaa domka, ncëe dqàèa kg'ónòè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãem dàòm ka ábàè tama tu cóa tu u, cg'áràn koe guu a ábàèa tu, a tseegu di tama tu cóa tu u. ⁹ Gataga ta wèéa ta ga nqóómkg'ai koe kg'ád xòdan úúa hãa, ncëe ko dqàèa kg'ónò ta a, ta ncëes gúús domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xòòm tc'ëem dim koe máàse a kg'òè? ¹⁰ Gatá ka xòè ga ne ko xòòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónò ta a, ãe ne ko gane ma tc'ëe khama ta gha ii ka, igabaga ãem ko Nqari ba dqàèa kg'ónò ta a ne i gatá hùì di i, nxãasega ta gha Gam di q'ano-tcáoan hòè ka. ¹¹ Ncëe c'ëe x'aè ka ta kòo dqàèa kg'ónòè ne i thòòka khama xaàm, a qàè-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane ãe kò dqàèa kg'ónòèa hãa ne tchànoan dim tc'áróm tòókuan úúa hãa ba máàè.

¹² Gaa domka méé tu x'òàa tu hëé naka qúrúa tu ncëe xhõea hëéthëé qari-qari.

¹³ Nqàrèa tu tchàno dàòan kúrúa máá, naka ne nxãasega ãe nqàra ne táá tààè guu, igaba qãèkaguè.

Nqari ba xguìan dis dqàèku sa

¹⁴ Wèé qaria tu cgoa kúrú naka wèé khòèan cgoa tòókua hãase x'aè naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kò hãa ne tu cuiskaga X'aiga ba bóda hãa tite ke. ¹⁵ Q'ãa méé tu naka i táá cúí khòè ga Nqarim di cgómkuan tcào guu, nakam táá cúím tɔbem kg'aum ga ba tsòm guu, ncëe gha tshúúan ghùi ba, ncëe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba, ¹⁶ naka i táá cúí khòè ga cg'árà di ii guu kana Esaum khama cg'ãè tcáo ii guu, ncëe kò qgáé-kg'ai dim cóám ii dis téé-q'oo sa cúís gàbas tc'òoan dis domka x'ámágu ba. ¹⁷ Ncëe ta ma q'ana hãa khama, ãe koe guus kam kò ts'ee-ts'ee kg'aièm gha sa qaa; igabam kò táá ãem kúrúa hãa sam gha kúrúa kabì dim dàò ba hòè, gaa domka i kò ts'ee-ts'ee kg'aikuan xguì me, gatàm kò ko ma wèé tcáoá ba ka tcgáí-tshàran cgoa qaa a igaba.

¹⁸ Ncëe tu gam koe hààra hãam xàbì ba *Sinai dim xàbìim* khama ii tama khama, ncëe gatu ga qgóó a xám ba, ncëe c'ëean ko gaam koe kàru, me ntcúú sa hëé, dcúú-qom sa hëé, kiam tc'áa ba hëé, ¹⁹ nxãàm di ts'oo-q'ooan hëé naka dòòm di kg'ui-q'ooan hëéthëé úúa hãa ba. Ncëe khòè ne ko gaam dòòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò dtcàrà, táá ne gha gaicara c'ëe kg'uia ba ga kóm sa ba, ²⁰ ãe ne kò x'áèèa hãa sa kò qóma máá nea hãa khama, ncëe kò ko máá: “Ncëe kg'oo-coa ga ii, a kò ncëem xàbì ba qgóó igaba méé i nxòán cgoa xaoa cg'òòè,” témé sa. ²¹ Eè kòo bóòè sa kò kaisase q'ae-q'aesa si i, me kò Moshe ba máá: “Q'aeen kar tcãàèa, a ko cgùru,” témé.

²² Igabaga tu ãem xàbìim koe hàà tama, a Siona dim koe hààraa, nqarikg'aian dim Jerusalema ba, kg'òèa hãam Nqarim dim x'áé-dxoo ba. A tu a gataga tcám-tcám moengelean qàè-tcaoa hãase xg'aea hãa koe hààraa. ²³ A tu a gataga tc'áa a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncëe cg'òèa ne nqarikg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wèé khòèan dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khòè ne* di tc'ëean koe hààraa. ²⁴ A tu a gataga Jesom koe hààraa, kabas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hëé naka

* 12:23: tchàno ne khòè ne - Gerika sa ko máá: “xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne,” ncëe “Nqarim ko ma tc'ëe ne khama ma kúrúèa ne khòè ne tchàno ne” ta i ga méèè ne.

khòè ne hěéthěé xg'aeku koe ko tòókuan kúru ba. A tu a gataga c'áòan tsarisea hãa koe hààraa, ncěe ko Abelem di c'áòan ka qãè kg'uiian kg'ui i.

²⁵ Q'ãa méé tu naka táá Gam ěe ko kg'ui cgoa tu u ba xguì guu. Ncěè gane ěem kò nqõómkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ne, ne ko xguì nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncěe nqarikg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ta a ba? ²⁶ Gaam ncěem ěe x'aè ka kò dòma ba cgoa nqõómkg'ai ntcãa-ntcãa ba, igabagam ncěeska nqòòkagu taa hãa, a máá: “Qanega cúí Ra gha nqõómkg'ai cúí ntcãa-ntcãa tamase nqarikg'aian ga hěéthěé ntcãa-ntcãa,” témé ba. ²⁷ Ncěem kg'uim, ncěe ko máá: “Qanega cúí,” témé ba ko kúruèa hãa zi gúù zia gha ntcãa-ntcãaè a tcg'òòè sa x'ái, nxãasega zi gha gúù zi ntcãa-ntcãaè tite zi qaù ka.

²⁸ Gaa domka méé ta Nqarim di x'aian, ncěe cuiskaga ntcãa-ntcãaè tite ta máàèa hãas gúù sa qãè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qãè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hěé naka q'áòan hěéthěé cgoa. ²⁹ Gatá dim “Nqari ba dàòà ko cg'òos c'ees khama ii” ke.

Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13

¹ Qõekua ne khòè ne khama tu ma ncàmku. ² Táá méé tu c'urù guu, tãá za guua hãa khòèan x'áéa tu koe qãèse hààkagua ne; gatá hěéan ka i kò c'ěe khòèan c'úúa hãase moengelean cg'áè-khoe iise qãèse hààkagu ke. ³ Gane ěe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'ěe-tc'ěese naka ěe ne hànas téé-q'òos koe tòóse, naka tua gataga gane ěe xgàèè ko ne tc'ěe-tc'ěese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴ Wèé khòèan ka méé i séékuan tcommè nakam kgàrom séékuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúru ne hěé naka wèé cg'árà qhàòan ga hěéthěé ko xgàra ke.

⁵ Kg'òèa tu méé i marian ncàm koe tòósea hãa guu, igaba méé tu wèes gúùs ěe tu úúa hãa sa qãè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá:

“Cuiskagar guu tsia hãa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hãa tite,”

témé ke. ⁶ Gaa domka ta ko kgoarasea hãase kg'ui a ko máá:

“X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúù ga bèè tite,

dùú ba ga khòè ba kúru te?”

témé.

⁷ Tc'ěe-tc'ěese tu gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu, ncěe kò Nqarim di kg'uiian xgaa-xgaa tu u xu. Tc'ěe-tc'ěese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

⁸ Jeso Krete ba Gam cúím ga Me e, ncãaka dim cárn ka hěé, ncěem cárn ka hěé, naka chòò tamase hěéthěé e.

⁹ Táá méé tu cg'ãè na tãáka xgaa-xgaa-kg'áman ka hoàkaguè guu. Gatu di tcáòan gha Nqarim di cgómkuan ka qari-qariè sa qãè si i ke, tc'òoan di x'áè-kg'áman komsanan ka tamase, ncěe gane ěe ko tc'òó o ne koe cúí hùì ga úú tama a. ¹⁰ Altara ba ta úúa hãa, peresiti xu ncěe Juta ne ko còrèm qgàim koe ko tséé xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'òó di ba.

¹¹ Kaiam peresiti ba ko kg'oo-coan di c'áòan sèè a chìbian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgàim koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áróan x'áém ka tchàa koe dàdè. ¹² Gaa domkagam kò Jesom igaba thée gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàràè, nxãasegam gha Gam di c'áòan koe guu a khòè ne kúru ne gane di chìbian koe q'ano a tcom-tcomsa ka. ¹³ Ke hààn ta nxãaska x'áém ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè. ¹⁴ Ncěe koe ta kúúa ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hààkom x'áé-dxoo ba qaa khama.

¹⁵ Ke hààn ta nxãaska wèé x'aè ka Nqari ba dqòman di dàòà-máákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàòà-máákus ncěe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'áms ka kúruè sa.

¹⁶ Naka tua táá qǎèan kúrúan hěé naka aukuan hěéthěé c'urù guu, gatà ii dàòà-máákuan kam ko Nqari ba qǎè-tcaokaguè ke.

¹⁷ Gatu di xu tc'ǎà-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áè-kg'ámán koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khòèm gatu ka gha Nqari ba chóà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxāasega tsééa xu qǎè-tcaoan cgoa kúrú, tshúù-tcaoan cgoa tamase, gatà i kò ii ne i cuiskaga hùì tua hǎa tite ke.

¹⁸ Còrèa máá xae e, tcáóa xae q'oo koe xae tcoman úúa hǎa chìbian xae bóòse tama di i, a xae a ko wèé qgái koe xae gha qǎès kg'òè sa kg'òè sa tc'èe ke. ¹⁹ Ra ko wèé qarìa te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxāasega qhǎésega kabise a hàà cgae tu u.

Còò di còrèan hěé naka tsgámkaguku zi hěéthěé e

²⁰ Chòò tamas qǎé-xg'aes di c'áòan kam kò Nqari ba gatá dim X'aigam Jesom, ncēe kaia hǎam ghùu kòre-kg'ao ba x'ooan koe guu a kabì a óága. Ncēm Nqarim tòókuan di ba méém ²¹ wèés gúùs qǎè sa máà tu u, naka tu nxāasega ēem Gabá tc'èea hǎa sa kúrú. Gataga méém Jeso Krestem koe guu naka tséé zi qǎè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chòò tamase méém Jeso Kreste ba dqòmè! Amen.

²² Tíí qōe ga tuè, ghùì-ghuin tcáó tu u ghas tçgāyas xòm sar góá máá tua hǎa, a ko dtcàrà tu u qáò-tcaoa tu gha máá si sa. ²³ Gatá ka qōesem Timoteom kgoaraèa hǎa sa tu gha q'āa sar ko tc'èe. Ncèè qhǎésesem kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u. ²⁴ Wèé xu tc'ǎà-cookg'ai xu gatu di xu hěé naka wèé ne tcom-tcomsa ne hěéthěé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thěé tsgámkagu tu u.

²⁵ Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hǎa.

JAKOBO

Jakobom dis tcgāya sa Téé-cookg'ai sa

Jakobom dis tcgāya sa gúù zi kúrú ta ko kg'òèa ta q'oo koe zi di x'àèan úúa hāa. Tcgāyas Jakobom dis ka tsi kò xòmse kg'ui kg'oana ne tsi gha máá: “Ncèè dtcòm tsi kòo ne méé tsi gataga thée èe tsi dtcòma hāa sa kúrú. Kg'uiian hēé naka tsééan hēéthēé méé i qòò mááku. Tsaris dtcòm sa méés tsari kg'òèan q'oo koe tséé. Tsaris dtcòm sa méés tsari zi tséé-kg'ám zi koe x'áise.”

Tāáka zi gúù zi kam ko kg'ui: qguù sa hēé naka dxàu sa hēé, kúrú bódoku sa hēé, qāè tchàno-tchanokuan hēé, tāákase khòè ne qgòó sa hēé, naka tam di tséé-kg'áman hēé, q'āa di tc'èean hēé, mēékuan hēé, dqòmsean hēé naka cg'aré-cg'aresean hēé, c'èe ne bódò a nxàe sa hēé, qád tcáóan hēé, naka còrèan hēéthēé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'āa di tc'èea ne
- dtcòm sa hēé naka tséé zi hēéthēé e

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm sa hēé naka q'āa di tc'èean hēéthēé e (1:2-8)
- Dxàu sa hēé naka qguù sa hēéthēé e (1:9-11)
- Kúrú bódokuan hēé naka qàe-qaekuan hēéthēé e (1:12-18)
- Kóm sa hēé naka kúrú sa hēéthēé e (1:19-27)
- Táá méé ta tāákase khòèan qgòó guu (2:1-13)
- Dtcòm sa hēé naka tséé zi hēéthēé e (2:14-26)
- Dtcòm-kg'ao ba hēé naka tam ba hēéthēé e (3:1-18)
- Dtcòm-kg'ao ba hēé naka nqòó ba hēéthēé e (4:1-5:6)
- Tāáka zi x'àè-kg'am zi (5:7-20)

Dtcòm sa hēé naka q'āa di tc'èean hēéthēé e (1:2-8)

¹ Tsgámkagu tu ur ko, tí Jakobo ra, qār Nqarim di ra, a X'aigam Jeso Krestem di ra, nxāa ra ko 12 zi qhàò zi, ncēm nqòóm koe tsai-tsaiea hāa zi ncēs tcgāya sa góá máá.

² Tí qōe ga tuè, ndaka x'àè ga igaba tu ko tāáka zi kúrú bódoku zi goa xg'ae igaba méé tu kaisase qāè-tcaoa máá zi. ³ Q'ana tu hāa, gatu di dtcòmman di kúrú bódokua ne ko qarika-téékagu tu u sa ke. ⁴ Igaba méé i gatu di qarika tééan tchànos tséé sa kúrú, naka tu gha nxāasega wèé za ga tchàno ii, naka kàan chibi ii, naka tua gha c'èe gúù kaga táá tcàòè guu.

⁵ A ncèè gatu ka c'èem kòo tc'èean tcào ne méém Nqarim ncèe ko qāè-tcáóase hēé naka cgómaase hēéthēé wèém khòè ba máà ba dtcàrà, nxāaskam gha máàè e ke. ⁶ Igaba méém dtcòmman úúa hāase dtcàrà, kái tc'èe tamase, gaam èem kái tc'èe ba tshàan di qhònèan khama ii ke, ncèe ko tc'áan ka xàbùè, a ko kabi-kabise e, ⁷⁻⁸ èem khòèm kái zi gúù zi ko tc'èe ba kana gam di zi dàò zi koe kgòè tama ba méém táá tc'èea máá, cúí gúù gam gha X'aigam Nqarim koe hòò, ta tc'èea guu khama.

Dxàu sa hēé naka qguù sa hēéthēé e (1:9-11)

⁹ Dtcòm-kg'aom èe nqāaka hàna ba méém dqòmse, tc'amaka hànas téé-q'oos èe Nqarim máà mea hāas domka. ¹⁰ Gataga méém qguùam khòè ba Nqarim cookg'ai koem nqāaka hàna sa q'āa, dcāan di x'aan khamam gha ma kaà ke. ¹¹ Cám sa ko kúrúan goa qàò, a sa a dcāan nqaikagu, i gaan di x'aan tcheè, i gaan di t'òèan kaà khama. Gatagam gha ma qguùam khòè ba ma kaà gam di tsééan koe hāa a.

Kúrú bódokuan hēé naka qàe-qaekuan hēéthēé e (1:12-18)

¹² Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, khòèm èe ko kúrú bódokuan koe qarika téé ba. Ncèè kúrú bódokua nem kò tààa hāa nem gha cábas kg'òèan di sa cábákaguè khama, ncèe Nqarim

ēe ncàm Mea hãa ne nqòòkagua hãa sa. ¹³ Khòem ēe ko kúrúa bóòè a ko chìbian koe tcãàè ba méém táá máá: “Nqari ba ko chìbian koe tcãà te,” témé guu. Nqari ba cuiskaga cg'ãèan ka chìbian koe tcãàè tite, a ba a gataga Gabá cuiskaga khòèan chìbian koe tcana hãa tite ke. ¹⁴ Igaba i ko khòèan ncēeta iim dàòm ka chìbian koe tcãàè: khòè ba ko gam tc'áró-tc'aro di tc'ēan ka cg'ãèan koe tcèèa úúè, a sí ntcóms koe qaè. ¹⁵ I ko nxãaska gam di cg'ãè tc'ēan ēe i kòò càùse ne chìbian xàm, ne i ko chìbian ēe kai, a x'ooan óá.

¹⁶ Táá méé tu qàe-qaè guu, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè. ¹⁷ Wèés kamas cg'áé sa hēé, naka wèés abas tchàno sa hēéthēé sara tc'amaka guua, a ko xõa Xòòm x'ààn dim koe guu a, ncēe Gam koe i cúí gúù kabièa ga káà a ba, kana sóman khama kabi-kabise tama ba. ¹⁸ Gam di tc'ēan koem kò ábà ta a, kg'uim tseeguan dim koe guu a, nxãasega ta gha Gam di ta khòè ta tc'ãà di ta ii ka, Gam ka kúrúèa zi gúù zi koe, tc'ãà di tc'ooan xháràm di khama.

Kóm sa hēé naka kúrú sa hēéthēé e (1:19-27)

¹⁹ Q'ãa méé tu ncēe sa, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè. Wèém khòè ba méém qháé ii komsanan koe, naka kg'uian koe ão ii, naka ba ão ii xgòan koe. ²⁰ Khòem di xgòà ne Nqarim ko tc'ēe tchànoan koe síí tama khama. ²¹ Gaa domka méé tu cg'ãè gúúan kúrúan hēé naka cg'ãèan kaikaguan hēéthēé chòòkagu, naka cg'áré-cg'arese naka Nqarim dim kg'uim gatu koe xháràèa ba hòda mááse, ncēe kgoara tu um gha di qarian úúa ba.

²² Nqarim dim kg'ui ba ko komsana tu méé tu ii. Kg'ui ba kóms cúí sa tu kò kúrú, ne tu gha ko qàe-qaese. ²³ Khòem kò Nqarim dim kg'uim dim kóm-kg'ao ba ii, a ba a kúrú-kg'ao ba ii tama nem ncēeta iim khòem khama ii khama: ncēe ko ábà cgoaèa bas kg'ái sa bóò-kg'áis koe bóò ba. ²⁴ Ntcáasem ko xg'ara a qòò, a ba a kúúga c'urù ntam kò ii sa khama. ²⁵ Igaba gaam ēe ko tchàno x'àèan koe bóò ba, x'àèan ncēe kgoara tu u ko o, a ba a ko qgóóa qari i ba, nxãa ba gha gam di kúrúan koe ts'ee-ts'ee'kg'aiè, ncēe x'àèan c'urù tamam kóm-kg'ao ba, igaba kúrú-kg'ao ii ba.

²⁶ A ncēè khòem kò bóò, dtcòma nem úúa sa ne, igabam ko gam dim tam ba qgóó tama, a ko tcáóa ba qàe-qaè, ne i gam di dtcòman cg'ãa-cg'ana di i. ²⁷ Dtcòms ncēe Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe q'ano a chibi úúú tama sa ncēe si i: khãadoma cóán hēé naka dxàe-ntcòan hēéthēé gaan di xháéan koe kòre si i, naka nqòóm koe káà cg'urise qgóóse sa hēéthēé e.

Táá méé ta khòè ne tãákase qgóó guu (2:1-13)

2

¹ Tíí qōe ga tuè, gatá dim x'ààkom X'aigam Jeso Krestem koe tu kò dtcòman úúa hãa, ne méé tu táá tãákase khòèan qgóó guu, ² C'ēedaokam kòò gautan di tcãà tshàuan hēé naka t'òè qgáian hēéthēé hanam khòè ba gatu dim còrè-nquum koe tcãà, me gataga dxàuam khòem cg'ãa-cg'ana qgáian hana ba thēé hàà cgae tu u, ³ tu kò ēe t'òè qgáian hana ba qàèse qgóó, a bìrí me a máá: “Ncēe qgáian qàè koe ntcóó,” témé, a tu a ēe cg'ãa-cg'anasea ba bìrí a máá: “Tsáá méé tsi ēe koe téé,” témé, kana máá “Nqàrè-kg'ama te koe gómankg'ai koe ntcóó,” témé. ⁴ Eèta tu kò hēé ne tu q'aa-q'aasean xg'aekua tu koe úúa, a tu a ncēeska cg'ãè tc'ēem xgàra-kg'ao ba kúrú hãa!

⁵ Komsana tu, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè. A Nqari ba gáé nqòómkg'ai koe dxàua ne khòè ne nxará tcg'òóa hãa tama, dtcòman koe ne gha qguù ka, a ne a gha x'aian di ne q'òò-kg'ao ne ii, ncēm kò ēe ncàm Mea ne nqòòkagua hãa a? ⁶ Igaba tu ko dxàua ne khòè ne sau-cgaekagu. A qguua ne tama ne gáé ēe ko nqãaka úú tu u ne, gane tama nea ncēe ko qáé-nquuan koe úú tu u ne? ⁷ A gane tama nea ncēe ko t'òès cg'òès Krestem di sa cg'ãèkagu ne, ncēe gatu koe kò ēe tu ko tcguù-tcguuè x'aè ka tciè sa?

⁸ A ncēè tseegukaga tu kò Nqarim di x'aian di x'àèan qgóóa qaria hãa ne, ncēs ko Nqarim dis Tcgãya sa méé khama, a ko máá: “Tsáá ka c'ēe ba méé tsi ncàm, ēe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé, ne tu ko qàèse hēé. ⁹ Igaba tu kòò khòè ne tãákase qgóó ne tu ko chìbian kúrú, a tu a gha x'àèan ka bóòè, chibi kúrú-kg'ao tu iise. ¹⁰ Díim wèém ēe ko wèè x'àèan qgóóa qari, igaba ko cúis qgáis koe tsaa a ba wèéan koe ga chibiga me e khama. ¹¹ Gaam ēe ko máá: “Táá cg'áràn kúrú guu,” témé ba ko gaicara máá: “Táá cg'òo

guu,” témé khama. A ncèè cg'áràn tsi kò kúrú tama ne, igaba tsi kò cg'òo, ne tsi x'àèan koe chibi kúrú-kg'ao tsi i.

¹² Dùús wèés èe tu ko kg'ui a ko kúrús ka méé tu tc'èe-tc'èese, ncèe gha kgoara tu um x'àè-kg'árín ka tu gha xgàràè sa. ¹³ Nqarim kò hàà ko khòè ne di zi tséé zi bóò q'oo, qàè zi i sa kana tshúú zi i sa, nem gaam èe kò thòò-xama-máákuan úú tamam koe thòò-xama-máákuan x'áía hãa tite khama. Igaba èe thòò-xama-máákuan úúa hãam khòè ba chibi bóòè tite.

Dtcòmè tséé tama sa x'óóa hãa (2:14-26)

¹⁴ Dùú sa i ko hùì, tíí qòe ga tuè, ncèè khòèm kò ko máá, dtcòmà nem úúa, témé, igabam tséékagu u tama ne? A gam di dtcòmà nea gha kgoara me? ¹⁵ C'èedaokam kò tsáá qòe ba kana tsáá qòes igaba qg'aè-cgaea, a tc'òo úú tama tc'òó ne gha a, ¹⁶ me gatu ka c'èe ba gaa khòèan ka máá: “Tòókuan cgoa qòò, hãa tu gha, a tu a gha tsáú ke,” témé, èe ko cg'áé-q'ooa ne koe qaase gúúan máà ne tamase, ne i ko nxãan dùú sa hùì? ¹⁷ Gatà iim dàòm ka i dtcòmàn x'óóa hãa, ncèè cúise i kò hàna ne, a tsari tsééan cgoa qòòa mááku tama ne.

¹⁸ Igabagam gha c'èem khòè ba xòà a máá: “C'èe khòè nea dtcòmàn úúa, i c'èean tsééan úúa,” témé.

Ra gha nxãaska tèè a máá: “X'ái te, ntamam gha ma c'èem khòè ba dtcòmàn úú, igabam tsééa ba koe x'ái i tama sa. Nxãaskar gha tíía tiri tsééan koe guu a tiri dtcòmàn x'ái tsi,” témé.

¹⁹ A dtcòm tsi ko Nqari ba cúí Me e sa?

Qàèse tsi ko hëé, igabaga tsi tc'òoa, dxãwa tc'èean ga ko dtcòm, a ia a q'áòan ka cgùru khama.

²⁰ A x'áíè kg'oana tsia, tsáá káà tc'èe tsi khòè tsi, tséé tama dtcòmà ne káà hùì i sa?

²¹ Ntama ba kò ma Abrahamam gatá ka xòò ba Nqarim koe tchàno iise bóòè? Gam di tsééan ka a kò ii, èem kò ko gam ka cóásem Isaka ba altaram koe úú ka. ²² Bòò tsi ko, dtcòmà ne kòò gam di zi tséé zi cgoa tsééa xg'ae sa, i kò gam di dtcòmàn tséé zi ka cg'oè-cg'oèè. ²³ Si kò Nqarim dis Tcgãya sa tseegukaguè, ncèeta kòò méé sa: “Abrahama ba kò Nqari ba dtcòm, Me Nqari ba gam di dtcòmàn ka tchànóm iise sèè me,” témé. Me kò Nqarim dim tc'árà ba ta ma tcièè. ²⁴ Bòò tu ko, khòè ba ko gam di zi tséé zi koe guu a tchànóm iise bóòè, dtcòmè ka cúí tamase.

²⁵ Rahabes cg'árà-kg'ao sa kò tãá za guu a ko nqòó ba ntc'áà tsara khòè tsara sèè, a sa a tãám dàòm cgoa ts'ãàkagu tsara a. A ncèeta hëéan ka sa gáé kò gataga gas di tsééan koe táá tchànós iise bóòè?

²⁶ Tc'èe ba úú tamam tc'áró ba x'óóa hãa, i gatà iim dàòm ka dtcòmàn ncèe tsééan úú tama a x'óóa hãa thëé.

Dtcòm-kg'ao ba hëé naka tàm ba hëéthëé e (3:1-18)

3

Tàm ba xgaa-xgaa ne

¹ Táá méé tu wèèa tu ga xgaa-xgaa-kg'aoan kúrú guu, tíí qòe ga tuè. Q'ana tu hãa, sita ncèe ko xgaa-xgaa ta ko hàà kaisase thòòse Nqarim ka xgàràè sa ke. ² Wèéa ta ga ko kái chibian kúrú khama. Ncèè c'èem kò cúí chibi ga kúrú tama èem ko kg'uis gúús koe nem tchànóm khòè me e, kgoana ko a gam dim tc'áróm wèè ba kòre ba.

³ Bìian kg'árín-q'oo koe ta ko tórn sa tc'áà, nxãasega i gha komsana ta a ka. Ncèeta hëéan ka ta ko wèè tc'áróan gaan di ga tchàno-tchano.

⁴ Bòò skepe zi gataga, gatà zi ma kaia igaba, a ko kaia tc'áán ka qòòkaguè, igaba zi ko kaisase cg'árém hìim tchàno-tchano dim cgoa nqàriè, a nqàri-kg'aom ko tc'èem xòèm za qòò.

⁵ Gatà iim dàòm kam tàm ba cg'árém gúù me e, igabam ko kaia zi gúú zi ka koase.

Tc'èe naka bóò, kias hii-kg'ai sa ko cg'árém c'èem ka dàòè sa.

⁶ Tam igabam c'ee me e, a cg'âès dim nqôo me e. Ncêea me ko ma tséé ga a, gatá cgáé-q'oo koe, a ba a ko wèém tc'áróm khóèan di ba cg'âè-cg'âe. C'ees koem ko wèés kg'òès khóm di sa tcâà, a ba a ko chòd tamás c'ees dxāwam dis ka tcâà-dòmme.

⁷ Khòè ta gha kgoana a xгаа-xгаа wèém kg'oo-coa-qhàò ba hêé, naka tsarân hêé, naka ncâà cgoa ko qòðan hêé, naka tshàan q'oo di gúuan hêéthêé e khama, a ta a gataga xгаа-xгаа ana. ⁸ Igaba i cúí khòè ga kgoana naka tam ba xгаа-xгаа hãa tite, sãa tamam cg'âè ba, cg'òoko gúuan ka cg'oèa hãa ba. ⁹ Gaam cgoa ta ko X'aigam Nqarim Xòò ba dqòm, a ta a ko gaam cgoa Nqarim dis iis koe kúrúèa ne khòè ne cgúí. ¹⁰ Dqòmkuan hêé naka cgúíkuan hêéthêéa ko cúís kg'árns koe tcg'oa. Tíí qòe ga tuè, ncêe sa méés táá gatà ii guu. ¹¹ A tsàùm koe i ga kare tshàan hêé naka tsau tshàan hêéthêé cúí x'aè ka tcg'oa? ¹² Tíí qòe ga tuè, a faia dis hìi sa ga olife di tc'áróan kúrú, kana sa ga chòó-kg'om dis hìi sa faia di tc'áróan kúrú? Tsau tshãa ne cuiskaga kare tshàan kúrú hãa tite.

Cám tsara dàò tsara tc'èean di tsara

¹³ Dìí ba tc'èega baa, a ba a ko kóma q'ãa gatu xg'aeku koe? Gam di kg'òèan qàè ka méém x'ái, gam di tsééa ne ko cg'áré-cg'aresean cgoa kúrúè sa, tc'èean cgoa hêéthêé e. ¹⁴ Igaba tu kò gatu di tcáóan koe xgóam tau ba hêé naka cèèan hêéthêé úúa ne táá koase guu, naka táá tseeguan tshúù-ntcòakagu guu. ¹⁵ Gatà ii tc'èea nea nqarikg'ai koe guu tama, igaba i nqòómkg'ai di i, a khóm di i, a dxāwam di i. ¹⁶ Eè tauan hêé naka cèèan hêéthêé hàna qgái koe, i gha kómku taman hãa khama, naka wèè cg'âè-qhàðan kúrúan hêéthêé e. ¹⁷ Igaba i nqarikg'ai koe guua tc'èean tc'ãà dis ka q'ano o, a cám dis ka gataga tòókuan úúa, c'èe ne khòè ne ka i ko tc'èe, a i a komsanan koe hêé naka tc'èea kabian koe hêéthêé kgoarasea hãa, a cgómkuan ka cg'oèa hãa, a i a ko qàè zi tséé zi di tc'òoan máà ta a, a i a khòè ne táákase qgóó tama, a i a kgoarasease ko qgóóse. ¹⁸ Tòókuan di ne khòè ne ncêe ko tòókuan di cgùrian xhàrà ne gha tchànoan tcuù.

Dtcòm-kg'ao ba hêé naka nqôo ba hêéthêé e (4:1-5:6)

4

Nqôo ba ncàm guu

¹ Dùú sa ko ncòoan ghùì, si ko dùú sa x'ãàkuan ghùì gatu xg'aeku koe? A gatu ko tc'èe zi gúú zi tama zia, ncêe ko gatu di tc'áróan koe ncòoan ghùì zì? ² Ncóó tu ko, igaba tu úú tama. Cg'òo tu ko, a tu a ko kaisase xaù, igaba tu kgoana naka hòd tite. X'ãà tu ko, a tu a ko ncòoan ghùì. Gúú tu úú tama, Nqari ba tu dtcàrà tama domka. ³ Dtcàrà tu ko, igaba tu hòd tama, tchàno tamase tu ko dtcàrà khama, èe tu ko hòd gúuan tu gha nxãasega èe tu ko ma gatu tc'èe khama ma tséékagu ka. ⁴ Cg'árà-kg'ao tuè! A c'úúa tua, nqòóm cgoa ncàmkuane Nqarim cgoa hòreku si i sa? Nxãaska, ncêe nqòóm di tsi ncàm-khoe tsi kò ii ne tsi Nqarim di tsi cg'òo-kg'ao tsi i. ⁵ Nqarim dis Tcgãya sa ko máá: “Tc'èem ncèem Nqarim gatá koe tòóa hãa ba kaisa zi tc'èe zi ka cg'oèa hãa,” témé. Ncêe kg'ui ne tseegu u, ná? ⁶ Igabam ko Nqari ba kaisa cgómkuan máà ta a. Gaa domkas ko Nqarim dis Tcgãya sa ncèeta méé:

“Nqari ba ko èe tcomsea ne ntcoe,
igabam ko èe ko cg'áré-cg'arese ne cgómkuan máà,”
témé.

⁷ Ke tu ncèeska Nqarim koe máàse. Dxāwa ba xguì, nakam gha gatu koe guu ná qgóé. ⁸ Nqarim koe cúù-cuuse, nakam gha Gam igaba gatu koe cúù-cuuse. Xg'aa tshàua tu, gatu chibi-kg'ao tuè, naka tu gatu khòè tu cám tc'èe tu, tcáóa tu q'ano-q'ano. ⁹ Tshúù-tcao méé tu, naka kg'ae, naka ntcãà tcgái-tshàra. Gatu di kg'ãèan méé i kabise naka kg'ae ii, naka i gatu di qàè-tcaoan kabise naka tshúù-tcao sa ii. ¹⁰ X'aigam Nqarim cookg'ai koe méé tu cg'áré-cg'arese nakam gha nxãasega kaikagu tu u.

Tsáa ka c'èe ba xgàra guu

¹¹ Táá méé tu gatu ka c'èe ne cgoa cg'ãèse kg'ui guu, tíí qòe ga tuè. Gaam èe ko qòesem cgoa cg'ãèse kg'ui ba kana ko qòese ba xgàra, ba ko x'áèan cgoa cg'ãèse kg'ui, a ko x'áèan

xgàra. X'áèan tsi ko xgàra ne tsi gaa x'áèan di tsi tséékagu-kg'ao tsi tama tsi i, igaba tsi x'áèan di tsi xgàra-kg'ao tsi i. ¹² X'áèan hěé naka xgàrakuan hěéthěé dim tcg'òó-kg'ao ba cúí Me e, Gaam ěe ko kgoara, a ko kobe di qarian úúa ba. Igaba tsi tsáá díí tsia, ncěe tsáá ka c'ěe ba ko xgàra tsi?

Táá koase guu

¹³ Hàà tu ncěeska, gatu ěe ko máá: “Ncěe cárn ka kana q'uu ka ta gha ncěeta iim x'áé-dxoom koe qòò, a síí gaa koe kuri ba x'ãè, a gaa koe síí x'ámágu, a gha nxãasega marian hòò,” témé tu. ¹⁴ Igaba tu q'uu ka dim cárn ka i gha gatu di kg'òèan nta ii sa c'úúa hãa. Nqoara-nqauan khama tu ii khama, ncěe ko xòm x'aè-coa sèè a hãa a, a i a gaia kaà. ¹⁵ Khama tu ga ko ncěeta mééa: “X'aigam *Nqarim* kò tc'ěe ne ta gha kg'òè, a ta a ncěe sa kana ěe sa kúrú,” témé. ¹⁶ Ncěe i ii khama, tu ko koase a ko dqòmse. Eěta ii dqòmsean wèè ga cg'ãè e. ¹⁷ Gaa domkam wèém khóèm ěe qãè gúúan kúrú q'ana, igaba kúrú u tama ba, nxãa ba chìbiga me e.

5

Qguùà khóèan dqàèa ne

¹ Hàà tu ncěeska, gatu khóè tu ěe qguùà tu, kg'ae méé tu naka xòò, cg'ãè zi ncěe ko hàà cgae tu u zi domka. ² Gatu di qguùà ne ts'óóa hãa, i gatu di qgáían tcg'ãàn ka tc'òóèa hãa. ³ Gatu di gautan hěé naka seleferan hěéthěéa ncàbà hãa, i gha gaan di ncàbàn gatu koe x'ái sa ii, a i a gha c'ees khama ma gatu di cgàan tc'òóa xgãá. Gatu di x'aian tu tòóa máásea hãa, còò di xu cárn xu u igaba. ⁴ Bòò, surutan gatu di tséé-kg'aoan di i, ncěe gatu di xhàràan koe kò tséé e, ncěe tu kò táá suruta a, nxãa nea kg'aea tcg'òóa hãa, i kg'ae-q'ooan ěe kòò gaa xhàràan khóá ne di X'aigam *Nqarim* qarim wèém tcee-dòm koe tcana hãa. ⁵ Nqòómkg'ai koe tu kãrean koe hěé, naka qãè-tcaoan koe hěéthěé x'ãèa. Tsáúkagua tu hãa tcáóa tu, a tu a gha ghòèan ko ma cg'òòè khama ma xgàràè, cg'òokus dim cárn ka. ⁶ Tchàno khóèan tu ko chìbi-chibi a xgàra, a cg'òò, gatu cgoa ne kò ntcoeku tama igaba.

Tãáka zi x'áè-kg'am zi (5:7-20)

Qáo tcáóa ne

⁷ Gaa domka méé tu qáo tcáó ii, tíí qõe ga tuè, naka i nxãakg'aiga X'aigam di hàà-q'ooan síí tcãà. Bòò, xhàrà-kg'ao ba ko góm ba qãà me xhàrà di tc'òoan tcg'òó. Qáo tcáó cgoa am ko, i nxãakg'aiga síí tc'ãà di túúan hěé naka kháóka di túúan hěéthěé tuu. ⁸ Gatu igaba méé tu qáo tcáó ii. Qari méé tu ii tcáóa tu koe, X'aigam *Nqarim* di hàà-q'ooa ne cúú u ke. ⁹ Tíí qõe ga tuè, gatu ka c'ěea ne cgoa méé tu táá káise kg'ui-kg'uisse guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè. Bòò, Xgàra-kg'ao ba nquu-kg'ám koe hãa!

¹⁰ Tíí qõe ga tuè, tc'ěe-tc'ěese porofiti xu ncěe kò X'aigam *Nqarim* cg'òè ka kg'ui xu. Sere-seres iise sèè xu, qáo tcáó xu khóè xu u kò ii di sa, ěe xu kòò xgàrase ka. ¹¹ Bòò, ts'ee-ts'eeekg'aièa xu, ta ta ko ma tcii xu, ěe kò xgàrakuan di x'aè ka qarika tééa hãa xu. Jobem di qarika tééa máásean ka tu kóma, a tu a kò X'aigam *Nqari* ba còò dis ka dùú sa kúrú sa bòò. X'aigam *Nqari* ba thòò-xama-máákuan hěé naka cgómkuan hěéthěé ka cg'òèa hãa khama.

¹² Igaba wèè zi gúú zi tc'amkg'ai koe, tíí qõe ga tuè, nqarikg'aian cgoa igaba kana nqòómkg'ai cgoa igaba, kana c'ěe gaisean cgoa ga igaba táá gaise guu. Igaba méés gatu dis 'eè' sa, 'eè' sa ii, nakas gatu dis 'ěe-ěe' sa, 'ěe-ěe' sa ii, naka tua gha nxãasega táá xgàrasean koe tcãà guu.

Dtcòmàn di còrèa ne

¹³ Gatu xg'aeku koem kò c'ěe ba qóman q'oo koe hàna ne méém còrè. A ncèè c'ěem kò qãè-tcaoa hãa ne méém dqòmàn di ciian nxàè. ¹⁴ A ncèè c'ěem kòò gatu xg'aeku koe tsàa ne méém kaia xu kerekes di xu tcii, naka xu còrèa máá me, naka nxúúan cgoa tcgáù me, X'aigam *Nqarim* dim cg'òèm koe, ¹⁵ naka i gha dtcòmàn di còrèan tsàakom khóè ba kg'òèkagu, nakam gha X'aiga ba ghùì me, a ncèè chìbia nem kò kúrú hãa nem gha qgóóa mááè e. ¹⁶ Ke tu nxãaska bìríku gatu di chìbia ne, naka còrèa mááku, naka

tua gha nxãasega kg'òèkaguè. Tchànóm khòém di còrèa ne kaisa qarían úúa, *Nqari ba ko* gaan koe tséé khama. ¹⁷ Elija ba kò kg'ama khòè me e, gatá khamaga ma, a ba a kò qarika còrè, túúan gha táá tuu ka, i kò nqòómkg'ai koe túúan táá tuu, nqoana kurían hěé naka 6 nxoean hěéthěé e. ¹⁸ Me gaicara còrè, i nqaríkg'aian túúan tuukagu, me kò nqóó ba kaisase tc'òoan kúru.

¹⁹ Tíí qòe ga tuè, ncěè gatu ka c'ěem kò tseeguan hòara guua hãa, me kò c'ěe ba kabi me ne ²⁰ méém q'ãa, dìím wèém ěe ko chibi-kg'ao ba gam di dàdan hòàm ko koe kabi ba gha ko kgoara me, táám gha tc'ěea ba cgoa ga igaba x'óóa xgãáse ka, a ba a gha kái chibian gam di qgóóa máàè.

1 PETERE

Peterem dis tcgãyas tc'ãà di sa

Téé-cookg'ai sa

Peterem di ne nxará-kg'ao ne xg'ao gane di dtcòman domka kái xgàrakuan hěé naka xháéan hěéthěé q'oo koe hàna.

Petere ba kò ghùì-ghui tcáo ne, a ko máá, Nqarim nxará tcg'òòà hãa ne khòè ne e, témé. A ba a kò Jeso Krestem ka tc'ěe-tc'ěe ne, ncěe Gam di x'ooan hěé, naka x'ooan koe tēean hěé, naka Gam di hàan hěéthěé di nqòðan máà nea hãa ba.

Gane di xgàrase ne ko Jesom ka dcěèè. Ncěeta méé ne ma qarika téé naka qád tcáo. Ncěem nqòòm koe i ko gane di dtcòman kúrúa bóðè, igaba ne gha ěem gha Jeso Kreste ba x'áísem cárn ka kãbia máàè e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgàrakua ne
- komsana ne
- tcom-tcomsa
- nqòð sa
- kg'òèa hãa nxǒá ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Nqarim di kgoarakua ne (1:3-12)
- Tcom-tcomsase kg'òèa ne (1:13-2:10)
- Dùú sa méé ne dtcòm-kg'ao ne kúrú xháéan koe ne kò hãa ne (2:11-4:19)
- Cg'áré-cg'aresea ne (5:1-14)

Nqarim di kgoarakua ne (1:1-12)

Tsgámkaguku zi

¹ Petere ra a, x'áè úú-kg'aor* Jeso Krestem di ra,

a ra a ko ncěes tcgãya sa Nqarim nxará tcg'òòà mááse ne khòè ne góá máá, ncěe tsaj-tsaísea hãa ne, a cg'áè-kg'ao khama x'ãèa hãa ne: xg'aekum Ponto dim koe hěé, naka Galatia dim koe hěé, naka Kapatokia dim koe hěé, naka Asia dim koe hěé, naka Bitunia dim koe hěéthěé hàna ne. ² Nqarim Abo ba nxãakamaga q'ana hãase *nxará tcg'òòà mááse tua*, Me ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba tcom-tcomsakagu tu u, nxãasega tu gha Jeso Kreste ba komsana a Gam di c'áðan cgoa cgáèè ka:

Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu koe càuse.

Kg'òèas nqòð sa

³ Dqòmè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòð ba. Jeso Kreste ba x'ooan koe ghùian kam Gam di kaisa thòð-xama-máákuan ka kãbase ábà taa hãa, nxãasega *ta gha* kg'òèas nqòð sa úú ka. ⁴ Ncěe nqòðan ta úú hãa, nqarikg'ai koe ta gha q'òð ts'ee'kg'aian di i, kaà tite, a ts'óó tite, a cg'ãa-cg'anasea hãa tite e. *Nqari ba* gaa koe tòóa máá tu ana, ⁵ gatu ncěe ko dtcòman koe guu a Nqarim di qarian ka qãèse qgóó a kòrèè tu, nxãakg'aiga tu gha sí kgoarakuan hòð ka, ncěe gha cò di xu x'áè xu ka tseegukaga x'áíè e.

⁶ Ncěe gúùan domka tu ko qãè-tcao, gatà i ga ko ma qaase, xòm x'áè-coa ka tu ga ncěeska tááka zi kúrúa bóðku-ghàð zi ka tshúù-tcaokaguè igabaga. ⁷ Gazi di tsééa ne gatu di dtcòman tseegu ii sa x'áí si i. Gautan igaba, ncěe gha kaàkaguè, ne gha c'eean cgoa kúrúa bóðè. Gataga méé i dtcòmà tu, ncěe kaisase gautan ka qaa-qaasa a, kúrúa bóðè. Nxãaska tu gha Jeso Krestem ko x'áíèm cárn ka dqòm'kuan hěé naka x'áàn hěé naka tcomkuan hěéthěé hòð. ⁸ Ncěe bóð Me ta ga tu hãa igaba tu ncàma hãa ba, ncěe tu ncěeska bóð Me tama igaba tu ko Gam koe dtcòm ba, a tu a x'áàko qãè-tcaoan ncěe

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

kg'ui a nxàèè tite cgoa qãè-tcaoa. ⁹ Gatu dis dtcòmns ko qaa sa tu ko hòò khama, ncêe kgoarakuan gatu di tcáóan di sa.

¹⁰ Porofiti xu kò ncêe gatu koe gha hààs cgómkus ka porofita, a xu a kò ncêe kgoarakuan koe tcãà tcáó a qarika qaa a. ¹¹ Kúrúa xu kò bóò, dùútsa x'aè ka i gha hàà sa, a i a gha ntama hàà sa. Me kò gaxu koe ko hànám Tc'ëem Krestem di ba x'aèan cookg'ai koe nxàea tseegukagu Krestem di xgàrasean ka, naka xùri gha ko x'ààn ka hëéthëé e. ¹² I kò gaxu koe x'áisea hãa, ncêe zi gúù zi xu tsééa mááse tama, a ko gatua tsééa máá tu u sa; gúù zi èe tu ko ncêeska bìrìèa zi, èe ne kò èe qãè tchòàn xgaa-xgaa tu u x'aè ka, ncêe ko nqarikg'ai koe guu a tsééa óáèam Tcom-tcomsam Tc'ëem ka. Moengelean ga ko ncàma hãa, ncêe zi gúù zi i ga kò bóò sa.

Tcom-tcomsas kg'òè sa (1:13–2:10)

¹³ Tc'ëea tu kg'ónò, naka qgóósea hãa, naka tua gatu di nqòðan cg'oèase úú cgómkuan koe, èe tu gha Jeso Krestem kò x'áise x'aè ka máàè e. ¹⁴ Komsanako cóán khama méé tu hëé, naka zi cg'àè zi tc'èe zi táá tc'àà-cookg'ai tu u guu, èe tu kò Nqari ba tu c'úúa hãa x'aè ka kg'aia úúa zi. ¹⁵ Igaba èe kò tcii tu um ma tcom-tcomsa ii khamaga ma méé tu ma wèé gúúan èe tu ko kúrú koe tcom-tcomsa ii. ¹⁶ Góásea i hãa a ko máá: “Tcom-tcomsa méé tu ii, Tíí Ra tcom-tcomsa Ra a ke,” téméè khama.

¹⁷ Ncêe Nqarim, ncêe khóèan tãákase xgàra tama, a ko khóèan di zi tséé-kg'ám zi ka khóèan xgàra ba tu kò Abo ta ma tcii ne, méé tu nxãaska ncêem nqóómkg'ai koe tu cg'àè-khoean khama ma x'àèas noose Nqari ba q'àòase kg'òè. ¹⁸ Q'ana tu hãa, dùús cgoa tu kò káà hùis kg'òè-kg'áms gatu dis koe x'ámá tcg'òòèa sa, èe tu kò gatu ka tsgóosea xu koe hòò sa. Seleferan hëé kana gautan hëéthëé khama ii zi gúù zi kaàko zi cgoa tu x'ámá tcg'òòè ta ga hãa, ¹⁹ igaba qaa-qaasa c'àòan Krestem di ka a kò ii, ghùu-coam chìbi úú tama a q'ano ba. ²⁰ Gaam ncêe nxãakamaga nqóóm ko tshoa-tshoases cookg'ai koe kò Nqarim ka q'ãàèa ba, igabam kò còò di xu x'aè xu ka hàà x'áíè ba. ²¹ Gam koe tu ko guu a Nqarim koe dtcòm, ncêe ko x'ooan koe ghùì Me a x'àákagu Mea ba, nxãasega i gha gatu di dtcòmnan hëé naka nqòðan hëéthëé Nqarim koe hãa ka.

²² Tseeguan komsana ka tu q'ano-q'anosea hãa, a tu a gatu ka qõesean koe tseegu di ncàman úúa, ke tu q'ano-tcáóse qarika ncàmku. ²³ Kãbase tu ábàèa hãa khama, kaàkom cgùrim koe guu tamase, igaba kaà tamam cgùrim koe guu a: kg'òèa hãa a chòò tamam kg'uim Nqarim dim koe guu a. ²⁴ Nqarim dis Tcgãyas ko méé a ko máá:

“Wèém khóè ba dcãan khama ii,
i wèé x'ààn gam di, qãáka di zi x'aa zi khama ii.

Dcãa ne ko c'òò,

i x'aan tcheè,

²⁵ igabam ko X'aigam dim kg'ui ba

chòò tamase hãa,”

témé khama. Ncêe ba gaam kg'uim ga me e, ncêe tu kò qãè tchòàn koe guu a xgaa-xgaaè ba.

2

¹ Gaa domka méé tu wèé gúúan cg'àè koe tcg'òòèe, naka táá c'èe koe ga kàaku di ii guu, naka táá qãè khóèan khama ko ma kúrúse guu, naka táá tauku di ii guu, naka gataga táá c'èe koe ga cóèku di ii guu. ² Kãbase ábàèa cóán khama méé tu ii, Nqarim di kg'uian di bían xgónèa a, kàa úú tama a, gaan koe tu gha nxãasega kai a kgoaraè ka. ³ X'aiga ba qãè Me e sa tu xãmã hãa ke.

Kg'òèam nxõá ba hëé nakas tcom-tcomsas qhàò sa hëéthëé e

⁴ X'aigam koe hàà, kg'òèa hãam nxõá ba, ncêe ko khóè ne ka bóò xguèè, igaba kò Nqarim ka nxárá tcg'òòèa ba, a ba a Gam koe qaa-qaasa ii. ⁵ Ke tu gatu igaba kg'òèa nxõán khama ma tshàòè, naka tua Tcom-tcomsam Tc'ëem dim nquu ba ii, gaa koe tu gha tcom-tcomsa xu peresiti xu ii, a ko Tc'ëem di zi dàòà-mááku zi kúrú, ncêe ko Jeso Krestem koe guu a Nqari ba qãè-tcaokagu zi. ⁶ Nqarim dis Tcgãyas q'oo koe i ko máá:

“Bóò, Sione koer ko nxõá ba tòò,

nxárá tcg'òóèa a qaa-qaasam nxǒám tcúú di ba,
me cuiskaga wèém ãe ko Gam koe dtcòm ba,
sau-cgaekaguè tite,”
téméè khama.

⁷ Gatu ãe ko dtcòm tu kam ncēm nxǒá ba cgáé me e. Igaba ãe dtcòm tama ne *mée ne ncée* kg'uian komsana, ncée ko máá:

“Nxǒám ãe tshào-kg'ao xu ka bóða xguèèa ba,
nxāa ba tcúú dim nxǒá ba kúrú,”
témé e.

⁸ Si ko c'ée koe gaia máá:

“Ncée ba nxǒá me e khòè ne gha kúrú ne tcgàba ba,
a khòè ne ko cg'áékagum nxǒá me e,”
témé.

Tcgàba ne ko, kg'ui ba ne kò ntcoe khama - si nxāa sa tc'èea ne máàèa hāas ga si i.

⁹ Igaba tu gatu nxárá tcg'òóèa tu khòè tu u, x'aiga tu u, a peresiti tu u, tcom-tcomsas qhàò sa, Nqarim ka q'òóèa tu khòè tu, nxāasega tu gha cgáé zi gúú zi Nqarim di zi xгаа-xгаа ka, ncée ko ntcúúan q'oo koe tciia tcg'òó tu u a Gam di are-aresa x'áàn koe tciia óá tu u ba. ¹⁰ C'ée x'aè ka tu kò khòè tu tama tu u, igabaga tu ncéeska Nqarim di tu khòè tu u; c'ée x'aè ka tu kò cgómkuan hòò tama, igaba tu ncéeska cgómkuan hòò hāa.

Dùú sa mée ne dtcòm-kg'ao ne kúrú xháéan koe ne kò hāa ne (2:11–4:19)

Nqarim di ne tsée-kg'ao ne khama ma kg'òè

¹¹ Ncām-ncamsa tuè, dàra-kg'aoan hée naka tǎá nqóó koe guua khòèan héeéthéè khamar ko ma dtcàrà tu u, cg'ǎè zi tc'èe zi cgàam di zi koe tu gha tcg'òóèa sa, ncée khòèm di tc'èean cgoa ko x'ǎàku zi. ¹² Eèta ne ko ma tǎá zi qhàò zi di ne cg'ǎè zi gúú zi ko kúrú tu khòè tu khama ma tshúú kg'uian gatu ka kg'ui igaba mée tu gatu gane xg'aeku koe qǎèse kg'òè, naka ne nxāasega gatu di zi qǎè zi tsée zi bóò, naka Nqari ba ãem gha ko hààm cári ka x'ǎàkagu.

¹³ X'aigam *Nqarim* domka mée tu wée qarian khòèm di koe máàse: x'aiga-dxoom koe ga igaba ncée tc'amaka hàna ba, ¹⁴ kana tc'ǎà-cookg'aian koe igaba, ncée gaam ka tséèa tcg'òóèa a, a ko hàà ãe ko chibian kúrú ne xgàra, a i a ãe ko qǎèan kúrú ne dqòm. ¹⁵ Nqarim di ncàma ne gatà ii, qǎè gúúan kúrúan ka tu gha ãe kómá q'ǎa tama a kǎà tc'èe khòèan nqookagu. ¹⁶ Kgoarasea ne khòè ne khama mée tu ma kg'òè, igaba tǎá gatu di kgoarasean kúrú naka i c'èe cg'ǎèan qàbi tcàà guu; kg'òè mée tu Nqarim di tu tsée-kg'ao tu iise. ¹⁷ Wée khòèan tu tcom. Gatu ka c'èean tu ncām. Nqari ba tu q'áò. X'aiga-dxoo ba tu tcom.

Krestem dis xgàrakus dis sere-sere sa

¹⁸ Qǎàn mée i gaan ka q'òóèan wée tcoman cgoa komsana; ãe qǎè a tc'auan koe cúí tamase, igabaga ãe xgàrá ne koe ga héeéthéè e. ¹⁹ Ncèè c'èem khòèm kò Nqari bam máàsea hāa domka kǎà chibise xgàraèa, a ba a qáò tcáó ii, nem gha *Nqari ba* dqòm me. ²⁰ Ncèè chibian tu kò kúrú a ko gaan domka xg'ármè, a tu a qáò tcáó ii ne tua gha gaan domka dqòmme? Igaba ncèè qǎèan kúrú domka tu kòò xgàraè, a gaan koe qáò tcáó ii nem gha Nqari ba dqòm tu u. ²¹ Ncées gúús domka tu kò tcièa, gatagam kò thée Kreste ba gatu domka xgàraè khama, sere-sere sam kò guua máá tu u, nxāasega tu gha xùri dàò Me ka, ²² “cúí chibi ga kúrú tama ba, i ko tǎá cúí kǎaku ga kg'áma ba koe tcg'oa.”

²³ Eèm kò cóèè kam kò tǎá cóèkuan kabia máá ne, a ba a kò ãem kò xgàraè ka tǎá birí ne, kabiseem gha a hàà xgàra ne sa, igabam kò ãe ko tchànose xgàra Mem koe máàse.

²⁴ Gam ncée kò gatá di cg'urian tc'áróa ba ka xgàù hìis koe xgàma hāa ba, nxāasega ta gha cg'urian x'óóa máá, a ta a gha tchànóan kg'òèa máá ka. Gam di chibian ka tu kg'òèkaguèa hāa. ²⁵ Hoàko zi ghùu zi khama tu kò ii, igaba tu ncéeska gatu dim Kòre-kg'aom koe kabisea hāa khama, Q'òé-kg'aom gatu di tc'èean di ba.

3

Khòè zi hěé naka khòè xu hěéthěé e

¹ Khòè saoè, gaam dàòm cúim kaga méé sao gasao di xu khòè xu máàse. Ncèè cúí-kg'áíá xu ga kò *Nqarim dim* kg'ui ba dtcòm tama ne, xu ga nxāaska káà kg'uisse gaxu di zi khòè zi di kg'òdan ka kúrúè a dtcòm, ² ncèè nta sao ko ma *Nqari ba* q'áo a tcom-tcomsa ii sa xu kò bóò ne. ³ Gasao di t'òèan méé i tc'áróa sao ka tchàa koe táá guu, tóróèa c'òdan hěé, naka gautan cgoa kúrúèa gúúan hāa di hěé, naka t'òè qgáían hāan ka hěéthěé koe. ⁴ Igaba méé sao tcáóa sao q'oo koe t'òè sao ii, t'òèan chòò tama a, qāè a tc'aua tc'ēean di i, ncēe Nqarim tcgáí q'oo koe kaisase qaa-qaasa a. ⁵ Ncēea gaam dàòm khòè zi tcom-tcomsa zi kg'aika di zi, ncēe kò gazi di nqòdan Nqarim koe tòóa hāa zi kò ma t'òè-t'òese ga a, gazi di xu khòè xu máàsean ka khama. ⁶ Sarahs khama méé sao ii, ncēe kò Abrahama ba komsana sa, a sa a kò gas dim x'aiga ba ta ma tcii me. Ncèè qāè gúúan sao kò kúrú a c'ēe gúú kaga q'áòkaguè tama ne sao gha gas di sao cóá sao ii.

⁷ Khòè xaoè, gatà iim dàòm cgoa méé xao gazi cgoa kg'òè naka q'āa, kg'amka tc'áro zi i sa. Gaxao cgoa zi *Nqarim di* aban kg'òèan di di zi q'òè-kg'ao zi i ke méé xao tcomkuan cgoa qgóò zi, nxāasega i gha gakhao di còrèan táá cúí gúú kaga xgáèè ka.

Qāèan kúrú domka xgàrasea ne

⁸ Chòò dis ka méé tu wèè tu ga cúí tc'ēe, naka thòò-xama-mááku, naka ncàmku qòekua hāa khòè khama ma, naka cgòmku di ii, naka cg'aré-cg'arese. ⁹ Táá méé tu chibi sa chibis cgoa suruta kabi guu, kana cóèku sa cóèkuan cgoa kabi guu; igaba méé tu ts'ee-ts'eekg'aikuan cgoa kabi i; gaan domka tu tcièa hāa ke, nxāasega tu gha ts'ee-ts'eekg'aikuan q'òò ka. ¹⁰ *Nqarim dis Tcgāyas ko méé khama a ko máá:*

“Dìim wèém ēe gha ko kg'òèan ncàm ba,
a ba a qāè cáńan bóò kg'oana ba
méém gam dim tam ba cg'āè gúúan koe hěé
naka kg'áíá ba kàa di kg'uian koe hěéthěé xgáè.
¹¹ Cg'āè gúúan koe méém tcg'oa naka qāèan kúrú,
tòókuan méém qaa naka baa x'āà máá a.
¹² X'aigam di tcgáíá nea ēe tchàno ne koe hàna,
i ko Gam di tceean gane di còrèan komsana,
igaba i X'aigam di kg'áían
ēe ko cg'āèan kúrú ne cgoa tsééa xg'ae tama,”
témé.

¹³ Ncèè qāè gúúan kúrú tu kòò x'āà máá ne i gha diin thòò-thòo tu u? ¹⁴ Tchànoan kúrú domka tu ga ko xgàrase igaba tu ts'ee-ts'eekg'aièa hāa. Táá méé tu ēe ne ko bèe sa bèe guu, táá q'aekaguè guu. ¹⁵ Igaba méé tu tcáóa tu koe Kreste ba X'aigam iise nxará tcg'óò naka dqòm Me. Ncèè c'ēem khòèm kòò ēe tu úúa hāa nqòdan ka tēè tu u ne méé tu wèè x'aè ka xòe me tu gha sa kg'ónòsea máána hāa. ¹⁶ Igaba méé tu qámsean hěé naka tcomkuan hěéthěé cgoa ncēe gúúan kúrú, naka tchàno tcáóan úúa hāa, nxāasega ne gha dùús wèés cg'āès ēe ne ko gatu ka kg'uis koe, ēe ko Krestem koe qāèse kg'òèan gatu di ka ko kg'ui ne, saucgae ka. ¹⁷ Gatà ma tu ga ko ma qāèan kúrú igaba tu gha xgàrase, ncèè Nqarim kòò tc'ēe ne. Ncēes gúú sa cgáé si i, cg'āèan kúrú domka xgàrasean ka khama. ¹⁸ Krestem igabam kò cúí q'oro chibian domka xgàraè khama, tchànom Khòèm iise tchàno tama ne khòè ne domka, Nqarim koem gha nxāasega úú tu u ka. Ncēe kò tc'áróm koe x'ooan koe tcāàè, a Tc'ēem ka kg'òèkaguè ba. ¹⁹ Gaam Tc'ēem koe hānasem kò síí ēe qáèèa tc'ēean qáè-nquuan koe xgaa-xgaa. ²⁰ Nqari ba xg'ao komsana tama ne di tc'ēe e kò ii, ncēem kò Nqari ba *tcóóse ne gha ka qáò tcáóse qāà ne*, Nowam ko araka ba tshào x'aè ka. Cg'orò ne khòè ne 8 ne cúí nea kò *arakam* koe hàà, a tshàam koe guu a kg'òèkaguè. ²¹ I gaa tshàan tcguù-tcguukus dis x'ái si i, ncēeska igaba ko kg'òèkagu tu u sa, cgáé-q'oom di cg'urian xg'aàra tcg'òòs ka tamase, igabas tchànos tcáós dis dtcàrà si i Nqarim koe. X'ooan koe tēes Jeso Krestem dis ka i ko kgoara tu u, ²² ncēe nqarikg'ai

koe qōòda ba, a ba a kg'áòm x'òàm Nqarim dim xòè koe hàna, moengelean hěé naka tc'ãà-cookg'aiian hěé naka qarian hěéthěéa Gam dòm q'oo koe hãa.

4

Nqari ba kg'òèa máá

¹ Ncēm ma Kreste ba Gam dim cgàam koe xgàraèa khamaga ma méé tu gatu igaba Gam di tc'ěe-kg'áman úúa, gaam ěe cgàam koe xgàraèa hãa ba chìbian cgoa xg'ara hãa ke. ² Gaa domkagam ncēeska nqōómkg'ai di kg'òè-q'ooa ba koe cg'ãè zi tc'ěe zi khóèan di zi kg'òèa máá tama, a ko Nqarim di ncàman kg'òèa máá. ³ Ncēe nqáéam x'aèm ka tu kò tc'ãàa x'aèan kg'òè a ko tãá zi qhàò zi di ne ko tc'ěe sa kúrú khama, a ko cg'áràn kúrúate, cg'ãè zi tc'ěe zi hěé, kg'áà nqáésean hěé, nqàrean hěé, kg'áàè ko zi qgài zi koe hãa sa hěé, naka kúrúa mááse di nqárian dqòmàn ncēe ntcoe-ntcoesa hěéthěé e. ⁴ Gane cgoa tu kò táá xg'ae a tchōà úú tamasa kg'òè sa kg'òè domka ne ko are tu u, a ko gatu ka cg'ãèse kg'ui. ⁵ Igaba ne gha ěe x'ooan hěé naka kg'òèan hěéthěé xgàran kg'ónòsea máána hãam Nqarim koe xqara mááse. ⁶ Ncēes gúús domka i qãè tchōàn ěe x'óóa khóèan koe ga thěé xgaa-xgaaèa hãa khama: nxãasega ne gha cgàam koe khóèan khama ma xgàraè, a ne a gha tc'ēm koe Nqarim ko ma kg'òè khama ma kg'òè ka.

⁷ Wèè zi gúú zi di chōò-q'ooa ne cùu u. Ke tu q'ano-tcáo naka qgóósea hãa, nxãasega tu ga còrè ka. ⁸ Wèè zi gúú zi tc'amkg'ai koe méé tu kaisase ncàmku, ncàmku sa ko kái zi chìbi zi qàbia tcãà ke. ⁹ Qãèse méé tu x'áéa tu koe hààkaguku, kg'ui úú tamase. ¹⁰ Eēm ma Nqari ba tãáka dàòan cgoa Gam di cgómkuan máà tua hãa khama méé tu ěe zi máàku zi qãèse tséékagu naka c'ěe ne tsééa máá. ¹¹ Ncēè c'ěem khóèm kò kg'ui ne méém Nqarim di kg'uian ko kg'uim khóèm khama ma kg'ui. C'ěem khóèm kò tséé ne méém Nqarim máà mea qarian cgoa tséé, nakam gha nxãasega Nqari ba wèè zi qgài zi koe dqòmè, Jeso Krestem koe. Gam koe méé i chōò tamase dqòmkuan hěé naka qarian hěéthěé hãa. Amen.

Dtcòm-kg'ao tsi i domka xgàrasea ne

¹² Ncàm-ncamsa tuè, thōòkas kúrúa bóòkus ěe tu ko xgàraès ka méé tu táá arekaguè guu, c'úúa tuas gúús kúrúse cgae tu u kos khama ma. ¹³ Igaba méé tu qãè-tcao, ncēè tu kò ma Krestem kò ma xgàrasea hãa khama ma xgàrases ka, naka tua gha nxãasega Gam dim x'áàm ko x'áise ka kaisase qãè-tcao. ¹⁴ Krestem dim cg'òèm domka tu kò còèè ne tu ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, Tc'ěem x'áàm di ba hěé naka Nqarim di ba hěéthěéa gatu koe hãa khama. ¹⁵ Igaba ncēè gatu ka c'ěem kò xgàrase ne méém táá cg'òo-kg'ao ba ii, kana ts'áà-kg'ao ba ii, kana cg'ãè kúrú-kg'ao ba ii, kana khóè ne di gúúan koe káise tcãàseam khóè ba ii guu. ¹⁶ Gaa domka, Krestem di tsi khóè tsi iise tsi kòo xgàraè ne méé tsi táá saucgae guu, igaba méé tsi ěe tsi úúam cg'òèm domka Nqari ba dqòm.

¹⁷ X'aè ba hààra hãa, xgàrakuan gha Nqarim dim nquum di ne cgoa tshoa-tshoa di ba. A ncēè gatá cgoam kò tshoa-tshoa ne sa gha dùú sa kúrúse ěe Nqarim di qãè tchōàn komsana tama ne koe?

¹⁸ “Ncēè tchànóm khóèm koe i kò qari ii kgoaraèm gha sa, ne ia gha nxãaska ěe Nqari-tcáo tamam khóèm koe hěé naka chìbi-kg'aom koe hěéthěé dùú sa kúrúse?”

¹⁹ Gaa domka méé ne, ěem ma Nqari ba tc'ěea khama ko ma xgàrase ne, tcom-tcomsam Kúrú-kg'ao ba máàse, naka nea qãèan kúrú cgoa còòka qòò.

Cg'aré-cg'aresea ne (5:1-14)

5

Kaia ne hěé naka cg'aré ne hěéthěé e

¹ Eè gatu xg'aeku koe hàna xu kaia xu kerekes di xu cgoar ko kg'ui, ncēer tíí thěé gaxu ka c'ěe ii ra. Krestem di xgàrasean tcgáa te cgoa bóòda hãa a gha gataga ncēe ko hàà x'áíè x'áàn koe hãa ra, ² domkar ko kaisase dtcàrà xao o a ko máá: Ghùu zi Nqarim di zi xao kòrè. Q'óè zi, qaase i ko domka tamase, igaba tcáóa xao di tc'ěean domka, ěem ma Nqari ba

ncàmà hãa khama. Ncëes tséé sa kúrúan di ncàmàn úúa hãase méé xao kúrú si, surutan qaa tamase. ³ Ghùu zi ãe tshàu q'ooa xao koe tcãàèa hãa, kòre zi xao gha ka zi koe, méé xao táá x'aigan kúrúse guu, igaba méé xao gazi koe x'ái sa ii. ⁴ Naka xaoa gha nxãasega, ãem ko kaim Kòre-kg'ao ba hàà ne, kaà tama x'áàn dis cábá sa hòò.

⁵ Gatu ãe cg'aré tu méé tu gataga ãe xu kaia xu komsana. Wèea tu ga méé tu cg'aré-cg'aresean cgoa hãakaguse gatu ka c'ëea ne koe, “Nqari ba ko ãe ko bóòse ne xguì igabam ko ãe ko cg'aré-cg'arese ne cgómkuan máá” ke.

⁶ Gaa domka méé tu cg'aré-cg'arese Nqarim dim kaim x'òàm dòm q'oo koe, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka ghùu tu u ke. ⁷ Gatu di káise tc'ëe-tc'ëesean wèe ga Gam koe ncemea úú, gatu cgoam tchòà úúa ke.

⁸ Qgóósea méé tu hãa naka kókòda hãa. Gatu dim cg'òo-kg'aom dxãwa ba ko kg'aekom gàm khama ma caate ke, a ko c'ëe khóèan qaa, kg'oom gha a. ⁹ Xguì me naka dtcòmàn koe qarika téé, q'ana tu hãa, ne gatu ka c'ëe ne nqóòmkg'ai koe gatà ii xgàrasean koe hàna hãa ke.

¹⁰ Eë tu xòm x'aè-coan xgàrasea hãa qãá koem gha Nqarim wèe cgómkuan di ba, ncëe ko Gam di chòò tama x'áàn koe Jeso Krestem koe tciia úú tu u ba, Gam ka kaba-kaba tu u, a gha kúrú tu u tu qari, a qarika téé, tchànose. ¹¹ Qarian méé i Gam koe chòò tamase hãa. Amen.

Cò di zi tsgámkaguku zi

¹² Silefanom* di hùikuan cgoar xòmse góá máá tua hãa, ncëer ko máá tcom-tcomsam qõe me e témé ba. Korè tu ur ko a ko nxàea tseegukagu, ncëea Nqarim dis cgómkus tseegu di si i sa. Gaas koe qarika téé.

¹³ Eë Babilone koe hànas *kerekes*, ncëe gatu cgoa nxará tcg'òòea sa ko tsgám tu u, me ko gataga thëé tirim cóám Mareko ba tsgám tu u. ¹⁴ Tsgámku tu x'obèkus ncàmkuan dis cgoa.

Tòókuan méé i gatu wèe tu cgoa hãa, Krestem koe hàna tu.

* 5:12: Silefano - Silefanom di c'ëe cg'òèa nea Silase e.

2 PETERE

Peterem dis tcgãyas cím di sa

Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgãyas koem kò Petere ba dtcòm-k'ao ne tshúù-ntcōan di xu xгаа-xгаа-k'ao xu ka q'ãa-q'ãa, naka cg'ãèan gazi xгаа-xгаа zi koe ko guu a tcg'oa zi ka hěéthěé e.

Petere ba kò gam di ne nxárá-k'ao ne ntcàm, tseegu di xгаа-xgaan Nqarim di ne gha qgóóa qari ka, tseeguan ncēe kò Jeso ba bóda hãa a kóma hãa xu khóè xu ka nxàèè e.

Petere ba ko káise gane ēe kò birísea, Kreste ba cuiskaga kabise tite témé ne ka ko kg'ui. Kreste ba qanega kabise tama, qád tcáo Me e khama: Cúi-k'áía ne ga gha kaàkaguè sam Nqari ba tc'ēe tama, igabam ko wèém khóm gha chibian koe tcóóse sa tc'ēe (3:9).

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- cg'ãèa ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm-k'ao di tcièe ne (1)

- Tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-k'ao xu (2)

- Còo dis hààs Krestem di sa (3)

Dtcòm-k'ao di tcièe ne (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíí ra Simone Petere ra a, qãa a x'àè úú-k'ao^{*} Jeso Krestem di ra.

A ra a ko gatu dtcòm-k'ao tu ncées tcgãya sa góá máá. Gatá dim Nqari ba hěé naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-k'ao ba hěéthěé di tchànoan koe tu guu a ncées dtcòm sa hòda, ncēe sixae dis dtcòm khamaga ma cgáé ii sa.

² Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu xg'aeku koe càuse, Nqari ba hěé naka Jesom gatá dim X'aiga ba hěéthěé tu gha gatu ka q'ãa ka.

Nqarim dis tciiku sa hěé naka Gam di nxárá tcg'òóa máásean hěéthěé e

³ Nqari ba Gam di x'ààn koe hěé naka Gam di qãèan koe hěéthěé tciia óa taa hãa, ta gatá ka q'ãa Mea hãa, a Gam di qarian ka kg'òèan hěé naka Nqari-tcáoan hěéthěé di gúuan wèè máàèa hãa. ⁴ Ncēm dàòm kam kò kaisase cgáé a kaia zi nqòókaguku zi máá ta a, nxãasega tu gha gaa zi gúú zi koe guu a Nqarim khama ii[†] ka, a tu a cg'ãè zi tc'ēe-k'áím zi koe qgóóa tcg'oa, ncēe nqóómkg'ai koe hàna hãa a ko x'oos koe úú tu u zi.

⁵ Ncēe gúuan domka méé tu qarika tséé naka gatu di dtcòm koe qãèan càù, naka gatu di qãèan koe q'ãan càù, ⁶ naka q'ãan koe qãè qgóósean càù, naka qãè qgóósean koe qád tcáoan càù, naka qád tcáoan koe Nqari-tcáoan càù, ⁷ naka Nqari-tcáoan koe gatu ka c'ēean ncàmàn càù, naka gatu ka c'ēean ncàmàn koe ncàmku sa càù. ⁸ Ncēe zi gúú zi tu kò tc'ãdase úúa hãa ne zi gha kúru tu u tu táá káà hùì, igaba tc'áróan kúru, nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba qãèse q'ãa ka. ⁹ Igaba ncēe c'ēm khóm kò úú zi tama nem káà tcgái me e, a ko kg'ama cúuse bóò, a gam di chibian ncíi koem xg'aàèa sa c'urù hãa.

¹⁰ Gaa domka, tíí qōe ga tuè, qarika tséé naka tua x'ái, Nqarim tcií tua hãa a nxárá tcg'òóa mááse tua hãa sa[‡]. Ncēe zi gúú zi tu kò kúru ne tu cuiskaga cg'áéa hãa tite ke.

¹¹ Ncēm dàòm ka tu gha chòò tama x'aian gatá dim X'aiga a Kgoara-k'ao Jeso Krestem di koe cgáés hààkaguku sa hòò.

Krestem di x'ààn hěé naka Nqarim dim kg'ui ba hěéthěé e

* 1:1: x'àè úú-k'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé. † 1:4: Nqarim khama ii - Gerikas ka ta ga gataga ncēeta ma góá kabí a máá: "Nqarim di ii-q'ooan tu máàèa," témé. ‡ 1:10: x'ái Nqarim tcií tua hãa a nxárá tcg'òóa mááse tua hãa sa - Gerika sa ko "gatu di tciikuan hěé naka nxárá tcg'òókuan hěéthěé qarikagu," témé.

¹² Gaa domkar gha ko wèè x'aè ka ncèe zi gúù zi ka tc'èe-tc'èe tu u, q'ãa zia tu hãa, a tseeguan èe tu úúa hãa koe qari-qarièa hãa igabaga. ¹³ Tíí ko bóò si tchàno ii sa, ncèem tc'áróm[§] koer kg'òèa hãas nooser gha tc'èe-tc'èe tu u, a ncèem dàòm ka ntcàm tu u si i. ¹⁴ Xòm x'aè q'oo koer gha nxõo me sar q'ana hãa, ncèem ma gatá dim X'aigam Jeso Krete ba ma q'ãa-q'ãa tea hãa khama. ¹⁵ A ra a gha qarika tséé a bóò, x'óóar ko hãa ne** tu gha wèè x'aè ka ncèe zi gúù zi ka tc'èe-tc'èese sa.

¹⁶ Eè xae kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem di qarian hëé naka Gam di hàà-q'ooan hëéthéé ka bìrí tu u ka xae kò huwa zi chóà†† tama khama; igabaga xae kò tçgáa xae cgoa Gam di kaia x'áàn bóò hãa. ¹⁷ Nqarim Abo ba kò koa Me a dqòm Me khama, èem kò gatà iim dòòm ba kaisase tc'amaka hãam x'áàm koe guu a Gam koe hàà ka, a ko máá: “Ncèe ba Tirim Cóa Me e, ncàmar hãa ba, ncèer Gam koe kaisase qàè-tcaoa hãa ba,” ta ko méé ba. ¹⁸ Sixae ka xae ko ncèem dòòm ncèe ko nqarikg'ai koe guu a hàà ba kóm, Gam cgoa xae kò tcom-tcomsam xàbim koe hãa ka.

¹⁹ Ta porofitian dim kg'ui ba úúa hãa, ncèe tseegukaguèa hãa ba. Qàèse tu gha ko hëé, ncèe tcáóa tu tu kò ncèem kg'uim koe tòò ne, ntcúús qgáis koe ko x'áà-x'aas lampis khama, i nxãakg'aiga qðò a síí q'uu, Me Q'úú Tçonò ba síí tcáóa tu koe x'áise. ²⁰ Kaisase cgáés gúús q'ãa méé tu sa ncèe si i: *Nqarim dis* Tçgãyas koe hàna porofita ne cuiskaga gaan ka nxàesea hãa tite. ²¹ Porofita ne qanega khóèan di ncàman koe guu ta ga hãa khama; igaba i kò Nqarim di khóèan Tcom-tcomsam Tc'èem ka tcèè-tcuèa hãase kg'ui i.

Tshúù-ntcõan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu (2)

2

¹ Igabaga i kò gataga thée tshúù-ntcõa di porofitian khòè ne xg'aeku koe hàna hãa, ncèe i gha gatu xg'aeku koe ma tshúù-ntcõa di porofitian ma hãa khamaga ma. Ncèe gha tshúù-ntcõa di zi xгаа-xгаа zi cg'òoko zi óága xu, a gha X'aigam ncèe x'ámá tçg'òò xua ba xõase xu, a gha gatà hëéan ka kaias cg'áès qháése gha hàà sa tciaa óá cgaese. ² Ne gha kái ne gaxu di zi dàò zi cg'áràn di zi xùri, me gha tseeguan dim dàò ba gaxu domka cg'uri-cg'uriè. ³ Ncèe xu porofiti xua hõa-hõana-tcaoa hãa khama xu gha kúrúa mááseèa zi tchõà zi chóà máá tu u, nxãasega xu gha gatu koe surutan hòò ka. Gaxu di xgàrakua ne ncísega hãa a ko qãa xu, i gaxu di cg'òokuan cúù u, a gha tseegukaga hàà.

⁴ Nqari ba kò táá moengelean èe kò chìbian kúrú cgóm, igabam kò chòò tamam c'eem q'oo koe xaoa tcàà a, i gaa koe ntcúús di táúan cgoa qáéa ntcòóèa hãa, a hãa a ko xgàrakuan dim cárn ba qãa. ⁵ Nqari ba kò gataga táá ncím nqóò ba cgóm, a kò khòè ne èe Nqari-tcáo tama ne koe tshàa ba óága, igabam kò Nowa ba hëé naka c'èe ne 7 ne hëéthéé guu. Nowam ncèe kò tchànoan dim xгаа-xгаа-kg'ao ba ii ba. ⁶ A ba a Nqari ba Sodoma ba hëé naka Gomora ba hëéthéé di tsara x'áé-dxoo tsara xgàra, a dàò cg'òo tsara a, tsara tháúan kúrú, a èe gha hàà Nqari-tcáo tama ne khòè ne koe x'ái sa kúrú tsara a, ⁷ a kò tchànom khóèm Lote ba kgoara, ncèe kò cg'áè cau a x'áè-kg'ám úú tama ne khòè ne di qgóósean ka thòòka xáéan koe hãa ba. ⁸ Eèem khóèm tchàno ba kò gane xg'aeku koe x'áèa hãa, a ba a kò ko cárn xu ko ma q'uu khama ko ma gane di zi tséé zi x'áèan úú taman di zi ka thòò-xamkaguè, ncèem kò ko gane koe bóò a ko kóm zi. ⁹ Ncèeta i ko ii nem nxãaska X'aiga ba dtcòm-kg'ao nem gha gane di kúrúa bóòkuan koe ma kgoara sa q'ana hãa, naka gane èe cg'áè cau nem gha ma xgàrakuan tòòá máá sa hëéthéé e, me gha nxãakg'aiga síí xgàrakuan dim cárn ba tcàà. ¹⁰ Si gha ncèe sa kaisase kúrúse, gaxu èe cg'áè zi gúù zi tcáóa xu ka ncàmmèa hãa zi ko kúrú xu koe, ncèe gataga *Nqarim di* qarian ntcoea hãa xu.

Ncèe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tshúù-ntcõa di xua ko bóò-boose a qari tcúú xu u, a xu a nqarikg'ai di tc'ãà-cookg'aian q'ádò tama a ko còè e. ¹¹ Moengelean ncèe qari, a gaxu ka kaisa qarian úúa hãa igaba i kò táá èe tc'ãà-cookg'aian chìbi-chìbi, a kò gataga táá

§ 1:13: tc'áró - Gerika sa ko tc'áróm ka máá: “xgàùekom nquu ba,” témé. ** 1:15: x'óóar ko hãa ne - Gerika sa ko “qòòar ko hãa ne” témé. †† 1:16: chóà - Gerika sa ko “xùri” témé.

X'aigam cookg'ai koe cóè e. ¹² Igaba xu kò ncēe xu khòè xu qā́aka ka di kg'oo-coan ncēe káà tc'ēe khama ma qgóóse, ncēe qgóó i gha a cg'ōòè domka xammèa hāa a, a xu a ko c'úua xu hāa gúuan koe cóèkuan nxàe. Gaas cg'ōokus ēes cúis *kg'oo-coan dis khama iis* kaga xu gha cg'ōòè. ¹³ Eē xu kúrúa hāa thòðan domka xu gha thòðan cgoa suruta kabìe. Gaxu di tc'áróan tc'ēea hāa gúuan xu ko cáman téé-tēe koe kúrú, a xu a ko nxāan ka qāè-tcaokaguè. Khòè ne xu ko hoàkagu, a ko gatu cgoa xu kòo tc'ōó ne sau-sauga zi gúu zi kúrú. ¹⁴ Cg'áràn dim tcgáim cgoa xu ko khòè zi bóò*, a chìbian kúrú chòðkagu tama, a xu a ko gane ēe *gane di dtcòman koe* qari tama ne cg'āèan dis ntcòms koe tcèèa úu, a hoà-hòanan-tcao xu gha sa xgaa-xgaasea hāa. Nxāakamaga xu Nqarim di cgúikuan dòm-q'oo koe hāa. ¹⁵ Tchànoan dim dàò ba xu guua hāa, a hoàra hāa, a ko Beorem ka cóásem Balame dim dàò ba xùri, ncēe cg'āè gúua nem ko kúrú domkam ko surutaè marian ncàma hāa ba. ¹⁶ Igabam kò gam di cg'āè cauan q'oo koe, donghim ka dqàèè. Kg'ui tamam kg'oo-coa ba, igaba kò khòèan dim dòm cgoa kg'ui, a porofitim di temean chòðkagu ba.

¹⁷ Ncēe xu khòè xua c'òòà hāa xu tsgòrè xu khama ii, túú-c'òò zi kaiaim tc'áám ka ko xàbùèate zi khama xu ii, ncēe ts'ēe-ts'ēes dcúú-qom sa tòóa máàèa hāa xu. ¹⁸ Gaxu di kg'árna ne dqòmsean di kg'uian ncēe káà hùì ka cg'òèa hāa. Xu ko cg'āè zi gúu zi tc'áróm ka ncàmmèa hāa zi tséékagu, a gazi cgoa ēe nxāwaga tshoa-tshoa a ko cg'āèm dàòm koe tcg'oa khòèan gaicara hoàkagu.† ¹⁹ Kgoarasean xu ko khòè ne nqòðkagu, ēeta xu gaxu ma cg'ōokus di cg'āè cauan di xu qāà xu u igaba. Dùús wèes ēe ko khòè ba qaria sa ka tàà sa ko gaas dim qāà ba kúrú me khama. ²⁰ Ncèè khòèm kò ko nqòóm di cg'āèan nxanagu, gatá dim X'aigam Kgoara-kg'aom Jeso Krestem q'āa ka, a kabise a gaicara gaan ka qgóó a tààè, nem nxāaska ēem kòo tshoa-tshoa kam kò hānas téé-q'oos ka kaisase cg'āes koe hànaa. ²¹ Eē khòèan koe i ga xg'ao qāè e, táá i ga tchànoan dim dàò ba q'āa sa, q'āa me naka kabise na gaicara tcom-tcomsam x'āè-kg'ám, ncēe i kò máàèa hāa ba xqasean ka tamase. ²² Ncēe khòèan koe kúrúsea hāa sa ko ncēe kg'uian nxàea tseegukagu, ncēe ko máá: “Haghu ba ko gam di cgòèan koe kabise, me ko xgùum ēe xg'āèa hāa ba kabise a síí gaicara tcoàn koe dibí-dibise,” témé.

X'aigam Nqarim dim cáim ba (3)

3

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncēea ncēeska cáim dis tcgāyas tiris ga si i gatu koe. Wèè sara tcgāya sara ncēer góá hāa sara koer gatu di tc'ēean ghùì-ghùia hāa, tc'ēe-tc'ēe tu u tu q'ano zi gúu zi ka tc'ēean ka. ² Ra ko tc'ēe, kg'uian ncēe nqáèa hāa x'āè ka kò tcom-tcomsa xu porofiti xu ka kg'uiè hēè naka x'āè-kg'árman X'aigam Kgoara-kg'aom ka tu kò máàè hēéthéè tu gha tc'ēe-tc'ēese sa, ncēem kò gatu di xu x'āè úú-kg'ao xu ka máá tu u.

³ Kg'aika dis gúus ka méé tu q'āas gúu saa, còò di xu cáim xu ka i gha c'ēe ncòì-kg'aoan x'áise, ncēe i gha gaan di kg'òèan gaan di tcáóan ncàma hāa zi gúu zi ka qòðkaguè e, i gha ncòì tu u, ⁴ a gha tēè tu u a máá: “Gaam ēe kò nqòðkagu tua hāa kabisem gha a gaicara hàà sa ba ndaa? Gatá ka tsgòose ga xu ncìise x'óóa hāa, igabagas wèes gúu sa qanega ēem kò xg'ao ntcòó a nqòó ba tshoa-tshoase nes ii khamaga ii,” témé. ⁵ Q'āa tc'ēease ga ne ko ncēe tseeguan koe tc'irì-tc'irise, ncēe ko máá, ncìi kuri ka i kò nqarikg'aian hāa, me kò nqòó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúse, a kò tshàan ka kúrúè, naka tshàan cgoa hēéthéè, témé e. ⁶ Me kò nqòóm ncìi x'āè di ba gaa tshàan ncēe kaga kaàkaguè, tshàan kam kò tómmè khama. ⁷ Ncēe hàna hāa nqarikg'aian hēè naka nqòó ba hēéthéèa gaam kg'uim ncēem cúim kaga c'ee ba tòóa máàèa hāa. A xgàrakuan dim cáim ba hēè naka Nqari-tcáo tama ne gha hàà cg'ōòèm cáim ba hēéthéè tòóa máàèa hāa.

⁸ Igaba ncàm-ncamsa tuè, táá tu cúis gúus ncēe sa c'urù guu: X'aigam Nqarim kam cúim cáim ba 1,000 kurian khama noo, i 1,000 kurian cúim cáim khama noo sa. ⁹ X'aiga ba

* 2:14: Cg'áràn dim tcgáim cgoa xu ko khòè zi bóò - Gerika sa ko máá: “gaxu di tcgáia nea cg'áràn ka cg'òèa hāa,” témé. † 2:18: Gerika sa ko máá: “Xu ko tc'áróm ka ncàmmèa hāa zi gúu zi cg'āè zi tséékagu, a ko gazi cgoa hoàkagu gane ēe tseeguan dim dàòm koe hoàra hāa ne koe nxāwaga tshoa-tshoa a ko tcg'oaku ne,” témé.

ẽem nqòòkagua hãas koe ão tama, ncẽe ne c'ẽe ne ma tc'ẽea hãa khama, igabam gatu koe qádò tcáó Me e. A cúí-kg'áía tu ga gha kaàkaguè sa tc'ẽe tama, igabam ko wèém khòèm gha chìbian koe tcóóse sa tc'ẽe.

¹⁰ Igabam gha X'aigam dim cárn ba ẽem ko ts'ãà-kg'ao ba ma hàà khama ma hàà. Nqarikg'ai ne gha kaìam tcẽé-tcẽem ka kaàkaguè, zi gha gaan q'oo koe hàna zi gúù zi c'eem ka cg'òòè, me gha nqòó ba hẽé nakas wèés gúùs ẽe gam koe hàna sa hẽéthhẽé dàoa cg'òòè!

¹¹ Kháé nxãaska, ncẽe wèés gúùs kò ko hàà ncẽem dàòm ka cg'òòè, ne méé tu nxãaska gatu mta ii tu khòè-x'òà tuas gúù saà? Gatu dis kg'òè sa méés tcom-tcomsa ii naka tu Nqari-tcáóa hãa tu khòè tu ii, ¹² ẽe tu hãa a ko Nqarim dim cárn ba qãà, a ko gaam cárn di hàà-q'ooan qháé-qhae ka. Cárn ncẽe gaam ka i gha nqarikg'aian c'eean ka dàoa cg'òòè, a tòòm-tommè, i gha nqarikg'ai koe hàna gúùan kùruan ka kgoñse ba. ¹³ Igaba ta gatá hãa a ko ẽem Gabá nqòòkagu taà hãa nqarikg'aian kaba hẽé naka kaba nqòók'g'aian hẽéthhẽé qãà, ncẽe tchànoan x'ãèa hãa koe.

¹⁴ Gaa domka tu, ncàm-ncamsa tuè, ẽe tu hãa a ko ncẽe gúùan qãà ka, wèé qaria tu ka kúrú naka tua q'ano ii, naka káà chìbi ii, naka tua Gam cgoa tòókuan úúa hãa. ¹⁵ Tc'ẽea tu q'oo koe tu guu naka bóda q'ãa, gatá dim X'aigam di qádò tcáóa nea ko kgoarasean nxàe sa, ncẽem kò ma gatá ka káíkhoem ncàm-ncamsam Paulo ba ma Nqarim ka tc'ẽean máàèa hãa a kò ma góá máá tu u khamaga ma. ¹⁶ Gam di zi tcgãya zi wèé zi ẽem góáa hãa zi koem ko ncẽe zi gúù zi ka tíí ko méés gúùs ga sa kg'ui, zi c'ẽe zi qari gúùan ncẽe thamkase kórná q'ãàè tama úúa hãa, ne ko c'ẽe ne, ncẽe xgaa-xgaase ta ga hãa ne hẽé naka gane ẽe *dtcòmàn koe* qarika téé tama ne hẽéthhẽé ko qg'urì zi, ncẽe ne ko nxãakamaga c'ẽe zi Tcgãya zi Nqarim di zi ka hẽé khama, a ko cg'òòoku sa óága cgaese.

¹⁷ Gaa domka méé tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, ncẽe zi gúù zi tu nxãakamaga q'ana hãa ke, q'òésea hãa, naka tua x'áè-kg'árín úú tama khòèan di tsaan ka táá hoàkaguè, naka gatu dis téé-q'oos ncẽe tu gaas koe qarika tées koe tcg'òòè guu. ¹⁸ Igaba méé tu gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di cgómkuan hẽé naka q'ãan hẽéthhẽé koe kai. Ncẽeska hẽé naka chòò tamase hẽéthhẽé méé i Gam koe dqòm'kuan hãa! Amen.

1 JOHANE

Johanem dis tcgāyas tc'āà di sa

Téé-cookg'ai sa

Tc'āà dis tcgāyas Johanem di sa cím sara tséé sara kaia sara úúa hāa:

1. Gas di ne nxará-kg'ao nes ko ntcàm, Jeso Krestem koe ne gha guu a Nqarim cgoa kg'òè ka.
2. Gas di ne nxará-kg'ao nes ko dqàè, ãe gha ko tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri ne. Ncēe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò xгаа-xгаа, ncēm nqōóm di zi gúù zi tshúù zi i sa, Me Jeso ba gaa domka cuiskaga khòè ba iia hāa tite. Eē xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò xгаа-xгаа, kgoaraèa tsi kò hāa ne tsi ncēm nqōóm di zi kg'òè-kg'ám zi koe kgoarasea hāa sa; a xu a kò gataga xгаа-xгаа, tseegu di dtcòmà nea nqōóm di dtcòmà tama a sa, i gúù méé tama, nta ma tsi ga ko ma kg'òè igaba. Igabam ko Johane x'ái, Jeso Kreste ba kò tseegukaga khòè Me e sa, a ba a ko náà-kg'am a ko máá, wèé ne ãe ko Jesom koe dtcòm, a Nqari ba ncàmà hāa ne méé ne gane ka c'èea ne ncàm, témé.

Qaa-qaasa kg'uiua ne:

- ncàmku sa
- x'áà ba hēé naka ntcùú ba hēéthēé e
- tseegu sa hēé naka tshúù-ntcōa sa hēéthēé e
- Krestem koe hāa sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- X'áà ba hēé naka ntcùú ba hēéthēé e (1-2)
- Nqarim di ne cóá ne hēé naka dxāwam di ne hēéthēé e (3)
- Tseegu sa hēé naka tshúù-ntcōan hēéthēé e (4:1-6)
- Ncàmkuan di tsééa ne (4:7-21)
- Tààs dtcòm di sa (5)

X'áàn hēé naka ntcùúan hēéthēé e (1-2)

Kreste ba kg'òèam dim Kg'ui Me e

¹ Gaas ãe kò nqōóm ko tshoa-tshoase koe guu a hàna hāa, ta gaas ka kóma hāa, a tcgáa ta ka bóda hāa, a tshàua ta cgoa qgóó a xáma hāa sa, nxāas ka xae ko xгаа-xгаа tu u, ncēe kg'òèan dim Kg'ui ba ii sa. ² I kò kg'òèan x'áise; xae kò bóò o, a kò gaan ka nxàea tseegukagu, a xae a kò chòò tama kg'òèan ka xгаа-xгаа tu u, ncēe kò Abom cgoa hāa a, a kò sixae koe x'áise e. ³ Ncēe xae kò kóm, a bóda hāa sa, gaas sixae ko xгаа-xгаа tu us ga si i, nxāasega tu gha sixae cgoa cúis gúù sa kúrú ta tsééa xg'ae, si gatá dis cúis gúù sa kúrú a tsééa xg'ae sa Abo ba hēé naka Cóásem Jeso Kreste ba hēéthēé di sa ii ka. ⁴ Xae ko ncēes gúù sa góá máá tu u, nxāasega xae gha cg'òèase qāè-tcao ka.

X'áàn hēé naka ntcùúan hēéthēé e

⁵ Xae ncēe tchòàn Gam koe kóma hāa, a ko gaan ka xгаа-xгаа tu u, ncēe ko máá: Nqari ba x'áà Me e, i Gam koe cúí ntcùú ga káà a, témé e. ⁶ Ncēe Gam cgoa ta cúis gúù sa kúrú hāa a ko tsééa xg'ae, ta ta kò méé, igaba ta kò ntcùúan q'oo koe qòò, ne ta ko tshúù-ntcōa, a tseeguan kúrú tama. ⁷ Igaba ncēe x'áàn koe ta kò qòò, ncēm ma Gabá x'áàn koe hāa khama, ne ta gatá ka c'èe ne cgoa cúis gúù sa kúrú hāa a ko tsééa xg'ae, i ko Gam dim Cóám Jesom di c'áàn wèé chibian koe q'ano-q'ano ta a.

⁸ Ncēe káà chibi ta a, ta ta kò méé, ne ta ko qàe-qaese, i tseeguan gatá koe káà a. ⁹ Ncēe chibia ta ta kò nxàea tcg'òó, nem tseegu a tchàno Me e, a ba a gha gatá di tchàno taman koe qgóóa máá ta a, a gha thēé wèé chibia ta koe q'ano-q'ano ta a. ¹⁰ Ncēe chibian ta kúrú tama, ta ta kò méé, ne ta ko tshúù-ntcōakagu Me, Me Gam dim kg'ui ba gatá koe káà me e.

2

Kreste ba gatá dim Tééa-máá-kg'ao Me e

¹ Tiri tu cóá tuè, ncêe zi gúú zir ko góá máá tu u, nxãasega tu gha táá chìbian kúrú ka. Igaba ncêe c'ëem khòem kò ko chìbian kúrú, ne ta Abom koe Tééa-máá-kg'ao ba úúa hãa: ncêe Jeso Kreste ii ba, Tchàno-kg'ao ba. ² Gaam ncêe gatá di chìbian domka dàda-máákus iise tcg'òóèa hãa ba, chìbia ta ta gha qg'óóá mááè ka; gatá cúí ta dian ka tamase, igaba thêé wèem nq'óm dian kaga hêéthéé e.

³ Ncêe Gam di x'áè-kg'ámán ta kò qg'óóá qari ne, ta q'ana hãa, q'ãa Mea ta hãa sa. ⁴ Ncêe c'ëem khòem kò máá, Nqari bam q'ana hãa, témé, igabagam kò Nqarim di x'áè-kg'ámán qg'óó qari tama nem ãem khòè ba tshúú-ntcõa-kg'ao me e, i tseeguan gam koe káa a. ⁵ Igabaga díim wèem ãe ko Gam dim kg'ui ba qg'óóá qarim koe i tseegukaga Nqarim di ncámkuan cg'oèase hàna. Ta ncêes gúús koe guu a q'ana hãa, Gam koe ta hãa sa. ⁶ Ncêe c'ëem khòem kò máá, Nqarim koem hàna hãa, témé ne i ko qaase, Jesom khamam gha ma kg'òè sa.

Kabam x'áè-kg'ám ba

⁷ Ncám-ncamsa tuè, kabam x'áè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igaba ncím x'áè-kg'ám me e, ncêe tu kò ncísega tshoa-tshoases koe úúa hãa ba. Me ncêem x'áè-kg'ám ncí ba ãe tu kóma hãam kg'uim ga me e. ⁸ Ra ko gataga kabam x'áè-kg'ám ba góá máá tu u, ncêe Krestem koe hêé naka gatu koe hêéthéé tseegu ii ba, ntcúú sa ko nq'áé, i tseeguan di x'áan ko nxãakamaga x'áa khama.

⁹ Khòem ãe ko máá, x'áan koem hàna hãa, témé, igaba qõese ba hòrea hãa ba, qanega ntcúúan q'oo koe hàna, ncêeskaga igaba. ¹⁰ Díim wèem ãe qõese ba ncám ba x'áan koe hãa, i cúí gúú tcg'ábakagu me gha ga káa a. ¹¹ Igaba ncêe c'ëem khòem kò qõese ba hòrea hãa, nem ntcúúan q'oo koe hàna, a ba a ko ntcúúan q'oo koe qòò, a c'úúa hãa ndam ko qòò sa, ntcúú ne tcg'ái-q'ooa ba kaàkagua hãa khama.

¹² Tiri tu cóá tuè, Krestem di cg'òèan domka tu chìbia tu qg'óóá mááèa hãa domkar ko góá máá tu u.

¹³ Abo ga xaoè, Gaam ãe tshoa-tshoases koe ga guu a hãa ba xao q'ana hãa domkar ko góá máá xao o.

Q'ári-kg'ao xaoè, gaam ncêe cg'áè tc'èe ii ba xao tàaa hãa domkar ko góá máá xao o.

¹⁴ Cóá tuè, Abo ba tu q'ana hãa domkar ko góá máá tu u.

Abo ga xaoè, tshoa-tshoases koe ga xao guu a q'ãa Mea hãa domkar ko góá máá xao o.

Q'ári-kg'ao xaoè, xámse xao hãa domkar ko góá máá xao o, me Nqarim dim kg'ui ba gaxao cgoa hãa, xao gaam ncêe cg'áè tc'èe ii ba tàaa hãa.

¹⁵ Táá nq'ó ba ncám guu kana nq'óm koe hàna zi gúú zi igaba. Ncêe khòem kò nq'ó ba ncám hãa ne i Abom di ncámkuan gam koe hãa tama. ¹⁶ Wèé zi gúú zi ãe nq'ómkg'ai koe hàna zia Abom koe guu tama, igaba zi nq'óm koe guu hãa khama; gúú zi ncêe cg'ám ka hêé, naka tcg'ám ka hêéthéé ncámmea hãa zi hêé naka khòèan ko gaan di kg'òèan q'oo koe dq'ómse cgoa zi hêéthéé zi. ¹⁷ Me ko nq'ó ba gam koe hàna zi gúú zi cgoa kaà, igabaga díim wèem ãe ko Nqarim ko tc'èe sa kúrú ba gha chòè tamase hãa.

Krestem cgoa ko ntcoekum khòè ba

¹⁸ Cóá tuè, cò dim x'áè me e. Kóma tu kò hãa, Krestem cgoa ko ntcoekum khòè ba gha hàà sa, ncêeska igaba i Krestem di ntcoeku-kg'aoan kái hààraa. Gaa domka ta q'ana hãa, cò di x'áè e sa. ¹⁹ Gatá koe ne tcg'oara hãa, igaba ne kò gatá di ne tama ne e. Ncêe gatá di ne kò ii ne ne ga kò qanega gatá cgoa hãa khama. Igaba gane di qòòa nea kò x'ái, cúí-kg'áa ne ga kò gatá di tama sa.

²⁰ Igabam Tcom-tcomsam Tc'èe ba gatu koe ntcãa tcãàèa hãa, tu wèé tu tseeguan q'ana hãa. ²¹ Tseeguan tu c'úúa hãa domkar góá máá tu u tama, igabaga tu q'ãa ana hãa domka a, i gataga tseeguan tshúú-ntcõan úúa hãa káa a khama.

²² Díi ba tshúú-ntcõa-kg'ao baa? Khòem ãe ko xõase a máá: Jeso ba Krestem tama Me e, ta ko méé me e. Eèta iim khòè ba ko Krestem cgoa ntcoeku - a ko Nqarim gatá ka Xòò

ba hěé naka Cóaše ba hěéthěé xqase. ²³ Dìim wèem ěe ko Nqarim dim Cóa ba xqase ba ko Nqarim gatá ka Xòò ba thěé xqase. Eě ko Nqarim dim Cóm ka nxàea tseegukagu ba thěé Nqarim gatá ka Xòò ba úúa hãa.

²⁴ Eě tu tshoa-tshoases koe kórna hãa sa méés wèè x'aè ka gatu koe hãa. Ncěè ěe tshoa-tshoases koe tu kórna hãas kò wèè x'aè ka gatu koe hãa ne tu gha nxãaska Nqarim dim Cóm koe hěé naka Xòòm koe hěéthěé wèè x'aè ka hãa. ²⁵ Si ncěe sa nqòòkagu taam hãas ga si i: chòò tamas kg'òè sa.

²⁶ Ncěe sar ko gane ěe qàe-qae tu u kg'oana ne domka góá máá tu u. ²⁷ Igabam Kreste ba Gam dim Tc'ěe ba gatu koe ntcãa tcana hãa, Me gatu koe wèè x'aè ka hãa, i qaase tama, cúí khòè ga ga xгаа-xгаа tu u sa; ncěem ko ma Gam dim Tc'ěe ba wèés guú sa ma xгаа-xгаа tu u khamaga ma, i ncěe xгаа-xgaan tseegu u, a tshúù-ntcõa di tama. Ncěem ma xгаа-xгаа tua hãa khamaga méé tu Gam koe wèè x'aè ka hãa.

²⁸ Ncěeska méé tu cóá tuè, wèè x'aè ka Gam koe hãa, naka taa gha nxãasega ěem kò ko x'áise ne, kgoarasease hãa, naka táá ěem kò ko hàà ne saucgae guu. ²⁹ Tchàno Me e sa tu kò q'ana hãa ne tu thěé q'ana hãa dìim wèem ěe ko tchànoan kúru ba Gam ka ábàèa hãa sa.

Nqarim di ne cóá ne hěé naka dxãwam di ne hěéthěé e (3)

3

¹ Tsóágase kaia hãas ncàmku sa ba gáé Abo ba máa taa hãa, ncěe Gam di ta cóá ta gha ii di sa! Ta tseegukaga Gam di ta a! Gaa domkam nqõò ba c'úù taa hãa, Nqari bam c'úúa hãa khama. ² Ncàm-ncamsa tuè, ncěeska ta Nqarim di ta cóá ta a, igaba i qanega nta ta gha ii sa x'áise tama. Igabaga ta q'ana hãa, ěem kò ko x'áise ne ta gha Gam khama ii sa, ěem ma ii khama ta gha ma bóò Me khama. ³ Me ko dìim wèem ěe ncěes nqòò sa Gam koe úúa hãa ba ko q'ano-q'anose, ncěem ma Gabá ma q'ano ii khama.

⁴ Dìim wèem ěe ko chìbian kúru ba x'áèan ko méé sa komsana tama, chìbian kúru sa x'áèan komsana tama si i khama. ⁵ Tu q'ana hãa, Kreste ba kò x'áisea hãa sa, nxãasegam gha gatá koe chìbia ta sèèa tcg'òó ka, i Gam koe cúí chìbi ga káà a. ⁶ Dìim wèem ěe Gam koe hãa ba wèè x'aè ka chìbian kúru tama. Igaba dìim wèem ěe ko wèè x'aè ka chìbian kúru ba, bóò Me ta ga hãa kana q'ãa Me ta ga hãa.

⁷ Tiri tu cóá tuè, táá hěé naka i cúí khòè ga qàe-qae tu u guu. Gaam ěe ko tchànoan kúru ba tchàno me e, ěem ma Gabá ma tchàno ii khamaga ma. ⁸ Gaam ěe ko chìbian kúru ba dxãwam di me e, dxãwa ba ncísega tshoa-tshoases koe ga guu a chìbian ko kúru khama. Me kò Nqarim dim Cóa ba x'áisea hãa, nxãasegam gha dxãwam di tséèan kaàkagu ka. ⁹ Dìim wèem ěe Nqarim ka ábàèa ba wèè x'aè ka chìbian kúru tama, Nqarim dis ii-q'oo* sa gam koe hãa khama, me cuiskaga wèè x'aè ka chìbian kúrua hãa tite, Nqarim kam ábàèa hãa khama. ¹⁰ Ncěes guús ka ne gha Nqarim di ne cóá ne ndaka ne e sa x'áise, ne dxãwam di ne cóá ne ndaka ne e sa: dìim wèem ěe tchànoan kúru tama ba, kana dìim ěe qõese ba ncàm tama ba Nqarim koe guu tama.

Hàà ta ncàmku

¹¹ Ncěe tchòan tu tshoa-tshoases koe ga kórna hãa: ncěe ncàmku méé ta di i khama. ¹² Táá méé ta Kainem khama ii guu, ncěe kò dxãwam di ii ba, a ba a kò gam ka qõese ba cg'õo ba. Ka ba kò dùús domka cg'õo me? Gam di zi tséé-kg'ám zia kò cg'ãè zi i, i kò qõesem dian tchàno o domka a.

¹³ Tíí qõe ga tuè, táá tu are guu, ncěe nqõóm kò ko hòre tu u ne. ¹⁴ Q'ana ta hãa, x'ooan koe ta tcg'oara hãa a kg'òèan koe tcana hãa sa, gatá ka c'ěe ne ta ncàm hãa domka. Dìim wèem ěe c'ěe ba ncàm tama ba x'oos koe hãa. ¹⁵ Dìim wèem ěe gam ka qõese ba hòrea ba, cg'õo-kg'ao me e, tu q'ana hãa, cg'õo-kg'ao ba gam ka chòò tamas kg'òè sa úú tama sa.

¹⁶ Ncěem dàòm ka ta ncàmku sa q'ana hãa: Jeso Kreste ba kò gatá domka kg'òèa ba tcg'òóa máá ta a sa. I ko qaase, gatá igaba ta gha thěé kg'òèa ta gatá ka qõese ga ne

* 3:9: ii-q'oo - Gerikas ka i ko máá: "cg'uri," témèè.

domka tcg'òó sa. ¹⁷ Ncèè c'èem khòèm kò x'aian úúa hãa, a ba a ko bóò me gam ka c'èe ba qarian cgoa qgòókua hãa, igabagam kò tc'èe-tcao naka au me tama, ne i gha ntama Nqarim di ncàmkuan gam koe hãa? ¹⁸ Tiri tu cóá tuè, táá méé ta kg'ama kg'áma ta ka cúí kg'ui naka ko ncàmkuan x'ái guu, igaba méé ta tsééan cgoa hêé naka tseeguan cgoa hêéthêé x'ái i. ¹⁹ Ncèeta hêéan ka ta gha q'ana hãa, tseeguan di ta a sa, si gha ncées gúú sa Nqarim cookg'ai koe qgài-qgai tcáo ta a. ²⁰ Nda koe ga igaba èe tcáo ta ko chibi-chibi ta a koem Nqari ba gatá di tcáoan ka kaia hãa, a ba a wèè gúúan ga q'ana hãa. ²¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèè tcáo ta kò chibi-chibi ta a tama, ne ta Nqarim cookg'ai koe kgoarasease hãa, ²² a ta a gha dùús wèés èe ta ko dtcàrà sa Gam koe guu a hòò, Gam di x'áè-kg'áman ta qgóóa qaria, a ta a ko qãè-tcaokagu Me ko gúúan kúru khama. ²³ Me ncèe ga me e Gam dim x'áè-kg'ám ba: Cóásem Jeso Krestem di cg'òèan koe ta gha dtcòm, naka taa èem ma x'áè taa hãa khamaga ma ncàmku di ba. ²⁴ Ne gane èe ko Gam di x'áè-kg'áman qgóóa qari ne Gam koe hãa, Me Gam igaba gane koe hãa. Tcom-tcomsam Tc'èem èem máa taa hãam ka ta q'ana hãa, gatá koem hãa sa.

Tseegu sa hêé naka tshúù-ntcōan hêéthêé e (4:1-6)

4

Tc'èe xu kúrua bóò sa

¹ Ncàm-ncamsa tuè, táá tu wèè xu tc'èe xu dtcòm guu, igaba méé tu kg'aia kúrua bóò, èe xu tc'èe xu Nqarim koe guua sa. Kái porofitin tshúù-ntcōan dia nqòómkg'ai koe síia hãa ke. ² Ncées gúús ka tu gha Nqarim dim Tc'èe ba q'aa: Wèém tc'èem èe ko nxàea tseegukagu a ko máá, Jeso Kreste ba cgàam koe guua hãa, ta ko méé ba Nqarim di me e, ³ igabam wèém tc'èem èe Jesom ka nxàea tseegukagu tama ba Nqarim di tama. Ncèem tc'èe ba Krestem dim ntcoe-kg'aom di me e, ncèe tu kò kóma hãa me gha hàà ba, Me ncéeska nxàakamaga nqòómkg'ai koe hàna hãa ba.

⁴ Tiri tu cóá tuè, gatua Nqarim di tu u, a tu a tshúù-ntcōan di xu porofiti xu tààa hãa, Tc'èem èe gatu koe hàna ba gaam èe nqòómkg'ai koe hànam ka kaia hãa khama. ⁵ Gaxua nqòóm di xu u, khama èe xu ko nxàe sa nqòóm di si i, me ko nqóó ba komsana xu. ⁶ Gatáa Nqarim di ta a. Dìim wèém èe Nqari ba q'ana hãa ba ko komsana ta a, me gaam èe Nqarim di tama ba komsana ta a tama. Ncées gúús ka ta q'ana hãa Tc'èem tseeguan di ba hêé naka tc'èem qàe-qaekuan di ba hêéthêé e.

Nqari ba ncàmkuan di Me e (4:7-21)

⁷ Ncàm-ncamsa tuè, hàan ta ncàmku, ncàmku nea Nqarim di i, me dìim wèém èe ko c'èe ba ncàm ba Nqarim koe guu a ábàèa, a Nqari ba q'ana hãa ke. ⁸ Gaam èe c'èe ba ncàm tama ba Nqari ba c'úúa hãa, Nqari ba ncàmkuan di Me e khama. ⁹ Ncèea Nqarim ma Gam di ncàmkuan gatá koe x'áia hãa ga a: Gam dim Cóám cúí* bam kò nqòómkg'ai koe tsééa óá, nxàasega ta gha Gam koe guu a kg'òè ka. ¹⁰ Ncèea ncàmku ii ga a: Nqari ba ta ko gatá ncàm tama si i, igabagam Gabá gatáa ncàm taa hãa, a ba a kò Gam dim Cóá ba dàda-máákus iise tcg'òóa máa ta a, hààm gha chibia ta qgóóa máa ta a ka. ¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèè Nqarim kò ncèeta noose ncàm taa hãa ne i ko qaase, gatá igaba ta gha gatá ka c'èe ne ncàm sa. ¹² Cúí khòè ga qanega Nqari ba bóò ta ga hãa, igaba ncèè gatá ka c'èe ne ta kò ncàm hãa nem Nqari ba gatá koe hãa, i Gam di ncàmkuan gatá koe xg'ara-xg'araèa.

¹³ Ncées gúús domka ta q'ana hãa, Gam koe ta hãa, Me Gabá gatá koe hãa sa: Gam dim Tc'èe bam máa taa hãa domka a. ¹⁴ Ta kò bóò hãa, a ta a ko nxàea tseegukagu, Abo ba kò Cóáse ba nqòómkg'ai koe tsééa óágara hãa sa, hààm gha Kgoara-kg'ao ba ii ka. ¹⁵ Ncèè c'èem khòèm kò ko nxàea tseegukagu, Jesom Nqarim dim Cóá ba ii sa, nem gha Nqari ba gam koe hãa, Me gabá Nqarim koe hãa. ¹⁶ Ncàmku èem Nqari ba gatá koe úúa hãa sa ta q'ana hãa, a ko gaas koe dtcòm khama.

* 4:9: cúí - kana "cúise ábàèa".

¹⁹ Q'ana ta hãa, Nqarim di ta a, me wèém nqóó ba ãe cg'ãè tc'ãe iim di qarian dòn q'oo koe hãa sa.

²⁰ Ta gataga q'ana hãa, Nqarim dim Cóa ba hààra hãa, a kóma q'ãan di tc'ãean máa taa hãa sa, nããasega ta gha ncãe tseegu ii ba q'ãa ka. Ta Gaam tseegu di iim koe hãa, ncãe Gam dim Cóm Jeso Krete ii ba. Ncãe ba tseegu dim Nqari Me e, a chõò tamam kg'õè Me e.

²¹ Tiri tu cóa tuè, kúru máãseèa nqárian koe méé tu xgáè-kg'amse.

2 JOHANE

Johanem dis tçgãyas cámm di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncēes tçgãyas cámm di sa kiam kerekes dim iise góáa hãa, a ba a kò “ncam-ncamsas khòè sa hěé naka cóáa sa hěéthěé” góá máá sia hãa – si ko ncēe sa kereke sa hěé naka gaas kerekes di khòèan hěéthěé nxàe.

Johane ba ko ncēes kerekes di ne khòè ne ntcàm, ncàmku ne gha sa, a ba a ko tshúù-ntcōa di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu koe q'ãa-q'ãa ne.

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- Ncàmku di xòèa ne (1-6)

- Tshúù-ntcōan di xgaa-xgaan ka dqàèku sa (7-13)

Tsgámkaguku zi

¹ Kerekes dir kaia ra a,

a ko ncēes tçgãya sa khòès* nxará tçg'òèa hãa sa hěé naka gas di cóán hěéthěé góá máá, ncēer tseeguan kaga ncàma hãa sa; tí ka cúí ncàmmè tama sa, igabaga thěé wèé ne ncēe tseeguan q'ana hãa ne ka ncàmmèa hãa sa, ² tseeguan ncēe gatá wèé ta ta koe hãa, a i a gha gatá koe chòè tamase hãa domkar ko máá:

³ Nqarim Abo ba hěé naka Gam ka Cóásem Jeso Krete ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgómkuan hěé naka thòè-xama-máákuan hěé naka tòókuan hěéthěé mée i gatá koe tseeguan hěé naka ncàmkuan hěéthěé cgoa hãa, témé.

Tseegu sa hěé naka ncàmku sa hěéthěé e

⁴ Eër ko kóm, sari cóán† c'èea ko tseeguan xùri sa, ěem kò ma Abo ba ma x'áèa hãa khamaga ma, kar kò kaisase qàè-tcao. ⁵ Ra ko ncēeska khòè seè, dtcàrà tu u, ncàmku mée ta sa. Kábam x'áè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igabagar ko ncím x'áè-kg'ám ba góá máá tu u, ncēe ta kò tshoa-tshoases koe ga úúa hãa ba. ⁶ Si ncàmku sa ncēe si i: Gam di x'áè-kg'ámán cgoa ta gha kg'òè si i. Ncēe tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a kóma hãa me ko x'áè-kg'ám ba máá, ncàmkuan cgoa mée tu hãa, témé khamaga ma.

Tshúù-ntcōan di xgaa-xgaan dis dqàèku sa

⁷ Kái xu qàè-qaeku-kg'ao xua nqóomkg'ai koe sífa hãa khama, ncēe kò Jeso Krete ba cgàam koe guua hãas ka nxàea tseegukagu tama xu. Gatá ii xu khòè xua qàè-qaeku-kg'ao xu u, a xu a Krestem di xu ntcoè-kg'ao xu u. ⁸ Gaa domka mée tu q'òésea hãa, naka tua gha táá ěe xae kúrua hãa tsééan ka aaguse cgaeè guu, naka tua gha nxāasega cg'òèase surutaè.

⁹ Dím wèém ěe Krestem di xgaa-xgaan qgóóa qari tama, igabaga ko càua mááse e ba Nqari ba úú tama. Igaba díim wèém ěe ko Krestem di xgaa-xgaan qgóóa qari ba, Abo ba hěé naka Cóásem ga ba hěéthěé úúa hãa. ¹⁰ Ncēè c'ěem khòèm kò ko hàà cgae tu u, a ncēe xgaa-xgaan xgaa-xgaa tu u tama ne mée tu táá kgoara máá me nakam nquua tu q'oo koe tcàà guu, kana qàèse hààkagu me guu‡. ¹¹ Díim wèém ěe ko qàèse hààkagu me ba ko gam di zi tséé zi cg'ãè zi koe tsééa xg'ae cgoa me ke.

Còo di zi tsgámkaguku zi

* 1:1: khòè sa hěé naka gas di cóán hěéthěé e - ncēe sa ko kereke sa hěé naka kerekes di ne khòè ne hěéthěé nxàe. † 1:4: sari cóán - ncēe sa ko kerekes di ne khòè ne nxàe. ‡ 1:10: qàèse hààkagu me guu - Gerika sa ko máá, “tsgámkagu me guu,” témé.

¹² Káí zi gúù zir úúa hãa, gazi kar ga góá máá tu u zi, igabagar tcgãya ba hěé naka góá hìi ba[§] hěéthěér ga tséékagu sa tc'ěe tama. Igabagar nqòdan úúa hãa, dàra tu ur gha ta síí xg'ae a chòà di i, nxãasega ta gha cg'oèase qãè-tcao ka.

¹³ Sáá kíís nxárá tcg'òóèa hãas di ne cóá nea^{**} ko tsgámkagu si.

§ 1:12: góá hìi ba - Gerika sa ko c'ěem kg'ui ba tséékagu ncěe ko máá, tcgáù cgoa di gúùan ntcùú u.
 ** 1:13: Sáá kíís di ne cóá ne - ncěe sa ko Johanem dis kereke sa hěé naka gas di ne khòè ne hěéthěé nxàe.

3 JOHANE

Johanem dis tcgāyas nqoana di sa

Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncēes tcgāyas nqoana di sa ka iam kerekes dim iise góáa hāa, a ba a kò Gaio ta ko ma tciièm tc'āà-cookg'aim kerekes di ba góá máá sia hāa.

Johane ba kò Gaio ba koa, gam di hùian c'ēe ne dtcòm-k'ao ne di ka, a ba a ko Dioterefese ta ko ma tciièm khòem ka q'āa-q'āa me.

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Gaio ba ko dqòmme (1-8)
- Dioterefese ba ko ntcoeè (9-10)
- Demeterio ba ko koaè (11-12)
- Còo di kg'uia ne (13-15)

Gaio ba ko dqòmme

¹ Kerekes dir kaia ra a, a ra a ko ncēes tcgāya sa tirim ncàm-khoem Gaiom ncēer tseeguan kaga ncàna hāa ba góá máá, a ko máá:

² Tiri tsi ncàm-khoe tseè, còrèar ko máá tsi, wèe zi gúu zi gha tsáá koe qāèse qòò, tsi gha qāèse hāa ka, ncēe i ko ma tcáóa tsi qāèse qòò khamaga ma. ³ C'ēe ne dtcòm-k'ao nea kò hàà, a ne a tseeguan tsáá koe hāa ka nxàea tseegukagu, ēe tsi ko ma tseeguan koe ma kg'òè khamaga ma. Eēr ko ncēes gúu sa kóm kar kò kaisase qāè-tcao. ⁴ Tiri ne cóá nea ko tseeguan koe kg'òè sar ko kóm kar ko kaisase qāè-tcao. Ncēes gúu sa nqáea hāase ko qāè-tcaokagu tes gúu sa káa si i.

Tséea xg'ae sa hēe naka ntcoeku sa hēéthé e

⁵ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, wèe zi gúu zi ēe tsi ko dtcòm-k'ao ne kúrú máá zi koe tsi tcom-tcomsa tsi i, gatà ne ga ma tsáá koe táá za guua ne khòe ne e igaba. ⁶ Kerekes di ne khòe ne cookg'ai koe ne kò tsari ncàmkuana ka nxàea tseegukagu. Ncēe Nqari ba ko qāè-tcaokagum caum ka tsi kò ko gane dim dàòm koe qòòkagu ne, ne tsi gha ko qāèse hēe. ⁷ Nqarim dim cg'òem domka ne kò qāè tchòan ne gha xgaa-xgaa ka nqòomkg'ai koe síia hāa, a ne a kò dtcòm-k'ao tama ne koe táá cúí gúu ga hòda mááse. ⁸ Gaa domka i ko qaase, gatà ii khòean ta gha x'áea ta koe qāèse hàakagu sa, nxāasega ta gha tseeguan cgoa tséea xg'ae ka.

Dioterefese ba ko ntcoeè

⁹ Kereke sar kò ko góá máá, igabagam kò Dioterefesem ncēe kò gane dim tc'āà-cookg'ai bam gha ii sa ncàna hāa ba, táá komsana xae e. ¹⁰ Gaa domka, ncēe hàar kò ko ner gha hàà kereke sa tc'ēe-tc'ēe dùúm ko kúrú sa: sixae kam ko cg'āè kg'uian kg'ui. Ncēeta hēea nea kò tc'āò me tama, khamam kò nqóò xu koe ko caate ne dtcòm-k'ao ne táá qāèse hàakagu. A ba a kò gataga thēe gane ēe kò c'ēe ne qāèse hàakagu kg'oana ne xgáè-k'g'am, a ba a kerekes koe xhàigu ne.

Demeterio ba ko koaè

¹¹ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, táá méé tsi ēe cg'āè ii sa serè guu, igaba méé tsi ēe qāè ii sa serè. Dím wèem ēe ko ēe qāè ii sa kúrú ba Nqarim koe guua. Me dím wèem ēe cg'āè ii sa ko kúrú ba Nqari ba bòd ta ga hāa.

¹² Wèe ne khòe ne hēe, naka tseeguan tc'áró-tc'aro ga hēéthéa ko Demeteriom ka nxàea tseegukagu. Xae ko sixae igaba thēe gam ka nxàea tseegukagu, tsi q'ana hāa ēe xae ko nxàe sa tseegu ii sa.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹³ Kái zi gúù zi gazi kar ga góá máá tsi zir úúa hãa, igabagar ga góá hìi ba* tséékagu sar tc'ěe tama. ¹⁴ Igabagar nqòòan úúa hãa, qháéser gha xg'ae cgoa tsi di i, tsam gha xg'ae a chóà.

¹⁵ Tòókuan méé i tsáá cgoa hãa.

Tsari ne ncàm-khoe nea ko tsgámkagu tsi. Gatá di ne ncàm-khoe ne cg'õèa ne ka tsgámkagu.

* 1:13: góá hìi ba - Gerika sa ko càm dim kg'ui ba tséékagu ncěe ko máá, tsgáù cgoa di gúuan ntcùú u.

JUTA

Jutam dis tcgāya sa Téé-cookg'ai sa

Tcgāyas Jutam di sa kò góàèa hāa, tshúù-ntcōa di xu xgaa-xgaa-kg'ao xus gha q'āa-q'āa ka. Ncēes tcgāyas koe cúfta iim xg'aeku ba cáim dim Peterem koe hàna. Góá-kg'ao ba ko gam di nxará-kg'aoan ntcám, “dtcòm̄s ncēm Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khòè ne máana hāa sa méé ne x'āà máá sa.”

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgàraku sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Tshúù-ntcōan di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu (1-16)

- Xgaa-xgaasean qg'óó qari dis dqàèku sa (17-25)

Tsgám̄kaguku zi

¹ Juta ra a, Jeso Krestem dir qāà ra, a Jakobom ka qōese ra.

Ra ko gane ēe tciièa hāa, a Nqarim Abom ka ncàm̄mèa hāa, a Jeso Kreste ba tòóa mááèa hāa ne ncēes tcgāya sa góá máá, a ko máá:

² Thòò-xama-máákuan hēé, tòókuan hēé naka ncàm̄kuan hēéthēé méé i gatu koe càuse, témé.

Tshúù-ntcōan di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu

³ Ncàm̄-ncamsa tuè, ēetar kò ko ma wèé qaria te ka kgoarakus ncēe ta xg'aea máana hāas kar ga góá máá tu u sa dqùrì cgae, igabar kò bód i ko qaase, góá méér naka korè tu u naka tu dtcòm̄s ncēm Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khòè ne máana hāa sa x'āà máá.

⁴ C'ēe xu khòè xu, ncēe gaxu di xgàrakuan ka i ncíi x'aè ka kg'uièa hāa xua tc'irì-tc'iri tua a xg'aekua tu koe tcana hāa khama. Ncēe xu khòè xu Nqari-tcáo tama xua Nqarim di cgóm̄kuan qg'urì a cg'áràn kúrú ana hāa, a ko Jeso Krestem gatá ka Q'òðsem cúisega X'aiga ii ba xqase.

⁵ Eēta tu ga ma wèé zi gúù zi ncēe zi ka nxāakamaga q'ana hāa, igaba ra kg'ama X'aigam kò ma Gam di ne khòè ne Egepeto koe guu a kgoara, a ēes qāá q'oo koe gane ēe kò dtcòm̄ tama ne cg'òos ka tc'ēe-tc'ēe tu u kg'oana hāa. ⁶ Moengelean ncēe kò táá gaan di téé-q'ooan qg'óó qari a kò gaan di x'āè-q'ooan aagum kò chòò tamase táuan cgoa qáéa ntcòó, i ncēeska igabaga gaa koe ntcúús q'oo koe hāa a ko kaim cáim xgàrakuan di ba qāa. ⁷ Sodoma ba hēé, naka Gomora ba hēé, naka ēe nxāma-nxāma tsaraa hāa xu x'áé-dxoo xu hēéthēéa kò thēé gatà iim dàòm cúim kaga cg'áràn hēé naka tchàno tamam dàòm ka hēéthēé sèèkuan kúrú, a xu a chòò tamam c'eem dis xgàrakus q'oo koe hāa, c'ēe ne koe x'áís iise.

⁸ Ncēm dàòm cúim kaga xu thēé ncēe xu xgaa-xgaa-kg'ao xu tshúù-ntcōa di xu sòokuri zi úúa hāa, ncēe ko kúrú xu xu gaxu di tc'áróan cg'uri-cg'uri zi, a tc'āa-cookg'aian xguì, a moengelean cóè zi. ⁹ Moengele xu ka kaim moengelem Mikaelem igabagam kò dxāwa ba cóè bèe, ēem kò ko Moshem dim tc'áróm̄ gha díin ka sèèès ka ntcoeku cgoa me ka, igabam kò bìrì me a máá: “Nqari ba méém dqàè tsi,” témé. ¹⁰ Igaba xu ko ncēe xu khòè xu wèès gúùs ēe xu kóma q'āa tamas koe cóèkuan cgoa kg'ui. Káà tc'ēe zi kg'oo-coa zi khama xu ii, a ko ēe xu ko xáms ka kg'òè, a xu a ko ncēe zi gúù zi ka kaàkaguè. ¹¹ Tsóágase i gáé gha cg'āè ii gaxu ka! Kainem díim dàò ba xu xùria hāa, a xu a marian di ncàm̄an ka ēem Balame kúrú hāas cg'āès khama ii sa kúrú. A kò qari-qari tcúú ēem Kora hēéa khama, a xu a gha ēem ma cg'òòèa khamaga ma cg'òòè. ¹² Gatu di kōèan ncàm̄kuan di koe xu ko kgoarasea hāase sau-sauga zi gúù zi kúrú, a gaxu cúí xu q'òésea hāa. Káà tshàa zi túú-c'òò zi tc'āán ka ko wèé za xàbùateè zi khama xu ii, a tc'òoan ko tcuùem x'aem ka tc'áróan kúrú tama zi hii zi khama ii, hii zi ncēe tōbea zi cgoa q'òèa tcg'òèa hāa a

nxãakamaga x'óóa hãa zi. ¹³ Kɔbi-kɔbiseko qhonèan tshàa-dxooan di khama xu ii, i gaxu di tsééan ncêe sau-sauga ko x'áise, ncêe tshàa-dxooan di xùbuan ko ma tcg'oa khamaga ma. Tcheèko xu tɔnò xu khama xu ii, ncêe chòò tamase dcùú-qom sa tòóa mááèa hãa xu.

¹⁴ Enokem ncêe kò Adam koe guus ka 7 dis qhàòs di ii ba kò ncêe gúuan ka gaxu koe porofita a máá: “Bòò, X'aiga ba ko tcám-tcám *moengelean* Gam di tcom-tcomsa cgoa hàà, ¹⁵ a ba a ko hàà wèé ne koe xgàrakuan óága, a wèé ne ãe cg'ãè tcáo ne chibi-chibi, gane di zi tséé zi cg'ãè-tcáoan di zi koe, naka ãe cg'ãè tcáo ne chibi-kg'ao ne koe hēéthéé e, wèé zi kg'ui zi cg'ãè zi Gam ka ne kg'uia hãa zi domka,” tam méé. ¹⁶ Ncêe xu khòè xua ko kg'ui-kg'uise a ko c'èean ncóó. Gaxu di tcáoan ncàma hãa cg'ãèan xu ko xùri, a xu a ko qãè tamam dàòm ka kg'áma xu cgoa koase, a ko c'èe ne koe qãè-qãese, nxãasega xu gha qãè-qãe-tcáo ne ne c'èe gúu máà xu ka.

Xgaa-xgaasean qgóóa qari dis dqàèku sa

¹⁷ Igabaga tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di xu x'áè úú-kg'ao* xu, ncêe nqáéa hãa x'aè ka nxàea hãa kg'uian ka tc'èe-tc'èese. ¹⁸ Bìrí tu u xu kò a máá: “Còò di xu cáím xu ka i gha ncoiku-kg'aoan hãa, khòèan ncêe ko gaan di cg'ãè tcáoan ncàma hãa cg'ãèan xùri i,” témé. ¹⁹ Ncêea gaa ne khòè ne q'aa-q'aasean ko óága ne ne e, ncêe ãe ne gane tc'èea hãas ka i ko kg'òèa ne qòòkaguè ne, ncêe *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba úú tama ne.

²⁰ Igaba tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatu di dtcòmman ncêe kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa koe tshàoa ghùise, naka tua Tcom-tcomsam Tc'èem koe còrè, ²¹ naka tua Nqarim di ncàmkuuan qgóóa qari, ãe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem gha cgóm tu u, a chòò tamas kg'òè sa máà tu u sa qàa ka.

²² Gane ãe ko káise tc'èe-tc'èese ne méé tu cgóm; ²³ c'èe ne tu kgoara, c'eean di tshúuan q'oo koe tcg'òóa ne ka; naka tua q'áòa hãase c'èe ne cgóm, igabaga méé tu gane di qgáian ga hòre, ncêe gane di tcáoan ka ncàmmèa hãa cg'ãèan ka cg'uri-cg'urièa hãa a.

Dqòmkuuan dim cii ba

²⁴ Nqari ba qarian úúa hãa, qgóó tu um gha, tu táá cg'áé di i. *Gatagam qarian úúa hãa*, kúru tu um gha, tu hàà qãè-tcaoan cgoa káà chibise Gam di x'áàn cookg'aia koe téé. ²⁵ Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe méé i guu naka dqòmkuuan hēé, x'aian hēé, qarian hēé naka tc'ãà-cookg'aian hēéthéé, gaam gatá dim Nqarim Kgoara-kg'aom cúím koe chòò tamase hãa, nqóóm tshoa-tshoase tamas cookg'ai koe guu naka ncéeska hēé naka chòò tamase hēéthéé e. Amen.

* 1:17: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

XGORE-KG'AI
Chómsea zi gúù zi
xgòre-kg'ai sa
Téé-cookg'ai sa

Chómsea zi gúù zi xgòre-kg'ais Johanem di sa kò góàè, dtcòm-kg'ao ne kò gane di dtcòmman Jeso Krestem koe hàna hãa domka xgàràèm x'aèm ka. Johane ba ko x'ái, Jeso ba wéè zi gúù zi nqóóm di zi Gam dim tshàu q'oo koe qgóóa hãa sa, a ba a gataga nxará-kg'ao ne nqòòkagu, a ghùi-ghui tcáo ne kg'oana.

Ncées tcgāyas koem ko Nqari ba Gam di ne khòè ne chómsea zi gúù zi xgòre-kg'aia máá. Káí zi sere-sere zim kò tséékagu, nxāasega ne gha dtcòm-kg'ao ne kóma q'āa, ne c'ēe ne khòè ne táá kóma q'āa ka.

Ncées tcgāyas koe kaisase cgáém kg'ui ba ncēe me e, ncēe ko máá, Nqari ba gha X'aigam Jeso Krestem koe guu a còò dis ka Gam di cg'òo-kg'aoan tàà, dxāwam ga ba hēéthēé e, témé ba. A ba a gha Gam di ne khòè ne tcom-tcomsa ne ts'eeekg'aian máà - kabam nqarikg'aim koe hēé naka kabam nqóómkg'ai koe hēéthēém gha kúrú u.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tàà sa, x'áí ne, qari ne, dqòm
- Ghùu-coa ba
- moengele ne
- tcgāya sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- X'áís xgobekg'am ko sa (1)
- Tcgāya zi 7 zi kereke zi koe ko síí zi (2-3)
- Tcgāyas 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am cgoaè ko zi gúù zi úúa sa (4-7)
- 7 xu torompita xu (8-11)
- Cg'ao-dxoo ba hēé naka cãm kg'oo-coa tsara cg'òo ko tsara hēéthēé e (12-13)
- Tāáka zi x'áí zi (14-15)
- 7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)
- Babilonem dis kòbeku sa hēé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hēé, tshúù-ntcōa di xu porofita xu hēé, naka dxāwa ba hēéthēé e (17:1-20:10)
- Còò dis xgàraku sa (20:11-15)
- Kabam nqarikg'ai ba hēé naka kabam nqóò ba hēé naka kabam Jerusalema ba hēéthēé e (21:1-22:5)
- Còò di kg'uia ne (22:6-21)

X'áís xgobekg'am ko sa (1)

Tshoa-tshoa dis nxàe sa

¹ Ncées tcgāya sa ko Jesom nxàea hãa zi gúù zi xgòre-kg'ai. Ncēe zi gúù zi xgòre-kg'ai sam Nqari ba máà Mea, Gam di xu qāà xum gha x'ái, dùú zi gha qháése kúrúse sa ka. Jeso ba kò Gam dim moengele ba Gam dim qāàm Johanem koe tsééa úú a ncēe zi gúù zi ka q'āakagu me. ² Ncées tcgāyas koem ko Johane wéè zi gúù zi ēem ko bóda hãa zi nxàea tseegukagu: Nqarim di kg'uian hēé naka Jesom kò nxàea tseegukagu sa hēéthēé ka. ³ Eē ko ncées tcgāya sa nxará ba ts'ee-ts'eeekg'aièa, ne gataga ēe ko porofitan di kg'uian ncēe komsana, a ko ēe góásea sa qgóóa qari ne ts'ee-ts'eeekg'aièa, x'aè ba cúú me e khama.

Johane ba ko 7 zi kereke zi tsgámkagu

⁴ Tíía Johane ra ko 7 zi kereke zi nqóóm Asia dim koe hàna zi góá máá a ko máá:

Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu cgoa hãa, ncěe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hààm *Nqarim koe guua a*, naka 7 xu Tc'ěe xu koe guuan hěé, ncěe ntcõó-q'ooos Gam di x'aian dis cookg'ai koe hàna xu, ⁵ naka Jeso Krestem koe guuan hěéthěé e, ncěe Nxàea-tseegukagu-kg'aom tcommèa ba, tc'ãà a x'ooan koe ghùìèa ba, a ba a Tc'ãà-cookg'aim x'aiga xu nqõómkg'ai di xu di ba.

Gaam ěe ncàm taa ba, a ba a kò c'áda ba cgoa chibia ta koe kgoara taa ba, ⁶ a ba a kò x'aian koe hěé naka peresiti ne koe hěéthěé kúrú ta a, Nqarim Gam ka Xõò ba ta gha tsééa máá ka, Gam koe méé i dqòmkuuan hěé naka qarían hěéthěé chõò tamase hãa! Amen.

⁷ Bódò, túú-c'òò zi q'oo koem ko hàà, i gha wèè tcgáían bóò Me, ěe gáò Mean ga hěéthěé e. Zi gha wèè zi qhàò zi nqõóm di zi Gam domka kg'ae. Gatà i gha ii. Amen!

⁸ “Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, ncěe sa ko máá: tc'ãà di Ra a, a Ra a còò di Ra a,” tam ko X'aigam Nqari ba méé, ncěe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hàà ba, qarim wèè ba.

Johane ba ko Krestem cgoa xg'ae

⁹ Tíía Johane ra, gatu ka káíkhoe ra, ncěe ko gatu cgoa xgàrakuan Jesom di xgàràèa ra, a ra a gatu khama Nqarim di x'aian dir khòè ra a. Tíí hěé naka gatu hěéthěé méé ta qáò tcáó ii, naka ta qarika téé. Nqarim dim kg'ui bar xgaa-xgaaa, a ra a Jesom ka nxàea tseegukagua khamar tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqõó-coam Patemose ta ko ma tciìem koe tòóèa. ¹⁰ X'aigam *Nqarim* dim cáím kam kò Nqarim dim Tc'ěe ba cg'oè cgae tea, ra kò qãáa te koe c'èem dòm ba kóm me ko torompitam khama ma q'au, ¹¹ a ko máá: “Eě tsi gha bóò sa méé tsi tcgãyas koe góá naka tsia 7 zi kereke zi koe tsééa úú: Efeso koe hěé, naka Semurena koe hěé naka Peregamo koe hěé naka Tiatira koe hěé, naka Saredise koe hěé, naka Filadefia koe hěé, naka Laodikea koe hěéthěé e,” témé.

¹² Nxãaskar kò tééa kabise, ěe ko kg'ui cgoa tem dòm bar gha bóò ka. Eěr ko tééa kabise kar kò 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi bóò. ¹³ Gaa zi lampi zi di téé-q'ooan nqàè koer kò Khòèm dim Cóm khama iim Khòè ba bóò, me qáòm qgáí ba hàna, a ba a dxùua ba koe gauta dim bàne ba xòóa. ¹⁴ Tcúúa ba di c'òda ne kò q'úú u, ghùuan di c'òdan khama ma, a i a tsǎn khama ma q'úú u, i Gam di tcgáían karukos c'ees khama ii. ¹⁵ Gam di nqàèa nea kòò tchùuèas qanos khama ma x'áà, ncěe kò c'ees q'oo koe xgài cgaeèa sa, i kò dòma ba tòèko tshàn di ts'oo-q'ooan khama xàm. ¹⁶ Me kò Gam dim x'òàm kg'ádò xòè dim koe 7 zi tçonò zi qgóóa, me kò kg'árna ba koe ts'èem ntcàum cáím kg'árna ba tcg'oa, i kò Gam di kg'áían koaba dis cáím x'áà khama ma tcàà.

¹⁷ Eěr ko bóò Me kar ko nqàèè-kg'ama ba koe cg'áé, x'óóam khòèm khama ii a. Me Gam dim kg'ádò tshàu ba tíí koe tòó, a ba a máá: “Táá q'ádò guu. Tc'ãà di Ra a, a còò di Ra a ke, ¹⁸ a Ra a ěe kg'òèa Ra a, x'óóa Ra kò hãa, igaba bóò, chõò tamase Ra kg'òèa hãa! A Ra a x'ooan di xgobekg'aman qgóóa, naka x'óóa ne khòè ne dim qgáím dian hěéthěé e. ¹⁹ Góá nxãaska ěe tsi bóòda gúua ne, ncěeska ko kúrúsean hěé naka ncěe zi gúu zi qãá q'oo koe ko hàà kúrúsean hěéthěé e. ²⁰ Eě tsi ko bóò Ra qgóóa hãa zi tçonò zi 7 zi hěé naka 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi hěéthěéa tchõàs chómsea hãas dis x'ái sa ncěe si i: tçonò zi 7 zia moengele xu 7 zi kereke zi di xu u, zi 7 zi lampi téé-q'oo zi 7 zi kereke zi i.”

Tcgãya zi 7 zi kereke zi koe ko sí zi (2–3)

2

Efeso dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

¹ Me Jeso ba máá: Efeso koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncěea kg'uiian Gaam di ga a, ěe 7 zi tçonò zi kg'ádòm x'òàm Gam dim koe qgóóa ba, a ba a ko 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi xg'aeku koe qõòda te ba. Ncěetam ko méé:

² Gatu di zi tséé zi Ra q'ana, ěe tu ko qómse tséé zi hěé, naka gatu di qáò tcáóan hěéthěé e. Q'ana Raa, khòèan ěe cg'àè cau tu tchõà úú cgoa tama sa, a tu a kúrúa bóòda khòè xu

ēe ko máá, x'áè úú-kg'ao* xu u témé xu, igaba xu gaxu tama xu u, a tu a tshúù-ntcōa-kg'ao xu ii sa hòda hãa. ³ Qád tcáóan cgoa tu kò qarika tēe, a tu a kò qóm cgoa qgóókua hãa Tirim cg'òem domka, a tu a kò táá xhōen-tcáó.

⁴ Igabar ko gatu koe c'ēes gúùs tshúù sa bód, a gaas ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: “Gatu di ncàmkuan tc'ãà di tu aagua,” témé. ⁵ Tc'ēe-tc'ēese *gatu di ncàmkuan kò kg'aia* hãnam qgài ba. Tsóágase tu gáé tshúùse cg'áéa! Tcóóse tu gatu di chibian koe, naka kúrú tsééan kg'aiga tu kò kúrú u. Gatà tu kò hēé tama ner gha gatu koe hàà, a Ra a gha gatu di lampian gaan di tée-q'oan koe tcg'òó, ncēe tcóóse tama tu kò hãa ne. ⁶ Igaba tu ncēes gúùs qàès tééa gha máá tu u sa úúa: Nikolae ne di tsééan tu hòrea, ncēe Tíí ka hòreèa a thēé.

⁷ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēem ko kereke zi bìrí sa. Gaam ēe ko tàà bar gha kgoara máá me kg'òèan dis hìis koe tc'òó, ncēe Nqarim dim paradaisim koe hàna sa.

Semurena dis kerekes koe ko qòs tcgãya sa

⁸ Me Jeso ba máá: Semurena koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēea kg'uiian Gaam di ga a, ēe tc'ãà di ba, a còo di ba, ēe kò x'óóba ba, a ba a kg'òè ba. Ncēetam ko méé: ⁹ Gatu di xgàrasea ner q'anaa, naka gatu di dxàuan hēéthēé e, igaba tu qguù. Q'ana Raa cg'ãè zi gúù zi ēe ko máá Juta ne e témé ne ko méé cgae tu u zi, igaba ne Juta ne tama ne e, si c'ēes xg'aes satanam di si i. ¹⁰ Táá cúí gúù ga q'ào guu ēe tu gha hàà ko xgàra máàès gúùs ka. Bìrí tu ur ko, dxãwa ba gha c'ēe-kg'áíia tu qáé-nquuan koe tcãà, nxãasega tu gha kúrúba bódè ka, tu gha 10 cáman xgàràè. Tcom-tcomsa méé tu ii, x'oan di xg'aeku koe ga igaba, nakar gha cábás kg'òèan di sa máà tu u.

¹¹ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēem ko kereke zi bìrí sa. Gaam ēe ko tàà ba cuiskaga cáman dis x'oos ka thòò-xamkaguèa tite.

Peregamo dis kerekes koe ko qòs tcgãya sa

¹² Me Jeso ba máá: Peregamo koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēea Gaam ēe ts'èè a cáman kg'ám ntcàu ba úúam di kg'uiian ga a. Ncēetam ko méé: ¹³ Q'ana Raa nda koe tu x'ãèa sa: satanam dis ntcóó-q'oos hàna koe e, igaba tu ko Tiri cg'òèan qarika qgóóba, a tu a kò gatu di dtcòmman Tíí koe táá ntcoe, Antipasem Tirim tcom-tcomsa iim nxàea-tseegukagu-kg'aom di cáman kaga igaba, ncēe kò satanam x'ãèa hãa koe gatu xg'aeku koe ga cg'òèè ba.

¹⁴ Igabar ko gatu koe c'ēe zi gúù zi cg'orò zi tshúù zi bód, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khòè ne c'ēe ne tu ēe koe úúa hãa Balame di xgaa-xgaakuan qgóóba hãa ne, ncēe ko Balake ba x'áí, Iseraele di ne khòè nem gha ntama ma chibian koe tcãà sa ba, qàe-qae nem ko ne kúrúba máàseèa hãa nqárian dàda máàèa tc'òoan tc'òó, a ne a ko cg'áràn kúrú. ¹⁵ Gataga tu c'ēe ne úúa hãa Nikolae ne di xgaa-xgaan qgóóba hãa ne. ¹⁶ Ke nxãaska tcóóse gatu di chibian koe! Gatà i kò ii tama ne, Ra gha gatu koe qháése sencgaga hàà, a Ra a hàà ncóoan kúrú gane cgoa, kg'ámna Te dim ntcàum cgoa.

¹⁷ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēem ko kereke zi bìrí sa. Gaam ēe ko tàà bar gha chómmea tc'òoan mana di máà, a Ra a gha q'úús nxõá sa máà me, i gaas koe kaba cg'òèan góásea, cúí khòè ga c'úúa hãa a, gaam ēe ko sèè sim cúim oose.

Tiatira dis kerekes koe ko qòs tcgãya sa

¹⁸ Me Jeso ba máá: Tiatira koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēea Nqarim dim Cóm di kg'uiian ga a, ncēe Gam di tcgáian karukos c'ees khama ii ba, i Gam di nqàrèan tchùuèas qanos khama ii. Ncēetam ko méé: ¹⁹ Gatu di zi tséé zi hēé, naka ncàmkuan hēé naka dtcòmman hēé, naka tséé-kg'ámnan hēé, naka qád tcáóan cgoa qarika tééan gatu di hēéthēé Ra q'anaa. A Ra a q'ana hãa, kg'aika tu thuu ko ma tséé sa tu nqáèa hãa sa, a tu a ko ncēeska kaisase tséé sa.

²⁰ Igabar ko gatu koe c'ēe zi gúù zi tshúù zi bód, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khòès Jesabele sa tu kgoara máána hãa, ncēe ko porofiti si i ta ma tciise sa, si ko

* 2:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

xгаа-xгаа a ko Tiri qān hoàkagua i ko cg'áràn kúrú, a ko tc'õoan ncēe kúrúa mááseèa hāa nqárian dàa mááèa tc'õó. ²¹ X'aèa ner máà sia hāa tcóóses gha di i, igabas gas di cg'áràn koe tcóóse tc'ēe tama. ²² Khamar gha xaoa tcāa si kgàrom *xháes dim* koe, a Ra a gha ēe ko gas cgoa cg'áràn kúrú ne kaisa xgàrasean koe tcāa, gas di zi dàò-kg'ám zi koe ne kò tcóóse tama ne. ²³ A Ra a gha gas di cóán x'oos cgoa cg'õo. Zi gha wèé zi kereke zi q'āa Tíí ga Ra a sa, ncēe ko tc'ēean hēe naka tcáóan hēéthēe qaara tcg'òó Ra, a Ra a gha wèé ne ēe ne ma tséa hāa khamaga ma suruta *kabi*. ²⁴ Igabar ko c'ēe tu Tiatira koe hāna tu (gatu ncēe gas di xгаа-xgaan xùri ta ga hāa tu, a tu a 'satanam di chómsea hāa' ta ko ma tcièe kàan xгаа-xgaase ta ga hāa tu) birí a ko máá: Cuiskagar c'ēe cāa ga dcēékagu tua hāa tite. ²⁵ Igaba méé tu ēe tu úúa hāa sa qgóóa qari nakar gha nxāakg'aiga síi hàà.

²⁶ Eē ko tàa ba, a ba a ko Tíí ko tc'ēe zi tséé zi qgóóa qari, i nxāakg'aiga síi x'aèa ba xg'ara bar gha tǎa zi qhàò zi tc'āa-cookg'ai di qarian máá, ²⁷⁻²⁸ ēer kò ma Tirim Xòòm koe ma qarian hòda khama.

'Qano dim dqàbim cgoam gha tc'āa-cookg'ai ne.

Góm di zi gàba zi khamam gha ma cg'am-cg'am ne.'

Ra gha gataga q'uu tconò sa máa me.

²⁹ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi birí sa.

3

Saredise dis kerekes koe ko qòòs tcgāya sa

¹ Me Jeso ba máá: Saredise koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēe kg'uiua nea ēe 7 xu Tc'ēe xu Nqarim di xu hēe naka 7 zi tconò zi hēéthēe qgóóam di ga a. Ncēetam ko méé: Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Khòè ne ko máá, kg'òèa tua, témé, igaba tu x'óóa. ² Igaba méé tu tēe naka tua cg'aré zi tséé-coa zi ēe qaúa hāa zi qgóóa qari-qari, gaa zi ēe qaúa zia kaà kg'oana ke. Gatu di zi tséé zir kò bóò ne zi Nqarim tcgái q'oo koe tchàno tama khama. ³ Tc'ēe-tc'ēese méé tu nxāaska, ntama tu ma *Nqarim di zi kg'ui zi hòda a kómaa sa*. Qgóóa qari zi naka tua gatu di chibian koe tcóóse naka Nqarim koe *kabise*. Kókò tama tu kò hāa ner gha ts'āa-kg'aom khama ma hàà, tu gha tǎa q'āa, ndakam x'aèm kar gha gatu koe hàà sa.

⁴ Gatà i ii igaba tu c'ēe ne khòè ne Saredise koe úúa, qanega qgáa ne cg'uri-cg'uri tama ne, a ne a gha q'úúse hānase qòò cgoa Te, kg'anoèa nea khama. ⁵ Eē ko tàa bar gha gane khama ma q'úúse hāakagu, a Ra a cuiskaga cg'òèa ba kg'òèan dis tcgāyas q'oo koe tchùua tcg'òó hāa tite, a Ra a gha cg'òèa ba Tirim Abom cookg'ai koe hēe naka Gam di xu moengele xu hēéthēe cookg'ai koe nxàea tseegukagu. ⁶ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi birí sa.

Filadelfia dis kerekes koe ko qòòs tcgāya sa

⁷ Me Jeso ba máá: Filadelfia koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēe kg'ui nea Gaam ēe tcom-tcomsam di i, a ba a tseegu ii ba, ncēe Dafitem di xgobekg'aman qgóóa ba. Xgobekg'amam kò hāa ne i cúí khòè ga tcēekg'am tama, a tcēekg'amam kò hāa ne i gataga cúí khòè ga xgobekg'am tama ba. Ncēetam ko méé: ⁸ Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Bòò, cookg'aia tu koer xgobekg'amseam nquu-kg'ám ba tòóa, ncēe cúí khòè ga tcēekg'am tite ba. Q'ana Raa, cg'aré qarian tu úúa sa. Igabaga tu Tirim kg'ui ba qgóóa qaria, a tu a kò Tirim cg'òè ba tǎa c'úúse. ⁹ Bòò, c'ēe ne ncēe satanam dis còrè-nquus di ner ko máa tu u, ēe ko Juta ne ta ma tciise ne, igaba gane tama ne e, a ne a tshúù-ntcōa-kg'ao ne e. Bòò, kúrú ner gha ne hàà gatu nqàrè-kg'am koe qòm, a ne a gha q'āa, ncàm tuar hāa sa. ¹⁰ Tiri x'áè-kg'ámam, ncēe kòò máá, qàò tcáóan cgoa méé tu qarika téé, témé tu kò qgóóa qaria, khamar gha gataga kgoara tu u cg'āèan dim cárm koe, ncēe ko wèém nqòóm koe hàà ba, hààm gha ēe nqòómkg'ai koe x'āèa ne kúrúa bóò ka.

¹¹ Sencagar ko hàà; ēe tu úúas gúù sa méé tu qarika qgóó, naka i nxāasega tǎa cúí khòè ga tàa dis cába sa gatu koe sèea tcg'òó guu, ncēe tàaa hāam khòèm ko máàè sa.

¹² Eẽ ko tàà bar gha nquu ba ko ghùì-ghuim hì ba kùrú, Tirim Nqarim dim tempelem di ba, me cuiskaga gaia gaa koe tcg'oa tite. Gaam koer gha Tirim Nqarim di cg'òèan góá naka Tirim Nqarim dim x'áé-dxoom di cg'òèan hěéthěé e, kabam Jerusalem di i, ncěe ko nqarikg'ai koe guu a tcg'oa ba, Tirim Nqarim koe guu a, a Ra a gha gataga kabas cg'òès Tiri sa gaam koe góá.

¹³ Eẽ tceean úúa ba méém kóm, Tc'ěem ko kereke zi birí sa.

Laodikea dis kerekes koe ko qòòs tcg'āya sa

¹⁴ Me Jeso ba máá: Laodikea koe hànans kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncěe kg'uia nea Amene ta ko ma tcièm di i, tcom-tcomsa a tseegum Nxàea-tseegukagu-kg'aom di i, Gaam ncěe Nqarim Gam koe guu a wèé gúúan kùrúá hāa ba. Ncěetam ko méé: ¹⁵ Gatu di zi tséé zir q'ana: qgàisa tama tua a kùrusa tama. Oo, kaisaser kòò tc'ěe, qgàisa tu ga ii kana kùrusa ii sa! ¹⁶ X'òòsa tu u khama, a kùrusa tama, a qgàisa tama, khama Ra ko kg'ám q'ooa Te koe guu a kgàra tcg'òó tu u. ¹⁷ Nxàe tu kò a máá: “Qguà taa, a ta a qguàan hòò, a cúí gúú ga tcào tama,” témé khama, igaba tu tshúú qgáí koe tu hāa sa c'úú, a cgómga tu u, a dxàua, a káà tcg'ái tu u, a gataga qgáí ga hāa tama sa. ¹⁸ Dàò bar ko x'ái tu u: Tíí koe tu gautan x'ámá, c'eean cgoa xgòéèa a, naka tua nxāasega qguù; naka tu gataga Tíí koe q'úú qgáían x'ámá ncěe tu gha hāa a, nxāasega i gha sau-cgaean káà cgae tu u ka, qg'aè-cgaea tu hāa di i. Naka tu gataga Tíí koe tcg'ái di nxúian x'ámá, tcg'áia tu koe tu gha tcgàù u, bóò tu gha ka.

¹⁹ Wèé ne ěer ncàma hāa ner ko tchàno-tchano a ko dqàèa kg'ónò. Ke tu tcāa tcáo naka gatu di chìbian koe tcóóse. ²⁰ Bóò! Ncěe ga Ra nquu-kg'ám koe téé-těe a ko xg'ám-xg'am. Ncěe c'ěe khóè ko dòma Te kóm a ko nquu-kg'ám ba xgobekg'am ner gha tcāa a tc'óó cgoa a, i tc'óó cgoa Te.

²¹ Eẽ ko tàà bar gha qarian máà, Tíí cgoam gha Tiris ntcóó-q'ooos x'aian dis koe ntcóó di i, ncěer ko Tíí ma tàà a Abom Tirim cgoa Gam dis ntcóó-q'ooos x'aian dis koe ma ntcóe khama.

²² Eẽ tceean úúa ba méém kóm, Tc'ěem ko kereke zi birí sa.

Tcg'āyas 7 zi gúú zi tc'àmà ko tcěekg'am cgoaè ko zi gúú zi úúa sa (4-7)

4

Nqari ba hěé naka Ghùu-coa ba hěéthěé tsara ko dqòmè

¹ Ncěe zi gúú zi qāá q'oo koer kò bóò, kar kò nqarikg'ai koe bóò, me nquu-kg'ám ba xgobekg'amsea. Me kò torompitam khama xam dòm ba, ncěer ko kg'aia kóma hāa ba kg'ui cgoa te a máá: “Qaò naka ncěe koe hàà, nakar x'ái tsi, dùú sa gha ncěe zi gúú zi qāá q'oo koe kùrúse sa,” témé ba. ² Ra gaa x'aè kaga Tc'ěem ka tcāè, ka bóò, x'aian dis ntcóó-q'oo sa kò nqarikg'ai koe tòòèa, i c'ěe Khóè gas koe ntcóe. ³ Eẽ ko ntcóóa-ntcóem di bóòse-q'ooa nea ko t'òès nxōás jasepere di sa hěé naka saredio di sa hěéthěé di sara khama ii, si gaas ntcóó-q'ooos x'aian di sa dòro-ghāóm ka nxāma-nxāmaè, ncěe kò nxōás t'òès emerelete dis khama ii ba. ⁴ Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis koe zi kò 24 zi ntcóó-q'oo zi x'aian di zi nxāma-nxāmaà, xu kò ncěe zi ntcóó-q'oo zi x'aian di zi koe 24 xu kaia xu ntcóóa-ntcóe, a xu a q'úú qgáían hāna, a tcúúa xu koe x'aian di cában gautan di cábaa. ⁵ Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis koe i ko túú-tebean guu a tcg'oa, tcěe-tcěean hěé naka túúan di kg'ui-q'ooan hěéthěé e, i kò x'aian dis ntcóó-q'ooos cookg'ai koe 7 xu karuko xu c'ee-kg'ám xu hàna a ko x'áà, ncěea kò 7 xu Tc'ěe xu Nqarim di xu xu u. ⁶ Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koem kò tshàa ba hàna, ts'óó-c'óán di q'ám-q'ooan khama ii ba, q'ám me e kò ii, q'áms nxōás khama ma.

Si kò x'aian dis ntcóó-q'oo sa wèé dxùukg'aia sa koe 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hāa xu ka nxāma-nxāmaè, tcg'áian gaan dia kò cookg'aian koe hěé naka qāán koe hěéthěé cg'òèa. ⁷ Tc'āà dim kg'oo-coa ba kò gàm khama ii, cánm di ba kò ghòè-coam khama ii, me nqoana di ba khóèan dis kg'áis khama iis kg'ái sa úúa, 4 di ba kò tsāékos xāes khama ii. ⁸ I kò ncěe 4 kg'oo-coan wèé ga 6 tcgàmàn úúa, a wèé qgáian gaan di koe kái tcg'áian úúa, tcgàmàn ka

nqāaka ga hēéthēé e, wèém koaba ba hēé naka ntcùú ba hēéthēé i ko ncēeta ma nxàèan cgoa chòò tama:

“Tcom-tcomsa, tcom-tcomsa, tcom-tcomsa Me e
X'aigam Nqari ba, qarim wèé ba,
ncēe kò kg'aiga hàna ba,
a ba a ncēeskaga hàna ba,
a ba a ko hàà ba,”
témé.

⁹ A ãe i ko gaa kg'oo-coan ãe tcoman máà Me, a ko kaikagu Me, a ko qāè-tcoa máá Me, Gaam ãe x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōóa-ntcōe ba, ncēe ko chòò tamase kg'òè ba, ¹⁰ ka xu kò 24 xu kaia xu cg'áé, ãe ntcōó-q'oos x'aian dis koe ntcōóa-ntcōem cookg'ai koe, a dqom Me, ncēe ko chòò tamase kg'òè ba. Gaxu di cábán x'aian di xu ko tcg'òò a gaas ntcōó-q'oos x'aian dis cookg'ai koe tòó, a xu a máá:

¹¹ “Kg'ano Tsi ia,
sita di Tsi X'aiga Tsi Nqari Tsee,
dqomkuan hēé, naka tcoman hēé,
naka qarian hēéthēé Tsi gha máàè sa,
Tsáá Tsia wèé zi gúú zi kúrúá hãa khama,
zi Tsari ncàman ka hàna hãa, a ko kúrúè,”
témé.

5

Tcgāya sa hēé naka Ghùu-coa ba hēéthēé e

¹ Ra kò bódò kg'àòm tshàum koe, Gaam ãe kò x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōem di ba, Me tcgāya sa qgóóa, q'ooa sa koe hēé naka qāáa sa koe hēéthēé kò góásea sa, si 7 zi gúú zi tc'àmà ko tcēekg'am zi cgoa tcēekg'ammèa. ² A ra a kò qarim moengele ba bódò, me ko kaian dòm cgoa nxàe a ko máá: “Díi ba tcgāyas xgobekg'am ka kg'anoèa, naka gaas di gúúan tc'àmà-tcēekg'am si ko q'òàa tcg'òò ka hēéthēé e?” témé. ³ Igaba i kò nqarikg'ai koe hēé naka nqóòmkg'ai koe hēé naka nqóòm ka nqāaka ga hēéthēé koe cúí khòè ga káà a, tcgāya sa ga xgobekg'am kana ga bódò q'oo si i. ⁴ Ra kò kaisase kg'ae, cúí khòè ga kò táá hòdè khama, kg'anoa a tcgāya sa xgobekg'ama ne kana bódò q'ooa sa. ⁵ Me kò nxāaska kaia xu ka c'èe ba bìrí te a máá: “Táá kg'ae guu! Bódò, Juta dis qhàòs dim Gàmba, Tòbem Dafitem di ba, nxāa ba tààa. Tcgāya sam gha kgoana a xgobekg'am, naka ães tc'àmà-tcēekg'am cgoaèa gúúan 7 hēéthēé e,” témé.

⁶ X'aian dis ntcōó-q'oo sa hēé naka 4 kg'oo-coan hãa koe hēé naka kaia xu xg'aeku koe hēéthēé ra kò Ghùu-coa ba bódò Me téé-tēe, cg'òoèa hãa khama ii a, 7 nxāà nem kò úúa, 7 tcgáían hēéthēé e, ncēe kò 7 xu Tc'èe xu Nqarim di xu ii i, ncēe kò wèém nqóòm koe tsééa úúèa xu. ⁷ Qòòm kò a síi tcgāya sa sèè, Gaam ãe kò x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōem dim kg'àòm x'òàm xòè koe. ⁸ Èem ko tcgāya sa sèèa xg'ara, ka xu ko 4 xu kg'oo-coa xu hēé, naka 24 xu kaia xu hēéthēé Ghùu-coam cookg'ai koe cg'áé. Wèéa ne kò zómá* zi hēé naka gàba zi qāè hm̀m̀ xg'ãò gúúan ka cg'òèa zi gautan di zi hēéthēé qgóóa, ncēe ko tcom-tcomsa ne di còrè ii i. ⁹ Xu kò kàbam cii ba nxàè a máá:

“Kg'anoèa Tsi hãa, tcgāya sa sèèan ka,
a gaas tc'àmà-tcēekg'am cgoaèa gúúan xgobekg'am,
cg'òoèa Tsi kò hãa khama,
a Tsi a kò khòè ne Tsari c'áðan cgoa
x'ámá tcg'òò a Nqari ba máá,
wèé zi qhàò zi koe guu a,
naka wèé taman koe hēé,
naka wèé ne khòè ne koe hēé,
naka wèé zi xg'ae zi koe hēéthēé e,

* 5:8: zómá - Gerika sa ko “harepa” témé, cii cgoa dis gúús zómás khama iis ka.

¹⁰ a Tsi a kò kúrú ne ne x'aian di ne peresiti ne e,
gatá dim Nqari ba ne gha tsééa máá ka,
ta nqǒómkg'ai koe tc'ää-cookg'ai,"
ta xu ma nxáè.

¹¹ Kar kò bóò, a ra a kái xu moengele xu di dòman kóm, ncēe kò kaisase kái ii xu, nxáràè tite zi tcám-tcám zi khama noo xu. Ncēe kò x'aian dis ntcóó-q'oo sa hēé naka kg'oo-coan hēé naka kaia xu hēéthēé nxama-nxama hāa xu, ¹² xu kò kaia dòm cgoa máá:

“Kg'anoèa baa
Ghùu-coam ncēe kò cg'òèa hāa ba,
qaria nem gha hòò ka,
naka x'aian hēé,
naka q'āa di tc'ēean hēé,
naka kaian hēé,
naka tcoman hēé,
naka x'áàn hēé
naka dqòmkuàn hēéthēé e!”
témé.

¹³ Ra kò nxāaska wèé gúùan ēe kg'òèa hāa kóm, ncēe nqarikg'ai koe hēé naka nqǒómkg'ai koe hēé, naka nqǒóm ka nqāaka hēé, naka tshàa-dxooan koe hēéthēé hàna a, wééan ēe gaan koe hàna a, i ko máá:

“Gaam ēe x'aian dis ntcóó-q'oos koe ntcōe ba hēé
naka Ghùu-coa ba hēéthēé
mèé i dqòmkuàn máàè,
naka tcoman hēé,
naka x'áàn hēé,
naka qarian hēéthēé e,
chòò tamase!”
téméè.

¹⁴ I kò 4 kg'oo-coan máá: “Amen!” témé. Xu kò kaia xu cg'áé, a xu a dqòm.

6

7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am zi

¹ Nxāaskar kò bóò, ēem ko Ghùu-coa ba 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am zi ka c'ēe sa ko xgobekg'am kar kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hāa xu ka c'ēe ba kóm, me túúm dim dòm cgoa ko kg'ui khama xaàm a ko máá: “Hàà!” témé. ² Kar kò bóò, q'úúm bìi ba, me ēe qábì me ba nxòò sa qgóóa, a ko x'aian dis cába sa máàè, a ba a kò tààa hāase qòò, a gha sí tàà.

³ Eēm ko gaia cām dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò cām dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: “Hàà!” témé. ⁴ Me kò nxāaska c'ēm bìi ba tcg'oa, c'ees khama ma ncoà ba. Gam dim qábì-k'ao ba kò qarian máàè, tòókua nem gha nqǒómkg'ai koe séèa tcg'òó di i, nxāasega ne gha khòè ne cg'òoku ka, a ba a kò kaia ntcáu ba máàèa hāa.

⁵ Eēm ko Ghùu-coa ba gaia nqoana dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am, kar kò nqoana dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: “Hàà!” témé. Ghùu-k'air ko kar kò ntcúúm bìi ba hēé naka gam dim qábì-k'ao ba hēéthēé bóò, me qóman ko tc'ãò-tc'ãò sara gúù sara tshàu q'ooa ba koe qgóóa hāa. ⁶ Ra kò nxāaska kg'uim khama xaàm gúù sa kóm kg'oo-coa xu 4 xu xg'aeku koe guu a, si ko máá: “Cúím cām di suruta ne gha cúím tshàu-q'oom di péréan máà tsi, i gha cúím cām di surutan nqoana tshàu-q'oo zi di maberean máà tsi, igabaga táá olife di nxúian hēé naka gōéan hēéthēé ko kúrú hìian cg'òo guu!” témé.

⁷ Eēm ko gaia 4 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò 4 dim kg'oo-coam dim dòm ba kóm me ko máá: “Hàà!” témé. ⁸ Ghùu-k'air ko kar kò tsāám bìi ba bóò. Eē kò qábì meam di cg'òèa nea ko x'oo o, i kò ēe x'óóa ne khòè ne di x'āè-q'ooan ko xùri me, i kò wééan ga 4 xòèan nqǒómkg'ai di koe guu a cúím xòèm koe qarian máàè, ntcàum

cgoa i gha cg'õo ka, naka xàbàs cgoa hěé, naka tcìan cgoa hěé, naka qãáka di kg'oo-coan nqõómkg'ai di cgoa hěéthěé e.

⁹ Eẽm ko gaia 5 dis gúús tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò ěe Nqarim dim kg'uim ncēe ne kò nxàea tseegukagua hãam domka cg'õoèa hãa ne di tc'ēean altaram ka nqãaka bód. ¹⁰ Kaiam dóm cgoa ne kò q'aua tcg'òó, a máá: “Oo, tc'amaka hana Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè, tcom-tcomsa a tseegu Tsi, cgóm naka táá ão guu, naka nqõóm di ne khòè ne qháese xgàra, naka sita di c'àdan kabi ěe nqõómkg'ai koe x'ãèa hãa ne koe!” témé. ¹¹ Me kò wèém khòè ba q'úúm qgái ba máàè, a biríè, cg'arése ne gha qãà* sa, i nxãakg'aiga síí nxárase-q'ooan gane ka c'ēe ne qãà ne dian hěé, naka qōese ga ne dian hěéthěé tc'ãd, ncēe gha hàà cg'õoè ne, ncēe ne kò ma gane hěéèa khama.

¹² A ěem ko Ghùu-coa ba 6 dis gúús tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò bód, me ko nqõó ba kaisase cgùru, si kò cáím sa kabise a ntcùúm qgáím khama ma ntcúú, me kò nxoe ba kabise a c'àdan khama ma ncoà. ¹³ Zi kò nqarikg'ai di zi tconò zi nqõómkg'ai koe tcheè, ncēe i ko ma faia dis hiis di tc'áran kg'oarà ma tcheè khama ma, kaiam tc'áám kas kò ntcãa-ntcãè ne. ¹⁴ I kò nqarikg'aian qabese, tcgãyas ga ma qabeè khama ma, i kò wèé xàbian hěé naka tshàam ka nxama-nxamaèa nqõó-coan wèé hěéthěé ntcãa-ntcãese a téé-q'ooan gaan di koe tcg'oa.

¹⁵ Xu kò nxãaska nqõómkg'ai di xu x'aiga xu hěé, naka kaia xu khòè xu hěé, naka tc'ãa-cookg'ai xu hěé, naka ěe qguàn hěé naka qarian hěé, naka wèé ne khòè ne c'ēe ne, qãà ne kana ěe qãà tama ne gane hěéthěéa kò nxõán di kòman koe hěé naka xàbian di nxõán koe hěéthěé tcãa a xài. ¹⁶ A ne a kò xàbian hěé naka nxõán hěéthěé tcii a ko máá: “Cg'áé cgae ta a, naka chóm ta a tcgái-q'ooa ba koe Gaam ěe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõóa-ntcõe ba, naka gataga chóm ta a Ghùu-coam di xgòan koe. ¹⁷ Gatsara di xgòan dim cáím kaia hãa ba hààraa ke, ka i gha díín kgoana a q'óá me?”

7

144,000 khòèan Iseraele di i

¹ Ncēes gúús qãá q'oo koer kò 4 moengele xu bód, xu nqõóm di zi huku zi 4 zi koe tééa-tēe, a xu a kò 4 tc'ãán nqõómkg'ai di qgóóa hãa, nxãasega i gha táá cúí tc'áá ga nqõómkg'ai koe tc'áá ka, kana tshàa-dxooan koe, kana wèé hiian koe ga igaba. ² A ra a kò moengelem c'ēe ba bód, me ko cáím ko tcg'oa xòè koe guu a ko hàà, a ba a tcãa-tshàus koe x'ái sa úúa, Nqarim kg'õèa hãam di sa, khòè ne koem gha x'áis khama ma tòó sa, me kò kaia hãam dóm cgoa moengele xu 4 xu tcii, ncēe ko qarian máàèa hãa xu, nqõó ba xu gha cg'õo ka, naka tshàa-dxooan hěéthěé e, ³ a ba a ko máá: “Táá nqõó ba cg'õo guu, kana tshàa-dxooan ga, kana hiian ga igaba, naka ta gha nxãakg'aiga síí x'ái sa tòó, gatá dim Nqarim di tséé-kg'aoan còo koe,” témé. ⁴ Ra kò nxãaska ěe kò x'ái sa tòó cgaeèa ne di nxárase-q'ooan kóm: 144,000 ne khòè ne e, 12 zi qhàd zi Iseraele di ne khòè ne di zi wèé zi koe guu a.

⁵ 12,000 ne kò Jutam dis qhàd koe guu a x'ái sa tòó cgaeèa,
ne kò 12,000 ne Rubenem dis qhàd koe guu a x'ái sa tòó cgaeèa,
naka 12,000 ne hěé Gatem dis qhàd koe,

⁶ naka 12,000 ne hěé Aserem dis qhàd koe,
naka 12,000 ne hěé Nafetalim dis qhàd koe,
naka 12,000 ne hěé Manasem dis qhàd koe,

⁷ naka 12,000 ne hěé Simonem dis qhàd koe,
naka 12,000 ne hěé Lefim dis qhàd koe,
naka 12,000 ne hěé Isakarem dis qhàd koe,

⁸ naka 12,000 ne hěé Sebulonem dis qhàd koe,
naka 12,000 ne hěé Josefam dis qhàd koe,
naka 12,000 ne hěéthěé Benjamenem dis qhàd koe,

nxãa nea kò x'ái sa tòó cgaeèa.

* 6:11: qãà - Gerika sa ko “sãa” témé.

Wèé xu nqǒó xu di ne khòè ne

⁹ Ncēe zi gúù zi qǎá q'oo koer ko bóò, kar kò kaias xg'aes khòè ne di sa bóò, ncēe cúí khòè kaga nxáráè tite sa, wèé zi qhàò zi koe guu a, naka wèé zi xg'ae zi koe hēé, naka khòè ne koe hēé, naka tam xu koe hēéthēé e. Ne x'aian dis ntcōó-q'oos cookg'ai koe hēé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hēéthēé tééa-tēe, a ne a q'úú qgáí-dxooan hana, a hian di nxāan tshàù q'ooa ne koe qgóóa. ¹⁰ A ne a kò kiam dòm cgoa q'aua tcg'òó a máá:

“Kgoarakua ne gatá dim Nqarim koe guua,

ncēe x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōóa-ntcōe ba,

naka Ghùu-coam koe hēéthēé e,”

témé. ¹¹ Xu kò wèé xu moengele xu x'aian dis ntcōó-q'oo sa hēé naka kaia xu hēé naka 4 kg'oo-coan kg'òèa kò hāa koe hēéthēé tééa nxama-nxama. Ne kò x'aian dis ntcōó-q'oos cookg'ai koe tcúúa ne cgoa qámse, a Nqari ba dqòm, ¹² a máá:

“Amen!

Dqòmkuan hēé

x'ààn hēé

q'āan di tc'ēean hēé

qǎè-tcaoa-máákuan hēé

tcomkuan hēé

qarian hēé

naka kaian hēéthēé

méé i chòò tamase

gatá dim Nqarim di ii.

Amen!”

témé.

¹³ Me kò kaia xu ka c'ēe ba kg'ui cgoa te a máá: “Díí ga nea ncēe ne, q'úú qgáí-dxooan hana ne, a ne a nda koe guua?” témé.

¹⁴ Ra kò birí me a máá: “Kaia hāa tseè, tsáá tsi q'anaa!” témé. Me kò birí te a máá: “Ncēe nea gane ēe kaias xgàrakus koe guua hāa ne ne e. Gane di qgáí-dxooa ne ne xg'aàra hāa, a kúru u i q'úú u Ghùu-coam di c'àdan cgoa. ¹⁵ Gaa domkaga ne x'aian dis ntcōó-q'oos Nqarim dis cookg'ai koe hāa,

a ko dqòm Me,

koaba ba hēé naka ntcúú ba hēéthēé e,

Gam dim tempelem koe hāa a,

Me gha Gaam

ēe x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōe ba

hāa cgoa ne

a gha kòre ne*.

¹⁶ Cuiskaga ne gaicara xàbà hāa tite,

a cáma hāa tite.

Cám sa cuiskaga dàò ne tite,

kana c'ēe kùruan ncēe kaisa ga igaba.

¹⁷ Ghùu-coa ba gha gane dim Kòre-kg'ao ba ii khama,

x'aian dis ntcōó-q'oos nqáè koe hāa ba,

a ba a gha chùia úú ne kg'òèan di tshàan di tsgórèan koe,

Me gha Nqari ba wèém tcgáí-tshàram

gane di tcgáían di ba tchùua tcg'òó,” tam méé.

7 xu torompita xu (8–11)**8***7 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa ko xgobekg'ammè*

* 7:15: hāa cgoa ne a gha kòre ne - Gerika sa ko máá: “Gam dim tente bam gha tc'amkg'aia ne koe xgàu,” témé.

¹ Eëm ko Ghùu-coa ba 7 dis gúùs tc'àmà ko tcēkg'am cgoaè sa xgobekg'am kam kò nqarikg'ai koe qhài-qhài ba xóé, aoaram di nqàè-q'ooan khama noo x'aèa ne. ² Kar ko 7 xu moengele xu ncēe ko Nqarim cookg'ai koe téé-tēe xu bóò, xu ko 7 torompitan máàè.

³ Me kò c'ēem moengelem qāè h̄m̄m̄ xg'āò gúùan úúa h̄as ḡabas gautan cgoa kúrúèa sa qgóóa h̄aa ba altaram koe hàà téé, a kò qāè h̄m̄m̄ xg'āò gúùan kái máàè, nxāasegam gha wèé ne ēe tcom-tcomsa ne di còrèan cgoa gautan dim altaram ncēe x'aian dis ntcōó-q'oos cookg'ai koe hànám koe tcheè e ka. ⁴ I kò qāè h̄m̄m̄ xg'āòs dàà-máákus di ts'énèan h̄é naka ēe tcom-tcomsa ne di còrèan h̄éth̄éé ēe kò Nqarim cookg'ai koe tēem moengelem di tshàuan koe guu a qàò. ⁵ Me kò nxāaska moengele ba qāè-h̄m̄m̄ xg'āò gúùan úúa h̄as ḡaba sa séé, a altaram koe guua c'eean ka cg'oè-cg'oe si, a ba a nqōómkg'ai koe xaoa guu u; i kò túúan di kg'ui-q'ooan h̄é naka ts'oo-q'ooan h̄é naka túú-tebean h̄é, naka nqōóm di cgùru-q'ooan h̄éth̄éé kúrúse.

7 xu torompita xu

⁶ Xu kò nxāaska 7 xu moengele xu ncēe kò 7 torompitan qgóóa h̄aa xu kg'ónòse, q'aukagu u xu gha ka.

⁷ Tc'āà dim moengele ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, si kò tsōà sa h̄é naka c'ees ncēe kò c'ádan cgoa xg'aea h̄aa sa h̄éth̄éé xóé. Si kò nqōómkg'ai koe tcheèè, me kò nqoana xòèan nqōómkg'ai di koe guu a cúím xòè ba dào, me kò gataga nqoana xòèan h̄ian di koe guu a cúím xòè ba dào, i wèé dcāan tsāá ga dào.

⁸ Me kò cáim dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, si ko c'ēes gúù sa tshàa-dxooan koe xaoa tcāàè, kiam xàbim khama noo sa, ncēe c'eean ko gaas koe dào sa. Me kò nqoana xòèan tshàa-dxooan di koe guu a cúím xòè ba c'ádan kúrú, ⁹ si kò nqoana dtcōoan tshàa-dxooan q'oo koe x'āèa h̄aa kg'oo-coan dis koe guu a cúís dtcōo sa x'óó, si kò nqoana dtcōoan skepean di koe guu a cúís dtcōo sa kòbèè.

¹⁰ Me kò nqoana dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, me kò nqarikg'ai koe guu a kiam tçonò ba cg'áé, a ko x'áà, karuko c'ee-kg'ám khama ma, a ba a kò nqoana xòèan tshàan di koe h̄éé, naka tshàan di tsgórèan koe h̄éth̄éé cúím xòè koe guu a tcheè.

¹¹ Gaam tçonòm di cg'òèa ne 'Kg'au' u. Me kò nqoana xòèan koe guu a cúím xòè tshàan di ba kg'au, i kò gaam tshàam ka kái khòèan x'óó, kg'au me e kò ii khama.

¹² Me kò moengelem 4 di ba gam dim torompita ba q'aukagu, me nqoana xòèan cáims di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, me gataga nqoana xòèan nxoem di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, me nqoana xòèan tçonò zi di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, nxāasegam gha cúím xòè ba táá x'áà ka, nqoana xòèan gazi di koe guu a. Me kò gataga nqoana xòèan koaban di koe guu a cúím xòè ba táá x'áàn hòò, i ntcúúan ka gataga ii.

¹³ Kar kò nxāaska bóò, a kóim si ko xāe sa ēes ko nqarikg'ai nqàè koe tsāéa te ka kiam dòm cgoa kg'ae a ko máá: "Nqoana xu moengele xu kg'ónòsea máána h̄aa, torompita ba xu gha q'aukagu ka, khama i gha cg'āè ii, cg'āè ii, cg'āè ii, gane ēe nqōómkg'ai koe x'āèa h̄aa ne ka," témé.

9

¹ Me kò 5 dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, ra kò nqarikg'ai koe guu a nqōómkg'ai koe tcheèa h̄am tçonò ba bóò. Me ko chōò-q'oo úú tamam h̄ám di kòmàn di xgobekg'aman máàè. ² Chōò-q'oo úú tamam h̄ám dim kòm bam kò xgobekg'am, i kò kiam c'ēem di khama ii ts'énèan gaam kòm koe tcg'oa, si kò cáim sa h̄é naka nqōóm-nqàè h̄éth̄éé gaam kòm koe tcg'oara h̄aa ts'énèan ka ntcúúkaguè. ³ I kò tçòmàn ts'énèan koe guu a tcg'oa, a nqōómkg'ai koe hàà, a i a kò nqōómkg'ai koe xg'árian di qarian khama noo qarian máàè. ⁴ A i a ko biríè, nqōómkg'ai di dcāa ne i gha táá cg'ōo sa, kana c'ēe gúùan ēe tsāá ga igaba, kana c'ēe h̄ian ga igaba, gabà méé i khòèan cg'ōo, ncēe Nqarim dis x'ái sa còoan gaan di koe úú tama a. ⁵ Kgoara i kò máàè tama, cg'ōo ne i gha sa, igaba i gha 5 nxoèan kaisase xgàè ne sa, i kò gaan di xgàèku-q'ooan xg'árim dian khama xam, ēe i kò khòèan kaá ne. ⁶ Eẽ xu cáim xu ka i gha khòèan x'ooan qaa, igaba i hòò o tite. X'ooa ne i gha tc'ēe, igaba i gha x'ooan bèe ne a qgóé.

⁷ Tcòmàn ncēea kò ncõo sa kg'ónònda mááèa xu bìi xu khama ii. Gaan di tcúúan koe i kò gautan cgoa kúrúèa cábán x'aian di khama ii gúúan úúa, i kò gaan di kg'áían khóèan dian khama ii. ⁸ I gaan di c'òðan khòès di c'òðan khama ii, i gaan di xõóan gàmàn di xõóan khama ii. ⁹ Gaan di dxùuan koe i kò dxùua tsi koe ko xgáèa máá tsi gúúan úúa, qano cgoa kúrúèa khama ii i, i kò gaan di tcgàmàn di ts'oo-q'ooan kái zi bìi kara zi dian khama xaàm, ncēe ko ncõoan xàà zi. ¹⁰ A i a kò xg'árian di khama ii tsáóan úúa, a i a kò gaa tsáóan cgoa káá, a i a tsáóan gaan di koe qarian úúa, khóèan ko 5 nxoean thòð-thòo o. ¹¹ Gaan dim x'aiga ba kò chòð-q'oo úú tamam haém dim moengele me e. Gam di cg'òèa ne kò Heberas ka 'Abatone' e, a ba a kò Gerikas ka 'Apolione' ta ma tcièe, ncēe sa ko 'cg'òo sa' témé.

¹² Tc'ää dis cg'äè sa nqáèa hãa, bóð, cáàm cg'äèa ne ko qanega hàà, ncēe zi gúú zi qãá q'oo koe.

¹³ Me kò nxãaska 6 dim moengele ba torompita ba q'aukagu, ra kò nxãaska dòm ba kóm, gautan dim altaram di xu 4 xu nxãà xu koe guua ba, ncēe kò Nqarim cookg'ai koe hãa ba. ¹⁴ Me ko 6 dim moengelem ncēe ko torompita ba qgóóa ba bìrì a máá: "Moengele xu 4 xu ncēe tshàam kaia Eferatase dim koe qáèèa xu méé tsi kgoara," témé. ¹⁵ Xu kò gaxu moengele xu 4 xu cáman kg'ónò mááèa, kgoaraè xu gha a, gaa x'aè kaga, naka nxoe ba hēé, naka kuri ba hēéthēé e. Xu gaa x'aè kaga kgoaraè, nqoana zi xg'ae zi khòè ne di zi koe xu gha guu a cúis xg'ae sa cg'òo ka. ¹⁶ Bìian qábìà hãa xu ncõo-kg'ao xu di nxáràse-q'ooa ne kò 200 milione e, ra kò nxáràse-q'ooa xu kóm.

¹⁷ Ncēea ra kò ma tiris x'áíès koe bìi xu ma bóð ga a: qábì-kg'ao xua kò dxùua tsi ko xgáèa máá gúúan úúa hãa, ncēe kò c'eean khama ma ncoà a, a safirean khama ma kaisase tsãá a, a i a salefan khama ma dàrn-tc'ubi i. I kò bìi xu di tcúúan gàmàn di tcúúan khama ii, i kò c'eean hēé, naka ts'énèan hēé, naka salefan hēéthēé gaxu di kg'áman koe tcg'oa. ¹⁸ Nqoana zi xg'ae zi khòè ne di zi koes kò guu a cúis xg'ae sa cg'òoè, ncēe zi xgàraku zi thòðka zi nqoana zi ka: c'eean ka hēé, naka ts'énèan ka hēé, naka salefan ka hēéthēé e, ncēe kò kg'áma xu koe tcg'oa a. ¹⁹ Bìian di qaria ne kò kg'áman gaan di koe hēé, naka tsáóan gaan di koe hēéthēé hàna khama. Gaan di tsáóa ne kò cg'aoan khama ii, a tcúúan úúa, a i a kò gaan cgoa khóèan thòð-thòo.

²⁰ C'èe ne khòè ne kò gazi xgàraku zi thòðka zi ka táá cg'òoè, igaba ne kò táá gane kúrúà hãa gúúan koe tcóóse, a kò dxãwa tc'èean dqòmàn táá aagu, naka kúrú mááseèa nqárian hēéthēé e, ncēe gautan cgoa kúrúèa a, seleferan hēé, naka tcg'aian hēé, naka nxõán hēé, naka hiian hēéthēé e, ncēe bóð ga hēé tama a, kana kóm ga hēé tama a, kana qòð ga hēé tama a. ²¹ A ne a kò táá tcóóse gane di cg'òokuan koe hēé, naka tsòðan kúrúan koe hēé, naka cg'áràn koe hēé, naka gane di ts'àn koe ga hēéthēé e.

10

Moengele ba hēé naka tcgãya-coa sa hēéthēé e

¹ Ra kò nxãaska c'èem moengelem kaia qarian úúa ba bóð, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa. Túú-c'òòs kam kò qàbièa, a dòro-qhãò ba tcúúa ba tc'amkg'ai koe úúa. I kò kg'áía ba cáms khama ma x'áà, i c'òáa ba nquu ba ko ghùì-ghuim hiim karua ko qàòm khama ii.

² Tshàua ba koem kò tcgãya-coa sa qgóóa, xgobekg'amsea kò hãa sa. Gam dim nqàrèm kg'ádò xèè di bam kò tshàam tc'amkg'ai koe tòóa, a dxàe xèè di ba nqòòmkg'ai koe tòóa.

³ Kaisam q'au bam kò tcg'òò, gàmàn di kg'ae-q'ooan khama xaàm ba. Eëm ko q'au ka zi kò 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi kg'uia ts'oo. ⁴ Eè zi ko 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi ts'oo, kar kò góá kg'oana, igabar kò nqarikg'ai koe guuam dòm ba kóm me ko máá: "Tc'àmà-tcēekg'ama tòò èes gúús 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi mééa hãa sa naka táá góá si guu!" témé.

⁵ Me kò nxãaska moengelem ncēer kò bóð me tshàa tc'amkg'ai koe hēé naka nqòòmkg'ai koe hēéthēé tééa-tēe ba, kg'ádò xèè dim tshàa ba nqarikg'ai koe ghùì. ⁶ A ba a Gaam èe chòð tamas kg'òè sa ko kg'òèm cgoa gaise, ncēe nqarikg'ai hēé naka gaa

koe hàna gúùan hěé, naka nqǒómkg'ai hěé naka gaa koe hàna gúùan hěé, naka tshàa-dxooan hěé naka gaan koe hàna gúùan hěéthěé kúrú hãa ba, a ba a máá: “Cúí ão ga gha káa a, ⁷ igaba 7 dim moengelem ko hàà gam dim torompita ba q'aukagu xu cárn xu kas gha nxãaska Nqarim dis tchòàs chómsea hãa sa tcg'oa a kúrúse, ěem kò ma Gam di xu qãa xu porofiti xu ma xgaa-xgaa sia khama,” témé.

⁸ Me nxãaska dòm ncēer ko nqarikg'ai koe kómá hãa ba gaicara kg'ui cgoa te a máá: “Qǒò naka síí ěe xgobekg'amseas tcgãya sa, tshàam tc'amkg'ai koe hěé naka nqǒómkg'ai koe hěéthěé tééa-tēem moengelem tshàu q'oo koe sée,” témé.

⁹ Ra kò moengelem koe síí a ra a dtcàrà me, tcgãya-coa sam gha máá te sa, me bìrí te a máá: “Sée si naka tc'óó si. Kg'au si i gha ii ncãaa tsi koe, igabas gha kg'ám-q'ooa tsi koe kare ii, dēnean khama ma,” témé. ¹⁰ Ra kò nxãaska gaas tcgãya-coa sa moengelem tshàu q'oo koe sée, a tc'óó si, si kò kg'ám-q'ooa te koe dēnean khama ma kare, igaba ěer ko tc'óó sia xg'ara ka i kò ncãa-q'ooa te kg'au. ¹¹ Ra kò nxãaska bìríe a máá: “Gaicara méé tsi porofita, kái ne khòe ne ka hěé, naka kái zi qhàò zi ka hěé, naka kái xu tam xu ka hěé, naka kái xu x'aiga xu ka hěéthěé e,” témé.

11

Cám tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara

¹ Ra kò nxãaska qǒò-q'ooan ko tc'ǎò-tc'ǎom hii ba máàè, dqàbim khama kò ii ba, a bìríe a máá: “Tēe naka síí tempelem Nqarim dim di qǒò-q'ooan tc'ǎò-tc'ǎo, naka altara ba hěé, naka gaa koe hãa a ko dqòm ne hěéthěé nxára. ² Igaba tempelem ka tchàa koe hànám x'áé ba méé tsi guu, táá méé tsi nxãam di qǒò-q'ooan tc'ǎò-tc'ǎo guu. Nxãam x'áé ba qhàò zi di ne máàè hãa ke, zi gha 42 nxoean tcom-tcomsam x'áé-dxoo ba náá. ³ Ra gha Tiri tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara cám tsara qarian máà, tsara gha saka di qgáían hãa a 1,260 cárnám porofita.” ⁴ Ncēe tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara olife di tsara hii tsara a, a cám tsara lampi téé-q'oo tsara a, ncēe wèem nqǒóm dim X'aigam Nqarim cookg'ai koe tééa-tēe tsara. ⁵ A ncēe c'ēe khòèan kò thòò-thòo tsara a kg'oana ne i ko c'eean kg'ám-q'ooa tsara koe tcg'oa, a gatsara di cg'òo-kg'aoan cg'òo. Ncēea ěe thòò-thòo tsara a kg'oana khòèan gha ma cg'òoè ga a. ⁶ Qarian tsara úúa, nqarikg'aian tsara gha tcēekg'am di i, táá i gha túúan tuu ka, gatsara di porofitan di cárnám ka, a tsara a tshàan koe qarian úúa, kabi i tsara gha i c'àðan kúrú di i, a tsara a gha nqǒò ba xg'ám wèe cg'ǎèan cgoa, ěe tsara ga ko ma tc'ēe khama ma.

⁷ Eē tsara kò Nqarim di kg'uiian tseegukagua xg'ara, kam gha qãáka dim kg'oo-coam ncēe chòò-q'oo úú tamam hǎém koe ko tcg'oa ba qaru-cgae tsara a, a ba a gha tàà tsara a, a cg'òo tsara a. ⁸ I gha gatsara di tc'áróan kiam x'áé-dxoom di xg'aekuan koe xóé, ncēe q'áasea ba, a Sodoma ii ba kana Egepeto ii ba, ncēe gatsara dim X'aigam Nqarim xgàuèa koe. ⁹ Nqoana cárnám hěé naka cúím cárnám di nqàè-q'ooan hěéthěé ka ne gha khòè ne ncēe qhàò zi koe hěé naka xg'ae zi koe hěé naka tam xu koe hěé, naka nqǒò xu koe guua ne hěéthěé, gatsara di tc'áróan kg'ama bóò, a gha xguì tc'árnám koe tsara gha xòòè sa, ¹⁰ ne gha ěe nqǒómkg'ai koe x'ǎèa hãa ne tc'amkg'ia tsara koe qǎè-tcao, a ne a gha kòè sa kúrú, a aban tsééa mááku, ncēe tsara porofiti tsara kò ěe nqǒómkg'ai koe x'ǎèa hãa ne qórn ba qgóókagua hãa khama.

¹¹ Igaba i kò nqoana cárnám hěé naka cúím cárnám di nqàè-q'ooan hěéthěé qãá q'oo koe Nqarim koe guua kg'òèan di sònðan tcãà cgae tsara a, tsara kò nqàrèa tsara cgoa tēe a téé, i kò kaisa q'áðan tcãà cgae gane ěe kòò bóò tsara a ne. ¹² Nxãaska tsara kò c'ēem dòm kaisa ba kóm, nqarikg'ai koe guua ba, me ko bìrí tsara a a máá: “Ncēe koe tsao q'ábà qǎò,” témé. Tsara túú-c'òòs cgoa nqarikg'ai koe q'ábà qǎò, ne kò gatsara di ne cg'òo-kg'ao ne bóò tsara a.

¹³ Gaam x'aèm kam kò nqǒò ba kaisase cgùru, me 10 xòèan koe guu a cúím xòèm x'áé-dxoom di ba xùbuse, i 7,000 khama noo khòèan gaam nqǒóm di cgùru-q'ooan ka cg'òoè, ne kò c'ēe ne kaisas q'áòs ka tcãàè, a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba dqòm.

¹⁴ Cám dis cg'ǎè sa nqáéa hãa, igaba bóò, nqoana dis cg'ǎè sa ko sencgaga hàà.

7 dim torompita ba

¹⁵ Moengelem 7 di ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, xu kò kaisase ko ts'oo xu dòm xu nqarikg'ai koe kómse, a xu a ko máá:

“Nqóómkg'ai di x'aia ne

gatá dim X'aigam Nqarim di x'aian kúrúa,
naka nqòðkaguèa hãam Krestem di hěéthěé e,
Me gha chòð tamase X'aiga ba ii,”

témé. ¹⁶ Xu kò nxãaska 24 xu kaia xu, ě kò Nqarim cookg'ai koe gaxu di ntcóó-q'ooan x'aian di koe ntcõe xu kg'áía xu cgoa qámse, a Nqari ba dqòm, ¹⁷ a máá:

“X'aiga Tsi Nqari Tsi Qari Tsi wèè Tseè,
ncěe hàna Tsi, a kò kg'aiga hàna Tsi,
qãè-tcaoa xae ko máá Tsi,
kaia qarian Tsari Tsi séèa hãa khama,
a Tsi a tshoa-tshoa a tc'ãà-cookg'aia hãa.

¹⁸ Nqóóm di zi qhàð zia kò xgòà,
igaba i Tsari xgòàn hààraa,
naka ěe x'óóa hãa ne xgàra di x'aèan hěéthěé e.

Tsari ne qãà ne, ncěe porofiti ne hěé
naka tcom-tcomsa ne hěé naka wèèa ne
ěe ko Tsarim cg'òè ba q'ádò ne hěéthěé

Tsi gha qãèan cgoa suruta,
cg'áréan ga hěé naka kaian ga hěéthěé e.
A Tsi a gha ěe ko nqóó ba cg'òo ne hàà cg'òo,”
ta xu méé.

¹⁹ Me kò nxãaska Nqarim dim tempelem nqarikg'ai koe hàna ba xgobekg'amse, me kò Gam dis qáé-xg'aes dim káá ba bóòse Gam dim tempelem q'oo koe, i kò túú-tebean kúrúse, naka ts'oo-q'ooan hěé, kg'ui-q'ooan gaan di hěé, nqóóm di cgùruan hěé naka kaias tsòà sa hěéthěé e.

Cg'ao-dxoo ba hěé naka cãm kg'oo-coa tsara cg'òo ko tsara hěéthěé e (12-13)

12

Khòè sa hěé naka kái tcúú a kaian cg'aom ncoà ba hěéthěé e

¹ Kaia, a are-aresas x'ái sa kò nqarikg'ai koe bóòse, ncěe khòès kò cáms khama ii qgáian hãna sa, me kò nxoe ba nqàrèa sa ka nqãaka hàna, si kò x'aian dis cábás 12 tçonðan úúa sa tcúúa sa koe hàna. ² Ncãà nes kò úúa, a ábà qàe koe hãa, a ábàn di thòðan úúa, khamas kòo kg'ae. ³ Si kò c'ěes x'ái sa gaicara nqarikg'ai koe bóòse, ka bóò, ncoàm cg'ao-dxoom kaian 7 tcúúan hěé naka 10 nxãàn hěéthěé úúa ba hàna, a kò 7 cábàn x'aian di tcúúa ba koe úúa. ⁴ Tsáóa ba kò nqoana zi xg'ae zi nqarikg'ai di tçonðan di zi koe guu a cúí sa xgàia tcg'òó, a nqóómkg'ai koe tcheèagu. Kam kò nxãaska cg'ao-dxoo ba khòès ěe ábà kg'oanas cookg'ai koe téé, nxãasegam gha gas dim cóá ba ěem ko ábàè kaga tòm ka. ⁵ Si kò kg'ádòm cóá ba ábà, ncěe ko hàà nqóóm di zi qhàð zi wèè zi qano dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai ba. Igabam kò gas dim cóá ba ntcàuè, a ba a Nqarim koe úúè, Gam dis ntcóó-q'ooos x'aian dis koe. ⁶ Si kò khòè sa bèe a qãáka qgóéa síí, Nqarim x'ãè-q'ooan kg'ónòa máá sia hãa koe, ncěe gaa koes gha hãa, a 1,260 cãmàn xáròè koe.

Mikaele ba ko cg'ao-dxoom cgoa x'ãàku

⁷ Si ncóo sa nqarikg'ai koe tēe. Mikaele ba hěé naka gam di xu moengele xu hěéthěéa kò cg'ao-dxoom cgoa x'ãàku. Me kò cg'ao-dxoo ba hěé naka gam di xu moengele xu hěéthěé gaxu cgoa x'ãàku. ⁸ Igabam kò cg'ao-dxoo ba tààè, i nxãaska x'ãè-q'ooa ba nqarikg'ai koe kaà. ⁹ Me kò cg'ao-dxoo ba, cg'aom ncěe ncíí, a dxãwa me e ta ko ma tciìe, a satana ii, a wèém nqóóm dim qàe-qaeku-kg'ao ba, nqóómkg'ai koe xaoa guuè, xu kò gam di xu moengele xu gam cgoa ga xaoa guuè.

¹⁰ Ra kò nxãaska kaian dòm ba nqarikg'ai koe kóm, me ko máá:

“Ncēeska i Nqarim di kgoarakuan hààraa,
i Gam di qarian hààraa,
naka Gam di x'aian hēé,
naka qarian Gam dim *nqòòkaguèa hāam* Krestem di hēéthēé e.
Gatá ka qōese ga ne dim chibi-chibi-kg'ao ba xaoa guuèa khama,
ncēe ko gatá dim Nqarim cookg'ai koe
koaba ba hēé naka ntcúú ba hēéthēé chibi-chibi ne ba.

¹¹ Ghùu-coam di c'áòan cgoa hēé
naka Nqarim di kg'uiian tseegukaguan ka hēéthēé ne tàà mea hāa;
a kò gane dis kg'òè sa táá tòóa mááse,
igabaga ne kò x'óóan kg'ónòsea máána hāa.

¹² Gaa domka méé tu qāè-tcao, oo nqarikg'aiè,
naka gatu èe gaa koe x'āèa hāa tu hēéthēé e!
Igaba i gha cg'āè ii gatu ka, oo nqòók'g'aiè,
naka tshàa-dxooan hēéthēé e,
dxāwa ba gatu koe xoana hāa,
kaisa xgòàn cgoa khama.

Q'anam hāa gam di x'aèa ne xòm m sa khama!”
tam méé.

¹³ Eēm kò cg'ao-dxoo ba bóò, nqòómkg'ai koem xaoa xòòèa sa, kam kò kg'áòm cóá ba ábà hāas khóè sa qae. ¹⁴ Igabas kò khóè sa tcgàmà tsara kaias xāes di tsara máàè, nxāasegas gha cg'ao ba tsāéa guu, a qāāka síi hāa ka, qgáim kg'ónòas kò máàèam koe, qgáim ncēes kò síi hāa a x'aè ba xáròè ba, kuri tsara hēé, naka kurim nqāè-q'oo hēéthēé e. ¹⁵ Me kò cg'ao ba khóè sa ko xùrise tshàam di khama noo tshàan kg'áma ba koe guu a tcg'òó, nxāasega i gha xgàia tcg'òó si ka. ¹⁶ Igabam kò nqòó ba khóè sa hùì, a ba a kg'áma ba xgobekg'am, a èem tshàam ncēem ko cg'ao-dxoo ba kg'áma ba koe guu a tcg'òó ba tóm. ¹⁷ Me cg'ao-dxoo ba khóès koe kaisase xgòà, a ba a kò tcg'oa a síi wèé cóáa sa cgoa ga ncōoan kúrú, gane èe ko Nqarim di x'áèan qgóóa qaria ne, a ko wèé x'aè ka Jeso ba tseegukagu ne. ¹⁸ Me kò cg'ao-dxoo ba tshàa-dxooan di góman koe téé.

13

Tc'āà dim kg'oo-coa ba

¹ Ra kò kg'oo-coa ba bóò, me tshàam koe guu a ko tcg'oa, 10 nxāàn hēé, naka 7 tcúúan hēé, naka 10 cábán x'aian di hēéthēé kò nxāaa ba koe úúa ba, me kò Nqari ba ko cóè cg'òèan wèé tcúúa ba koe úúa. ² Kg'oo-coam èer kò bóò ba kò q'òèm khama ii, i kò nqàrèa ba bera dian khama ii, i kò kg'áma ba gàman dian khama ii. Me kò cg'ao-dxoo ba gam di qarian hēé naka gam di ntcóó-q'ooan x'aian di hēé naka kaia tsééan di qarian hēéthēé gaam kg'oo-coa ba máà. ³ Si kò gaam kg'oo-coam dis tcúús c'èe sa cg'āès xg'am sa úúa, x'óóam ga kò hāa sa, igabas kò gaas xg'am sa kaia sa ts'iria hāa, me kò wèém nqòó ba kaias ares cgoa kg'oo-coa ba xùri. ⁴ Ne kò khóè ne cg'ao-dxoo ba dqòm, qaria bam kò kg'oo-coa ba máà khama, a ne a kò *gataga* kg'oo-coa ba dqòm, a ko máá: “Dìina kg'oo-coam khama ii? Dìina gha gam cgoa ncōoan kúrú?” témé.

⁵ Kg'oo-coa ba kò kg'áman máàè, dqòmsean di kg'uiia nem gha kg'ui di i, naka Nqari ba cóèan di hēéthēé e. Me kò qarian máàè, 42 nxoea nem gha gam di tsééan kúrú ka. ⁶ Kg'áma bam kò xgobekg'am, a Nqari ba cóè, a cg'òèa ba cóè, a ba a Nqarim x'āèa hāa qgái hēé naka gane èe nqarikg'ai koe x'āèa hāa ne hēéthēé cóè. ⁷ Qaria nem kò máàè, èe tcom-tcomsa ne cgoam gha ncōoan kúrú di i, a tàà ne e. A ba a kò wèém *nqòóm di zi qhàò zi tc'amkg'ai* koe hēé, khóè ne koe hēé, naka tam xu koe hēé, naka xg'ae zi koe hēéthēé qarian máàè. ⁸ Ne gha wèé ne èe nqòómkg'ai koe x'āèa hāa ne dqòm me, ncēe nqòóm dis tshoa-tshoases koe i kò guu a cg'òèa ne kg'òèan dis tcgāyas koe góàè tama ne, Ghùu-coam ncēe kò cg'òèam dis koe.

⁹ Ncèè khóèm kò tceean úúa hāa ne méém kóm:

¹⁰ Ncèè c'èem khóèm gha qáèès kò qaase

nem gha qáèè,
a ncèè c'èem khòèm gha ntcàum cgoa cg'òòès kò qaase
nem gha ntcàum cgoa cg'òòè.

Ncèe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé naka dtcòm, témé.

Cám dim kg'oo-coa ba

¹¹ Ra kò nxāaska c'èem kg'oo-coa ba bóò, me nqóomkg'ai koe guu a ko tcg'oa. Ghùu-coam di nxāan khamam kò ma cám nxāan úúa, a kòo cg'ao-dxoom khama ma kg'ui. ¹² A kò tc'āà dim kg'oo-coam di qarian cgoa hàna baa koe wèé tsééan gam di ga kúru. A ba a nqóò ba hēé naka nqóomkg'ai koe x'āèa hāa ne hēéthēé kúru ne tc'āà dim kg'oo-coa ba dqòm, ncèe gam dis xg'aams ncèe x'óóam ga kò hāas xg'ao ts'irì ba. ¹³ Me kaia a are-aresa zi x'ái zi kúru, a ba a khòè ne cookg'ai koe nqarikg'ai koe guu a nqóomkg'ai koe hàà c'ee ba kúru. ¹⁴ Gaa zi x'ái zi cgoam kò nqóomkg'ai koe x'āèa ne khòè ne qàe-qae, x'ái zi ncèem kò tc'āà dim kg'oo-coam cookg'ai koe qarian máàèa hāa, kúru zim gha ka zi. A ba a kò nqóomkg'ai koe x'āèa ne khòè ne bìrí, kg'oo-coa ba méé ne sere-sere sa kúrua máá sa, ncèe kò ntcàum cgoa thòò-thòòèa igaba kg'òèa ba. ¹⁵ Qaria nem kò máàè, kg'oo-coam dis sere-sere sam gha tc'āán máà, si sònò di i, nxāasegas gha gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa kg'ui ka, a gane èe gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa dqòm tama ne kúru ne cg'òòè ka. ¹⁶ Wèé ne khòè nem kò chùì, kg'áò xòè dim tshàum koe kana còoa ne koe ne gha x'ái sa tòó cgaèè ka. (Cg'árén ga hēé naka kaian ga hēé, qguàn ga hēé naka dxàuan ga hēé, kgoarasean ga hēé naka qāan ga hēéthēé e.) ¹⁷ Nxāasega i gha táá cúí khòè ga c'èes gúu sa x'ámá kana x'ámágu ka, gaas x'ái sa úú tama a, ncèe kò gaam kg'oo-coam di cg'òè ii sa, kana cg'òèa ba di nxárase-q'oo ii sa.

¹⁸ Ncèes gúu sa ko tc'èean qaa. A ncèè c'èem khòèm kò tc'èega ii ne méém gaam kg'oo-coam dim nxárase-q'oo ba nxárá xg'ae. Khòèm dim nxárase-q'oo me e ke, me gam dim nxárase-q'oo ba 666 me e.

Tāáka zi x'ái zi (14–15)

14

Ghùu-coa ba hēé naka Gam di ne khòè ne hēéthēé e

¹ Ra kò nxāaska bóò, a cookg'aia te koe Ghùu-coa ba bóò Me Siona dim xàbim koe tééa-tēe, i kò 144,000 khòèan Gam cgoa hàna, ncèe kò còoa ne koe Gam di cg'òèan hēé naka Gam ka xòòm di cg'òèan hēéthēé góásea ne. ² Ra kò c'èem ts'oom nqarikg'ai koe guua hāa ba kóm, me tòè ko tshàan khama xam, a kaia kg'ui-q'ooan túúan di khama xam. Ncèer kò kómá hāam dòm ba kò harepa cii-kg'ao ne dim khama xam, ne ko gane di harepan cii. ³ Ne kò x'aian dis ntcóó-q'oos cookg'ai koe hēé naka 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hāa xu cookg'ai koe hēé naka kaia xu cookg'ai koe hēéthēé kabam cii ba nxáè. Cúí khòè ga kò cii ba táá xgaa-xgaa, èe 144,000 ne cúí ne ne e kò ii, ncèe kò nqóomkg'ai koe guu a x'ámá tcg'òòèa hāa ne. ⁴ Ncèe xua èe kò táá khòè zi cgoa xóé xu khòè xu u, q'ano iise xu kò qgóósea hāa khama. Ghùu-coa ba xu kò wèé qgáian èem ko qòò koe xùri. Khòè ne xg'aeku koe xu kò x'ámá tcg'òòèa hāa, tc'āà di tc'áróan Nqarim di iise naka Ghùu-coam dian hēéthēé e. ⁵ Gane di kg'áman koe i kò cúí tshúu-ntcōa ga táá hòèè, káà chibi ne e kò ii khama.

Nqoana xu moengele xu

⁶ Ra kò nxāaska c'èem moengele ba bóò, me ko nqarikg'ai nqàè koe ko tsāéa te, a chòò tama qàè tchòàn úúa, a ko èe nqóomkg'ai koe x'āèa hāa ne koe hēé naka nqóóm di zi qhàò zi wèé zi koe hēé, naka wèé zi xg'ae zi koe hēé, naka taman koe hēé, naka khòè ne koe hēéthēé nxàe e. ⁷ Kaiam dòm cgoam kò máá: “Nqari ba q'áò naka x'áakagu Me. Gam di xgàrakuan dim x'aè ba hààraa ke, naka dqòm Me Gaam èe nqarikg'ai hēé naka nqóokg'ai hēé, naka tshàa-dxooan hēé, naka wèé qgáian tshàan ko tcg'oa hēéthēé kúrua hāa ba,” témé.

⁸ Me kò c'ëem moengelem càmm di ba xùri me, a máá: “Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba, gaam ncëe *nqôóm di zi qhàò zi wèé zi kúru zi gôéan kg'áà hãa ba, cg'áràn kúru di i, Nqarim di xgòàn ko óága gôéa ne,*” témé.

⁹ Me kò nqoana òim moengele ba xùri tsara a, a kiam dòm cgoa kg'ui a máá: “Ncëe c'ëem khòem kò kg'oo-coa ba hëé naka gam dis sere-sere sa hëéthëé ko dqòm, a x'ái sa còoa ba koe kana tshàua ba koe úúa nem ¹⁰ gha gaam igaba thëé Nqarim di xgòàn di gôéan kg'áà, ncëe qàbukaguè tama a, a kubis Gam di xgòàn dis koe ntcãàa a. C'eean cgoa hëé naka salefan hëéthëé cgoam gha tcom-tcomsa xu moengele xu hëé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hëéthëé thòò-thòòè. ¹¹ I gha gane di thòò-thòòèan di ts'énèan chòò tamase qàò, ne sãa di x'àèan úú tama, koaba ba hëé naka ntcúú ba hëéthëé e, gane èe ko kg'oo-coa ba hëé naka sere-serea ba hëéthëé dqòm ne, naka wèém èe cg'òèa ba dis x'ái sa hòda ne hëéthëé e.”

¹² Ncëe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé, témé - gane èe ko Nqarim di x'àèan hëé naka Jesom di dtcòmàn hëéthëé qgóóa qari ne.

¹³ Ra kò dòm ba kóm me nqarikg'ai koe guua hãa a ko máá: “Ncëe sa góá: Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea èe ko Nqarim koe x'óó ne, ncëem x'aèm koe guu a,” témé. Me Tcom-tcomsam Tc'èe ba máá: “Èè, *ts'ee-ts'ee kg'aièa nea,* sãa ne gha gane di tsééan koe, i gha gane di tsééan xùri ne khama!” témé.

Nqôóm di tcuùè-q'ooa ne

¹⁴ Bòòr kò, a cookg'iaa te koe q'úús túú-c'òò sa bóò. Gaas túú-c'òòs koe kò ntcòe ba kò Khòem òim Cóm khama ii, a gautan dis cábas x'aian di sa tcúúa ba koe úúa, a ba a kò q'áe cgoa òim xgàom ts'èè ba tshàua ba koe úúa. ¹⁵ Me kò c'ëem moengele ba tempelem koe guu a tcg'oa, a kiam dòm cgoa gaam èe kò túú-c'òòs koe ntcòe ba q'au, a ko máá: “Tsarim xgàò ba tcàa naka gaam cgoa tcuù, tcuùan òim x'aè ba hààraa hãa, *nqôómkg'ai dian ncëe tcuùè ko ne kaisase x'áéa hãa ke,*” témé. ¹⁶ Me kò nxãaska gaam èe túú-c'òòs koe ntcòe ba xgàò ba nqôómkg'ai koe nqáékagu, me nqóò ba tcuùè.

¹⁷ Me kò c'ëem moengele ba tempelem nqarikg'ai òim koe guu a tcg'oa. Gaam igabam kò q'áe cgoa òim xgàom ts'èè ba qgóóa.

¹⁸ Me kò c'ëem moengele ba altaram koe guu a tcg'oa, moengelem ncëe c'eean koe qarian úúa ba, me kò gaam èe kò ts'èèm xgàò ba qgóóa ba kiam dòm cgoa tcii, a máá: “Tsarim xgàò ba tcàa naka nqôóm di kg'oman di tc'áróan tcuù cgoa me, gaan di tc'áróa ne x'áéa hãa ke,” témé. ¹⁹ Me kò moengele ba nxãaska gam òim xgàò ba nqôómkg'ai koe nqáékagu, a ba a nqôómkg'ai di kg'oman tcuù, a gôéan ko kúruès qgáis ncëe Nqarim di xgòàn di iis koe xaoa tcàa a. ²⁰ I kò kg'oman x'áé-dxoom ka tchàa koe náà tòòm-tommè, gôéan ko kúruès qgáis koe, i c'áðan gaas qgáis koe guu a tòè, a càuse, a bìi di tórm kgòrean ko téé khama noose síi, 300 kilomítara di qáò-q'ooan khama noose.

15

7 xu moengele xu di zi cg'áè zi chòò di zi

¹ Ra kò nxãaska c'èes kaias are-aresas x'ái sa nqarikg'ai koe bóò: moengele xu 7 xu ncëe kò 7 cg'áèan úúa xu - ncëe chòò di i, gaan koe i kò Nqarim di xgòàn chòò khama.

² Ra kò c'èes gúu sa bóò, tshàam ts'óó-c'óán khama ii ba, me c'eean cgoa tcg'omesea. A ra a kò gataga gane èe kò kg'oo-coa ba tàà hãa ne hëéthëé bóò, *kg'oo-coam* ncëe kò sere-sere sa kúrua máàèa hãa, i kò cg'òèa ba nxárase-q'oom ka x'áíèa ba. Tshàam qàe koe ne kò téé-tëe, Nqarim máà nea hãa zi harepa zi qgóóa hãase. ³ Ne kò Moshem òim cii ba nxáè, Nqarim òim qàà ba, naka Ghùu-coam òim cii ba hëéthëé e, a ko máá:

“Tsari tsééa nea kaia, a are-aresa a.

Oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè, Qari Tsi wèé Tseè!

Tsari dàda nea tchàno a tseegu u,

oo, X'aiga Tsi *nqôóm di zi qhàò zi di Tseè!*

⁴ Díina gha táá q'áò Tsi,

oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè,

a cg'òèa Tsi táá x'áakagu?
 Tsáá Tsia cúísega tcom-tcomsa Tsi i.
Nqóóm di zi qhàò zi wèé zia gha hàà
 a Tsáá cookg'ai koe dqòm khama,
 tchàno tsééan Tsaria x'áísea hãa khama,”
 témé.

⁵ Ncées gúús qáá q'oo koer kò nqarikg'ai koe tempele ba bóò, xhàro-dxoom ncée Nqarim ko khòè ne cgoa kg'uim koe, me nqáè koe hànám qgái ba xgobekg'amsea. ⁶ Xu kò gaxu moengele xu 7 xu gaa koe guu a 7 cg'ãèan cgoa tempelem koe tcg'oa. Q'úú qgáían tcaàko xu kò hana, a kò gautan di bànean dxúua xu koe qáéa. ⁷ Me kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka c'èe ba nxãaska 7 xu moengele xu gautan di zi gàba zi 7 zi máà, chòò tamase ko kg'òèm Nqarim di xgòàn ka kò cg'òèa hãa zi. ⁸ Me kò tempele ba Nqarim di x'ààn hée naka Gam di qarian héeéthée koe guua ts'énèan ka cg'òè-cg'oeè. I kò cúí khòè ga tempelem koe tcãà tama, i nxãakg'aiga qòò a síí 7 cg'ãèan moengele xu 7 xu di chòòkaguè.

7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)

16

¹ Ra kò nxãaska kiam dòm tempelem koe guua hãa ba kóm, me ko moengele xu 7 xu bìrí a ko máá: “Qòò xao naka nqóómkg'ai koe síí Nqarim di xgòàn di zi gàba zi 7 zi ntcãagu,” témé.

² Me kò tc'ãà dim moengele ba qòò a síí gam dis gâbas dian nqóómkg'ai koe ntcãagu, zi kò cg'ãè a thòò zi chibi zi khòè ne koe tcg'oa, èe kò kg'oo-coam dis x'ái sa úúa ne hée naka gam dis sere-sere sa kòò dqòmá máá ne héeéthée e.

³ Me kò cãm dim moengele ba gam dis gâbas dian ntcãagu tshàa-dxooan koe, i tshàan kabise a x'óóam khòèm di c'áòan khama ii, i kò tshàan q'oo koe hàna kg'òèa gúúan wèé ga x'óó.

⁴ Me kò nqoana dim moengele ba gam dis gâbas dian ntcãagu tshàa xu koe hée, naka wèé qgáían tshàan ko tcg'oa koe héeéthée e, i kò kabise a c'áòan kúru. ⁵ Ra kò tshàan dim moengele ba kóm, me ko máá:

“Tchàno Tsi i,
 Tsáá ncée hàna
 a kò kg'aiga hàna Tsi,
 ncée tcom-tcomsa Tsi,
 xgàrakuan ncée koe Tsi tchàno Tsi i.

⁶ Tcom-tcomsa ne hée naka porofiti xu héeéthée
 di c'áòà ne ne kò ntcãàgua,
 Tsi kò c'áòan máà ne ne kg'áà,
 èe ne kòò ma qaa khama
gane di zi tséé zi cgoa,”

tam méé. ⁷ Ra kò altara ba kóm, me ko xoa a ko máá:
 “Èè, X'aiga Tsi Nqari Tsi qari Tsi wèé Tseè,
 Tsari xgàrakua ne tseegu a tchàno o,”
 témé.

⁸ Me kò 4 dim moengele ba gam dis gâbas dian cáms koe ntcãagu, si kò qarian máàè, khòèa nes gha c'eean cgoa dàò di i. ⁹ Ne kò khòè ne cáms di kùruan kaia ka dàòè, a kò Nqarim di cg'òèan cóè, Gaam èe ncée zi cg'ãè zi di qarian kò úúa hãa ba, a ne a kò táá chibi bóòse a kabise a Nqari ba dqòm.

¹⁰ Me kò 5 dim moengele ba gam dis gâbas dian kg'oo-coam dis ntcóó-q'oos x'aian dis koe ntcãagu, i kò gam di x'aian ntcúú-ntcuuè. Ne kò khòè ne thòòan ka káán tam, ¹¹ a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba gane di thòòan hée naka chibian héeéthée domka cóè. A kò táá èe ne kúrua hãa zi gúú zi koe chibi bóòse.

¹² Me kò 6 dim moengele ba gam dis gàbas dian Eferatase dim tshàam kiam koe ntcāagu, i gaam tshàam di tshàan kaà, nxāasegam gha dàòm cáms ko tcg'oam xòem di xu x'aiga xu di ba kg'ónòè ka. ¹³ Ra kò nqoana cg'ǎè tc'ēan bóò, ncēe ko cg'ao-dxoo ba hēé, naka kg'oo-coa ba hēé, naka porofitim tshúù-ntcōa ba hēéthēé xu kg'ám q'oo koe tcg'oa a, i dqòean khama ii. ¹⁴ Tc'ēan ncēea kò dxāwan di i, a kò are-aresa zi x'ái zi kúrú, a kò wèem nqòóm di xu x'aiga xu koe síí, nxāasega i gha síí ncōos koe xg'ae-xg'ae xu ka, Nqarim Qarim wèem dim cárn kiam ka.

¹⁵ (Nqari ba ko máá: “Bóò, ts'ǎà-kg'aom khamar ko ma hàà. Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ē kókòda a qgáia ba qgóóa kg'ónòda ba, táám gha nxāasega qg'aè-cgaease qòdate ka, a ba a khòè ne xg'aeku koe táá sau-cgaease hāa ka,” témé.)

¹⁶ Ncēe tc'ēea nea kò x'aiga xu xg'ae-xg'ae, qgám ēe ko Hebera dis kg'uis ka Hare-Magetone ta ko ma tciiem koe.

¹⁷ Me kò 7 dim moengele ba gam dis gàbas dian tc'ǎán q'oo koe ntcāagu, me kò kiam dòm ba tempelem koe guu a tcg'oa, x'aian dis ntcōó-q'ooos koe a máá: “Xg'araa ia,” témé. ¹⁸ I nxāaska túú-teben hēé naka ts'oo-q'ooan hēé naka túúan di kg'ui-q'ooan hēé naka nqòóm di cgùruan hēéthēé kúrúse. Ncēes cgùru sa kò kaisase kaia, si qanega gatà iis gúú sa kúrúse tama, khòean nqòómkg'ai koe tshoa-tshoa a hāa koe ga guu a. ¹⁹ Me kò x'áé-dxoom kaia ba nqoana q'oro q'aa-q'aaè, i kò nqòóm di zi qhàò zi di x'áé-dxooan cg'áé. Me kò Nqari ba kiam Babilone ba tc'ēe-tc'ēese, a ba a gōéan dis kubis Gam di xgòán kaia di sa máà me. ²⁰ I kò tshàam ka nxama-nxamaèa nqòó-coan wèean ga gàri a kaà, i kò cúí xàbì ga táá hòòse. ²¹ I kò kaia tsòàn nqarikg'ai koe guu a khòè ne koe tchee, 50 qóm-q'oo khama noo qómán kò úúa a. Ne kò khòè ne ncēes gúús cg'ǎès tsòàn dis domka Nqari ba cóè, ncēes cg'ǎè sa kò kaisase tshúú si i khama.

Babilonem di cg'áé-q'ooan hēé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hēé, tshúù-ntcōa di xu porofita xu hēé, naka dxāwa ba hēéthēé e (17–20:10)

17

Cg'árà-kg'ao sa hēé naka kg'oo-coa ba hēéthēé e

¹ Kam kò nxāaska 7 zi gàba zi qgóóa xu moengele xu 7 xu ka c'ēe ba hàà cgae te, a hàà bìrí te a máá: “Hàà nakar hàà kaias cg'árà-kg'aos di xgàrasean x'ái tsi, ncēe kái tshàan tc'amkg'ai koe ntcōe sa! ² Ncēe x'aiga xu nqòómkg'ai di xu gas cgoa cg'áràn kúrúia hāa sa, ne kò nqòóm di ne x'ǎè-kg'ao ne gas di cg'áràn di gōéan nqàre sa,” témé.

³ Kam kò nxāaska tc'ēem koe séè te, a qāáka úú te. Ra kò khòè sa bóò si ncòam kg'oo-coam tc'amkg'ai koe ntcōe, ncēe gam koe i kò Nqari ba ko cóè cg'òèan cg'òèa hāa ba, me 7 tcúúan úúa naka 10 nxāàn hēéthēé e. ⁴ Si kò khòè sa tsāase ncoàse hāna, a kòo gautan ka hēé, naka t'òè zi nxōá zi ka hēé, naka tcaàko nxōán cgoa kúrúèa qg'amān ka hēéthēé x'áà. Tshàua sa koes kò gautan dis kubi sa qgóóa, si cg'ǎè zi gúú zi hēé naka gas di cg'áràn di cg'urian hēéthēé ka cg'òèa hāa. ⁵ Gas di còoan koe i kò chómseas gúú sa ko nxàè cg'òèan góásea:

“KAIAS BABILONE SA,

CG'ÁRÀ-KG'AO ZI KA XÕÒ SA

NAKA CG'ǎÈ ZI NQÒÓMKG'AI DI ZI HĒĒTHĒÉ DI SA,”

ta ma góásea a. ⁶ Ra kò khòè sa bóò, si tcom-tcomsa ne di c'áòan ka nqàrea hāa, gane ēe Jesom di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne di c'áda ne.

Èēr ko bóò si kar kò kaisase are. ⁷ Igabam kò moengele ba bìrí te a ko máá: “Dùús domka tsia area? Ncēes khòès di zi gúú zi chómsea zir gha bìrí tsi, naka ēes qábìia hāam kg'oo-coam 7 tcúúan hēé naka 10 nxāàn hēéthēé úúam di zi hēéthēé e. ⁸ Kg'oo-coam ēe tsi ko bóò ba kò hànaa, igabam ncēeska káà me e, a ba a gha hàà chòò-q'oo úú tamam hāém q'oo koe guu a qaò, a gha tcg'oa a síí kaàkaguè. Nqòómkg'ai di ne x'ǎè-kg'ao ne, ncēe gane di cg'òèan nqòóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'òèan dis tcgāyas q'oo koe góáè tama ne gha are, gaam kg'oo-coa ba ne ko bóò ne. Hànam kò hāa, igabam ncēeska káà me e, a gha gaicara hàà khama.

⁹ “Ncēes gúú sa tsi kò kórma q'ãa kg'oana ne i ko tc'ëean qaase. 7 xu tcúú xua 7 xu xàbì xu u, ncēes ko khòe sa gaxu koe ntcōe xu. ¹⁰ Gataga xu 7 xu tcúú xu 7 xu x'aiga xu u. 5 xua kò cg'áé, me c'ëe ba qanega x'aiga me e, me c'ëe ba qanega hàà tama - hààm kò nem gha hàà cg'orò x'àè-coan cúí ga hãa. ¹¹ Kg'oo-coam ncēe kò hànaa ba, a ncēeska káà ii ba, nxãa ba 8 di me e, igabam 7 xu ka c'ëe me e, a ba a gha síí cg'òoè.

¹² “I nxãaska 10 nxãàn ãe tsi kò bóò o, nxãan 10 xu x'aiga xu u, ncēe qanega x'aian máàè ta ga hãa xu, igaba xu gha hàà cúím aoara ba gaam kg'oo-coam cgoa x'aiga xu gha ii di qarian hòò. ¹³ Ncēe xua cúís tc'ëe sa úúa, a ko gaxu di qarian hēé naka gaxu di tséean di qarian hēéthēé kg'oo-coa ba máà. ¹⁴ Ncōoan xu gha Ghùu-coam cgoa kúrú, Me gha Ghùu-coa ba tàà xu, x'aiga xu dim X'aiga Me e, a kaia xu x'aiga xu dim kiam X'aiga Me e khama. Ne gha Gam cgoa hàna ne ãe tcièa, a nxará tcg'dòèa, a tcom-tcomsa ne ne e,” tam moengele ba méé.

¹⁵ A ba a bìrí te a máá: “Tshàan ãe tsi kò bóò, ãe cg'ára-kg'aos gaan koe ntcōa-ntcōe e, nxãa nea kái ne khòe ne hēé, naka xg'ae zi hēé, naka nqōoan di zi qhàò zi hēé, naka tam xu hēéthēé e. ¹⁶ Nxãa xu 10 xu ãe tsi ko bóò xu hēé naka kg'oo-coa ba hēéthēéa gha cg'ára-kg'ao sa hòre. Cg'ãa-cg'anasekagu si i gha, a qg'aè-cgaekagu si, a gha cgàaa sa kg'oo, a c'ëean cgoa dàò si. ¹⁷ Nqari ba tcáóa xu koe tcàa ana hãa khama, Gam ko tc'ëe sa xu gha kúrú, a gha cúí tc'ëe ka, a gaxu di x'aian di qarian kg'oo-coa ba máà, i gha nxãakg'aiga síí Nqarim di kg'uian tseegukaguè ka. ¹⁸ Khòès ãe tsi ko bóò sa kiam x'áé-dxoo me e, ncēe nqōómkg'ai di xu x'aiga xu koe qarian úúa ba.”

18

Babilonem di cg'áé-q'ooa ne

¹ Ncēe zi gúú zi qãá q'oo koer kò c'ëem moengele ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa, kaia qarian úúa ba, me kò nqōó ba gam di x'áàn ka x'áà-x'aaè. ² Kiam dòm cgoam kò kg'ui a ko máá:

“Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba!
Dxāwan x'āèa hãa qgāia nem kúrú,
naka wèe zi tc'ëe zi cg'ãe zi di x'ãè-q'ooan hēéthēé e,
x'ãè-q'ooan wèes tsarás kg'ooè tamas di hēé,
naka x'ãè-q'ooan wèem kg'oo-coam kg'ooè tama,
a hòrèam di hēéthēé e.

³ Nqōóm di zi qhàò zi wèe zia
gas di cg'áràn di xgòà gōéan kg'áà hãa,
xu nqōómkg'ai di xu x'aiga xu gas cgoa cg'áràn kúrú,
xu nqōómkg'ai di xu x'amágu-kg'ao xu qguà hãa,
gas di xaù-q'ooan kaia ka,”
témé.

⁴ Ra kò nxãaska c'ëem dòm ba nqarikg'ai koe guu a kóm, me ko máá:

“Tiri tu khòe tuè, tcg'oaragu si,
gas di chìbian koe tu gha táá tcàa ka,
naka tua gha nxãasega táá gas di xgàràèan koe tcàa.

⁵ Gas di chìbia nea dtcōoa qadkaguèa khama,
a nqarikg'aian koe ga síí,
Me Nqari ba gas di cg'ãè cauan tc'ëe-tc'ëesea hãa.

⁶ Kabisè naka máà si,
ëes ko ma gasa máà tua khamaga ma,
naka cam q'oro suruta si gas di tséean koe.
Cam q'oro cg'oè-cg'oea máà si,
kubis ães kò cg'oè-cg'oeas koe.

⁷ Ees kò ma x'ákaguse a karean máàsea hãa
khama noose xgàra si

naka thōòan máà si.
Tcáóa sa koes ko máá:
'X'aigas dxàe sa ntcōe,
dxàe-ntcōar tama ra a,
cuiskagar thōò-tcaoa hãase kg'aea tite,
témé khama.

⁸ Gaa domka i gha gas di cg'ãean cúim cárín ka hàà:
tcìian hěé naka tshúù-tcaoan hěé, naka xàbàn hěéthěé e.
Si gha c'eean cgoa dàdè,
X'aigam Nqari ba qarian úúa,
ncēe ko xgàra si ba khama,”
tam méé.

⁹ Eē xu ko nqōóm di xu x'aiga xu, ncēe kò gas cgoa cg'áràn kúrú, a kò nqōómkg'ai di karean gas cgoa tc'óó xu, dào-q'ooa sa di ts'énèan bóò ka xu gha kg'ae, a xu a gha thōòkase kg'ae cgae si. ¹⁰ Nqúù ka xu gha téé, gas di thōòan di q'áòan domka, a xu a gha máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii!
Cg'ãè i gha ii, haò, kaim x'áé-dxoo ba!
Haò, Babilone ba, qarian dim x'áé-dxoo ba!
Cúim aoaram q'oo koe i tsari xgàrakuan hààraa!”
témé.

Q'úúm bìim òim qábi-kg'ao ba

¹¹ Xu gha nqōómkg'ai di xu x'ámágu-kg'ao xu kg'ae, a thōòkase kg'ae cgae si, cúí khòe ga gaxu di gúúan gaicara x'ámá hãa tite khama: ¹² gauta di gúúan hěé, naka selefera dian hěé, naka t'òè nxōán hěé, naka tcaàko nxōán hěé, naka q'úú qgáian hěé, naka tsãáse ncoà qgáian hěé, naka tcaàko qgáian hěé, naka ncoà qgáian hěé, naka wéé hìi-ghàòan qàè hìim-xg'ãò hěé, naka tcgoà di nxãàn cgoa kúrúèa zi gúù-ghàò zi wéé zi hěé, naka kaisa marian ko tc'òà hìian cgoa kúrúèa zi gúù-ghàò zi wéé zi hěé, naka tcg'aian hěé, naka qanoan hěé, naka tc'úúan úúa nxōán hěé, ¹³ naka kinamone hěé, naka tsòòberean hěé, naka qàè hìim-xg'ãò gúúan tcgáuse di hěé, naka tshãán hěé, naka qàè hìim-xg'ãò gúúan hěé, naka gòéan hěé, naka nxúúan hěé, naka péréan hěé, naka xháràèa péréan hěé, naka ghòèan hěé, naka ghùuan hěé, naka bìian hěé, naka kara zi hěé, naka qãàn hěé, naka khòèan di kg'òèan hěéthěé e. ¹⁴ Ncēeta ne gha méé: “Wéé cgùrian ncēe sari tcáòan kò xgónèa hãa ne tcg'oa cgae sia. Wéé qguúan hěé naka gúú zi wéé zi t'òè-t'òè si ko zi hěéthěéa kaàraa hãa, a cuiskaga gaicara hòdè tite,” témé. ¹⁵ X'ámágu-kg'ao xu ncēe kò ncēe zi gúú zi x'ámágu xu, a kò gaas koe qguù xu, nxãa xua gha gas di thōòan di q'áòan domka nqúù ka téé, a gha kg'ae, a kaisase thōòkase kg'ae cgae si, ¹⁶ a máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii!
Cg'ãè i gha ii, haò, kaim x'áé-dxoom
ncēe q'úús qgáí sa hãnas khòès khama ii ba,
tsãáse ncoàse hãna sa,
a ko gautan ka hěé, naka t'òè nxōán ka hěé
naka tcaàko nxōán ka hěéthěé tcaà sa!
¹⁷ Cúim aoaram ka
i ncãa wéé x'aian ncēe ga cg'ãa-cg'anasekaguè!”
témé.

Me gha wéém chùì-kg'aom skepean di ba hěé naka q'ábà-kg'ao ba hěé naka skepean ko qòòkagu xu hěé naka wéé xu èe ko tshàn q'oo koe x'ámágu xu hěéthěé nqúù ka téé.

¹⁸ A gha èe xu kòò dàò-q'ooa sa di ts'énèan bóò ne q'aua tcg'òó, a xu a gha máá: “Ndakam x'áé-dxoo ba kò ncēm x'áé-dxoom kaim khama ii?” témé. ¹⁹ A xu a kò tcúúa xu koe tsharàn tcheè, èe xu ko kg'ae, a ko thōòkase kg'ae ka, a ko q'au a ko máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii,
cg'ãè i gha ii, haò kaim x'áé-dxoo ba.

Wèé ne ãe skepe zi tshàan q'oo koe úúa ne gam koe qguàa,
gam di qguàn ka!

Cúim aoaram kam cg'ãa-cg'anasekaguèa,”
ta xu méé.

²⁰ Qãè-tcaoa tu nqáé si, oo nqarikg'aiè,
oo tcom-tcomsa tuè,
naka x'áè úú-kg'ao xao hëé naka porofiti xao hëéthëé e,
Nqari ba gatu domka xgàrakuan máa sia ke!

²¹ Me kò nxãaska c'ëem moengelem qari ba kiam nxõá-dxoom khama noom nxõá ba
ghùì, a ba a tshàam q'oo koe xàbù tcãà me, a máá:

“Gatagam gha ma Babilonem,
kiam x'áé-dxoo ba ma qarika xàbù tcãàè,
a ba a gha gaia táá hòdè.

²² Ciián harepa cii-kg'ao ne di hëé
naka nxáè-kg'ao ne di hëé,
naka fulutu cii-kg'ao ne di hëé
naka torompita cii-kg'ao ne di hëéthëéa
cuiskaga gaicara sáá koe kómsea hãa tite;
i cúì xom-kg'aoan
ncëe xommè ko zi gúù zi di ga
cuiskaga gaicara sáá koe hòdèsea hãa tite;
i cuiskaga sáá koe
gáì cgoa dis nxõás di gáì-q'ooan kómsea hãa tite.

²³ Cuiskaga i lampian di x'ààn
gaicara sáá koe x'àà hãa tite.
Séè-kg'ao ba hëé naka séèè kos khòè sa hëéthëé khara
di kg'ui-q'ooa ne
cuiskaga sáá koe gaicara kómsea hãa tite.
Sáá koe ko x'amágu ne khòè nea kò dqòmse khama
nqõómkg'ai di ne kaia ne khòè ne e sa,
zi kò nqõóm di zi qhàò zi wèé zi
sari tsòðan cg'ãè ka hòakaguè,

²⁴ i kò gas koe porofiti xu hëé
naka tcom-tcomsa ne hëé,
naka wèé ne èe nqõómkg'ai koe cg'õoèa ne di c'àðan hëéthëé hòdèse,”
témé.

19

Káì ne khòè ne ko nqarikg'ai koe Nqari ba dqòm

¹ Ncëe zi gúù zi qãá q'oo koer kò khòè ne káì ne dis xg'aes di kg'ui-q'ooan khama xañs
nxòbo sa nqarikg'ai koe kóm, ne ko máá:

“Haleluya!
Kgoarakuan hëé
naka x'àà ba hëé
naka qarian hëéthëéa
gatá dim Nqarim di i.

² Gam di xgàrakua ne tseegu a tchàno o khama.
Kaias cg'árà-kg'ao sam xgàra hãa,
ncëe kò nqõó ba gas di cg'áràn ka cg'ãè-cg'ãe sa.
Gam di qãàn di c'àða nem kabia máá sia hãa,”
témé. ³ Ne kò gaicara q'au a máá:

“Haleluya!
Gas koe guua hãa ts'énèa ne ko chòd tamase qàò,”

témé.

⁴ Kaia xu 24 xu hěé naka kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu 4 xu hěéthěéa kò cg'áé, a Nqari ba dqòm, ncěe kò x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōe ba. A xu a kò máá:
“Haleluya! Amen”

témé.

Ghùu-coam dis sée sa

⁵ Me kò nxãaska x'aian dis ntcōó-q'oos koe dòm ba guu, a ko máá:

“Gatá dim Nqari ba dqòm,
gatu wèé tu tsée-kg'ao tu Gam di tu,
gatu ěe ko q'áò Me tu,
cg'áréa tu ga hěé naka kaia tu ga hěéthěé e,”

témé.

⁶ Ra kò nxãaska khóè ne kái ne dis xg'aes khama xaàm kg'ui-q'ooan kóm, si tòèko tshàan di ts'oo-q'ooan khama xaàm, naka kg'ui-q'ooan kaisa túúan di hěéthěé e, ne ko q'au a ko máá:

“Haleluya!

X'aigam gatá dim Nqarim
ncěe Qarim wèé ba tc'ãa-cookg'aia.

⁷ Hàa naka ta qãè-tcao, naka x'áàn máà Me!

Ghùu-coam dis sée sa hààraa ke,
si Gam dis khóè sa kg'ónòsea hãa.

⁸ Thamka qgáían q'úús kò máàè,
x'áàko, a q'ano o, hãas gha ka,”

ta ne méé. (Q'úú qgáía ne kò tchàno zi tsée zi i, tcom-tcomsa ne di zi khama.)

⁹ Me kò nxãaska moengele ba bìrí te a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ěe sèekuan dis tc'òos dqòda dis Ghùu-coam dis koe tciièa ne!” ta ma góá,” témé. A ba a càù a máá: “Ncěe nea tseegu di kg'uian Nqarim di i,” témé.

¹⁰ Ncěes gúús kar kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a ra a dqòm me. Igabam kò bìrí te a máá: “Táá ěeta hěé guu! Tsáá cgoa gar qãà ra a, naka tsáá qōe ga ne cgoa ga hěéthěé e, ncěe ko wèé x'aè ka Jesom ka nxàea tseegukagu ne, ke Nqari ba dqòm! Jesom di nxàea tseegukagua nea Tc'ẽem ka kúrúèa, porofitam gha sa ke,” témé.

Q'úúm bìim dim qábì-kg'ao ba

¹¹ Ra kò nqarìkg'aian bóò i xgobekg'amsea, kar kò q'úúm bìi ba bóò, Me kò gam dim qábì-kg'ao ba Tcom-tcomsa a Tseegu ii ba ta ko ma tciiè. A ba a kòo gataga tchànoan cgoa gúú zi bóò a ncōoan kúrú. ¹² Gam di tcgáía nea kò karukos c'ees khama ii, i Gam di tcúúan koe kái cábán x'aian di hàna. Gam koe góáseas cg'òè sam kò úúa, ncěe ko cúí khóè kaga c'úùèa hãa, igaba Gam cúím ka q'ãàèa hãa sa. ¹³ Qáòm qgái bam kò hana, c'áòan koe kò tcãàèa ba, i Gam di cg'òèan Nqarim dim kg'ui me e. ¹⁴ Ne kò nqarìkg'ai di ne ncōo-kg'ao ne xùri Me, a q'úú xu bìi xu qábì hãa, a thamka qgáían hana, q'úú a q'ano o. ¹⁵ Kg'ám-q'ooa ba koem kò ts'èem xgào-dxoo ba tcg'oa, gaam cgoam gha nqòóm di zi qhàò zi thòò-thòo ba, a ba a gha qano dim dxòm cgoa tc'ãa-cookg'ai ne, a ba a gha gòéan ko kúrúès qgái sa Nqarim Qarim wèém di kaia xgòàn domka náà tòòm-tom. ¹⁶ Gam dim qgáím koe hěé naka cùbia ba koe hěéthěés kò ncěes cg'òè sa góásea:

“X'AIGA XU DIM X'AIGA BA,
NAKA KAIA XU X'AIGA XU
DIM KAIAM X'AIGA BA,”

ta ma góásea hãa.

¹⁷ Ra kò nxãaska moengele ba bóò, me cáms koe téé-těe, a ba a kò nqarìkg'ai nqàè koe ko tsãéa te zi tsará zi kaim dòm cgoa tcii, a ko máá: “Hàa, naka ta kaisa dqòda dis tc'òos Nqarim di sa xg'aea máá, ¹⁸ naka hàà cgàan x'aiga xu di kg'oo, cgàan tc'ãa-cookg'ai xu di hěé, naka cgàan qariga xu khóè xu di hěé, cgàan bìian di hěé, naka bìi qábì-kg'ao xu di hěé, naka wèé khóèan di cgàan hěé: ěe kgoarasea ne hěé naka qãà ne hěé, cg'áréan ga hěé naka kaim ga hěéthěé di i,” tam méé.

¹⁹ Ra kò nxāaska kg'oo-coa ba hēé naka x'aiga xu nqōoan di xu hēéthēé bódò, naka gaxu di ncōo-kg'aoan hēéthēé e, xu ncōo sa xg'aea máána hāa, bìim dim Qábì-kg'aom cgoa naka Gam di xu ncōo-kg'ao xu cgoa hēéthēé e. ²⁰ Igabam kò kg'oo-coa ba qgóòe a qáé-nquuan koe tcāàè, naka tshúù-ntcōam porofiti ba hēéthēé e, ncēe kò gaam cookg'ai koe *are-aresa* zi x'ái zi kúrú ba. (Ncēe zi x'ái zi cgoam kò gane ēe ko kg'oo-coam dis x'ái sa úúa hāa, a kò gam dis sere-sere sa dqom̄ ne qàe-qae.) Gatsara cām tsara kò kg'òèa hāase xaoa tcāàè, salefan di c'eean karuko dim tèbem q'oo koe. ²¹ Xu kò ēe qaúa hāa xu cg'òòe, bìi ba qábìam kg'árú koe tcg'oara hāam xgào-dxoom cgoa, zi kò wèè zi tsarà zi gaxu di cgàan ka xg'àakaguè.

20

1,000 xu kuri xu

¹ Ra kò moengele ba bódò, me nqarikg'ai koe guu a ko xōa, a tshàua ba koe chōd-q'oo úú tamam haém di xgobekg'aman qgóóa, naka kiam táù-dxoo ba hēéthēé e. ² Me kò cg'ao-dxoo ba ntcàu, gaam ēem ncím cg'ao ba, a dxāwa ii, a satana ii ba, a ba a 1,000 kurian qáé me, ³ a ba a chōd-q'oo úú tamam haém q'oo koe xaoa tcāà me, a ba a tc'amkg'aia ba koe tc'àmà-tcēekg'am, nxāasegam gha táá gaicara nqōóm di zi qhàd̄ zi qàe-qae ka, i nxāakg'aiga sí 1,000 kurian nqáé. (Gaa x'aè qāá q'oo koe i ko qaase, cg'árésem gha kgoaraè sa.)

⁴ Kar kò nxāaska x'aian di zi ntcōó-q'oo zi bódò, ncēe gazi koe i kò ēe xgàrakuan di qarian máàèa ne ntcōóa-ntcōe zi. Ra kò khòè ne di tc'ēean bódò, ncēe kò Jesom ka nxàea tseegukagua hāa domka hēé, naka Nqarim dim kg'ui ba ne kò xgaa-xgaa hēéthēé domka ko q'āe tcúúèa ne. Kg'oo-coa ba kana gam dis sere-seres igaba ne kò táá dqom̄a máá, a ne a kò Gam dis x'ái sa cōoa ne koe hēé kana tshàua ne koe hēéthēé táá tòó cgaeè. Kg'òè ne kò, a ne a Krestem cgoa 1,000 kurian tc'āà-cookg'ai. ⁵ Ne c'ēe ne khòè ne x'óóa kò hāa ne táá gaicara kg'òè, i nxāakg'aiga sí 1,000 kurian chōd. Ncēe sa x'ooan koe tēes tc'āà di si i. ⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea, a tcom-tcomsa ne e, gane ēe x'ooan koe tēes tc'āà dis koe hàna ne! Ncēe ne khòè ne koes cām dis x'oo sa qari úú tama, igaba ne gha Nqari ba hēé naka Kreste ba hēéthēé di ne peresiti ne ii, a ne a gha 1,000 kurian Gam cgoa tc'āà-cookg'ai.

Satana ba ko tààè

⁷ Eè i ko 1,000 kurian nqáé kam gha satana ba gam dis qáé-nquus koe guu a kgoaraè. ⁸ A ba a gha tcg'oa a sí nqōóm di chōd-q'ooan 4 koe hàna zi qhàd̄ zi qàe-qae, nqōó tsara Goge ba hēé naka Magoge ba hēéthēé di tsara, a ncōoan xg'ae-xg'aea máá ne. Gane di nxaráse-q'ooa nea tshàam qàe di gómán di nxōá-coan khama noo. ⁹ Wèém nqōóm koe ne gha qōodate, a ne a gha sí kgoara-cgae-q'oos ēe tcom-tcomsa ne di sa nxāma-nxāma, naka ncàm-ncamsam x'áé-dxoo ba hēéthēé e. I kò c'eean nqarikg'ai koe guu a hàà dàda cg'òo ne. ¹⁰ Me kò dxāwam, ncēe kò qàe-qae ne ba, c'eean hēé naka salefan hēéthēé dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè, ncēe kg'oo-coa ba hēé naka tshúù-ntcōan dim porofiti ba hēéthēé tsara hāa koe, xu gha koaba ba hēé naka ntcúú ba hēéthēé chōd tamase thōd-thōè.

Còo dis xgàraku sa (20:11-15)

Tcgāyas kg'òèan di sa hēé naka c'ēe zi tcgāya zi hēéthēé e

¹¹ Ra kò nxāaska kaias q'úús ntcōó-q'oos x'aian di sa hēé naka Gaam ēe kò gaas koe ntcōe ba hēéthēé bódò. Nqōómkg'ai hēé naka nqarikg'ai hēéthēéa kò Gam hāa koe guu a bèe, a kò táá gaicara hòdè. ¹² Ra kò ēe kò x'óóa hāa ne bódò, kaia ne hēé naka cg'aré ne hēéthēé e, ne x'aian dis ntcōó-q'oos cookg'ai koe tée-tēe. Zi kò tcgāya zi hēé naka c'ēes tcgāyas kg'òèan di sa hēéthēé xgobekg'ammè. Ne kò ēe x'óóa hāa ne ēe ne kúrú hāa zi gúú zi koe guu a xgàràè, tcgāya zi koe i ko ma góásea hāa khama ma. ¹³ I kò tshàa-dxooan khòè ne ēe gaan koe x'óóa hāa ne tcg'òó, si x'oo sa hēé naka x'óóa ne khòè ne dis qgái sa hēéthēé sara ēe ko gasara koe hāa ne x'óóa hāa ne khòè ne tcg'òó, me kò wèém khòè ba ēem kúrú hāas gúús koe guu a xgàràè. ¹⁴ Sara kò x'oo sa hēé naka x'óóa ne khòè ne dis qgái sa hēéthēé sara c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè. Si ncēe sa cām dis x'oo si i,

c'eean dim tèbem di sa. ¹⁵ Ncèè c'èem khòèm di cg'òèan kò kg'òèan dis tçgāyas q'oo koe hòòse naka góásea hāa tama, nem kò c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè.

Kābam nqarikg'ai ba hēé naka kābam nqōókg'ai ba hēé naka kābam Jerusalema ba hēéthēé e (21–22:5)

21

¹ Ra kò nxāaska kābam nqarikg'ai ba hēé naka kābam nqōókg'ai hēéthēé bóò, tc'āà dim nqarikg'ai ba hēé naka nqōókg'ai ba hēéthēéa kò nqáéa hāa khama, me tshàa ba káàraa hāa. ² Ra kò tcom-tcomsam x'áé-dxoom, kābam Jerusalema ba bóò, me nqarikg'ai koe guu Nqarim koe, a ko xōa, a ba a sèèè kos khòès khama ii, t'òè qgáían gas dim khòè ba hāna máána sa. ³ Ra kò kaim dòm x'aian dis ntcōó-q'oos koe guua ba kóm, me ko máá: “Bóò, Nqarim di x'áéa ne ncēeska khòè ne cgoa hāa, Me gha gane cgoa x'āè. Gam di ne khòè ne e gha ii, Me gha Gaam Nqarim ga ba gane cgoa hāa, a ba a gha gane dim Nqari ba ii. ⁴ Wèém tçgáí-tshàra bam gha tçgáía ne koe tchùu, si gha x'oo sa hēé, naka tshúù-tcaoan hēé, naka kg'aeen hēé, naka thòðan hēéthēé kaà, kg'aika zi gúu zia nqáéa hāa khama,” témé.

⁵ Me kò Gaam èe x'aian dis ntcōó-q'oos koe kò ntcōóa-ntcōe ba máá: “Bóò, wèè zi gúu zir ko kúrú zi kaba!” témé. A ba a ko gataga máá: “Ncēes gúu sa góá tòó, ncēe kg'ua ne tcom-tcomsa a, a i a tseegu u ke,” témé. ⁶ A ba a ko bìrí te, a ko máá: “Xg'ara i hāa! Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tshoa-tshoase sa hēé naka chòð-q'oo sa hēéthēé e. Eè cáma hāa ner gha tshàan dim dòm koe guu a máà, kg'òèan di tshàan di ba, surutakagu ne tamase. ⁷ Eè ko tàà ba gha ncēe zi gúu zi q'òò, Ra gha gam dir Nqari Ra ii, me gha Tirim cóá ba ii. ⁸ Igaba èe q'ádè ne hēé, naka èe tcom-tcomsa tama ne hēé, naka cg'āè cau ne hēé, naka cg'òo-kg'ao ne hēé, naka cg'àrà-kg'ao ne hēé, naka tsòð-kg'ao ne hēé, naka kúrú mááse di nqárian ko dqom ne hēé, naka wèè tshúù-ntcōa-kg'aoan hēéthēé di qgáía ne gha karuko c'eean dim tèbem salefan dim q'oo koe hāa. Ncēe sa cámm dis x'oo si i.

Kābam Jerusalema ba

⁹ Me nxāaska 7 xu moengele xu, ncēe kò 7 cg'āèan chòð di ka cg'oèa zi gāba zi 7 zi qgóóa xu ka c'èe ba hàà cgae te a bìrí te a máá: “Hàà, nakar sèèè kos khòè sa x'ái tsi, Ghùu-coam ka dxàe sa,” témé. ¹⁰ A ba a kò Tc'èem koe sèè a kaim xàbim qáòm koe úú te, a ba a tcom-tcomsam x'áé-dxoom Jerusalema ba x'ái te, me nqarikg'ai koe guua, Nqarim koe, a ko xōa, ¹¹ x'āàn Nqarim di úú a, a kò t'òès nxōás jasepere dis khama ma kaisase tcāà, q'úúse q'ám sa tcāàko nxōán q'ám khama ma. ¹² Kaim xhàrom qád bam úúa, a 12 zi heke-kg'ám zi úúa, a ba a heke-kg'ám zi koe 12 xu moengele xu úúa, i kò gazi heke-kg'ám zi koe 12 zi qhàð zi di cg'òèan Iseraele di xu cóá xu di góáèa. ¹³ Nqoana zi heke-kg'ám zi ko cáms kò tçg'oa xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi tçg'ao xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi dtcèè xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi cáms ko tcheè xòè za hàna. ¹⁴ Me kò xhàrom x'áé-dxoom di ba 12 zi nxōá zi tshoa-tshoas di zi tc'amkg'ai koe tshàòèa, i kò gazi koe 12 cg'òèan hàna, Ghùu-coam di xu x'áè úú-kg'ao xu 12 xu di i.

¹⁵ Moengelem ncēe kò kg'ui cgoa te ba ko gautan cgoa kúrúèam qanom tc'āð-tc'āo cgoa di ba qgóóa, x'áé-dxoo bam ko gam di heke-kg'ámán hēé naka gam di xhàrom hēéthēé tc'āð-tc'āo cgoa ba. ¹⁶ X'áé-dxoo ba kò wèè 4 xòèa ba za cúíta noo, i wèè dxùukg'aia ba kò cúíta noo. Me kò gam dim qanom cgoa x'áé-dxoo ba tc'āð-tc'āo, i qád-q'ooa ba 2,400 kilomítara* khama noo, i dxùukg'aia ba hēé naka cookg'aia ba hēé naka qhùria ba hēéthēé cúíta noo. ¹⁷ Me nxāaska moengele ba xhàro ba tc'āð-tc'āo, i kò qád-q'ooa ba 60 mitara a†, khòèan di nxárá-q'ooan ka, ncēem kò moengele ba tséékagu u. ¹⁸ Xhàro ba t'òè nxōán cgoa tshàòèa, jasepere ta ko ma tcièè e, me x'áé-dxoo ba q'ano gautan cgoa kúrúèa, a ts'óó-c'óán khama ma q'ano me e. ¹⁹ Nxōá zi ncēe x'áé-dxoom dim xhàrom gazi

* 21:16: 2,400 kilomítara - Gerika sa ko máá: “12,000 qád-q'ooa ne,” témé. † 21:17: i kò qád-q'ooa ba 60 mitara a - Gerika sa ko máá: “144 qád-q'ooan x'òàm di khama noo,” témé.

tc'amkg'ai koe tshàòèa zi kò wèés nxōá-qhàòs cgoa t'òè-t'òèèa. Tc'ää dia nea kò jasepere e, i cam dian kò safire e, i nqoana dian kò kalesetone e, i 4 dian kò emerelete e, ²⁰ i 5 dian kò saretonike e, i 6 dian kò saredio o, i 7 dian kò kerisoletete e, i 8 dian kò berile e, i 9 dian kò topase e, i 10 dian kò kerisoperase e, i 11 dian kò hiasinte e, i 12 dian kò ametesete e. ²¹ Heke-kg'ám zi 12 zia kò 12 xu tcàako xu nxōá xu cgoa kúrúèa, si kò wèés heke-kg'ám sa cúim tcàakom nxōám cgoa kúrúèa. Kaiam dàòm x'áé-dxoom xg'aeku di ba kò q'ano gautan cgoa kúrúèa, a ts'óó-c'óán khama ma q'ám me e.

²² X'áé-dxoom koer kò tempele ba hòd tama, X'aigam Nqarim Qarim wèé ba hée naka Ghùu-coa ba héeéthée tsara kò Gam dim tempele ba ii khama. ²³ X'áé-dxoo ba kò x'ààn cáms di kana nxoem di ga qaa tama, x'áakagu me gha a, Nqarim di x'áà nea kò x'ààn máa me khama, Me kò Ghùu-coa ba gam dis lampi si i. ²⁴ Zi gha nqōóm di zi qhàò zi gam di x'ààn koe qòd, xu gha nqōóm di xu x'aiga xu gaxu di x'aian gam koe óá. ²⁵ I kò gam di heke-kg'áman cárm chòd q'oo koe tcèekg'ammè tite, ntcúúa ne gha gaa koe káà a khama. ²⁶ X'ààn hée naka qhàò zi di x'aian héeéthéa gha gam koe óáè. ²⁷ Cuiskaga i cúí gúú q'ano tama, kana díim ãe sau-cgaekagu ko gúúan ko kúrú ba, kana tshúú-ntcōan ko kúrú ba gam koe tcāa tite, igaba ãe gane di cg'òèan Ghùu-coam dis tcgāyas kg'òèan dis q'oo koe góásea ne cúí ne e gha ii.

22

Kg'òèan dim tshàa ba

¹ Kam kò nxāaska moengele ba tshàan kg'òèan di úúam tshàa ba x'ái te, me tcàakos nxōás q'úús khama ii, a x'aian dis ntcōó-q'oos Nqarim dis koe hée naka Ghùu-coam dis koe héeéthée guu a ko ² x'áé-dxoom di dààn x'áéan xg'aeku di koe ntcāna xōa. Si kò kg'òèan dis hii sa wèé dxùukg'aian tshàam di koe hāa, a ko 12 tc'áróan tc'òoan di kúrú, a kò wèém nxoem ka gaa tc'áróan tcg'òó. Gaas hii di toara nea kò nqōóm di zi qhàò zi kg'òèkagu di i. ³ I gaicara cuiskaga cgúlkuan hāa tite. Si gha x'aian dis ntcōó-q'oos Nqarim di sa hée naka Ghùu-coam di sa héeéthée x'áé-dxoom koe hāa, i gha Gam di qāan tsééa máa Me. ⁴ Kg'áa ba ne gha bóò, i gha cg'òèa ba còoa ne koe góáse. ⁵ Ntcúú nea gaicara hāa tite, ne lampian di x'ààn hée naka cáms di x'ààn héeéthée ga qaa tite, X'aigam Nqari ba gha x'ààn máa ne khama. Chòd tamase ne gha x'aiga ne ii.

Jesom di hàà-q'ooa ne (22:6-21)

⁶ Me moengele ba birí te a máa: “Ncēe kg'uiua ne tcom-tcomsa a, a tseegu u. Me kò X'aigam, ncēe porofiti xu di xu tc'èe xu dim Nqari ba, Gam dim moengele ba tsééa tcg'òó, me síí ncēe gha qháése hàà kúrúe zi gúú zi ka Gam di qāan x'ái,” témé.

⁷ Me Jeso ba máa: “Bòd, qháeser gha sencgaga síí! Ts'ee-ts'eekg'aièa baa gaam ãe ko porofitan di kg'uian ncēes tcgāyas di qgóóa qari ba,” témé.

⁸ Tíia Johane ra gaar kómár ga ra a, a ra a ncēe zi gúú zi bóò ra. A ãer ko kórín a ko bóò zi kar kò moengelem ncēe kò x'ái te ziam nqàrè-kg'am koe cg'áé, dqòm mer gha ka.

⁹ Igabagam kò birí te a máa: “Táá ãeta hée guu! Tsáá khamagar ma qāa ra a, naka tsáá qōea xu porofiti xu khamaga ma hée, naka ncēes tcgāyas di ne wèé ne ãe ko kg'ui ba qgóóa qari ne khamaga ma héeéthée e, ke Nqari ba dqòm!” témé. ¹⁰ A ba a birí te a máa: “Táá porofitan di kg'uian ncēes tcgāyas di tcèekg'am guu, ncēe zi gúú zi gha hàà kúrúse x'aèa nea cúú u ke. ¹¹ Eẽ ko cg'ãèan kúrú ba méém qanega cg'ãèan kúrú, nakam wèém ãe cg'uriga ii ba méém qanega cg'uriga ii, naka ãe ko qāèan kúrú ba méém qanega qāèan kúrú, nakam ãe tcom-tcomsa ii ba méém qanega tcom-tcomsa ii,” témé.

¹² Me Jeso ba máa: “Bòd, qháeser gha sencgaga síí, a gha Tiri surutan cgoa síí, a gha síí wèém khòè ba ãem ma tsééa hāa khamaga ma suruta. ¹³ Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tc'ää di Ra a, a Ra a còo di Ra a, tshoa-tshoase sa hée naka chòd-q'oo sa héeéthée e,” témé.

¹⁴ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ãe ko qgáa ne xg'aà ne, nxāasega ne gha kg'òèan dis hii di tc'áróan tc'òó di qarian úú, a ne a gha heke-kg'áman koe tcāa a x'áé-dxoom koe síí ka. ¹⁵ Tchàa za i haghuan hàna, tsoòkuan ko kúrúan hée, naka cg'árà-kg'aoan hée,

naka cg'õo-kg'aoan hěé, naka kúrúa mááseèa hãa nqàrian ko còrè ne hěé, naka wèé ne ěe tshúù-ntcõan ncàma hãa a ko kúrú u ne hěéthěé e.

¹⁶ “Tíí Jeso Ra Tirim moengele ba tsééa máá tu ua hãa, hààm gha kereke zi koe ncēe zi gúù zi ka nxàea tseegukagua máá tu u ka. Tíí Ra Tobe Ra a, a Dafitem dir Cóa Ra a, a Ra a kaisase ko x'áàr q'uu tçonò Ra a thěé,” tam méé.

¹⁷ Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hěé naka sée-kg'ao sa hěéthěéa ko máá: “Hàà!” témé.

Naka ěe ko kóm ba méém máá: “Hàà!” témé.

Wèém ěe cáma hãa ba méém hàà, nakam wèém ěe ko tc'ěe ba, kg'òèan dim tshàam surutaè tama ba sée.

¹⁸ Wèém khóm ěe ko ncēs tcgāyas di porofitan di kg'uian komsana ba Ra ko tseeguan bìrí a ko máá: ncēè c'ěem khóm kò c'ěe gúúan gaan koe càua mááse, nem gha Nqari ba ncēs tcgāyas koe góàea hãa cg'āèan càua máá me, ¹⁹ a ncēè c'ěem khóm kò ncēs tcgāyas porofitan dis koe c'ěe kg'uian séea tcg'òó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg'òèan dis hìis koe hěé, naka tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe hěéthěé séea tcg'òó, ncēs tcgāyas koe góàea a.

²⁰ Gaam ěe ko gazi gúù zi nxàea tseegukagu ba ko máá: “Èè, sencgagar gha síí,” témé. Amen. X'aiga Tsi Jeso Tseè, hàà!

²¹ X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu wèea tu cgoa hãa.